

Labklājības ministrija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Pētījums izstrādāts ar Eiropas Sociālā fonda finansiālu atbalstu
Labklājības ministrijas īstenotā projekta Nr. 9.2.1.1/15/I/001 “Profesionāla sociālā darba attīstība pašvaldībās”
aktivitātes Nr.10 “Sociālā darba jomas augstākās izglītības programmu izvērtējums un pamatprasību izstrāde to
saturam”

(iepirkums Nr. LRLM2019/28-3-03/02ESF) ietvaros.

Par pētījuma saturu atbild Labklājības ministrija, un tajā nav atspoguļots Eiropas Komisijas viedoklis.

SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU KVALITĀTES IZVĒRTĒJUMS UN PRIEKŠLIKUMI SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU SATURA PILNVEIDEI

GALA ZIŅOJUMS

atbilstoši 2020. gada 23. jūlija līgumam Nr. LM2020/24-1-1321/28e
“Par Latvijas augstskolu sociālā darba jomas studiju programmu izvērtējumu”

Izpildītājs: Biedrība “Qualitas”

2020.gada 25.janvārī
(Precizēts un papildināts saskaņā ar LM komentāriem 2021.gada 15.februārī)

SATURS

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI	4
TERMINU SKAIDROJUMI	5
KOPSAVILKUMS	8
SUMMARY	12
ATTĒLU RĀDĪTĀJS	16
TABULU RĀDĪTĀJS	19
IEVADS	22
PROBLĒMSITUĀCIJA	23
AKADĒMISKĀS INFORMĀCIJAS CENTRA DARBINIEKU UN EKSPERTU, KURI VEIKUŠI SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU LICENCĒŠANU UN/VAI AKREDITĀCIJU, VIEDOKĻU APKOPOJUMS	26
ĀRVALSTU PRAKSE SOCIĀLĀ DARBA STUDIJU PROGRAMMU ĪSTENOŠANĀ UN NOVĒRTĒŠANĀ	31
METODOLOĢIJAS APRAKSTS	35
1. SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU IZVĒRTĒJUMS	46
1.1. DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES AĢENTŪRA „DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES DAUGAVPILS MEDICĪNAS KOLEDŽA”	47
1.1.1. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS STUDIJU PROGRAMMA „SOCIĀLĀ APRŪPE”	55
1.1.2. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS STUDIJU PROGRAMMA „SOCIĀLĀ REHABILITĀCIJA”	60
1.2. LATVIJAS UNIVERSITĀTES P.STRADIŅA MEDICĪNAS KOLEDŽA	65
1.2.1. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS STUDIJU PROGRAMMA „SOCIĀLĀ APRŪPE”	76
1.2.2. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS STUDIJU PROGRAMMA „SOCIĀLĀ REHABILITĀCIJA”	80
1.3. RĒZEKNES TEHNOLOĢIJU AKADEMIJA	84
1.3.1. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS STUDIJU PROGRAMMA „SOCIĀLAIS REHABILITĒTĀJS”	97
1.3.2. PROFESIONĀLĀ BAKALaura STUDIJU PROGRAMMA „SOCIĀLAIS DARBS UN SOCIĀLĀ REHABILITĀCIJA” (KOPĪGA STUDIJU PROGRAMMA AR ŠAULU UNIVERSITĀTI LIETUVĀ).....	102
1.4. LATVIJAS UNIVERSITĀTE	115
1.4.1. PROFESIONĀLĀ BAKALaura STUDIJU PROGRAMMA “SOCIĀLAIS DARBS”	128
1.4.2. PROFESIONĀLĀ MAGISTRA STUDIJU PROGRAMMA “SOCIĀLAIS DARBS”	138
1.5. LIEPĀJAS UNIVERSITĀTE	152
1.5.1. PROFESIONĀLĀ BAKALaura STUDIJU PROGRAMMA „SOCIĀLAIS DARBINIEKS”	163
1.5.2. PROFESIONĀLĀ MAGISTRA STUDIJU PROGRAMMA „SOCIĀLAIS DARBS “	173
1.6. RĪGAS STRADIŅA UNIVERSITĀTE	181
1.6.1. PROFESIONĀLĀ BAKALaura STUDIJU PROGRAMMA „SOCIĀLAIS DARBS”	196

1.6.2. PROFESIONĀLĀ MAĢISTRA STUDIJU PROGRAMMA „SOCIĀLAIS DARBS”	205
2. SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU ĪSTENOŠANĀ UN ABSOLVENTU NODARBINĀTĪBĀ IESAISTĪTO PUŠU VĒRTĒJUMS PAR SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMĀS APĢŪTĀS IZGLĪTĪBAS KVALITĀTI (SALĪDZINOŠA ANALĪZE)	215
2.1. KOMPETENČU IZVĒRTĒJUMS ABSOLVENTU UN DARBA DEVĒJU SKATĪJUMĀ	215
2.1.1. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS (KOLEDŽAS) STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVENTU KOMPETENČU IZVĒRTĒJUMS KOMPETENČU GRUPU GRIEZUMĀ ..	216
2.1.2. OTRĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS SOCIĀLĀ DARBA STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVENTU KOMPETENČU IZVĒRTĒJUMS KOMPETENČU GRUPU GRIEZUMĀ ..	222
2.2. SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS STUDENTU UN ABSOLVENTU VĒRTĒJUMĀ	245
2.2.1. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS (KOLEDŽAS) STUDIJU PROGRAMMU KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS STUDENTU UN ABSOLVENTU VĒRTĒJUMĀ.....	247
2.2.2. BAKALAURA STUDIJU PROGRAMMU KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS STUDENTU UN ABSOLVENTU VĒRTĒJUMĀ.....	252
2.2.3. MAĢISTRA STUDIJU PROGRAMMU KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS STUDENTU UN ABSOLVENTU VĒRTĒJUMĀ.....	258
2.3. ABSOLVENTU SAGATAVOTĪBA PROFESIJAI DARBA DEVĒJU VĒRTĒJUMĀ	263
2.4. NODARBINĀTĪBAS IESPĒJU NOVĒRTĒJUMS PĒC SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVĒŠANAS	268
2.5. DARBA DEVĒJU SADARBĪBA AR STUDIJU PROGRAMMU ĪSTENOTĀJIEM PROGRAMMU PILNVEIDĒ	274
2.6. SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU DOCĒTĀJU APMIERINĀTĪBAS AR DARBU NOVĒRTĒJUMS.....	276
SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI.....	282
IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN INFORMĀCIJAS AVOTU SARAKSTS	297
PIELIKUMI	301
1.PIELIKUMS. SOCIĀLĀ DARBA JOMAS I UN II LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS STUDIJU PROGRAMMU DIREKTORU INTERVIJU VADLĪNIJAS	302
2.PIELIKUMS. STUDENTU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA	304
3.PIELIKUMS. ABSOLVENTU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA.....	308
4.PIELIKUMS. DARBA DEVĒJU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA.....	315
5.PIELIKUMS. DOCĒTĀJU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA.....	323

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

Saīsinājums	Skaidrojums
BSA	Baltijas Starptautiskā akadēmija
DMK	Daugavpils Universitātes aģentūra "Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža"
DU	Daugavpils Universitāte
EASSW	Eiropas sociālā darba skolu asociācijas (<i>European Association of Schools of Social Work</i>)
ECTS	Eiropas Kredītu pārnese sistēma
EFQM modelis	Eiropas Kvalitātes vadības fonda izcilības modelis
EKI	Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra
ES	Eiropas Savienība
ESG	Standarti un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā
EUR	Eiro
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
ISCED	Starptautiska standartizēta izglītības klasifikācija
KP	Kredītpunkts
KVS	Kvalitātes vadības sistēmas
LiepU	Liepājas Universitāte
LKI	Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra
LKrA	Latvijas Kristīgā akadēmija
LM	Labklājības ministrija
LR	Latvijas Republika
LU	Latvijas Universitāte
LU PSK	Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža
MK	Miksitru kabinets
RSU	Rīgas Stradiņa universitāte
RTA	Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija
SAM 8.2.2.	Specifiskā atbalsta mērķa pasākums „Stiprināt augstākās izglītības institūciju akadēmisko personālu stratēģiskās specializācijas jomās”
SOPA	Sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu administrēšanas elektroniskās sistēmas programma
SVID	Stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze

TERMINU SKAIDROJUMI

Akreditēta studiju programma	ir noteiktam akreditētam augstskolas vai koledžas studiju virzienam atbilstoša studiju programma, kura attiecīgā studiju virziena novērtēšanas procesā atzīta par atbilstošu Augstskolu likuma prasībām ¹ .
Augstākā izglītība	ir izglītības pakāpe, kurā pēc vidējās izglītības iegūšanas notiek zinātnē vai mākslā, vai arī zinātnē un mākslā pamatota personības attīstība izraudzītajā akadēmisko vai profesionālo, vai akadēmisko un profesionālo studiju novirzienā, kā arī sagatavošanās zinātniskai vai profesionālai darbībai ¹ .
Augstskolas	ir augstākās izglītības un zinātnes institūcijas, kas īsteno akadēmiskas un profesionālas studiju programmas, kā arī nodarbojas ar zinātni, pētniecību un māksliniecisko jaunradi. Augstskolās vismaz četrdesmit procentiem no akadēmiskajos amatos ievēlētajām personām jābūt doktora grādam ¹ .
Augstskolas vai koledžas filiāle	ir akreditētas augstskolas vai koledžas izveidota struktūrvienība, kurai ir zināma organizatoriska patstāvība, kura ir teritoriāli atdalīta no augstskolas vai koledžas atrašanās vietas (atrodas citā valstī vai citā apdzīvotā vietā) un kuras pamatuzdevums ir īstenot attiecīgās augstskolas vai koledžas akreditētas studiju programmas ¹ .
Datu svēršana	viens no veidiem, kā mazināt izlases disproporcijas attiecībā pret ģenerālkopu. Piemēram, ja grupas A īpatsvars ģenerālkopā ir 15%, bet izlasē 12%, tad šīs grupas atbildēm izlasē piemērojams svars (koeficients) 1,25. Šajā pētījumā datu svēršana tādā nozīmē netika izmantota, jo nebija pieejama statistika par ģenerālkopas proporcijām. Tomēr darba devēju anketām svāri tika piemēroti atkarībā no tā, cik konkrētās studiju programmas absolventu attiecīgajā darbavietā strādā. Piemēram, ja viens darba devējs norādīja, ka pie viņa strādā 1 kādas programmas absolvents, bet cits – ka 2, tad otrā darba devēja sniegtās atbildes tika reizinātas ar svaru 2, uzskatot, ka viņa iespējas pilnvērtīgi novērtēt attiecīgo studiju programmu ir divas reizes augstākas.
ERASMUS	Eiropas Savienības programma izglītības, mācību, jaunatnes un sporta jomā
Koledža	ir izglītības iestāde, kas īsteno pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas un dod iespēju iegūt ceturta līmeņa profesionālo kvalifikāciju. Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma tiek īstenota pēc vidējās izglītības ieguves. Tās īstenošanas laiks ir divi līdz trīs gadi ¹ .

¹Augstskolu likums.- 02.11.1995. Iegūts no: <https://likumi.lv/ta/id/37967-augstskolu-likums> [sk.16.11.2020.]

Kopiena	ir cilvēku kopums, kurus vieno piederība dzīves, kopīgas intereses vai no citiem atšķirīga identitāte. Kopiena var būt sociāla sistēma, kas nodrošina tās locekļu noteiktu vajadzību apmierināšanu. Kopienas veidošanās balstās uz kopīgu vēsturi, vērtībām un normām, statusu un lomām modeļiem, kā arī savstarpējām gaidām ² .
Kopīgā studiju programma	Augstskola ir tiesīga kopā ar partnerinstitūciju, kas var būt cita akreditēta augstskola Latvijā vai attiecīgas valsts atzīta augstskola ārvalstī, izstrādāt studiju programmu un piedalīties tās īstenošanā, noslēdzot par to attiecīgu rakstveida vienošanos ¹ .
Kredītpunkts	Latvijā augstākajā izglītībā tiek lietoti kredītpunkti, kas ir pielīdzināti Eiropas Kredītu pārneses sistēmas (turpmāk - ECTS) kredītpunktiem. Kredītpunkts Latvijā ir definēts kā vienas nedēļas pilna laika studiju darba apjoms. Pārrēķinot ECTS, Latvijas kredītpunktu skaits jāreizina ar 1,5. Vienam studiju gadam paredzētais apjoms pilna laika studijās ir 40 kredītpunkti (60 ECTS) ¹ .
Moodle	ir atklātā pirmkoda e-studiju vide, kurā tiek organizētas e-studijas.
Nepilna laika studijas	ir studiju veids, kuram atbilst mazāk nekā 40 kredītpunkti akadēmiskajā gadā un mazāk nekā 40 akadēmiskās stundas nedēļā ¹ .
Pārskats par augstskolas un koledžas darbību	Augstskolu un koledžu, valsts un pašvaldību institūciju un sabiedrības sadarbības veicināšanai augstskola un koledža ik gadu sagatavo pārskatu par savu darbību pārskata gadā (gadagrāmatu), kas kā atsevišķs izdevums publicējams tās mājaslapā internetā ¹ .
Pilna laika studijas	ir studiju veids, kuram atbilst 40 kredītpunkti akadēmiskajā gadā un ne mazāk kā 40 akadēmiskās stundas nedēļā ¹ .
Profesionālā ētika	ir profesijā noteiktās un pieņemtās vērtības un ētikas principi un uzvedības normas. Sociālais darbinieks kā profesionālis vadās pēc sociālā darba Ētikas kodeksa. Profesionālās ētikas normu ievērošana sekmē sociālā darbinieka profesionālās identitātes un profesijas integritātes veidošanos ³ .
Profesionālā kompetence	ir profesionālā spēja veikt darba uzdevumus atbilstoši prasībām, ko nosaka profesijas standarts. Vairāku zinātnieku pētījumos kompetence tiek definēta kā uzvedības dimensija, kas ietekmē konkrēta darba izpildi. Sociālajā darbā kompetence ir zināšanu, prasmju, vērtību un attieksmju kopums, kas ir dažādos prakses līmeņos strādājošo sociālo darbinieku vienojošs profesionalitātes un profesionālās identitātes rādītājs. Profesionālā kompetence sociālajā darba jomā ir saistīta ar darbinieka personības,

² Haris, J., White, V. 2018. A dictionary of social work and social care (2 nd ed.). Oxford: Oxford University Press

³ Banks, S. 1998. Social Work – What Future. *British Journal of Social Work*, Vol.28, pp 213 – 231.

Horner, N. 2019. What is Social Work? (5th ed.). Londond: Sage/Learning Matters, pp 17-32.

	<p>cilvēcisko, emocionālās inteliģences un sociālo kompetenci. Nosaukto kompetenču savstarpējā saistība un mijiedarbība nodrošina speciālista spēju sniegt klientiem efektīvu, kvalitatīvu profesionālo atbalstu un palīdzību⁴.</p>
Sociālā darbinieka pamata kompetence	<p>ir spēja izmantot teorētiskās zināšanas, prasmes, profesionālās un personīgās vērtības, attieksmes, uzkrāto pieredzi, darbojoties dažādos sociālā darba prakses līmeņos klienta interesēs. Pamata kompetence tiek apgūta profesionālā sociālā darba studiju programmās. Tā ietver: dažādības un atšķirību pieņemšana; cilvēktiesību un sociāli ekonomiskā taisnīguma ievērošana; prakses un pētījumu sasaiste; sociālās politikas pārzināšana; spēja strādāt ar indivīdu, grupu, ģimeni, organizācijām un kopienu; izvērtēšanas, intervences un prakses novērtēšanas prasmes.</p>
Studiju kurss	<p>ir noteiktā līmenī un apjomā organizēts studiju programmai atbilstošu zināšanu, prasmju un kompetences sistēmas izklāsts, kam ir definēti studiju rezultāti, par kuru sasniegšanu tiek piešķirti kredītpunkti¹.</p>
Studiju modulis	<p>ir studiju programmas sastāvdaļa, ko izveido, apvienojot studiju kursus vai to daļas, kuriem ir kopīgs mērķis un sasniedzami studiju rezultāti¹.</p>
Studiju programma	<p>ietver visas viena akadēmiskā grāda vai profesionālās kvalifikācijas iegūšanai nepieciešamās prasības. Studiju programmu reglamentē speciāls dokuments — studiju satura un realizācijas apraksts¹.</p>
Studiju virziena akreditācija	<p>ir pārbaude nolūkā noteikt augstskolas vai koledžas resursu kvalitāti un spēju atbilstoši normatīvo aktu prasībām īstenot noteiktam studiju virzienam atbilstošu studiju programmu. Augstskolas vai koledžas studiju virziena akreditācija dod tiesības augstskolai vai koledžai izsniegt valsts atzītu augstākās izglītības diplomu par attiecīgajam studiju virzienam atbilstošas studiju programmas sekmīgu apguvi¹.</p>

⁴ Pearson, Allen T. 2010. The competency concept. A Journal of the American Educational studies Association. 11 (2), pp. 145 – 152.

KOPSAVILKUMS

Sociālā darba izglītības funkcijas un prakses jomas būtiski mainījušās pēdējo 15 gadu laikā ne tikai Latvijā, bet arī visā pasaulē. Šī pētījuma tapšanas laikā 2020.gada 1. augustā publicēts jauns globāls sociālā darba izglītības un apmācības standartu dokuments, savukārt 2020.gada 14.oktobrī apstiprināts jauns sociālā darbinieka profesijas standarts Latvijā.

Diskutējot par sociālā darba izglītības kvalitāti Latvijā, identificētas vairākas problēmas, piemēram, (1) izglītības iestādēs trūkst mācībspēku ar sociālā darba izglītību un praktisko pieredzi, kā rezultātā sociālā darba nodarbību satura kvalitāte pazeminās, (2) izglītības saturā trūkst daudzpusīga piedāvājuma un atbilstības sociālā darba profesijas attīstības vajadzībām; (3) sociālajiem darbiniekiem trūkst prasmju kvalitatīvam darbam ar klientiem. Vienlaikus konstatēts, ka sociālā darba studiju programmas īstenojošās izglītības iestādes šobrīd konkurē viena ar otru nacionālā un starptautiskā līmenī, kā rezultātā spiediens piesaistīt pēc iespējas lielāku studentu skaitu būtiski, bieži negatīvi, ietekmē sociālā darba programmu saturu un prakses norisi. Nenotiek mērķtiecīga izglītības iestāžu sadarbība sociālā darba profesijas vienotai un koordinētai attīstībai.

Pirmais solis ceļā uz sociālā darba izglītības pilnveidi ir nodrošināt pierādījumos balstītu kvantitatīvu un kvalitatīvu informāciju par izglītības kvalitāti sociālā darba jomas studiju programmās, kas ir šī pētījuma uzmanības centrā. Pētījums tika veikts Labklājības ministrijas atklātā konkursa "Par Latvijas augstskolu sociālā darba jomas studiju programmu izvērtējumu" ietvaros 2020. un 2021.gadā.

Pētījuma metodoloģijas pieeju raksturo Eiropas Kvalitātes vadības fonda izcilības modelis, tajā integrējot 2018.gada pēc Izglītības un zinātnes ministrija (turpmāk – IZM) pasūtījuma veiktā Augstākās izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas kvantitatīvos kritērijus. Pētījuma veikšanai pielietota jauktā pētījumu stratēģija un jauktais pētījumu dizains - tika izmantota gan kvantitatīvā, gan kvalitatīvā metodoloģija un kā datu ieguves metodes izmantota dokumentu analīze, studiju programmu direktoru intervijas, kā arī studentu, absolventu, darba devēju un docētāju anketēšana. Pētījums aptvēra augstākās izglītības iestādes, kurās ir akreditētas 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas, sociālās palīdzības sniegšanas jomā un kurās sociālā darbinieka vai karitatīvā sociālā darbinieka kvalifikācijas iegūšanai ir iespēja studēt profesionālā bakalaura un 2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmās, kā arī augstākās izglītības iestādes, kurās iespējams iegūt profesionālā maģistra grādu sociālajā darbā vai karitatīvajā sociālajā darbā - Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža, Daugavpils Universitātes aģentūra "Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža", Liepājas Universitāte, Latvijas Universitāte, Rīgas Stradiņa universitāte, Latvijas Kristīgā akadēmija. Sociālā darba jomas studiju programmu īstenošanā iesaistītas arī SIA "Baltijas Starptautiskā akadēmija", kas atteicās no dalības pētījumā, un SIA "Rīgas Menedžmenta Koledža", kas

pētījumā netika iekļauta, jo tā programmas īstenošanu ir uzsākusi tikai nesen un nav iespējams to izvērtēt atbilstoši pētījumam izvirzītajiem nosacījumiem. Savukārt Latvijas Kristīgā akadēmija piekrita piedalīties pētījumā daļēji - akadēmijas rektore sniedza interviju, bet netika dota pieeja studiju virziena pašnovērtējuma ziņojumam un citai izvērtējumam nepieciešamai dokumentācijai, līdz ar to datu trūkuma dēļ Latvijas Kristīgās akadēmijas īstenoto studiju programmu izvērtējums nebija iespējams.

Kopumā pētījuma respondentu skaits ir 457 personas. Studējošo aptaujā piedalījās 113 respondenti no 7 mācību iestādēm un 12 studiju programmām, absolventu aptaujā - 220 respondenti no 8 mācību iestādēm un 18 studiju programmām, pasniedzēju aptaujā - 31 respondents sniedza informāciju par 6 mācību iestāžu 10 studiju programmām, darba devēju aptaujā piedalījās 55 respondenti, kuri sniedza informāciju par 7 mācību iestāžu 15 studiju programmām. Papildus notikušas arī intervijas ar 13 sociālā darba jomas I un II līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju virzienu vadītāju un studiju programmu direktoriem, kā arī kopumā 5 Akadēmiskās informācijas centra darbiniekiem un ekspertiem, kuri veikuši sociālā darba jomas studiju programmu licencēšanu un/vai akreditāciju.

Pētījums sastāv no ievada, kurā ietverts problēmsituācijas apraksts, ekspertu, kuri veikuši sociālā darba jomas studiju programmu licencēšanu un/vai akreditāciju, viedokļa apkopojuma, ārvalstu prakses novērtējuma, metodoloģijas apraksta; divām nodaļām, kurās ietverts sociālā darba jomas studiju programmu izvērtējums un sociālā darba jomas studiju programmu īstenošanā un absolventu nodarbinātībā iesaistīto pušu vērtējums par sociālā darba jomas studiju programmās apgūtās izglītības kvalitāti; secinājumi par pētījumā gūtajām atziņām un rezultātiem un priekšlikumi. Pētījumam pievienoti 5 pielikumi, tai skaitā interviju vadlīnijas un viedokļa izziņāšanas anketas.

Akadēmiskās informācijas centra darbinieku un ekspertu viedokļa apkopojuma, ārvalstu prakses novērtējuma, sociālā darba jomas studiju programmu izvērtējuma, darba devēju vērtējuma, sociālā darba jomas programmu absolventu vērtējuma, kā arī sociālā darba jomas studiju programmu docētāju novērtējuma rezultātā iegūto datu analīzes rezultātā gūtie **secinājumi** ir sekojoši.

- Studiju programmu apraksti atbilst formālajām prasībām, kuras noteiktas normatīvajos aktos un profesiju standartos, tomēr studiju programmu atbilstības formālajām normatīvo aktu prasībām nodrošināšana, nemainot vairāk par 20% no studiju virziena satura, ne vienmēr ļauj pietiekoši elastīgi reaģēt uz nozares vajadzību dinamiku.
- Kopumā visu iesaistīto augstskolu un koledžu infrastruktūra un materiāli tehniskā bāze vērtējama kā laba un tā tiek nepārtraukti atjaunota un pilnveidota; bibliotēku krājumi atbilst studiju programmu saturam un vajadzībām, tomēr jāatzīst kvalitatīvas studiju literatūras latviešu valodā trūkums.
- Visas augstskolas un koledžas studiju procesa nodrošināšanā izmanto daudzveidīgas studiju metodes, arī inovatīvas un digitālā vidē balstītas metodes. Kopumā lekciju, semināru un praktisko darbu īpatsvars atbilst studiju programmu mērķiem. Tomēr

prasmju attīstībā trūkst sociālpsiholoģisku treniņu komunikācijas un sadarbības prasmju apguvei, ko atspoguļo studiju programmu absolventu tikai virspusēji apgūtas prasmes šajos profesionālai sociālā darba praksei nepieciešamajos komponentos.

- Izpētē iekļautajās augstākās izglītības iestādēs konstatēta cilvēkresursu problēma gan kvalitatīva studiju procesa teorijas, gan prakses nodrošināšanā: nepietiekami nodrošinātas zināšanas gan sociālā darba teoriju un metožu attīstībā, gan sociālā darba kopienā līmenī. Pastāv docētāju piesaistes grūtības, kas saistītas gan ar formālām prasībām personālam, piemēram, zinātniskiem grādiem pasniedzējiem, gan ar prasībām attiecībā uz pedagoģisko izglītību un praktisko pieredzi.
- Augstskolām pastāv problēmas studiju prakšu organizēšanā un studējošo prasmju attīstīšanā, piemēram, trūkst kvalificētu, motivētu prakšu vadītāju, nav skaidri prakšu mērķi un uzdevumi, vai arī absolventi neprot sadarboties, neprot atrast kontaktus, nepārzina citu profesiju pārstāvju, piemēram, policistu, bāriņtiesas u.c., darbības jomu, lai varētu piesaistīt atbilstošākos speciālistus starpnozaru risinājumiem darbā ar sociālo gadījumu.
- Bakalaura studiju programmās nereti trūkst vairāki būtiski studiju kursi, kuru ietvaros attīstāmas prasmes, kas nepieciešamas darba tirgū, piemēram, sociālais darbs ar ģimeni, supervīzija sociālajā darbā, sociālās problēmas, sociālais darbs kopienā u.c..
- Visām maģistra programmām trūkst nepieciešamības pamatojuma: cik liela nepieciešamība darba tirgū ir pēc šādas kvalifikācijas sociālajiem darbiniekiem. Turklāt bažas rada piedāvātās iespējas tikai viena gada laikā apgūt studiju programmas saturu, iziet praksi, izstrādāt un aizstāvēt maģistra darbu. Apzinoties, ka vairums maģistrantūras studentu ir strādājoši profesionāļi, šāda prakse liek apšaubīt iegūtās izglītības kvalitāti.
- Maģistra studiju programmu absolventiem ir pietrūkušas zināšanas un prasmes ikdienas darbā, tās viņi kompensējuši individuāli.

Pamatojoties uz pētījumā iegūtajiem rezultātiem, tika izstrādāti **priekšlikumi** augstākās izglītības iestādēm un valsts pārvaldes iestādēm.

Labklājības ministrijai sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju nodrošināt:

- no valsts budžeta finansētu studiju vietu skaita pieaugumu atbilstoši darba tirgus pieprasījumam;
- metodisku vadību sociālā darba jomas izglītības un darba tirgus prasību saskaņošanai;
- metodisko vadību maģistra studiju programmu mērķtiecīguma izvērtēšanā un satura pilnveidošanā;
- valsts finansētas mērķa programmas izveidi nozares profesionālās literatūras tulkošanai un publicēšanai.

Augstskolām un koledžām formulēti šādi **priekšlikumi**.

- Turpināt esošo docētāju zināšanu un prasmju pilnveidi, kā arī īstenot mērķtiecīgu potenciālo pasniedzēju izglītošanu no profesijai piemērotu studentu, piemēram, maģistra studiju programmās, vidus.
- Lai pilnveidotu un kompensētu trūkstošo studiju saturu sociālā darba kopienā, intensificēt sadarbību ar ārvalstu kolēģiem – ekspertiem šajā nozarē, kā arī studiju prakses ietvaros attīstīt sadarbību ar valsts un reģionāla līmeņa NVO, kuri īsteno neprofesionālo kopienu darbu.
- Ieviest studiju kursu, vai, vēlams, moduli, kura gaitā studējošos gatavot aktīvai studiju praksei institūcijā. Studiju prakses laiku sociālā darba bakalaura studiju programmās pagarināt līdz vismaz 100 dienām trešajā un ceturtajā studiju gadā.
- Augstskolu sadarbībā izstrādāt un piedāvāt sociālā darba jomā strādājošiem tālmācības studiju programmu sociālajā darbā ar vairākiem specializētiem studiju moduļiem, to saturu pielāgojot darba tirgus vajadzībām.
- Studējošajiem gan studiju prakses laikā, gan 2 gadus pēc augstskolas absolvēšanas nodrošināt supervīziju pieejamību.
- Ar 2021./2022.studiju gadus uzsākt studiju programmu konsolidāciju starpaugstskolu sadarbības ietvaros, sākot ar maģistra studiju programmām, kam pamatu rada profesijas standarta izstrāde sociālajam darbiniekam 7. Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra (turpmāk – LKI).
- 1. līmeņa augstākās profesionālās izglītības studiju kvalitātes pilnveidei ieteicams izveidot formālu sadarbību starp sociālo rehabilitētāju un sociālo aprūpētāju studiju programmu īstenotājiem šo studiju programmu apvienošanai un reģionālā pārklājuma nodrošināšanai, attīstot darba vidē balstītas mācības sadarbībā ar darba devējiem.

SUMMARY

The functions and fields of practice of social work education have changed significantly over the last 15 years, not only in Latvia, but also around the world. During the preparation of this study, a new document on global standards for social work education and training was published on 1 August 2020, and a new occupational standard for social workers in Latvia was approved on 14 October 2020.

While discussing the quality of social work education in Latvia, several problems have been identified, such as (1) lack of teaching staff with social work education and practical experience in educational institutions, resulting in a decrease in the quality of the content of social work classes, (2) the educational content lacks a multilateral offer and compliance with the needs of the social working profession; (3) lack of skills for a quality direct social work with clients among practitioners - social workers. At the same time, it has been found that educational institutions implementing social work programmes are currently competing with each other at national and international level, with the effect that pressure to attract as many students as possible has a significant, often negative, impact on the content of social work programmes and on the development of field practice. There is no targeted cooperation between educational institutions for the harmonised and coordinated development of the social work profession.

The first step towards improving social work education is to provide evidence-based quantitative and qualitative information on the quality of education in social work study programmes, which are the focus of this study. The study was carried out in the framework of the Welfare Ministry's open competition for the evaluation of the study programmes in the field of social work of Latvian universities and colleges in 2020 and 2021.

The methodology approach of this study is characterised by the European Quality Management Fund's model of excellence, with integration of quantitative criteria for the quality monitoring system for higher education carried out in 2018 and supported by the Ministry of Education and Science. A mixed research strategy and a mixed research design have been applied to the study: both quantitative and qualitative methods have been used and document analysis, interviews of the directors of study programmes, as well as survey of students, graduates, employers and lecturers/professors have been used as methods of collecting data.

The study covered higher education institutions accredited for level 1 vocational higher education programmes in the fields of social care, social rehabilitation, social assistance provision, as well as institutions where the qualification of a social worker or a caritative social worker qualification can be acquired after successful graduation of studies in vocational bachelor's and level 2 vocational higher education programmes, as well as higher education institutions where it is possible to acquire qualifications of vocational master's degree in social work or caritative social work - Rezekne Academy of Technologies, P. Stradins Medical College of the University of Latvia, Daugavpils University Agency "Daugavpils University Medical

College”, University of Liepāja, University of Latvia, Riga Stradins University, Christian Academy of Latvia. The implementation of social work study programmes also involves the Baltic International Academy, which refused to participate in the study and the “Riga Management College” Ltd., which was not included in the study, because the implementation of its programme has only recently started and cannot be evaluated according to the conditions set out in the study. Conversely, the Christian Academy of Latvia partly agreed to participate in the study - the rector of the Academy provided an interview, but no access was given to the self-assessment report on focus area of studies and other documentation required for the assessment, so that due to the lack of data, the evaluation of the study programmes carried out by the Latvian Christian Academy was not possible.

Overall, the number of respondents to the study is 457. In the survey of students, 113 respondents from 7 educational institutions and 12 study programmes took part, as well as 220 graduates from 8 educational establishments and 18 study programmes provided information, 31 lecturers or professors provided information on the 10 study programmes of 6 educational institutions, 55 employers provided information on the 15 study programmes of 7 educational establishments. In addition, there have been interviews with 13 directors of field of social work programmes at level I and II of higher education, as well as with 5 persons from the staff of the Academic Information Centre and experts who have undertaken the licensing and/or accreditation of study programmes in the field of social work.

The study consists of an introduction containing a description of the situation, a summary of the opinion of the experts who have carried out the licensing and/or accreditation of field of social work study programmes, a foreign practice assessment, a description of the methodology; two chapters including the evaluation of field of social work study programmes and the implementation of field of social work study programmes and the employment of graduates, as well as assessment by the stakeholders on the quality of education acquired in study programmes; conclusions on the lessons and results of the study and proposals. The study is accompanied by 5 annexes, including interview guidelines and questionnaires.

The conclusions based on the summarized opinions of staff and experts of the Academic Information Centre, the assessment of foreign practices, the evaluation of social work study programmes, and the evaluation of data resulting from the assessment of employers' evaluations, the assessment of graduates of field of social work study programmes, and evaluation of assessment given by the lecturers/professors are the following:

- The descriptions of study programmes comply with the formal requirements laid down in regulatory enactments and professional standards, however, ensuring that study programmes comply with the formal requirements of the regulatory enactments, without changing more than 20% of the content of study focus area, does not always allow a sufficiently flexible response to the dynamics of the needs of the sector.
- In general, the infrastructure and materials of all participating universities and colleges are valued as good and are constantly restored and improved; library stocks correspond to

the content and needs of study programmes, but the lack of quality study literature in Latvian needs to be recognised.

- All universities and colleges use a wide variety of study methods, including innovative and digital-based methods. In general, the share of lectures, seminars and practicums is in line with the objectives of study programmes. However, the development of skills component suffers from the lack of socio-psychological trainings for development of communication and collaborative skills, reflected only by superficially acquired skills among graduates in these significant areas of social work practice.
- The higher education institutions included in the study have identified human resources problems in both the provision of a high-quality study process both for social work theory and practice: insufficient knowledge in both the development of social work theories and methods and in the community social work. There are difficulties in recruiting staff, both in terms of formal requirements for staff, such as scientific degrees, and pedagogical training and practical experience.
- Universities have problems in the organisation of study practices and the development of student skills, such as the lack of qualified, motivated practice managers, besides, the goals and objectives of the practice are not clear, or graduates are not able to cooperate, cannot find contacts, do not know the scope of other professionals, such as police, Orphan's Court, etc., in order to be able to attract the most relevant specialists to ensure effective cross-sectoral solutions at casework.
- A number of essential courses are often lacking in bachelor's study programmes to develop skills needed in the labour market, such as social work with family, supervision, social problems, community social work, etc.
- All master's programmes lack the justification for the need: the need for such qualifications for social workers in the labour market is not evidence based. Moreover, there is concern about the possibilities of acquiring the content of the study programme, completing the practice, developing and defending the masters' theses within a period of one year alone. Recognising that the majority of Master's students are professionals, such practices call into question the quality of the education acquired.
- Graduates of Master's degree programs have lacked knowledge and skills indispensable for day-to-day work, so they have compensated these individually.

On the basis of the results of the study, **proposals** were developed for higher education institutions and public administration institutions.

Ministry of Welfare, in cooperation with the Ministry of Education and Science, are called to ensure:

- an increase in the number of study places financed from the State budget, in line with the demand of the labour market;
- methodological management for the harmonisation of education and labour market requirements in the field of social work;

- methodological management in evaluating the objectives of masters' programmes and in improving content;
- the establishment of a State-funded target programme for the translation and publication of professional literature in the sector.

The following **proposals** have been made for universities and colleges:

- Continue the development of the knowledge and skills of existing teaching staff, as well as the targeted education of potential lecturers selecting promising students from masters' programmes.
- In order to improve and compensate for the content of the missing studies in the community social work, intensify cooperation with foreign counterparts, experts in this sector, and develop cooperation with NGOs at national and regional level, which carry out the semi-professional community work.
- Introduce a study course or, preferably, a module in which students will be prepared for active study practice in the institution. The period of study practice in the programmes of the Bachelor of Social Work shall be extended to at least 100 days in the third and fourth years of study.
- Develop and offer a programme of distance learning studies for practitioners - social workers with a number of specialised study modules, adapting their content to the needs of the labour market.
- Ensure the availability of supervision for students both during study practice and during 2 years after graduation.
- By 2021/2022 study year, start the consolidation of study programmes in the framework of cross-university cooperation, starting with master's study programmes, which are based on the development of a professional standard for a social worker at 7th level of Latvian Qualifications Framework.
- It is advisable to establish formal cooperation between social rehabilitation and social carers study programme providers for pooling these study programmes and ensuring regional coverage, by developing work – based training based in cooperation with employers, in order to improve the quality of Level 1 higher vocational education studies.

ATTĒLU RĀDĪTĀJS

1.attēls. EFQM modelis

2.1. attēls. 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu sociālajā aprūpē absolventu kompetenču novērtējums

2.2. attēls. 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu sociālajā rehabilitācijā absolventu kompetenču novērtējums

2.3. attēls. 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu sociālās palīdzības organizēšanā absolventu kompetenču novērtējums

2.4. attēls. Apkopots otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums

2.5. attēls. Apkopots bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums

2.6. attēls. Apkopots maģistra studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums

2.7. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm novērtējums

2.8. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm novērtējums

2.9. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču sociālajā darbā kopienā novērtējums

2.10. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču sociālajā darbā kopienā novērtējums

2.11. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā novērtējums

2.12. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā novērtējums

2.13. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā novērtējums

2.14. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā novērtējums

2.15. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā novērtējums

- 2.16. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā novērtējums
- 2.17. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmju novērtējums
- 2.18. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmju novērtējums
- 2.19. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu vispārējo kompetenču novērtējums
- 2.20. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu vispārējo kompetenču novērtējums
- 2.21. attēls. Darba devēju sniegtais bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums
- 2.22. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču pašvērtējums
- 2.23. attēls. Darba devēju sniegtais maģistra studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums
- 2.24. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču pašvērtējums
- 2.25. attēls. Visu studiju programmu īstenošanas kvalitātes kritēriju vidējais novērtējums
- 2.26. attēls. 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu kvalitātes kritēriju vidējais novērtējums
- 2.27. attēls. Vidējais apkopotais 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu novērtējums studiju programmu griezumā
- 2.28. attēls. Bakalaura studiju programmu kvalitātes kritēriju vidējais novērtējums
- 2.29. attēls. Vidējais apkopotais bakalaura studiju programmu novērtējums studiju programmu griezumā
- 2.30. attēls. Maģistra studiju programmu kvalitātes kritēriju vidējais novērtējums
- 2.31. attēls. Vidējais apkopotais maģistra studiju programmu novērtējums studiju programmu griezumā
- 2.32. attēls. Darba devēju novērtējums, kuru studiju programmu absolventi ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai
- 2.33. attēls. Darba devēju novērtējums, kuru 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu absolventi, viņuprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai, salīdzinājumā ar to, cik bieži viņi aptaujā vērtējuši attiecīgās studiju programmas absolventus, kas ir viņu darbinieki
- 2.34. attēls. Darba devēju novērtējums, kuru bakalaura studiju programmu absolventi, viņuprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai, salīdzinājumā ar to, cik bieži viņi

aptauajā vērtējuši attiecīgās studiju programmas absolventus, kas ir viņu darbinieki

2.35. attēls. Darba devēju novērtējums, kuru maģistra studiju programmu absolventi, viņuprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai, salīdzinājumā ar to, cik bieži viņi aptaujā vērtējuši attiecīgās studiju programmas absolventus, kas ir viņu darbinieki

2.36. attēls. Absolventu, kas strādā profesijā, un studējošo sniegtais nodarbinātības iespēju novērtējums

2.37.attēls. Darba devēju atbildes uz jautājumu, vai viņi vēlētos piedalīties augstskolu/koledžu sociālā darba jomas studiju programmu pilnveidošanā, tādējādi nodrošinot to atbilstību darba tirgum

2.38.attēls. Darba devēju atbildes uz jautājumu, vai pēdējo 3 gadu laikā pie viņiem ir vērsies kādas augstskolas/koledžas pārstāvis, lai noskaidrotu viedokli par sociālā darba jomas studiju programmas saturu un tās atbilstību darba tirgum (ja jā, tad kuru augstskolu/koledžu pārstāvji vērsušies)

2.39. attēls. Docētāju apmierinātība ar darbu dalījuma pa studiju līmeņiem

2.40. attēls. Docētāju apmierinātība ar darbu dalījuma pa līgumu formām

TABULU RĀDĪTĀJS

- 1.1.tabula DMK 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Sociālā aprūpe" saturs
- 1.2.tabula. DMK 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Sociālā aprūpe" novērtējums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.3.tabula DMK 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Sociālā rehabilitācija" saturs
- 1.4.tabula LU PSK 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālā aprūpe” saturs
- 1.5.tabula. LU PSK līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālā aprūpe” novērtējums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.6.tabula LU PSK 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālā rehabilitācija” saturs
- 1.7.tabula. LU PSK 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālā rehabilitācija” novērtējums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.8.tabula RTA 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālais rehabilitētājs” saturs
- 1.9.tabula RTA profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” saturs
- 1.10.tabula Nosacīts RTA profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” izvēles studiju kursu dalījums pa prakses līmeņiem
- 1.11.tabula. RTA profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.12.tabula. RTA profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” novērtējums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.13.tabula LU profesionālās bakalaura studiju programmas “Sociālais darbs” saturs
- 1.14.tabula Nosacīts LU profesionālās bakalaura studiju programmas “Sociālais darbs” izvēles kursu dalījums pa prakses līmeņiem
- 1.15.tabula. LU profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.16.tabula. LU profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs”

novērtējums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

1.17.tabula LU profesionālās maģistra studiju programmas “Sociālais darbs” saturs

1.18.tabula. LU profesionālās maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

1.19.tabula. LU profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” novērtējums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

1.20.tabula LiepU profesionālās bakalaura studiju programmas “Sociālais darbs” saturs

1.21.tabula. LiepU profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

1.22.tabula. LiepU profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” novērtējums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

1.23.tabula LiepU profesionālās maģistra studiju programmas “Sociālais darbs” saturs

1.24.tabula. LiepU profesionālās maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

1.25.tabula. LiepU profesionālās maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” novērtējums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

1.26.tabula Nosacīts RSU profesionālās bakalaura studiju programmas “Sociālais darbs” studiju kursu dalījums pa prakses līmeņiem

1.27.tabula. RSU profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

1.28.tabula. RSU profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” novērtējums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

1.29.tabula RSU profesionālās maģistra studiju programmas “Sociālais darbs” saturs

1.30.tabula. RSU profesionālās maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

1.31.tabula. RSU profesionālās maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” novērtējums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

2.1. tabula. 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu kritēriju novērtējums studiju programmu griezumā (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

2.2. tabula. Bakalaura studiju programmu kritēriju novērtējums studiju programmu griezumā (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

2.3. tabula. Maģistra studiju programmu kritēriju novērtējums studiju programmu griezumā (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

2.4. tabula. 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu absolventu, kas strādā profesijā, un studējošo sniegtais nodarbinātības iespēju novērtējums studiju programmu griezumā

2.5. tabula. Bakalaura studiju programmu absolventu, kas strādā profesijā, un studējošo sniegtais nodarbinātības iespēju novērtējums studiju programmu griezumā

2.6. tabula. Maģistra studiju programmu absolventu, kas strādā profesijā, un studējošo sniegtais nodarbinātības iespēju novērtējums studiju programmu griezumā

2.7.tabula. Pasniedzēju apmierinātība ar darbu dalījuma pa studiju programmām

IEVADS

Biedrība "Qualitas" pēc Labklājības ministrijas pasūtījuma Eiropas Sociālā fonda projekta "Profesionāla sociālā darba attīstība pašvaldībās" (Nr. 9.2.1.1/15/I/001) ietvaros veica pētījumu "Par Latvijas augstskolu sociālā darba jomas studiju programmu izvērtējumu".

Pētījuma mērķis ir nodrošināt pierādījumos balstītu kvantitatīvu un kvalitatīvu informāciju par izglītības kvalitāti sociālā darba jomas studiju programmās un no tās izrietošus priekšlikumus sociālā darba jomas studiju programmu satura pilnveidei. Attiecīgi pētījuma priekšmets ir sociālā darba jomas studiju programmu kvalitāte Latvijā (ietver gan studiju procesa, gan studiju rezultātu kvalitāti). Sociālā darba jomas studijas aptver Latvijā akreditētās sociālo aprūpētāju, sociālo rehabilitētāju, sociālās palīdzības organizatoru 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas un sociālo darbinieku, karitatīvo sociālo darbinieku profesionālā bakalaura un 2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas.

Latvijā akreditētās studiju programmas 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmu (koledžas studiju programmu) sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas, sociālās palīdzības sniegšanas jomā var apgūt šādās četrās augstākās izglītības iestādēs:

- Baltijas Starptautiskā akadēmija (turpmāk – BSA) sagatavo sociālās palīdzības organizatorus;
- Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija (turpmāk – RTA) sagatavo sociālos rehabilitētājus;
- Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža (turpmāk – LU PSK) – sagatavo sociālos rehabilitētājus un sociālos aprūpētājus;
- Daugavpils Universitātes aģentūra "Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža" (turpmāk – DMK) - sagatavo sociālos rehabilitētājus un sociālos aprūpētājus.

SIA "Rīgas Menedžmenta Koledža" 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma "Sociālās palīdzības organizēšana" ziņojumā nav iekļauta, jo tās īstenošana ir uzsākta tikai nesen, tādēļ nav iespējams to izvērtēt atbilstoši pētījumam izvirzītajiem nosacījumiem.

Sociālā darbinieka kvalifikācijas iegūšanai ir iespēja studēt profesionālā bakalaura un 2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmās (pēc vidusskolas):

- sociālais darbinieks – Liepājas Universitāte (turpmāk – LiepU);
- sociālais darbs - Latvijas Universitāte (turpmāk – LU), Rīgas Stradiņa universitāte (turpmāk – RSU), BSA;
- sociālais darbs un sociālā rehabilitācija – RTA;
- 2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmā (turpinājums pēc 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas absolvēšanas) – Latvijas Kristīgā akadēmija (turpmāk – LKrA);
- karitatīvais sociālais darbs – LKrA.

Profesionālā maģistra grādu sociālajā darbā iespējams iegūt, studējot BSA, RSU, LiepU, LU. Profesionālā maģistra grādu karitatīvajā sociālajā darbā var iegūt LKrA.

PROBLĒMSITUĀCIJA

Sociālā darba izglītība Latvijā norit kopš 1991. gada, paralēli profesijas attīstībai. Zinātnisku refleksiju par tās vēsturisko attīstību 2006. gadā uzsāka profesijas dibinātāja profesore L. Šiļņeva, iniciējot vēsturiski aprakstošu rakstu krājuma “Sociālā darba vēsturiskā attīstība Latvijā 20. gs.” izstrādi. Sociālā darba un sociālās pedagoģijas augstskolā “Attīstība”.⁵ Tomēr sociālā darba profesijas un izglītības attīstības padziļināta izpēte aizsākta 21. gs. otrajā dekādē, saistībā ar politikas plānošanas procesa attīstību nolūkā turpināt sociālā darba politikas formulēšanu un īstenošanu.

2012. gadā pēc Valsts kancelejas pasūtījuma SIA „Safege Baltija” veikusi pētījumu „Sākotnējās ietekmes (Ex-ante) novērtējums par iecerētajām strukturālajām reformām profesionāla sociālā darba politikas jomā”, kura ietvaros izstrādātas rekomendācijas turpmākai darbībai institucionālās struktūras (t.sk. kompetenču un atbildības sadalījuma) un sociālā darba jomu regulējošo normatīvo aktu pilnveidošanai un darbības efektīvizēšanai, rekomendācijas par nepieciešamajām izmaiņām finanšu plūsmas organizācijā, sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības nozarē, izglītības nozarē, pašvaldību un reģionālajā līmenī. Pētījumā identificētas šādas problēmas sociālā darba augstākajā izglītībā:

- neskatoties uz salīdzinoši augstu sociālā darba augstākās izglītības studiju programmu absolventu skaitu, ne visiem sociālajiem darbiniekiem ir normatīvo aktu prasībām atbilstoša izglītība (2. līmeņa profesionāla augstākā vai akadēmiskā izglītība sociālajā darbā vai karitatīvajā sociālajā darbā);
- nav skaidri definētas sociālā darba robežas un kompetences, kas kavē adekvāta sociālā darba izglītības satura veidošanu, rada problēmas sociālā darba prakses apgūvē un neveicina drošas sociālā darbinieka profesionālās identitātes nostiprināšanu;
- nav skaidri kritēriji valsts finansēto budžeta vietu pārdalē (nozare „sociālā labklājība”) starp valsts augstākās izglītības iestādēm, kuras nodrošina sociālā darba augstākās izglītības studijas;
- nav mehānisma, kas nodrošinātu par valsts budžeta līdzekļiem studējošo sociālo darbinieku piesaisti nozarei;
- nepietiekama izglītības sasaiste ar praksi, kas ir viena no nozīmīgām sociālā darba profesionālo studiju satura daļām;
- pietrūkst sadarbības starp izglītības institūcijām, kuras īsteno sociālā darba studiju programmas, darba devējiem, nozaru ministrijām, u.c. ieinteresētajām pusēm;

⁵ Šiļņeva, L., Ose L. (red.) 2006. Sociālā darba vēsturiskā attīstība Latvijā 20.gs.- SDSPA „Attīstība”

- vāji attīstīta zinātniski pētnieciskā bāze sociālā darba jomā⁶.

2015. gadā vērsot sociālo darbinieku uzmanību un rosinot diskusiju par sociālā darba kā profesijas regresijas un deprofesionalizācijas pazīmēm, sociālā darba maģistre, lektore, supervizore un ilggadēja sociālā darba praktiķe Ieva Lāss norādīja arī uz vairākām problēmām sociālā darba izglītībā, kuru starpā jāmin:

- izglītības iestāžu mācībspēku un līderu trūkums – bieži profesionālos priekšmetus par sociālo darbu lasa lektori ne vien bez prakses, bet arī bez izglītības sociālajā darbā;
- aizvien mazāk ir nobriedušu un pieredzējušu, praksi zinošu lektoru, kas nes profesionālās socializācijas un identitātes vērtības jauniejiem sociālajiem darbiniekiem;
- problēma vērojama arī ar lekciju satura kvalitāti, daudzpusīgu piedāvājumu un atbilstību sociālā darba profesionālās attīstības vajadzībām;
- Latvijas augstākās izglītības iestādes nespēj savstarpēji sadarboties un radīt kaut ko patiesi vienotu un vērtīgu sociālā darba profesijai, piemēram, radot profesionālo literatūru, veicot pētījumus un gatavojot publikācijas sociālajā darbā.⁷

Par sociālā darba jomas attīstību atbildīgā Labklājības ministrija, uzsākot sociālā darba profesijas standarta pārskatīšanu, 2019. gadā paudusi viedokli, ka sociālie darbinieki nemitīgi saskaras ar sarežģītām situācijām, nepietiekamā darbinieku skaita dēļ veidojas pārslodze, esošā izglītība ne vienmēr sniedz pietiekamu zināšanu kopumu darbam ar klientiem, tādējādi paši sociālie darbinieki ir pakļauti profesionālai izdegšanai un pat nomāktībai.⁸

2019. gadā, raksturojot sociālā darba izglītības izaicinājumus nākotnē, Austrālijas Sociālo darbinieku asociācijas nacionālā prezidente Kristīne Kreika (*Christine Craik*) minēja vairākus novērojums, kas ir attiecināmi arī uz sociālā darba izglītības jomu Latvijā:

- sociālā darba izglītības iestādes kļuvušas par tādiem kā "lieliem biznesiem", sacenšoties ne tikai viena ar otru, bet arī ar privātiem izglītības pakalpojumu sniedzējiem un starptautiskiem "spēlētājiem" sociālā darba izglītības tirgū;
- spiediens piesaistīt studentus būtiski ietekmē sociālā darba studiju programmu teoriju un praksi, tāpēc ir svarīgi, lai šis spiediens tiktu regulāri pārrunāts un uzraudzīts un lai sociālā darba profesionālie standarti tiktu ne tikai ievēroti, bet arī attīstīti, tādējādi sasniedzot augstāko sociālā darba izglītības kvalitāti;

⁶ Sākotnējās ietekmes (Ex-ante) novērtējums par iecerētajām strukturālajām reformām profesionāla sociālā darba politikas jomā. SAFEGE Baltija, 2012.

⁷ Lāss, I. 2016. Katra sistēma ir viens vesels, un šis veselums ir kas vairāk kā atsevišķu daļu summa. Sociālais darbs Latvijā, 1, 28.-37.lpp.

⁸ Sabiedrības vajadzībām atbilstošs sociālā darba profesijas standarts. 2019. Labklājības ministrija. Iegūts no: [http://www.lm.gov.lv/lv/aktuali/presei/91397-sabiedribas-vajadzibam-atbilstoss-sociala-darba-profesijas-standarts.-\[Sk.15.11.2020.\]](http://www.lm.gov.lv/lv/aktuali/presei/91397-sabiedribas-vajadzibam-atbilstoss-sociala-darba-profesijas-standarts.-[Sk.15.11.2020.])

- standartu izmaiņas ir veicamas inovāciju ieviešanas nolūkā un lai pievērstos jautājumiem, kuru aktualitāti identificējuši sociālā darba profesionāļi, nevis augstākās izglītības iestādes finansiālu motīvu vadītas;
- lai arī kādas jaunas pieejas sociālā darba profesionāļi izvēlētos sociālā darba izglītībā nākotnē, jānodrošina arī izmērāmi kvalitātes radītāji visās izpildes jomās, lai panāktu, ka studentu izglītība ir pirmā prioritāte.⁹

Sociālā darba studiju programmu izvērtējuma plānošanā būtiski ir ņemt vērā starptautisko identificētos sociālā darba izglītības satura un formas pārmaiņu procesus. Piemēram, 2020. gada martā Starptautiskā sociālo darbinieku federācija un Starptautiskās sociālā darba augstskolu asociācija uzsāka 2004.gadā pieņemto “Globālo sociālā darba izglītības standartu” pārskatīšanas procesu. Tas darīts tādēļ, ka sociālā darba izglītības funkcijas un prakses jomas būtiski mainījušās pēdējo 15 gadu laikā. 2020. gada 1. augustā publicēts Starptautiskās sociālo darbinieku federācijas (IFSW) kopīgi ar Starptautisko sociālā darba skolu asociāciju (IASSW) atjaunotais dokuments “Globālie standarti sociālā darba izglītībai un apmācībai” (*Global Standards for Social Work Education and Training*)¹⁰, kura saturs izmantots šajā pētījumā, izvērtējot studiju programmu dokumentāciju.

Starptautiskās sociālā darba augstskolu asociācijas Eiropas nodaļa dokumentā “Sociālā darba prakses standarti attiecībā pret cilvēktiesībām” uzsvērtas šādas idejas sociālā darba izglītības pilnveidei globālā mērogā:

- uzsvērtā praktiķu loma sociālā darba studentu sagatavošanā, kas labvēlīgi ietekmē gan viņus, gan studentus – praktiķi mācās pasniegt, savukārt, studentiem ir iespēja kritiski analizēt praksē notiekošo;
- augsti novērtēta starpdisciplināra prakse, citu zinātnes jomu ieguldījuma izmantošana sociālā darba mērķu sasniegšanai, zināšanu integrācijai un operacionalizācijai;
- pats svarīgākais sociālā darba izglītības procesā ir pamatmērķis – studentiem jāprot savu studiju prakses laikā īstenot teorētiskas zināšanas, metodes, prasmes un ētisku uzvedību kopveselumā (profesionāla kompetence plus integritāte);
- no pedagogiem tas prasa specifiskas pedagoģiskas prasmes – sekmēt pašvirzītu mācīšanos saskaņā ar savu izvēlēto karjeras perspektīvu, respektīvi, akcentējama mācīšanās nevis mācīšana;
- studiju kursu vai moduļu ietvaros nepieciešams plānot pietiekamu laiku refleksīvas mācīšanās periodiem prakses apstākļos;

⁹ Craik, C. Social Work Education: Challenges and Opportunities// Australian Social Work, 72:2, pp.129-132.

¹⁰ IFSW. Global Standards for Social Work Education and Training. 01.08.2020. Iegūts no: <https://www.ifsw.org/global-standards-for-social-work-education-and-training/#4corecurricula> [sk. 04.11.2020.]

- globālajām pārmaiņām jābūt atspoguļotām sociālā darba izglītībā un jāietver dzimuma, seksuālās orientācijas, daudz kultūru sabiedrības un starpkultūru attiecību, vides un ilgtspējas tematika, nenoteiktības un riska apstākļi, terorisma un pretterorisma studijas.¹¹

Ņemot vērā valsts un starptautiskajā mērogā konstatētas problēmas un ieteikumus sociālā darba izglītības īstenošanā un attīstībā, sociālā darba izglītības satura un formas pārmaiņu procesus, atbilstoši izstrādāts sociālā darba studiju programmu izvērtējuma pētījuma dizains. Pētījuma metodoloģijas galīgajā izstrādē izmantots arī vietējo augstākās izglītības nozares ekspertu pieredzes apkopojums, kas atspoguļots nākošajā sadaļā.

AKADĒMISKĀS INFORMĀCIJAS CENTRA DARBINIEKU UN EKSPERTU, KURI VEIKUŠI SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU LICENCĒŠANU UN/VAI AKREDITĀCIJU, VIEDOKĻU APKOPOJUMS

Lai iegūtu sākotnējo informāciju par sociālā darba studiju programmām no ārējo ekspertu skatu punkta, pētījumu sākot, tika veiktas intervijas ar Akadēmiskās informācijas centra darbiniekiem un ekspertiem, kuri veikuši sociālā darba jomas studiju programmu licencēšanu un/vai akreditāciju. Tika pārrunātas studiju programmu stiprās puses un pilnveides jautājumi, kā arī Eiropas augstākās izglītības telpā noteikto Standartu un vadlīniju kvalitātes nodrošināšanai (turpmāk – ESG) izmantošanas iespējas.

Par ekspertiem izvēlēti speciālisti, kuri šobrīd nav saistīti ar sociālā darba studiju programmu īstenošanu. Līdz ar to ekspertu intervijās piedalās:

- nodibinājuma „Akadēmiskās informācijas centrs” valdes priekšsēdētāja Baiba Ramiņa;
- Augstākās izglītības kvalitātes aģentūras vadītāja Jolanta Silka;
- Vidzemes augstskolas rektors Gatis Krūmiņš;
- bijusī Labklājības ministrijas darbiniece Maija Sarkane;
- Izglītības un zinātnes ministrijas Vecākā eksperte (Boloņas procesa un akadēmiskā personāla jautājumos), kā arī Sociālā darba speciālistu sadarbības padomes locekle Inese Lūsēna Ezera.

Pirmās tika intervētas Baiba Ramiņa un Jolanta Silka (intervija ar abām ekspertēm notika vienlaikus).

Baiba Ramiņa informēja, ka saskaņā ar 2011. gada 9. maija Valsts Izglītības attīstības aģentūras un Augstākās izglītības padomes noslēgto vienošanos par Eiropas Sociālā fonda projekta ”Augstākās izglītības studiju programmu izvērtēšana un priekšlikumi kvalitātes paaugstināšanai” Nr.2011/0012/1DP/1.1.2.2.1./11/IPIA/VIAA/001 īstenošanu, tika izstrādāts pārskats par

¹¹ IFSW. Standards in Social Work Practice meeting Human Rights. 2010. Iegūts no: http://cdn.ifsw.org/assets/ifsw_92406-7.pdf. [sk. 15.11.2020.]

augstākās izglītības studiju programmu izvērtēšanas rezultātiem un priekšlikumiem kvalitātes paaugstināšanai. Projekta mērķis bija izvērtēt studiju programmas pēc to kvalitātes, resursu pietiekamības, ilgtspējas, nosakot kvalitatīvākās studiju programmas ar atbilstošu kapacitāti, kvantitatīviem un kvalitatīviem darbības rezultātiem turpmākai īstenošanai, sniedzot ieteikumus par turpmāko studiju programmu uzlabošanu un sagatavojot priekšlikumus pēc studiju virzieniem sagrupētu studiju programmu turpmākai pilnveidei, uzlabošanai, attīstībai, konsolidācijai, slēgšanai, starptautiskās konkurētspējas veicināšanai, resursu efektīvai izmantošanai un finansēšanai no valsts budžeta līdzekļiem, turpmākai augstskolu, koledžu un to studiju programmu vērtēšanai un akreditācijai.

Izvērtēšanā tika iesaistīti ārvalstu un Latvijas eksperti, Latvijas Darba devēju konfederācijas un Latvijas Studentu apvienības pārstāvji. Izvērtēšanas procesu organizēja Augstākās izglītības padome sadarbībā ar Augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas centru un augstākās izglītības institūcijām.

Studiju virziena “Sociālā labklājība” studiju programmas akreditācijas procesu visās augstākās izglītības iestādēs veica laika posmā no 2010. - 2012. gadam, akreditācijas lēmums tika pieņemts 2013. gadā. Akreditācijas termiņš šīm studiju programmām ir 6 gadi, izņemot BSA īstenotās studiju programmas, kas akreditētas 2017. gadā. Tā kā kopš akreditācijas procesa pagājis jau pietiekami ilgs laiks un studiju programmās ir veikta pilnveide, tās tiek gatavotas jaunajai akreditācijai, tad šobrīd atsaukties uz tā laika problēmām studiju programmās nebūtu lietderīgi.

Abas ekspertes iezīmēja galvenās problēmas, par kurām, balstoties uz profesionālo studiju programmu problemātiku kopumā, būtu jāatspoguļo pētījumā.

Galvenie aspekti, kuriem pētījuma gaitā būtu jāpievērš uzmanība:

- studējošo apmierinātība ar studiju programmas rezultātiem ne tikai atsevišķu studiju kursu ietvaros, bet visai studiju programmai kopumā;
- akadēmiskā personāla iesaiste zinātniski pētnieciskajā darbā un tās sasaiste ar sociālā darba praksi;
- akadēmiskā personāla profesionālā kompetence sociālajā darbā, stažēšanās sociālā darba institūcijās;
- studiju prakses un tās efektivitātes vērtēšana;
- metodisko līdzekļu pieejamība un nodrošinātība ar obligātās literatūras datu bāzi, studiju programmas apgūšanai nepieciešamā literatūra;
- studiju programmā definēto mācīšanās rezultātu atbilstība bakalaura un maģistra līmeņa studiju programmām (studiju kursi neatkārtojas vai netiek mākslīgi sadrumstaloti, tādējādi nodrošinot pasniedzēju slodzi);
- studiju programmu regulāra aktualizācija /pilnveide, atbildīgie par šo procesu;
- studiju programmu atbilstība izstrādātajiem profesiju standartiem. Studiju programmu saistība ar profesiju standartu un studentiem sniegto zināšanu, prasmju un kompetenču līmenis.

Vidzemes augstskolas rektors Gatis Krūmiņš intervijām tika izvēlēts, jo viņš projektā "Augstākās izglītības studiju programmu izvērtēšana un priekšlikumi kvalitātes paaugstināšanai" bija studiju virziena "Sociālā labklājība" viens no trim Latvijas ekspertiem, kā arī viens no projekta ietvaros izstrādātā pētījuma „Pārskats par augstākās izglītības studiju programmu izvērtēšanas rezultātiem un priekšlikumi turpmākai studiju programmu, sagrupētu studiju virzienos, pilnveidei, uzlabošanai, attīstīšanai, konsolidācijai, slēgšanai, resursu efektīvai izmantošanai un finansēšanai no valsts budžeta līdzekļiem”¹² autoriem.

Eksperts norādīja, ka sociālā darba studiju programmu lielākais izaicinājums ir tas, ka nav attīstītas doktorantūras. Mūsdienu izglītībai jābūt saistītai ar zinātni, pētniecību, lai arī tā ir profesionāla studiju programma. Akreditējot studiju programmas, tika solīts attīstīt doktorantūru. Otrs izaicinājums ir sociālā darba profesijas prestižs, kas saistīts ar to, cik zinoši, cik motivēti studenti izvēlās studiju programmu.

G. Krūmiņš pauda uzskatu, ka vajadzētu atteikties no daļējuma profesionālās un akadēmiskās studiju programmas, jo, viņaprāt, visās studiju programmās būtu iekļaujama gan prakse, gan arī pētniecība, akadēmiskas zināšanas, kas iemācītu studentiem domāt, analizēt, izdarīt secinājumus. Šobrīd sabiedrībā valdot maldīgs priekšstats, ka profesionālās studiju programmas ir zemākas kvalitātes.

Eksperts norādīja, ka sadarbība ar nozari, ar profesionāļiem, ar darba devējiem ir jebkuras profesionālās studiju programmas būtisks nosacījums. Studiju programmai jābūt saistītai ar nozari, jāsadarbības gan profesionālā, gan akadēmiskā jomā. Eksperts uzskata, ka problēma ir tā, ka studenti, pēc studiju praksēm paliek strādāt savās prakses vietās, neturpinot tālākās studijas. Viņi zaudē motivāciju pabeigt studijas un iegūt diplomu. Šī problēma, viņaprāt, risināma, sadarbojoties darba devējiem un augstākās izglītības iestādēm. Ar mērķi pilnveidot studiju kursus un studiju programmu būtiski ir aptaujāt studentus pēc prakses aizstāvēšanas, lai uzzinātu, kuras zināšanas un prasmes pietrūkušas prakses laikā. Studiju prakses ir nozīmīgs instruments, kas palīdz uzlabot studiju kvalitāti. Tāpat svarīgi ir lūgt nozari definēt savas nākotnes vajadzības, lai studiju programmās (ņemot vērā inerci, birokrātiju) laicīgi var reaģēt uz nozares pieprasījumu.

Maija Sarkane, kura tobrīd pārstāvēja Labklājības ministriju, bija projekta "Augstākās izglītības studiju programmu izvērtēšana un priekšlikumi kvalitātes paaugstināšanai" studiju virziena „Sociālā labklājība” eksperte. Viņa norādīja, ka nevar izcelt nevienu no vērtētajām studiju programmām, kā galveno problēmu minot studiju prakšu organizēšanu un prasmju attīstīšanu. Bieži vien studentiem pašiem jāmeklē prakses vietas, nevis tās piedāvājusi augstākās izglītības iestādes. Prakses ir vāji organizētas, tām ne vienmēr ir kvalificētu, motivētu prakšu vadītāju, nav skaidri prakšu mērķi un uzdevumi. Kā vienu no problēmām eksperte minēja to, ka sociālā darba studiju programmu absolventi neprot sadarboties, neprot atrast kontaktus, nepārzina citu

¹² Augstākās izglītības padome. 2013. Pārskats par augstākās izglītības studiju programmu izvērtēšanas rezultātiem un priekšlikumiem kvalitātes paaugstināšanai.

profesiju pārstāvju, piemēram, policistu, bāriņtiesas u.c., darbības jomu, lai varētu piesaistīt atbilstošākos speciālistus. Sadarbība esot jānāca jau prakses laikā. Lai iemācītos sadarboties un risināt sociālās problēmas, strādāt ar sociālo gadījumu, nepieciešams izmantot tādu metodi kā lomu spēle. Tai jābūt vienai no biežāk izmantotajām studiju metodēm prasmju apguvē. Tāpat studiju procesā jāizmanto citas mūsdienīgas studiju metodes un tehnoloģijas, piemēram, filmēšana, pēc tam analizējot iegūto materiālu. Filmēšana var būt izmantojama gan studiju procesa, piemēram, lomu spēļu laikā, gan praksē, lai atspoguļotu intervences procesu ar klientu.

M. Sarkane uzskata, ka sociālā darba studentiem pilnvērtīgāk jāapgūst psiholoģija, ne tikai darbam ar klientu, bet arī tādēļ, lai pats neizdegtu. Studentiem nepieciešams nodrošināt supervīzijas jau studiju procesā, augstākās izglītības iestādēm jādomā par supervīziju sniegšanu absolventiem.

Eksperte ieteica analizēt studiju kursu aprakstu sasaisti ar izvirzītajiem studiju mērķiem, arī studiju kursu loģisko sasaisti. Pētījumam viņa ieteica vispirms intervēt studiju programmu direktorus, tad studentus un absolventus, bet nobeigumā atkal atgriezties pie studiju programmu direktoriem, izdarot secinājumus.

Izglītības un zinātnes ministrijas vecākā eksperte (Boloņas procesa un akadēmiskā personāla jautājumos) Inese Lūsēna Ezera piedalījies dažādu profesijas standartu, t.sk. sociālā darbinieka, izstrādē, kā arī pati bijusi profesionālās studiju programmas direktore. Eksperte norādīja, ka ļoti būtiski studiju programmu direktoriem sekot līdzi studiju programmu atbilstībai profesiju standartiem. Sociālā darbinieka profesiju standarts šobrīd ir izstrādes stadijā. Kā būtiskākā standartā sastopamā korekcija ir sociālā pedagoga funkciju iekļaušana. Līdz ar to sociālajiem darbiniekiem jāapgūst jaunas kompetences darbā ar bērniem, viņu vecākiem un skolotājiem, kuras būs jāiekļauj arī sociālā darba studiju programmās.

Tāpat kā citi aptaujātie eksperti, arī I. Lūsēna Ezera norādīja, ka viena no būtiskākajām problēmām ir tā, ka studiju saturs neatšķiras bakalaura un maģistrantūras studiju programmās. Šīm atšķirībām būtu jāatspoguļojas jau profesiju standartā, nodalot kompetences līmeni, kāds atbilst bakalaura studiju programmai un kāds maģistrantūrai.

Lūgta komentēt pētījuma ietvaros izstrādāto sociālā darba jomas 1. un 2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu direktoru interviju vadlīniju jautājumus, eksperte sniedza šādus priekšlikumus.

- Attiecībā uz jautājumu „Vai ir izstrādāta misija, vīzija, vērtības un ētikas standarti”, eksperte norādīja, ka šī vīzija visbiežāk būs izstrādāta studiju virzienam „Sociālā labklājība” kopumā, nevis katrai studiju programmai. Jautājums būtu uzdodams par studiju virzienu „Sociālā labklājība” kopumā, nevis par katru studiju programmu. Ideālā gadījumā studiju programmu direktoriem būtu jāsadarbojas studiju virziena vīzijas un ētikas standartu izstrādē. Ideālā gadījumā, vīzijai būtu jābūt vērstai uz augstākās izglītības attīstību kopumā.

- Jautājot, „Vai studiju programmu stratēģija ir balstīta uz sapratni par studentu un ārējās vides (darba devēju, profesionālo asociāciju un nozares ministrijas) vajadzībām un vēlmēm?”, būtu lietderīgi noskaidrot, kā tas tiek darīts.
- Eksperte izteica šaubas par to, vai studiju programmu direktori varēs atbildēt uz jautājumu „Vai un kā paredzēta darbinieku karjeras attīstība, mobilitāte un pēctecības plānošana?”, jo tā ir augstākās izglītības iestāžu, nevis studiju programmu direktora kompetence. Drīzāk jājautā par mācībspēku profesionālo attīstību.
- Jautājumu „Vai studiju programma un studiju kursi (moduļi) saturiski atbilst izglītības mērķiem un studiju virziena „Sociālā labklājība” akreditācijas prasībām” būtu nepieciešams papildināt ar papildus jautājumu “Ko studiju programmas direktors dara, lai studiju programma pēc iespējas vairāk atbilstu izglītības mērķiem un studiju virziena akreditācijas prasībām?”.

Uz jautājumu, vai ir kas tāds, ko vēl vajadzētu iekļaut jautājumu blokos, eksperte norāda, ka vajadzētu akcentēt mācībspēku profesionālo pilnveidi. Profesionālajās studiju programmās svarīga ir nozares profesionāļu (šajā gadījumā sociālā darba profesionāļu) iesaiste. Studiju programmu direktoriem vajadzētu pajautāt, kā viņi šos profesionāļus iesaista un notur studiju programmās.

Secinājumi:

1. *Jāanalizē studējošo un absolventu apmierinātība ar studiju programmas rezultātiem ne tikai atsevišķu studiju kursu ietvaros, bet visai studiju programmai kopumā.*
2. *Būtiska ir akadēmiskā personāla profesionālā kompetence sociālajā darbā, stažēšanās sociālā darba institūcijās, kā arī iesaiste zinātniski pētnieciskajā darbā. Studiju programmai jābūt saistītai ar nozari, jāsadarbojas gan profesionālā, gan akadēmiskā jomā.*
3. *Profesionālajās studiju programmās ļoti būtiska loma ir studiju praksei, tās organizācijai. Studiju prakse kalpo arī kā kvalitātes novērtēšanas un pilnveides instruments, kas ļauj saskatīt ne tikai kompetences, kuras studenti nav apguvuši, bet arī darba devēju pieprasījumu pēc jaunām zināšanām un prasmēm.*
4. *Bakalaura un maģistra līmeņa studiju programmām, to definētajiem mācīšanās rezultātiem jābūt atšķirīgiem.*
5. *Studiju programmām jāatbilst izstrādātajiem profesiju standartiem.*

ĀRVALSTU PRAKSE SOCIĀLĀ DARBA STUDIJU PROGRAMMU ĪSTENOŠANĀ UN NOVĒRTĒŠANĀ

Lai gūtu ieskatu, kādā veidā studiju process no saturiskā viedokļa tiek organizēts citu valstu sociālā darba studiju programmu ietvaros, izanalizēti trīs dažādu valstu sociālā darba skolu, universitāšu sociālā darba studiju programmu satura apraksti. Veicot analīzi, uzmanība pievērsta vienotiem sociālā darba studiju programmu saturiskajiem kritērijiem:

- studiju programmas uzbūves, satura piepildījums, organizācijas veids;
- prakses un teorijas attiecības – saistība ar praksi;
- zinātniski pētnieciskās darbības apjoms un izmantošana;
- studiju programmas novērtēšanas instrumenti.

Analīzē iekļautas Nottingemas universitātes (Lielbritānija), Rairsonas Kopienas sociālo pakalpojumu sociālā darba skolas (Toronto, Ontario, Kanāda) un Alises Solomonas sociālā darba skolas Vācijā trīs sociālā darba bakalaura studiju programmas. Detalizēta studiju programmu analīze sniegta pētījuma nodevumā “Pētījuma metodoloģija”, šajā ziņojumā iekļaujot tikai secinājumus, kuri noder pētījuma priekšlikumu izstrādei attiecībā uz labo praksi, kāda sociālā darba izglītības īstenotājiem apsverama pārņemšanai un integrēšanai studiju programmu saturā un apguves metodēs Vairāk uzmanības pievērsts Alises Solomonas Universitātes (vācu valodā - *Alice Solomon Hochschule*) bakalaura studiju programmām sociālajā darbā, jo to īstenošanas pieredze var būt potenciāli vislietderīgākā sociālā darba studiju kvalitātes pilnveidei Latvijā.

Notingemas Universitātes (*Nottingham University*) bakalaura studiju programma¹³ veidota saskaņā ar Sociālā darba profesijas standartu Anglijā¹⁴. Sociālajiem darbiniekiem ir milzīga loma, aizstāvot mazaizsargātās cilvēku grupas sabiedrībā, tāpēc studiju programma sastāv no 15 moduļiem, kas tiek apgūti 3 gadu laikā. Moduļi ietver visus pamata profesionālos elementus, kas nepieciešami profesionālam sociālajam darbiniekam – teorētiskās zināšanas par cilvēku, sabiedrību, sociālā darba teorijas un prakses vienotība. Respektīvi, studiju programma kombinē akadēmiskos moduļus, kuri attīsta pamata zināšanas, vērtības un prasmes, un prakses moduļus, kurus nodrošina dažādas prakses vietas. Šajos moduļos nav iekļauti kritiskās domāšanas un vispārīgā izglītība studiju kursi.

Secinājumi:

1. *Studiju procesā regulāri tiek izmantota atgriezeniskā saite starp studentu apgūtajām zināšanām un to pielietošanu praksē, izmantojot diskusijas, aptaujas, pašvērtējumu.*

¹³University of Nottingham. Social Work BA. Iegūts no: <https://www.nottingham.ac.uk/ugstudy/course/Social-Work-BA> [sk.21.08.2020]

¹⁴Social work England. Professional Standards. 2020. Iegūts no: <https://www.socialworkengland.org.uk/standards/professional-standards/> [sk.21.08.2020]

2. *Specifisku profesionālo studiju kursu un prakses neapmierinoša vērtējuma gadījumā students nevar pāriet uz nākamo moduli, tas ir jāapgūst atkārtoti.*
3. *Prakses novērtējumā noteicošais ir darba devēju un prakses pārrauga vērtējums par iesniegto rakstisko ziņojumu un praktisko darbību (līdzīga prakse daļēji tiek izmantota Latvijā).*
4. *Novērtējuma pamatā ir studenta kompetences, attieksmes maiņas un uzvedības novērtējums, piem., profesionālās ētikas izpratne, kas būtu ieviešama kā novitāte Latvijā.*

Rairsonas Kopienas pakalpojumu sociālā darba skolas (*Ryerson Social Work school of Community Services*) misija ir: a) sagatavot studentus nozīmīgai sociālā darba praksei ar marginalizētām grupām un kopienām; b) attīstīt vadības prasmes un inovācijas sociālā darba izglītībā. Studiju programma fokusējas uz pret- apspiešanas, iedrošināšanas, spēcīnāšanas un strukturālo perspektīvu sociālā darba praksē ar indivīdu, grupām, ģimenēm un kopienām. Studiju programmas pamatā ir akadēmisko studiju kombinācija ar profesionālo prasmju apguvei veltītiem studiju kursiem, humanitārajiem un cilvēkzinātņu studiju kursiem (zemāka un augstāka līmeņa kursi) un lauka darba pieredze studiju praksē¹⁵. Absolventi ir tiesīgi kļūt par Ontario sociālo darbinieku asociācijas (*Ontario Association of Social Workers*) biedriem. Studiju process tiek regulēts ar Kanādas sociālo darbinieku asociācijas ētikas kodeksu (*Canadian Association of Social Workers Code of Ethics*).

Studiju programma tiek īstenota četros gados, un process tiek organizēts kursu veidā, tos apgūstot pēctecīgi un atbilstoši noteiktajam stundu skaitam katrā nedēļā. Trešajā un ceturtajā gadā studentam nepieciešams atrasties praksē, kas kopā sasniedz apmēram 180 stundas. Studējošajiem ir jāapgūst obligātā līmeņa 14 pamata teorētiskie bloki, izvēles jeb A un B līmeņa humanitāro un cilvēkzinātņu studiju bloki un profesionālo un profesionāli attiecināmo studiju kursu piedāvājums.

Secinājumi:

1. *Vērojams milzīgs apjoms un daudzveidība, specifika piedāvāto humanitāro un cilvēkzinātņu studiju kursu tematikā, kas netiek praktizēts Latvijā.*
2. *Izņemot obligāti apgūstamos studiju kursus, studentam ir iespēja veidot savu individuālo studiju kursu programmu, vadoties no savām zinātniskajām, pētnieciskajām un praktiskajām interesēm, un veidot savu specializāciju padziļinātā zināšanu apgūvē, kā arī gatavoties iestājai maģistrantūras līmeņa studiju programmā. Šī prakse būtu ieteicama novitāte Latvijā, ar atbilstošiem izvērtēšanas kritērijiem.*
3. *Studiju kursu apgūvē izmantots pēctecības princips, kas nozīmē, ka noteiktus studiju kursus nevar uzsākt, pirms nav apgūts iepriekšējais studiju kurss tajā pašā tematikā.*

¹⁵ Ryerson University. Social Work (BSW). Iegūts no: <https://www.ryerson.ca/programs/undergraduate/social-work/> [sk.21.08.2020]

4. *Studiju kursiem piesaistītas tādas studiju metodes kā semināri, praktikumi, debates, grupu darbi, novērošana, datu vākšana, diskusiju vadīšana, lomu spēles, portfolio jeb sasniegumu mapes veidošana.*
5. *Novērtēšanā tiek izmantotas tādas metodes kā studentu, pasniedzēju, darba devēju aptaujas atklātās diskusijas, forumi, debates, pašvērtējumi, supervīzijas.*
6. *Novitāte, kas būtu izmantojama Latvijā ir iedzīvotāju viedokļa un situācijas izpēte (tie varētu būt pakalpojuma saņēmēji), tās mainība un vajadzības, kas attiecināmas uz sociālā darba studiju programmas satura pilnveidi (papildināšanu).*

Alises Solomonas Universitāte (vācu valodā - *Alice Solomon Hochschule*) piedāvā divu veidu bakalaura studiju programmas sociālajā darbā – klātienē un neklātienē jeb tiešsaistē¹⁶.

1. Klātienē studiju programma, kuras absolventi iegūst bakalaura grādu mākslās, sastāv no 7 semestriem, pilna laika studijas tiek organizētas modulārajā sistēmā, kopumā iegūstami 210 kredītpunkti (turpmāk KP) atbilstoši Eiropas Kredītu pārnesei sistēmai (turpmāk-ECTS). Studiju programma ir strukturēta vispārīgi, tomēr tā vienlaikus sniedz iespēju arī katram studējošajam specializēties sev interesējošajā jomā, izvēloties konkrētus projekta seminārus, teorētiskus un praktiskus modulus, piedaloties semināros un rakstot bakalaura darbu.
 - Studiju programmas pirmais līdz ceturtais semestris vērsts uz pamata zināšanu blokiem – juridiskais, socioloģiskais, psiholoģiskais, politiskais, veselības un izglītības bloks. Papildus studējošie apgūst arī sociālā darba teoriju un vēsturi, sociālā darba praksei sagatavojošus modulus (t.sk., sociālā darba jomas, mērķa grupas un sociālā darba organizācijas), praktiskā darba un pētniecības metodes, dažādības (angļu valodā - diversity) studijas (t.sk. rasisms, migrācija, dzimuma un seksuālās orientācijas studijas), kultūras, starptautisko sociālo darbu, sociālās ekonomikas un sociālā darba vadības pamatus.
 - Vēlākos semestros studenti var padziļināti apgūt specializācijas. Tiek piedāvāti dažādi semināri, kuros studējošie apgūst specifiskas sociālā darba jomas, mērķa grupas un sociālā darba organizācijas.
 - Specifiskas ir studiju procesā izmantotās studiju metodes: a) īpaša studiju programmas iezīme ir projekta semināri, kuru ietvaros studējošie iegūst zināšanas un apgūst rīcības stratēģijas caur pētniecību; b) patstāvīgais darbs - studējošie intensīvi strādā pie kādas noteiktas tēmas vairāku lektoru uzraudzībā; c) specializācijas semināri nodrošina iespēju detalizēti iegūt zināšanas par dažādām tēmām, piemēram, bērnu un jauniešu labklājības pakalpojumi, nabadzība, bezdarbs un bezpajumtniecība, dzimuma un seksuālās orientācijas studijas, rasisms un migrācija, sociālais darbs kultūras un izglītības jomās, likumpārkāpumi un devianta uzvedība, veselība, slimība un sociālais darbs, sociālā gerontoloģija.

¹⁶ ASH Berlin. Social Work B.A. Iegūts no : [https://www.ash-berlin.eu/en/study/studiengaenge/.](https://www.ash-berlin.eu/en/study/studiengaenge/) [sk.21.08.2020]

- No ceturtnā semestra beigām līdz septītajam semestrim studenti izstrādā pētnieciskos projektus.
 - Piektajā semestrī ir prakse 22 nedēļu garumā un supervīzija.
 - Sestajā un septītajā semestrī notiek bakalaura darba izstrāde 12 nedēļu garumā.
2. Neklātienē jeb tālmācības studiju programma izstrādāta studentiem, kam nav sociālā darba izglītības, bet kas jau strādā sociālā darba jomā vai kas atgriežas darba tirgū pēc ilgstoša pārtraukuma, vai kam ir zemāka līmeņa izglītība. Visiem studējošiem jābūt vismaz 1,5 gadus ilgi praktiska darba pieredzei sociālā darba jomā. Tās absolventi arī iegūst bakalaura grādu mākslās, kā arī valsts akreditācijas sertifikātu sociālajā darbā. Studiju programma sastāv no 8 semestriem, studijas tiek organizētas daļēji attālināti un daļēji klātienē, 20 – 25 stundas nedēļā, kopumā tāpat iegūstami 210 KP (ECTS). Studiju programmas laikā studējošie strādā sociālā darba jomā pasniedzēju uzraudzībā un saņem regulāras supervīzijas.
- Studiju programma balstīta uz multimediju mācīšanās metodēm, tādā veidā ļaujot studentiem attīstīt prasmes jauno informācijas un komunikācijas tehnoloģiju izmantošanai praksē, kas nākotnē kļūs par nozīmīgu modernas darba vietas sastāvdaļu arī sociālā darba organizācijās.
 - Studiju programmā tiek uzsvērts pašvadītās mācīšanās aspekts, kas arī ir vēl viena modernā sociālā darba sastāvdaļa.
 - Universitātē tiek izmantoti šādi kvalitātes vadības instrumenti: studentu aptauja, pasniedzēju aptauja, studiju kursu novērtējums, prakšu novērtējums, diskusiju grupas, atgriezeniskās saites lapas par studiju kvalitāti, pasniedzēju didaktiskie treniņi, absolventu aptaujas, studentu karjeras plānošana, kvalifikācijas pilnveides iespēju nodrošināšana absolventiem, vadības novērtēšana, darba piedāvājumu analīze, profesionālās jomas analīze, ģimenei draudzīgas universitātes audits.

Secinājumi:

1. *Alises Solomonas Universitātes klātienē bakalaura studiju programmas saturs lielā mērā ir salīdzināms ar Latvijas sociālā darba studiju programmām, bet tam raksturīgi arī atsevišķi studiju kursi, kas Latvijā līdz šim vēl nav piedāvāti, bet būtu ļoti lietderīgi.*
2. *Neklātienē jeb tālmācības studiju programma, autoru ieskatā, ir pozitīvi vērtējams piemērs, ņemot vērā, ka arī Latvijā ir daudz personu, kuras strādā sociālā darba jomā bez atbilstošas izglītības, ar zemāku izglītību vai kuras atgriežas sociālā darba jomā pēc ilgstošas prombūtnes. Tāpat, ir iespēja attīstīt prasmes moderno tehnoloģiju lietošanā studiju procesā būtu noderīgas arī Latvijā nākotnes sociālajā darbā.*
3. *Alises Solomonas Universitāte izmantoto studiju programmu kvalitātes vadības instrumentu klāstā būtu lietderīgi izcelt tādas metodes kā darba piedāvājumu analīze un profesionālās jomas analīze, kas viennozīmīgi ir būtiski instrumenti studiju programmu kvalitātes pilnveidei un ko Latvijas augstākās izglītības iestādēm arī būtu lietderīgi izmantot.*

METODOLOĢIJAS APRAKSTS

Pētījuma „Latvijas augstskolu sociālā darba jomas studiju programmu izvērtējums” veikšanai par pamatu izvēlēts Eiropas Kvalitātes vadības fonda izcilības modelis (turpmāk - EFQM modelis), pielāgojot to iepirkuma tehniskās specifikācijas prasībām un integrējot Augstākās izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas kvantitatīvos kritērijus.

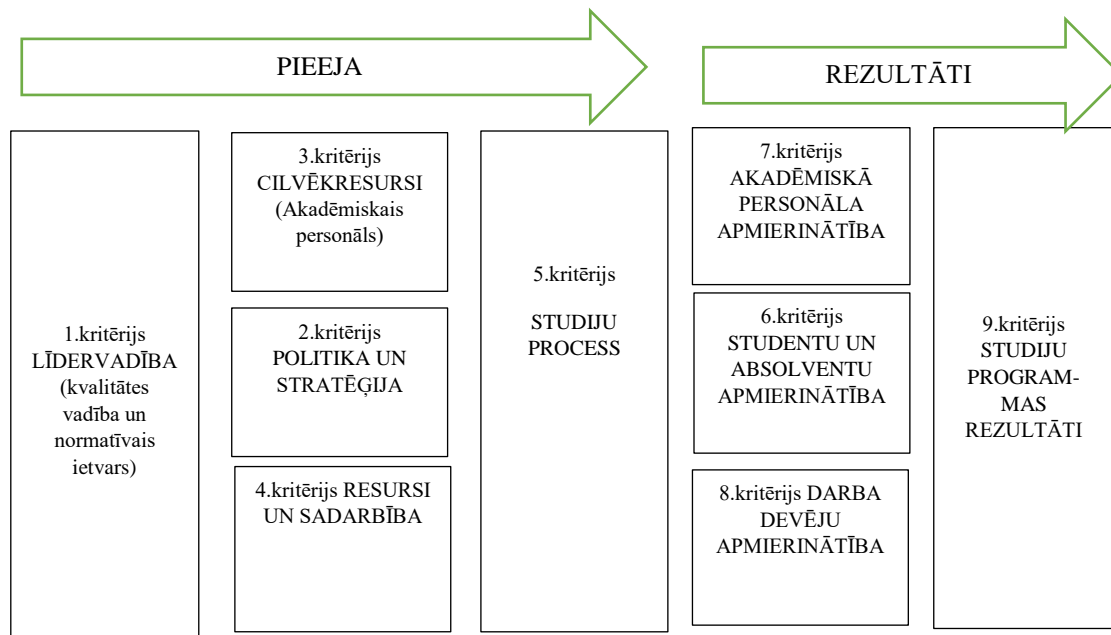
EFQM modelis izstrādāts 1992. gadā kā Eiropas Kvalitātes balvas novērtēšanas kritēriju ietvars. Tas sniedz šādus ieguvumus:

- piedāvā strukturētu, faktos pamatotu pieeju, lai identificētu iestādes darbības stīrpās puses, analizētu aspektus, kas jāpilnveido, kā arī mērītu procesu rezultātus;
- veicina salīdzināšanu ar citām organizācijām, kurām ir līdzīga vai citāda pieredze, izmantojot Eiropā plaši izplatītus un atzītus kritērijus, kā arī rada iespēju pārņemt labās prakses piemērus.

EFQM modelis ir pamats Latvijas Kvalitātes balvai, kas apstiprināta 1997. gada 16. decembrī ar Ministru Kabineta noteikumiem Nr. 419. EFQM modelis ilustrē to, ka līdervadība sniedz saturu un virzību politikai un stratēģijai, cilvēkresursu vadībai, kā arī resursu vadībai un sadarbībai (ar darba devējiem, citām augstākās izglītības iestādēm, politikas veidotājiem, profesionālajām asociācijām u.c.). Šie ir organizatoriskie nosacījumi un normatīvais ietvars, ar kuru palīdzību atbilstošā veidā var tikt īstenota procesa vadība (uzlūkojot to kā studiju procesu kopumā). Pirmie 5 kritēriji norāda, kā tiek plānots un īstenots studiju process, savukārt nākamie 4 kritēriji vērsti uz sasniegto rezultātu izvērtēšanu – studentu un absolventu apmierinātību, akadēmiskā personāla apmierinātību un darba devēju apmierinātību. Šie kritēriji, kā arī veids, kā tie cits citu ietekmē, parāda kopējo studiju programmas kvalitāti un pilnveides jomas.

Pirmie pieci kritēriji pētījumā analizēti, izmantojot tādas pētījuma metodes kā dokumentu analīze un studiju programmu direktoru intervijas, un iegūtā informācija tika apkopota „Sociālā darba jomas studiju programmu dokumentācijas izpētes ievadziņojumā” un galaziņojumā. Savukārt uz rezultātiem vērstie kritēriji (6. – 8. kritērijs) izzināti ar kvantitatīvu metožu palīdzību, veicot mērķa grupas (studentu, absolventu, darba devēju un docētāju) anketēšanu. Anketēšanas rezultāti apkopoti starpziņojumā „Par sociālā darba jomas studiju programmu īstenošanā un absolventu nodarbinātībā iesaistīto pušu vērtējumiem par sociālā darba jomas studiju programmās apgūtās izglītības kvalitāti” (skat. 1. attēlu).

1.attēls.EFQM modelis¹⁷

Ievadziņojumā un starpziņojumā iekļautā informācija apkopota, analizēta, meklējot kopsakarības, un aprakstīta šajā gala ziņojumā „Sociālā darba jomas studiju programmu kvalitātes izvērtējums un priekšlikumi sociālā darba jomas studiju programmu satura pilnveidei”, kurā piedāvāti galvenie secinājumi un priekšlikumi.

Pētījuma mērķa grupas:

- sociālā darba jomas 1. un 2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju virziena „Sociālā labklājība” vadītāji un studiju programmu direktori;
- sociālā darba jomas 1. un 2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu docētāji;
- sociālā darba jomas studiju programmu pēdējo kursu studenti;
- sociālā darba jomas studiju programmu absolventi, kuri empīriskā pētījuma īstenošanas laikā strādā profesijā;
- sociālā darba jomas studiju programmu absolventu, kuri šobrīd strādā profesijā, darba devēji.

Pētījumā izmantotās metodes: dokumentu analīze, anketēšana, padziļinātās intervijas.

Sociālā darba jomas studiju programmu dokumentācijas izpēte veikta ar dokumentu analīzes palīdzību, analizējot studiju virziena „Sociālā labklājība” vadītāju iesniegto

¹⁷ Nīderlandes Augstākās profesionālās izglītības ekspertu grupa. 1999.Uz EFQM modeli balstīta augstākās izglītības kvalitātes pilnveides metode. Iegūts no: http://www.aic.lv/eqfm/2_pamatm.htm. [sk.16.11.2020.]

dokumentāciju - studiju virziena pašnovērtējuma ziņojumus, augstskolu un koledžu gada pārskatus, studiju programmu plānus, attīstības stratēģijas, studiju prakšu nolikumus un citu augstākās izglītības iestāžu nodrošināto dokumentāciju.

1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu saturs tiek vērtēts no sociālā darba nozares teorētisko studiju kursu īpatsvara aspekta. Šāda pieeja izvēlēta, ņemot vērā to, ka 2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas paredz iespēju tajās saīsinātu laiku studēt 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu absolventiem, un intervijās ar augstskolu un koledžu studiju programmu vadītājiem/direktoriem uzsvērto, ka šāda iespēja tiek izmantota ļoti bieži.

Tāpat tiek vērtēta 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas satura atbilstība Ministru kabineta noteikumiem Nr. 141 „Noteikumi par pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu”¹⁸, kas paredz, ka pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas stratēģiskie mērķi ir:

- sagatavot izglītojamo darbībai noteiktā profesijā, veicinot viņa pilnveidošanos par garīgi un fiziski attīstītu, brīvu, atbildīgu un radošu personību;
- veicināt zināšanu un prasmju (arī patstāvīgās mācīšanās prasmju) apguvi, kas nodrošina ceturtā līmeņa profesionālās kvalifikācijas ieguvu un sekmē konkurētspēju mainīgos sociālekonomiskajos apstākļos;
- radīt motivāciju tālākizglītbai un sniegt iespēju sagatavoties, lai iegūtu otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību un piektā līmeņa profesionālo kvalifikāciju.

Minētie noteikumi nosaka arī to, ka pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības obligātais saturs ietverts šādās studiju programmu pamatdaļās:

- mācību kursi (piemēram, lekcijas, semināri, laboratorijas darbi un praktiskie darbi, konsultācijas, patstāvīgais darbs);
- mācību prakse ārpus izglītības iestādes;
- kvalifikācijas darbs,

kā arī to, ka pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības mācību kursu obligāto saturu veido:

- vispārizglītojošie mācību kursi:
 - humanitārās zinātnes;
 - sociālās zinātnes;
 - dabaszinātnes, tehniskās zinātnes un informācijas tehnoloģijas;
- nozares studiju kursi:
 - obligātie studiju kursi;
 - izvēles studiju kursi;
 - konkrētās profesijas studiju kursi.

¹⁸ MK noteikumi Nr. 141., 2001. gada 20. marts "Noteikumi par pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu". Iegūts no: <https://likumi.lv/ta/id/6397>. [sk.10.10.2020]

Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju kursu obligātajā saturā iekļauj moduli uzņēmējdarbības profesionālo kompetenču veidošanai (uzņēmumu organizācija un dibināšana, vadīšanas metodes, projektu izstrādes un vadīšanas pamati, lietvedības un finanšu uzskaites sistēma, zināšanas par sociālā dialoga veidošanu sabiedrībā un darba tiesisko attiecību regulējošajiem normatīvajiem aktiem). Moduli, lielākoties, īsteno ar kompetenču treniņa, lietišķo spēļu un līdzīgām praktiskām pasniegšanas metodēm. Moduli iekļauj visās studiju programmās ne mazāk kā sešu KP apjomā.

Atbilstoši noteikumiem par 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu studiju programmas apjoms ir no 80 līdz 120 KP, un studiju programmas pamatdaļu un mācību kursu minimālais apjoms (KP skaits) ir šāds:

- studiju kursi — kopējais apjoms — ne mazāk kā 56 KP, bet nepārsniedzot 75 % no studiju programmas kopējā apjoma;
 - vispārizglītojošie studiju kursi — ne mazāk kā 20 KP;
 - nozares studiju kursi — ne mazāk kā 36 KP;
- prakse — ne mazāk kā 16 KP;
- kvalifikācijas darbs — ne mazāk kā 8 KP, bet nepārsniedzot 10 % no studiju programmas kopējā apjoma;
- studiju procesā ne mazāk kā 30 % no studiju kursu apjoma īsteno praktiski. Patstāvīgā darba uzdevumus un to izpildes kontroles veidus nosaka programmas studiju kursu aprakstos.

Profesionālā bakalaura studiju programmu saturs vērtēts, nosacīti dalot studiju kursus atbilstoši sociālā darba prakses līmeņiem – mikro, mezo un makro līmenis:

- mikro līmenis – tiešais darbs ar indivīdu un/vai ģimeni;
- mezo līmenis – darbs ar grupām, organizācijām, kopienās;
- makro līmenis – darbs sociālo pārmaiņu radīšanā un vadīšanā politikas un starptautiskā līmenī.

Šāds dalījums izriet no A. Gidensa socioloģijas iedalījuma mikrosocioloģijā un makrosocioloģijā, ar mikrosocioloģiju saprotot cilvēka uzvedības izpēti individuālās mijiedarbības līmenī, bet ar makrosocioloģiju saprotot liela mēroga sociālo sistēmu analīzi¹⁹. Tas saskan arī ar Globālajiem standartiem sociālā darba izglītībai un apmācībai (*Global Standards for Social Work Education and Training*)²⁰, kurus Starptautiskā sociālo darbinieku federācija (IFSW) kopīgi ar Starptautisko sociālā darba skolu asociāciju (IASSW) pārstrādāja un publicēja 2020. gada 1. augustā.

Profesionālā maģistra studiju programmas saturs vērtēts atbilstoši studiju programmas mērķim.

¹⁹ Giddens, A., Duneier, M., Appelbaum, R.P., Carr, D. 2018. Introduction To Sociology, 11th edition. New York : W.W. Norton & Company

²⁰ IFSW. Global Standards for Social Work Education and Training. 01.08.2020. Iegūts no: <https://www.ifsw.org/global-standards-for-social-work-education-and-training/#4corecurricula> [sk.04.11.2020]

Tiek vērtēta arī profesionālā bakalaura studiju programmu, kā arī profesionālā maģistra studiju programmu satura atbilstība Ministru kabineta noteikumiem Nr. 512 „Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu”²¹, kas nosaka, ka studiju programmu stratēģiskais mērķis ir nodrošināt tautsaimniecības, kultūras, valsts aizsardzības un drošības, kā arī sociālajām vajadzībām atbilstošas, nozares zinātņu teorētiskajos pamatos balstītas, profesiju standartiem (ja tie ir apstiprināti Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomē) atbilstošas un praksē piemērojamas profesionālās studijas.

Studiju programmu galvenie uzdevumi ir:

- izglītot studējošos, nodrošinot piektā līmeņa profesionālās kvalifikācijas iegūvi, kā arī sekmēt viņu konkurētspēju mainīgajos sociālekonomiskajos apstākļos un starptautiskajā darba tirgū;
- nodrošināt studiju rezultātu (zināšanu, prasmju un kompetences) sasniegšanu atbilstoši Latvijas izglītības klasifikācijā noteiktajām Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūras (turpmāk – ietvarstruktūra) 6. vai 7. līmeņa zināšanām, prasmēm un kompetencei.

Bakalaura studiju programmas apjoms ir vismaz 160 KP. No bakalaura studiju programmas apjoma (izņemot to apjomu, kas paredzēts praksei un bakalaura darba vai diplomdarba (diplomprojekta) izstrādei) pilna laika studijās ne mazāk kā 40 procentus.

Bakalaura studiju programmas obligāto struktūru veido:

- studiju kursi;
- prakse;
- valsts pārbaudījums, kura sastāvdaļa ir bakalaura darba vai diplomdarba (diplomprojekta) izstrādāšana un aizstāvēšana.

Bakalaura studiju programmas obligāto saturu veido sekojošas sastāvdaļas:

- vispārizglītojošie studiju kursi vismaz 20 KP apjomā – humanitāro un sociālo zinātņu studiju kursi, tai skaitā studiju kursi, kas attīsta sociālās, komunikatīvās un organizatoriskās pamatiemaņas. Studijuursos iekļauj moduli uzņēmējdarbības profesionālās kompetences veidošanai (inovācijas, uzņēmumu organizācija un dibināšana, vadīšanas metodes, biznesa ekonomikas, projektu izstrādes un vadīšanas pamati, lietvedības un finanšu uzskaites sistēma, zināšanas par darba tiesisko attiecību regulējumu, tai skaitā par sociālā dialoga veidošanu sabiedrībā, kā arī zināšanas par citām novitātēm uzņēmējdarbības vai iestādes vadīšanā.) Moduli īsteno, izmantojot galvenokārt kompetences treniņa, lietišķo spēļu un līdzīgas praktiskās metodes. Moduli vismaz sešu KP apjomā iekļauj visās bakalaura studiju programmās, ja tas nav iekļauts bakalaura studiju programmas nozares (profesionālās darbības jomas) teorētiskajos pamatkursos.

²¹ MK noteikumi Nr. 512 2014. gada 26. augusts „Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu”. Iegūts no: <https://likumi.lv/ta/id/268761-noteikumi-par-otra-limena-profionalas-augstakas-izglitibas-valsts-standartu>. [sk.10.10.2020.]

Studējošais moduli apgūst, ja tas nav apgūts iepriekšējā profesionālajā studiju programmā;

- nozares (profesionālās darbības jomas) teorētiskie pamatkursi un informācijas tehnoloģiju kursi vismaz 36 KP apjomā;
- nozares (profesionālās darbības jomas) profesionālās specializācijas kursi vismaz 60 KP apjomā;
- izvēles daļas kursi vismaz 6 KP apjomā;
- prakse vismaz 20 KP apjomā;
- valsts pārbaudījums, kura sastāvdaļa ir bakalaura darba vai diplomdarba (diplomprojekta) izstrāde un aizstāvēšana, vismaz 12 KP apjomā.

Papildus bakalaura studiju programmā ietver arī *Vides aizsardzības likumā* un *Civilās aizsardzības likumā* noteiktās studiju kursu satura prasības.

Bakalaura studiju programmas apguves laikā studējošais izstrādā un aizstāv vismaz trīs studiju darbus.

Savukārt attiecībā uz maģistra studiju programmas obligāto saturu „Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu” nosaka, ka maģistra studiju programmas apjoms ir vismaz 40 KP. Maģistra studiju programmas pilna laika studiju ilgums ir viens līdz divi gadi ar noteikumu, ka kopējais bakalaura un maģistra studiju ilgums nav mazāks par pieciem gadiem. Maģistra studiju programmas saturs nodrošina zināšanu, prasmju un kompetences apguvi, kas nepieciešama profesionālās darbības veikšanai atbilstoši Latvijas izglītības klasifikācijā noteiktajām ietvarstruktūras 7. līmeņa zināšanām, prasmēm un kompetencei.

No maģistra studiju programmas apjoma (izņemot to apjomu, kas paredzēts praksei un maģistra darba vai diplomdarba (diplomprojekta) izstrādei) pilna laika studijās ne mazāk kā 30 procentus veido kontaktstundas.

Maģistra studiju programmas obligāto saturu veido:

- studiju kursi, kas nodrošina jaunāko sasniegumu padziļinātu apguvi nozares (profesionālās darbības jomas) teorijā un praksē vismaz piecu KP apjomā;
- pētnieciskā darba, jaunrades darba, projektēšanas darba un vadībzinību studiju kursi vismaz triju KP apjomā;
- prakse vismaz 26 KP apjomā, ja tā ir paredzēta akadēmiskās bakalaura studiju programmas beidzējiem, vai vismaz sešu KP apjomā, ja tā ir paredzēta bakalaura studiju programmas beidzējiem;
- valsts pārbaudījums, kura sastāvdaļa ir maģistra darba vai diplomdarba (diplomprojekta) izstrādāšana un aizstāvēšana, vismaz 20 KP apjomā.

Papildus maģistra studiju programmas obligātajā saturā ietver arī studiju kursus, kuri nodrošina profesionālās kompetences sasniegšanu uzņēmējdarbībā (inovācijas, uzņēmumu organizācija un dibināšana, vadīšanas metodes, projektu izstrādes un vadīšanas pamati, lietvedības un finanšu uzskaites sistēma, zināšanas par darba tiesisko attiecību regulējumu, tai skaitā par sociālā dialoga

veidošanu sabiedrībā, kā arī zināšanas par citām novitātēm uzņēmējdarbības vai iestādes vadīšanā), ja tie nav apgūti zemāka līmeņa studiju programmā. Ja studējošais *Vides aizsardzības likumā* un *Civilās aizsardzības likumā* noteiktās prasības nav apguvis zemāka līmeņa studiju programmā, viņš tās apgūst papildus maģistra studiju programmai.

Katrā augstskolā un koledžā studiju programmām, kuras tiek īstenotas studiju virziena „Sociālā labklājība” ietvaros, ir kopēji resursi, kopēja kvalitātes vadības sistēma, procesu organizācija u.c. un tādējādi kopīgie studiju procesa elementi raksturoti augstākās izglītības iestādes īstenotā studiju virziena kontekstā un studiju programmu aprakstos iekļauti tikai konkrētajai studiju programmai specifiskie elementi.

SIA "Baltijas Starptautiskā akadēmija" atteicās no dalības pētījumā un tās īstenotās studiju programmas ziņojumā nav iekļautas. Savukārt, LKrA piekrita piedalīties pētījumā daļēji - akadēmijas rektore sniedza interviju, bet netika dota pieceja studiju virziena „Sociālā labklājība” pašnovērtējuma ziņojumam un citai izvērtējumam nepieciešamai dokumentācijai. Ņemot vērā, ka arī LKrA interneta mājas lapa nesniedz pietiekamu informāciju par studiju programmu saturu, studiju procesu, prakšu īstenošanu, kvalitātes vadības procesiem, docētājiem u.c., LKrA īstenoto studiju programmu izvērtējums gala ziņojumā nav iekļauts.

Lai izzinātu sociālā darba jomas 1. un 2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju virzienu „Sociālā labklājība” vadītāju un studiju programmu direktoru viedokli par studiju procesa plānošanu un īstenošanu, ar viņiem tika veiktas ekspertu intervijas. Pirmās intervijas notika klātienē, bet, strauji mainoties epidemioloģiskajai situācijai, vairums interviju notika telefoniski vai neklātienē *zoom* platformā. Intervijas notika laika posmā no 2020. gada 25. augusta līdz 29. oktobrim. Interviju jautājumu bloki (interviju vadlīnijas skat. 1. pielikumu) tika veidoti atbilstoši EFQM modeļa pirmajiem 5 kritērijiem, kuri atklāj studiju virziena „Sociālā labklājība” vadītāju un studiju programmu vadītāju/direktoru pieceju studiju virzienu/programmu vadībā, plānošanā, pilnveidē un studiju procesa īstenošanā:

1. Kritērijs Līdervadība (kvalitātes vadība un normatīvais ietvars)
2. kritērijs: Politika un stratēģija
3. kritērijs: Cilvēkresursi
4. kritērijs: Resursi un sadarbība
5. kritērijs: Studiju process.

Sociālā darba jomas studiju programmu īstenošanā un absolventu nodarbinātībā iesaistīto pušu vērtējums par sociālā darba jomas studiju programmās apgūtās izglītības kvalitāti izzināts, izmantojot kvantitatīvās izpētes metodi – aptauju.

Augstskolu un koledžu darba mērķis ir studējošo izglītošana, līdz ar to būtiskākie studiju procesa novērtētāji ir studējošie un absolventi. Studējošie, iegūstot profesionālās zināšanas un pilnveidojot prasmes, spēj novērtēt studiju procesu no iekšpuses, taču jāņem vērā, ka viņu veikums studiju procesa laikā, kā arī studiju programmas novērtējums ir saistīts gan ar viņu

dzīves pieredzi, gan ar viņu gaidām. Savukārt, absolventi savā darbavietā vislabāk saprot, kura kompetence studiju laikā ir apgūta pietiekami, bet kādas zināšanas un prasmes pietrūkst.

Studentu apmierinātības un gaidu (attiecībā uz studiju programmu) izzināšanai izmantota aptauja ar anketu palīdzību. Tā kā būtiski ir ne tikai gūt priekšstatu par situāciju visās studiju programmās kopumā, bet arī veikt studiju programmu savstarpēju salīdzinājumu reprezentativitātes nodrošināšanai, pētnieki kā primāru mērķi neizvirza precīzu proporcionālu kvotu vai nejaušo izlasi, bet gan to, lai katra studiju programma būtu pietiekami pārstāvēta, kas attiecīgi ļautu atbildes salīdzināt studiju programmu starpā.

Tāpat, ņemot vērā salīdzinoši nelielo potenciālo aptaujas dalībnieku skaitu, anketās iekļauta iespēja katru atbildi komentēt, kas ļauj salīdzināt atbildes ne tikai kvantitatīvi, bet arī kvalitatīvi.

Studējošo aptaujā bija plānots iesaistīt visu studiju programmu pēdējo kursu studentus un absolventus, kuri studijas pabeiguši pēdējo 3 gadu laikā, nodrošinot visu pētījumā iekļauto studiju programmu un reģionu pārstāvniecību. Divu augstskolu (LKrA un BSA) sociālā darba studiju programmu vadība nepiekrīta studentu iesaistīšanai pētījumā, tāpēc no šīm augstskolām saņemta tikai viena studējošā anketa.

Studējošo aptaujā derīgas atbildes sniedza 113 respondenti no 7 mācību iestādēm un 12 studiju programmām. Sākotnēji aptauja bija plānota klātienē, līdz ar to LU studējošie tika aptaujāti ar pašaizpildes anketām klātienē. Tā kā situācija strauji mainījās sakarā ar Covid-19 vīrusa izplatību un tās ierobežošanai plānotajiem pasākumiem, tad pārējo studiju programmu studentu aptaujai tika izmantotas pašaizpildes anketas tiešsaistē un respondenti tika rekrutēti ar augstākās izglītības iestāžu atbalstu, lūdzot studiju programmu vadītājus/direktorus nosūtīt saites uz aptauju saviem studentiem. Anketu aizpildes laiks bija no 2020. gada 16. oktobra līdz 12. novembrim.

Viens respondents aizpildīja ne vairāk par vienu anketu. Dati netika svērti, bet anketas analizētas studiju programmu un programmu līmeņu griezumā.

Aptaujas jautājumi sadalīti 4 blokos:

- apmierinātība ar studiju programmas kvalitāti, t.sk. prakses kvalitāti;
- apmierinātība ar akadēmiskā personāla darba kvalitāti;
- apmierinātība ar studiju procesa organizāciju un infrastruktūru;
- apmierinātība ar metodisko nodrošinājumu (aptaujas anketu skat.2. pielikumā).

Studiju laikā iegūto un attīstīto absolventu kompetenču novērtējums, kā arī to pielietojums praktiskajā darbā tika izzināts, galvenokārt balstoties profesiju standartos noteikto kompetenču, prasmju un attieksmju, kā arī zināšanu (gan profesionālo, gan vispārīgo) novērtēšanā. Detalizēti kompetenču sadalījuma principi katrai pētījumā iekļautajai profesijai aprakstīti pētījuma 2.1. un 2.2. nodaļā.

Lai rezultāti būtu salīdzināmi, jautājumi par absolventu kompetencēm iekļauti arī darba devēju aptaujā. Līdz ar to, lai anketa netiktu pārāk sadrumstalota, jautājumu bloki visu studiju līmeņu absolventiem veidoti saturiski un stilistiski līdzīgi (aptaujas anketu skat.3. pielikumā).

Absolventu aptaujā derīgas atbildes sniedza 220 respondenti no visām 8 pētījumā iesaistītajām mācību iestādēm un visām 18 iesaistītajām studiju programmām, taču 7 no studiju programmām bija pārstāvētas tikai ar 1 - 3 respondentiem, kas neļauj datus par tām vispārināt. Respondenti tika rekrutēti gan ar darba devēju, gan augstskolu un koledžu palīdzību, lūdzot darba devēju pārstāvjus un studiju programmu vadītājus nosūtīt saites uz aptauju saviem darbiniekiem un absolventiem, kas pēdējo 3 gadu laikā pabeiguši kādu no sociālā darba jomas studiju programmām un aptaujas brīdī strādā apgūtajā profesijā. Anketu aizpildes laiks bija no 2020. gada 9. oktobra līdz 11. novembrim.

Viens respondents aizpildīja ne vairāk par vienu anketu. Tie, kas bija pabeiguši vairāk nekā vienu sociālā darba jomas studiju programmu, aizpildīja anketas tikai par pēdējo pabeigto studiju programmu. Latvijā nav pieejami precīzi dati par absolventu skaitu, kas ir nodarbināti profesijā, līdz ar to dati netika svērti, bet anketas tika analizētas studiju programmu un programmu līmeņu griezumā.

Nemot vērā salīdzinoši nelielo potenciālo aptaujas dalībnieku skaitu, arī absolventu anketās tika iekļauta iespēja katru atbildi komentēt, kas ļauj salīdzināt atbildes ne tikai kvantitatīvi, bet arī kvalitatīvi.

Akadēmiskā personāla aptauja. Studiju process ir mijiedarbība starp studējošo un izglītotāju. Jo šī sadarbība veiksmīgāka, jo kvalitatīvāks studiju procesa rezultāts. Kā viens no augstākās izglītības kvalitāti noteicošajiem elementiem Augstākās izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas koncepcijā²² minēts akadēmiskais personāls. Atbilstoši koncepcijā, kā arī EFQM modelī minētajām, aptaujas jautājumi sadalīti šādos blokos:

- apmierinātība ar karjeras iespējām;
- apmierinātība ar materiāli tehnisko nodrošinājumu;
- savstarpējā sadarbība ar kolēģiem, kā arī ar studentiem;
- profesionālās pilnveides iespējas;
- apmierinātība ar darba saturu;
- apmierinātība ar darba vidi (aptaujas anketu skat. 5. pielikumā).

Pasniedzēju aptaujā derīgas atbildes sniedza 31 respondents, kas kopumā sniedza 55 novērtējumus par studiju programmām, kurās viņi ir nodarbināti (tie pasniedzēji, kas strādā vairāk nekā vienā studiju programmā, aizpildīja anketu par katru šādu studiju programmu atsevišķi). Respondenti tika rekrutēti caur augstākās izglītības iestādēm, lūdzot studiju programmu vadītājus nosūtīt saites uz aptauju saviem darbiniekiem. Novērtējumi tika saņemti

²² "FIDEA", SIA. 2018. Augstākās izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas koncepcija. Iegūts no: <http://www.aic.lv/portal/content/files/Augst%C4%81k%C4%81s%20izgl%C4%ABt%C4%ABbas%20kvalit%C4%81tes%20monitoringa%20sist%C4%93mas%20koncepcija.pdf>. [sk.16.11.2020.]

par 6 mācību iestāžu 10 studiju programmām. Divu augstskolu (LKrA un BSA) sociālā darba studiju programmu vadība neatbalstīja savu darbinieku iesaistīšanos pētījumā, tāpēc no šīm augstskolām saņemta tikai viena darbinieka anketa. Uz aicinājumu aizpildīt anketas neatsaucās arī neviens docētājs, kas būtu nodarbināts DMK. Anketu aizpildes laiks bija no 2020. gada 11. novembra līdz 20. novembrim.

Tā kā viens respondents varēja aizpildīt anketu par vairāk nekā vienu studiju programmu, tad datu kopumā viena vienība ir pasniedzējs, kas aizpildījis anketu par vienu studiju programmu (tādējādi kopējais gadījumu skaits ir 55). Dati netika svērti, bet anketas tika analizētas studiju programmu un augstākās izglītības līmeņu griezumā, kā arī atsevišķi skatot pamatdarbā nodarbināto un viespasniedzēju atbildes.

Ja studenti ir galvenie studiju procesa vērtētāji, tad studiju programmu rezultātu visobjektīvāk var novērtēt darba devēji. Līdz ar to kā ceturrtā respondentu grupa pētījumā tika iekļauti darba devēji.

Darba devēju aptaujā derīgas atbildes sniedza 55 respondenti, kuri kopumā sniedza 76 novērtējumus par studiju programmu absolventiem (daļa darba devēju norādīja, ka viņu pārstāvētajā organizācijā ir vairāku sociālā darba jomas studiju programmu absolventi, tādējādi viņi aizpildīja anketas par visām šo absolventu pārstāvētajām studiju programmām). Respondenti tika rekrutēti, nosūtot uzaicinājumus aizpildīt anketas Labklājības ministrija (turpmāk – LM) Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā iekļautām organizācijām, pašvaldību sociālajiem dienestiem, bāriņtiesām, kā arī citām organizācijām, kurās strādā sociālā darba speciālisti. Novērtējumi tika saņemti par 7 mācību iestāžu 15 studiju programmām, bet neizdevās rekrutēt aptaujai darba devējus, kas nodarbinātu DMK absolventus, kā arī LKrA profesionālās maģistra studiju programmas “Karitatīvais sociālais darbs” absolventus. Anketu aizpildes laiks bija no 2020. gada 8. oktobra līdz 21. oktobrim.

Lai nodrošinātu, ka vērtēšanu veic tiešais sociālā darba speciālistu vadītājs, no vienas iestādes vai organizācijas anketas varēja aizpildīt vairāki respondenti (piemēram, dažādu struktūrvienību vadītāji). Līdz ar to, datu svēršana pēc iestādes vai organizācijas lieluma vai arī svaru salāgošana vienas institūcijas respondentiem nebija iespējama.

Tā kā viens respondents varēja aizpildīt anketu par vairākām studiju programmām, kā arī viņa pārstāvētajā iestādē vai organizācijā varēja būt nodarbināts vairāk par vienu kādas studiju programmas absolventu, tad dati, kas attiecās uz absolventu kompetenču novērtējumu, tika svērti. Tas nozīmē, ka tad, ja respondents norādīja, ka pie viņa strādā vairāk par vienu konkrētās studiju programmas absolventu, viņa atbilde ieguva absolventu skaitam proporcionālu svaru. Piemēram, ja vienas iestādes vadītājs norādīja, ka pie viņa strādā viens studiju programmas absolvents, bet cits – ka četri, otrā respondenta atbildes uz aprēķinātajiem novērtējumu vidējiem atstāj četras reizes lielāku iespaidu. Dati tika analizēti studiju programmu un to augstākās izglītības līmeņu, kurus beiguši darbinieki, griezumā.

Svari netika piemēroti tiem jautājumiem, kuros nebija iekļauts vienas konkrētas studiju programmas absolventu kompetenču novērtējums, bet gan skāra visas studiju programmas vai augstākās izglītības iestādes kopumā – šādos gadījumos katram no 55 respondentiem bija vienāds atbilžu svars, bet rezultāti tika analizēti studiju programmu un augstākās izglītības iestāžu griezumā, kurus, atbildot uz šiem jautājumiem, minēja darba devēju pārstāvji.

Aptaujas jautājumi sadalīt 3 blokos:

1. apmierinātība ar jauno darbinieku sagatavotības līmeni (zināšanas, prasmes un kompetences);
2. apmierinātība ar darba devēju vajadzību un nozares aktualitāšu integrāciju studiju saturā;
3. sadarbība ar studiju procesa un prakses organizētājiem (aptaujas anketu skat. 4. pielikumā).

Arī darba devēju anketās iekļauta iespēja katru atbildi komentēt, kas ļauj salīdzināt atbildes ne tikai kvantitatīvi, bet arī kvalitatīvi.

Lai nodrošinātu rezultātu salīdzināmību, divi mērķgrupu pāri atbildēja uz līdzīgiem jautājumiem – par absolventu kompetencēm atbildes sniedza gan paši absolventi, gan viņu darba devēji, savukārt studiju programmu novērtējumu sniedza gan studējošie, gan absolventi. Līdz ar to anketas jautājumi tika veidoti tā, lai tie būtu saprotami abām mērķgrupām un nebūtu pārlicieki un sarežģīti.

Aptaujas anketas tika aizpildītas vai (papīra formā aizpildīto anketu gadījumā) ievadītas Google Survey Forms izstrādātās anketu formās. Aizpildītās anketas tikai lejuplādētas MS Excel formātā, bet datu apstrāde un analīze notika ar statistiskās analīzes programmas IBM SPSS Statistics 21 palīdzību. Attēlu un tabulu sagatavošanai izmantots MS Excel.

Studiju programmu analīze tika veikta, izmantojot triangulāciju, kas ietvēra:

- studiju programmu direktoru intervijās sniegto informāciju;
- studējošo, absolventu, darba devēju un docētāju anketēšanā iegūto informāciju;
- dokumentu analīzē iegūto informāciju.

Tādējādi analīzē ņemti vērā visu iesaistīto pušu viedokļi un attieksmes, nodrošinot izdarīto secinājumu objektivitāti.

Pētījuma gala ziņojuma struktūrā, kurā apkopota visu izpētē iegūto datu analīze augstākās izglītības iestāžu, studiju programmu un salīdzinošā griezumā, ietilpst ievads, metodoloģijas apraksts, kā arī divas daļas, kurās sniegts sociālā darba jomas studiju programmu izvērtējums, absolventu kompetenču izvērtējums pašu absolventu un darba devēju skatījumā, balstoties profesiju standartā, kam seko studiju programmu kvalitātes novērtējums studentu un absolventu vērtējumā, kā arī darba kvalitātes novērtējums pēc studiju programmu absolvēšanas. Atspoguļota arī darba devēju un studiju programmu īstenotāju sadarbība studiju programmu pilnveidē, kā arī sniegts studiju programmu docētāju apmierinātības izvērtējums. Noslēgumā iekļauti secinājumi par pētījumā gūtajām atziņām saistībā ar pētījuma mērķa sasniegšanu un sniegti priekšlikumi augstākās izglītības iestādēm un valsts pārvaldes iestādēm.

1. SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU IZVĒRTĒJUMS

Sākumā sniegts visu pētījumā iekļauto augstākās izglītības iestāžu un to īstenoto sociālā darbajomas studiju programmu raksturojums atbilstoši EFQM modeļa kritērijiem. Raksturojuma pamatā veikta dokumentu analīze, analizējot studiju virziena „Sociālā labklājība” vadītāju iesniegto dokumentāciju - studiju virziena pašnovērtējuma ziņojumus, augstskolu un koledžu gada pārskatus, studiju programmu plānus, attīstības stratēģijas, studiju prakšu nolikumus un citu augstākās izglītības iestāžu nodrošināto dokumentāciju. Dokumentu analīzē iegūtā informācija papildināta un salīdzināta ar sociālā darba jomas 1. un 2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju virzienu „Sociālā labklājība” vadītāju un studiju programmu direktoru intervijās iegūto informāciju.

Katrā augstskolā un koledžā studiju programmām, kuras tiek īstenotas studiju virziena „Sociālā labklājība” ietvaros, ir kopēji resursi, kopēja kvalitātes vadības sistēma, procesu organizācija u.c. un tādējādi šie kopīgie studiju procesa elementi raksturoti augstākās izglītības iestādes īstenotā studiju virziena kontekstā:

1. kritērijs Līdervadība (kvalitātes vadība un normatīvais ietvars);
2. kritērijs: Politika un stratēģija;
3. kritērijs: Cilvēkresursi;
4. kritērijs: Resursi un sadarbība.

Savukārt 5. kritērijā „Studiju process” iekļauti katrai konkrētajai studiju programmai specifiskie elementi.

Katras studiju programmas kontekstā analizēti vēl divi kritēriji:

6. kritērijs: Darba devēju un absolventu apmierinātība absolventu apgūto kompetenču griezumā;
7. kritērijs: Studentu un absolventu apmierinātība ar studiju procesu.

Pēdējo divu kritēriju analīzes pamatā kalpo ziņojuma 2.nodaļā iekļauto datu apkopojums.

1.1. DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES AĢENTŪRA „DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES DAUGAVPILS MEDICĪNAS KOLEDŽA”

Daugavpils Medicīnas skola tika dibināta 1945.gadā. No 2004.gada medicīnas skola reģistrēta un 2006.gadā akreditēta kā DMK. Savā darbībā koledža ievēro Augstskolu likumu, Profesionālās izglītības likumu, Zinātniskās darbības likumu un citus spēkā esošus normatīvos tiesību aktus.

DMK ir mūsdienīga profesionālo augstāko izglītības studiju programmu īstenotāja veselības aprūpes un sociālās labklājības jomā. Studiju virziena „Veselības aprūpe” studiju programmu stratēģiskā misija ir sagatavot augstas kvalitātes veselības aprūpes speciālistus Latvijas tautsaimniecības vajadzībām, kā arī būt par Eiropas Savienības un citu pasaules valstu izglītības, pētniecības un veselības aprūpes sistēmas sastāvdaļu, sniegtās zināšanas, prasmes un kompetences saskaņojot ar Eiropas Savienības atbilstošām prasībām, cilvēka un sabiedrības interesēm.

DMK īsteno piecas pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas medicīnas un sociālās aprūpes jomā, no kurām 2 studiju programmas tiek īstenotas studiju virzienā „Sociālā labklājība”:

1. Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma „Sociālā aprūpe”.
2. Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma „Sociālā rehabilitācija”.

Intervijā piedalījās DMK direktore Līvija Jankovska.

Kritērijs LĪDERVADĪBA (Kvalitātes vadība un normatīvais ietvars)

Saskaņā ar *DMK Nolikumu* koledžas darbības mērķis ir sniegt personām ar vidējo izglītību iespēju iegūt pirmā līmeņa profesionālo augstāko izglītību un ceturto profesionālās kvalifikācijas līmeni veselības, sociālās aprūpes studiju programmās, kā arī piedāvāt publiskos pakalpojumus tālākizglītības jomā un iespēju piedalīties zinātniskajā darbībā atbilstoši studiju programmu profilam.

Koledža ir tiesīga īstenot arī profesionālās vidējās un arodizglītības studiju programmas. Savā darbībā koledža ievēro *Augstskolu likumu, Profesionālās izglītības likumu, Publisko aģentūru likumu, Zinātniskās darbības likumu, Daugavpils Universitātes Satversmi un normatīvos aktus*, kā arī citus spēkā esošus normatīvos tiesību aktus.

Koledžas pašpārvaldes institūcijas ir koledžas padome, koledžas vadītājs un iekšējās revīzijas komisija. Padome ir koledžas personāla koleģiāla pārstāvības, vadības un lēmēj institūcija. Direktors ir koledžas augstākā amatpersona, kas īsteno koledžas vispārējo administratīvo un saimniecisko vadību un pārstāv koledžu visās tās lietās.

Studējošo pašpārvalde darbojas saskaņā ar tās izstrādāto un koledžas padomes apstiprināto nolikumu.²³

Studiju programmu iekšējās kvalitātes mehānismu nodrošina:

- semestra laikā individuālas un grupu diskusijas starp mācībspēkiem un studentiem par – studiju darba plānošanu un norisi, studiju darbu un kvalifikācijas darba temata izvēli un izstrādes gaitu –, respektējot studentu profesionālās intereses. Studenti atbilstoši savām profesionālajām interesēm izvēlas prakses vietas. Individuālo pieeju nodrošina arī iespēja studēt pēc individuāla plāna. Atgriezeniskā saite ļauj izzināt studentu apmierinātības līmeni ar studiju procesu;
- studiju programmu satura un organizācijas izvērtējums DMK padomes sēdēs un mācībspēku sanāksmēs;
- mācībspēku kvalifikācijas pilnveide un pētnieciskā darba integrācija studiju darbā;
- sociālo partneru iesaistīšana studiju programmas kvalitātes izvērtēšanā;
- DMK Studentu padomes izvirzīto pārstāvju līdzdalība normatīvo dokumentu izstrādē un to izpildes kontrolē²⁴.

Atbildot uz jautājumu, kādai jābūt kvalitatīvai studiju programmai, kā tā būtu jānovērtē un jāpilnveido, DMK koledžas direktore L. Jankovska atbild, ka kvalitatīvai studiju programmai, pirmkārt, ir jāatbilst dzīves realitātei, jāatbilst darba tirgus prasībām, kā arī tai ir jābūt ļoti fleksīblai. DMK katru gadu kopā ar darba devējiem analizējot studiju programmas un ieviešot izmaiņas, ko atļauj likumdošana – līdz 20%. L. Jankovska norāda: „Ja mēs redzam, ka mainās likumdošana vai kāda projekta, piemēram, deinstitucionalizācijas projekta, rezultātā ir nepieciešamas jaunas prasmes, jaunas zināšanas, tad mēs atbilstoši studiju kursos iekļaujam visu nepieciešamo, jo mūsu absolventam ir jājūtas drošam un jābūt zinošam darba tirgū”. DMK, pirmkārt, tiek vērtēta studiju programmas atbilstība profesijas standartam. Otrkārt, tiek vērtēts, vai studiju kursi ietver visas nepieciešamās zināšanas, prasmes un vērtības, lai studiju programma elastīgi reaģētu uz studentu vajadzībām un darba tirgus pieprasījumu. L. Jankovska uzskata: „Gadījumā, ja mūsu studenti labi aizstāv kvalifikācijas darbu, labi nokārto eksāmenus un vēlāk saņemam no darba tirgus pozitīvas atsauksmes, tad tā studiju programma ir laba.”

Katru gadu tiek organizēta studentu aptauja. Viens no studiju programmas pasniedzējiem doktorantūras ietvaros veic aptaujas par visām kompetencēm, kas jāapgūst studiju kursos, un sniedz starpaskaiti par sociālās jomas studiju programmām, kas dod iespēju pārskatīt studiju programmu un studiju kursu saturu.

Par sūdzībām sociālās jomas studiju programmās koledžas vadītāja norāda: „Sūdzību vispār nav bijis, vismaz manas (nu jau vairāk kā piecpadsmit gadu) prakses laikā. Mums ir tāda tradīcija – tiek nominēts gada students un gada docētājs. Tad arī studenti izvirza labāko docētāju”.

²³ Daugavpils Universitātes aģentūras Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža Nolikums. Apstiprināts 2018. Iegūts no: <https://dmk.lv/4/> [sk.20.11.2020.]

²⁴ Daugavpils medicīnas koledža. 2015. Studiju virziens „SOCIĀLĀ LABKLĀJĪBA” 2014./2015.m.g. pašvērtējums. Iegūts no: <https://dmk.lv/4/> [sk.20.11.2020.]

Atzinīgi vērtējams koledžas ieguldījums speciālistu sagatavošanā darbam Latgales reģionā un fakts, ka koledžas absolventu lielākā daļa ir nodarbināti atbilstošajās nozarēs un pieprasīti darbā tieši Latgales reģionā.

Tāpat pozitīvi vērtējams fakts, ka studiju programmas tiek aktualizētas, ik gadu pārskatītas, sadarbojoties ar nozares darba devējiem un sociālajiem partneriem, kas sekmē studiju programmas atbilstību nozares aktualitātēm un darba tirgus vajadzībām.

Ieteicams izvērtēt, vai nākotnē nebūtu nepieciešams izstrādāt DMK kopējo misiju un vīziju, kas ļautu pamatot koledžas pastāvēšanas nozīmi, parādīt, kāda veida organizācija koledža grib būt, kādā atmosfērā tā vēlas strādāt, ietvertu attīstības galvenos virzienus un būtību gan darbiniekiem, gan studentiem, sadarbības partneriem un visai sabiedrībai.

Tāpat ieteicams izvērtēt, vai nebūtu lietderīgi nākotnē nodrošināt kvalitātes vadības sistēmas ieviešanu, kas ļautu izveidot vienotu, stratēģisku, efektīvu un atklātu pieeju DMK procesu īstenošanā, uzlabojot darba procesa efektivitāti, kā arī sniegto pakalpojumu kvalitāti.

Kritērijs POLITIKA UN STRATĒGIJA

Studiju virziena „Sociālā labklājība” attīstības stratēģija balstās uz DMK Attīstības stratēģiju 2016.-2020.gadam.

Studiju virziena „Sociālā labklājība” līdzšinējā stratēģiskā attīstība ir notikusi saskaņā ar Latvijas valsts un Eiropas kopīgajām augstākās izglītības politikas nostādņem, respektējot augstākās izglītības plānošanas dokumentus:

- Pasākumu plāns nepieciešamajām reformām augstākajā izglītībā un zinātnē 2010.–2012.gadam (MK 2010.gada 5. augusta rīkojums nr. 458).
- Grozījumi Ministru kabineta 2008. gada 2. decembra noteikumos Nr. 990 „Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju” (pieņemti Ministru Kabineta (turpmāk – MK) sēdē 2010. gada 5.oktobrī, nr. 931).
- Augstākās izglītības padomes īstenotā Eiropas Sociālā fonda projekta „Augstākās izglītības studiju programmu izvērtēšana un priekšlikumi kvalitātes paaugstināšanai” studiju programmu novērtēšanas kritēriji.

Prasības Eiropas augstākās izglītības telpai, to mērķi un realizācijas līdzekļi kalpo par vadlīnijām, nosakot studiju virziena „Sociālā labklājība” attīstības stratēģijas, ievērojot globālās sociālā darba izglītības un prakses standartu prasības un īstenojot DMK attīstības mērķus – daudzveidīgas pētniecības, studiju un inovatīvo darbību izmantošana, kas nodrošina starptautiski atzītu augstāko izglītību, attīstītu zinātņi un pētījumus sociālās labklājības jomā.²⁵

²⁵ Daugavpils medicīnas koledža. 2015. Studiju virziena „SOCIĀLĀ LABKLĀJĪBA” 2014./2015.m.g. pašvērtējums. Iegūts no: <https://dmk.lv/4/> [sk.20.11.2020.]

DMK koledžas direktore L. Jankovska skaidro, ka pirmā līmeņa apmācības sociālā aprūpē un sociālajā rehabilitācijā misija ir sagatavot darba tirgum nepieciešamos speciālistus atbilstoši pieprasījumam tā, lai tie būtu konkurētspējīgi un uz mūžaizglītību centrēti speciālisti.

Koledžas vadība saskata nepieciešamību motivēt studentus tālākai profesionālai izaugsmei, kas mūsdienā globālajā laikmetā ir ļoti nepieciešams.

Kritērijs CILVĒKRESURSI

Koledžas akadēmisko personālu veido docenti, lektori, asistenti un stundu pasniedzēji. Akadēmiskajos amatos personas ar doktora vai maģistra grādu ievēl atklātā konkursā DMK noteiktajā kārtībā. Profesionālo studiju programmu īstenošanai docenta amatu var ieņemt persona ar augstāko izglītību bez zinātniskā grāda, ja tai ir pasniedzamajam priekšmetam atbilstošs vismaz septiņu gadu praktiskā darba stāžs. Prasības, kas izvirzāmas šādu docentu amatu pretendentiem, apstiprina koledžas padome. Profesionālo studiju programmu īstenošanai lektora vai asistenta amatu var ieņemt persona ar augstāko izglītību bez akadēmiskā vai zinātniskā grāda, ja tai ir pasniedzamajam priekšmetam atbilstošs vismaz piecu gadu praktiskā darba stāžs.²⁶

Koledža veicina savu docētāju tālākizglītību, organizējot profesionālās pilnveides kursus un seminārus. Docētāji tiek iesaistīti pētnieciskajā darbā un dažādos starptautiskajos projektos, kā arī tiek mudināti turpināt izglītību maģistrantūras un doktorantūras studiju programmās. Koledžas administrācija ir atvērta izglītības novitātēm un atbalsta docētāju tālākizglītību dažāda līmeņa institūcijās – augstskolās,ursos, semināros.

Studiju virzienā „Sociālā labklājība” iesaistītā akadēmiskā personāla pētnieciskā darba aktivitātes lielā mērā ir saistītas ar docējamo studiju kursu, kas nodrošina efektīvāku zinātniskās pētniecības rezultātu integrāciju studiju procesā. Par to liecina mācībspēku referātu un publikāciju tēmas zinātniskās konferencēs.²⁷

Uz jautājumu, vai ir skaidri definēts studiju programmas īstenošanai nepieciešamais personāls un prasības tam, L. Jankovska atbild, ka viss personāls esot ar atbilstošu izglītību un darba pieredzi, pārsvarā abās studiju programmās strādājot docētāji, kuriem ir vismaz maģistra grāds, kā arī sociālās jomas praktiķi, kas sastādot aptuveni pusi no studiju programmas docētāju komandas.

Studiju virziena „Sociālā labklājība” vadītāja norāda, ka docētājiem ir jāpaaugstina sava kvalifikācija – piecu gadu laikā viņiem jāsaņem noteikts punktu skaits par dalību konferencēs, semināros, kā arī par publikācijām. Tāpat pasniedzējiem tiek apmaksātas mācības, kas saistītas ar konkrētu studiju kursu un ar docētāju profilu. Atbilstoši koplīgumam tiek atbalstītas, tai skaitā

²⁶ Daugavpils Universitātes aģentūras Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža Nolikums. Apstiprināts 2018. Iegūts no: <https://dmk.lv/4/> [sk.20.11.2020.]

²⁷ Daugavpils medicīnas koledža. 2015. Studiju virziena „SOCIĀLĀ LABKLĀJĪBA” 2014./2015.m.g. pašvērtējums. Iegūts no: <https://dmk.lv/4/> [sk.20.11.2020.]

finansiāli, maģistra un doktora studijas. Docētāji iegūst pieredzi arī ERASMUS programmas ietvaros.

Runājot par darbinieku apmierinātības izzināšanu, L. Jankovska min, ka DMK tiekot īstenota ikgadējā personāla novērtēšana, kur docētāji novērtē paši sevi un raksta, ko viņi vēlētos pilnveidot gan savā darbā, gan studiju programmas saturā un studiju procesa organizācijā. Tā kā kolektīvs nav liels, ar atgriezenisko saiti nekad neesot bijušas problēmas, tās tiekot pārrunātas klātienē. 2010.gadā DMK visiem docētājiem iegādājās pārnēsājamus datorus, kā arī visos kabinetos ir projektori, kas atvieglo pasniedzēju darbu.

Atzinīgi vērtējama personāla politika, piesaistot sociālā darba jomas praktiķus. Tāpat pozitīvs fakts, ka koledža veicina savu docētāju tālākizglītību, organizējot profesionālās pilnveides kursus un seminārus. Vienlaikus slavējama ir inovatīvo metožu izmantošana mācību procesā, piemēram, video konferenču apmācību formas, piesaistot arī ārvalstu partnerus sociālā darba jomā.

Kritērijs RESURSI UN SADARBĪBA

Koledžā iekārtotajās studiju auditorijās ir iespējas izmantot internetu, audio, video un projekcijas aparatūru, multimedijus, kā arī datorus studentu vajadzībām, ir iespēja izmantot datorklases.

Ir pieejama e-studiju vide „Moodle”, kas rada iespēju studēt attālināti, daudzveidīgas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (turpmāk – IKT) un saziņas līdzekļi ļauj sazināties un konsultēties ar docētājiem arī neklātienē.

Lai studenti varētu kvalitatīvāk apgūt studiju programmu „Sociālā aprūpe”, koledža ar Eiropas Reģionālā attīstības fonda līdzfinansējumu projekta ietvaros aprīkoja jaunas mācību telpas koledžas dienesta viesnīcā, videokonferenču zāli, konferenču zāli, 4 auditorijas, aprīkotas ar interaktīvajām tāfelēm, 10 auditorijas, aprīkotas ar datorprojektoriem, 14 praktisko nodarbību kabineti – ar jaunu modernizētu aprīkojumu, modernizēts datorkabinets.

Studiju programmām nepieciešamo informāciju nodrošina informācijas tehnoloģiju pielietojums, piemēram, pastāvīgs interneta pieslēgums visiem datoriem, kas apvienoti lokālajā tīklā. Mācību telpas iekārtotas, ievērojot profesionālo studiju kursu struktūru. Auditorijās ir pieejams IKT aprīkojums (interaktīvās tāfeles, multiprojektori, kodoskopi, speciālais aprīkojums praktisko darbu organizēšanai). Esošā telpu infrastruktūra atbilst gan kvantitātes, gan kvalitātes ziņā studiju programmas sekmīgai realizācijai.

Bibliotēka pilnībā nodrošina studiju programmā studējošos ar nozarei atbilstošu mācību literatūru un periodiku latviešu, angļu un krievu valodā, regulāri informē par jaunumiem, izmantojot e-vidi, iepazīstina ar jaunākajām tehnoloģijām, attīsta informācijas meklēšanas un lietošanas prasmes, atbalsta un sekmē studiju procesu kopumā, veic elektronisko izdevumu un citu dokumentu uzkrāšanu, sistematizēšanu, katalogizēšanu, bibliografēšanu un saglabāšanu, kā arī nodrošina tajā esošās informācijas publisku pieejamību un izmantošanu. Bibliotēkā ir studiju

programmai atbilstoša informatīvā bāze ar grāmatu un periodisko izdevumu elektronisko katalogu, kas veidots, izmantojot Latvijas izglītības informatizācijas sistēma. Mācībspēki un studenti var veikt nepieciešamās informācijas elektronisko meklēšanu, izmantojot bibliotēkas elektronisko katalogu un pārējās bezmaksas brīvpieejas datu bāzes – uzzīņu datubāzes (enciklopēdijas, vārdnīcas), e-žurnālu datubāzes, e-grāmatu datubāzes, interneta ceļvežus. Studentiem un mācībspēkiem tiek piedāvātas daudzveidīgas un specializētas medicīnas informācijas meklēšanas iespējas elektroniskajās datubāzēs, piemēram, Pasaules medicīnas citējamo žurnālu datubāze „PubMed”.²⁸

Runājot par studiju materiāli tehnisko nodrošinājumu, L. Jankovska skaidro, ka DMK ir kopīga datu bāze ar Daugavpils Universitāti (turpmāk – DU), ir pieejama jaunākā literatūra. Tiek abonēti laikraksti un profesionālie žurnāli. Studiju programmu vadītāja uzskata, ka materiāli tehniskā bāze ir laba.

Sadarbību ar darba devējiem L. Jankovska raksturo kā ļoti ciešu, jo „mēs ļoti labi pārzinām visas sociālās jomas iestādes Daugavpilī, mēs pazīstam vadītājus, līdz ar to studiju programmas vadītājam ir visciešākā sadarbība ar darba devējiem”. Studentu šajā studiju virzienā neesot daudz, parasti grupā pēdējos gados ir 12 - 15 cilvēku. „Grupas tiek formatētas ciešā sadarbībā ar darba devējiem, kas precīzi pasaka nepieciešamo speciālistu skaitu. Divas trešdaļas no studentiem jau ir šajā jomā strādājošie vai arī pieteikušies uz darbu šajā jomā. Viņi konkrēti zina, ko viņiem vajag, kur viņi potenciāli strādās, un tāpēc darbs ir mērķtiecīgs. Ar darba devējiem tiekamies katru gadu, bet studiju gada noslēgumā mēs noteikti pārrunājam, kas būtu jāaktualizē studijuursos. Ar darba devējiem parasti vienojamies par prakšu vietām mūsu studentiem, un viņi nodrošina prakšu vietas. Ar darba devējiem apspriežam arī kursa darbu un kvalifikācijas tēmas. Darba devējus uzaicinām arī uz valsts pārbaudījumu vērtēšanu. Papildus vēl ir arī dažādi meistarības kursi, dažādas aktivitātes. Mūsu koledža ļoti labi sadarbojas ar sociālā darba pensionāru biedrību. Pirms divām nedēļām bijām viņu desmitgades pasākumā, mūsu sociālās jomas studenti uzstājās ar koncertu. Izveidojusies cieša sadarbība – viņi nāk uz mūsu rīkotajiem pasākumiem, koncertiem un parunām par sociālo jomu u.c.”.

L. Jankovska informē, ka koledžai ir laba sadarbība gan ar Latvijas augstskolām, gan visām Latvijas koledžām. DMK ir Latvijas Koledžu asociācijas biedrs. Papildus viņa min, ka DMK ir ļoti daudz sadarbības partneru ārzemēs. Sadarbība notiek pastāvīgi, pat Covid-19 laikā. L. Jankovska norāda: „ERASMUS ietvaros Utenas koledžā Lietuvā šobrīd mācās vairāki mūsu studenti, turklāt mūsu beidzēji iestājas arī viņu bakalaura sociālās jomas studiju programmās”. Sadarbība notiek arī ar ministrijām. Studiju programmu vadītāja norāda, ka „tiek sekots līdzi vietējās politikas aktualitātēm. Piemēram, pilsēta paredzējusi izveidot cilvēkiem ar īpašām vajadzībām pie pilsētas ezera speciālo peldvietu, tad arī studiju programmā veltām lielāku uzmanību pasaules pieredzes izpētei par cilvēkiem ar īpašām vajadzībām vides pieejamības jautājumiem. Studiju rogrammā tiek pievērsta liela uzmanība cilvēku ar īpašām vajadzībām

²⁸ Daugavpils Universitātes aģentūras Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža Nolikums. Apstiprināts 2018. Iegūts no: <https://dmk.lv/4/> [sk.20.11.2020.]

aktuāliem jautājumiem (cilvēkiem ar redzes traucējumiem, cilvēkiem ar valodas traucējumiem), kā ar viņiem komunicēt. Tāpat aktualizējam lekcijās sniegto informāciju par pieejamajiem pakalpojumiem, piemēram, mājas aprūpes pakalpojumu klāsts. Visaktuālākie pašlaik ir jautājumi, kas saistīti ar bērniem patversmēs un audžuģimenēs”.

Atzinīgi vērtējams tas, ka augstskolas infrastruktūras pilnveidei tiek piesaistīti finanšu līdzekļi. Tāpat pozitīvi jāatzīmē, ka visi mācību materiāli un literatūra studentiem ir pieejami elektroniski. Īpaši atzinīgi vērtējama ciešā sadarbība ar vietējiem darba devējiem, piemēram, plānojot nepieciešamo speciālistu skaitu studiju programmā un piesaistot studējošos, kas sekmē absolventu nodarbinātību nozarē. Studiju programmas vadība aktīvi reaģē uz vietējās kopienas sociālajām vajadzībām, operatīvi pilnveidojot studiju programmu atbilstoši aktualitātēm. DMK ir labs iekļaujošas vides attīstības un izglītības piemērs.

Kritērijs STUDIJU PROCESS

Pēc pēdējās akreditācijas komisijas ieteikuma, studiju programmas arī strukturētas modulāri, visu studiju saturu sadalot desmit savstarpēji saistītos moduļos, kas ir attiecīgās profesionālās kvalifikācijas ieguves studiju programmas strukturāla vienība. Moduļi integrē dažādas akadēmiskās un profesionālās disciplīnas. Studiju procesā students pēctecīgi virzās no viena moduļa uz otru, pakāpeniski apgūstot nepieciešamās zināšanas, prasmes un iemaņas.

Studiju programmās ir noteikts patstāvīgais darbs:

- vispārizglītojošajos studijuursos un nozares teorētiskajos pamatkursos – 50% apmērā no studiju kursu apjoma;
- nozares profesionālās specializācijasursos – 35% apmērā no studiju kursu apjoma.

Kopējais patstāvīgā darba apjoms studiju programmā ir 42%.

Liela nozīme tiek pievērsta praksei kā vienai no profesionālo studiju programmas nozīmīgākajiem komponentiem. Prakse koledžā tiek realizēta atbilstoši studiju „Prakses nolikumam” un metodiskajiem norādījumiem. Tajā ir definēti prakses mērķi un uzdevumi, prakses norise, prakses pārraudzība un vērtēšanas kritēriji. Prakses saturs un organizācija tiek sistemātiski analizēta un pilnveidota. Prakses vadīšanā ir iesaistīti Daugavpils pilsētas sociālo lietu pārvaldes un citu Latgales reģionu sociālie dienesti.

Studijas tiek organizētas atbilstoši DMK nolikumam par studiju kārtību, studiju programmas īsajiem studiju kursu programmas aprakstiem un semestru studiju plāniem. Par studiju programmas īstenošanu atbild direktora vietnieks izglītības jomā, sadarbojoties ar katedru un metodisko komisiju.

Studiju kursu īstenošana notiek atbilstoši saskaņotiem īstenošanas plāniem, kas paredz studiju kursu dalījumu lekcijās un praktiskajās nodarbībās.

Koledžas docētāji izmanto dažādus didaktisko metožu veidus, piemēram, lekcijas, semināru nodarbības, grupu apmācību, demonstrējumus, diskusijas, situāciju modelēšanas u.c. Tiek

izmantoti problēmsituāciju uzdevumi, kas palīdz studentiem attīstīt kritisko domāšanu un rīcību dažādās situācijās.

Katra studiju kursa programmas aprakstā ir norādīti studiju sagaidāmie rezultāti. Uzsākot studiju priekšmeta īstenošanu, studenti tiek iepazīstināti ar studiju sagaidāmiem rezultātiem. Katram studiju kursam ir noteikts vadošais docētājs, kurš izstrādā un pilnveido docējamo studiju kursu. Izglītības metodiķis prakses jautājumos sadarbībā ar darba devējiem izstrādā prakses programmu.²⁹

Stāstot par sadarbību ar prakses vietām, prakšu vadītāju piesaisti, motivēšanu un izglītošanu L. Jankovska norāda, ka studenti var prakses vietu izvēlēties paši, tad tiek pārbaudīts vai prakses vieta atbilst visām noteiktajām prasībām un slēgti trīspusējie līgumi starp DMK, studējošo un prakses vietu. Jaunos prakses vadītājus prakses metodiķis informē par visām instruktāžām, prakses norisi un dokumentāciju. Visi prakšu vadītāji tiek aicināti uz studiju programmu organizētajiem pasākumiem, izlaidumiem.

DMK ir prakšu nolikums un prakšu dienasgrāmatas, un pirms prakses tiek organizētas pārrunas ar studentiem, lai viņus informētu par prakses gaitu, iedrošinātu tai. Savukārt prakšu metodiķis pārbauda studentus prakses vietās, kā arī risina dažādus jautājumus, kas var rasties prakses laikā.

Atbildot uz jautājumu, vai studiju programma un studiju moduļi saturiski viens otru papildina, izslēdzot būtisku pārklāšanos, L. Jankovska norāda, ka viņa un metodiķis ļoti nopietni seko tam, lai saturiski moduļi nepārklātos, jo studijas nav garas, līdz ar to nepieciešams studiju programmu izveidot ļoti kompaktu. Arī docētāji strādā komandā ar metodiķi vai studiju programmas vadītāju, izvērtējot, cik ir jābūt lekcijām, cik semināriem un praktiskajam, patstāvīgajam darbam.

L. Jankovska norāda, ka studiju programmas ietvaros plānots arī pētniecības studiju kurss. DMK ir nolikums gan par zinātniski pētniecisko darbu veikšanu, gan par kursa darbu, gan par kvalifikācijas darbu veikšanu. Uzsākot pētniecības darbu, tiek izzinātas arī pašu studentu intereses attiecībā uz to, ko viņš vēlētos pētīt, kas vajadzīgs paša darbam, kas – viņam un darba devējam. Tāpat tiek izzinātas pašvaldības vajadzības. L. Jankovska kā problēmu min to, ka studentiem ir vājas datorprasmes, dažkārt viņi neprotot sagatavot prezentācijas, veikt datu apkopošanu un analīzi. Lai šo problēmu risinātu, tiek piesaistīts speciālists, kas palīdz apgūt dažādas datorprogrammatūras. Rezultātā – studenti ar saviem pētījumiem piedalās konferencēs un semināros.

Jautāta, kādas mācību metodes bez lekcijām un semināriem tiek izmantotas, L. Jankovska atbild, ka tās esot diskusijas, lomu spēles, kā arī problēmu simulācijas, kas tiek izmantotas psiholoģijas studijās, vai apgūstot sociālo darbu ar klientiem. Studentiem ļoti patīkot darbs grupās, kā arī dialogi, kas māca viņus uzdot jautājumus. Veicot kompetenču izvērtējumu,

²⁹ Daugavpils Universitātes aģentūras Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža Nolikums. Apstiprināts 2018. Iegūts no: <https://dmk.lv/4/> [sk.20.11.2020.]

atklājies, ka lekcijas patīk tikai apmēram 40% studentu. Labāk viņiem patīkot prezentācijas, lomu spēles, filmu analīze.

Uz jautājumu, kāpēc, jūsuprāt, studenti izvēlas tieši jūsu studiju programmu – kādas ir tās priekšrocības attiecībā pret citu augstskolu/koledžu piedāvātajām, L. Jankovska atbild, ka „pirmkārt, mēs Latgales reģionā un tuvākajā apkaimē esam vienīgie, kas piedāvā šādas studiju programmas. Otrkārt, es uzskatu, ka mūsu koledžai ir labs prestižs sabiedrībā. Treškārt, mums ir moderna materiāltehniskā bāze. Ceturtkārt, mēs ļoti aktīvi iesaistāmies dažādos projektos: gan projektos, kas saistās ar infrastruktūras pilnveidi, gan ERASMUS programmā. Līdz ar to mūsu studentiem ir plašas iespējas iesaistīties ERASMUS projektos, ko, veicot aptaujas, redzam, ka studenti novērtē kā plusu. Un vēl svarīgi pieminēt to, ka Daugavpilī ir ļoti daudz sociālās jomas iestāžu, tātad ir potenciālās darba vietas, kur viņi vēlāk varēs arī strādāt, jo tagad cilvēki pārsvarā mācās tāpēc, lai vēlāk atrastu darbu, kas arī būtu daudz maz normāli atmaksāts. Mums ir arī ļoti kvalificēts akadēmiskais personāls, un tas viss kopā strādā”.

Studiju process organizēts, balstoties uz modulāro pieeju, kas, iepazīstoties ar studiju programmām, izskatās pēc saturiski līdzīgu studiju kursu apkopojuma, bet realitātē neatbilst modulārās sistēmas būtībai. Vērojams labs komandas darbs studiju procesa izveides un pilnveides procesā. Atzinīgi vērtējams tas, ka studiju programmu pilnveide notiek ciešā sadarbībā ar darba devējiem, ņemot vērā nozares aktualitātes. Akcentēts patstāvīgo darbu īpatsvars, bagātīga mācību metožu izmantošana, tādejādi attīstot dažādas studentu kompetences.

1.1.1. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS STUDIJU PROGRAMMA „SOCIĀLĀ APRŪPE”

Studiju programmas ietvarstruktūras līmenis	
Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra (turpmāk – EKI) līmenis	5
LKI līmenis	5
Profesionālās kvalifikācijas līmenis	4
Kvalifikācijas joma, pakāpe un veids	
Tematiskā joma - Starptautiska standartizēta izglītības klasifikācija (turpmāk - ISCED)	Sociālā labklājība (76)
Izglītības programmu grupa (ISCED)	Sociālie pakalpojumi (762)
Kvalifikācija izglītības pakāpē	Augstākā izglītība
Kvalifikācijas veids	Profesionālā augstākās izglītības kvalifikācija

Studiju programma akreditēta līdz 30.06.2022.

Iegūstamā kvalifikācija: sociālā aprūpētāja kvalifikācija

Valoda: latviešu

Apjoms KP/ECTS: 80/120

Budžeta vietu skaits 2020. gadā: 10

Studiju ilgums: 2 gadi pilna laika klātienes studijas

Lekciju norises vieta: Daugavpils

Studiju programmas „Sociālā aprūpe” mērķis ir izglītēt sociālos aprūpētājus un sagatavot tos profesionālai darbībai, kas nodrošina sabiedrību ar kvalitatīviem sociālās aprūpes pakalpojumiem, sekmējot tādu personu pamatvajadzību apmierināšanu, kuras vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nevar sevi aprūpēt, tādējādi veicinot sociālā taisnīguma un cilvēciskās cieņas ievērošanu valstī un sabiedrībā. Šī mērķa sasniegšanai definēti sekojoši uzdevumi:

- nodrošināt studentiem iespēju gūt zināšanas sociālajās zinātnēs, skatot sabiedrības un indivīda mijiedarbību sociālo procesu kontekstā;
- dot studentiem iespēju apgūt vispusīgas zināšanas un izpratni par sociālā darba būtību un sociālā darba speciālistu profesionālo darbību un sadarbību nacionālajā un starptautiskajā līmenī;
- attīstīt un pilnveidot studentu specifiskās zināšanas un prasmes sociālajā aprūpē atbilstoši sociālā aprūpētāja profesijas standartam;
- sniegt studējošiem teorētiskas zināšanas un attīstīt prasmes pētnieciskajā darbā, mācot viņus integrēt dažādu zinātņu teorētiskās nostādnes sociālās aprūpes praksē;
- piedāvāt vispusīgas diferencētu prakšu iespējas, attīstot studentu vispārīgās prasmes un kopīgās prasmes nozarē, kā arī specifiskās profesionālās prasmes sociālajā aprūpē;
- veicināt studentu personības īpašību attīstību un attieksmju veidošanos atbilstoši sociālā aprūpētāja praksei un profesijas standartam;
- sekmēt studentu radošo un sociālo aktivitāšu attīstību un veicināt sadarbību ar augstskolas personālu studiju programmas realizācijā.

Studiju programmas saturs ir izstrādāts, vadoties no studiju programmas mērķiem un uzdevumiem, kā arī lai sasniegtu plānotos studiju rezultātus. Studiju programma izstrādāta modulārajā sistēmā un sastāv no 10 moduļiem (skat.1.1.tabulu).

1.1.tabula. DMK 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Sociālā aprūpe" saturs

Obligātā daļa

1. Humanitāro zinātņu modulis	7
Vispārīgā psiholoģija	1
Attīstības psiholoģija un fizioloģija	1
Personības psiholoģija	1
Vispārīgā un speciālā pedagogija	2
Saskarsmes psiholoģija	2
2. Sociālo zinību modulis	7
Sociālā psiholoģija	1

Sociālā ētika un reliģija	1
Filozofijas pamati	1
Socioloģija	1
Sociālā ekoloģija un vides aizsardzība	1
Sociālo pētījumu metodes	2
3. Uzņēmējdarbības profesionālo kompetenču modulis	6
Sociālekonomiskie procesi Latvijā	1
Uzņēmējdarbības un profesionālās darbības juridiskie pamati	2
Projektu vadība	2
Informātika un datu apstrāde	1
4. Sociālā darba speciālistu profesionālais kompetenču modulis	12
Sociālā darbinieka profesija	1
Sociālā aprūpētāja profesija	1
Sociālā rehabilitētāja profesija	1
Sociālās palīdzības organizatora profesija	1
Sociālā pedagoga profesija	1
Sociālā aprūpe	3
Sociālie pakalpojumi, sociālā palīdzība un sociālā institūcija	2
Sociālās aprūpes plānošana, organizēšana un novērtēšana	2
5. Modulis „Mūsdienu sabiedrība”	7
Sociālās problēmas sabiedrībā	2
Sociālā politika un sociālā labklājība	1
Politiskā sistēma sabiedrībā	1
Sociālā likumdošana	1
Tiesību pamati un sociālās drošības sistēma	1
Cilvēktiesības	1
6. Veselības aprūpes modulis	5
Psihiatrijas pamati	1
Veselības aprūpe	1
Pirmā palīdzība	1
Gerontoloģijas pamati	1
Fizikālās terapijas un ergonomijas pamati	1
9. Kvalifikācijas prakses modulis	16
Ievadprakse profesijā	6
Profesionālā prakse sociālajā rehabilitācijā	10
10. Kvalifikācijas darba izstrādes un aizstāvēšanas modulis	8

Obligātās izvēles daļa

7. Sociālā aprūpētāja profesionālās darbības modulis	10
Sociālās aprūpes vēsture Latvijā un pasaulē	1
Alternatīvā un institucionālā aprūpe	1
Psihiatrijas pamati, klientu aprūpe un rehabilitācija	1

Psihiatrijas pamati, klientu aprūpe un rehabilitācija	1
Sociālā gerontoloģija, klientu aprūpe un rehabilitācija	1
Bērnu sociālā aprūpe	1
Aprūpe un rehabilitācija personām ar īpašām vajadzībām	1
Starpprofesionāļu komandas darba funkcionēšana	1
Komunikācijas prasmes ar dažādu klientu grupām	1
Motivācijas prasmes darbā ar klientiem	1

Brīvās izvēles daļa

8. Izvēles mācību modulis	2
Masāžas un ergonomijas pamati	1
Profesionālā svešvaloda	1
Ētika un kultūras vēsture	1
Stresa menedžments	1
Pētniecības metodes sociālajā darbā	1

Vērtējot studiju programmas saturu, redzams, ka studiju programmas saturā ļoti liela nozīme piešķirta tieši sociālā darba nozares studiju kursiem, kuri iekļauti tādos moduļos kā Humanitāro zinātņu modulis, Sociālo zinību modulis, Mūsdienų sabiedrība un īpaši Sociālā darba speciālistu profesionālais kompetenču modulis. Pat Veselības aprūpes modulī iekļauti tādi studiju kursi kā Psihiatrijas pamati un Gerontoloģijas pamati. Jāuzteic šāds studiju programmas saturs, kas pilnā mērā nodrošina iespēju pēc studiju programmas apgūšanas bez grūtībām turpināt studijas 2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmās.

Studiju programmas prakse papildina teorētiskās zināšanas ar praktisko pieredzi. Studiju programma paredz vienu studiju praksi 6 KP apjomā 1. studiju kursā un vienu studiju praksi 10 KP apjomā 2. studiju gadā. Praksei ir izstrādāta programma, ar kuru iepazīstas students un prakses vietas vadītājs.

Kritērijs STUDENTU UN ABSOLVENTU APMIERINĀTĪBA AR STUDIJU PROCESU

Pētījuma ietvaros veiktajā aptaujā piedalījās 16 studenti un 1 absolvents. Šīs studiju programmas studenti, kā redzams 1.2.tabulā, visaugstāk vērtē datoru un interneta pieejamību, kā arī mācību telpas, par ko atzinīgi izsakās arī studiju programmas vadība. Studenti augstu vērtējumu snieguši arī kritērijā – mani ļoti apmierina mācību iestāde, kurā izvēlējos studēt. Viszemāk vērtēti *bibliotēkas resursi* (kas gan nesaskan ar studiju programmas vadītājas vērtējumu), *studiju procesa plānošana un informācijas apmaiņa par studiju procesu*.

1.2.tabula. DMK 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Sociālā aprūpe" novērtējums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

	Studējošo atbildes (n=16)
Mani ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu (kurā izvēlējos studēt)	4,31
Informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti (ir) labi organizēta	3,75
Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtēja (novērtē) studentu darbu	3,88
Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu (apgūstu) šajā studiju programmā	4,06
Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā	4,06
Telpas mācību iestādē bija (ir) modernas un labā stāvoklī	4,13
Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika (tiek) organizēta prakse	4,00
Mācību iestāde savās telpās nodrošināja (nodrošina) datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams	4,63
Nodarbības mācību iestādē bija (ir) veiksmīgi saplānotas	3,69
Bibliotēkā bija (ir) visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	3,25
Studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	4,19

Pozitīvi vērtējams tas, ka studiju programmas pēdējā kursa studenti augstu vērtē savu profesionālo gatavību uzsākt darbu apgūtajā profesijā.

1.1.2. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS STUDIJU PROGRAMMA „SOCIĀLĀ REHABILITĀCIJA”

Studiju programmas ietvarstruktūras līmenis	
EKI līmenis	5
LKI līmenis	5
Profesionālās kvalifikācijas līmenis	4
Kvalifikācijas joma, pakāpe un veids	
Tematiskā joma (ISCED)	Sociālā labklājība (76)
Izglītības programmu grupa (ISCED)	Sociālie pakalpojumi (762)
Kvalifikācija izglītības pakāpē	Augstākā izglītība
Kvalifikācijas veids	Profesionālā augstākās izglītības kvalifikācija

Studiju programma akreditēta līdz 30.06.2022.

Iegūstamā kvalifikācija: sociālā rehabilitētāja kvalifikācija

Valoda: latviešu

Apjoms KP/ECTS: 80/120

Budžeta vietu skaits 2020. gadā: 0

Studiju ilgums: 2 gadi pilna laika klātienes studijas

Lekciju norises vieta: Daugavpils

Studiju programmas „Sociālā rehabilitācija” mērķis ir izglītēt sociālos rehabilitētājus un sagatavot tos tādai profesionālai darbībai, kas sekmētu vispārējo cilvēktiesību principu ievērošanu valstī un sabiedrībā un nodrošinātu sabiedrību ar kvalitatīviem sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem, tādējādi sekmējot sociāli izolēto grupu iekļaušanos sabiedrībā. Šī mērķa sasniegšanai definēti sekojoši uzdevumi:

- dot iespēju studentiem apgūt zināšanas, nodrošinot izpratni par:
 - sociālo problēmu būtību, to rašanās cēloņiem un attīstību;
 - labklājības sistēmu: pamatprincipiem, darbības mērķiem, sistēmas pamatelementu funkcionēšanu;
- iepazīstināt ar sociālās rehabilitācijas būtību, sniegt priekšstatu par sociālās rehabilitācijas modeļiem Latvijā un pasaulē;
- nodrošināt nepieciešamās zināšanas sociālajās zinātnēs, lai izprastu sabiedrības un indivīda mijiedarbību sociālo problēmu kontekstā;
- attīstīt un pilnveidot studentu specifiskās zināšanas un prasmes sociālajā rehabilitācijā atbilstoši sociālā rehabilitētāja profesijas standartam;
- veicināt profesionālo iemaņu apgūšanu, novērtēt, plānot, vadīt un organizēt sociālās aktivizēšanas darbu tā, lai veicinātu klienta iekļaušanos sabiedrībā, kā arī nodrošināt vispusīgas prakšu iespējas sociālajā rehabilitācijā;

- veicināt studentu personības īpašību attīstību un attieksmju veidošanos atbilstoši sociālā rehabilitētāja praksei un profesijas standartam;
- sekmēt studentu radošās, pētnieciskās un sociālās aktivitātes, kā arī tālākizglītības motivāciju;
- prasme nodibināt labvēlīgu kontaktu ar klientu, iegūt uzticību, mazināt klienta sociālo un emocionālo stresu;
- prasme noteikt klienta sociālo prasmju un sociālo aktivitāšu līmeni, atjaunot klienta traucētās sociālās saites, nodrošināt to pilnvērtīgu funkcionēšanu;
- identificēt pazīmes, kas liecina par personas atkarību;
- novērtēt klienta sadzīves apstākļus un vajadzības, pielāgot apkārtējo vidi cilvēku ar invaliditāti vajadzībām;
- identificēt pazīmes, kas liecina par fizisko, seksuālo vai emocionālo vardarbību;
- ievērot nediskriminējošu praksi;
- prasme organizēt klientu brīvo laiku, atbilstoši viņa interesēm un specifiskajām vajadzībām, palīdzēt klientam saglabāt aktīvu dzīves veidu;
- veicināt klienta patstāvību un spēju aizstāvēt savas tiesības;
- komunikācijas prasmes sadarboties un strādāt komandā ar citiem profesionāļiem; datu analīzes, informācijas ieguves un apkalpošanas prasmes;
- prasme rīkoties riska/krīzes situācijās;
- ievērot konfidencialitāti un vispārējās ētikas normas.

Studiju programma „Sociālā rehabilitācija” izstrādāta, nodrošinot studiju priekšmetu pēctecību, interaktīvu apmācību metožu pielietojumu, patstāvīgā darba nozīmi, teorētisko zināšanu nostiprināšanu praksē, zināšanu un prasmju vērtēšanas sistemātiskumu (10 ballu sistēmā), studējošo nepieciešamību pielāgot savu kvalifikāciju darba tirgus prasībām.

Studiju programmā ir ievērota profesionālās augstākās izglītības studiju programmas specifika – orientācija uz teorētisko zināšanu nepārtrauktu nostiprināšanu praktiskajās nodarbībās un patstāvīgā praksē. Studiju programmas saturs nodrošina pietiekamu vispārējās un profesionālās izglītības līmeni, veicina profesionālās kompetences pilnveidi.

Sekmīgas studiju programmas apguves rezultātā sociālais rehabilitētājs, ievērojot vispārējās cilvēktiesības un ētikas normas, demonstrējot nediskriminējošu praksi un profesionālās vērtības, spēs nodrošināt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus iestādē vai klienta dzīvesvietā.

Studiju programmas kopējais apjoms ir 80KP/120ECTS. Studiju noslēgumā studenti kārtos Valsts pārbaudījumu un iegūst pirmā līmeņa profesionālo augstāko izglītību, kā arī ceturtā līmeņa profesionālo kvalifikāciju „sociālais rehabilitētājs”. Koledžas absolventiem ir iespējas turpināt izglītību un iegūt Sociālā darbinieka kvalifikāciju LU.

Studiju programmas saturs ir izstrādāts, vadoties no studiju programmas mērķiem un uzdevumiem, kā arī lai sasniegtu plānotos studiju rezultātus. Studiju programma izstrādāta modulārajā sistēmā un sastāv no 10 moduļiem (skat.1.3. tabulu).

1.3.tabula. DMK 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas "Sociālā rehabilitācija"
saturs

Obligātā daļa

1. Humanitāro zinātņu modulis	7
Vispārīgā psiholoģija	1
Attīstības psiholoģija un fizioloģija	1
Personības psiholoģija	1
Vispārīgā un speciālā pedagoģija	2
Saskarsmes psiholoģija	2
2. Sociālo zinību modulis	7
Sociālā psiholoģija	1
Sociālā ētika un reliģija	1
Filozofijas pamati	1
Socioloģija	1
Sociālā ekoloģija un vides aizsardzība	1
Sociālo pētījumu metodes	2
3. Uzņēmējdarbības profesionālo kompetenču modulis	6
Sociālekonomiskie procesi Latvijā	1
Uzņēmējdarbības un profesionālās darbības juridiskie pamati	2
Projektu vadība	2
Informātika un datu apstrāde	1
4. Sociālā darba speciālistu profesionālais kompetenču modulis	12
Sociālā darbinieka profesija	1
Sociālā aprūpētāja profesija	1
Sociālā rehabilitētāja profesija	1
Sociālās palīdzības organizatora profesija	1
Sociālā pedagoga profesija	1
Sociālā rehabilitācija	3
Sociālie pakalpojumi, sociālā palīdzība un sociālā institūcija	2
Sociālās rehabilitācijas plānošana, organizēšana un novērtēšana	2
5. Modulis „Mūsdienu sabiedrība”	7
Sociālās problēmas sabiedrībā	2
Sociālā politika un sociālā labklājība	1
Politiskā sistēma sabiedrībā	1
Sociālā likumdošana	1
Tiesību pamati un sociālās drošības sistēma	1
Cilvēktiesības	1
6. Veselības aprūpes modulis	5
Psihiatrijas pamati	1
Veselības aprūpe	1
Pirmā palīdzība	1

Gerontoloģijas pamati	1
Fizikālās terapijas un ergonomijas pamati	1
9. Kvalifikācijas prakses modulis	16
Ievadprakse profesijā	6
Profesionālā prakse sociālajā rehabilitācijā	10
10. Kvalifikācijas darba izstrādes un aizstāvēšanas modulis	8

Obligātās izvēles daļa

7. Sociālā rehabilitētāja profesionālās darbības modulis	10
Rehabilitācijas sistēma Latvijā un pasaulē	1
Dažādu klientu grupu sociālā rehabilitācija	4
Klientu sociālās funkcionēšanas spēju novērtēšana	1
Starpprofesionāļu komandas darba funkcionēšana	1
Komunikācijas prasmes ar dažādu klientu grupām	2
Kultūrizglītojošo un sporta aktivitāšu organizēšana	1

Brīvās izvēles daļa

8. Izvēles mācību modulis	2
Masāžas pamati	1
Profesionālā svešvaloda	1
Ētika un kultūras vēsture	1
Stresa menedžments	1
Pētniecības metodes sociālajā darbā	1
Lietvedība	1
Krievu valoda	1

Vērtējot studiju programmas saturu, jāatzīst, ka studiju programmas saturā ļoti liela nozīme piešķirta tieši sociālā darba nozares studiju kursiem, kas iekļauti tādos moduļos kā Humanitāro zinātņu modulis, Sociālo zinību modulis, Mūsdienų sabiedrība un Sociālā darba speciālistu profesionālais kompetenču modulis. Pat Veselības aprūpes modulī iekļauti tādi kursi kā Psihiatrijas pamati un Gerontoloģijas pamati. Jāuzteic šāds studiju programmas saturs, kas pilnā mērā nodrošina iespēju pēc studiju programmas apgūšanas bez grūtībām turpināt studijas otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmās.

Studiju programmas prakse papildina teorētiskās zināšanas ar praktisko pieredzi. Studiju programma paredz vienu studiju praksi 6 KP apjomā 1. studiju kursā un vienu studiju praksi 10 KP apjomā 2. studiju gadā. Praksi ir izstrādāta programma, ar kuru iepazīstas students un prakses vietas vadītājs.

Studiju programmā pēdējo gadu laikā nav uzņemti studenti, jo nav bijusi studētgrībētāju interese. Tāpēc arī pētījuma ietvaros nebija iespējams aptaujāt šīs studiju programmas pēdējo gadu absolventus un viņu darba devējus. Aptaujā piedalījies tikai 1 absolvents. Aptaujāti 6 studiju programmas 1.kursa studenti, bet, ņemot vērā, ka aptauja veikta

studiju gada sākumā, viņu atbildes par studiju programmu nevar uzskatīt par objektīvām, bet neviena 2.kursa studenta šogad studiju programmā nav.

1.2. LATVIJAS UNIVERSITĀTES P.STRADIŅA MEDICĪNAS KOLEDŽA

LU PSK dibināta 1939. gada 1. novembrī, un kopš tā laika koledžai vairākkārt ir ticis gan mainīts nosaukums (darbību uzsāka kā Žēlsirdīgo māsu skolu P. Stradiņa slimnīcā, toreiz – Rīgas pilsētas 2. slimnīcā, profesora Paula Stradiņa vadībā), gan pakļautības statuss. Kopš 2010. gada LU PSK darbojas kā Latvijas Universitātes pārraudzībā esoša izglītības iestāde. LU PSK darbība tiek īstenota Jūrmalā – Vidus prospektā 38, kur tiek realizētas 9 pilna laika klātienes pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas, un koledžas akreditētajā filiālē Rēzeknē – Raiņa ielā 5a, kur kopš 2019./ 2020. akadēmiskā gada tiek realizētas 4 studiju programmas³⁰. Vienlaikus ar pamatstudijām koledža īsteno profesionālās pilnveides izglītības programmas un tālākizglītības programmas veselības un sociālās aprūpes speciālistu kvalifikācijas uzturēšanai. LU PSK pastāvēšanas laikā, līdz 2020.gadam, to absolvējuši vairāk nekā 14 892 kvalificētas ārstniecības personas un speciālisti sociālās labklājības jomā³¹.

Sociālā darba jomas studiju programmas tiek īstenotas studiju virziena „Sociālā labklājība” ietvaros. Studiju procesa plānošanu, organizēšanu un tiešo realizāciju nodrošina Sociālās aprūpes katedra, kura piedāvā 2 sociālā darba jomas studiju programmas:

1. Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma „Sociālā aprūpe” (programma tiek realizēta arī LU PSK Rēzeknes filiālē).
2. Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma „Sociālā rehabilitācija”.

Ekspertu intervijā piedalījās LU PSK docente Dace Erkena un Sociālās aprūpes katedras vadītāja Ina Vīksniņa.

Kritērijs LĪDERVADĪBA (Kvalitātes vadība un normatīvais ietvars)

LU PSK vīzija 2020. gadā bija – kļūt par vienu no vadošajām medicīnas koledžām Latvijā, konkurētspējīga Baltijas reģionā un Eiropas Savienības valstīs.

LU PSK misija ir garantēt studējošiem iespēju iegūt kvalitatīvu pirmā līmeņa profesionālo augstāko izglītību Jūrmalas pilsētā un Latgales reģionā – Rēzeknes pilsētā. Sadarbībā ar profesionālajām asociācijām un sadarbības partneriem LU PSK nodrošina studiju programmu attīstību atbilstoši darba tirgus prasībām un jaunākajām tehnoloģijām.

Savukārt darbības mērķis ir īstenot studiju programmas veselības un sociālās aprūpes jomās, sagatavojot augsti kvalificētus, mūsdienīgi izglītotus, kompetentus un darba tirgū

³⁰ Latvijas Universitātes aģentūras Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža. 2020. Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledžas 2019. gada publiskais pārskats. Jūrmala.

³¹ Latvijas Universitātes aģentūras Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža. 2020. Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledžas 2019. gada publiskais pārskats. Jūrmala.

konkurētspējīgus speciālistus, ievērojot Latvijas tautsaimniecības intereses un darba tirgus pieprasījumu³².

Iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas uzraudzību un attīstību nosaka kvalitātes politika, mērķi un kvalitātes nodrošināšanas pasākumi. LU PSK kvalitātes politika ir vērsta uz koledžas misijas īstenošanu un stratēģisko mērķu sasniegšanu. Kvalitātes politiku īsteno, ņemot vērā šādus pamatprincipus:

- **Kompetence** – koledžas darbības kvalitāti nodrošina darbinieki ar profesionālām zināšanām un prasmēm, uzkrātu pieredzi un nepārtrauktu profesionālo attīstību, garantējot studējošiem iespēju iegūt kvalitatīvu izglītību.
- **Partnerība** – efektīva ilgtermiņa sadarbība ar veselības aprūpes un sociālās labklājības jomā iesaistītajām pusēm vietējā un starptautiskā mērogā.
- **Ilgtermiņa** – aktīva un atbildīga rīcība izglītības virzībā ilgtermiņam attīstībai sabiedrības vajadzībām.³³

Koledžas kvalitātes nodrošināšanas politika balstīta uz Latvijas Republika (turpmāk – LR) normatīvajiem aktiem, attīstības ilgtermiņa stratēģiju un tiek sistemātiski īstenota. Koledžas kvalitātes nodrošināšanas mērķis ir īstenot studiju programmas sociālās labklājības jomā, sagatavojot augsti kvalificētus, kompetentus un darba tirgū konkurētspējīgus speciālistus.

Koledža nodrošina studējošo un sadarbības partneru apmierinātību, LR likumdošanas prasību ievērošanu, efektīvu resursu izmantošanu un nepārtrauktu pilnveidošanos, ievērojot studējošo, sadarbības partneru, darba devēju vēlmes un prasības koledžas darbības uzlabošanai.

Koledžas kvalitātes pārvaldības sistēmas īstenošana balstīta uz nepārtraukti attīstošu pilnveidošanos, kuras īstenošanā iesaistās visu procesu dalībnieki. Koledžas iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas vadību un kontroli nodrošina koledžas direktors. Kvalitātes nodrošināšanas pasākumi ir bāzēti uz modeli: plānošana, ieviešana, uzraudzība, mērījumi, analīze un nepārtraukta pilnveidošanās³⁴.

Jautāta, kādai jābūt kvalitatīvai studiju programmai, kā tā būtu jānovērtē un jāpilnveido, I. Vīksniņa atbild, ka „viens no kvalitātes rādītājiem noteikti ir tas, vai students pēc tam savas iegūtās zināšanas un prasmes var praktiski pielietot skaidri un pārliecinoši. Protams, arī tas, ka students ir gatavs turpināt studijas un studēt tālākizglītības posmos. Šobrīd mēs no saviem studentiem redzam, ka tas tā arī notiek, ka viņi diezgan pārliecinoši izvēlās tālākizglītības programmas. Iepriekšējie dati liecina – lielākā daļa, 90%, studentu strādā, un no darba devējiem atsauksmes ir ļoti pozitīvas. Arī šogad mums ir bijusi tikšanās ar darba devējiem, un es teikšu,

³² Latvijas Universitātes aģentūras Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža. 2020. Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledžas 2019. gada publiskais pārskats. Jūrmala

³³ Latvijas Universitātes aģentūras Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža. Kvalitātes politika. Apstiprināta LU PSK padomes 2018.gada 31.maija sēdē, prot. Nr.3

³⁴ Latvijas Universitātes aģentūras Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža. 2020. Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledžas pašnovērtējuma ziņojums”. Apstiprināts LU PSK padomes 2013.gada 27.novembra sēdē, prot. Nr.7

ka mēs darbojamies vienā virzienā un skatāmies, lai teorija ar praksi maksimāli būtu vienotas. Protams, teorija ar praksi pilnībā nekad nebūs vienotas”.

Uz jautājumu, kā tiek pilnveidota studiju programma, attīstīta un uzlabota pārvaldības sistēma, lai nodrošinātu noteikto mērķu sasniegšanu, I.Vīksniņa atbild, ka pilnveide pamatā balstās, izzinot darba devēju un studentu vēlmes, darba tirgus aktualitātes, kā arī ņemot vērā LM Sociālā darba speciālistu sadarbības padomē nospriesto.

D. Erkena papildina, ka valsts noslēgumu pārbaudījumu komisijā vienmēr procentuāli lielākā daļa esot darba devēju pārstāvji un darba devēji esot arī tie, kas dod savu atsaukumi par eksāmenu norisi, ieteikumus studiju programmu pilnveidei. Katra akadēmiskā gada beigās tiek izanalizēta esošā situācija un nosprausti mērķi nākamajam studiju gadam – kādas korekcijas būtu īstenojamas, kādi uzlabojumi veicami.

Koledžā regulāri (katra studiju gada rudens semestrī) tiek veiktas studentu aptaujas. Studenti tiek aptaujāti ar mērķi novērtēt studiju procesa kvalitāti. Studiju programmas pilnveidošanā tiek izmantoti studentu ieteikumi. Lai izdarītu pamatotus secinājumus, kopš 2009./2010. akadēmiskā gada ir izveidota vienotas formas studentu anketēšana gan par programmas saturu kopumā, gan par atsevišķiem studiju kursiem³⁵.

D. Erkena norāda, ka pēc katra studiju kursa un arī pēc valsts eksāmenu nokārtošanas, topošie absolventi sniedzot savu vērtējumu par studiju kursu vai studiju programmu. Tāpat esot ikgadējas darba devēju aptaujas, kas arī dodot savu redzējumu par studiju programmu. Iegūtie rezultāti tiek analizēti gan studiju gada griezumā, gan par ilgāku laika periodu, īpaši tagad, kad tuvojas nākamais akreditācijas termiņš.

Attiecībā uz to, vai studentiem tiek sniegta arī atgriezeniskā saite no augstskolas vai pasniedzējiem, D. Erkena atbild, ka „viennozīmīgi, tāpēc ka ir priekšlikumi, kurus studenti izsaka, piemēram, par bibliotēkas darba laiku, un, kad mēs mēģinājām šo priekšlikumu ieviest dzīvē, tad tomēr pierādījās, ka bibliotēkai katru dienu nevajadzētu strādāt pagarinātā režīmā, bet gan tikai atsevišķas dienas nedēļā. Tāpat mēs ar studentiem mēģinām vienoties, kuras būs klātienes mācību dienas un kuras ir viņiem patstāvīgās darba dienas. Tas, piemēram, otro kursu studējošiem atvieglo sakārtot savus darba grafikus”. Viņa piebilst, ka daļa studentu pirmās studiju prakses laikā jau atrodot savas nākošās darba vietas, piemēram, uz nepilnu slodzi.

Jāsecina, ka LU PSK pilnībā sasniedz sevis izvirzīto mērķi attiecībā uz sociālā darba jomas studiju programmu absolventiem, ņemot vērā, ka par absolventu augsto kvalifikāciju, mūsdienīgo izglītību, kompetenci liecina fakts, ka lielākā daļa no sociālā darba jomas studiju programmu absolventiem ir nodarbināti nozarē vai turpina mācības 2.līmeņa augstākās izglītības studijas sociālā darba jomā. Turklāt sociālā darba jomas studiju programmu pastāvīgā pielāgošana un atjaunošana darba tirgus vajadzībām, sadarbojoties ar nozares darba

³⁵ Latvijas Universitātes aģentūras Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža. 2020. Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledžas pašnovērtējuma ziņojums”. Apstiprināts LU PSK padomes 2013.gada 27.novembra sēdē, prot. Nr.7

devējiem un nozares ministriju, samazina studentu, kas izvēlējušies pārtraukt studijas koledžā jeb „atbiruma”, īpatsvaru, un palielina absolventu konkurētspēju un pieprasījumu darba tirgū, kā arī atbilstību Latvijas tautsaimniecības interesēm.

Ieteicams būtu izvērtēt, vai koledžas izvēlētās misijas mērogs nebūtu nākotnē paplašināms (šobrīd ir tikai Jūrmalas un Rēzeknes pilsētas mērogā), īpaši ņemot vērā, ka vīzija izteikta ne tikai Latvijas, bet arī Baltijas reģiona un Eiropas Savienības mērogā.

Kritērijs POLITIKA UN STRATĒGIJA

Studiju virziena „Sociālā labklājība” attīstības stratēģija balstās uz LU PSK darbības un attīstības ilgtermiņa attīstības plānu 2010.-2015. gadam.

Galvenais mērķis virziena ietvaros ir izglītot augsti kvalificētus, konkurētspējīgus speciālistus darbam Latvijā, ES un pasaules darba tirgos. Paralēli profesionālo teorētisko zināšanu un praktisko iemaņu apguvei studējošiem ir iespējas apgūt pamatus zinātniski pētnieciskajā darbā gan teorētiskajā studiju kursā, gan kvalifikācijas darbu izstrādes laikā, gan starpkoledžu sadarbības ietvaros Latvijā un ārzemēs.

Studijas koledžā nodrošina profesionāļu sagatavošanu labklājības nozarē un vienlaicīgi paver koledžas absolventiem turpmākās tālākizglītības iespējas Latvijā un ES augstākajās izglītības iestādēs, pamatojoties uz savstarpēji noslēgtajiem līgumiem.

Sociālās labklājības virziena „Sociālā labklājība” ietvaros koledžas personāls sadarbojas ar valsts institūcijām, profesionālajām asociācijām, nevalstiskajām organizācijām un Jūrmalas pašvaldību.

Raksturojot abu koledžā īstenoto studiju programmu misiju un savu vīziju par sociālā darba jomas programmām, I.Vīksniņa min, ka „mēs skatāmies kopējā sociālās labklājības virzienā. Līdz ar to skaidrs, ka vīzija ir, ka mēs esam viena no konkurētspējīgākajām visā Eiropā, varbūt – pat ārpus Eiropai. Tā ir mūsu vīzija, un konkurētspēja noteikti šobrīd ir aktuāla un vajadzīga darba tirgū. Ņemot vērā darba tirgus tendences, mēs orientējamies uz to, kas ir nepieciešams mūsu speciālistiem labklājības jomā, un tā arī šī vīzija veidojās, lai mēs būtu aktuāli un konkurētspējīgi vēl daudzus gadus”.

Secināms, ka par konkurētspējas veicināšanu Latvijas mērogā koledža veic mērķtiecīgas aktivitātes sadarbībā ar darba devējiem un nozares ministriju. Ieteicams būtu izvērtēt, vai tikpat mērķtiecīgu sadarbību nebūtu jāveic ar Eiropas Savienības un pasaules darba devējiem un politikas veidotājiem sociālā darba jomā, ņemot vērā studiju virziena „Sociālā labklājība” mērķi iekļauto vēlmi nodrošināt absolventu konkurētspēju ne tikai Latvijas, bet arī ES un pasaules darba tirgū.

Ņemot vērā, ka studiju virziena „Sociālā labklājība” attīstības stratēģija balstās uz LU. P.Stradiņa medicīnas koledžas darbības un attīstības ilgtermiņa attīstības plānu 2010.-2015. gadam, būtu nepieciešams izvērtēt, vai attīstības stratēģija nebūtu balstāma uz aktualizētu attīstības plānu.

Kritērijs CILVĒKRESURSI

Studiju virziena „Sociālā labklājība” īstenošanā ir iesaistītas divas LU PSK katedras – Sociālās aprūpes un Ārstniecības katedra. Sociālās aprūpes katedra nodrošina vispārīzglītojošo studiju kursu pasniegšanu un sniedz tajos konsultācijas, ļauj studentiem apgūt pamatiemaņas saskarsmes psiholoģijā, uzņēmējdarbības profesionālo kompetenču veidošanā, prezentāciju organizēšanā un vadīšanā, iegūt izpratni par pētījumu izstrādi, ētikas principu ievērošanu pētniecības laikā, pedagoģiskās darbības pamatprincipiem, apgūstot prasmes veikt klientu izglītošanu, kā arī nodrošina nozares studiju kursu, ietverot obligātos studiju kursu, profesijas studiju kursu un izvēles studiju kursu, pasniegšanu un sniedz tajos konsultācijas. Savukārt Ārstniecības katedra nodrošina studiju kursu „Pirmā palīdzība” un „Veselības aprūpe” apguvi.

Studiju virzienā „Sociālā labklājība” strādā 25 docētāji, no kuriem 17 ir LU PSK vēlēti docētāji, bet 8 ir vieslektori. Sociālās aprūpes katedrā administrētās studiju programmas apkalpo divi palīgpersonāla darbinieki, kas darbojas Sociālās aprūpes katedras vadītāja padotībā.

Personāla jautājumu risinājums ietver vadības atbildību par plānošanas un realizācijas pasākumiem, darbinieku radošās izaugsmes un labklājības nodrošinājumu. Tādējādi tiek:

- atbalstīta otrās augstākās izglītības maģistra un doktora grāda apguve, atbilstoši Augstskolu likumā noteiktajām prasībām;
- sekmēta pasniedzēju iesaistīšanās vienotas kvalitātes sistēmas realizācijā;
- apzinātas iespējas un atbalstīta docētāju līdzdalību starptautiskos projektos, konferencēs semināros;
- veidota sadarbība ar sabiedriskajām organizācijām (arodbiedrību, profesionālajām apvienībām), pasniedzēju labklājības, pieredzes bagātināšanas jautājumos;
- motivēta pasniedzēju piedalīšanās pētnieciskajos projektos un studiju metodisko materiālu izstrādē.

Akadēmiskā personāla kvalifikācijas celšanas laikā un pētnieciskā darbā iegūtās atziņas tiek izmantotas studiju procesā.³⁶

Saskaņā ar I. Vīksniņas teikto, studiju programmas īstenošanai nepieciešamais personāls un prasības tam ir noteiktas visos pašvērtējumu ziņojumos un visos dokumentos, lai studiju programmu varētu realizēt. Nozares studiju kursus pārsvarā docē jomas profesionāļi. Piemēram, deviantoloģijā, onkoloģijā vai studijuursos, kuros apgūst darbu ar specifisku klientu grupu, obligāta prasība, lai pasniedzējs būtu šīs nozares speciālists. I. Vīksniņa norāda, ka docētāji ir iesaistīti studiju programmu pārskatīšanā un pilnveidošanā, atbalstot radošas un inovatīvas pieejas, kur tās ir piemērojamas. Pieredze, inovācijas, zināšanas bieži vien iegūtas „Erasmus” programmas ietvaros, mācoties no citām augstskolām, citām studiju programmām.

³⁶ Latvijas Universitātes aģentūras Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža. 2020. Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledžas pašnovērtējuma ziņojums”. Apstiprināts LU PSK padomes 2013.gada 27.novembra sēdē, prot. Nr.7

D. Erkena papildina, ka pasniedzēji iesaistās dažādos projektos, piemēram, sadarbībā ar citām augstskolām top zinātniskie raksti un publikācijas.

Attiecībā uz to, kā tiek pilnveidotas darbinieku zināšanas, prasmes un spējas, I. Vīksniņa uzskaita, ka tie ir dažādi profesionālās pilnveides kursi, kurus piedāvā, piemēram, LU, tāpat pasniedzēji piedalās un pilnveido savas zināšanas Erasmus programmā. Ir darbinieki, kas studē doktorantūrā.

Atzinīgi vērtējams, ka augstskola izmanto iekšējos resursus, kā, piemēram, Ārstniecības katedras docētājus un infrastruktūru sociālā darba jomas studiju programmu ietvaros. Tāpat pozitīvs fakts, ka notiek ne tikai akadēmiskā, bet arī administratīvā personāla viedokļa izzināšana, un, balstoties uz to, notiek studiju programmu pilnveide. Atzinīgi vērtējams, ka tiek atbalstīta un veicināta personāla kvalifikācijas pilnveide.

Kritērijs RESURSI UN SADARBĪBA

Studijas tiek īstenotas mācību korpusā 4 labiekārtotās auditorijās un specializētā aprūpes un rehabilitācijas prakses kabinetā. Telpas un to aprīkojums nodrošina studiju kursu apguvi un profesionāļu izglītošanu atbilstoši darba tirgus prasībām. Koledžā ir radoša sadarbība starp abiem virzieniem – Veselības aprūpe un Sociālā labklājība –, kā rezultātā tiek nodrošināta optimāla ēku, telpu un aprīkojuma izmantošana.

2012. gadā, uzlabojot materiāli tehnisko bāzi, tika atjaunotas informācijas tehnoloģijas, papildus iegādāti portatīvie datori, iepirkta jaunas datorprogrammas, nomainot vecās versijas.

Lai uzlabotu profesionālo iemaņu apguvi, iegādāta funkcionālā gulta „Altura Domea” ar nepieciešamo aprīkojumu un papildus inventāru guloša klienta aprūpes simulācijai. Paralēli regulāri tiek iepirkti aprūpes materiāli, kas dod iespēju studējošiem praktizēt dažādos apstākļos un situācijās.

Sociālās rehabilitācijas studiju programmas vajadzībām kabinets nepārtraukti tiek papildināts ar specifisku aprīkojumu cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

Lielu ieguldījumu profesionālo iemaņu apgūvē sniedz sociālās aprūpes institūcijas (pansionāti, bērnu sociālās aprūpes centri, dienas centri, krīzes centri u.c.), kur studējošie iegūst praktiskās iemaņas sadarbībā ar institūcijas personālu. Rezultātā – institūcijas tiek iepazīstinātas ar novitātēm no koledžas puses, bet studējošie – ar aprūpes un rehabilitācijas iespējām un organizāciju Latvijā.

Sadarbības ar darba devējiem un profesionālo asociāciju mērķis ir veidot atgriezenisko saiti starp koledžu un darba devējiem, lai nodrošinātu studiju programmas absolventu zināšanu un prasmju atbilstību darba tirgus vajadzībām.

Sadarbība tiek īstenota vairākos virzienos:

- prakses nodrošināšana;

- izglītības un prakses vienotības nodrošināšana;
- pētniecības un projektu realizācija.

Prakses nodrošināšanai ir noslēgti līgumi par studentu praksi ar sociālās aprūpes un rehabilitācijas institūcijām. Aktuālo informāciju nozarē un darba tirgū nodrošina katedras pārstāvju iesaistīšanās arī LR Labklājības ministrijas izveidotajā Sociālā darba speciālistu sadarbības padomes darbā un darba grupās.

Ārējo sakaru darbības mērķis ir nodrošināt koledžas starptautisko sadarbību ES Mūzizglītības programmu ietvaros un dibināt kontaktus ar veselības un sociālās aprūpes izglītības iestādēm un institūcijām ārvalstīs. Starptautiskā sadarbība ir viena no pamatelementiem institucionālajā stratēģijā un attīstībā. Sadarbību ar ārzemju kolēģiem koledžā koordinē Ārējo sakaru koordinators sadarbībā ar katedru.

LU PSK kopš 1998. gada kā neatkarīga un demokrātiska institūcija darbojas studentu pašpārvalde, kuru ievēl studentu kopsapulce reizi gadā. Studentu pašpārvaldei notiek konstruktīvs dialogs ar koledžas administrāciju, pedagogiem un studentiem, kas nodrošina brīvu informācijas plūsmu un ir viens no galvenajiem efektivitātes faktoriem attiecībā ar studentiem. LU P.Stradiņa medicīnas koledžas pašpārvaldē darbojas 33 studenti. Studējošo pašpārvalde līdzdarbojas kā atbalsta organizācija, kas pārstāv studējošo intereses, paralēli studijām organizē pasākumus studējošajiem un sekmē studējošo piedalīšanos dažādās aktivitātēs ārpus koledžas. SP deleģētie studējošie ir: LU PSK padomes locekļi, kas piedalās koledžas pamatdarbības jautājumu risināšanā, locekļi LU PSK koleģiālajās institūcijās un darba grupās, kas nodrošina studējošo interešu pārstāvniecību studiju procesa īstenošanā, sadzīves apstākļu nodrošināšanā, sociālo interešu jomā un koledžas attīstībā kopumā.³⁷

Uz jautājumu, kāda šobrīd ir studiju programmu vadības sadarbība ar studentiem, darba devējiem, sabiedrību, citām augstskolām, ministrijām, I. Vīksniņa to raksturo kā diezgan labu un aktīvu. Sadarbība aktīvi norisot gan ar studentiem, gan ar darba devējiem, gan sabiedrību, jo vairāki studiju programmu studenti darbojas un strādā brīvprātīgo darbu. Studiju programmu pārstāvji dažādu pasākumu ietvaros sabiedrībai stāstot par sociālā aprūpētāja un sociālā rehabilitētāja profesijām.

Attiecībā uz sadarbību ar citām koledžām vai augstskolām, I. Vīksniņa min, ka tai esot laba sadarbība ar BSA, LiepU, LU, Utenas Universitāti Lietuvā, DU, DMK un RTA. Pēdējā sadarbības pieredze saistīta ar Utenas Universitāti, jo arī šogad diezgan liels skaits koledžas absolventu izlēmuši turpināt izglītību Utenā, lai iegūtu sociālā darbinieka kvalifikāciju, jo abām augstākās izglītības iestādēm ir saskaņotas studiju programmas.

Jautāta par sadarbību ar darba devējiem – kāda ir viņu iesaiste mācību procesa plānošanā, īstenošanā un izvērtēšanā, D. Erkena atbild, ka „sadarbība notiek nepārtraukti. Mēs vispār nevarētu iedomāties savu darbu bez saviem darba devējiem, jo tās ir dažādas nozares.

³⁷ Latvijas Universitātes aģentūras Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža. 2020. Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledžas 2019. gada publiskais pārskats. Jūrmala

Padomājiet, cik mums ir klientu grupas, ar kurām strādā mūsu beidzēji. Mēs nevaram atkāpties no izglītības valsts standarta, kas nosaka divgadīgai studiju programmai šīs sešpadsmit nedēļas prakses. Vairākkārt darba devēji ir izteikuši priekšlikumu, ka praksi vajadzētu garāku. Diemžēl tas nav iespējams, jo ir saistīts ar izmaksām. Praksu vadītāji ir arī tie, kas reizēm iesaka kādu atzinumu. Piemēram, šis students neatbilst (profesijai), un mums no viņa ir jāšķiras, arī tādi gadījumi ir bijuši. Vai, tieši otrādi, iesaka studentam turpināt izglītību, iegūt arī sociālā darbinieka kvalifikāciju”. Viņa turpina: „Divgadīgā studiju programmā nodarbību plānošanā darba devēji nepiedalīsies, jo to, cik mums ir noteiktas teorētiskās mācības, prakses, kvalifikācijas darba stundas nosaka standarts, divgadīgā studiju programmā mēs ar lielu brīvdomāšanu nevaram izpausties. Bet saturiski, protams, ka idejas nāk no darba devējiem.”

Koledžai ir sadarbība ar IZM, kuras tiešā pakļautībā tā atrodas, kā arī ar LM, kuras Sociālā darba speciālistu sadarbības padomē ir arī koledžas pārstāvis.

Uz jautājumu, kāds ir studiju materiālu nodrošinājums (bibliotēka, zinātnisko resursu datu bāzes, datori, nepieciešamās datorprogrammas), D. Erkena atbild, ka abu studiju programmu studējošiem esot pieejama koledžas bibliotēka, datorklase, interneta pieslēgums. Koledža jau daudzus gadus abonē ESKO datu bāzi, kuras lietošanā visi ir apmācīti, un nepieciešamības gadījumā jauniešiem studentiem atbalstu sniedz kāda no bibliotekārēm. D. Erkena turpina: „Jāsaka, ka tas, kas rada mums bažas un daļēji varbūt arī bažas studentos, ir tas, ka mums Latvijā neiznāk atbilstoša izmantojamā mācību literatūra. Es saprotu, ka tās noiets būtu tik, cik būtu, bet varbūt arī augstskolu studenti tur, kur ir maģistru studiju programmas, varētu domāt par metodiskā materiālu nodrošināšanu, jo tas ir trūcīgs kopš Sociālā darba un sociālās pedagoģijas augstskola „Attīstība” vairs neizdot krājumu „Dzīves jautājumi”, patiesībā, īsti alternatīvas nav. Ir viena pieticīga grāmatiņa no Rīgas Stradiņu universitātes un žurnāls, kas tomēr nav citējams žurnāls.” Vairums studentu neesot teicamas angļu valodas zināšanas, tādēļ viņi neizmanto literatūru svešvalodā, tāpat D. Erkena norāda, ka „katrā valstī ir sava normatīvo dokumentu bāze un pētījums, vai pakalpojums tiek veidots atbilstoši esošās valsts likumdošanai. Tāpēc mēs būtu ļoti priecīgi, ja mums arī būtu pieejams kaut kas, kas būtu tapis Latvijā. Es domāju, ka maģistra līmeņa studiju programmā veiktiem pētījumiem būtu jābūt tādiem, kas dod kaut kādu labumu pakalpojumu sniedzējam un arī pārējiem profesionāļiem”. Koledžas pārstāve norāda, ka viņa atbalsta zinātnisko rakstu krājumu izdošanu, bet ir nepieciešami arī metodiskie mācību materiāli, ko iespējams izmantot 1.līmeņa studiju procesā.

Studiju programmas pārstāves min, ka koledžai ir ļoti labs materiāli tehniskais nodrošinājums, studentiem ir iespēja trenēt savas prasmes uz mulāžām, ir vairāki kabineti, kur var veidot simulācijas.

Koledžai šobrīd diezgan aktuāls, ir telpu jautājums, kas parādās arī pēdējo gadu studentu aptaujās. Šobrīd notiekot divu ēku siltināšana un pārejas būvniecība, līdz ar to tuvākajā laikā koledža šo problēmu būs nedaudz atrisinājusi.

Pozitīvi vērtējama plašā darba devēju iesaiste dažādos līmeņos – praksēs, studiju programmu padomē, projektos – ,tādējādi nodrošinot studiju programmas atbilstību darba tirgus aktuālajām vajadzībām.

Tāpat atzinīgi vērtējama sadarbība ar ārvalstu izglītības iestādēm, īpaši attiecībā uz studiju programmu saskaņošanu, tādējādi veicinot studentu iespēju turpināt studijas 2. līmeņa augstākās izglītības studiju programmās. Problēma, par kuru būtu jādomā LM un Latvijas augstskolām, ir tā, ka koledžas absolventi finansiālu apsvērumu dēļ izvēlas turpināt studēt sociālo darbu Lietuvā, nevis Latvijā.

Vienlaikus atzinīgi vērtējams koledžas ieteikumus attiecībā uz metodisko materiālu izstrādi arī sociālajā aprūpē un sociālajā rehabilitācijā, ne tikai sociālajā darbā, ko varētu īstenot sadarbībā ar augstskolu bakalaura un maģistra studiju programmu studentiem.

Kritērijs STUDIJU PROCESS

Studiju procesu īsteno koledžas akadēmiskais personāls, kura darbību koordinē katedras vadītājs. Studiju programmā darbojas studiju programmu padome, kurā iesaistīti docētāji un studējošie ar mērķi pilnveidot studiju priekšmetu programmas, nodrošināt atbilstošu studiju priekšmeta pasniegšanas metodikas izstrādi, pilnveidot un atjaunot mācību metodisko literatūru, iesaistīties pētnieciskajā darbībā.

Studiju kursu mērķu sasniegšanai studiju process tiek organizēts auditorijās, praktiskās apmācības kabinetos, laboratorijās, datorkabinetā un institūcijās atbilstoši studiju programmai. Studiju programmas praktiskā realizācija saistīta ar šādām pasniegšanas metodēm: lekcijas, praktiskie darbi, semināri, grupu darbs, patstāvīgais darbs. Studiju formas izvēli nosaka studiju kursa mērķis un saturs.

D. Erkena min, ka studiju procesā tiek izmantotas arī dažādas simulācijas. LU PSK ir iekārtots atsevišķs kabinets ar simulācijas iekārtām, kur var izspēlēt dažādas situācijas. Viņa piebilst, ka „ar filmēšanu mēs īpaši tagad neaizraujamies, jo ļoti uzmanāmies no tā, lai nerastos problēmas ar datu aizsardzību”.

Lekcijas tiek izmantotas gan vispārīzglītojošo un nozares studiju kursu, gan profesionālās specializācijas studiju kursu pasniegšanai. To ietvaros studentiem tiek izklāstīti teorētiskie jautājumi, kas ilustrēti ar praktiskiem piemēriem.

Semināri ir papildinājums teorētiskām un praktiskām zināšanām par aktuālām problēmām. Semināros izmanto no mācību literatūras padziļināti izpētītu jautājumu diskutēšanu studentu grupā (10 – 15 studenti). Seminārnodarbības, piemēram, tiek pielietotas svešvalodu apguvei, anatomijas un fizioloģijas teorētisko zināšanu integrācijai praktiskajos situāciju uzdevumos, kā arī uzņēmējdarbības kompetenču apgūšanai.

Grupu darbs ir viena no prasmju apguves formām, kas ne tikai nostiprina lekciju un semināru ietvaros apgūto vielu, bet veido studentu komunikatīvās un darba organizācijas iemaņas. Grupu

darbs paredzēts, piemēram, studijuursos *Projektu izstrādes un vadīšanas pamati, Pedagoģijas pamatprincipi un pacientu apmācība*.

Praktiskie darbi nodrošina studijuursos noteikto prasmju un iemaņu apgūšanu. Profesionālo studiju kursu apguves kvalitātes nodrošināšanai praktisko nodarbību grupas sastāv no 5-8 studējošajiem. Praktisko darbu garums ilgst no 3-6 akadēmiskajām stundām.

Patstāvīgais darbs tiek strādāts individuāli vai grupās, kas veicina studentu spējas patstāvīgi veikt noteiktus uzdevumus. Patstāvīgā darba mērķis ir padziļināti iepazīties ar aktuāliem studiju priekšmeta jautājumiem, pilnveidot zinātniskās pētniecības darba iemaņas un saistīt apgūstamās teorētiskās zināšanas ar praksi.

Studiju procesa sekmīgai norisei studiju programmas docētāji semestra sākumā apstiprina iknedēļas konsultāciju laikus. Konsultāciju ilgums ir ne mazāk kā divas akadēmiskās stundas nedēļā. Konsultāciju grafiks tiek sastādīts vienam semestrim un ir pieejams studentiem.

Prakses profesionālo studiju programmās ir obligāta sastāvdaļa. Studentu prakse tiek veidota kā profesionālās izglītības neatņemama sastāvdaļa, kas ļauj padziļināti apgūt profesionālās zināšanas, attīstīt iemaņas, spēju strādāt komandā, komunikabilitāti, prasmi pieņemt lēmumus dažādās situācijās, attīstīt kritisko domāšanu. Praksei ir izstrādāta programma, ar kuru iepazīstas students un prakses vietas vadītājs. Students var brīvi izvēlēties prakses vietu, vai arī Sociālās aprūpes katedra nodrošina atbalstu prakses vietas meklēšanā.³⁸

Runājot par sadarbību ar prakses vietām, prakšu vadītāju piesaisti, motivēšanu, izglītošanu, D. Erkena min, ka esot situācija, kad students pats izvēloties prakses vietu, piemēram, viņa dzīves vietas tuvumā. Otrkārt, prakses vietu studenti izvēloties atkarībā no tā, ar kādu klientu grupu viņš plāno saistīt savu turpmāko profesionālo darbību. Prakses laikā students raksta dienasgrāmatu, bet noslēgumā notiek prakses aizstāvēšana.

D. Erkena atzīst, ka vienmēr tiekot veikta prakšu vietu un prakšu vadītāju kvalifikācijas izvērtēšana. Institūcijai ir jābūt sociālo pakalpojumu sniedzējai. Ja ir nepieciešamība, ar katru prakšu vadītāju tiekot strādāts individuāli, lai viņu sagatavotu prakses vadībai. Koledžā tiekot organizēta prakšu vadītāju apmācība, kurā tiekot izskaidrota prakses būtība, prakses vērtēšanas principi.

Atbildot uz jautājumu, kādi pilnveidojumi pēdējā laikā studiju programmās ieviesti, I. Vīksniņa atbild, ka šobrīd sadarbībā ar Dāniju, Vāciju un Itāliju tiekot veikta klientu grupas ar demenci izpēte. Kā rezultātā tapšot mācību programma aprūpes komandai un aprūpes komandas izglītošana. Tā būšot identiska izglītības programma visās četrās projektā iesaistītajās valstīs. Projektam beidzoties, daļa jaunizstrādātās izglītības programmas tiks ieviesta arī koledžas īstenotajās 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmās.

³⁸ Latvijas Universitātes aģentūras Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža. 2020. Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledžas pašnovērtējuma ziņojums". Apstiprināts LU PSK padomes 2013.gada 27.novembra sēdē, prot. Nr.7

Attiecībā uz pēdējām veiktajām izmaiņām D. Erkena norāda, ka „mēs tādas krasas izmaiņas nevaram veikt, jo akreditācijas periodā ir noteikts, cik mēs saturiski drīkstam mainīt. un, tā kā akreditācijas periods mums tiek pagarināts un pagarināts, tad šis limits drīz varētu būt izsmelts. Mums ir izveidoti vairāki jauni studiju kursi, piemēram, inovācijas sociālajā rehabilitācijā un sociālajā darbā, mums ir iespēja šajos izvēles studijuursos pieaicināt dažādus profesionāļus, kas nav bijuši iepriekš. Jāapgūst aizvien jaunas mērķu grupas, piemēram, tagad aktuāla tēma ir cilvēktirdzniecība un citas tēmas, kas ienāk, un tās ir jāiekļauj studiju programmā, citādi mēs kļūsim nekonkurentsipējīgi”. Sociālās aprūpes studiju programmā no jauna iekļautas ir komunikācijas prasmes ar dažādām klientu grupām, aktualizēts vides un higiēnas aizsardzības studiju kurss.

I. Vīksniņa papildina, ka šogad kā izvēles priekšmets tika piedāvāts mākslas terapija, kas šobrīd ir diezgan aktuāla. Kā vēl vienu aktualitāti viņa min personorientētu pieeju darbā ar klientiem, kur students vari izzināt sevi darbā ar dažādām klientu grupām, kas ir tas, kas viņam traucē, kas palīdz un kādi ir iespējamie resursi darbā ar klientu.

D. Erkena turpina, ka pēc Vācijas kolēģu ieteikuma, koledžā izveidota praktiskās apmācības telpa, kas ir gan relaksācijas telpa, gan stimulācijas telpa, kas veidota sadarbībā ar Jūrmalas pašvaldību.

I. Vīksniņa papildina, ka „tieši sociālās rehabilitācijas studiju programma šogad ļoti rūpīgi pārskatīta, lai būtu akcents uz dažādu klientu grupu prasmju attīstīšanu, tieši uz prasmju pilnveidošanu darbā ar dažādām klientu grupām”.

Uz jautājumu, kāpēc, viņasprāt, studenti izvēlas tieši LU PSK īstenotās studiju programmas, kādas ir tās priekšrocības attiecībā pret citu koledžu piedāvājumu, D. Erkena atbild, ka „ir vairāki iemesli. Mēs katru gadu uzņemšanas laikā veicam arī reflektantu anketēšanu, un viens no jautājumiem ir – kāpēc viņi ir izvēlējušies tieši mūsu koledžas piedāvātās studiju programmas. Mums katru gadu pieaug to atbilžu skaits, kur mūs ir ieteicis kāds darba devējs, skolas biedrs vai vienkārši paziņa. Tāpat mūs reklamē bijušie absolventi un sadarbība ar darba devējiem, kuri reklamē mūs, kā vienu no iespējamām iegūt izglītību nozarē”.

Daudzi studenti, pēc D. Erkenas teiktā, izvēloties LU PSK īstenotās 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas, lai saprastu to, vai viņiem sociālā darba joma interesē. Divos gados viņi iegūst pirmā līmeņa diplomu, un liela daļa turpinot tālāk studēt, lai iegūtu arī sociālā darbinieka kvalifikāciju.

Studiju procesa nodrošināšana vērtējama kopumā ļoti pozitīvi. Nepārtraukti tiek veikta pilnveide atbilstoši darba tirgus pieprasījumam, tiek attīstītas studentu komunikācijas prasmes (kā būtisku problēmu sociālā darba jomā uzsver darba devēji). Īpaši atzinīgi vērtējama prakses organizācija, jo tiek sekots līdz studiju prakses vadītāju kvalifikācijai, kā arī prakses institūcijas statusam attiecībā uz reģistrāciju Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā.

Tāpat pozitīvi vērtējamas sniegtās iespējas studentu zinātniski pētnieciskā darbā, piemēram, studējošo iesaiste starpprofesionāļu konferencēs, kas veicina izpratni par sociālā darba jomu un pietuvina darba tirgum.

1.2.1. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS STUDIJU PROGRAMMA „SOCIĀLĀ APRŪPE”

Studiju programmas ietvarstruktūras līmenis	
EKI līmenis	5
LKI līmenis	5
Profesionālās kvalifikācijas līmenis	4
Kvalifikācijas joma, pakāpe un veids	
Tematiskā joma (ISCED)	Sociālā labklājība (76)
Izglītības programmu grupa (ISCED)	Sociālie pakalpojumi (762)
Kvalifikācija izglītības pakāpē	Augstākā izglītība
Kvalifikācijas veids	Profesionālā augstākās izglītības kvalifikācija

Studiju programma akreditēta līdz 30.06.2022.

Iegūstamā kvalifikācija: sociālā aprūpētāja kvalifikācija

Valoda: latviešu

Apjoms KP/ECTS: 80/120

Budžeta vietu skaits 2020. gadā: 45

Studiju maksa 2020./2021. akadēmiskajā gadā: studijas par valsts budžeta līdzekļiem

Studiju ilgums: 2 gadi pilna laika klātienes studijas

Lekciju norises vieta: Jūrmala, Rēzekne

Atbilstoši pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standarta prasībām studiju programmas saturs ietverts mācībuursos, mācību praksē ārpus izglītības iestādes un kvalifikācijas darbā. Studijas programmas saturu veido vispārizglītojošie mācību kursi (humanitārās zinātnes, sociālās zinātnes, dabaszinātnes, tehniskās zinātnes un informācijas tehnoloģijas), nozares mācību kursi un iekļauts modulis uzņēmējdarbības profesionālo kompetenču veidošanai.

Sekmīgas studiju programmas apguves gadījumā sociālajam aprūpētājam ir zemāk minētās teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas:

- sociālās aprūpes pakalpojumu organizēšana;
- atkarīgas un sociāli nespējīgas personas pamatvajadzību apmierināšana individuālajā līmenī, personas dzīvesvietā vai aprūpes institūcijā;

- atbilstoši klienta vēlmēm un vajadzībām noteikt sociālās aprūpes veidus, aprūpes līmeni, aprūpes pakalpojumu kompleksa vai atsevišķu pakalpojumu nepieciešamību;
- aprūpes grafiku sastādīšana, koordinēšana un aprūpētāja darbību vadīšana;
- nodrošināt klienta līdzdalību optimālo sociālās aprūpes pakalpojumu izvēlē un saņemšanā, kā arī aprūpes grafika sastādīšanā un ievērošanā;
- klientu apmierinātības novērtēšana ar sociālās aprūpes pakalpojumiem.

Apgūstot studiju programmu (80KP), studējošie iegūst profesionālajai darbībai nepieciešamo kvalifikāciju ar darba iespējām Latvijā un pasaulē. Studiju programma izveidota atbilstoši Latvijas ekonomiskajai situācijai un sociālo partneru prasībām.

Studiju programmas saturs ir izstrādāts, vadoties no studiju programmas mērķiem un uzdevumiem, kā arī lai sasniegtu plānotos studiju rezultātus. Studiju programma sastāv no obligātās daļas, kurā ietilpst vispārizglītojošie studiju kursi, nozares studiju kursi, konkrētās profesijas studiju kursi, 3 prakses un valsts pārbaudījums, un brīvās izvēles daļas (skat.1.4.tabulu).

1.4.tabula. LU PSK 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālā aprūpe” saturs

Obligātā daļa

Vispārizglītojošie studiju kursi	20
Saskarsme un komunikācijas prasmes	2
Filozofijas pamati un ētiskās vērtības I	1
Filozofijas pamati un ētiskās vērtības II	1
Andragoģijas pamati	2
Svešvaloda I (angļu, vācu)	1
Svešvaloda II (angļu, vācu)	1
Elektroniskie resursi I	1
Elektroniskie resursi II	1
Biznesa kurss un projektu vadība	2
Anatomija un fizioloģija	2
Pirmā palīdzība un ergonomijas pamati I	1
Pirmā palīdzība un ergonomijas pamati II	1
Attīstības psiholoģijas teorijas	2
Ievads specialitātē un profesionālās darbības juridiskie pamati	2
Nozares studiju kursi	
Tiesību pamati un sociālās drošības sistēma	2
Sociālā likumdošana I	1
Sociālā likumdošana II	1
Psihiatrijas pamati un klientu aprūpe un rehabilitācija	2
Bērnu sociālā aprūpe I	1
Bērnu sociālā aprūpe II	1

Veselības aprūpe	2
Sociālā aprūpe I	1
Sociālā aprūpe II	2
Sociālā aprūpe III	1
Aprūpe un rehabilitācija personām ar īpašām vajadzībām	2
Pētniecības metodes sociālajā darbā	2
Sociālā gerontoloģija un klientu aprūpe un rehabilitācija	2
Onkoloģisko klientu aprūpe un rehabilitācija	1
Sociālā darba metodes un teorijas	2
Prakse	16
Kvalifikācijas darbs	8
Kopā A daļā	67

Obligātās izvēles daļa

Nozares profesionālās specializācijas studiju kursi	11
Sociālā darba vēsture	2
Sociālais darbs pasaulē	2
Skolas psiholoģija un pedagoģija	2
Pirmskolas psiholoģija un pedagoģija	2
Higiēna un epidemioloģija	1
Masāžas pamati un ārstnieciskā fizikultūra	2

Brīvās izvēles daļā tiek piedāvāti studiju kursi 2 KP kopapjomā.

Studiju programmas prakse papildina teorētiskās zināšanas ar praktisko pieredzi. Studiju programma paredz vienu studiju praksi 6 KP apjomā 1. studiju kursā un vienu studiju praksi 10 KP apjomā 2. studiju gadā. Prakse ir izstrādāta programma, ar kuru iepazīstas students un prakses vietas vadītājs. Students var brīvi izvēlēties prakses vietu, vai arī Sociālās aprūpes katedra nodrošina atbalstu prakses vietas meklēšanā.

Vērtējot studiju programmas saturu, jāatzīst, ka studiju programmas saturā sociālā darba nozares studiju kursiem piešķirta neliela nozīme un studiju programmas saturā dominē specifiski, uz sociālās aprūpes profesiju orientēti studiju kursi. Tas nozīmē, ka šāds studiju programmas saturs neparedz un nenodrošina iespēju pēc programmas apgūšanas bez grūtībām turpināt studijas otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmās.

Kritērijs STUDENTU UN ABSOLVENTU APMIERINĀTĪBA AR STUDIJU PROCESU

Aptaujā piedalījās 18 studenti un 3 absolventi, kuri gan visos kritērijos snieguši maksimālo vērtējumu, līdz ar to turpmākā analīze absolventu viedoklis nav iekļauts. Šīs studiju programmas studenti visos kritērijos snieguši salīdzinoši augstu vērtējumu. Kā redzams 1.5.tabulā, viņi visaugstāk novērtē pasniedzēju profesionalitāti, kā arī augsts vērtējums sniegts kritērijā – mani ļoti apmierina mācību iestāde, kurā izvēlējos studēt.

Savukārt viszemāk tiek vērtēts bibliotēkā pieejamās literatūras klāsts. Šo problēmu ieskicē arī studiju programmas vadītāja. Tāpat zemu vērtēta studiju prakšu organizācija un informācijas apmaiņas organizācija studiju procesā.

1.5.tabula. LU PSK 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālā aprūpe” novērtējums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

	Absolventu atbildes (n=3)	Studējošo atbildes (n=18)
Mani ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu (kurā izvēlējos studēt)	5,00	4,83
Informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti (ir) labi organizēta	5,00	4,56
Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtēja (novērtē) studentu darbu	5,00	4,72
Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu (apgūstu) šajā studiju programmā	5,00	4,72
Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāli sociālajā darbā	5,00	4,94
Telpas mācību iestādē bija (ir) modernas un labā stāvoklī	5,00	4,72
Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika (tiek) organizēta prakse	5,00	4,56
Mācību iestāde savās telpās nodrošināja (nodrošina) datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams	5,00	4,78
Nodarbības mācību iestādē bija (ir) veiksmīgi saplānotas	5,00	4,61
Bibliotēkā bija (ir) visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	4,67	4,44
Studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	5,00	4,67

1.2.2. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS STUDIJU PROGRAMMA „SOCIĀLĀ REHABILITĀCIJA”

Studiju programmas ietvarstruktūras līmenis	
EKI līmenis	5
LKI līmenis	5
Profesionālās kvalifikācijas līmenis	4
Kvalifikācijas joma, pakāpe un veids	
Tematiskā joma (ISCED)	Sociālā labklājība (76)
Izglītības programmu grupa (ISCED)	Sociālie pakalpojumi (762)
Kvalifikācija izglītības pakāpē	Augstākā izglītība
Kvalifikācijas veids	Profesionālā augstākās izglītības kvalifikācija

Studiju programma akreditēta līdz 30.06.2022.

Iegūstamā kvalifikācija: sociālā rehabilitētāja kvalifikācija

Valoda: latviešu

Apjoms KP/ECTS: 80/120

Budžeta vietu skaits 2020. gadā: 128

Studiju maksa 2020./2021. akadēmiskajā gadā: studijas par valsts budžeta līdzekļiem

Studiju ilgums: 2 gadi pilna laika klātienē studijas

Lekciju norises vieta: Jūrmala

Atbilstoši pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standarta prasībām studiju programmas saturs ietverts mācībuursos, mācību praksē ārpus izglītības iestādes un kvalifikācijas darbā. Studijas programmas saturu veido vispārizglītojošie mācību kursi (humanitārās zinātnes, sociālās zinātnes, dabaszinātnes, tehniskās zinātnes un informācijas tehnoloģijas), nozares mācību kursi un iekļauts studiju modulis uzņēmējdarbības profesionālo kompetenču veidošanai.

Sekmīgas studiju programmas apguves gadījumā plānotais rezultāts ir kvalificēts, darba tirgū konkurētspējīgs sociālais rehabilitētājs, kurš spēj nodrošināt sabiedrību ar sociālā darba vērtībām atbilstoši sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem. Apgūstot studiju programmu (80KP), studējošie iegūst profesionālajai darbībai nepieciešamo kvalifikāciju ar darba iespējām Latvijā un pasaulē. Studiju programma izveidota atbilstoši Latvijas ekonomiskajai situācijai un sociālo partneru prasībām.

Studiju programmas saturs ir izstrādāts, vadoties no studiju programmas mērķiem un uzdevumiem, kā arī lai sasniegtu plānotos studiju rezultātus. Studiju programma sastāv no obligātās daļas, kurā ietilpst vispārīzglītojošie studiju kursi, nozares studiju kursi, konkrētās profesijas studiju kursi, 3 prakses un valsts pārbaudījums, un brīvās izvēles daļas (skat 1.6.tabulu).

1.6.tabula. LU PSK 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālā rehabilitācija” saturs

Obligātā daļa

Vispārīzglītojošie studiju kursi	20
Saskarsme un komunikācijas prasmes	2
Filozofijas pamati un ētiskās vērtības I	1
Filozofijas pamati un ētiskās vērtības II	1
Vispārējā psiholoģija un pedagoģija	2
Svešvaloda I (angļu, vācu)	1
Svešvaloda II (angļu, vācu)	1
Elektroniskie resursi I	1
Elektroniskie resursi II	1
Biznesa kurss un projektu vadība	2
Anatomija un fizioloģija	2
Pirmā palīdzība un ergonomijas pamati I	1
Pirmā palīdzība un ergonomijas pamati II	1
Attīstības psiholoģijas teorijas	2
Ievads profesionālajās studijās	2
Nozares studiju kursi	34
Komunikācijas prasmes ar klientu grupām	2
Tiesību pamati un sociālās drošības sistēma	2
Sociālo pakalpojumu sistēma	2
Sociālā vide un funkcionēšana	2
Sociālās rehabilitācijas sistēma	2
Psihiatrijas pamati un klientu rehabilitācija	2
Bērnu sociālā aprūpe un rehabilitācija I	1
Bērnu sociālā aprūpe un rehabilitācija II	1
Veselības aprūpe	2
Sociālā rehabilitācija I	1
Sociālā rehabilitācija II	2
Sociālā rehabilitācija III	1
Invalīdu sociālā rehabilitācija I	1
Invalīdu sociālā rehabilitācija II	1
Sociālā likumdošana I	1
Sociālā likumdošana II	1
Deviantoloģijas pamati	2

Masāžas pamati un ĀF	2
Pētniecības metodes sociālajā darbā	2
Vecu cilvēku sociālā rehabilitācija	1
Onkoloģisko klientu sociālā rehabilitācija	1
Sociālā darba metodes un teorijas	2
Prakse	16
Kvalifikācijas darbs	8
Brīvās izvēles studiju kursi	2
Kopā	80

Studiju programmas prakse papildina teorētiskās zināšanas ar praktisko pieredzi. Studiju programmā studējošiem ir plānotas divas prakses. Pirmā prakse ilgst 6 nedēļas, kas atbilst 6 KP, un ir organizēta pirmā studiju gada beigās. Prakses mērķis – iepazīties ar sociālās labklājības sistēmas institūcijās sniegtajiem sociālajiem pakalpojumiem un veidot izpratni par sociālā rehabilitētāja profesionālo darbību. Studiju programmas otra prakse ir plānota otrā studiju gada noslēgumā. Prakses ilgums ir 10 nedēļas, kas atbilst 10 KP. Prakses mērķis – individuāli un padziļināti apgūt sociālā rehabilitētāja profesijas praktiskās iemaņas, integrēt un pilnveidot praktiski teorētiskās zināšanas, un nostiprināt iemaņas pētnieciskā darba veikšanai sociālās rehabilitācijas praksē. Prakseī ir izstrādāta programma, ar kuru iepazīstas students un prakses vietas vadītājs. Students var brīvi izvēlēties prakses vietu, vai arī Sociālās aprūpes katedra nodrošina atbalstu prakses vietas meklēšanā.

Vērtējot studiju programmas saturu, jāatzīst, ka studiju programmas saturā sociālā darba nozares studiju kursiem piešķirta neliela nozīme un studiju programmas saturā dominē specifiski, uz sociālās aprūpes profesiju orientēti studiju kursi. Tas nozīmē, ka šāds studiju programmas saturs neparedz vai arī nenodrošina iespēju pēc studiju programmas apgūšanas bez grūtībām turpināt studijas otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmās.

Kritērijs STUDENTU UN ABSOLVENTU APMIERINĀTĪBA AR STUDIJU PROCESU

Aptaujā piedalījās 6 studenti un 23 absolventi. Šīs studiju programmas studenti un absolventi visos kritērijos snieguši salīdzinoši augstu vērtējumu. Kā redzams 1.7.tabulā, studenti četros kritērijos, kas saistīti ar pasniedzēju profesionalitāti un informācijas apmaiņas organizācija studiju procesā, snieguši visaugstāko iespējamo vērtējumu. Tāpat augstākais vērtējums sniegts kritērijā – mani ļoti apmierina mācību iestāde, kurā izvēlējos studēt.

Savukārt viszemāk tiek vērtētas koledžas telpas un bibliotēkā pieejamās literatūras klāsts. Uz šīm problēmām norāda arī studiju programmas vadītāja.

1.7.tabula. LU PSK 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālā rehabilitācija” novērtējums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

	Absolventu atbildes (n=23)	Studējošo atbildes (n=6)
Mani ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu (kurā izvēlējos studēt)	4,83	5,00
Informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti (ir) labi organizēta	4,70	5,00
Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtēja (novērtē) studentu darbu	4,57	5,00
Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu (apgūstu) šajā studiju programmā	4,52	4,83
Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā	4,43	5,00
Telpas mācību iestādē bija (ir) modernas un labā stāvoklī	4,39	4,33
Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika (tiek) organizēta prakse	4,26	4,83
Mācību iestāde savās telpās nodrošināja (nodrošina) datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams	4,26	4,67
Nodarbības mācību iestādē bija (ir) veiksmīgi saplānotas	4,43	4,83
Bibliotēkā bija (ir) visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	4,17	4,67
Studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	4,17	4,67

Arī studiju programmas absolventi ir apmierināti ar mācību iestādes izvēli, šajā kritērijā sniedzot augstāko vērtējumu, kam seko informācijas apmaiņa par studiju procesu. Savukārt viszemāk vērtē bibliotēkas resursus, kā arī savu sagatavotību profesionālajai darbībai.

1.3. RĒZEKNES TEHNOĻĪJU AKADĒMIJA

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija (turpmāk – RTA) ar Rēzeknes Augstskolas nosaukumu tika nodibināta 1993. gada 12. aprīlī. Kopš 1993. gada Rēzeknes Augstskola, kas 2015. gadā mainīja nosaukumu un statusu, izaugdama par Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmiju, ieņem būtisku nišu Latvijas augstākās izglītības sistēmā, vienlaikus aktīvi sadarbojoties ar partneriem Eiropā un pasaulē.

Saskaņā ar Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas darbības un attīstības stratēģiju 2016.–2023. gadam³⁹, RTA darbības vispārējais mērķis ir stiprināt RTA stratēģisko lomu Latgales reģionā, Latvijas un Eiropas augstākās izglītības un zinātnisko institūciju sistēmā, pozicionējot sevi kā tehnoloģiju akadēmiju, pievēršoties daudznozaru tehnoloģisko risinājumu izstrādei, apguvei, izpētei, popularizēšanai un pielietošanai, aktualizējot starpdisciplinārās saiknes būtisko lomu augstākās izglītības un zinātnes attīstībā Latvijā, primāri mazinot Latgales reģiona attīstību kavējošos faktorus, garantējot inovatīvu tradicionālajām tautsaimniecības nozarēm, radošajai un kultūras industrijai nepieciešamo produktu izstrādi un praktisku realizāciju.

RTA misija ir dot ieguldījumu tautsaimniecības transformācijā un izaugsmē caur izglītību, pētniecību, zinātņi un inovācijām, nodrošinot jaunu produktu un tehnoloģiju radīšanu RTA pārstāvētajās zinātņu nozarēs un starpnozārēs gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī.

Šobrīd RTA ir septīti lielākā augstskola studējošo skaita ziņā starp valsts dibinātajām augstākās izglītības iestādēm Latvijā. Darbinieku skaits – 229, no tiem akadēmiskais personāls – 160. RTA struktūru veido 3 fakultātes – Ekonomikas un pārvaldības fakultāte, Inženieru fakultāte, Izglītības, valodu un dizaina fakultāte –, kā arī 7 pētnieciskie centri, studiju un pētnieciskās laboratorijas un citas apkalpojošās struktūrvienības.

RTA iespējams studēt 14 studiju virzienu 49 studiju programmās, no kurām 30 ir pamatstudiju programmas, 16 augstākā līmeņa, bet 3 doktora studiju programmas.

Sociālā darba jomas studiju programmas tiek īstenotas studiju virziena „Sociālā labklājība” ietvaros. Studiju procesa plānošanu, organizēšanu un tiešo realizāciju nodrošina Izglītības, valodu un dizaina fakultāte, kura piedāvā 2 sociālā darba jomas studiju programmas:

1. Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma „Sociālais rehabilitētājs”.
2. Profesionālā bakalaura studiju programma „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija”, kas tiek īstenota kopīgi ar Šauļu Universitāti Lietuvā.

Rēzeknes tehnoloģiju akadēmijas studiju virziena „Sociālā labklājība” vadītāja ir Mg. psych. Rita Orska, kas tika intervēta pētījuma ietvaros.

³⁹ Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas darbības un attīstības stratēģija 2016.–2023. gadam. Iegūts no: [https://www.rta.lv/uploads/source/content_LV/augstskola/dokumenti/RTA%20strategija%202016-2023%20ar%20grozījumiem%2020191029%20\(1\).pdf](https://www.rta.lv/uploads/source/content_LV/augstskola/dokumenti/RTA%20strategija%202016-2023%20ar%20grozījumiem%2020191029%20(1).pdf) [sk. 18.11.2020.]

Kritērijs LĪDERVADĪBA (Kvalitātes vadība un normatīvais ietvars)

Rēzeknes tehnoloģiju akadēmijas studiju virziena „Sociālā labklājība” vadītāja Mg. psych. Rita Orska norāda, ka studiju programmas vīzija ir sociālā darba pilnveide, sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības efektivitātes paaugstināšana. Līdz ar to, pēc viņas domām, pilnveidojas arī sociālā darba speciālistu sagatavošana un studiju programmas. R. Orska uzskata, ka RTA īstenotās studiju programmas ir konkurētspējīgas Latvijas un starptautiskajā telpā sociālā darba speciālistu (motivētu, radošu un darba tirgū pieprasītu) sagatavošanā. Viņa lepojas ar atvērtu, uz pētniecību, zinātņi un inovācijām virzītu docētāju saimi.

RTA kvalitātes politika ir vērsta uz akadēmijas misijas īstenošanu, ilgtspējīgu attīstību un stratēģisko mērķu sasniegšanu, nodrošinot kvalitatīvu, standartiem un normatīvo aktu prasībām atbilstošu studiju procesu un zinātnisko darbību. RTA tiek uzturēta kvalitātes vadības sistēma atbilstoši starptautiskā standarta „Izcilības modelis” prasībām, nodrošinot nepārtrauktu pilnveidošanās procesu un ieinteresēto pušu vajadzību apmierinātības līmeņa paaugstināšanu. RTA kvalitātes politika ir aprakstīta *Kvalitātes vadības rokasgrāmata*⁴⁰, kas nosaka kvalitātes vadības principus:

1. Orientācija uz rezultātu – maksimāla ieinteresēto pušu vajadzību apmierināšana. RTA veic visu ieinteresēto pušu vajadzību regulāru apzināšanu un izvērtēšanu. Balstoties uz rezultātu analīzi, aktualizē attīstības plānošanas dokumentus, rezultatīvos rādītājus un kvalitātes prasības.
2. Fokuss uz klientu – maksimāla klientu apmierinātība ar RTA piedāvātajiem produktiem un pakalpojumiem un to pievienoto vērtību. RTA apzina izglītojamo vajadzības un izvirza šo vajadzību sabalansētu apmierināšanu kā kvalitātes nodrošināšanas pamatmērķi. RTA pakalpojumi ir fokusēti uz kvalitātes nodrošināšanu saistībā ar mācīšanos un pasniegšanu, tajā skaitā studiju vidi, nodrošinot ciešas saites ar pētniecību un inovācijām.
3. Līderība un mērķtiecība – līderi nosaka virzību uz vīziju, iedvesmo un motivē darbiniekus, ievērojot RTA vērtības, saskarsmes ētiku un kultūru. RTA ir līderi, kas definē un nosaka prioritātes iestādei un personiski ir iesaistīti visu nepieciešamo resursu pieejamības un prioritāšu noteikšanas nodrošināšanā, lai sasniegtu augstākus rezultātus. Vadītāji pieņem uz faktiem pamatotus un pārdomātus lēmumus, skaidri nosaka prasības un motivē darbiniekus to godprātīgai un apzinīgai izpildei.
4. Uz faktiem balstīta procesu vadība – skaidri un saprotami aprakstīti RTA darbības procesi un to pilnveidošanas mehānismi, izveidota savstarpējās komunikācijas un lēmumu pieņemšanas sistēma, kas pamatojas uzticamos un pierādāmos faktos. Fakti tiek dokumentēti un analizēti. Tiek uzturēta formalizēta faktu ievākšana par notiekošajiem procesiem un izpildes

⁴⁰ Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija. Kvalitātes vadības rokasgrāmata. Iegūts no: https://www.rta.lv/uploads/source/content_LV/augstskola/dokumenti/RTA-Kvalitates%20vadibas%20rokasgramata%2020190502-pub.pdf [sk.18.11.2020.]

rādītājiem, veikta ievākto datu analīze, uzlabojumu iespēju apzināšana un iespējamo risku analīze un vadība.

5. Personāla iesaistīšana un attīstība – darbiniekiem ir līdzīga vērtību sistēma, savstarpējā uzticēšanās un atbildības sajūta. RTA iegulda resursus darbinieku profesionālajā pilnveidē un stimulē tos vairāk iesaistīties iestādes darbībā un attīstībā. RTA novērtē darbinieku profesionālo kompetenci un atbilstību pienākumu kvalitatīvai izpildei, atbalsta un motivē profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu, karjeras attīstību, nodrošina sociālās garantijas. RTA veicina darbinieku saliedēšanu un vienotas korporatīvās kultūras veidošanu.
6. Nepārtraukta mācīšanās un uzlabojumi – jaunu, inovatīvu tehnoloģiju ieviešana un izmantošana, zināšanu savstarpējā apmaiņa, jauninājumu un pilnveidojumu ieviešana. Darbinieki tiek iepazīstināti un apmācīti darbam ar jaunām un inovatīvām tehnoloģijām, tās tiek izmantotas darbā un paaugstina RTA konkurētspēju.
7. Partnerības veidošana – partnerattiecības tiek balstītas uz abpusēju izdevīgumu, līdztiesību un augstu saskarsmes kultūru un cieņu. Partneriem ir pārlicība, ka sadarbības kultūra ir visaugstākajā līmenī. RTA apzina iespējamus partnerus un iesaista tos kopīgu mērķu sasniegšanā, uzturot ilglaicīgas partnerattiecības atbalsta un palīdzības sniegšanai.
8. Korporatīvā sociālā atbildība – RTA iekšējos noteikumos iestrādāti skaidri noteikti ētikas, vērtību un uzvedības principi un mehānismi to ievērošanas motivēšanai. RTA personālam tiek nodrošināta droša mācību un darba vide. Darbinieki ir sociāli atbildīgi. RTA novērtē savu ietekmi uz vidi, apzina un īsteno saudzīgu un atbildīgu attieksmi.

Studiju kvalitātes sistēma RTA izstrādāta atbilstoši Izcilības modelim (EFQM modelim), ņemot vērā arī Eiropas asociācijas kvalitātes nodrošināšanai augstākajā izglītībā izstrādātos Standartus un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā un ISO 9000:2015 standarta rekomendācijas un ieteikumus. RTA kvalitātes politika ir vērsta uz RTA misijas īstenošanu, ilgtspējīgu attīstību un stratēģisko mērķu sasniegšanu, nodrošinot kvalitatīvu, standartiem un normatīvo aktu prasībām atbilstošu studiju procesu un zinātnisko darbību. RTA ir apstiprināts Kvalitātes vadības sistēmas (turpmāk – KVS) ieviešanas plāns līdz 2020.gadam, kas ir pieejams RTA mājas lapā. RTA ir izstrādātas un iedzīvinātas visas procedūras, kas skar studiju kvalitātes vadību, uzraudzību un pilnveidošanu.

RTA kopš 2005. gada darbojas iekšējā studiju kvalitātes vadības un kontroles sistēma (Kvalitātes vadības sistēma), kurā īpaša uzmanība tiek pievērsta tieši studiju procesa (zinātniskais, studiju darbs, tā vadība un organizācija, studiju tehnoloģijas u.c.) kvalitātes analīzei. Studiju kvalitātes sistēma RTA veidota, pamatojoties uz ENUQA standartiem augstākajai izglītībai.

Studiju rezultātos balstītas studiju kvalitātes sistēmas ieviešanā ir iesaistīts studiju programmas direktors, kas, pamatojoties uz kvalifikāciju ietvarstruktūru, definē studiju programmas studiju rezultātus, un studiju kursu docētāji, kas, pamatojoties uz studiju programmas studiju rezultātiem, definē studiju kursa studiju rezultātus un plāno pārbaudījumus studiju kursā tā, lai pārbaudītu plānotos studiju rezultātus.

Studiju programmas direktors:

- definē studiju programmas studiju rezultātus,
- koordinē studiju programmā iesaistītā akadēmiskā personā darbību pie studiju kursu studiju rezultātu definēšanas,
- pārbauda, vai studiju kursu studiju rezultāti atbilst un izriet no studiju programmas studiju rezultātiem,
- seko, vai studiju kursā plānotās pārbaudes formas atbilst studiju plānam un spēj pārbaudīt studiju kursam definētos studiju rezultātus.

Studiju kursa docētājs:

- definē studiju kursa studiju rezultātus,
- plāno un organizē novērtēšanas prasības studiju kursā, ievērojot, lai novērtēšanas nosacījumi pārbaudītu visus studiju kursā paredzētos studiju rezultātus.

Studiju rezultātos balstītas studiju kvalitātes sistēmas ieviešanā iesaistītās struktūrvienības ir:

1. Studiju padome (attiecībā uz doktora studiju programmām arī Zinātnes padome):
 - izstrādā un apstiprina studiju rezultātos balstītu studiju kvalitātes sistēmu RTA,
 - organizē darbu pie studiju rezultātos balstītas studiju kvalitātes sistēmas ieviešanas RTA,
 - organizē studiju rezultātos balstītas studiju kvalitātes sistēmas darbības regulāru kontroli un pilnveidošanu,
 - izskata un akceptē studiju programmu licencēšanas un akreditācijas materiālus tikai tad, ja materiālos iestrādāta studiju rezultātos balstīta studiju programmas sistēma (definēti studiju programmas, studiju kursu rezultāti un izveidota novērtēšanas sistēma, kas pārbauda definētos studiju rezultātus).
2. Studiju programmu padome analizē un izvērtē studiju programmu studiju rezultātu atbilstību kvalifikāciju ietvarstruktūrai un iesaka tos apstiprināšanai Studiju padomei.
3. Katedras sēdes un fakultāšu domes atbilstīgi nolikumiem izskata un akceptē studiju programmu licencēšanas un akreditācijas materiālus tikai pēc tam, kad materiālos iestrādāta studiju rezultātos balstīta studiju programmas sistēma (definēti studiju programmas, studiju kursu rezultāti un izveidota novērtēšanas sistēma, kas pārbauda definētos studiju rezultātus).

Regulāri tiek izstrādātas vadlīnijas un jauni rīki studiju kvalitātes vadības jomā. Būtiskākie no tiem ir:

- Metodiski ieteikumi studiju rezultātos balstītas studiju kvalitātes sistēmas ieviešanai RTA (2009).
- Akadēmiskā personāla darba kvalitātes vērtēšanas trīspakāpju sistēma (2012).
- Studiju programmu un studiju virzienu novērtēšanas sistēma (2013).
- Akadēmisko amatu plānošanas kārtība RTA (2015).
- Mācību līdzekļu izdošanas kārtība RTA (2015).
- Plaģiātisma kontroles un novēršanas noteikumi RTA (2016) u.c. dokumenti.

RTA pastāvīgi seko līdzi studiju kvalitātes uzlabošanai, regulāri veicot studiju programmu pārraudzību un iesaistot studējošos un mācībspēkus studiju programmas pilnveidē.

Atbilstoši Eiropas asociācijas kvalitātes nodrošināšanai augstākajā izglītībā (ENQA) standartiem RTA ir izveidota Studiju kvalitātes vadības, novērtēšanas un kontroles sistēma, kas katru gadu tiek papildināta ar aktuālajiem uzdevumiem. Katra studiju programmas tiek skatīta, balstoties uz šādiem kritērijiem:

1. Studiju procesa atbilstība RTA attīstības stratēģijai (attīstības politika).
2. Akadēmiskā personāla kvalitāte:
 - akadēmiskā personāla kvalifikācija,
 - zinātniskais darbs,
 - profesionālā kompetence.
3. Studiju programmu kvalitāte:
 - studiju programmu mērķu, uzdevumu un studiju rezultātu skaidrība, sasniedzamība un atbilstība RTA attīstības stratēģijai;
 - studiju satura atbilstība LR izglītības un profesiju standartiem, citiem normatīvajiem aktiem, ES fleksibilitāte un dažādība studiju programmu attīstībā;
 - demokrātijas principu ievērošana studiju programmas vadīšanā, studentu un akadēmiskā personāla savstarpējās attiecībās;
 - studiju programmas metodiskais (t.sk. studiju kursu programmas un kalendāri tematiskie plāni), informatīvais un materiāli tehniskais nodrošinājums;
 - ikgadējs studiju programmu pašnovērtējums, studiju programmu vājo un stipro pušu, izmaiņu, attīstības iespēju un plānu apspriešana, studiju programmu pilnveide;
 - studiju programmu direktora ieguldījums studiju programmas vadībā.
4. Sadarbības ar reflektantiem un absolventiem kvalitāte.
5. Studiju procesa kvalitāte
 - inovatīvās studiju procesa metodes, studijās sagaidāmo rezultātu skaidrs izklāsts, problēmu risināšana, datoru, multimediju, Interneta izmantošana;
 - konsultācijas studējošajiem, studēšanas motivācijas paaugstināšana;
 - zināšanu, prasmju novērtēšanas objektivitāte un šo rezultātu izmantošana studiju procesa pilnveidošanai;
 - studējošo iesaistīšana zinātniski pētnieciskajā darbā (tematikas aktualitāte un saistība ar studiju programmas saturu), studentu zinātnisko darbu konkursos (apbalvojumi, prēmijas, speciālās stipendijas);
 - starptautiskā sadarbība, studējošo apmaiņa ar citām augstskolām, studentu prakses iespējas Latvijā un ārzemēs;

- studiju slodze, patstāvīgā darba organizācija – plānojums, apjoms, pārbaudes veidi utt.; konsultāciju iespējas; informācijas pieejamība; studiju kursa saturs, studiju kursu izvietojuma struktūra un to pēctecība, fleksibilitāte, novitāte;
- studenta pašsajūta augstskolā: (1) apmierinātība ar iegūtajām zināšanām, prasmēm, attiecībām, sociālajiem kontaktiem, (2) studenta sociālā statusa (sociālās lomas) izmantošanas plašums (iespējas), (3) pedagoģiskā procesa subjektu (studentu) individuālo interešu, vajadzību respektēšana, (4) studenta pašrealizēšanās un pašnoteikšanās līmenis.

6. Infrastruktūras kvalitāte.

7. Finansējums un saimnieciskās darbības kvalitāte.

RTA regulāri tiek veiktas darba devēju – rehabilitācijas centru vadītāju, pansionātu, dienas centru, patversmju, pašvaldību darbinieku, biedrību vadītāju – aptaujas par studiju programmā studējošo absolventu darbu. Arī prakšu laikā sociālie darbinieki, sociālie rehabilitētāji (prakšu vadītāji) vērtē studiju programmā studējošo didaktisko sagatavotību, sociālo gadījumu risināšanas prasmes, profesionālo kompetenci. Ikgadējās darba devēju un absolventu aptaujas ļauj secināt, ka sagatavoti kvalificēti profesionāļi, kas veiksmīgi aktivizē klientu sociālo prasmju apguvei, sociālajai integrācijai.

Šāda pieeja, ka regulāri tiek nodrošināta atgriezeniskā saite no darba devējiem un absolventiem par studiju saturu, atzīmējama kā labā prakse, kuru nepieciešams turpināt. Tajā pašā laikā studiju virziena vadītāja R. Orska norāda, ka: „ir aptaujas, ko visas augstskolas mērogā visiem darba devējiem nosūta, bet viņu atsaucība ir tik neliela, ka aptauju rezultāti nav vērā ņemami. Visbiežāk atgriezenisko saiti var iegūt no personiskām sarunām”.

Par pozitīvajiem studiju programmas apguves rādītājiem darba devēji uzskata:

- jaunie speciālisti labi pārzina teorētiskos sociālās rehabilitācijas darbības aspektus;
- prot lietot atbilstošas darba metodes konkrētajā sociālajā gadījumā;
- augstā līmenī prot veikt klienta sociālās funkcionēšanas novērtēšanu;
- pietiekoši labi prot attīstīt, sekmēt klienta sociālo prasmju uzlabošanu, jaunu prasmju attīstīšanu;
- lielākais vairums absolventu prot strādāt komandā, sadarboties ar citiem speciālistiem.

Tiekoties studiju virziena „Sociālā labklājība” padomē ar darba devēju, absolventu pārstāvjiem, tiek aktualizēts jautājums par darba vakancēm un absolventu sagatavotības līmeni. Galvenie secinājumi ir:

- ekonomiskā stagnācija ir radījusi klientu skaita pieaugumu, bet sociālā darba speciālistu skaits palicis iepriekšējais, vai arī samazinājies;
- sociālā darba speciālistu pārslogotība mazina pakalpojumu efektivitāti, netiek sniegts sociālais atbalsts pilnā apmērā;
- jaunu speciālistu nepieciešamība ir pamatota, taču pašvaldības budžeta ierobežojumi neatļauj radīt jaunas vakances.

Vērtējot to, kādai jābūt kvalitatīvai studiju programmai, kā tā būtu jānovērtē un jāpilnveido, R. Orska min, ka, pirmkārt, kvalitāte būtu vērtējama pēc atbilstības profesijas standartam. Otrkārt, pēc atbilstības normatīvajiem dokumentiem. Studiju programma būtu jāpilnveido atbilstoši sociālās jomas aktualitātēm, studentu un docētāju sniegtajai atgriezeniskajai saitei par studiju procesu. Runājot par studiju programmas novērtēšanu, viņa min, ka RTA studiju programmu novērtē atbilstoši iepriekšējā gadā izstrādātajai pašnovērtējuma instrukcijai, kā arī akadēmijas izstrādātajai kvalitātes rokasgrāmatai.

Jautāta, kā tiek pilnveidotas studiju programmas, attīstīta un uzlabota pārvaldības sistēma, lai nodrošinātu noteikto mērķu sasniegšanu, viņa atbild, ka pilnveide notiek katru gadu. Līdz katra gada 15.septembrim docētājiem ir uzdevums pārskatīt un pilnveidot studiju kursus, kas ir paša docētāja atbildība. Parasti tiek papildināts literatūras saraksts, retāk – studiju kursa saturs. RTA ir izveidota virziena „Sociālā labklājība” padome, kur docētāji iesniedz izmaiņas savos studijuursos. Kā piemēru R. Orska min: „Pagājušajā gadā bija jauns studiju kurss, pasniedzēja pati piedāvāja un sagatavoja studiju kursu „Ielu sociālais darbs”. Rēzeknē ir patversme, parādās cilvēki, kas ubago uz ielas, vai arī veidojas jauniešu grupējumi. Apspriedām šo jautājumu, un šāds studiju kurss tika izveidots.” Tā kā bakalaura studiju programma tiek īstenota kopā ar Šauļu Universitāti Lietuvā, tad tās pilnveide notiek, mainoties prasībām sadarbības partnera pusē.

R. Orska norāda, ka katru gadu (līdz studiju gada beigām) tiek veikti studiju programmu pašnovērtējumi. Novērtējuma principi, pēc viņas teiktā, esot tie paši, kas ir kvalitātes novērtēšanai augstskolai kopumā, piemēram, vai ir sasniegti mērķi, vai tiek nodrošināts uz studentu centrētais process, studentu atsauksmes, viņu vērtējumi, kā arī pasniedzēju vērtējumi. Pēdējā pašvērtējumā uzsverts, ka pasniedzējs pats vērtē sevi, savu sadarbību ar studentu. Studiju virzienam „Sociālā labklājība” vienmēr veikta Stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze (turpmāk – SVID). R. Orska secina, ka: „ir apdraudējumi, kas nav novēršami, jo viņi vienkārši šobrīd sabiedrībā pastāv. Piemēram, demogrāfiskā situācija, cik ir to vidusskolu beidzēju, kas grib mācīties. Šogad gan tika uzņemts lielāks studentu skaits”.

Jautāta, vai studentiem ir iespēja sniegt savu novērtējumu studiju programmas kvalitātei, R. Orska atbild apstiprinoši, precizējot, ka tas tiek darīts reizi gadā, bet, ja pasniedzējs vēlas, viņš var veidot savu aptauju beidzoties studiju kursam. Viņa norāda, ka: „nekādu īpašu sūdzību gan nav bijis. Bibliotēka jautājums mums sāpīgs, bet tikai tādā ziņā, ka grāmatu eksemplāru skaits nav pietiekams. Tā kā mums sociālā darba studiju programmā ir tikai pilna laika studijas un, ņemot vērā, ka studē strādājošie, tad viņi ir izteikuši vēlmi ņemt individuālo apmeklējumu, ko mēs arī piedāvājam – students ar pasniedzēju vienojas, kas viņam obligāti patstāvīgi jāizdara, cik daudz lekciju jāapmeklē. Tādā veidā arī praktiskās nodarbības ir pat veiksmīgākas nekā tad, ja viena lekcija notiek reizi nedēļā. Ja mēs vairākas lekcijas vienas dienas laikā paņemam, tad var praktisko pusi labi izrunāt”.

Uz jautājumu, vai pēc tam studentiem tiek sniegta atgriezeniskā saite, R.Orska atbild, ka aptaujas rezultātu apkopojums tiek iekļauts pašnovērtējuma ziņojumā, kā arī viņa iepazīstina studentus ar rezultātiem vēlreiz tos kopīgi pārrunājot.

Vēl R. Orska norāda, ka : „jāņem vērā, ka dažiem, kuri atnāk uz sociālās labklājības studiju programmām, ir smaga savas dzīves pieredze, ne visi ir ar to tikuši psiholoģiski galā. Lai veidotos labs speciālists, nepietiek tikai ar zināšanām un prasmēm, ko sniedz studiju programma, bet ir nepieciešama personības psiholoģiskā līdzsvarotība, lielāka sevis apzināšanās. Tāpēc viņiem par brīvu tiek piedāvātas psihoterapeita konsultācijas, students var izvēlēties – izmantot vai neizmantot šo pakalpojumu”.

Latvijas augstskolu sociālā darba studiju programmās pagaidām nav izteikta specializēšanās bakalaura līmenī. Studiju programma „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” paver iespējas iegūt kompetences vienā no sociālā darba jomām – sociālajā rehabilitācijā, kas ir kā turpinājums studiju virziena „Sociālā labklājība” ietvaros īstenotajai I.līmeņa studiju programmai.

RTA strādā, balstoties uz visaptverošo kvalitātes vadības modeli, kurā integrēta dokumentu vadības sistēma. Pašnovērtējuma veikšanai tiek izmantots EFQM modelis, kas starptautiski atzīts par vienu no piemērotākajiem tieši studiju procesa izvērtēšanai un pilnveidei. Ir izstrādātas procedūras un normatīvo dokumentu bāze, kas reglamentē studiju programmu veidošanu, licencēšanu un akreditāciju, kā arī īstenošanu. Studiju programmas tiek izvērtētas pēc noteiktiem studiju programmu kvalitātes indikatoriem, dodot iespēju ikgadējai salīdzināmībai. Katru gadu tiek izstrādāts vispusīgs un plašs, kritērijos balstīts studiju virziena „Sociālā labklājība” pašnovērtējuma ziņojums, kur iekļauta SVID analīze, studiju programmas satura salīdzinājums ar profesiju standartiem, kā arī citu valstu studiju programmām. Lai arī pašnovērtējuma ziņojumā ir iekļauta ļoti vispusīga informācija, bieži vien tā ir virspusīga faktu konstatācija, bez padziļinātas analīzes un konkrēta pilnveides plāna.

Pašnovērtējuma ziņojums būtu pilnīgāks, un dotu lielākas pilnveides iespējas, ja tajā atspoguļotos arī studentu, absolventu, darba devēju un mācībspēka, t.sk. prakšu vadītāju, viedoklis, jo viņu aptaujas ir plānotas katru gadu. Tāpat SVID analīzē minētas problēmas, kurām nav piedāvāti risinājumi. Visbiežāk tās nav atrisināmas vienas studiju programmas ietvaros, bet gan, iesaistoties sociālā darba jomai, visām studiju programmām, tādejādi attīstot arī savstarpējo sadarbību.

Ņemot vērā nelielo studentu skaitu, tiek nodrošināta personiska studiju vadītājas iesaiste problēmu izziņāšanā un risināšanā.

Kritērijs POLITIKA UN STRATĒGIJA

Studiju virziena „Sociālā labklājība” stratēģija, kopīgie mērķi un uzdevumi balstās uz RTA darbības un attīstības stratēģiju 2016. - 2023. gadam un pamatojas uz stratēģiskajiem ES un Latvijas plānošanas dokumentiem.

Studiju virziena „Sociālā labklājība” mērķis – sagatavot dažādu izglītības līmeņu sociālā darba speciālistus, veicināt kvalificētu sociālā darba veicēju iesaistīšanos sociālās labklājības sistēmas stiprināšanā, kā arī sociālā darba zinātnes attīstībā Latvijā un Eiropas Savienībā. Realizējot

studiju virziena „Sociālā labklājība” studiju programmas, tiks uzlabota sociālā atbalsta pasākumu kvalitāte reģionā, izstrādāti un ieviesti jauni sociālie pakalpojumi, kuru realizācijai nepieciešami jauni kvalificēti speciālisti – patstāvīgas, inovatīvas un radošas personības, orientētas uz mūžizglītību un tālāku profesionālo pilnveidi.

RTA stratēģisko mērķu sasniegšanai studiju virziena „Sociālā labklājība” attīstības stratēģija izvirza sekojošus uzdevumus:

1. Veicināt starptautiska līmeņa kvalitatīvu augstāko izglītību sociālā darba nozarē un darba devēju prasībām atbilstošu profesionālo sagatavotību, tādēļ nepieciešams:
 - uzlabot studiju kvalitāti,
 - pilnveidot esošās studiju virziena „Sociālā labklājība” studiju programmas, aktualizēt studiju programmu saturu,
 - izstrādāt jaunas studiju programmas, pilnveides un tālākizglītības studiju programmas atbilstoši darba tirgus prasībām, jaunākajām zinātniskajām nostādnēm un tehnoloģijām sociālā darba jomā,
 - paplašināt sadarbību ar Latvijas un ārzemju augstskolām studiju programmu izstrādes un pilnveides nodrošināšanai,
 - paaugstināt studējošo profesionālās iemaņas, rodot iespējas veikt prakses uzdevumus ārvalstu sociālās labklājības sistēmu institūcijās,
 - paplašināt e-kursu pieejamību studiju programmās,
 - piesaistīt ārzemju vieslektoros,
 - sekmēt akadēmiskā personāla un studentu starptautiskās pieredzes apmaiņas īstenošanu. studentu apmaiņā, pētniecībā un izglītības satura, metodiskā nodrošinājuma pilnveidē,
 - mērķtiecīgi papildināt bibliotēkas fondus ar jaunāko mācību un zinātnisko literatūru sociālā darba jomā,
 - sagatavot kvalificētus sociālā darba speciālistus, kas spējīgi konkurēt mainīgos sociālekonomiskajos apstākļos un ir motivēti tālākizglītībai.
2. Veicināt akadēmiskā personāla zinātnisko pētniecību un metodisko darbību, iesaistoties starptautiskos projektos, kā arī piesaistot ārvalstu docētājus, tādēļ nepieciešams:
 - sadarboties ar ārvalstu augstskolām,
 - kopā ar RTA Reģionalistikas zinātnisko institūtu veikt darba devēja pasūtītus zinātniskos pētījumus,
 - izstrādāt monogrāfijas, mācību grāmatas un studiju līdzekļus.

R. Orska norāda: „Mūsu augstskolā ir raksturīgi tas, ka mēs centrējamies uz studentu – studentu centrēts process. Tie, kas ir studējuši kaut kur citur, atnāk un saka, ka nekur citur tā neauklējas, kā pie mums.”

Analizējot studiju virziena mērķi, redzams, ka akcentēta pētniecība, starptautiskā sadarbība (studiju programma ir izveidota kopā ar Šauļu Universitāti Lietuvā) un reģionālā sociālā darba attīstība. Pozitīvi, ka studiju programma virzīta uz nepārtrauktu pilnveidi, kas gan, kā minēts

iepriekš, neatklājas pašnovērtējuma ziņojumā. Tāpat, lai studiju programma atbilstu reģionālajām vajadzībām, būtu nepieciešama regulāra reģionālo vajadzību izpēte.

Kritērijs CILVĒKRESURSI

Studiju virzienā „Sociālā labklājība” strādā 19 RTA vēlēti docētāji un 6 vieslektori. Iesaistītā personāla akadēmiskie amati ir šādi: 14 lektori, 5 docenti un 6 asociētie profesori un profesori. No visiem docētājiem 11 ir zinātņu doktora grāds, bet 14 ir maģistri.

R. Orska norāda, ka konkrēts pasniedzēju vai vieslektoru skaits studiju programmā nav noteikts, tas tiek veidots pēc nepieciešamības un iespējām. R. Orska turpina, ka: „ir studiju programma ar studiju kursu sarakstu. Vispirms skatās, kas no vēlētā akadēmiskā personāla varētu lasīt konkrēto studiju kursu, tad meklē vieslektorus, bet vieslektoram jābūt vismaz ar maģistra grādu (savā profesionālajā jomā) un pedagoģisko izglītību (pilnveides kursi pedagoģijā 72 stundu apjomā)”.

Attiecībā uz to, kā tiek pilnveidotas darbinieku zināšanas, prasmes un spējas, R. Orska norāda, ka RTA ir profesionālās kompetences pilnveides programma „Augstskolu didaktika”, kurā katru gadu tiek piedāvāti dažādi kursi. Tikko bijis kurss „Digitālās prasmes”, bijušas apmācības, kā strādāt ar e-studiju vidi Moodle.

Savukārt attiecībā uz pasniedzēju praktiķu piesaisti no sociālā darba jomas, R. Orska min, ka „sociālo darbinieku mums nav, bet sociālā darba jomā strādā. Piemēram, kāda pasniedzēja strādā pilsētas sociālajā dienestā par psihologu, cita – projektā, kas saistīts ar audžuģimenēm (viņa tur ir psihoterapeite un konsultante). Man pašai arī tagad ir projekti ar neredzīgo biedrību, kur es strādāju par psihologu – konsultantu. Pārējie nav no sociālā darba jomas”. Bakalaura studiju programmā ir sešpadsmit pasniedzēju. R. Orska norāda uz problēmu, ka gadījumā, ja studiju programmas īstenošanai nepieciešams pieaicināt praktiķi kā vieslektoru, viņam jābūt pedagoģiskajai izglītībai, bieži vien praktiķiem tās nav. Šādos gadījumos tiek piedāvāti kursi „Pedagoģijas pamati” (72 stundas) RTA Mūžizglītības centrā.

Zinātniskā darbība ir neatņemama RTA darbības sastāvdaļa, tajā piedalās akadēmiskais personāls un studējošie. Pētniecības procesu RTA koordinē Zinātņu daļa, zinātniskās pētniecības darbs tiek īstenots RTA zinātniskajās struktūrvienībās. Studiju virziena „Sociālā labklājība” akadēmiskajam personālam ir iespēja veikt pētījumus Reģionālistikas zinātniskajā institūtā, kur ir pārstāvētas tādas OECD zinātņu nozares kā sociālo zinātņu un humanitāro zinātņu nozares. Zinātniskās darbības uzdevumi RTA ir: nodrošināt zinātni, pētniecību un inovācijas atbilstoši RTA darbības un attīstības stratēģijā definētajiem pētniecības virzieniem; attīstīt zinātniski pētniecisko kapacitāti; palielināt nodarbināto skaitu zinātnē, atjaunojot un attīstot zinātnes, tehnoloģijas un inovāciju cilvēkresursus, sekmējot starptautisko izcilību un kvalitāti; uzturēt un pilnveidot zinātnisko infrastruktūru. Par galvenajiem RTA zinātniskās darbības pamatprincipiem ir definēti: pētnieciskā darba ētika; pedagoģiskā un pētnieciskā darba nedalāmība; sadarbība, starpdisciplināritāte, integritāte; zināšanu pārnese; integrācija ar industriju.

Akadēmiskais personāls pētījumu rezultātus publicē fakultātes un RTA Reģionālistikas zinātniskā institūta izdotajos, anonīmi recenzējamajos periodiskajos izdevumos: „Society, Integration, Education” (ISSN 1691-5887, iekļauts ISI Web of Science datu bāzē),

„Education Reform in Comprehensive school: Education Content Research and Implementation Problems” (ISSN 1691- 5895, iekļauts EBSCO datu bāzē, kā arī citu Latvijas un ārvalstu augstskolu zinātniskajos izdevumos un zinātniskajos žurnālos).

Studiju virziena „Sociālā labklājība” nodrošināšanā pārsvarā iesaistīts pastāvīgais personāls, pieaicinot nelielu skaitu vieslektoru, kas, protams, nodrošina nemainīgu kvalitāti, tai pašā laikā pietrūkst sociālā darba jomas praktiķu – sociālo darbinieku – aktīva iesaiste, ņemot vērā, ka RTA tiek piedāvātas profesionālās studiju programmas. Noteikti jādomā par sociālā darba praktiķu aktīvāku iesaisti, īpaši, ja ir pieejama pedagoģiskās kompetences attīstīšana RTA ietvaros. Studiju procesā aktīvāk jāiesaista darba devēji, īpaši, studiju prakšu nodrošināšanā, diplomdarbu aizstāvēšanā u.c. Iepazīstoties ar RTA studentu un absolventu aptaujas rezultātiem, redzams, ka pasniedzēju profesionalitāte sociālā darba jomā tiek vērtēta augstu. SVID analīzē pie vājajām pusēm minēts, ka studentiem trūkst atbalsta personāla, kas saskan ar to, ka studenti un absolventi pētījuma ietvaros veiktajā aptaujā zemu vērtējumu snieguši informācijas apmaiņas procesam.

Kritērijs RESURSI UN SADARBĪBA

Izglītības, valodu un dizaina fakultātē darbojas 5 studiju virzienu padomes un Reģionālistikas zinātniskais institūts ar 3 laboratorijām. Studiju programmu īstenošanai nepieciešamā materiāli tehniskā bāze tiek nepārtraukti atjaunota un pilnveidota. Auditorijās ir veikti remontu, tās aprīkotas ar atbilstošām mēbelēm un tehnisko aprīkojumu, t.s. multimediju aparāturu, kas ļauj docētājiem lekcijās izmantot sociālo mediju tiešsaistes materiālus, studējošajiem – prezentēt savus pētījumus multimediju prezentācijās.

Studiju programmas realizēšanai tiek izmantotas auditorijas ar portatīvajiem vai stacionārajiem datoriem un projekcijas aparātiem. Fakultātes telpās un studentu dienesta viesnīcā ir pieejams bezmaksas bezvadu internets. Studiju process tiek organizēts arī Informācijas tehnoloģiju centrā ar platību 934 m², no kuriem – 250m² ir datorzāles. ITC ir moderni aprīkotas telpas, kur ir nodrošināta pieeja cilvēkiem ar speciālajām vajadzībām.

2016.gadā RTA bibliotēka atkārtoti tika akreditēta kā vietējas nozīmes bibliotēka. Bibliotēkas krājums atbilst RTA studiju programmām un virzieniem. Regulāri tiek iepirkta jaunākā atbilstošo nozaru literatūra, lielākā daļa komplektēšanai paredzētā finansējuma tiek izmantota nozaru grāmatām angļu valodā. Atbilstoši *Literatūras nodrošinājuma kārtības* noteikumiem bibliotēkā regulāri tiek iesniegti grāmatu pieprasījumu saraksti. Lai šis process tiktu atvieglots, tika izveidota *Grāmatu pieprasījuma veidlapa*, kas ir pieejama arī elektroniski bibliotēkas mājas lapā. Būtisku papildinājumu krājuma komplektēšanā dod projektos iepirktās vai izdotās grāmatas. Par Datu bāzu abonēšanu lemj Zinātnes Padomes sēdē, iepriekš iepazīstoties ar Datu bāzu abonēšanas cenu piedāvājumu un iepriekšējo periodu izmantošanas statistiku. Bibliotēkas lietotājiem ir pieejami Starpbibliotēku abonementa pakalpojumi.

Bibliotēka saviem lietotājiem piedāvā šādas datu bāzes: iFinances, iTiesības, Latvijas Standartu bibliotēka, EBSCO, ScienceDirect, Scopus, Web of Science, ASTM Compass kolekcija, LNB

Digitālā kolekcija. Papildus Elektroniskajam katalogam bibliotēka veido RTA Docētāju darbu datu bāzi, kurā ir 1915 ieraksti. Docētāju darbu datu bāzē bibliogrāfiskie ieraksti tiek papildināti ar hipersaitēm uz *journals.ru.lv*, kas ir RTA zinātnisko rakstu pilntekstu datu bāze. Lai studējošie patstāvīgi ātrāk varētu atrast informāciju, bibliotēkas mājas lapā ir izveidota sadaļa e-resursi, kur ir apkopotas dažādas hipersaites ar pieeju datu bāzēm, RTA un citu augstskolu zinātniskajiem rakstiem, brīvpieejas resursiem.

Attiecībā uz studiju materiālu nodrošinājumu (bibliotēka, zinātnisko resursu datu bāzes, datori, nepieciešamās datorprogrammas), R. Orska uzskata, ka materiālais nodrošinājums ir labs. Studentiem ir piekļuve dažādām datu bāzēm vienīgi studiju programmās nav iekļauta Sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu administrēšanas elektroniskās sistēmas programma (turpmāk – SOPA).

RTA ir dienesta viesnīcas Rēzeknē, Maskavas ielā 22. To izmanto studējošie, t.s. ārzemju studējošie, un viesdocētāji. Ārzemju studenti var izmantot visus pakalpojumus, kas ir vietējo studentu rīcībā. Viesdocētājiem fakultātē tiek piešķirtas darba telpas, kas aprīkotas ar datortehniku un internetu.

Studiju virziena „Sociālā labklājība” ārējie sakari aptver daudzlīmeņu studiju virziena komunikāciju ar sabiedrību. Divi galvenie šīs komunikācijas virzieni ir profesionālais sektors – darba devēji, profesionālās biedrības, organizācijas u.c. – un akadēmiskais sektors. Starp būtiskākajiem studiju virziena „Sociālā labklājība” akadēmiskā sektora partneriem jāmin Latvijas Universitāte, Liepājas Universitāte, Rīgas Stradiņa Universitāte, Šauļu Universitāte (Lietuva), Utenas kolēģija (Lietuva), Viļņas kolēģija (Lietuva). Profesionālajā sektorā RTA ir izveidojusi stabilu sadarbību ar tādām organizācijām kā Rēzeknes pilsētas domes pārvalde „Sociālais dienests”, Rēzeknes pilsētas bērnu sociālo pakalpojumu centrs, Pensionāru sociālo pakalpojumu centrs Rēzeknē, Rēzeknes novada pašvaldības Sociālais dienests, Ludzas novada pašvaldības Sociālais dienests, Latvijas neredzīgo biedrības Rēzeknes nodaļa, Latvijas nedzirdīgo savienības Rēzeknes reģionālā biedrība, Klaipēdas pilsētas sociālā atbalsta centrs, Lietuvas sociālo darbinieku biedrība, Šauļu pilsētas Sociālais dienests. Būtiskākie sadarbības veidi ir studējošo profesionālās prakses nodrošināšana, sadarbība studējošo studiju pētniecisko darbu konsultēšanā, vadīšanā un novērtēšanā, studiju programmu un studiju kursu rezultātu revīzija un saskaņošana, atsauksmes par RTA studējošajiem, darba vietu piedāvājums, sadarbība kopīgos projektos.

Uz jautājumu, kāda viņai ir sadarbība ar studentiem, darba devējiem, sabiedrību, ministrijām, kā arī citām augstskolām, R. Orska atbild, ka „attiecībā uz augstskolām, pirmkārt, RTS ir sadarbība ar Šauļu universitāti, ar kuru kopā izstrādāta sociālā darba bakalaura studiju programma. Tas mums tāds izmēģinājums, jauns variants, pamēģināt, kā tas ir, jo viņiem ir labas lietas, mums ir labas lietas. Ar to mēs atšķiramies no pārējām sociālā darba studiju programmām Latvijā”. Tāpat sadarbība notiek ar LiepU, RSU, LU, ar LU PSK, piemēram, organizējot konferences. Savukārt attiecībā uz darba devējiem – visciešākā sadarbība izveidojusies ar novada un pilsētas sociālajiem dienestiem.

Uz jautājumu, kāda ir sadarbība ar politikas veidotājiem, ministriju pārstāvjiem studiju programmas pilnveidē, R. Orska atbild, ka „no LM pagājušajā gadā mēs kaut kā bijām aizmirsti un mūs uz padomes sēdēm neaicināja. Nekādas citas sadarbības mums nav, varbūt mēs esam pārāk jauni spēlētāji tajā lauciņā. Pašiem jāiet un vairāk jāizrāda iniciatīva”.

RSU tiek domāts par nepārtrauktu infrastruktūras, kā arī bibliotēkas resursu pilnveidi, tādējādi nodrošinot kvalitatīvu docētāju un studentu darbu. Ir iespējams strādāt ar jaunām mācību metodēm, izmantojot modernās tehnoloģijas. Arī studiju virziens „Sociālā labklājība” SVID analizē minēts, ka ir laba IT bāze studiju procesa nodrošināšanai, ko studentu un absolventu pētījuma ietvaros veiktajā aptaujā arī vērtē diezgan augstu.

Iepazīstoties ar RTA studentu un absolventu aptaujas rezultātiem, redzams, ka viņi studiju programmas materiāli tehnisko bāzi (telpas un bibliotēkas resursus) vērtē augstu. Absolventu vērtējumi šajos kritērijos pārsvarā ir zemāki par studentu vērtējumiem, īpaši, attiecībā uz bibliotēkas resursiem, kas varētu liecināt par to, ka bibliotēkas resursi pēdējo gadu laikā pilnveidoti. Runājot par bibliotēkas resursu novērtējumu, problēma varētu būt tas, ka latviešu valodā sociālā darba literatūras klāsts ir neliels, bet studenti neprot angļu valodu, par ko arī minēts SVID analizē.

Runājot par sadarbību, visaktīvākā tā ir ar pašvaldībām, kā arī prakses vietām un citām augstākās izglītības iestādēm, kurās tiek īstenota sociālā darba studiju programma. Vāja sadarbība ar nozares ministriju, kas noteikti būtu attīstāma.

Kritērijs STUDIJU PROCESS

R. Orska norāda, ka studiju programmas atbilst profesijas standartam, jo „tas ir obligāti vajadzīgs licencēšanai. Vienīgi tagad ir satraukums, jo es vispār neesmu redzējusi jauno sociālo darbinieku profesijas standartu, kāds tas būs. Bija baumas, ka tas uzrakstīts uz 40 lapām – ļoti apjomīgs. Mēs strādājam pēc tā, kas pastāv pašlaik. Ja ieviešam kādu jaunu studiju kursu, tad skatāties, kādām prasmēm vai zināšanām tas atbildīs”.

Runājot par to, kā tiek īstenots zinātniskās pētniecības process, R. Orska atklāj, ka studentiem jāizstrādā trīs studiju darbi. Augstskolas studentiem pieejami zinātniskie granti pētniecisko darbu veikšanai. Katru gadu tiek organizētas studentu zinātniskās konferences, kurās studentiem iespējams piedalīties.

Uz jautājumu, kādas apmācību metodes bez lekcijām un semināriem tiek izmantotas (piemēram, lomu spēle, gadījuma vadības simulācija, to filmējot u.c.), R. Orska norāda uz „situāciju izspēlēšanu, lomu spēlēm. Mediācija vispār vēl ir kaut kas jauns, tā mums aizsākās jau no 2013.gada sadarbībā ar Lietuvu”.

R. Orska min, ka studiju prakses pamatā ir nolikums un iekšēja komunikāciju sistēma „LAIS”, kurā studentiem var iepazīties ar studiju kursu, kā arī prakses aprakstu, mērķi un uzdevumiem. Vienmēr pirms prakses studentiem ir ievadinstruktaža, kur tiek pārrunātas prakses prasības. Pēc prakses studentiem jāraksta atskaite par paveiktajiem uzdevumiem. Prakses līgums tiek noslēgts

ar sociālā dienesta vadītāju, kurš tālāk nozīmē prakses vadītāju. Ja prakses laikā rodas kādas problēmas, tad prakses vadītājs sazinās ar studiju programmas vadību. Prakses beigās prakses vadītājs raksta ziņojumu par studentu, sniedzot īsu raksturojumu par praksē paveikto – kas veiksmīgi izdevies, kur vēl būtu jāpiestrādā. No šiem ziņojumiem tiekot izdarīti arī secinājumi par nepieciešamajiem uzlabojumiem studiju programmā. Sākotnēji bijis grūti organizēt praksi sociālajā rehabilitācijā, jo 2007. gadā, kad 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas īstenošana tika uzsākta, bija grūti atrast kvalificētus profesionāļus šajā jomā, kas varētu vadīt studiju prakses. Šobrīd sociālie rehabilitētāji iziet praksi pansionātos, īslaicīgās aprūpes institūcijās, dienas centros. Galvenās izmaiņas studiju programmās ir notikušas saistībā ar studiju praksēm. R. Orska turpina, ka „jau ar pagājušā gada mums ir garākas prakses, jo gan studenti, gan prakšu vadītāji teica, ka viens mēnesis ir par maz, lai visu paspētu, tāpēc mums tagad prakse ir piecas, sešas nedēļas”.

Raksturojot bakalaura studiju programmu – studenti vienu līdz divas nedēļas pavada Lietuvā, kur studentiem notiek gan mācības, gan studiju prakse. Prakses ietvaros plānota iepazīšanās ar dažādām institūcijām.

Atklājas būtiska problēma – studiju programmas vadība nav informēta par profesijas standartu, kas ir studiju programmas satura pamats, kaut arī profesijas standarta projekts ir publiski pieejams. Būtu nepieciešama labāka sadarbība starp LM un RTA. Studiju programmas ietvaros tiek izmantotas dažādas studiju metodes, kas vērstas ne tikai uz zināšanu, bet arī prasmju attīstīšanu. Pozitīvi vērtējama studentu iesaiste pētnieciskajā darbā, motivējot tos ar grantu piešķiršanu. Būtu pārdomājama sadarbība ar prakšu vadītājiem, to apmācība, instruktāža, jo šobrīd komunikācija pārsvarā notiek ar institūcijas vadītāju. Neskatoties uz to, RTA bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” absolventi prakses organizācijai snieguši visaugstākos novērtējumu no visiem pētījumā aptaujātajiem studentiem.

1.3.1. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS STUDIJU PROGRAMMA „SOCIĀLAIS REHABILITĒTĀJS”

Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālā rehabilitācija” mērķis ir izglītēt sociālos rehabilitētājus un sagatavot tos tādai profesionālai darbībai, kas sekmētu vispārējo cilvēktiesību principu ievērošanu valstī un sabiedrībā, un nodrošinātu sabiedrību ar kvalitatīviem sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem, tādējādi sekmējot sociāli izolēto grupu iekļaušanos sabiedrībā.

Mērķa sasniegšanai ir jāizpilda šādi uzdevumi:

1. Nodrošināt studentiem iespēju gūt zināšanas sociālajās zinātnēs, skatot sabiedrības un indivīda mijiedarbību sociālo procesu kontekstā.
2. Dot studentiem iespēju apgūt vispusīgas zināšanas un izpratni par sociālā darba būtību un sociālā darba speciālistu profesionālo darbību un sadarbību nacionālajā un starptautiskajā līmenī.

3. Pilnveidot studentu specifiskās zināšanas un prasmes sociālajā rehabilitācijā atbilstoši sociālā rehabilitētāja profesijas standartam.
4. Sniegt studējošiem teorētiskas zināšanas un attīstīt prasmes pētnieciskajā darbā, mācot viņus integrēt dažādu zinātņu teorētiskās nostādnes sociālās rehabilitācijas praksē.
5. Piedāvāt vispusīgas diferencētu prakšu iespējas, attīstot vispārīgās prasmes un kopīgās prasmes nozarē, kā arī specifiskās profesionālās prasmes sociālajā rehabilitācijā.
6. Veicināt studentu personības īpašību attīstību un attieksmju veidošanos atbilstoši sociālā rehabilitētāja praksei un profesijas standartam.
7. Sekmēt studentu radošo un sociālo aktivitāšu attīstību un veicināt sadarbību ar augstskolas personālu.

Studiju programmas ietvarstruktūras līmenis	
EKI līmenis	5
LKI līmenis	5
Profesionālās kvalifikācijas līmenis	4
Kvalifikācijas joma, pakāpe un veids	
Tematiskā joma (ISCED)	Sociālā labklājība (76)
Izglītības programmu grupa (ISCED)	Sociālie pakalpojumi (762)
Kvalifikācija izglītības pakāpē	Augstākā izglītība
Kvalifikācijas veids	Profesionālās augstākās izglītības kvalifikācija

Studiju programma akreditēta līdz 30.06.2022.

Iegūstamā kvalifikācija: sociālā rehabilitētāja kvalifikācija

Valoda: latviešu

Apjoms KP/ECTS: 80/120

Budžeta vietu skaits 2020. gadā: 16

Studiju maksa 2020./2021. akadēmiskajā gadā: 1520 EUR/gadā pilna laika studijas

Studiju ilgums:

- 2 gadi pilna laika studijas
- 2,5 gadi nepilna laika studijas

Lekciju norises vieta: Rēzekne

Atbilstoši pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standarta prasībām studiju programmas saturs ietverts mācībuursos, mācību praksē ārpus izglītības iestādes un kvalifikācijas darbā. Studijas programmas saturu veido vispārīzglītojošie mācību kursi (humanitārās zinātnes, sociālās zinātnes, dabaszinātnes, tehniskās zinātnes un informācijas tehnoloģijas), nozares mācību kursi un iekļauts modulis uzņēmējdarbības profesionālo kompetenču veidošanai.

Saskaņā ar studiju programmu, studentos tiek attīstītas:

1. Zināšanas un izpratne:

- parādīt sociālās politikas, sociālās likumdošanas un sociālā rehabilitētāja profesijai raksturīgās zināšanas un šo zināšanu kritisku izpratni;
- demonstrēt padziļinātas zināšanas un izpratni par sociālā darba lomu un rehabilitācijas lomu sabiedrības attīstībā, sociālo problēmu risināšanā;
- parādīt sociālās labklājības sistēmas pamatprincipu un pamatelementu funkcionēšanas mehānismus, sociāla darba jomas svarīgāko jēdzienu un likumsakarību izpratni.

2. Spēja pielietot zināšanas:

- izmantojot apgūtos teorētiskos pamatus un prasmes psiholoģijā, sociālās rehabilitācijas koncepcijās un metodēs, veikt sociālās rehabilitācijas darbu, īstenojot radošu, inovatīvu klienta sociālās funkcionēšanas izpēti un sociālo prasmju pilnveidi, jaunu prasmju veidošanā;
- patstāvīgi pielietot zināšanas, lai veiktu pētniecību sociālās rehabilitācijas jomā, ņemot vērā dažādu sociālo grupu sociālās rehabilitācijas specifiku.

3. Analīze, sintēze, novērtēšana:

- patstāvīgi formulēt un kritiski analizēt profesionālas problēmas;
- formulēt un kritiski analizēt problēmas: sociālās aprūpes un pakalpojumu pieejamībā un kvalitātē, cilvēku ar dažādiem sociāliem, garīgiem, fiziskiem traucējumiem socializācijas procesā;
- pamatot lēmumus un, ja nepieciešams, veikt papildus analīzi;
- integrēt dažādu jomu zināšanas;
- dot ieguldījumu jaunu profesionālās darbības metožu attīstībā;
- parādīt izpratni un ētisko atbildību par profesionālās darbības iespējamo ietekmi uz vidi un sabiedrību.

4. Komunikācija:

- argumentēti izskaidrot sociālās politikas efektivitāti, sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības kvalitāti, sociālās rehabilitācijas metodes, rezultātus un savus priekšlikumus sociālās rehabilitācijas pakalpojumu pilnveidē;
- formulēt un analītiski aprakstīt informāciju, problēmas un risinājumus sociālās rehabilitācijas jomā, tos izskaidrot un argumentēti diskutēt par tiem gan ar sociālā darba starpprofesionāļu komandas dalībniekiem, gan klientiem, gan citiem sabiedrības pārstāvjiem;
- veidot komunikāciju ar dažādu mērķgrupu klientiem.

5. Vispārējās prasmes:

- patstāvīgi virzīt savu kompetenču pilnveidi un izvēlēto specializāciju;

- darboties multikulturālā vidē;
- uzņemties atbildību un iniciatīvu, veicot individuālo sociālo rehabilitāciju, strādājot starpprofesionāļu komandā;
- pieņemt lēmumus sociālā rehabilitētāja profesionālās kompetences ietvaros un rast radošus risinājumus klienta sociālās aktivizēšanas darbā.

Studiju programmas saturs ir izstrādāts, vadoties no studiju programmas mērķiem un uzdevumiem, kā arī lai sasniegtu plānotos studiju rezultātus. Studiju programma sastāv no obligātās daļas, kurā ietilpst vispārizglītojošie studiju kursi, nozares studiju kursi, konkrētās profesijas studiju kursi, 3 prakses un valsts pārbaudījums, un brīvās izvēles daļas (skat.1.8.tabulu).

1.8.tabula. RTA 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālais rehabilitētājs” saturs

Obligātā daļa

Vispārizglītojošie studiju kursi	22
Vispārīgā un attīstības psiholoģija	2
Ievads pētniecībā	1
Vispārīgā pedagogija	2
Uzņēmējdarbības uzsākšana	4
Tiesību zinātņu pamati	2
Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas	3
Vides un civilā aizsardzība	2
Attīstības fizioloģija un ģenētikas pamati	2
Sociālās problēmas	1
Sociālā ētika	1
Projektu izstrādes un vadīšanas pamati	2
Nozares studiju kursi	40
Sociālā psiholoģija	2
Sociālās labklājības sistēma Latvijā	1
Atbalsts krīžu situācijās	2
Sociālā darba un rehabilitācijas darba teorijas	2
Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem sociālā rehabilitācija	2
Sociālās rehabilitācijas darba metodes un pētniecības metodes	4
Veselības psiholoģija	2
Sociālās attīstības politika un sabiedrības demogrāfiskais raksturojums	1
Prakse I	2
Prakse II	6
Prakse III	8
Kvalifikācijas darbs	8
Konkrētās profesijas studiju kursi	14
Sociālā rehabilitētāja profesionālais raksturojums	2

Lietvedība un datu bāzes veidošana	1
Sociālā rehabilitācija darbā ar mērķgrupām	3
Atbalsta grupu un prasmju treniņu grupu vadīšana	2
Sociālais darbs ar sociālo gadījumu un animācijas metode sociālā rehabilitētāja darbā	2
Brīvā laika animācija	2
Sociālais darbs kopienā	2

Brīvās izvēles studiju kursi (4 KP)

Mākslas terapija	2
Mūzikas terapija	2

Salīdzinot studiju virziena „Sociālā labklājība” studiju programmu saturu, jāatzīst, ka daļa studiju kursu ir identiski ar bakalaura studiju programmu. R. Orska komentē: „Cenšamies lai studiju kursi saturiski nepārklātos. Nav īpaši izstrādāts nekas, kā mēs šo pārklāšanos varētu noregulēt, to vienkārši pasniedzējs pats regulē. Nav pārklāšanās, jo katrai studiju programmai ir sava specifika. Ir varbūt līdzīgi studiju kursi, bet tie tik un tā atšķirsies. Piemēram, sociālajiem darbiniekiem ir studiju kurss „Sociālā rehabilitācija”, bija arī viena prakse sociālajiem rehabilitētājiem, ko veltījām tam, ka studenti skatās, kā sociālais darbinieks izstrādā rehabilitācijas plānu, lai būtu priekšstats, kā tas notiek. It kā arī viņiem ir tāds pats studiju kurss, bet katram cits līmenis.”

Studiju programmas prakse papildina teorētiskās zināšanas ar praktisko pieredzi. Studiju programma paredz vairākas dažādas prakses 16 KP kopapjomā.

Prakses I (2 KP) laikā students iepazīstas ar sociālā rehabilitētāja darba specifiku ar noteiktu mērķauditoriju noteiktā institūcijā, darba metodēm un darba organizāciju. Veidojas izpratne par sociālā rehabilitētāja sociālā darba formām, specifiku. Attīsta prasmes veidot saskarsmi, diskutēt par profesionālās darbības jautājumiem, sadarboties.

Prakses II (6 KP) un Prakses III (8 KP) norises vietas ir pilsētu un novadu pašvaldības sociālās rehabilitācijas institūcijas. Abām šīm praksēm ir identiski uzdevumi:

- iepazīties ar institūcijas struktūru, darba specifiku (mērķiem, uzdevumiem, darba organizāciju, funkcijām, atbilstību ētikas kodeksam);
- iepazīt sociālā rehabilitētāja profesijas standartu un amata aprakstu;
- vērot sociālā rehabilitētāja profesionālo darbību iestādē, tās atbilstību amata aprakstam;
- veikt 2 klientu raksturojumu atbilstoši MK noteikumos noteiktajām prasībām;
- piedalīties un sociālā darbinieka vadībā izstrādāt 2 klientu rehabilitācijas plānu.

Visus novērojumus un citu prakses gaitā veicamo uzdevumu veikšanas aprakstus praktikants fiksē prakses dienasgrāmatā, apkopo prakses mapē.

Vērtējot studiju programmas saturu, jāatzīst, ka studiju programmas saturā ļoti liela nozīme piešķirta tieši sociālā darba nozares studiju kursiem (Sociālā psiholoģija, Sociālās labklājības sistēma Latvijā, Atbalsts krīžu situācijās, Sociālā darba un rehabilitācijas darba teorijas,

Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem sociālā rehabilitācija, Sociālās rehabilitācijas darba metodes un pētniecības metodes, Veselības psiholoģija, Sociālās attīstības politika un sabiedrības demogrāfiskais raksturojums). Kombinācijā ar vispārizglītojošiem studiju kursiem šāds studiju programmas saturs nodrošina iespēju pēc studiju programmas apgūšanas bez grūtībām turpināt studijas otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmās. Salīdzinot studiju virziena „Sociālā labklājība” studiju programmas saturu, jāatzīst, ka daļa studiju kursu ir identiski ar bakalaura studiju programmu, kaut, pēc studiju virziena vadītājas teiktā, saturiski tie atšķiroties. Studiju kursu saturs ir salīdzināts ar profesijas standartu.

Studiju praksēm vajadzētu nodalīt mērķus un uzdevumus, lai tie nav identiski. Prakses ietvaros nav paredzēts apgūt vispusīgas prasmes sociālajā rehabilitācijā, vien rehabilitācijas plāna izstrādē.

Tā kā RTA 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmā šobrīd mācās tikai 1.kursa studenti, bet pētījumā tika aptaujāti pēdējo kursu studenti, tad ziņojumā nav iespējams sniegt informāciju par šīs studiju programmas studentu viedokli. Pēdējo 3 gadu laikā studiju programmu beiguši tikai 11 absolventi. Tikai daļa no tiem strādā profesijā Latvijā, tāpēc pētījuma ietvaros veiktajās aptaujās piedalījies tikai viens absolvents un viens darba devējs. Ņemot vērā iepriekš minēto, kritēriji par šo mērķa grupu apmierinātību ar studiju programmu netiek analizēti.

1.3.2. PROFESIONĀLĀ BAKALAURA STUDIJU PROGRAMMA „SOCIĀLAIS DARBS UN SOCIĀLĀ REHABILITĀCIJA” (KOPĪGA STUDIJU PROGRAMMA AR ŠAULU UNIVERSITĀTI LIETUVĀ)

Otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” mērķis ir sagatavot sociālā darba speciālistus ar augstām profesionālajām un starpkultūru kompetencēm, kuri, vadoties pēc sociālā darba un citu sociālo zinātņu mūsdienu teorijām, spēs kompleksi vērtēt personas, grupas, sabiedrības sociālās vajadzības, pētīt un risināt problēmas, kas rodas to mijiedarbībā, veicināt pozitīvas dzīves kvalitātes pārmaiņas, stiprināt personas spējas, sniedzot sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, vadīties pēc ētiskajiem profesionālās darbības principiem, humānajām vērtībām, kā arī patstāvīgi reflektīvi vērtēt savu profesionālo darbību, būs spējīgi konkurēt mainīgos sociālekonomiskajos apstākļos un motivēti mūžizglītībai un profesionālajai izaugsmei.

Mērķa sasniegšanu nodrošina šādi uzdevumi:

- Nodrošināt studējošiem zināšanu apguvi un izpratnes attīstību sociālajā darbā, sociālajā rehabilitācijā, psiholoģijā, sociālā darba metodikās, kas rada iespēju iegūt RA otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības standartam un profesijas standartam atbilstošu 5.līmeņa profesionālo kvalifikāciju „Sociālais darbinieks”.
- Radīt apstākļus studentiem apgūt sociālo problēmu identificēšanas un sociālās palīdzības sniegšanas metodikas un tehnoloģijas dažādu mērķgrupu pārstāvjiem.

- Attīstīt prasmes veikt sociālā darbinieka funkcijas jebkura veida sociālās aprūpes iestādēs, pašvaldību institūcijās u.c. Atbilstoši profesijas standartam identificēt sociālās problēmas mikro, mezo un makro līmeņos, sniegt klientam palīdzību un atbalstu sociālo problēmu risināšanā, nodrošinot klienta līdzdarbības iespēju un, ievērojot sociālo taisnīgumu, izstrādāt un īstenot preventīvās programmas visos sociālā darba prakses līmeņos, noteikt izpildāmo darbu prioritātes, darboties komandā un plānot, organizēt un vadīt tās darbu, kā arī veikt darbu individuāli.
- Veidot prasmes izvērtēt sabiedrības sociālos procesus un piedāvāt konstruktīvus priekšlikumus pašvaldībām un valdībai dažādu mērķgrupu sociālo problēmu risināšanai.
- Pilnveidot studentu pētnieciskā darba iemaņas un prasmes, palīdzēt studentiem attīstīt sociālo problēmu zinātniskās izpētes prasmi, analizēt un novērtēt sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības kvalitāti, rosinot pētnieciski analītiskai darbībai sociālo procesu jomā.
- Veicināt studentu radošas, atbildīgas personības attīstību, kas sekmētu viņu pašizglītības vajadzību veidošanos, sekmētu tālākās studijas un mūžizglītību.

Studiju programmas ietvarstruktūras līmenis	
EKI līmenis	6
LKI līmenis	6
Profesionālās kvalifikācijas līmenis	5
Kvalifikācijas joma, pakāpe un veids	
Tematiskā joma (ISCED)	Sociālā labklājība (76)
Izglītības programmu grupa (ISCED)	Sociālie pakalpojumi (762)
Kvalifikācija izglītības pakāpē	Augstākā izglītība
Kvalifikācijas veids	Profesionālā augstākās izglītības kvalifikācija

Bakalaura studiju programma akreditēta līdz 30.06.2022.

Iegūstamais grāds: profesionālais bakalaura grāds sociālajā darbā un sociālā darbinieka kvalifikācija

Valoda: latviešu

Apjoms KP/ECTS: 160/240

Budžeta vietu skaits 2020. gadā: 0

Studiju maksa 2020./2021. akadēmiskajā gadā: 1520 EUR/gadā pilna laika studijas

Studiju ilgums: 4 gadi pilna laika studijas

Lekciju norises vieta: Rēzekne

Studiju programma tiek īstenota kopīgi ar Šauļu Universitāti Lietuvā.

Atbilstoši otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standarta prasībām studiju programmā iekļauti vispārīzglītojošie studiju kursi, sociālās labklājības jomas teorētiskie pamatkursi un informācijas tehnoloģiju kursi, sociālās labklājības jomas profesionālās

specializācijas kursi, izvēles studiju kursi, prakse, kā arī valsts pārbaudījums, kura sastāvdaļa ir bakalaura darba izstrāde un aizstāvēšana.

Saskaņā ar studiju programmu bakalaura grāda ieguvējs spēj:

1. Zināšanas un izpratne:

- parādīt sociālās politikas, sociālās likumdošanas un sociālā darbinieka profesijai raksturīgās zināšanas un šo zināšanu kritisku izpratni;
- demonstrēt padziļinātas zināšanas un izpratni par sociālā darba lomu un rehabilitācijas lomu sabiedrības attīstībā, sociālo problēmu risināšanā;
- parādīt sociālās labklājības sistēmas pamatprincipu un pamatelementu funkcionēšanas mehānismus, sociāla darba jomas svarīgāko jēdzienu un likumsakarību izpratni.

2. Spēja pielietot zināšanas:

- izmantojot apgūtos teorētiskos pamatus un prasmes socioloģijā, psiholoģijā, sociālā darba un rehabilitācijas koncepcijās un metodēs, veikt sociālo darbu un sociālās rehabilitācijas darbu, īstenojot radošu, inovatīvu sociālā darba procesa plānošanu, īstenošanu, klienta sociālās funkcionēšanas izpēti un sociālo prasmju pilnveidi, jaunu prasmju veidošanā;
- patstāvīgi pielietot zināšanas, lai veiktu pētniecību sociālā darba jomā.

3. Analīze, sintēze, novērtēšana:

- patstāvīgi formulēt un kritiski analizēt sarežģītas zinātniskas un profesionālas problēmas;
- formulēt un kritiski analizēt problēmas: sociālās aprūpes un pakalpojumu pieejamībā un kvalitātē, cilvēku ar dažādiem sociāliem, garīgiem, fiziskiem traucējumiem socializācijas procesā;
- pamatot lēmumus, un, ja nepieciešams, veikt papildus analīzi;
- integrēt dažādu jomu zināšanas;
- dot ieguldījumu jaunu zināšanu radīšanā, pētniecības vai profesionālās darbības metožu attīstībā;
- parādīt izpratni un ētisko atbildību par profesionālās darbības iespējamo ietekmi uz vidi un sabiedrību.

4. Komunikācija:

- argumentēti izskaidrot sociālās politikas efektivitāti, sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības kvalitāti, sociālā darba metodes, rezultātus un savus priekšlikumus sociālo pakalpojumu pilnveidē;
- formulēt un analītiski aprakstīt informāciju, problēmas un risinājumus sociālā darba jomā, tos izskaidrot un argumentēti diskutēt par tiem gan ar sociālajiem darbiniekiem, gan klientiem, gan citiem sabiedrības pārstāvjiem.

5. Vispārējās prasmes:

- patstāvīgi virzīt savu kompetenču pilnveidi un izvēlēto specializāciju;

- parādīt zinātniski pamatotu pieeju sociālās atstumtības problēmu risināšanā;
- darboties multikulturālā vidē;
- uzņemties atbildību un iniciatīvu, veicot individuālo sociālo darbu, strādājot starpprofesionāļu komandā;
- pieņemt lēmumus sociālā darbinieka profesionālās kompetences ietvaros un rast radošus risinājumus klienta sociālās aktivizēšanas darbā.

Studiju programmas saturs ir izstrādāts, vadoties no studiju programmas mērķiem un uzdevumiem, kā arī lai sasniegtu plānotos studiju rezultātus. Studiju programma sastāv no obligātās daļas, kurā ietilpst vispārīzglītojošie studiju kursi, nozares teorētiskie pamatkursi, prakse un valsts pārbaudījums, ierobežotās izvēles kursiem un izvēles daļas (skat.1.9. tabulu).

1.9.tabula. RTA profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” saturs

Obligātā daļa

Vispārīzglītojošie kursi	23
Praktiskā svešvaloda	4
Sociālā filozofija	2
Ētika un vērtības sociālajā darbā	2
Vispārīgā psiholoģija	3
Uzņēmējdarbības uzsākšana	4
Uzņēmēj darbība sociālajā darba	2
Vides un civilā aizsardzība	2
Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas	3
Ievads pētniecībā	1
Nozares teorētiskie pamatkursi	31
Cilvēktiesības un Sociālā politika	2
Socioloģija	2
Politoloģija	2
Personības attīstības psiholoģija	3
Gerantoloģija	2
Sociālā psiholoģija	3
Organizāciju psiholoģija	2
Veselības psiholoģija	2
Deviances socioloģija	2
Sociālā pedagogija	2
Sociālā darba un rehabilitācijas vēsture un attīstība	2
Sociālā adaptācija	2
Teorija un prakse par cilvēku ar invaliditāti socializāciju	3
Adiktīvas uzvedības psiholoģija	2
Studiju darbi	9
Studiju darbs socioloģijā	2
Studiju darbs: Sociālā darba pētījumu metodoloģija	4

Studiju darbs: Kvantitatīvās un kvalitatīvās pētījuma metodes	3
Diplomdarba izstrāde un aizstāvēšana	12

Ierobežotās izvēles studiju kursi

Nozares profesionālās specializācijas studiju kursi	53
Specialitātes valoda Latvijā	2
Sociālā darba tehnoloģijas un metodes	3
Antidiskriminācija un sociālais darbs	2
Sociālais darbs kopienā	2
Komandas darbs sociālajā darbā	2
Grupu darba pamati sociālajā darbā	3
Starpkultūru jautājumi sociālajā darbā	2
Mērķgrupas ar attīstības traucējumiem	2
Sociālā rehabilitācija cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem	2
Cilvēktiesības un normatīvie akti sociālajā darbā	2
Krīžu prevence sociālajā darbā	2
Psihosociālā rehabilitācija	2
Profesionālā rehabilitācija	3
Ģimenes labklājības stratēģijas	3
Mediācija un konsultēšana sociālajā darbā	2
Karitatīvais sociālais darbs	2
Terapija sociālajā darbā	3
Dokumentu pārvaldība sociālajā darbā	2
Kvalitātes novērtēšanas metodoloģija sociālajā darbā	2
Individuālais sociālais darbs	2
Sociālais darbs ar bērniem un jaunatni	2
Sociālā darba vadība	2
Stresa menedžments	2
Ielu sociālais darbs	2
Prakse	26
Vērošanas prakse	3
Prakse	3
Rehabilitācijas sistēmas. Grupas supervīzija	
Prakse. Ģimenes centri. Grupas supervīzija	4
Prakse. Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija institūcijās cilvēkiem ar invaliditāti. Grupu supervīzija	3
Prakse. Sociālās rehabilitācijas servisa organizācija. Grupu supervīzija	4
Prakse. Projekti sociālajā darbā un rehabilitācijā. Grupu supervīzija	4
Prakse (rehabilitācijas centros atkarīgajiem, notiesātām personām, migrantiem) Grupu supervīzija	3
Prakse. Brīvprātīgais darbs un sociālā partnerība. Grupu supervīzija	2

Brīvās izvēles studiju kursi (6 KP)

Agresijas menedžments	2
Dzīvesspēka koncepts sociālajā darbā	2
Brīvā laika animācija	2

Mākslas terapija	2
Vieslektoru kursi	2

Nosacīti sadalot studiju programmas teorētiskos studiju kursus pēc līmeņiem, novērojams, ka visvairāk studiju kursu fokusējas uz sociālā darba mikro līmeni, galveno uzmanību veltot metodēm un tehnikām sociālajam darbam ar klientu un sociālajai rehabilitācijai (skat.1.10.tabulu). Tajā pašā laikā jāatzīmē, ka studiju programmā trūkst tādi būtiski studiju kursi kā sociālā darba teorijas, sociālās problēmas, sociālais darbs ar ģimeni, supervīzija sociālajā darbā.

1.10.tabula. Nosacīts RTA profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” izvēles studiju kursu dalījums pa prakses līmeņiem

Mikro līmenis	Mezo līmenis	Makro līmenis
Sociālā adaptācija	Sociālais darbs kopienā	Cilvēktiesības un Sociālā politika
Mērķgrupas ar attīstības traucējumiem	Ģimenes labklājības stratēģijas	Sociālā darba un rehabilitācijas vēsture un attīstība
Sociālā darba tehnoloģijas un metodes	Kvalitātes novērtēšanas metodoloģija sociālajā darbā	Antidiskriminācija un sociālais darbs
Komandas darbs sociālajā darbā	Starpkultūru jautājumi sociālajā darbā	Cilvēktiesības un normatīvie akti sociālajā darbā
Grupu darba pamati sociālajā darbā	Ielu sociālais darbs	Sociālā darba vadība
Sociālā rehabilitācija cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem		
Krīžu prevence sociālajā darbā		
Psihosociālā rehabilitācija		
Profesionālā rehabilitācija		
Mediācija un konsultēšana sociālajā darbā		
Individuālais sociālais darbs		
Stresa menedžments		
Agresijas menedžments		
Sociālais darbs ar bērniem un jaunatni		

Studiju programmas prakse papildina teorētiskās zināšanas ar praktisko pieredzi. Studiju programma paredz vairākas dažādas prakses 26 KP kopapjomā.

Vērošanas prakses laikā students iepazīstas ar sociālā darbinieka darba specifiku ar noteiktu mērķauditoriju noteiktā institūcijā, darba metodēm un darba organizāciju. Veidojas izpratne par sociālā darbinieka sociālā darba formām, specifiku. Attīsta prasmes veidot saskarsmi, diskutēt par profesionālās darbības jautājumiem, sadarboties.

Prakses „Rehabilitācijas sistēmas. Grupas supervīzija” laikā studenti iepazīstas ar sociālās rehabilitācijas servisa organizācijas darba specifiku konkrētā institūcijā, attīsta prasmi veidot saskarsmi, diskutēt par profesionālās darbības jautājumiem, sadarboties. Šīs prakses uzdevumos ietilpst:

- iepazīties ar institūcijas specifiku (mērķiem, uzdevumiem, darba organizāciju, funkcijām);
- izstrādāt un saskaņot ar prakses vadītāju institūcijā praktikanta plānoto pasākumu, darba kalendāro plānu, tā izpildi detalizēti atspoguļojot prakses dienasgrāmatā;
- veikt sociālā darbinieka palīga pienākumus sociālās rehabilitācijas servisa pakalpojumu nodrošināšanai klientam sociālā darbinieka pārraudzībā;
- izpētīt, apkopot un analizēt sociālās rehabilitācijas servisa organizēšanas resursus 3 mērķa grupām;
- sadarbībā ar sociālo darbinieku izstrādāt sociālās rehabilitācijas plānu 2 klientiem;
- identificēt un izvērtēt resursus šo plānu īstenošanai sociālā darbinieka vadībā;
- sadarboties ar sociālo rehabilitētāju un aktīvi līdzdarboties 2 sociālās rehabilitācijas plānu īstenošanā;
- izstrādāt priekšlikumus sociālās rehabilitācijas servisa organizācijas pilnveidei konkrētā institūcijā;
- apmeklēt supervīzijas 3 sesijas, dienasgrāmatā sniegt refleksiju par personīgajiem un klienta izpratni veicinošajiem ieguvumiem no supervīzijas;
- apkopot prakses pieredzi portfolio;
- sagatavot prezentāciju prakses aizstāvēšanai prakses noslēguma konferencē.

Prakse „Ģimenes centri. Grupas supervīzija” noris ģimenes atbalsta centros/nodaļās. Šīs prakses uzdevumos ietilpst:

- iepazīties ar institūcijas struktūru, darba specifiku (funkcijām, uzdevumiem, profesionāļu komandas darba organizāciju);
- izpētīt profesionāļu komandas sastāvu, profesionāļu darbību un amatu aprakstus;
- vērot sociālā darbinieka funkcijas komandas darbā ar ģimeni;
- veikt 3 profesionāļu intervijas par darbu ar ģimeni atbilstoši amata apraksta prasībām;
- izstrādāt rehabilitācijas plānu un veikt psihosociālo darbu ar 2 ģimenēm;
- apmeklēt 3 supervīzijas sesijas (dienasgrāmatā sniegt refleksiju par personīgajiem un uz klienta izpratni vērstajiem ieguvumiem no supervīzijas).

Prakses „Projekti sociālajā darbā un rehabilitācijā. Grupu supervīzija” laikā students iepazīstas ar konkrētā institūcijā realizētajiem projektiem sociālajā darbā un sociālajā rehabilitācijā, gūst pieredzi projekta realizācijā, iesaistoties 1 projekta īstenošanā, saņem konsultatīvo atbalstu (supervīzijas). Attīsta prasmes veidot saskarsmi, diskutēt par profesionālās darbības jautājumiem, sadarboties. Šīs prakses laikā studējošiem jāveic sekojoši uzdevumi:

- iepazīties ar institūcijas specifiku (mērķiem, uzdevumiem, darba organizāciju, funkcijām);
- izstrādāt un saskaņot ar prakses vadītāju institūcijā praktikanta plānoto pasākumu, darba kalendāro plānu, tā izpildi detalizēti atspoguļojot prakses dienasgrāmatā;
- veikt sociālā darbinieka palīga pienākumus, aktīvi un radoši iekļaujoties konkrēta projekta īstenošanas komandas darbā klientu vajadzību nodrošināšanai sociālā darbinieka pārraudzībā;
- izvērtēt, pielietojot dažādas novērtēšanas metodes, vienu no īstenotajiem projektiem institūcijā;
- profesionāļu komandas (sociālā darbinieka un sociālā rehabilitētāja, psihologa u.c.) darba apraksts un izvērtējums;
- iepazīties ar projektā iesaistītās profesionāļu komandas (sociālā darbinieka, sociālā rehabilitētāja, psihologa u.c.) darbu projekta ietvaros, veikt izvērtējumu, salīdzinot to ar profesijas standartu, amata aprakstu un ētikas kodeksu;
- iepazīties ar institūcijas pieredzi resursu piesaistē projektu īstenošanai esošo pakalpojumu attīstīšanai un jaunu sociālā darba un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu izveidei klientu vajadzību nodrošināšanai;
- apmeklēt supervīzijas 3 sesijas; dienasgrāmatā sniegt refleksiju par personīgajiem un klienta izpratni veicinošajiem ieguvumiem no supervīzijas;
- apkopot prakses pieredzi portfolio;
- sagatavot prezentāciju prakses aizstāvēšanai prakses noslēguma konferencē.

Prakse „Rehabilitācijas centros atkarīgajiem, notiesātām personām, migrantiem. Grupu supervīzija” noris rehabilitācijas centros atkarīgajiem, notiesātām personām vai migrantiem. Prakses uzdevumi paredz:

- iepazīties ar institūcijas struktūru, darba specifiku (funkcijām, uzdevumiem, profesionāļu komandas darba organizāciju un starpinstitucionālās sadarbības aspektiem);
- izpētīt profesionāļu komandas sastāvu, profesionāļu darbību un amatu aprakstus;
- vērot sociālā darbinieka un sociālā rehabilitētāja funkcijas komandas darbā institūcijā;
- veikt 3 profesionāļu intervijas par darbu ar mērķa grupu atbilstoši amata apraksta prasībām;
- veikt psihosociālo darbu ar 2 klientiem;
- apmeklēt 3 supervīzijas sesijas(dienasgrāmatā sniegt refleksiju par personīgajiem un klienta izpratni veicinošajiem ieguvumiem no supervīzijas).

Prakses „Brīvprātīgais darbs un sociālā partnerība. Grupu supervīzija” norises vietas ir pašvaldību/novada biedrībās, nodibinājumos u.c. nevalstiskā sektora iestādēs, kuras veic alternatīvu sociālo darbu un sociālo rehabilitāciju. Prakses uzdevumi ir:

- iepazīties ar biedrības, nodibinājuma u.c. specifiku (mērķiem, uzdevumiem, profesionāļu komandas darba organizāciju un funkcijām);

- izpētīt biedrības, nodibinājuma pieredzi brīvprātīgo darba, tostarp brīvprātīgo sociālo darbinieku un/vai sociālo rehabilitētāju piesaisti savas biedrības mērķu un uzdevumu realizēšanai;
- veikt brīvprātīgā sociālā darbinieka un/vai sociālā rehabilitētāja pienākumus, iekļaujoties konkrētās biedrības, nodibinājuma u.c. komandas darbā, apzinot klientu vajadzību nodrošināšanu;
- apmeklēt supervīzijas sesiju(dienasgrāmatā sniegt refleksiju par personīgajiem un klienta izpratni veicinošajiem ieguvumiem no supervīzijas).

Tradicionālās studiju organizācijas formas ir lekcijas, praktiskās nodarbības un konsultācijas, izmantojot daudzveidīgas studiju metodes.

Studiju rezultāti RTA tiek vērtēti, pamatojoties uz *Noteikumiem par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu, Nolikumu par kursu eksāmeniem un ieskaitēm un Nolikumu par valsts un gala pārbaudījumiem RTA*, metodiskajiem ieteikumiem „Studiju rezultātos balstīta studiju kvalitātes vadības sistēma RTA”, kur definēti galvenie novērtēšanas principi.

Vērtējot kopīgo otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas apguvi, ievēro šādus pamatprincipus:

- Zināšanu un prasmju vērtēšanas atklātība – atbilstoši izvirzītajiem studiju programmu mērķiem un uzdevumiem, kā arī studiju kursu mērķiem un uzdevumiem ir noteikts prasību kopums pozitīvai izglītības sasniegumu vērtēšanai.
- Vērtējuma obligātuma princips – nepieciešams iegūt pozitīvu vērtējumu par studiju programmas obligātā satura apguvi.
- Studiju programmas apguves vērtēšanas pamatforma ir eksāmens. Minimālais studiju kursa apjoms, lai organizētu eksāmenu, ir 2 KP.
- Eksāmenā un valsts pārbaudījumā studiju programmas apguve tiek vērtēta 10 ballu skalā.
- Studiju programmas apguves līmenis, kas nav zemāks par 4-gandrīz viduvēji, uzskatāms par pozitīvu. Par katru studiju kursu, studiju darbu, bakalaura darbu/projektu vai sasniegto prakses mērķi ieskaita KP, ja to apguves līmenis ir pozitīvs.
- Valsts pārbaudījumu (bakalaura darba/projekta aizstāvēšanu) vērtē valsts pārbaudījuma komisija, kuras vadītāju un sastāvu attiecīgajam akadēmiskajam gadam apstiprina augstskolas satversmes noteiktajā kārtībā. Komisija darbojas saskaņā ar augstskolas senāta apstiprinātu nolikumu.
- Komisijas sastāvā ir komisijas vadītājs un vismaz četri komisijas locekļi. Komisijas vadītājs un vismaz puse no komisijas sastāva ir nozares profesionālo organizāciju vai darba devēju pārstāvji. Komisijas sastāvā ir gan RTA, gan Šauļu universitātes docētāji, darba devēji.

Novērtēšanas sistēma ir veidota tā, lai pārbaudītu katram studiju kursam un studiju programmai kopumā definētos studiju rezultātus, pamatojoties uz RTA izstrādātajiem metodiskajiem ieteikumiem „Studiju rezultātos balstīta studiju kvalitātes sistēma RTA”.

Studentu zināšanu vērtēšana nosacīti dalāma divās stadijās : formatīvā (veidojošā) un summatīvā (apkopojošā). Formatīvā vērtēšana nodrošina docētājam un studējošajiem atgriezenisko informāciju par nepieciešamo studiju procesa turpmāko organizēšanu. Savukārt summatīvā vērtēšana apstiprina noteikto prasību – kritēriju sasniegšanu, atklāj, kā apgūts studiju kurss kopumā. Šāda vērtēšana apstiprina izvirzītā studiju kursa mērķa sasniegšanu.

Studiju laikā kā nozīmīgs vērtēšanas veids ir pašrefleksija un savstarpējā vērtēšana. Zināšanu vērtēšanas kritērijus studijuursos, pārbaudes formu un kārtību nosaka docētājs, fiksējot to studiju kursa kalendārajā plānā. Kalendārie plāni tiek izsniegti studējošajiem semestra sākumā.

Studiju programmas saturā ļoti liela nozīme piešķirta tieši sociālā darba nozares studiju kursiem (Sociālā psiholoģija, Sociālās labklājības sistēma Latvijā, Atbalsts krīžu situācijās, Sociālā darba un rehabilitācijas darba teorijas, Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem sociālā rehabilitācija, Sociālās rehabilitācijas darba metodes un pētniecības metodes, Veselības psiholoģija, Sociālās attīstības politika un sabiedrības demogrāfiskais raksturojums). Studiju programmā, tās mērķī apvienotas divas profesijas, līdz ar to arī studiju programmai jāatbilst diviem profesiju standartiem, bet, veicot studiju satura analīzi, redzams, ka studiju programmā trūkst tādi būtiski studiju kursi kā sociālā darba teorijas, sociālais darbs ar ģimeni, supervīzija sociālajā darbā, sociālās problēmas, kaut vairāki studiju programmas uzdevumi vērsti tieši uz sociālo problēmu identificēšanu un risinājumu meklēšanu dažādos prakses līmeņos. Šeit noteikti jāņem vērā, ka darba devēji (pēc pētījuma ietvaros veiktās aptaujas rezultātiem) tieši šīs studiju programmas absolventu kompetences vērtē viszemāk, kas liecina, ka būtu jāmeklē studiju programmas pilnveides iespēja, atbilstoši darba devēju vajadzībām. Kā jau minēts iepriekš, lai arī studiju virzienam „Sociālā labklājība” ir ļoti vispusīgi izstrādāts pašnovērtējuma ziņojums, tajā trūkst konkrētības un pilnveides plāna, kā arī darba devēju vajadzību un apmierinātības novērtējuma. Mēģinot apvienot divu profesiju apguvi vienas studiju programmas ietvaros, redzams, ka tieši sociālā darba profesijas apguvei nepieciešamo studiju kursu iztrūkst, līdz ar to būtu jāizvērtē, vai studiju programmas kvalitāte neuzlabotos, ja tajā tiktu iekļauta tikai viena profesija.

Salīdzinot studiju virziena „Sociālā labklājība” studiju programmas saturu jāatzīst, ka daļa studiju kursu ir identiski ar bakalaura studiju programmu, lai arī (pēc studiju virziena vadītājas teiktā) tie saturiski tie atšķiroties.

Ir izstrādāta dokumentācija, kas reglamentē prakšu norisi. Studiju programmas ietvaros plānotas vairākas prakses ar dažādiem mērķiem – sākot ar vērošanas praksi līdz praksei sociālās rehabilitācijas institūcijā un pašvaldībā, kā arī praksi projektu vadībā. Šeit gan rodas jautājums, cik lielas ar sociālo darbu saistītu projektu vadības iespējas reģionā studentiem ir, lai nodrošinātu kvalitatīvu praksi „Projekti sociālajā darbā un rehabilitācijā. Grupu supervīzija”. Vai praksei atvēlētajā laikā var gūt pilnīgu priekšstatu par projekta vadību? Tai pašā laikā jāmin, ka pētījuma ietvaros veiktajā studentu un absolventu aptaujā RTA organizētās prakses gan studenti, gan absolventi vērtējuši visaugstāk starp visiem bakalaura studiju programmu pārstāvjiem, kuri piedalījās aptaujā.

Studiju procesā izmantots plašs mācību metožu klāsts, kā arī vispusīga studiju ietvaros apgūto kompetenču novērtēšanas sistēma.

Kritērijs DARBA DEVĒJU UN ABSOLVENTU APMIERINĀTĪBA ABSOLVENTU APGŪTO KOMPETENČU GRIEZUMĀ

RTA studiju programmu vērtējuši tikai 3 darba devēji, sniedzot vidējo aritmētisko vērtējumu amplitūdā no 2,76 līdz 4,08 punktiem, un 7 absolventi (studiju programmu beiguši 8 absolventi), sniedzot vērtējumu amplitūdā no 3,75 līdz 4,71 punkti. Šīs studiju programmas absolventu un darba devēju vērtējumi atšķiras viskrasāk, ja darba devēji visvājāk vērtējuši tieši šīs studiju programmas absolventu kompetences, tad studenti, gluži pretēji, – visaugstāk.

RTA bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” absolventi pilnīgi visās kompetenču grupās (kompetenču grupās iekļauto zināšanu, prasmju un attieksmju uzskaitījumu skat. šī ziņojuma 2.1.2. nodaļā) apgūto vērtē augstāk nekā viņu darba devēji (skat. 1.11.tabulu). Absolventi uzskata, ka visspēcīgākie viņi ir sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā, kam seko zināšanas un prasmes profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē. Savukārt darba devēji kā pirmo nosauc vispārējo kompetenci, tad zināšanas un prasmes profesionālās ētikas normu ievērošanā, kā arī profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē.

Kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā, kā arī kompetences sociālajā darbā kopienā atkal darba devēji un absolventi nosauc kā visvājāk attīstītās.

1.11.tabula. RTA bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

Darba devēju vērtējums	Punkti	Absolventu vērtējums	Punkti
Vispārējās kompetences	4,08	Kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā	4,71
Kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā	3,75	Kompetences profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē	4,54
Kompetences profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē	3,75	Vispārējās kompetences	4,52
Kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā	3,63	Kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā	4,43

Kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm	3,21	Kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm	4,33
Kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā	3	Kompetences sociālajā darbā kopienā	4,22
Kompetences sociālajā darbā kopienā	2,76	Kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā	3,75

RTA bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” absolventi uz pārējo bakalaura studiju programmu fona snieguši visaugstāko novērtējumu savām kompetencēm uzreiz piecās grupās:

- kompetence sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm;
- kompetence sociālajā darbā kopienā;
- kompetence sociālā politikas izstrādāšanā un īstenošanā;
- kompetence sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā;
- profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmes.

Tai pašā laikā darba devēji šīs kompetenču grupas vairākos gadījumos novērtējuši kā visvājāk apgūtās no visu studiju programmu absolventiem kopumā.

Kritērijs STUDENTU UN ABSOLVENTU APMIERINĀTĪBA AR STUDIJU PROCESU

Aptaujā piedalījās 6 studenti un 7 absolventi. Šīs studiju programmas studenti, kā redzams 1.12.tabulā, ar augstāko novērtējumu vērtējuši telpu stāvokli, kam seko bibliotēkas resursu un studiju procesa plānojuma vērtējums. Viszemāk studenti vērtē informācijas apmaiņu par studiju procesu, kā arī apmierinātību ar absolvēto mācību iestādi, kuru absolventi savukārt vērtē visaugstāk, sniedzot augstāko vērtējumu arī prakšu organizācijai. Arī SVID analizē, kā iepriekš norādīts, – studiju virzienam „Sociālā labklājība” ir labi izveidota prakšu sistēma. Absolventi piekrīt studentu vērtējumam par informācijas apmaiņu par studiju procesu, sniedzot viszemāko vērtējumu.

1.12.tabula. RTA bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” novērtējums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

	Absolventu atbildes (n=7)	Studējošo atbildes (n=6)
Mācību iestāde savās telpās nodrošināja (nodrošina) datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams	4,43	4,5

Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā	4,57	4,5
Telpas mācību iestādē bija (ir) modernas un labā stāvoklī	4,57	4,83
Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtēja (novērtē) studentu darbu	4,43	4,33
Mani ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu (kurā izvēlējos studēt)	4,71	4,17
Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu (apgūstu) šajā studiju programmā	4,43	4,5
Bibliotēkā bija (ir) visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	3,57	4,67
Nodarbības mācību iestādē bija (ir) veiksmīgi saplānotas	4,14	4,67
Informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti (ir) labi organizēta	4	4,17
Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika (tiek) organizēta prakse	4,71	4,5
Studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	4,57	4

RTA bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” absolventi trīs kritērijos savai studiju programmai no visiem aptaujātajiem snieguši visaugstākos novērtējumus:

- *mani ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu;*
- *mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika organizēta prakse;*
- *studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā.*

1.4. LATVIJAS UNIVERSITĀTE

LU ir mūsdienīgs akadēmisko un profesionālo studiju centrs, kas līdz ar pētījumiem dabaszinātnēs, humanitārajās, sociālajās, tehniskajās zinātnēs un medicīnā sniedz dažādu veidu un līmeņu augstākās izglītības iespējas kā Latvijas, tā arī citu valstu iedzīvotājiem. Pēc studentu kopskaita LU ir arī valsts lielākā universitāte. Tā ir lielākā plaša profila universitāte Latvijā, kurai ir nozīmīga vieta ne tikai visas izglītības sistēmas attīstībā, bet arī kopējā valsts ekonomikas izaugsmē. LU 13 fakultātēs un 3 koledžās 148 studiju programmās studē 15 250 studenti. Kopā 13 fakultātēs, 3 koledžās un 17 LU zinātniskajos institūtos strādā 3118 darbinieki.

LU Attīstības stratēģijā 2016. – 2020. gadam noteikti stratēģiskie mērķi un vērtības, attīstības virzieni, veicamie uzdevumi, nepieciešamie instrumenti mērķu sasniegšanai un sagaidāmie rezultāti. LU stratēģiskā vīzija nosaka, ka LU 2020. gadā ir viena no vadošajām zinātnes universitātēm Baltijas reģionā un ieņem atzītu vietu starp Eiropas un pasaules pētniecības un inovāciju centriem. Savukārt LU, saskaņā ar Attīstības stratēģijā definēto misiju, sagatavo Latvijas un pasaules darba tirgus pieprasījumam un sabiedrības vajadzībām atbilstošus cilvēkresursus, paplašina zināšanu bāzi, veic zināšanu pārnesi, veicinot tautsaimniecības un sabiedrības ilgtspējīgu attīstību atbilstoši Latvijas Viedās specializācijas stratēģijā noteiktajām izaugsmes prioritātēm vai viedās specializācijas jomām. LU garantē studējošajiem iespēju iegūt kvalitatīvu augstāko izglītību, profesionālās prasmes un attīstīties zinātniskās un mākslinieciskās jaunrades darbā.

Sociālā darba jomas studiju programmas tiek īstenotas studiju virziena „Sociālā labklājība” ietvaros. Studiju procesa plānošanu, organizēšanu un tiešo realizāciju nodrošina Sociālo zinātņu fakultāte, kura piedāvā divas sociālā darba jomas studiju programmas:

1. Profesionālā bakalaura studiju programma „Sociālais darbs”.
2. Profesionālā maģistra studiju programma „Sociālais darbs”.

LU Sociālo zinātņu fakultātes studiju virziena „Sociālā labklājība” vadītāja ir asociētā profesore Baiba Bela, LU Sociālo zinātņu fakultātes studiju virziena „Sociālā labklājība” profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” direktora pienākumu izpildītāja Aiga Romane – Meiere un LU Sociālo zinātņu fakultātes studiju virziena „Sociālā labklājība” profesionālās maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” direktore ir asoc. prof. Līga Rasnača. Pētījuma ietvaros tika intervētas visa trīs studiju virziena pārstāves.

Kritērijs LĪDERVADĪBA (Kvalitātes vadība un normatīvais ietvars)

LU Sociālo zinātņu fakultātes studiju virziena “Sociālā labklājība” vadītāja, asociētā profesore Baiba Bela norāda, ka studiju programmu misija, vīzija un ētikas standarti tiek iekļauti katrā pašvērtējuma ziņojumā, papildinot, ka šobrīd, gatavojot studiju programmu pārakreditācijai, tikšot vērtēts, ko var atjaunot, modernizēt un pilnveidot studiju virziena misijā un vīzijā.

LU ir izstrādāti vairāki dokumenti, kuri attiecas uz kvalitātes vadību – “Latvijas Universitātes Kvalitātes politika”⁴¹ un “Latvijas Universitātes Kvalitātes rīcībpolitika”⁴².

LU kvalitātes politikas mērķis ir sekmēt Latvijas Universitātes virzību uz nepārtrauktu kvalitātes pilnveidi, vīzijas, misijas un pamatnostādņu īstenošanu un stratēģiskās attīstības mērķu sasniegšanu, nosakot ar kvalitāti saistīto principu un to sasniegšanai nepieciešamo rīcību kopumu zinātnē, studijās un sadarbībā ar sabiedrību. Šī politika nosaka, ka LU rektors nodrošina padomdevēja institūcijas – LU Kvalitātes konsultatīvās komisijas – izveidi un iesaisti kvalitātes pilnveides jautājumos, kā arī nodrošina kvalitātes rīcībpolitikas formulēšanu zinātniskās darbības, studiju, kā arī sadarbības ar sabiedrību jomās. Par LU kvalitātes vadību atbildīgā persona nodrošina kvalitātes vadības sistēmas izveidi, ieviešanu, pastāvīgu uzturēšanu un attīstīšanu, tās nostiprināšanu ar iekšējiem normatīvajiem aktiem, īstenošanās kvalitātes vadības prakses dokumentēšanu kvalitātes rokasgrāmatā un LU darbībā galveno iesaistīto pušu pārstāvju regulāru iesaisti kvalitātes vadības sistēmas pilnveidē. Savukārt LU Kvalitātes konsultatīvās komisijas priekšsēdētājs reizi gadā informē LU Senātu par LU Kvalitātes politikas īstenošanu, sniedzot atzinumu par kvalitātes vadības sistēmas pilnveides gaitu.

Sociālā darba studiju programmu iekšējās kvalitātes mehānismu realizē un nodrošina Sociālā darba studiju programmu padome un studiju programmas direktori. Tās pamatprincipi ir:

- normatīvo aktu ievērošana studiju programmu izstrādē un realizācijā;
- sadarbība ar prakses vietām un profesionālo vidi – nodrošinot atgriezenisko saiti par studiju kvalitāti un nepieciešamajiem uzlabojumiem;
- ikgadējo pašnovērtējumu ziņojumu sagatavošana un koleģiālā apspriešana;
- pārrunas ar studiju programmu realizācijā iesaistītajiem pasniedzējiem/profesionāļiem;
- fokusgrupu organizēšana profesionāļiem un darba devējiem;
- studentu un absolventu anketēšana.

Atbildot uz jautājumu, kā notiek studiju programmu pilnveide, B. Bela atbild, ka, pirmkārt, jebkuru pilnveidi ierobežo noteikumi, ka akreditācijas periodā nedrīkst mainīties vairāk kā 20% studiju programmas. Jaunus studiju kursus iespējams ieviest izvēles daļā. Tāpat viņa norāda, ka sociālā darba studiju programma ir profesionāla studiju programma, kurai jābūt atbilstoši profesiju standartam, līdz ar to nav iespējams veikt lielas izmaiņas. Līdz ar to pilnveide pamatā saistāma ar studiju kursu saturu un mācību metodēm, piemēram, e-studiju nodrošinājumu. LU katru gadu, katra kursa noslēgumā, sesijas beigās tiek īstenota studējošo aptauja, kas notiek elektronizētā formā un ir obligāta. Ja aptaujā konstatēts kritiski zems novērtējums, tad tiek

⁴¹ Latvijas Universitātes Kvalitātes politika. Iegūts no:

https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/www.lu.lv/Dokumenti/Dokumenti_LV/2._POLITIKAS/Kvalitates_politika_LV.pdf [sk. 4.11.2020.]

⁴² Latvijas Universitātes Kvalitātes rīcībpolitika. Iegūts no:

https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/www.lu.lv/Dokumenti/Dokumenti_LV/2._POLITIKAS/Kvalitates_ricibpolitika_LV.pdf [sk. 4.11.2020.]

veiktas individuālas pārrunas, lai saprastu iemeslu. Sociālā darba maģistru studiju programmā gan līdz šim neviens studiju kurss neesot tik zemu novērtēts, ka būtu bijis jādoma par pasniedzēju nomaiņu.

B. Bela atklāj, ka uzlabojumi studiju procesa pārvaldībā pēdējos gados esot labi jūtami, jo vismaz divas reizes gadā notiek studiju programmu direktoru sanāksmes, kur tiek izrunāti būtiskie jautājumi, kas ir konkrētam mācību gadam vai semestrim svarīgi, tādējādi pilnveidojot atbalsta sistēmu.

Uz jautājumu par to, kādai būtu jābūt kvalitatīvai studiju programmai, studiju programmas direktore atbild: „Man, kā studiju programmas direktorei, ir nemitīgi jātur „roku uz pulsa” gan ar nozari, gan studējošajiem un docētājiem, un ļoti svarīgi just arī visas vēsmas, kas ir starptautiskajā sociālā darba apritē. Ir arī lietas, kas mums ir formāli iestrādātas, piemēram, studentu aptaujas, regulāras pasniedzēju sapulces, studiju padomes, absolventu aptaujas, aptaujas un sarunas ar darba devējiem. Protams, ar to vien nepietiek, tāpēc mēs realizējam arī mazāk formālā līmenī dažādus projektus, piedalāmies konferencēs, diskusijās par ētiku, jauno standartu, arī apmeklējam kultūras pasākumus un paši organizējam diskusijas, vasaras skolas. Arī studenti tiek aicināti un apmeklē šos pasākumus, aktīvi iesaistās (piemēram, ikgadējās sociālā darba konferences, studenti raksta esejas, tiek ar profesionāļiem, dibina kontaktus)”.

L. Rasnača norāda, ka studentiem regulāri ir iespēja un pienākums sniegt savu novērtējumu par studiju kursu, piebilstot, ka visiem studentiem studiju kursa beigās ir nepieciešams aizpildīt aptaujas anketu, kas arī tiek darīts. Katrs studiju kurss tiek novērtēts. Vērtējumi un piezīmes, tiek pārrunātas, lai uzlabotu kvalitāti, kā arī viss tiek iestrādāts ikgadējos ziņojumos. Tiek vērtēta arī studiju programma (absolventi, darba devēji). L. Rasnača pozitīvi vērtē to, ka LU kvalitātes sistēma neļauj neko aizmirst. Ja ir saņemtas sūdzības, tās tiek risinātas sapulcēs un individuālās pārrunās. Attiecībā uz atgriezenisko saiti – studenti zinot, kur vērsties un ka viņiem viss tiks izskaidrots.

Savukārt atbildot uz jautājumu, kādas pēdējās izmaiņas ir veiktas studiju programmā un kā tiek pilnveidota studiju attīstība, viņa min, ka katrs studentu kurss ir citādāks, jo atšķiras intereses. „Pēdējās izmaiņas mums ir prakšu satura pārstrāde, vairāk orientējoties tieši uz maģistra līmeni. Tā kā lielāks uzsvars ir uz maģistra specifiku (arī bakalauros) tiek iestrādāts viss jaunākais (protams, arī klasiskie materiāli), zinātne, sociālā darba vārdnīca, kur tiek diezgan nopietni strādāts pie teorijas. Pie šī darba lielu daļību ņem arī vairāki no mūsu docētājiem. Studiju programmas attīstībai mēs izmantojam daudz lietu, kas formāli nav prasītas – studentu kopīgie e-pasti, e-studiju iespējas un dažādas platformas (“WhatsApp”, “MS Teams”). Arī projektu vadībā un praksēs ir dažas izmaiņas,” saka L. Rasnača. Papildus tam, sakarā ar studentu straujo nomaiņu, nomainīta ir arī studiju padome.

L. Rasnača atzīst, ka problemātiski ir iesaistīt nozares praktiķus, kuri ir ļoti profesionāli savā darbā, bet kuriem trūkst akadēmiskā darba pieredzes, kas atspoguļojas praktiķu darba vērtējumos no studējošo puses, kuri ir nedaudz zemāki, bet ne zem vidējā līmeņa. Lielākajai daļai pasniedzēju esot ļoti augsti vērtējumi, bet praktiķiem – mazliet zemāki. „Atrast tādus

pasniedzējus, kam ir gan praktiskā pieredze, gan akadēmiskās prasmes, nav viegli, bet pēdējos gados dažus ir izdevies piesaistīt,” skaidro L. Rasnača. Viņa uzsver arī to, ka ļoti svarīgi ir brīvās izvēles priekšmeti: „Uzņemšanā parasti tiek noskaidrotas studējošo intereses, piemēram, iepriekšējā izlaiduma kursa studējošajiem bija interese par darbu sociālās aprūpes institūcijās, tāpēc mēs devām iespēju studentiem dziļāk apgūt konkrēto priekšmetu, kaut gan tas iepriekš netika pasniegts, piesaistot labi sagatavotu speciālistu.”

B. Bela norāda, ka „mēs iniciēsim jaunu darba grupu par profesijas standarta izstrādi maģistra studiju līmenim, tāpēc, ka šis profesijas standarts faktiski ir bakalaura līmenim. Ir grūti saprast, kāpēc ir sistēma, ka vienai profesijai ir jābūt diviem standartiem. Sākotnēji tika lemts, ka nevajag sociālajā darbā maģistrus, pietiks ar bakalauriem. Daļa darba devēju vispār neredz maģistra līmenim jēgu sociālajā darbā, kas, man liekas absurdi. Mūsu sapnis būtu – divas sociālā darba maģistra studiju programmas: viena, kas ir tiem, kuriem nav bakalaura sociālajā darbā, bet otra, kas ir uz specializācijām. Ja maģistra studiju programmai nebūs profesijas standarts, tad nevarēs vairs pastāvēt profesionālais maģistra grāds sociālajā darbā, bet tikai akadēmiskais maģistra grāds sociālajā darbā. No tā izriet ļoti liels jautājums, vai akadēmisko grādu ir jēga saglabāt, jo tomēr profesionālā kvalifikācija sniedz pavisam citādu motivāciju. Es domāju, ka tur ir jāpacenšas... RSU ir tāpat – viņiem ir profesionālā studiju maģistra programma sociālajā darbā.”

Attiecībā uz to, kas studentiem visvairāk nepatīk, viņa norāda – lai gan studenti iepriekš ir informēti par to, ka būs ļoti daudz jāstrādā patstāvīgi, lielais studējamā materiāla apjoms ir galvenais studentu iebildums. B. Bela: „Mēs drīzāk būtu gatavi darīt kaut ko papildus, lai viņi saprastu, bet prasības samazināt – tomēr nē.” Neklātienes un filiāļu studenti sajūtot to, ka ir daudz liela apjoma pastāvīgo darbu. Viņi noteikti gribētu, ka visu klātienē sīki un smalki izstāsta. Viņiem esot tieksme mācīties kā skolas laikā – klausīties diktātu un pierakstīt, bet tikko kā tiek piedāvāts izvēlēties publikāciju, konspektēt to un informēt pārējos, viņi saskaras ar grūtībām. B. Bela atklāj, ka studentam, saprotot savu problēmu (nespēja nodot darbu termiņam, vielas nesaprašana), ir jāvērsas pie pasniedzēja, lai kopā problēmu varētu atrisināt. Arī viņa studentiem paejot soli pretī un ir gatava nedaudz pagarināt termiņu, paskaidrot vielu vai nosūtīt papildu informāciju, bet viņa uzskata, ka izvīrītās prasības tomēr samazināt nevajag. Nepieciešams ir strādāt pie studiju metodēm, piemēram, veidot lekciju ierakstus, ko daudzi pasniedzēji jau darot.

A. Romane – Meiere uzskata, ka to, kādai būtu jābūt kvalitatīvai studiju programmai, nosaka pēc tā, vai, beidzot studiju programmu, students ir gatavs pastāvīgi uzsākt sociālā darba praksi dažādās darba vietās, vai arī, ja viņam kaut kur trūkst zināšanu vai prasmju, viņš ļoti labi orientējas un zina, kur tās var iegūt. Sociālā daerba joma ir ļoti plaša, un var būt niansas, kuras studiju programmas ietvaros nav pilnībā apgūtas, bet tad studiju programmai būtu jābūt tik skaidrai, ka students pārzina, kur iegūstama nepieciešamā informācija, papildus apmācības un tamlīdzīgi. Tāad kvalitatīva studiju programma, pēc A. Romanes – Meieres domām, sagatavo studentu praksei pēc studiju programmas absolvēšanas.

Attiecībā uz to, pēc kādiem principiem būtu jāpilnveido, jānovērtē studiju programmas, A. Romane – Meiere min, ka viņi šobrīd mēģinot visosursos uzsvaru likt uz pārliecināšanos par

izpratni, piebilstot, ka svarīgs ir zināšanu pielietojums praksē. Viņa uzsver, ka svarīgi atrast to posmu, kas ļauj pārlicināties, ka students saprot, kā sociālam darbiniekam iegūtās zināšanas pielietot. Viņasprāt, izpratne arī liecina, vai studiju kurss ir pietiekami labi apgūts.

Attiecībā uz to, kā tiek pilnveidota studiju programma, viņa norāda, ka studenti ir informēti, ka tiek gatavota dokumentācija akreditācijai, un ar studentiem tiek pārrunāts studiju kursu saturs. Viņa, uzklusot gan kritiku, gan to, kas studentiem ir pietrūcis, papildina studiju programmu reglamentējošo dokumentāciju. „Starp ieteikumiem vairāk parādās tas, ka ir studiju kursi, kurus grūti sasaistīt ar sociālo darbu. Viņi jautā, kāpēc viņi to mācās, ko viņi ar to iesāks. Tas, ko mēs noteikti varam, pat, ja lekcija ir par vispārīgām zināšanām, tad semināru daļā pastiprināt sasaisti ar sociālo darbu. Viņiem gan ir vēlme vairāk saprast, ko viņi kā sociālie darbinieki ar to varēs darīt, un tieši tas parādīsies semināru aprakstos,” norāda A. Romane – Meiere.

Viņa min, ka pasniedzēji un docētāji iesaistās studiju programmas pārskatīšanā, pilnveidošanā, novērtēšanā, bet esot jāņem vērā tas, ka LU bija posms, kad bakalaura studiju programma netika īstenota. Tagad studiju programma tiek atjaunota. A. Romane – Meiere piebilst, ka studiju virziena akreditācijā esot norādīts uz satura nepārklāšanos, kā arī studenti protestējot pret to, tāpēc LU cenšas laicīgi novērst studiju satura pārklāšanos. Īpaši tas attiecināms uz saturiski līdzīgiem studiju kursiem.

Uz jautājumu, vai tiek izzinātas darba devēju, profesionālo asociāciju, ministriju vajadzības un vēlmes par to, kas būtu jāiekļauj studiju programmās, A. Romane – Meiere atbild, ka „es esmu pieņēmusi, ka šīs vēlmes ir šobrīd iekļautas topošajā profesiju standartā, jo darba grupās tika piesaistīti darba devēji”.

LU ir izstrādāta plaša kvalitātes vadības sistēma, kur aprakstītas procedūras un normatīvo dokumentu bāze, kas reglamentē studiju programmu veidošanu, licencēšanu un akreditāciju, kā arī īstenošanu. Studiju programmas tiek izvērtētas pēc noteiktiem kvalitātes indikatoriem, dodot iespēju ikgadējai salīdzināmībai, iegūto informāciju apkopojot ikgadējā pārskatā. Pozitīvi vērtējams, ka pārskati tiek izstrādāti dažu mēnešu laikā pēc studiju gada beigām, tādējādi nodrošinot pietiekami ātru reakciju uz problēmām, kas kvalitātes vadībā ir ļoti nozīmīgi. Iepazīstoties ar LU Studiju virziena „Sociālā labklājība” pārskatiem, redzams, ka tajos atsevišķi izdalīts novērtējums par bakalaura studiju programmu un maģistra studiju programmu. Aprakstītajām problēmām plānoti risinājumi vai preventīvie pasākumi, kuri pārsvarā ir ļoti konkrēti un izmērāmi. Pārskats būtu pilnīgāks, un dotu lielākas pilnveides iespējas, ja tajā atspoguļotos arī darba devēju un mācībspēka, t.sk. prakšu vadītāju, viedoklis. Noderīga būtu apkopjoša SVID analīze, ar konkrētu pilnveides plānu. Pārskatos nav aprakstītas darba devēju vajadzības, jaunākās tendences sociālajā darbā, kuras būtu iekļaujamas studiju programmā. Redzams, ka studiju virziena „Sociālā labklājība” un studiju programmu vadītājas aktīvi iesaistās kvalitātes novērtēšanas un pilnveides procesos, ir motivētas izveidot pēc iespējas kvalitatīvāku studiju virzienu un studiju programmas.

Jāņem vērā, ka pēdējo gadu laikā studijas īstēnotas tikai maģistra studiju programmā, bet bakalaura studiju programmā laika posmā no 2012. gada līdz 2019. gadam studējošie netika uzņemti.

Kritērijs POLITIKA UN STRATĒGIJA

Studiju virziena „Sociālā labklājība” studiju programmas ir izstrādātas atbilstoši LU stratēģijai – dot iespējas studentiem iegūt darba tirgū nepieciešamās iemaņas, augstāko izglītību un attīstīt sevi zinātniskās jaunrades darbā. LU prioritāte studijās ir maģistra un doktora studijas, bet tajā pašā laikā attīsta bakalaura studijas kā augstākā līmeņa studiju kvalitātes pamatu. Attiecīgi atbilstoši studiju virziena „Sociālā labklājība” attīstības stratēģijai, kopīgais mērķis studiju programmām ir sagatavot akadēmiski izglītotus un profesionāli kvalificētus speciālistus, kuri nepieciešami Latvijas sabiedrībai, valsts un pašvaldību, kā arī nevalstiskā sektora organizācijām.

Mācību procesā galvenie attīstības virzieni ietver:

- atbilstošas studiju vides pilnveidošanu;
- profesionālu mācībspēku nodrošināšanu;
- studiju kursu un prakses pilnveidi;
- saikni ar darba devēju.

Zinātniskā un mācību darba integrācijā:

- iesaistoties izpētes projektos nacionālajā un starptautiskajā līmenī;
- studentu darbu tematiku saistot ar zinātniski aktuāliem tematiem sociālās labklājības jomā;
- sadarbojoties ar sociālā darba pētniekiem citās valstīs (piemēram, Ziemeļu Baltijas valstu sociālā darba pētnieku tīkla ietvaros (*NBSW Nordic Baltic Social Work network*));
- sadarbība ar Valsts probācijas dienestu un Eiropas Kriminoloģijas biedrību (*European Criminology Society*).

Sadarbībā ar darba devējiem:

- sadarbība ar LM;
- sadarbība ar VPD;
- sadarbība ar pašvaldībām;
- sadarbība ar starptautiskām organizācijām (piemēram, Eiropas Senioru aliansi).

Studiju virziena un studiju programmu vadīšanā tiek ievēroti demokrātijas principi – studējošie darbojas Sociālā darba studiju programmu padomē, nodaļas sēdēs un fakultātes Domē.

Studējošo tiesības un pienākumus regulē vairāki LU saistošie normatīvie dokumenti, būtiskākie no tiem – LU iekšējās kārtības noteikumi studējošajiem (31.05.2004. LU Senāta lēmums Nr. 258), Studiju kursu pārbaudījumu organizēšanas kārtība LU (29.06.2015. LU Senāta lēmums Nr. 211), kā arī katra studējošā parakstītais studiju līgums.

Pasniedzēju tiesības un pienākumus studiju darbā reglamentē LU iekšējās kārtības noteikumi, kā arī Studiju kursu pārbaudījumu organizēšanas kārtība LU, savukārt administratīvā personāla, akadēmiskā personāla un studējošo savstarpējās attiecības tiek skaidri definētas LU saistošajos noteikumos.

Uz jautājumu, vai studiju programma ir balstīta uz sapratni par studentu un ārējās vides vajadzībām un vēlmēm, B. Bela atbild, ka problēma esot tajā, ka praktiķi visbiežāk redzot konkrētajā brīdī nepieciešamo, bet tikai daži sekojot līdzi tam, kā sociālais darbs attīstās citās valstīs. Pateicoties L. Rasnačas ieguldītajam darbam, nu jau 10 gadus LU ir sociālā darba Ziemeļvalstu doktorantūras skolā. Katru vasaru tiek rīkotas vasaras skolas dažādās dalībnieku valstīs (arī Latvijā). Viņa pozitīvi vērtē to, ka vasaras skolā ir gan Ziemeļvalstu doktoranti, gan arī docētāji, kas dod iespēju apmainīties idejām un viedokļiem par to, kā sociālais darbs attīstās citās Ziemeļvalstu augstskolās.. “Manuprāt, svarīgs ir augstskolas piedāvājums, ka tā var nākt pretim arī ar idejām, kas sociālajā darbā notiek globāli. Nevajag ieklausīties tikai studentos, bet arī darba devējos. Daudziem studentiem ir aizrautība un entuziasms, bet bieži vien redzējums ir diezgan šaurs, toties darba devēji redz, kā jaunais profesionālis nonāk darba laukā un kādas zināšanas un prasmes viņam ir vai kādas trūkst, kas vienlaikus ir Latvijas vajadzības tieši no praktiskās pieredzes,” saka B. Bela.

B. Bela uzsver, ka ir nepieciešams apzināt tēmas, kuras mācīt augstskolā un kuras var apgūt praksē: „Nedomāju, ka mums būtu studentiem jā māca lietot SOPA, ko izmanto visas pašvaldības. Uzskatu, ka tā ir tehniska lieta, ko students var iemācīties praksē. Studenti nevar praksē apgūt principus, risināt ētikas dilemmas, jo tam vajag sagatavotību, konceptuāli paskatīties uz lietām. Praktiķiem ir tieksme skatīties uz ļoti piezemētām un praktiskām lietām un tad man rodas jautājums, priekš kam ir vajadzīga augstskola. Var izveidot vienas dienas apmācības, un būs jums SOPA apgūta, bet mēs šeit varētu nodarboties ar tādām lietām, ko nevar vienā dienā iemācīties.”

L. Rasnača darbojas arī nesen „MS Teams” platformā izveidotajā Pasaules sociālā darba docētāju tīklā (SWRF), kur ir gan Japānas, gan Indijas, gan Amerikas Savienoto Valstu un, protams, arī Eiropas speciālisti, kuri strādā augstskolās. Šajā tīklā tiek apspriestas aktuālākās problēmas gan sabiedrībā, gan sociālajā darbā, kā arī izstrādāts ziņojums par Latvijas sociālo darbu krīzes laikā.

Jautāta, vai viņa saskata kādas LU sociālā darba studiju programmas priekšrocības attiecībā pret citu augstskolu piedāvājumiem, B. Bela uzskata, ka pozitīvais esot piedāvātās studijas ārpus Rīgas, kā arī lepojas ar studiju kvalitāti, bet piebilst, ka tajā nepieciešams ieguldīt vēl daudz darba.

Attiecībā uz to, kādēļ studenti izvēlas studēt tieši LU, L. Rasnača atbild: „Manuprāt, šeit ir stipra metodoloģiskā bāze, ko saka arī speciālisti un profesionāļi, kuri ... ar mums sadarbojas. Viņi atzīst, ka metodoloģiskā pieeja maģistra studiju programmā ir ļoti stipra. Studenti varētu būt dažādi, bet problēma ir tajā, ka, salīdzinot ar citām augstskolām vai universitātēm, LU ir augstākā studiju maksa. Studēt gribētāju maksas studiju programmā ir daudz, bet, ņemot vērā, ka

sociālā darba jomā nav tās augstākās algas un saņemt kredītu studijām arī bieži vien nav iespējams, jo cilvēki jau ir ar praksi, viņiem pašiem ir bērni, maksājami kredīti par mājokli vai mašīnu, vai ko citu, viņiem kredīts tiek atteikts. Jāpiebilst, ka iemesls, kāpēc daudzi studē LU ir mārketinga – „no mutes mutē”, piemēram, sākotnēji bija viens cilvēks no Samariešu organizācijas, tagad katru gadu mums ir kāds no tās pašas organizācijas.”

Uz jautājumu, kāpēc studenti izvēlas tieši jūsu studiju programmu, A. Romane – Meiere atbild, ka, viņasprāt, filiālēs un Rīgā studējošo motivācija atšķirās. Filiālēs studējošie izvēloties studiju programmu, kura tuvāka dzīvesvietai.

Analizējot studiju virziena „Sociālā labklājība” mērķi, redzams, ka fokuss likts uz akadēmisko zināšanu un prakses sasaisti, uz pētniecības attīstību sociālajā darbā, ko iesaka arī eksperti, kuri iepriekš veica studiju virzienu akreditāciju. Pozitīvi, ka studiju programma virzīta uz sociālā darba jomas ilgtspējas veicināšanu. Studiju programmas pārstāves uzsvāru liek uz starptautisku sociālā darba skatījumu un attīstību. Viņas norāda, ka jāatrod balanss starp praktiskām studentu, darba devēju vajadzībām un vēlmēm, kā arī teorijas, inovāciju, pētniecības attīstību gan mācību iestādēs, gan sociālā darba jomā. Sociālā darba pētniecība ir LU studiju virziena „Sociālā labklājība” unikālā niša.

Kritērijs CILVĒKRESURSI

Studiju programmas īstenošanā iesaistīti LU SZF Socioloģijas nodaļas pasniedzēji, atsevišķus kursus docējot SZF Komunikācijas studiju nodaļas un SZF Politikas zinātņu nodaļas, kā arī LU Medicīnas fakultātes, LU Juridiskās fakultātes un LU Ekonomikas un vadības fakultātes akadēmiskais personāls. Tā kā sociālā darba studiju programma ir profesionālās augstākās izglītības studiju programma, tad studiju kursu pasniegšanā ir iesaistīti nozares praktiķi, kuri ikdienā veic profesionālu sociālo darbu valsts un pašvaldību iestādēs. Viņi nodrošina studiju programmas saikni ar sociālā darba praksi, seko tās attīstības tendencēm. Sociālā darba praktiķi ir piesaistīti kā stundu pasniedzēji un prakšu vadītāji. Tiek piesaistīti arī vieslektori (Vācija, Nīderlande, Norvēģija). Kopumā studiju programmā nodarbinātas 27 personas, no kurām 17 strādā LU pamatdarbā un ir ievēlētas akadēmiskajos amatos. No ievēlētā akadēmiskā personāla 13 personām ir doktora grāds.

Atbildot uz jautājumu, cik procentuāli no visiem lektoriem ir no sociālā darba jomas, B. Bela skaidro: „Vairākums. Turklāt atsevišķi būtu jāreķina maģistrantūra, kur ir noteikti vairāk, bakalauriem sanāktu mazāk. Bakalauriem pirmajā pusotrā gadā ir daudz vispārīzglītojošo sociālo zinātņu priekšmeti, jo redzu, ka sociālā darba pētniecība LU būtu unikāla niša Latvijā. Mums ir ļoti laba pētniecības kapacitāte sociālo zinātņu jomā, kas nav ne RSU, ne arī kur citur, un to mēs vēlētos stiprināt. Man, kā akadēmiskās socioloģijas studiju programmas vadītājai, ir balta skaudība par sociālo darbu, jo tur ir tik daudz jomas profesionāļu... Tā ir pavisam cita lieta. Pateicoties kolēģiem, arī bijušajiem, sociālā darba studiju programmā vienmēr tiek meklēti jomas profesionāļi, kuriem ir konceptuālā domāšana un kuriem interesē arī pētnieciskā puse.”

B. Bela papildina, ka pagājušajā gadā bijušas pirmās aktivitātes projektā Specifiskā atbalsta mērķa pasākums „Stiprināt augstākās izglītības institūciju akadēmisko personālu stratēģiskās specializācijas jomās” (turpmāk - SAM 8.2.2.), kura ietvaros plānota mācībspēku kapacitātes stiprināšana un izaugsmes veicināšana. L. Rasnača papildina, ka šī projekta ietvaros noslēgts līgums ar pieciem darba devējiem, pie kuriem tiek nodrošināta stažēšanās. Tāpat projekta ietvaros tiek īstenoti regulāri kursi mācību metodikā, svešvalodas prasmju pilnveidē un ITK.

Attiecībā uz to, vai ir aktuālas problēmas saistībā ar personālu, asociētā profesore saka: „Faktiski mēs nemitīgi cenšamies piesaistīt tikai pašus labākos un uzturēt kontaktus tikai ar pašiem labākajiem. Tomēr ir problēma, ka dažos priekšmetos vienlaicīgi vienam pasniedzējam sanāk pārāk liela slodze, ko nav iespējams apvienot, jo slodžu formāti ir dažādi, tāpēc tie būs jādala. Protams, konkurence ir ļoti asa. Atalgojums docētājiem nav tik liels, lai tikai ar to varētu dzīvot. Tomēr daļēji problēmu izdodas risināt, piesaistot gan Latvijas Zinātnes padomes, gan LM, gan ES struktūrfondu un Eiropas Komisijas projektu finansējumu. Uzskatu, ka docētāju kvalifikācija ir ļoti augsta. Arī docētāji tiek regulāri pārvēlēti, un tad ļoti stingri tiek ņemts vērā gan mācību darbs, gan zinātniskais darbs.”

Analizējot, cik no lektoriem aptuveni ir sociālā darba jomā strādājošie profesionāļi, studiju programmas direktore min, ka vismaz 5 - 6, piebilstot, ka ir neskaidrība, kas tiek saprasts ar sociālā darba jomu. Viņaspriekš, pie tās būtu pieskaitāmi arī lektori, kuri strādā pietuvinātās jomās, piemēram, Satversmes tiesa un citās iestādēs.

Attiecībā uz personāla apmierinātības ar darbu izzināšanu, B. Bela atzīst, ka tieši studiju programmas līmenī tas nav darīts, bet LU pēdējos 3 gadus vismaz reizi gadā tiek īstenotas anonīmas aptaujas par apmierinātību, kas tiek variētas vai nu pa fakultātēm, vai studiju virzieniem.

A. Romāne – Meiere informē, ka visi pieaicinātie vieslektori, kas ir apmēram puse no studiju programmas personāla, ir sociālā darba praktiķi, kuri piesaistīti kā eksperti uz atsevišķiem studiju kursiem. Ir LU pamatdarbinieki, kas ir mācībspēki, un tiem lielākoties esot vispārīzglītojošie studiju kursi, savukārt specializācijas studiju kursiem tiek pieaicināti atbilstošie jomas eksperti.

LU tiek domāts gan par jauna personāla iesaisti, gan tā zināšanu pilnveidi. Studiju programmas īstenošanā iesaistīti vairāki spēcīgi sociālā darba praktiķi ar lielu pedagoģisko pieredzi. Studiju virziena „Sociālā labklājība” pārstāvji iesaistās sociālā darba metodisko materiālu, vārdnīcas izstrādē. Ņemot vērā, ka bieži vien mācību process filiālēs ir mazāk kvalitatīvs, pozitīvi vērtējams, ka tiek domāts par to, lai arī tur tiktu piesaistīts kvalitatīvs personāls, kā arī par vairāku pasniedzēju sagatavošanu viena studiju kursa vadīšanai.

Pozitīvi vērtējams tas, ka ir noslēgti sadarbības līgumi ar darba devējiem, pie kuriem tiek nodrošināta pasniedzēju stažēšanās, tādējādi dodot iespēju pasniedzējam labāk iepazīt sociālā darba praksi, darba devēju vajadzības, problemātiku un pilnveidot studiju kursus.

Kritērijs RESURSI UN SADARBĪBA

Studiju virziena „Sociālā labklājība” realizācija notiek LU Sociālo zinātņu fakultātes telpās, izmantojot fakultātes infrastruktūru. Fakultātē ir 31 auditorija ar kopējo studiju vietu skaitu – 1980. Auditoriju kopējā platība ir 2358 m², ņemot vērā visu studiju programmu studentu skaitu, vidēji katram studentam ir „rezervēts” 1,7 m². Visas auditorijas ir renovētas un apgādātas ar darba un mācību vajadzībām ērtiem galdiem un krēsliem, tāfelēm. 11 auditorijas ir aprīkotas ar stacionāro prezentācijas tehniku. Auditoriju un darba telpu aprīkojums ir piemērots studiju programmas sekmīgai realizācijai. Pasniedzēju un studentu prezentācijām papildus ir pieejami 7 portatīvie datori un 7 portatīvie projektori.

Ar labiekārtotām telpām un stacionārajiem datoriem ir nodrošināti arī pasniedzēji un pārējais personāls. Visā fakultātē ir pieejams WiFi, izmantojot LU Informācijas sistēmas lietotājevārdu un paroli, iespējams autorizēties. Diemžēl remonts Sociālo zinātņu fakultātes telpās ir noticis pirms portatīvās un mobilās tehnikas attīstības, tāpēc elektrības pieslēguma vietas nav orientētas uz lielu skaitu individuālo lietotāju.

LU Bibliotēka ir LU akadēmiska pamatstrukturvienība – vispārpieejama zinātniskā bibliotēka, intelektuālo vērtību glabātāja un uzturētāja.

Sociālo zinātņu fakultātes bibliotēka apkalpo lietotājus sociālo zinātņu nozarēs, koncentrē informācijas resursus, kas nepieciešami studiju procesam un mācībspēku darbam, nodrošina to pieejamību, sadarbojas ar fakultāšu vadību un nozaru speciālistiem informācijas nodrošinājuma un pakalpojumu sniegšanas jautājumos, kā arī piedalās lietotāju apmācībā.

Studējošajiem un akadēmiskajam personālam pieejami E-resursi un datu bāzes. Piemēram, sociālo zinātņu nozarē abonētas tādas datu bāzes, kā SAGE, EBSCO Academic complete / eBook Academic Collection, JSTOR, Taylor & Francis, ISI Web of Knowledge, ScienceDirect, Scopus, OECD iLibrary, Letonika.lv u.c. Lietotājiem pieejama Primo Discovery meklēšanas un informācijas piegādes sistēma, kas dot iespēju vienlaicīgi meklēt LU Bibliotēkas apvienotajā informācijas resursu kopā – LU iMākonī (abonētās un brīvpieejas datubāzes, valsts nozīmes bibliotēku elektroniskais kopkatalogs, LU Bibliotēkas veidotās datubāzes: LU publikāciju un vēstures datubāze, LU noslēguma darbu datubāze, LU izstrādāto/aizstāvēto disertāciju datubāze), izveidot starptautiskajiem standartiem atbilstošas informācijas resursa norādes (APA, Harvard, MLA), skatīt citēšanas informāciju, pēc autorizācijas piekļūt abonēto datubāzu pilntekstiem, pasūtīt un pagarināt LU Bibliotēkas krājumā esošos informācijas resursus u.c. iespējas. Jāpiebilst, ka LU Sociālo zinātņu fakultātes mācībspēki un doktoranti apkopojusi un ievietojuši fakultātes mājas lapā ceļvedi uz studijās un pētniecībā noderīgiem interneta resursiem – profesionālo organizāciju mājas lapām, datu arhīviem, asociācijām u.c.

Attiecībā uz materiālo nodrošinājumu B. Bela min, ka tas varētu būt labāks, piebilstot, ka šobrīd tiek ieguldīts darbs, atjaunojot literatūras krājumus bibliotēkā. Īpaši slavējama esot elektronisko resursu datubāze. Studenti gan sūdzoties, ka lielākā daļa literatūras ir angļu valodā. Pēc B. Belas

teiktā, šobrīd tiek domāts par LU filiāļu attīstīšanu, jo tur datorklasēs nepieciešams labāks nodrošinājums un labāks interneta pieslēgums.

L. Rasnača vērtē, ka materiālais nodrošinājums esot apmierinošs, datu bāzes labas, praksēs fragmentāri tiekot izmantoti video materiāli par darbu ar klientiem, lai tos varētu analizēt, bet, viņasprāt, to varētu darīt plašāk. Viņa uzskata, ka Covid – 19 pandēmijas laikā nepietiekot, ka tikai platformā tiek runāts un filmēts. Tā kā, viņasprāt, video treniņi esot noderīgi sociālajiem darbiniekiem, esot iecere sadarboties ar LU komunikācijas speciālistiem.

Ārējā sadarbība ir viens no svarīgākajiem studiju virziena „Sociālā labklājība” stratēģiskajiem mērķiem un uzdevumiem. Sadarbība ar Rīgas domes Sociālo dienestu, Latvijas sociālo darbinieku biedrību, Latvijas Darba devēju konfederāciju un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību tiek realizēta gan izpētes projektos, gan studiju programmu uzlabošanas jomā, gan studentu prakses vietu nodrošināšanā. Veiksmīga sadarbība veidojas arī ar lauku novadu sociālajiem dienestiem (Dagdas novads, Ozolnieku novads, Ogres novads u.c.). Attīstās sadarbība ar Valsts Probācijas dienestu, Ieslodzījuma vietu pārvaldi un nevalstisko sektoru (Samariešu apvienība u.c.).

Jautāta par sadarbību ar citām augstskolām, B. Bela min, ka līdz šim sakarā ar to, ka LU visu laiku bija tikai sociālā darba maģistra studiju programma, sadarbība izveidojusies neesot, tomēr viņa uzskata, ka tuvākajā laikā tai vajadzētu atsākties, jo augstskolām ir vēlme skaidri noprotēt un novērst studiju programmu dublēšanos.

Uz jautājumu, kāda ir studiju programmu direktoru sadarbība ar studentiem, darba devējiem, sabiedrību un citām augstskolām, ministrijām, B. Bela informē, ka savā amatā esot no 2020. gada 1. septembra, kas nozīmējot, ka līdz šim vēl nav bijusi iespēja sadarbību izvērst. Tomēr līdzšinējā studiju programmas direktore L. Rasnača ir ļoti daudz veidojusi dažāda veida sadarbību, piedalījies dažādās padomēs, darba grupās, arī veidojusi darba devēju aptauju. Viņasprāt, viena stunda nedēļā, kas atvēlēta studiju programmas vadībai, ir ļoti liela problēma, kas neļaujot izvērsties, iegūt jauna līmeņa izrāvienu. Viņa uzskata, ka nevar būt studiju programmu vadīšana brīvā laika hobijs, jo pa to laiku var izdarīt administratīvo minimumu. Arī akreditācijas materiālus gatavojot paši studiju programmu vadītāji. Viņa uzskata, ka situācija, kas šobrīd izveidojusies, kad vecais profesijas standarts vairs nav spēkā, bet jaunais vēl nav apstiprināts, kaut gan profesionālajai studiju programmai jābūt atbilstoši profesijas standartam, pielīdzināma avārijai. Jaunajā profesijas standarta projektā esot pietiekoši daudz izmaiņu, kas rada nepieciešamību būtiski mainīt studiju programmu.

L. Rasnača piebilst, ka tiekot veiktas absolventu. Notiekot arī sadarbība un tikšanās ar organizācijām, kurās strādā absolventi. Aptuveni 70% no sociālā darba studiju programmu absolventiem strādājot sociālā darba jomā.

Attiecībā uz sadarbību ar politikas veidotājiem, L. Rasnača min, ka pastāv sadarbība ar Saeimu. Ir būts gan komisijas sēdēs, gan atsevišķu frakciju sēdēs, kur tiek risināti sociālie jautājumi. Sadarbība ir ar LM un Pašvaldību savienību, Rīgas domes Sociālo jautājumu komisiju.

Savukārt, raksturojot sadarbību ar citām augstskolām, viņa norāda, ka ir attīstīta sadarbība ar vairākām augstskolām gan Latvijā, gan ārzemēs, bet daudzi maģistrantūras studenti ir piesaistīti mājām (bērni, ģimene, darbs), tāpēc viņiem ir problemātisko doties ERASMUS studējošo mobilitātes programmas apmaiņā uz veselu semestri.

A. Romane – Meiere norāda, ka studenti atzinīgi vērtējuši tikšanos ar LM pārstāvjiem, kas bijusi gana iedvesmojoša un atklājusi sociālā darba makroprakses būtību. „... tas viņiem rada tādu pārliecinošāku sajūtu, ja ministrijas pārstāvis saka, kā sociālais darbs tiks attīstīts, tad viņiem liekas, jā, es noteikti gribu turpināt studēt,” saka A. Romane – Meiere.

Virziena „Sociālā labklājība” docētāji darbojas Sociālā darba speciālistu sadarbības padomes darbā, LM organizētās diskusijās par sociālā darba izglītību, par sociālā darba ētiku, nozares ikgadējās konferencēs un pētījumu prezentācijās.

LU tiek domāts par nepārtrauktu infrastruktūras, kā arī bibliotēkas resursu pilnveidi, lai nodrošinātu resursus kvalitatīvam docētāju un studentu darbam. Jāņem vērā, ka pēdējo gadu laikā studijas īstenotas tikai maģistra studiju programmā, līdz ar to bakalaura studiju programmas īstenošanai atsākoties, jāveido jauna infrastruktūra, jāiegādājas literatūra. LU īsteno studiju programmu filiālēs, kur infrastruktūra, bibliotēka nav tik labā kvalitātē, kā tas ir Rīgā. Arī studenti aptaujās norāda, ka telpa filiālēs, to aprīkojums neatbilst mūsdienu prasībām. Savukārt studējošie filiālēs atzinīgi vērtē iespēju mācīties tuvu dzīves vietai, kas būtu apgrūtināši, vai pat neiespējami, ja filiāles nebūtu. Savukārt maģistra studiju programmas pārstāvji (studenti un absolventi) infrastruktūru un bibliotēkas piedāvājumu vērtē ļoti augstu. Realitātē bakalaura studiju programmas studentiem ir vājas angļu valodas zināšanas, bet latviešu valodā pieejamais sociālā darba literatūras klāsts ir neliels.

Raksturojot sadarbību abu studiju programmu īstenošanā, jāsecina, ka visintensīvākā tā ir ar pašvaldībām, kā arī prakses vietām un ārvalstu augstākās izglītības iestādēm, kur tiek īstenotas sociālā darba studiju programmas, tāpat valsts pārvaldes iestādēm, Latvijas Sociālo darbinieku biedrību. Sadarbība notiek ne tikai ar mērķi nodrošināt studiju praksi un studiju procesu, bet arī metodisko materiālu izstrādē un pētniecībā.

Kritērijs STUDIJU PROCESS

Turpmāk ziņojuma tekstā raksturota studiju procesa un studiju prakses organizācija un norise abās tā ietvaros īstenotās studiju programmās.

Attiecībā uz studiju saturu abās studiju programmās un to pārklāšanās riskiem, B. Bela uzskata, ka pagaidām labs risinājums esot tas, ka viens un tas pats pasniedzējs docē studiju kursu gan bakalaura, gan maģistra studiju programmā. Tad viņš pats arī ļoti labi zina, ko pasniedzis studiju bakalaura programmas līmenī un ko tieši – maģistra studiju programmas līmenī.

Atbildot uz jautājumu par to, kā tiek nodrošināta papildināmība un nepārklāšanās starp bakalaura un maģistra studiju programmām, L. Rasnača atklāj: „Maģistriem (studiju saturam) pārklāties ir ļoti grūti, jo tur ir viss sīki sadalīts. Tur brīvās izvēles ir maz, un pārklāšanās būtu apgrūtināta.

Studiju programmu pārskatīšanā iesaistām arī docētājus, mēs tīri individuāli ar katru pasniedzēju pārrunājam, kā arī skatāmies kursa aprakstus, kā un kas ar ko ies kopā. Viss tiek pārrunāts Priekšmetu, kas ir līdzīgi, nemaz nav daudz. Sasaiste ar praksi un ievirze, ko sagaida no bakalaura un no maģistra studijām, ir pavisam cita, un domāšanas veids arī ir cits, piemēram, ja man bakalauriem ir sociālās drošības sistēma, tad maģistriem jau ir starptautiskā perspektīva, kur tiek runāts citā līmenī un par citām lietām. Kamēr bakalauriem vēl vajag smalki izrunāt, ka tur ir sociālā apdrošināšana, tur ir sociālais dienests, institūcijas un tā tālāk, maģistriem arī reizēm šie pamatjēdzieni ir jāatkārto, bet tik un tā saruna ir citā līmenī. Varbūt mums ir vieglāk, ka vēlēto pasniedzēju nav tik daudz, bet tie, kas ir, strādā arī sociālā darba jomā.”

Studiju īstenošanā abu studiju programmu docētāji izmanto daudzveidīgas mācību metodes. Runājot par izmantotajām mācību metodēm, L. Rasnača nosauc vairākas – videospēles, grupu darbs, simulācijas, diskusijas, zinātnes kafejnīcas, ‘lifta sarunas’, iesildīšanās jautājumi, lekcijas, semināri. Jautāta, par studijās izmantotajām metodēm, A. Romane – Meiere atbild: „Esmu ienesusi šo praktisko darbību, kas nozīmē, ka studenti paši organizē sociālo akciju. Pakalpojumu sniedzēju apmeklēšana, mācību ekskursijas, projektveidīgās akcijas – tā ir daļa no mācību procesa. Inovatīvo metožu izmantošana ir pietiekami liels spiediens un pamatots spiediens, kas ir studiju programmā jāiekļauj, par to nāksies katra kursa pasniedzējam domāt, pēc formāta, ka lekcijas un tikai semināri ir par maz un tas vairs nav atbilstoši tam, ko sagaida augstākajā izglītībā.”

Runājot par pētniecības procesu studiju programmā, A. Romane – Meiere norāda, ka LU ir sagatavots līgums ar Somijas Tamperes universitāti, kur mācību process bāzēts uz mācīšanos caur projektiem. Līdz ar to diviem studentiem no LU būs iespēja doties uz šo universitāti apgūt projektos bāzētu mācīšanos. Savukārt pētniecības metožu lekciju kursa ietvaros jebkurš pastāvīgais darbs tiek saistīts ar sociālo darbu, piemēra, aptaujas anketām tematiski ir jābūt saistītām ar sociālā darba tēmām. Tāpat, jāintervē sociālā darba speciālisti jeb sociālā darba mērķa grupas pārstāvji.

Attiecībā uz prakses vietām, studiju virziena vadītāja B. Bela stāsta, ka LU ir standartizēta prakšu organizācija, kas nozīmē, ka ir stingras prasības prakšu nolikumiem un dokumentācijai.

Skaidrojot, kā notiek prakšu nodrošināšana, L. Rasnača papildina, ka ar prakses vietām ir noslēgti līgumi. Prakses vietas studenti var izvēlēties, bet netiek pieļauts, ka students iziet praksi savā darba vietā. L. Rasnača mins: „Mēs arī tagad domājam par to, ka jāizveido sistēma, lai mēs prakses vadītājus varētu vismaz morāli stiprināt, jo, ja mēs nevaram prakses vadītājam samaksāt, tad mēs varam viņam vismaz pateikties formāli, pateikt skaistu paldies no LU, mēs domājam par atbilstošiem sertifikātiem.”

A. Romane – Meiere papildina, ka studentiem, kuri nav atraduši prakses vietas, prakses vadītājs palīdzot, sazinoties ar prakses vietu. Prakšu vadītāji tiek nodrošināti ar visu nepieciešamo informāciju par prakses prasībām. A. Romane - Meiere piebilst, ka pagaidām prakšu vadītāji netiekot apmācīti, bet par to esot sākts runāt, jo tas atvieglotu darbu gan pašiem studentiem, gan prakšu vadītājiem. ”Patiesībā arī domājam, ka arī uz prakšu aizstāvēšanu prakšu vadītājiem no

institūcijām būtu iespēja piedalīties. Bet tas nebūtu obligāti, jo ir prakšu vadītāji, kuri ir ļoti noslogoti, bet tiem, kuri ir gatavi, ja viņi kaut reizi piedalītos prakses aizstāvēšanā LU, tad viņiem nākamajā reizē būtu daudz vieglāk būt prakses vadītājam, jo viņi redzētu, ko LU sagaida no viņiem tajā brīdī, kad aizstāv praksi. Tātad padarīt prakses aizstāvēšanu atvērtāku,” saka A. Romane – Meiere.

Lai iegūtu atgriezenisko saiti no prakses vietām, maģistra studiju programmas vadītāji piedalās visās prakses aizstāvēšanās. Prakses vadītāji tajās sniedz rakstisku informāciju LU izstrādātā paplašinātā izvērtējuma formā, bet studenti – savā prakses atskaitē un prezentācijā. Pēc tam tiek nopietni analizēts, kurās prakses vietās ko var apgūt un kā pilnveidot studentu iespējas apgūt sociālā darbinieka prasmes un zināšanas.

1.4.1. PROFESIONĀLĀ BAKALAURA STUDIJU PROGRAMMA “SOCIĀLAIS DARBS”

Sociālā darba profesionālās bakalaura studiju programmas mērķis ir:

1. nodrošināt otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības, profesionālā bakalaura grāda sociālajā darbā un piektā līmeņa profesionālās kvalifikācijas „Sociālais darbinieks” iegūšanu;
2. sniegt nepieciešamo zināšanu, prasmju un vērtību bāzi kvalificētai profesionālajai darbībai sociālā darba jomā mikro, mezo un makro līmeņos un tālākai izglītībai.

Šī mērķa sasniegšanai studiju programma ir izvirzījusi sekojošus uzdevumus:

1. nodrošināt iespēju apgūt profesiju atbilstoši LR profesiju klasifikatoram un apstiprinātajam sociālā darbinieka profesijas standartam, sagatavot augsti kvalificētus un konkurēt spējīgus sociālos darbiniekus LR sociālās sfēras vajadzībām;
2. attīstīt sociālajā darbā nepieciešamo teorētisko zināšanu, prasmju un vērtību bāzi darbam indivīda, ģimenes, grupas, kopienas un sabiedrības līmenī;
3. veidot izpratni par sociālā darba teorijas un prakses ciešo saistību, nodrošinot apgūto zināšanu pielietošanu praktiskajā darbībā;
4. attīstīt studentos prasmes un iemaņas strādāt saskaņā ar sociālo darbinieku profesionālās ētikas kodeksu;
5. veicināt studentos interesi par tālākizglītības un profesionālās kvalifikācijas celšanu.

Studiju programmas ietvarstruktūras līmenis	
EKI līmenis	6
LKI līmenis	6
Profesionālās kvalifikācijas līmenis	5
Kvalifikācijas joma, pakāpe un veids	

Tematiskā joma (ISCED)	Sociālā labklājība (76)
Izglītības programmu grupa (ISCED)	Sociālie pakalpojumi (762)
Kvalifikācija izglītības pakāpē	Augstākā izglītība
Kvalifikācijas veids	Profesionālā augstākās izglītības kvalifikācija

Studiju programma akreditēta līdz 31.12.2021.

Iegūstamā kvalifikācija: sociālā rehabilitētāja kvalifikācija

Valoda: latviešu

Apjoms KP/ECTS: 160/240

Budžeta vietu skaits 2020. gadā: 20

Studiju maksa 2020./2021. akadēmiskajā gadā:

- 1900 EUR/gadā pilna laika studijas
- 1200 EUR/gadā nepilna laika klātienes studijas filiālēs

Studiju ilgums:

- 4 gadi pilna laika studijas
- 4,5 gadi nepilna laika studijas

Lekciju norises vieta: Rīga, nepilna laika klātienes studijas filiālēs Alūksnē, Cēsīs un Kuldīgā.

Atbilstoši otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standarta prasībām studiju programmā iekļauti vispārīzglītojošie studiju kursi, sociālās labklājības jomas teorētiskie pamatkursi un informācijas tehnoloģiju kursi, sociālās labklājības jomas profesionālās specializācijas kursi, izvēles kursi, prakse, kā arī valsts pārbaudījums, kura sastāvdaļa ir bakalaura darba izstrāde un aizstāvēšana.

Studiju programmas plānotie rezultāti atbilst EKI 6.līmenim:

1. Zināšanas.

- Zina sociālā darba vēsturisko attīstību, attīstības tendences mūsdienās, izprot sociālā darba multidisciplināro raksturu.
- Izprot un spēj analizēt sociālā darba teorētisko bāzi, pieeju daudzveidību.
- Prot izskaidrot sociālā darba intervences līmeņu (mikro, mezo un makro) atšķirības un specifiku.
- Spēj izvēlēties metodes un tehnikas sociālajam darbam ar indivīdu, ģimeni, grupām, kopienu un sabiedrību kopumā.
- Izprot un prot identificēt sociālās problēmas, raksturot sociālā darba mērķa grupu problēmas.
- Zina sociālās politikas procesu, sociālās drošības sistēmu un sociālo tiesību īstenošanas iespējas.
- Zina projektu izstrādes un īstenošanas posmus, finansējuma iegūšanas iespējas.
- Spēj stratēģiski un analītiski formulēt un risināt sociālā darba nozares problēmas.
- Spēj izstrādāt teorētiska un empīriska pētījuma dizainu.

2. Prasmes.

- Spēj izvēlēties konkrētajai situācijai atbilstošāko sociālā darba teoriju un pielietot to sociālā darba procesā.
- Spēj pielietot metodes un tehnikas sociālajā darbā atbilstoši iejaukšanās līmenim un sociālā darba procesa posmam.
- Pārvalda komunikācijas un intervēšanas prasmes.
- Prot iegūt, atlasīt un apstrādāt profesionālo pienākumu veikšanai nepieciešamo informāciju.
- Spēj analizēt sociālās problēmas sociālo procesu kontekstā, plānot un īstenot atbilstošu intervenci.
- Prot strādāt komandā un vadīt komandas darbu.
- Spēj izstrādāt projekta pieteikumu.
- Prot veikt teorētisku un empīrisku pētījumu, prezentēt pētījumu rezultātus.

3. Attieksmes un kompetences.

- Izprot profesionālo ētiku un prot risināt ētiskās dilemmas.
- Darbībā īsteno profesionālās vērtības un ētikas principus.
- Sadarbību balsta uz savstarpējas cieņas ievērošanu un viedokļu dažādības toleranci;
- Profesionālajā darbībā ir radoši un inovatīvi.
- Izprot sociālā darbinieka profesionālās pilnveides nozīmi kvalitatīvu pakalpojumu nodrošināšanā.
- Ir motivēti tālākizglītbai un sistemātiskai profesionālās kvalifikācijas pilnveidei.

Studiju programmas saturs ir izstrādāts, vadoties no studiju programmas mērķiem un uzdevumiem, kā arī lai sasniegtu plānotos studiju rezultātus. Studiju programma sastāv no obligātās daļas, kurā ietilpst vispārizglītojošie studiju kursi, nozares teorētiskie pamatkursi, prakse un valsts pārbaudījums, ierobežotās izvēles studiju kursiem un izvēles daļas (skat.1.13.tabulu).

1.13.tabula. LU bakalaura studiju programmas “Sociālais darbs” saturs

Obligātā daļa

Vispārizglītojošie studiju kursi	22
Attīstības psiholoģija	4
Civilā aizsardzība	1
Filozofijas pamati	2
Ievads komunikācijas zinātnē	2
Ievads psiholoģijā	4
Ievads socioloģijā	2
Ievads studijās, pētniecībā un akadēmiskajā rakstībā	2
Ievads tiesību zinātnē	4

Vides aizsardzība	1
Nozares teorētiskie pamatkursi	36
Ievads socioloģisko pētījumu metodēs un organizācijā	2
Ievads sociālajā darbā	4
Kursa darbs I	2
Kursa darbs II	2
Psihiatrijas pamati	2
Saskarsme sociālajā darbā	4
Sociālā aizsardzība	2
Sociālā darba metodes un process	4
Sociālā darba projektu vadīšana	4
Sociālā darba teorijas	4
Sociālā darba ētika un vērtības	2
Sociālā politika	4
Prakse	26
Prakse I	6
Prakse II	10
Prakse III	10
Valsts pārbaudījums	12
Diplomdarba izstrāde I	4
Diplomdarba izstrāde II	6
Valsts pārbaudījums sociālajā darbā	2

Ierobežotās izvēles studiju kursi piedāvā iespēju apgūt profesionālās svešvalodas - angļu valodu sociālajiem darbiniekiem (4 KP) vai vācu valodu sociālajiem darbiniekiem (4 KP).

Izvēles daļa (54 KP)

Brīvprātīgo darba vadīšana	2
Cilvēktiesības	2
Ekonomikas teorijas pamati	4
Elektroniski resursi un meklēšana	2
Krīzes psiholoģija	2
Kvalitatīvās pētījumu metodes sociālajās zinātnēs	2
Kvantitatīvās socioloģisko pētījumu metodes	2
Latvijas sociālās drošības sistēma	4
Mūsdienu demokrātijas pamatproblēmas	2
Organizāciju teorija	2
Psihosociālais darbs	2
Pētījumi sociālajā darbā	2
Reliģiju problemātika sociālajā darbā	2
Socioloģiskā politikas analīze	2
Sociālais darbs ar dažādām klientu grupām	2
Sociālais darbs ar grupu	2
Sociālais darbs ar indivīdu un ģimeni I	2
Sociālais darbs ar indivīdu un ģimeni II	2

Sociālais darbs ar vielu atkarīgām personām	2
Sociālais darbs kopienā	4
Sociālais darbs makrolīmenī	2
Sociālais darbs multikulturālā sabiedrībā	2
Sociālais darbs paliatīvajā aprūpē	2
Sociālo pakalpojumu kvalitātes vadība	2
Sociālo programmu īstenošana un novērtēšana	2
Sociālā gerontoloģija	2
Sociālā pedagogija	4
Sociālā psiholoģija	4
Sociālās medicīnas pamati	2
Supervīzija sociālajā darbā I	2
Supervīzija sociālajā darbā II	2
Uzņēmējdarbības pamati	2
Vardarbības fenomens sociālajā darbā	2
Ģimene kā sistēma	2
Ģimenes socioloģija	2

Nosacīti sadalot studiju programmas teorētiskos studiju kursus pēc līmeņiem, novērojams, ka visvairāk studiju kursu fokusējas uz sociālā darba makro un mezo līmeni, bet mazāk uz mikro līmeni (skat.1.14.tabulu).

1.14.tabula. Nosacīts LU bakalaura studiju programmas “Sociālais darbs” izvēles studiju kursu dalījums pa prakses līmeņiem

Mikro līmenis	Mezo līmenis	Makro līmenis
Krīzes psiholoģija Sociālais darbs ar dažādām klientu grupām Psihosociālais darbs Sociālais darbs ar indivīdu un ģimeni Sociālais darbs ar vielu atkarīgām personām Sociālais darbs paliatīvajā aprūpē	Brīvprātīgo darba vadīšana Sociālais darbs ar grupu Sociālais darbs kopienā Sociālo programmu īstenošana un novērtēšana Sociālā gerontoloģija Ģimene kā sistēma	Cilvēktiesības Ekonomikas teorijas pamati Latvijas sociālās drošības sistēma Mūsdienu demokrātijas pamatproblēmas Reliģiju problemātika sociālajā darbā Sociālais darbs makrolīmenī Sociālais darbs multikulturālā sabiedrībā Sociālo pakalpojumu kvalitātes vadība

Studiju programmas satura orientāciju uz sociālā darba prakses mezo un makro līmeņiem atspoguļo arī tie studiju kursi, kuru apjoms ir 4 KP.

Līdzīga aina novērojama, aplūkojot nozares teorētiskos pamatkursus – no 6 kursiem, kuri tiek īstenoti 4 KP apjomā, tikai divi ir saistīti ar sociālā darba praksi mikrolīmenī – „Saskarsme sociālajā darbā” un „Sociālā darba metodes un process”.

Studiju prakse papildina teorētiskās zināšanas ar praktisko pieredzi – dažādu institūciju un sociālo institūciju mērķa grupu iepazīšanu, institūciju izpēti un asistēšanu sociālajam darbiniekam ikdienas pienākumu veikšanā, apliecinot dažādu pakalpojumu pielietošanu praksē, kā arī prasmju attīstīšanu klienta sociālā gadījuma vadīšanā. Students izvēlās vienu sociālo institūciju, kurā asistē sociālajam darbiniekam profesionālo pienākumu veikšanā, kā arī patstāvīgi veic darbu ar klientiem. Prakses vadīšana un organizācija skaidri tiek definēta Prakses rokasgrāmatā (prakses nolikums), kuru katrs studējošais saņem, uzsākot 1. praksi, un tā ir viņa rīcībā līdz studiju beigām. Rokasgrāmatā ir aprakstīti katras studiju prakses mērķi, uzdevumi, prasības, novērtēšanas veidi, iesniedzamie dokumenti un prakses organizēšanas kārtība. Prakses rokasgrāmata ievietota LU Sociālo zinātņu fakultātes mājaslapā, lai jebkurā laikā arī prakses vadītājs sociālajā institūcijā varētu iegūt nepieciešamo informāciju.

Praksi veido trīs daļas:

1. **Prakse I (6 KP)** ir paredzēta sociālā darba prakses iepazīšanai dažādās institūcijās un sociālo institūciju mērķa grupu iepazīšanai 1. studiju gada 2. semestrī. Šīs prakses uzdevumi ir
 - iepazīstināt ar sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas institūcijām un sociālā darba norisi tajās;
 - iepazīstināt ar sociālā darba mērķa grupām un to sociālajām problēmām;
 - noskaidrot sociālā darba speciālistu kompetenču sadalījumu un uzdevumus konkrētā institūcijā.
2. **Prakse II (10 KP)** ir plānota pieredzes gūšanai sociālajā darbā kādā no sociālajām institūcijām pēc studenta izvēles. Prakses laikā students veic institūcijas izpēti un asistē sociālajam darbiniekam ikdienas pienākumu veikšanā. Prakses semināros fakultātē studenti dalās pieredzē un paplašina viens otra redzesloku par dažādām institūcijām un pakalpojumiem sociālā darba jomā. Prakse II tiek organizēta 5. semestrī (3. studiju gads). Lai sasniegtu prakses mērķi, studentam ir jāizpilda prakses uzdevumi:
 - 2.1. **Pētīt un analizēt sociālo institūciju:**
 - gūt izpratni par sociālās institūcijas darbības tiesiskajiem pamatiem un finansēšanas principiem, darba organizāciju un administrēšanu;
 - analizēt prakses institūcijas darbību, problēmas un resursus attīstībai, veikt SVID analīzi;
 - analizēt sociālās institūcijas klientu, klienta problēmu un institūcijas sniegto pakalpojumu atbilstību klienta vajadzībām;
 - iepazīties ar institūcijas piesaistītajiem resursiem klienta problēmu risināšanai;
 - noskaidrot sociālās institūcijas sadarbības institūcijas un to funkcijas klientu problēmu risināšanā.
 - 2.2. **Līdzdarboties sociālā darba procesā:**
 - sadarboties ar prakses vadītāju institūcijā un izstrādāt studenta individuālo prakses plānu, ņemto vērā Prakses II mērķi un institūcijas specifiku;
 - atbilstoši prakses institūcijas specializācijai un studenta individuālajam darba plānam, piedalīties institūcijas sociālā darba norisē (ģimeņu apsekošana, klienta vēstures

aizpildīšana, klienta intervences plāna sastādīšana, līdzdarbība atbalsta, izglītības, u.c. grupās), tā analizē un izvērtēšanā;

- novērot un analizēt institūcijas sociālā darba speciālistu praksē izmantotās teorijas, metodes, lomas, izprast sociālā darba specifiku institūcijā;
- sagatavot prakses atskaiti un atraktīvi prezentēt savu viedokli par prakses institūciju un tajā veikto sociālo darbu.

3. Prakse III (10 KP) ir plānota prasmju attīstīšanai klienta sociālā gadījuma vadīšanā. Students izvēlās vienu sociālo institūciju, kurā asistē sociālajam darbiniekam profesionālo pienākumu veikšanā, kā arī patstāvīgi veic darbu ar trim klientiem. Prakse III tiek organizēta 7. semestrī (4.studiju gads), bet nepilna laika klātienē studiju formā var tikt organizēta vasaras studiju periodā. Lai sasniegtu prakses mērķi, studentam ir jāizpilda sekojoši prakses uzdevumi:

- praktiski veikt patstāvīgu sociālo darbu ar vairākiem klientiem;
- pētīt un analizēt klienta sociālo problēmu veidošanos (cēloņus un sekas);
- izstrādāt intervences plānu klienta problēmu risinājumam sadarbībā ar prakses vadītāju;
- izvēlēties un izmantot atbilstošas sociālā darba teorijas, metodes un sociālā darbinieka lomas darbā ar klienta sociālo gadījumu;
- piedalīties sociālās institūcijas ikdienas darbā, veicot prakses vadītāja uzticētos pienākumus;
- savā darbā stingri vadīties pēc Latvijas sociālo darbinieku ētikas kodeksa.

Prakses III laikā students strādā 3 pilnas dienas nedēļā prakses institūcijā, bet viena diena ir atvēlēta patstāvīgajam darbam. Šajā dienā students apmeklē prakses seminārus universitātē, raksta dienasgrāmatu, studē literatūru. Prakses institūcijā students strādā ar vairākiem (vismaz trim) sociālajiem gadījumiem, bet tikai vienu no tiem prakses noslēgumā students izvēlās analīzei un sagatavo to aizstāvēšanai.

Lai nodrošinātu sociālā darba profesionālo zināšanu un iemaņu apgūšanu, prasmi praktiski pielietot apgūto teorētisko materiālu, mācību procesā tiek izmantotas dažādas interaktīvas mācību metodes, kā rezultātā akadēmiskas lekcijas, t.i., pasīvs darbs ar auditoriju, veidotu tikai mazāko daļu. Plaši tiek pielietotas tādas metodes kā darbs pāros un triādēs, lomu spēles, grupu darbs, semināri, diskusijas, projektu izstrāde, prāta vētras u.c. interaktīvās apmācības metodes. Studiju programmā A daļas un atsevišķu B daļas kursu nodrošināšanā ir uzsākta E-studiju vides Moodle izmantošana, kurā tiek ievietoti studiju procesā nepieciešamie materiāli, publikācijas, uzdevumi.

Individuālais darbs ietver eseju, referātu un konspektu izstrādi, zinātniski pētniecisko darbu izstrādi (kursa darbi), novērošanu un dienasgrāmatu rakstīšanu, interviju veikšanu u.c.

Interaktīvais darbs auditorijā un individuālie darbi tiek orientēti uz darba tirgum nepieciešamo prasmju un kompetenču apguvi, piemēram, klientu intervēšanā, problēmsituācijas izvērtēšanā, intervences vai rehabilitācijas plāna sastādīšanā, komunikācijas veidošanā ar klientu, sadarbības prasmju attīstīšanā darbam komandā, kā arī prezentācijas prasmju attīstīšanai, projektu izstrādei un plānošanai u.c.

Lai veicinātu studentu zinātnisko pētniecību par sociālā darba profesijai nozīmīgiem un aktuāliem jautājumiem, pirms kursa darbu un diplomdarbu tematu iesniegšanas sadarbībā ar Latvijas Sociālo darbinieku biedrību (sociālā darba praktiķiem), dažkārt arī sadarbībā ar Labklājības ministriju, izveidots pētījumu tematu saraksts. Studenti ar šo tematu sarakstu tiek iepazīstināti kursa darbu un diplomdarbu izstrādes ievadlekcijās.

Lai veicinātu studentu savstarpējas diskusijas pētniecisko darbu aizstāvēšanā, Sociālā darba studiju padome Kursu darbu II recenzēšanā iesaistīja arī studentus. Šī prakse studiju programmas realizācijas gaitā izrādījās efektīva, jo studentiem bija iespēja iepazīties ar kursabiedru pētniecisko darbu, konstatēt kursabiedra un sava darba stiprās un vājās puses, mācīties vērtēt atbilstoši izvirzītiem kritērijiem, iegūt padziļinātas zināšanas kādā no sociālā darba jautājumiem.

Paralēli kontaktstundām auditorijā un elektroniskai saziņai ar studentiem e-studiju vide „Moodle” vai e-pastā, pasniedzēji nodrošinās individuālas konsultācijas studentiem klātienē, atbilstoši semestra sākumā sastādītam grafikam.

Saskaņā ar studentu ieteikumiem veidota ciešāka saikne starp sociālā darba praksi un teorētiskajām zināšanām un analītiskajām prasmēm. Tā rezultātā turpinās sadarbība ar nozares profesionāļiem (Ieva Ozola, Daina Vanaga), kā arī iesaistīti citi nozares profesionāļi, kuriem ir pieredze darbā ar tām sociālā darba mērķa grupām, kuru problēmas jārisina, ņemot vērā sociāli demogrāfiskās izmaiņas sabiedrībā.

Studiju kursu saturs liecina par to, ka studiju programma pārsvarā orientēta uz sociālā darba mezo un makro praksi. Pozitīvi vērtējams, ka vairāku studiju kursu apjoms ir 4 KP, līdz ar to studiju programma nav sadrumstalota un iespējams studiju kursus apgūt padziļināti. Ir daudz socioloģiski-pētniecisko kursu, kas sakrīt ar studiju virzienu „Sociālā labklājība” un tās vadītājas vīziju par studiju programmas virzību uz sociālā darba pētniecību. Studiju saturā nedaudz pārstāvēta sociālā darba kopienā tematika. Tāpat pietiekami nav aplūkota pamattēma – sociālās problēmas, to definēšana visos sociālā darba prakses līmeņos, kā arī to attīstība mūsdienu globālajā sabiedrībā, proti, sociālo problēmu socioloģija. Pozitīvi vērtējams, ka 4 KP studiju kurss veltīts supervīzijai, kas sakrīt ar ekspertes M. Sarkanē ieteikto, ka nepieciešams studentiem jau studiju procesā iepazīt supervīzijas būtību, kā arī nodrošināt tās pieejamību studentiem studiju laikā. Pozitīvi vērtējams, ka studiju programmā iekļauts studiju kurss „Saskarsme sociālajā darbā”, tāpat labu iespaidu atstāj studiju prakses organizācija, kas, ņemot vērā studiju programmas darba atsākšanu 2018./2019. studiju gadā, vēl jāpierāda darbībā.

Kritērijs DARBA DEVĒJU UN ABSOLVENTU APMIERINĀTĪBA ABSOLVENTU APGŪTO KOMPETENČU GRIEZUMĀ

Šo studiju programmu gan vērtējis tikai viens darba devējs, vairākām kompetencēm dodot augstāko vērtējumu un vienu kompetenci nevērtējot vispār, tādēļ analizē iekļauti tikai absolventu vērtējumi. Vērtējumu snieguši 6 absolventi diezgan plašā aritmētisko vidējo amplitūdā – no 2

līdz 4,17 punktiem (detalizētu kompetenču grupās iekļauto zināšanu, prasmju un attieksmju uzskaitījumu skat. šī ziņojuma 2.1.2.nodaļā).

Visaugstāk vērtētās kompetenču grupas no absolventu puses, kā redzams 1.15. tabulā, ir sociālā darba teorētiskās bāzes attīstīšana un profesionālās ētikas ievērošana. Savukārt visvājāk attīstītas ir kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā, kam seko sociālais darbs kopienā.

1.15.tabula. LU bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

Darba devēju vērtējums	Punkti	Absolventu vērtējums	Punkti
Kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā	N/d	Kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā	4,17
Kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā	5	Kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā	4,17
Kompetences profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē	5	Vispārējās kompetences	3,94
Vispārējās kompetences	5	Kompetences profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē	3,83
Kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm	4,71	Kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm	3,45
Kompetences sociālajā darbā kopienā	4,71	Kompetences sociālajā darbā kopienā	3,06
Kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā	4	Kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā	2

Šeit gan jāņem vērā, ka, šo studiju programmu vairākus gadus nav absolvējis neviens sociālais darbinieks, līdz ar to vērtējums ir sniegts par studiju programmu, kura īstenošana vairākus gadus iepriekš.

Kritērijs STUDENTU UN ABSOLVENTU APMIERINĀTĪBA AR STUDIJU PROCESU

Aptaujā piedalījās 17 studenti un 6 absolventi. Tā kā studiju programmas absolventi var novērtēt tikai studiju programmu, kas tika īstenota pirms vairāku gadu pārtraukuma, tad nebūtu korekti datus attiecināt uz atjaunoto studiju programmu. Šīs studiju programmas studenti, kā redzams 1.16. tabulā, augstāko novērtējumu snieguši pasniedzēju profesionalitātei sociālajā darbā, kam seko pasniedzēju objektivitāte studentu darbu novērtēšanā. Viszemāk vērtēts bibliotēkā pieejamās literatūras klāsts, par ko min arī studiju virziena „Sociālā labklājība” vadītāja intervijā, kā vienu no problēmām minot studentu vājās angļu valodas zināšanas. Šeit jāņem vērā, ka intervijās piedalījās tikai filiāļu studenti.

Kritērijos, kas attiecas uz pasniedzēju profesionalitāti, LU studiju programma saņēmusi no studentiem visaugstāko vērtējumu visu bakalaura studiju programmu vidū. Tiek minēts, ka liela daļa pasniedzēju ir augsta līmeņa profesionāļi. Pārsvarā visi objektīvi novērtē studentu darbu. Tai pašā laikā, kāds students min, ka nepieciešams ņemt vērā, ka pasniedzējiem nekad nebūs vienāda kritēriju skala, taču kopumā vērtējumi ir objektīvi.

Šīs studiju programmas studenti arī sevi vērtē kā vissagatavotākos uzsākt darbu apgūtajā profesijā. Komentāros studenti norāda – kāds jau strādā par sociālo darbinieku, kāds jūtas par sevi ļoti pārliecināts. Tai pašā laikā izskan arī viedoklis: „Teorija īsti nesaskan ar realitāti. Nepietiek tikai ar zināšanām, jābūt arī izpratnei, praksei, empātijai”. Tāpat vairākkārt minēts, ka nāksies apgūt konkrētās darba vietas specifiku, ka „nepārtraukti ir jāpilnveido savas zināšanas”.

Salīdzinoši labi no studentu puses tiek vērtēts lekciju plānojums, studentiem patīk, ka tā vienmēr ir konkrēta diena, kas nemainās. Tomēr vairāki studenti min, ka lekcijas par bakalaura darba rakstīšanu vajadzētu 4. kursa sākumā.

Studenti ir apmierināti, ka var mācīties tuvu savai dzīvesvietai, t.i., LU filiālēs. Tiesa, gan telpu, gan datortehnikas, gan bibliotēkas kvalitāte šajās filiālēs tiek vērtēta daudz zemāk nekā Rīgā. Tai pašā laikā ir iespējams pasūtīt literatūru no LU bibliotēkas Rīgā, izmantot e-resursus, bet problēmas bieži vien rada studentu vājās svešvalodu zināšanas. Filiāļu studentiem radušās arī problēmas ar informācijas apmaiņu, saziņu. Nepieciešama aktīva studējošo personiskā iesaiste, lai noskaidrotu nepieciešamo informāciju.

Raksturojot studiju praksi, studenti min, ka prakses atskaites veidošana bijusi profesionāla. Augsti vērtēts tas, ka studiju laikā studentiem bijusi iespēja izvēlēties dažādas prakses vietas, kas ir ļoti pozitīvs rādītājs.

Vērtējot zināšanas un prasmes, kas apgūtas šajā studiju programmā, studenti norāda, ka zināšanu ir daudz, bet tās ļoti atšķiroties no praksē nepieciešamā. Vairāk būtu nepieciešami studiju kursi, kuri tieši saistīti ar praktisko sociālo darbu.

1.16.tabula. LU bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” novērtējums
(novērtējuma skala no 1 līdz 5)

	Absolventu atbildes (n=6)	Studējošo atbildes (n=17)
Mācību iestāde savās telpās nodrošināja (nodrošina) datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams	4,5	4,29
Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāli sociālajā darbā	4,17	4,76
Telpas mācību iestādē bija (ir) modernas un labā stāvoklī	4	3,88
Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtēja (novērtē) studentu darbu	3,83	4,35
Man ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu (kurā izvēlējos studēt)	3,67	4,24
Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu (apgūstu) šajā studiju programmā	4	4,12
Bibliotēkā bija (ir) visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	3,33	3,65
Nodarbības mācību iestādē bija (ir) veiksmīgi saplānotas	3,83	4,29
Informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti (ir) labi organizēta	3,67	3,76
Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika (tiek) organizēta prakse	3,33	4,12
Studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	3,83	4,18

LU bakalaura studiju programmas studenti uzskata, ka šīs studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā.

1.4.2. PROFESIONĀLĀ MAĢISTRA STUDIJU PROGRAMMA “SOCĪĀLAIS DARBS”

LU Sociālo zinātņu fakultātes studiju virziena „Sociālā labklājība” profesionālās maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” direktore, asoc. prof. Līga Rasnača iepazīstināja ar maģistra studiju programmas vīziju, kas ir „kļūt par vienu no vadošajiem sociālā darba izpētes un studiju

centriem Baltijas valstīs, kā konkurētspējas pamatu, izvirzot padziļinātu specializāciju kriminālās justīcijas sociālajā darbā un veidojot specializāciju sociālajam darbam ar ģimeni”, kā arī studiju programmas misiju, kas ir „sagatavot akadēmiski izglītotus un profesionāli kvalificētus speciālistus, kuri nepieciešami Latvijas sabiedrībai, valsts un pašvaldību, kā arī nevalstiskā sektora organizācijām”.

Profesionālā maģistra studiju programma „Sociālais darbs” nodrošina iespējas personām iegūt profesionālo maģistra grādu sociālajā darbā, sociālā darbinieka piekto Latvijas profesionālās kvalifikācijas līmeni (profesijas kods – 263501) un septīto LKI un EKI līmeni, veicinot profesionālo kompetenci, administratīvās, jaunrades un pētnieciskās iemaņas.

Lai nodrošinātu šo mērķi, studiju programmas **uzdevumi** ir:

- izglītot augsti kvalificētus Latvijas un Eiropas Savienības standartiem atbilstošus Latvijas Republikas sociālajā sfērā strādājošus sociālos darbiniekus;
- attīstīt studentos prasmes un iemaņas strādāt saskaņā ar sociālo darbinieku profesijas standartu un profesionālās ētikas kodeksu;
- nodrošināt jaunāko sasniegumu apguvi sociālā darba teorijā un praksē, veicināt spēju turpināt profesionālo pilnveidi, iesaistīties mūžizglītībā;
- sagatavot studentus ar pētnieciskajam un jaunrades darbam nepieciešamajām zināšanām un prasmēm, spēju kritiski izvērtēt to pielietojumu sociālā darba jomā;
- sagatavot studentus ar teorētiskām zināšanām un praktiskām iemaņām sociālā darba jomā, kuras ļauj turpināt izglītību doktora studiju programmā;
- sagatavot studentus ar projektēšanas darba, vadībinību un informāciju un komunikāciju tehnoloģiju kompetenci, veicinot spēju līdzdarboties zinātniskajos un praktiski orientētos projektos;
- padziļināti apgūt zināšanas, prasmes un kompetences, kas nepieciešamas darbā ar klientiem sociālajā darbā kriminālās justīcijas jomā un sociālās attīstības sociālajā darbā.

Studiju programmas mērķi un uzdevumi ir atspoguļoti arī studiju kursu aprakstu definētajos rezultātos, uzdevumu sasniegšana tiek novērtēta katra studiju kursa noslēguma pārbaudījumā, prakšu un maģistra darba aizstāvēšanā. Studiju programmas direktores ieskatā, studiju programmas mērķis ir sagatavot akadēmiski izglītotus un profesionāli kvalificētus speciālistus, kuri nepieciešami Latvijas sabiedrībai, valsts un pašvaldību, kā arī nevalstiskā sektora organizācijām. Studiju programmā studenti padziļināti apgūstot sociālā darba teorētiskās zināšanas un izpētes metodes, kā arī nepieciešamās prasmes zināšanu pielietojumā, iegūstot kompetenci sociālā darba jomā. Tāpat studenti spējot dziļi un vispusīgi analizēt sociālos procesus no dažādām sociālā darba perspektīvām, ir konkurētspējīgi darba tirgū gan kā darba ņēmēji, gan arī nevalstiskā un privātā sektora administrācijā un vadībā, aktīvi iesaistās sociālo akciju un projektu realizācijā.

Asociētā profesore min, ka pēdējos gados vairs misiju un vīziju neatkārto katrā pašnovērtējuma ziņojumā, bet vēl 2017. un 2018. gadā, protams, to vēl rakstījuši. Viņa piebilst: „Tagad uz jauno

akreditāciju mēs diezgan nopietni gatavojamies, nākas ļoti nopietni pārstrādāt studiju programmu, par cik mainās standartu sistēma, specializācijas, mums paredzēts piedāvāt papildus vienu jaunu specializāciju, diezgan fundamentāli, bet misija ir līdzīga kā visām augstākās izglītības programmām, tur sagatavot augsti kvalificētus speciālistus, mūsu gadījumā, kas mūsu stiprās puses, tā saistība ar pētniecību, protams, metodoloģijas, arī specializācija, kas ir unikāla ne tikai Latvijas, bet arī Baltijas mērogā. Un diezgan laba sadarbība arī ar probācijas dienestu, un arī projekti šajā jomā tiek realizēti.”

Jautāta, kas tā ir par jauno specializāciju, L. Rasnača atbild, ka tā ir „Sociālais darbs kriminālās justīcijas jomā”. Viņa skaidro: „Bija viens 9 valstu kopīgs projekts, kur šādu specializāciju izstrādāja moduļos, un mēs esam viena no tām augstskolām, kas arī realizē šos izstrādātos moduļus. Specializācija tiek padziļināta tālākajos projektos: par darbu ar dzimumnoziedzniekiem (CIRCLE4EU jeb APLI un PONT (Probation. Observation, Networking. Training). Abi ir ES Eiropas Komisijas finansēti projekti, kuri tiek vērtēti kā piešķirumu programmas “*Horizon 2020*” projekti. Specializācija tiek pilnveidota sadarbībā arī ar Probācijas dienesta un Tieslietu ministrijas speciālistiem, ir noslēgts sadarbības slīgums ar Valsts probācijas dienestu, sadarbība notiek arī, izstrādājot Sociālā darba vārdnīcu (LM izsludināts projekts). Ir arī specializācija Sociālās attīstības sociālajā darbā, tā gan nav pilnvērtīgi realizēta, jo ieinteresēto studentu skaits nebija pietiekošs. Tāpēc esam sākuši gatavot specializāciju sociālajā darbā ar ģimeni un bērniem atbilstoši darba tirgus pieprasījumam, bet tur vēl ir diskusijas, kā mēs to precīzi nofokusēsim. Jo tagad mums ir vairāk speciālistu šai jomā, kuru nebija pirms 5 gadiem, līdz ar to mēs varam to nodrošināt.”

Studiju programmas ietvarstruktūras līmenis	
EKI līmenis	7
LKI līmenis	7
Profesionālās kvalifikācijas līmenis	5
Kvalifikācijas joma, pakāpe un veids	
Tematiskā joma (ISCED)	Sociālā labklājība (76)
Izglītības programmu grupa (ISCED)	Sociālie pakalpojumi (762)
Kvalifikācija izglītības pakāpē	Augstākā izglītība
Kvalifikācijas veids	Profesionālā augstākās izglītības kvalifikācija

Maģistra studiju programma akreditēta līdz 31.12.2021.

Iegūstamais grāds: profesionālā maģistra grāds sociālajā darbā

Valoda: latviešu

Apjoms KP/ECTS:

- 40/60 ar iepriekšēju izglītību
- 80/120 bez iepriekšējas izglītības

Budžeta vietu skaits 2020. gadā: 12

Studiju maksa 2020./2021. akadēmiskajā gadā:

- 2150 EUR/gadā pilna laika klātienes studijas

Studiju ilgums:

- 2 gadi pilna laika klātienes studijas
- 1 gads pilna laika klātienes studijas – ar iepriekšēju izglītību (profesionālais bakalaura grāds vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība un iegūta 5. līmeņa profesionālā kvalifikācija sociālajā darbā)

Lekciju norises vieta: Rīga

Atbilstoši otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standarta prasībām, studiju programmā iekļauti studiju kursi, kas nodrošina jaunāko sasniegumu padziļinātu apguvi sociālās labklājības jomas teorijā un praksē, pētnieciskā darba, jaunrades darba, projektēšanas darba un vadībinību studiju kursi, prakse, valsts pārbaudījums, kura sastāvdaļa ir maģistra darba izstrādāšana un aizstāvēšana, kā arī studiju kurss civiltajā aizsardzībā (2 gadu studiju programmā). Studiju programmas saturā nav atrodams studiju kurss, kas nodrošina profesionālās kompetences sasniegšanu uzņēmējdarbībā.

Paredzams, ka studiju programmu apguvušie studenti ieguvuši zināšanas, prasmes un kompetences, ko apliecina spēja demonstrēt sekojošas zināšanas, prasmes un kompetences.

Zināšanas:

- par sociālā darba jēdzieniem un teorētiskajām perspektīvām;
- par sociālā darba vēsturisko attīstību, metodēm un teorijām, prakses un teorijas saistību;
- par pieejām un metodēm dažādos sociālā darba līmeņos, intervences pielietojumu;
- par kvantitatīvo un kvalitatīvo metožu izmantošanu izpētes un novērtēšanas procesā sociālajā darbā;
- par sociālajām tiesībām, pakalpojumiem un to saņemšanu;
- par Latvijas un starptautisko sociālo politiku, tās analīzi no sociālā darba perspektīvas;
- par profesionālo ētiku, darbu ar atšķirīgām klientu grupām;
- par kopienas darba metodēm un to pielietojumu, īpaši darbā ar nebrīvprātīgiem klientiem.

Prasmes:

- kritiski izvērtēt zināšanas, to atbilstību un citus faktorus konkrētajā situācijā, lai pielietotu atbilstošas sociālā darba metodes;
- organizatoriskās prasmes: laika, materiālo resursu un cilvēku sadarbības organizācijas iemaņas;
- saskarsmes un komunikācijas prasmes: spēju izvēlēties piemērotu perspektīvu darbā ar atšķirīgiem klientiem;
- spēja radoši veidot jaunas darba formas un kombinēt iepriekš apgūtās;
- patstāvīgi apgūt jaunas zināšanas un prasmes, papildināt esošās, ar mūžizglītības aktivitātēm, kā arī iedvesmot padotos turpināt mācības un uzlabot profesionālās zināšanas un prasmes.

Kompetences:

- kapacitāte parādīt ievērojamas spējas sociālo problēmu risināšanā – vadīt vai mainīt nepazīstamus un kompleksus apstākļus studijās vai darbā, kur ir nepieciešama jauna stratēģiska pieeja;
- sniegt pienesumu profesionālo zināšanu vai prakses attīstībā;
- iepazīstināt ar saviem argumentiem profesionāļu auditoriju skaidrā un saprotamā veidā, mutiski, rakstiski vai vizuāli;
- veidot sociālā darba praksi balstoties uz zinātniskām atziņām, tās nemitīgi pilnveidojot;
- prasme vadīt citu cilvēku darbu sociālā darba jomā, skaidri definējot uzdevumus, sasniedzamos mērķus, kā arī radošo pieeju risinājuma meklēšanā.

Citas prasmes:

- darbs komandā;
- domāt kritiski un radoši;
- strādāt dinamiskā un mainīgā vidē, ietverot prasmi pieņemt kompetentus lēmumus kompleksos un nepazīstamos apstākļos;
- strādāt sadarbojoties ar Latvijas un starptautiskajiem partneriem;
- strādāt kopā ar citiem, attīstot zināšanu procesu.

Studiju programmas saturs ir izstrādāts, vadoties no studiju programmas mērķiem un uzdevumiem, kā arī lai sasniegtu plānotos studiju rezultātus. Studiju programma atšķiras studentiem ar iepriekšēju izglītību sociālajā darbā, t.i., profesionālais bakalaura grāds vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība un iegūta 5. līmeņa profesionālā kvalifikācija sociālajā darbā, un studentiem bez šādas izglītības.

Studiju programma studējošajiem ar iepriekš iegūtu profesionālo bakalaura grādu vai otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību un iegūtu 5. līmeņa profesionālo kvalifikāciju sociālajā darbā ilgst 1 gadu jeb 2 semestrus un sastāv tikai no obligātās daļas (skat. 1.17. tabulu).

1.17.tabula. LU maģistra studiju programmas “Sociālais darbs” saturs

Maģistra studiju programmas saturs (40 KP)

Vispārizglītojošie studiju kursi	5
Ievads pētniecībā un akadēmiskajā rakstībā	2
Projektu vadīšanas sociālie aspekti	3
Nozares teorētiskie pamatkursi	9
Jaunie profesionālā sociālā darba izaicinājumi	3
Latvijas sociālās drošības sistēma starptautiskā perspektīvā	2
Modernās sociālā darba teorijas	2
Saskarsme ar dažādām mērķa grupām sociālajā darbā	2
Prakse	6
Profesionālā prakse sociālajā darbā	6
Valsts pārbaudījums	20

Maģistra darbs sociālajā darbā	20
--------------------------------	----

Studiju programma studējošajiem bez iepriekš iegūta profesionālā bakalaura grāda vai otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības un iegūtas 5. līmeņa profesionālo kvalifikācijas sociālajā darbā ilgst 2 gadus jeb 4 semestrus, un sastāv no obligātās daļas, kurā ietilpst vispārizglītojošie studiju kursi, nozares teorētiskie pamatkursi, prakse un valsts pārbaudījums, ierobežotās izvēles studiju kursi un papildus studiju kurss civilajā aizsardzībā.

Maģistra studiju programmas saturs (80 KP)

Obligātā daļa	62
Vispārizglītojošie studiju kursi	7
Cilvēktiesības un sociālās tiesības	2
Ievads pētniecībā un akadēmiskajā rakstībā	2
Projektu vadīšanas sociālie aspekti	3
Nozares teorētiskie pamatkursi	9
Jaunie profesionālā sociālā darba izaicinājumi	3
Latvijas sociālās drošības sistēma starptautiskā perspektīvā	2
Modernās sociālā darba teorijas	2
Saskarsme ar dažādām mērķa grupām sociālajā darbā	2
Prakse	26
Profesionālā prakse sociālajā darbā I	6
Profesionālā prakse sociālajā darbā II	6
Profesionālā prakse sociālajā darbā III	10
Profesionālā prakse sociālajā darbā IV	4
Valsts pārbaudījums	20
Maģistra darbs sociālajā darbā	20
Ierobežotās izvēles kursi	
Sociālais darbs kriminālās justīcijas jomā	18
Ievads tiesu psihiatrijā	2
Kvalitatīvās metodes sociālā darba pētījumos	2
Sociālais darbs ar indivīdu un ģimeni	2
Sociālais darbs ar mazaizsargātām klientu grupām	2
Sociālais darbs kriminālās justīcijas jomā	2
Sociālais darbs multikulturālā sabiedrībā	2
Sociālais darbs vardarbības sfērā	2
Sociāli-psiholoģiskās intervences metodes darbā ar nebrīvprātīgu klientu	2
Sociālā darba projektu stratēģiskā vadība	2
Sociālā darba garīgā dimensija	2
Sociālā darba ētika	2
Vispārīgā sociālā politika	2
Sociālās attīstības sociālais darbs	18
Aktuālās sociālās problēmas laukos	2
Brīvprātīgo darba vadīšana	2

Gerontoloģija	2
Kvalitatīvās metodes sociālā darba pētījumos	2
Sabiedrības pārvaldība	2
Sociālais darbs ar indivīdu un ģimeni	2
Sociālais darbs kopienā	2
Sociālā darba projektu stratēģiskā vadība	2
Sociālā darba garīgā dimensija	2
Sociālā darba ētika	2
Tautas attīstība	4
Vispārīgā sociālā politika	2
Papildus kursi civilajā un vides aizsardzībā	
Civilā aizsardzība	1

Profesionālā augstākā līmeņa maģistra studiju programma „Sociālais darbs” sastāv no pieciem teorētisko un praktisko zināšanu blokiem:

1. Vispārējā profesionālā attīstība.
2. Nozares teorētiskā attīstība.
3. Profesionālā specializācija,
4. Profesionālā prakse.
5. Maģistra darba realizācija, kas parāda studentu individuālā darba sasniegumus.

Tie veidoti tā, lai studenti varētu apgūt sociālā darbinieka profesijas standartā norādītās nepieciešamās zināšanas, prasmes un iemaņas.

Studiju programma piedāvā divas specializācijas apakšprogrammas, kuras nav savstarpēji izslēdzošas, bet papildinošas, jo „Sociālais darbs kriminālās justīcijas jomā” un „Sociālās attīstības sociālais darbs” ir savstarpēji papildinoši. Tomēr specializācija kriminālās justīcijas jomā ir mērķēta uz ļoti konkrētu sociālā darba jomu – darbu ar bijušajiem likumpārkāpējiem. Sociālās attīstības sociālais darbs aptver to sociālā darba daļu, kas vērsta uz personiskās pilnveides un sabiedrības vispārējās attīstības integrāciju, iesaistot sociālo problēmu risinājumā kopienas un sabiedrības resursus. Abi virzieni paredz maģistra studijām atbilstošu zinātniskās izpētes un praktisko projektu vadības iemaņu apguvi. Abi specializācijas virzieni paredz mikro, mezo un makro prakses līmeņu realizāciju, bet kriminālās justīcijas jomā ievērojami izteiktāks uzsvars uz mikro līmeni. Specializāciju var apgūt pilnībā vai arī apgūt atsevišķu tās daļu, šajā gadījumā nesaņemot attiecīgu ierakstu diplomā.

LU realizētā profesionālā maģistra studiju programma ir vienīgā sociālā darba studiju programma Latvijā, kura nodrošina iespēju specializēties sociālajā darbā kriminālās justīcijas jomā, apgūstot specifiskās zināšanas, prasmes un kompetenci darbā ar bijušajiem likumpārkāpējiem, kā arī nebrīvprātīgajiem klientiem. Specializācija sociālajā attīstībā veidota, ievērojot reģionālās atšķirības sociālā darba realizācijā un nepieciešamību izmantot dažāda līmeņa metodes, ņemot vērā daudzskaitlīgo sociālo problēmu skarto personu loku, īpaši ilgstoši ārpus darba tirgus esošo personu īpatsvaru Latvijas reģionos.

Specializācijas studiju apakšprogramma „Sociālais darbs kriminālās justīcijas jomā” paredz apgūt studiju kursus *Sociāli-psiholoģiskās intervences metodes darbā ar nebrīvprātīgu klientu, Ievads tiesu psihiatrijā*, kas veido specializācijas kodolu. Minēto studiju kursu ietvaros tiek apgūtas zināšanas un prasmes, kas nepieciešamas klienta sociālpsiholoģisko un psihiatrisko risku atpazīšanai un novērtēšanas metodes pielietojumam klientu mērķa grupas problēmu identificēšanai, motivējošai intervencei un sociālo pakalpojumu plānošanai. Kursu apguves rezultātā tiek iegūta kompetence mērķa grupām atbilstošu intervences un novērtēšanas metožu izvēlē un pielietojumā. Studentiem tiek piedāvāti arī citi izvēles kursi, kuri papildina specializācijas ietvaros apgūstamās zināšanas, prasmes un kompetences: *Sociālais darbs vardarbības sfērā, Sociālais darbs ar mazaizsargātām grupām, Sociālais darbs ar indivīdu un ģimeni, Kvalitatīvās metodes sociālā darba pētījumos, Vispārīgā sociālā politika, Sociālais darbs multikulturālā sabiedrībā, Sociālā darba ētika, Sociālā darba garīgā dimensija*.

Specializācijas studiju apakšprogramma „Sociālās attīstības sociālais darbs” ir vērsta uz preventīvo pieeju, novēršot sociāli nevēlamu uzvedību un arī antisociālas uzvedības seku atvairīšanu, kā arī nodrošina zināšanu, prasmju un kompetenču apguvi darbam ar atšķirīgām klientu grupām, prasmes un zināšanas, kas nepieciešamas veiksmīgas novecošanas atbalstam un kopienas resursu iesaisti sociālo problēmu risināšanā, veidojot organisku saikni starp mikro un makro praksi, uzsverot vadības iemaņu apguvi. Arī šajā studiju apakšprogrammā ir kodola kursi, kuri nodrošina specializācijas pamatu: *Sociālā darba projektu stratēģiskā vadība, Sociālais darbs kopienā, Gerontoloģija, Brīvprātīgo darba vadīšana. Citi specializācijai ieteicamie kursi ir Kvalitatīvās metodes sociālā darba pētījumos, Aktuālās sociālās problēmas laukos, Tautas attīstība, Sabiedrības pārvaldība, Sociālā darba garīgā dimensija, Sociālā darba ētika, Brīvprātīgo darba vadīšana, Sabiedrības pārvaldība, Sociālais darbs ar indivīdu un ģimeni, Vispārīgā sociālā politika*.

Jāpiebilst, ka pēc studentu un absolventu ierosinājuma studiju programmas izvēles daļā stiprināta vadības jomā nepieciešamo zināšanu un iemaņu apguve (A daļā kurss *Projektu vadīšanas sociālie aspekti* (3KP) un B daļā kurss *Sabiedrības pārvaldība* (2KP)).

Studiju programmas prakses moduļi veidoti tā, lai studenti varētu virzīties no vispārīgākām uz komplicētākām zināšanām, prasmēm un kompetencēm, pēdējā studiju praksē apliecinot kompetenču dziļumu un vispusīgumu. Tādējādi prakses uzdevumi atbilst teorētiski apgūtajām zināšanām un prasmēm. Prakses sākumā studenti tiek iepazīstināti ar tās uzdevumiem, kā arī organizētas ievadnodarbības. Tālākajā prakses gaitā tās veiksmīgu norisi nodrošina prakses semināri un, ja nepieciešams, individuālas konsultācijas. Prakses noslēgumā tiek organizēta prakses aizstāvēšana, kurā katru studentu uzklausa gan prakses vadītājs, bet piedalās arī studiju programmas direktore, kura pievērš uzmanību prakses un teorijas mijiedarbībai.

Viengadīgās un divgadīgās studiju programmas prakses uzdevumi it atšķirīgi. Viengadīgās maģistra studiju programmas prakse ir „Profesionālā prakse sociālajā darbā” 6 KP apjomā, kas paredz 240 stundu patstāvīgā darba. Šīs prakses mērķis definēts kā studiju un iepriekšējo prakšu laikā iegūto zināšanu, prasmju un iemaņu pilnveidošana darbā ar padziļinātu mērķa grupas

sociālo problēmu analīzi kopienas, mezo un makro līmenī. Studenti kursa laikā pilnveido spēju saskatīt vides, politikas, ekonomikas, etnisko un kultūras atšķirību ietekmi uz sociālo problēmu. Kurša uzdevumi ir iegūt komandas sadarbības un supervīzijas pieredzi, ievadīt studentus darbā ar kopienu. analizēt konkrētās sociālās problēmas rašanās cēloņus un attīstību, piedāvāt iespējamās sociālās problēmas risinājumus sociālo pakalpojumu plānošanā mezo un makro līmeņos.

Studiju programma paredz, ka šīs prakses rezultātā studenti apgūs praktiskas zināšanas:

- par konkrētas mērķa grupas sociālo problēmu izpētes metodēm;
- par sociālo problēmu risināšanas modeļiem mezo un makro līmenī;
- par kopienas darba metodēm un resursiem.

Prakses laikā apgūstamās profesionālās kompetences:

- spēja identificēt kopienas resursus, saskatīt resursus un organizēt kopienas darbu;
- komandas darba un starpinstitucionālās sadarbības veidošana;
- prasme izmantot supervīziju sociālo problēmu risināšanā;
- prasme pielietot specifiskas metodes darbā ar grupu un kopienas darbā.

Divgadīgās maģistra studiju programmas studenti īsteno 4 profesionālās prakses sociālajā darbā.

Profesionālās prakses sociālajā darbā I mērķis ir iepazīstināt studentus ar sociālo pakalpojumu nodrošināšanas sistēmu Latvijā (centrālās varas, pašvaldību un nevalstiskajā sektorā). Prakses laikā studenti iepazīstas ar sociālā darba virzieniem un darbinieku specializācijas iespējām. Prakses uzdevumi ir veidot izpratni par sociālo institūciju sistēmu centrālajā, pašvaldību un nevalstiskajā līmenī, par pakalpojumiem, kurus sniedz šīs organizācijas. Prakses mērķis ir arī veidot izpratni par klienta sociālajām problēmām un iespējām tās risināt. Svarīgi arī iegūt informāciju par dažādām sociālā darbinieka lomām institūcijās. Prakse ir integrēta studiju procesā. Studenti apmeklē dažādas sociālās institūcijas atbilstoši prakses uzdevumiem un piedalās diskusijās.

Profesionālās prakses sociālajā darbā II mērķis ir iegūt padziļinātu priekšstatu par sociālā darbinieka profesionālās darbības procesu sociālā institūcijā. Prakses uzdevumi ir radīt izpratni par sociālā darba procesu un problēmām Latvijā, analizējot sociālā darbinieka ikdienas praksi, viedokli un pieredzi. Katrs students, izmantojot kvalitatīvās pētījumu metodes, veic prakses analīzi. Sociālā darba procesa analīzē jāiekļauj arī profesionālās atbalsta sistēmas izpēte.

Profesionālās prakses sociālajā darbā III mērķis ir studiju un iepriekšējo prakšu laikā iegūto zināšanu, prasmju un iemaņu pilnveidošana, gūstot praktisku pieredzi sociālā darbā ar gadījumu un veicot padziļinātu sociālās problēmas analīzi. Studentam padziļināti jāapgūst problēmas noteikšanas, izvērtēšanas, intervences plānošanas un novērtēšanas metodes sociālā darbā. Jāiegūst komandas sadarbības un supervīzijas pieredze.

Profesionālās prakses sociālajā darbā IV mērķis ir studiju un iepriekšējo prakšu laikā iegūto zināšanu, prasmju un iemaņu pilnveidošana darbā ar padziļinātu mērķa grupas sociālo problēmu analīzi kopienas, mezo un makro līmenī. Studenti prakses laikā pilnveido spēju saskatīt vides,

politikas, ekonomikas, etnisko un kultūras atšķirību ietekmi uz sociālo problēmu. Prakses uzdevumi ir ievadīt studentus darbā ar kopienu, analizēt konkrētās sociālās problēmas rašanās cēloņus un attīstību, piedāvāt iespējamās sociālās problēmas risinājumus sociālo pakalpojumu plānošanā mezo un makro līmeņos.

Prakses vadīšana un organizācija skaidri tiek definēta Prakses rokasgrāmatā (prakses nolikums), kuru katrs studējošais saņem, uzsākot 1. praksi, un tā ir viņa rīcībā līdz studiju beigām. Rokasgrāmatā ir aprakstīti katras studiju prakses mērķi, uzdevumi, prasības, novērtēšanas veidi, iesniedzamie dokumenti un prakses organizēšanas kārtība. Prakses rokasgrāmata ievietota LU Sociālo zinātņu fakultātes mājas lapas tīmeklī, lai jebkurā laikā arī prakses vadītājs sociālajā institūcijā varētu iegūt nepieciešamo informāciju.

Studiju programma tiek realizēta valsts valodā, tomēr tiek iekļauti arī mācību materiāli citās (krievu un angļu) valodās, lai studenti vēlāk varētu profesionāli pilnvērtīgi darboties ar dažādiem klientiem un sadarboties ar citu valstu profesionāļiem.

Teorētiskajām zināšanām un praktiskajām iemaņām (prasmēm un kompetencēm) ir vienāda nozīme studiju procesā. Tiek izmantotas mūsdienu mācību metodes un tehnoloģiski progresīvas studiju formas. Studiju process ietver dažādas mācību formas – lekcijas, seminārus, patstāvīgo darbu, individuālas konsultācijas, literatūras studijas, esejas, referātus, grupu darbu, kontroldarbu, testu un diskusijas (mācību formu dažādību var aplūkot katra studiju kursa aprakstā). Studijas uzsākot, studenti ir ieinteresēti iegūt profesionālās zināšanas un prasmes sociālajā darbā, kā arī iegūt maģistra grādu, kas ļautu īstenot karjeras virzību un arī stāties doktorantūrā. Studiju laikā, padziļinot izpratni par sociālā darba iespējām un pielietojumu, attīstās studentu motivācija saistīt savu tālāko profesionālo izaugsmi ar sociālo darbu. Teorētisko studiju kursu laikā zināšanu un prasmju apguve tiek saistīta ar konkrētu sociālo problēmu risinājumu mikro, mezo un makro līmenī, izvēloties tai atbilstošas pieejas un metodes. Uzsākot studijas, zināšanu un prasmju līmenis studentiem var būt atšķirīgs, bet studiju turpināšanas gaitā visiem ir iespēja padziļināt un papildināt iepriekš apgūto.

E-studiju vide „Moodle” ir ļoti noderīga un tiek plaši izmantota, lai efektīvāk organizētu mācību procesu un ļautu studentiem studēt attālināti. „Moodle” vidē pasniedzēji ievieto obligātās literatūras tekstus un studējošie tiem piekļūst tikai ar Latvijas Universitātes Informatīvās sistēmas izsniegtajām parolēm. „Moodle” vidē studējošiem tiek rīkoti pārbaudījumi (testi) un tur var iepazīties arī ar studiju kursu aprakstiem, to plānojumu, prasībām KP saņemšanai, prezentāciju materiāliem, starppārbaudījumu rezultātiem. „Moodle” platformas izmantošana sekmē studentu un pasniedzēju komunikāciju virtuālajā vidē.

Katra studiju kursa apguves sākumā studējošie tiek iepazīstināti ar kursa aprakstu, kas ietver: KP; ECTS KP; kopējo kontaktstundu skaitu, no tām lekciju stundu skaitu, semināru un praktisko darbu stundu skaitu; patstāvīgā darba stundu skaitu; kursa anotāciju, prasības KP piešķiršanai, rezultātus, kursa plānu. Katra studiju kursa sākumā pasniedzējs iepazīstina studentus ar prasībām, uzdevumu termiņiem un zināšanu vērtēšanas principiem. Katrs docētājs ir pieejams viņa / viņas konsultāciju stundu laikā vismaz vienu reizi nedēļā, bet maģistra darba izstrādes

periodā konsultāciju skaits tiek palielināts, individuāli vienojoties studentam ar pasniedzēju, kā arī organizējot papildus konsultācijas visam kursam. Konsultāciju laiki tiek izziņoti katra semestra sākumā, kā arī ar visiem docētājiem iespējams konsultēties elektroniski, izmantojot e-studiju vide „Moodle” vai e-pastu. Mācību procesā tiek izmantotas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, lai stiprinātu IKT prasmes, kas nepieciešamas, lai atrastu un izvēlētos nepieciešamo informāciju par teorētisko literatūru, pētījumiem u.c. Studijās izmantotā literatūra ir dažādās valodās (latviešu, angļu, krievu), un studiju apmaiņas iespējas stiprinātu arī svešvalodu kompetences, diemžēl saspringtie darba grafiki, kā liecina studiju programmas direktora teiktais, līdz šim ir lieguši studējošajiem izmantot studiju apmaiņas iespējas.

Studiju kursus īpašs uzsvars tiek likts uz praktisku iemaņu padziļinātu apguvi, iekļaujot interaktīvus elementu arī lekcijās un semināros. Praktiskās iemaņas studentu tālākajā karjeras attīstībā nepieciešamas ne tikai profesionālo pienākumu izpildē, bet arī, lai veiktu izpēti sociālā darba jomā un izmantotu uz zinātniskiem pierādījumiem pamatotu pieeju (evidence-based) sociālajā darbā. Studiju kursu saturs tiek regulāri atjaunots, ņemot vērā profesionālās jomas attīstību un profesionāļu ieteikumus.

Šī maģistra studiju programma piedāvā iespējas apgūt sociālo darbu galvenokārt makro un mezo līmenī, taču personām bez sociālā darba pamatizglītības dod arī iespēju apgūt sociālā darba pamatus gan praksē, gan teorētiski. Tās saturā ir divas viena otru papildinošas, specializācijas studiju apakšprogrammas – „Sociālais darbs kriminālās justīcijas jomā” un „Sociālās attīstības sociālais darbs”. Viena no studiju programmas specializācijām ir mērķēta diezgan šaurai sociālā darba mikroprakses jomai, savukārt otra, sociālās attīstības sociālais darbs, vērsta uz personisko pilnveidi un sabiedrības vispārējās attīstības tendenču izzināšanu, iesaistot sociālo problēmu risinājumā kopienas un sabiedrības resursus. Abās specializācijās paredzēts diezgan plašs zinātniskās izpētes darbs un prasmju attīstīšana studiju praksēs, kuru plānojumu jāuzteic par ļoti pārdomātu un atbilstošu maģistra studijām. Tāpat pozitīvi vērtējams, ka students pats var izveidot savu studiju programmas mapi, apgūstot viņam nepieciešamākos studiju kursus.

Ir izstrādāta dokumentācija, kas reglamentē prakšu norisi. Studiju procesā izmantots plašs mācību metožu klāsts, gan ierastās lekcijas un grupu darbi, gan inovatīvas metodes, tostarp tiešsaistes studijas. Studiju programma kopumā vērsta uz integratīvu dažādu zināšanu un prasmju apguvi.

Kritērijs DARBA DEVĒJU UN ABSOLVENTU APMIERINĀTĪBA ABSOLVENTU APGŪTO KOMPETENČU GRIEZUMĀ

Maģistra studiju programmai darba devēji (skat. 1.18. tabulu) visās kompetencēs sniedz augstāku vērtējumu nekā paši absolventi (detalizētu kompetenču grupās iekļauto zināšanu, prasmju un attieksmju uzskaitījumu skat. šī ziņojuma 2.1.2.nodaļā). Jāņem gan vērā, ka studiju programmu vērtējuši tikai divi darba devēji (bet pāris kompetences tikai viens darba devējs, kamēr otrs norādījis, ka vērtējums šajā kompetencē nav attiecināms, jo nav saistīts ar viņa pārstāvētās

organizācijas darba specifiku). Darba devēju skatījumā – visaugstāk attīstītas ir absolventu kompetences profesionālās ētikas normu ievērošanā, kam seko kompetences sociālajā darbā kopienā.

Šo studiju programmu vērtējuši 17 absolventi, sniedzot aritmētisko vidējo vērtējumu amplitūdā no 2,80 līdz 4,06 punktiem, kas ir viszemākais no visām maģistra studiju programmām. Absolventu vērtējumā – visattīstītākās viņiem ir kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā, kā arī kompetences profesionālās ētikas normu ievērošanā.

Savukārt visvājāk attīstītas kompetences, darba devēju skatījumā, ir vispārējās kompetences, bet absolventi viszemāk vērtē savas kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā.

Vērtējot kompetenci sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm, kāds absolvents min, ka nepieciešamās kompetences nav iegūtas mācību procesā, bet gan pašmācības ceļā. Uzsākot reālo darbu sociālā darba jomā, kāds no absolventiem izjutis nedrošības sajūtu praktisko gadījumu risināšanā, veidojot attiecības ar klientu. Tāpat minēts, ka vairāk vajadzētu praksē izmantot psihosociālo konsultēšanu.

Komentējot kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā, absolventi norāda, ka studiju laikā šīs kompetences nav mācītas, bet tās iegūtas iepriekšējo studiju laikā vai darba vietā. Kāds absolvents, komentējot kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā, pauž uzskatu, ka tās nav saistītas ar studiju procesu.

Savukārt viens no darba devējiem liecina, ka šīs studiju programmas absolventam, kurš strādā viņa iestādē, ir izpratne par klienta problēmu risināšanu, kā arī viņš izsaka priekšlikumus, lai risinātu iekšējās ētikas jautājumus.

1.18.tabula. LU maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

Darba devēju vērtējums	Punkti	Absolventu vērtējums	Punkti
Kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā	5	Kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā	4,06
Kompetences sociālajā darbā kopienā	4,8	Kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā	4,03
Kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm	4,62	Vispārējās kompetences	4,02
Kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes	4,5	Kompetences profesionālās kompetences uzturēšanā un	3,81

attīstīšanā		pilnveidē	
Kompetences profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē	4,5	Kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm	3,65
Kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā	4	Kompetences sociālajā darbā kopienā	3,6
Vispārējās kompetences	4	Kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā	2,8

Kritērijs STUDENTU UN ABSOLVENTU APMIERINĀTĪBA AR STUDIJU PROCESU

Aptaujā piedalījās 1 students un 17 absolventi, kuru vērtējumi atspoguļoti 1.19. tabulā.

1.19.tabula. LU bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” novērtējums
(novērtējuma skala no 1 līdz 5)

	Absolventu atbildes (n=17)	Studējošo atbildes (n=1)
Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtēja (novērtē) studentu darbu	4,06	3
Telpas mācību iestādē bija (ir) modernas un labā stāvoklī	4,29	4
Mācību iestāde savās telpās nodrošināja (nodrošina) datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams	4,12	4
Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā	3,94	3
Man ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu (kurā izvēlējos studēt)	3,94	2
Nodarbības mācību iestādē bija (ir) veiksmīgi saplānotas	3,82	2
Bibliotēkā bija (ir) visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	4	4
Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu (apgūstu) šajā studiju programmā	3,88	2
Informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti (ir)	3,53	2

labi organizēta		
Studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	3,35	2
Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika (tiek) organizēta prakse	3,06	3

Visaugstāk šīs studiju programmas absolventi, vērtē augstskolas infrastruktūru – telpas un datornodrošinājumu. Viszemāk vērtētais kritērijs no absolventu puses ir studiju prakšu organizēšana, kā arī sagatavotība uzsākt darba gaitas sociālajā darbā, lai gan studiju prakses ir plānotas kā ļoti vispusīgas, uz prasmju attīstību vērstas.

1.5. LIEPĀJAS UNIVERSITĀTE

Liepājas Universitāte ir lielākā augstskola Kurzemē, kurā iespējams studēt 28 studiju programmās un apgūt sociālās zinātnes un uzņēmējdarbību, humanitārās zinātnes un mākslu, dabas zinātnes, matemātiku un informācijas tehnoloģijas, pedagogu izglītību un izglītības zinātnes, sociālo labklājību. LiepU studiju darbu nodrošina 4 fakultātes, un 2018. gadā tās studiju programmās studēja 1373 studenti. LiepU studējošo vairākums ir no Kurzemes reģiona (vidēji 84 %). Studējošo anketēšanas rezultāti liecina, ka daļa reflektantu izvēlējušies studēt LiepU, tāpēc ka tā bijusi vienīgā iespēja apgūt izvēlēto specialitāti – biežāk minētās studiju programmas šajā kontekstā ir Jauno mediju māksla (gan bakalaura, gan maģistra programmas), Rakstniecības studijas, Logopēdija, Speciālās izglītības skolotājs, Mūzikas terapija un Sociālais darbs.

Saskaņā ar Liepājas Universitātes attīstības stratēģiju 2016.–2020. gadam⁴³, Liepājas Universitāte ir Kurzemes reģiona augstākās izglītības, zinātnes un kultūras centrs, kas sniedz ieguldījumu reģiona attīstībā Latvijas un starptautiskā kontekstā. Attiecīgi LiepU nākotnes redzējuma misija ir būt par Liepājas un Kurzemes izglītības, zinātnes, inovāciju un kultūras attīstības veicinātāju, kas nodrošina konkurētspējīgas, reģiona attīstībai nepieciešamas, valstiski un starptautiski nozīmīgas studijas, īsteno ar studijām saistītu, valstiski un starptautiski atzītu pētniecību un sekmē sabiedrības ilgtspējīgu attīstību.

Sociālā darba jomas studiju programmas tiek īstenotas studiju virziena „Sociālā labklājība” ietvaros. Studiju procesa plānošanu, organizēšanu un tiešo realizāciju nodrošina Pedagoģijas un sociālā darba fakultāte, kas piedāvā 2 sociālā darba jomas studiju programmas:

1. Profesionālā bakalaura studiju programma „Sociālais darbinieks”.
2. Profesionālā maģistra studiju programma „Sociālais darbs”.

Abu studiju programmu direktore, kā arī sociālās labklājības virziena vadītāja ir Santa Striguna. Savukārt līdz šim studiju gadam profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbinieks” direktore bija Svetlana Lanka. Tāpēc intervētas tika viņas abas.

Kritērijs LĪDERVADĪBA (Kvalitātes vadība un normatīvais ietvars)

LiepU kvalitātes politikas mērķis ir nodrošināt pētniecībā balstītas, reģionam nepieciešamas, Latvijas un starptautiskā mērogā konkurētspējīgas un kvalitatīvas augstākās profesionālās, akadēmiskās izglītības un mūžizglītības ieguves iespējas, veicinot zināšanās un profesionālajās kompetencēs balstītu Latvijas tautsaimniecības attīstību un radošas, kultūrorientētas sabiedrības nostiprināšanos, ņemot vērā Eiropas Standartus un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (ESG-2015). Kvalitātes politika balstās uz LiepU stratēģiju un tajā noteiktajām vērtībām: cilvēks, sabiedrība, izaugsme. Kvalitātes politiku īsteno visas LiepU

⁴³ Liepājas Universitātes attīstības stratēģija 2016.–2020. gadam. Iegūts no: https://www.liepu.lv/uploads/files/LiepU_attistibas%20strategija%202016-2020_ar%2005_06_2017_IZM%20apstiprinajumu.pdf. [sk. 4.11.2020.]

struktūrvienības un darbinieki atbilstoši stratēģiskajiem mērķiem. Kvalitātes nodrošināšana ir aprakstīta LiepU Kvalitātes rokasgrāmatā, kas nav publiski pieejama, bet pētniekiem tika dota iespēja ar to iepazīties.

LiepU kvalitātes vadības sistēmā ir izveidotas procedūras, kas reglamentē studiju programmu veidošanu, licencēšanu un akreditāciju. Pamatojoties uz izmaiņām studiju programmu /virzienu akreditācijā, izstrādāta normatīvo dokumentu bāze (procedūras, noteikumi), kas palīdz ieviest gan jaunus studiju virzienus, gan programmas. Atsevišķas procedūras nosaka gan studiju kursu, gan studiju plānu sagatavošanu, apstiprināšanu un izmaiņu vadību. Ir izveidotas procedūras, kas reglamentē nodarbību ikgadējo studiju plānu izveidi un to izmaiņu vadību, kā arī nodarbību sarakstu sagatavošanu un izmaiņu vadību.

LiepU KVS sistēmā ir izveidotas procedūras, kas reglamentē studiju procesu – uzņemšanu, studiju gaitu, prakses, apmaiņas ERASMUS+ studiju iespējas, gala/valsts pārbaudījumus. Ir izveidotas procedūras par mācībspēku novērtēšanu, studentu vispārējās apmierinātības aptauju, absolventu un darba devēju viedokļu noskaidrošanu.

Noteikumos par studiju kursa pārbaudījumiem aprakstīti mācībspēku pienākumi un termiņi studiju kursu pārbaudījumu vērtējumu ierakstīšanai, fakultāšu atbildīgo darbinieku pienākumi, kontroles mehānisms.

Nolikumā par vēlēšanām akadēmiskajos amatos aprakstīta mācībspēku darba kvalitātes novērtēšana un iespējamās rīcības nepilnību novēršanai.

Katru studiju gadu tiek veikta arī elektroniska absolventu aptauja, pamatojoties uz savāktajiem absolventu kontaktiem. Aptaujas rezultāti pieejami LiepU KVS, rezultāti tiek sagatavoti gan fakultāšu griezumā, gan katrai studiju programmai atsevišķi, un fakultātes dekāns tos iekļauj fakultātes Pašnovērtējuma ziņojumā, studiju programmu direktori – studiju programmu/studiju virzienu pašnovērtējumu ziņojumos.

Katru studiju gadu 2. semestra sākumā tiek veikta studējošo vispārējās apmierinātības aptauja. Aptaujāti tiek visi LiepU studenti. Aptaujas rezultāti pieejami LiepU KVS, tie tiek sagatavoti gan fakultāšu griezumā, gan katrai studiju programmai atsevišķi, un fakultātes dekāns tos iekļauj fakultātes Pašnovērtējuma ziņojumā un studiju virzienu pašnovērtējumu ziņojumos. Kopējais studentu viedoklis un komentāri pieejami LiepU KVS sistēmā.

LiepU studentu pašpārvaldes īstenošanai ir izveidota Studentu padome, kas aizstāv un pārstāv studējošo intereses akadēmiskās, materiālās un kultūras dzīves jautājumos LiepU un citās valsts institūcijās, kā arī reprezentē LiepU studējošos Latvijā un ārvalstīs.

Studējošo viedoklis ir pārstāvēts visās padomēs, komisijās un sanāsmēs (Studiju padome, Zinātnes padome, Bibliotēkas padome, Saimniecības padome, Telpu komisija, Domes sēdes, Stipendiju piešķiršanas komisijas, Senāts, Satversmes sapulce). Šajās lēmēj institūcijās LiepU Studentu padomei ir veto tiesības, kuras tā arī ir izmantojusi, un citi lēmēj institūcijas locekļi ir

ņēmuši vērā un pārskatījuši dokumentus, par kuriem Studentu Padome argumentētā veidā paudusi neapmierinātību.

Darba devēju apmierinātība LiepU tiek analizēta, veicot gala/valsts pārbaudījumu komisiju priekšsēdētāju anketēšanu, kā arī prakses izvērtējuma veidlapā iekļaujot jautājumus par studentu teorētiskajām zināšanām, praktiskajām iemaņām un ieteikumiem turpmākām studijām un darbam.

Studiju virzienu pašnovērtējuma ziņojumos tiek aprakstīts – fakultātes vadības darbs studiju jomā, fakultātes iekšējā komunikācija un informācijas aprites sistēma, studentu sekmju analīze, studentu skaita dinamikas un studiju pārtraukšanas iemeslu analīze –, kā arī analizēts iepriekšējā perioda fakultātes pilnveides plāns un izvirzīti uzdevumi nākamajam periodam. Ziņojuma izstrādē piedalās fakultātes administrācija, mācībspēki, darbinieki un studējošo pārstāvji, tas tiek apstiprināts fakultātes domē.

Arī studiju virziena vadītāja S. Striguna norāda, ka kvalitātes jautājumi ir akcentēti pašnovērtējuma ziņojumā un attīstības stratēģijā. Katru gadu pašnovērtējuma ziņojumā tiek iekļauta SVID analīze, kas kalpo par pamatu pilnveidei. S. Striguna: „Viens no pilnveides aspektiem, ko mēs arī esam parādījuši pašnovērtējumu ziņojumā, ir jauno mācībspēku piesaiste, jo mums (tāpat kā visā izglītības telpā Latvijā) tā ir problēma. Arī studentu aptaujās atklājies, ka viņi ir ļoti apmierināti ar jauno profesionāļu iesaisti. Tāpēc mēs nepārtraukti veicam šo resursu papildināšanu, kas varētu nodrošināt mūsu kapacitāti, lai mēs varētu pilnveidot kvalitāti.” S. Lanka piebilst, ka „pilnveide balstās arī uz jauniem izaicinājumiem sociālā darba praksē, t.sk. starptautiski. Tiek izzinātas novitātes un domāts, kā tās integrēt jaunos studiju kursus, piemēram, kad bija aktuāls jautājums par cilvēku tirdzniecību, tas tika integrēts studiju procesā. Tāpat kurss par atkarību profilaksi. Tas nenozīmē, ka šis kurss nav bijis, bet tiek analizēts, ko var pilnveidot katrā konkrētā studiju kursā. Tāpat katram mācību spēkam ir pilnveides iespējas, un katrs nāk ar savām jaunajām idejām, un kursa saturs tiek papildināts, varētu teikt – gandrīz vai ik gadu”. Līdz šim pilnveidota studiju programma, lai tā atbilstu normatīvajai bāzei un globālajiem sociālā darba standartiem, kā arī teorijas un prakses standartiem. „Tālāk jau mums ir jāskatās arī jaunie izaicinājumi,” saka S. Lanka, „mēs strādājam, uz to, lai veicinātu teorijas un prakses vienotību, profesionāļu piesaisti, protams, tik tālu, cik varam atļauties, lai mēs nepārkāptu augstskolu likumu un akreditācijas normatīvo bāzi.”

S. Striguna piebilst, ka katru gadu fakultātes domē aktualizē, apstiprina jaunos kursa aprakstus, kas nenozīmē, ka tiem mainās nosaukumi, bet tiek pārskatīts un aktualizēts to saturs, papildināts ar jaunāko literatūru. Tāpat, notiek aktīva sadarbība ar bibliotēku, „...bibliotēkas vadītāji interesējas, kādas ir datu bāzes, kuras mums vajadzētu, ko vispār universitāte vajadzētu abonēt, kas būtu mums saistošs, lai būtu studentiem un mācībspēkiem pieejams”.

Katru gadu tiek organizēta studentu aptauja, kuras rezultāti lielā mērā kalpo par pilnveides pamatu. Studenti var sniegt atgriezenisko saiti arī studiju procesa laikā, ne tikai aptauju ietvaros. Kā norāda S. Striguna: „Katrai studentu grupai tiek pateikts – jūs varat uzrunāt programmas direktori, tāpēc mēs šeit esam, tas ir viens no mūsu uzdevumiem.”

Par ko visbiežāk sūdzas? Studiju virziena vadītāja min, ka diezgan daudz ir subjektīvā skatījuma, piemēram, nepilna laika studentiem ir piecas sesijas gadā, un sesija ir vienas nedēļas garumā. Tas ir diezgan intensīvs process, un daļai studentu šķiet, ka viņiem tas ir sarežģīti – veselu nedēļu intensīvi studēt. Jāatgādina, ka tad, kad viņi izvēlas studēt, viņi jau tiek informēti, ka būs piecas sesijas gadā. S. Striguna min, ka „reizēm studenti uzskata, ka viņam tiek par daudz uzdots patstāvīgi studēt, līdz ar to mēs ļoti orientējamies uz to, ka runājam un skaidrojam, ko nozīmē viens KP, cik tās ir kontaktstundas, cik tas ir patstāvīgais darbs, ka studijas lielā mērā ir patstāvīga lasīšana un strādāšana, bet tas aktuāli vairāk pirmajosursos”. Atgriezeniskā saite studentiem tiekot sniegta studiju gada noslēgumā, kad tiek ieplānota viena lekcija, kurā studenti tiek tieši ar programmas direktori.

Studiju virziena vadītāja min, ka „darbinieku apmierinātības mērījuma mūsu universitātē nav. Kā mēs šo te atgriezenisko saiti tieši no personāla iegūstam, tas notiek individuāli vai sanāksmēs, darba grupās. Ja runā par darbinieka aptauju un par kaut kādiem ārējiem novērtētājiem, tad noteikti, ka mums šis varētu būt kā viens no izaicinājumiem, par ko mums, iespējams, vajadzētu domāt. Kvalitatīva programma nozīmē, ka mums ir spēja un prasme, un kompetence īstenot studiju programmas mērķus un uzdevumus”.

LiepU strādā balstoties uz iekšējo kvalitātes vadības sistēmu, kas ir sertificēta atbilstoši ISO 9001:2009 standartam. Tajā ir izstrādātas procedūras un normatīvo dokumentu bāze, kas reglamentē studiju programmu veidošanu, licencēšanu un akreditāciju, kā arī to īstenošanu. Būtu nepieciešams padomāt par modernākām kvalitātes vadības metodēm un pieejām, kas vērstas tieši uz studiju procesa visaptverošu kvalitātes novērtēšanu un pilnveidi.

Iepazīstoties ar LiepU Studiju virziena „Sociālā labklājība” pašnovērtējuma analīzē iekļauto SVID analīzi, bažas rada tas, ka tā ir ļoti vispārīga, neveicot studiju saturu, tā īstenošanas analīzi, bet gan lielā mērā saistīta ar telpu, studiju literatūras un tehnoloģisko resursu izvērtējumu. Arī studentu un absolventu aptauju rezultāti SVID analīzē neatspoguļojas, kaut arī to studiju programmas pārstāves vairākkārt uzsver. Tie nav analizēti arī pašvērtējuma ziņojumā, kur minēts vien sekojošais: „Darba devēji vairumā gadījumu (studējošā prakses novērtējuma anketa) pozitīvi vērtē studentu teorētiskās zināšanas un norāda uz to, ka studiju programmas mērķi tiek sasniegti, taču ieteikumos aktualizē nepieciešamību vairāk studentu sagatavošanā akcentēt teorijas un prakses vienotību. Absolventu viedokļi saskan ar darba devēju viedokļiem, norādot uz nepieciešamību paaugstināt praktisko nodarbību (praktisko, laboratorijas darbu) un labās prakses piemēru īpatsvaru, akcentējot saikni ar izvēlēto profesiju.” Pašnovērtējuma ziņojumā netiek atspoguļotas konkrētas pilnveides jomas, nav pilnveides plāna, ir tikai vispārīgs studiju virziena attīstības plāns.

Kritērijs POLITIKA UN STRATĒGIJA

LiepU stratēģiskais virsmērķis ir nodrošināt pētniecībā balstītas, reģionam nepieciešamas, Latvijas un starptautiskā mērogā konkurētspējīgas un kvalitatīvas augstākās profesionālās, akadēmiskās izglītības un mūžizglītības ieguves iespējas, veicinot zināšanās un profesionālajās

kompetencēs balstītu tautsaimniecības attīstību un radošas, kultūrorientētas sabiedrības nostiprināšanos.

Savukārt studiju virziena „Sociālā labklājība” studiju programmas ir izstrādātas atbilstoši LiepU stratēģijai, par studiju virziena attīstības un realizācijas mērķi izvirzot daudzveidīgas pētniecības, studiju un inovatīvo darbību izmantošanu, kas nodrošina starptautiski atzītu augstāko izglītību, attīstītu zinātni un pētījumus izglītības zinātnē un pakalpojumos. Šāds studiju virziena mērķis ļauj nodrošināt starpdisciplināru pieeju studiju virziena īstenošanā, un attiecīgi studiju virziena „Sociālā labklājība” programmas īsteno LiepU Pedagoģijas un sociālā darba fakultātē sadarbībā ar Dabas un inženierzinātņu fakultātes, Humanitāro un mākslas zinātņu fakultātes, Vadības un sociālo zinātņu fakultātes mācībspēkiem.

Studiju virziena vadītājas redzējums par studiju programmas misiju un vīziju ir sekmēt studentu profesionālās kompetences pilnveidi sociālajā darbā, kā arī motivēt tos tālākai profesionālajai izaugsmei. Uzdevumos ietilpst pētnieciskās lietpratības veicināšana, kur tiek domāts par jaunāko zinātnisko atziņu integrēšanu starpdisciplināros kontekstos. Tāpat minēta studentu profesionālās kompetences attīstība, veicinot gatavību plānot, īstenot, novērtēt un attīstīt sociālo darbu, veicināt maģistrantu vadības un līdera kompetences, kā arī īstenot pārmaiņu vadību.

S. Lanka piebilst, ka svarīgi ir nacionālās attīstības plānā iekļautie ilgspējīgas attīstības jautājumi, kuri studentiem būtu jāizprot, kā arī izpratne par sociālā darba ētikas standartiem un sociālā darba misiju.

Analizējot studiju virziena mērķi, redzams, ka fokuss likts uz pētniecību, inovācijām, ko iesaka arī eksperti, kuri iepriekš veica studiju virzienu akreditāciju 2012.gadā. Tai pašā laikā studiju programmas saturā pietrūkst sasaistes ar sociālā darba praksi, ņemot vērā, ka šī ir profesionāla studiju programma. Studiju programmas pārstāves gan min arī profesionālās kompetences pilnveidi. Pozitīvi vērtējams, ka studiju virziena vadītāja saskata nepieciešamību motivēt studentus tālākai profesionālai izaugsmei, kas mūsdienā globālajā laikmetā ir ļoti nepieciešams.

Kritērijs CILVĒKRESURSI

Studiju virziena īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla kvalifikācija ir atbilstoša studiju programmas specifikai un īstenošanas nosacījumiem, kā arī normatīvo aktu prasībām izglītības jomā. Mācībspēki ir profesionāli savā zinātnes nozarē, kas apliecinājuši savu kompetenci nozares pētniecībā un e-vides izmantošanā studiju procesā, kā arī piedalījušies starptautiskos projektos un izstrādājuši mācību līdzekļus un materiālus. Studiju virziena studiju programmu īstenošanā ir piesaistīti arī profesionāli savā specialitātē ar praktiskā darba stāžu attiecīgajā jomā – galvenokārt tajos studijuursos, kas saistīti ar specifiskiem nozares kursiem –, tādējādi šo docētāju maiņa par labu pamatdarbā strādājošajiem nav iespējama. 2018./2019. studiju gadā studiju virziena realizācijā ir iesaistīti 62,8% pamatdarbā strādājošie mācībspēki. Pārējie ir sociālā darba jomas praktiķi.

Studiju virziena realizācijai pieaicinātie docētāji docē galvenokārt specifiskos nozares kursus, piemēram, Diana Bikova (Liepājas pilsētas domes Sociālā dienesta Veco ļaužu dzīvojamās mājas vadītāja) docē kursu „Sociālais darbs ar indivīdu” (1KP), Madara Lapsa (Liepājas pilsētas domes Sociālā dienesta Atkarību profilakses centra vadītāja) docē studiju kursu „Atkarību profilakse” (1 KP), Uldis Novickis (Liepājas pilsētas domes Pašvaldības policijas priekšnieka vietnieks) vada kursu „Kriminoloģija un devianta uzvedība” (2KP) un „Tiesu un cietumu sistēma” (1KP), Maija Agatina (Liepājas pilsētas domes Sociālā dienesta Personu ar garīga rakstura traucējumiem dienas centra vadītāja un sociālais darbinieks darbā ar cilvēktirdzniecības upuriem) docē kursu „Cilvēku tirdzniecība” (1 KP) u.c.

LiepU tiek praktizēts, ka daļu studiju kursu vada divi docētāji – praktiķis un teorētiķis.

Runājot par docētāju kompetences pilnveidi, S. Striguna norāda: „Šajā kalendārajā gadā mums bija ļoti plašs piedāvājums, jo, kā jūs zināt, visā Latvijā universitātēs tiek īstenots projekts, kur gan mācībspēkiem, gan programmu direktoriem bija iespēja pieteikties uz dažādiem semināriem un nodarbībām, tur bija gan laika menedžments, pārmaiņu vadība, efektīva komandas veidošana.” Tāpat mācībspēku pilnveide noris, iesaistoties vietējās un starptautiskās konferencēs. Pati S. Striguna piedalījies praktiskajā seminārā, kurā varēja apgūt uz risinājumu orientētās metodes sociālajā darbā.

S. Lanka papildina, ka mācībspēku pilnveides iespējas tiek plānotas uz gadu, bet ir arī kādreiz īpaši izaicinājumi, kad, protams, tiek meklēti līdzekļi. Mācībspēks, pēc viņas domām, tiek atbalstīts maksimāli, cik var un, protams, cik ļauj finansiālās iespējās. Tāpat tiek sniegts atbalsts tiem, kas iesaistās doktorantūras studijās.

Iepazīstoties ar Studiju programmu docētāju apmierinātības ar darbu aptaujas rezultātiem, LiepU docētāji visos kritērijos sniedz augstu vērtējumu (gandrīz visos kritērijos LiepU ir otrs augstākais vērtējums pēc LU Stradiņa medicīnas koledžas). Visaugstāk tiek vērtēta sadarbība ar kolēģiem, darbs ar studentiem un darba saturs. Šie ir kritēriji, kurus var ietekmēt studiju virziena vadītājs un studiju programmas direktors, savukārt viszemāk vērtēti kritēriji karjeras iespējas un atalgojums, ko studiju virziena vadītājs maz var ietekmēt.

LiepU tiek domāts par jauna personāla iesaisti, tā zināšanu pilnveidi. Studiju virziena SVID analīzē identificētas vairākas stiprās un vājās puses attiecībā uz docētājiem, bet nav iezīmētas konkrētas darbības minēto problēmu risināšanā. Tāpat vajadzētu padomāt par darbinieku apmierinātības izzināšanas iespējām, kas šobrīd netiek darīts. Pozitīvi vērtējams, ka tiek pieaicināti docētāji no sociālā darba jomas, ka tie dažu studiju kursu ietvaros sadarbojas ar teorētiķiem, taču tie ir specifiski nozares kursi – atkarības profilaksē, kriminoloģijā u.c. Arī sociālā darba pamatkursu ietvaros būtu piesaistāmi sociālā darba profesionāļi, tādējādi nodrošinot vairākkārt gan dokumentos, gan studiju programmas vadības intervijās pieminēto prakses un teorijas sasaisti. Kā redzams pašnovērtējuma ziņojumā, maģistra studiju programmā sociālā darba profesionāļi iesaistīti daudz mazāk, kas atspoguļojas arī studentu un absolventu aptauju rezultātos, jo kritērijā „Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā” LiepU īstenotās maģistra studiju programmas absolventi bija devuši zemāko

vērtējumu starp visām maģistra studiju programmām. Tāpat arī bakalaura studiju programmas studenti šajā kritērijā bija devuši zemāko vērtējumu starp visām bakalaura studiju programmām.

Kritērijs RESURSI UN SADARBĪBA

Studiju virziena „Sociālā labklājība” administrēšanā bakalaura un maģistra studiju līmenī atbildīgās personas ir Pedagoģijas un sociālā darba fakultātes dekāns, studiju virziena vadītāja un programmu direktores. „Sociālās labklājības” virziena īstenošanā nozīmīga ir sadarbība ar Izglītības zinātņu institūta Sociālā darba studiju un pētniecības centru. Sadarbības rezultātā tiek īstenotas ikgadējās sociālā darba konferences, kurās piedalās studenti, jomas mācībspēki, absolventi un profesionāļi – prakšu vadītāji.

LiepU infrastruktūra ir piemērota studiju programmas īstenošanai. Studiju procesa nodrošināšanai tiek izmantotas jaunākās informācijas un komunikācijas tehnoloģijas – datorklases, multimediji, internets, e-studiju vide Moodle (moodle.liepu.lv, kurā ievietotos materiālus students var izmantot visu studiju laiku), bibliotēka, mācību priekšmetu metodikas kabineti. Pieejams metodikas kabinets, kas aprīkots ar videokonferenču aparatūru, interaktīvo tāfeli, datu projektoru, dokumentu kameru, grafisko projektoru un uzskates materiāliem, nodrošināts interneta pieslēgums. LiepU fakultātēs ir sešas datoru klases, kas nodrošinātas ar nepieciešamo programmatūru un interneta pieslēgumu. Fakultāšu rīcībā ir video/datu projektori, interaktīvās tāfeles un grafiskie projektori, kuri tiek intensīvi izmantoti gan datoru klasēs, gan arī citās auditorijās lekciju un semināru materiālu demonstrēšanai, metodiku kabineti ar uzskates un metodiskajiem materiāliem, e-studiju vide Moodle. Lai uzlabotu studiju kvalitāti un nodrošinātu studējošo patstāvīgās studijas, docētāji tiek veicināti aktīvāk iesaistīties studiju materiālu sagatavošanā Moodle vidē. Studenti ar mācībspēkiem var sazināties, izmantojot e-pastu, Skype vai Moodle vidi.

Studentu rīcībā ir bibliotēka ar abonementu un brīvpieejas lasītavām, kā arī ir pieejama studijām nepieciešamo materiālu pavairošanas un iesiešanas iespēja.

Bibliotēka no 1992. gada strādā ar bibliotēku informācijas sistēmu „Alise”, kas ietver visu bibliotekāro procesu (bibliogrāfisko datu apstrādi, komplektēšanu, cirkulāciju – lasītāju reģistrāciju un informācijas vienību izsniegšanu/saņemšanu, pasūtīšanu/rezervēšanu, OPAC, WebPAC u. c.) automatizāciju.

LiepU elektroniskais katalogs nodrošina bibliogrāfiskās informācijas meklēšanu bibliotēkas veidotajās lokālajās datubāzēs (elektroniskajā katalogā, Akadēmiskā personāla publikāciju datu bāzē, promocijas darbu datu bāzē un Noslēguma darbu datu bāzē), kā arī attālināto meklēšanu, pieslēdzoties virtuālajam Augstskolu un speciālo bibliotēku kopkatalogam vai Liepājas Universitātes katalogam. Tas ļauj studentam no jebkuras vietas pieslēgties bibliotēkai un sekot līdz grāmatu izsniegšanai, nodošanas termiņiem, pieprasīt termiņa pagarinājumu, kā arī dod iespēju rezervēt nepieciešamo literatūru vai iestāties rindā pēc tās.

Par informācijas resursu jaunumiem iespējams uzzināt universitātes tīmekļa vietnē un LiepU bibliotēkas ikmēneša informatīvajā biļetenā „Lasonis”. Bibliotēkas krājumā ir pieejamas gan LiepU, gan Latvijā, gan ārvalstīs izdotas grāmatas, dažādi turpinājumu izdevumi, mācību līdzekļi, kas ir aktuāli konkrētajā studiju programmā.

Liepājas Universitātes bibliotēka sniedz Starpbibliotēku abonementa (SBA) un Starptautiskā starpbibliotēku abonementa (SSBA) pakalpojumus. Veiksmīga sadarbība notiek ar dokumentu piegādes servisu SUBITO, Latvijas Nacionālo bibliotēku u.c. Latvijas un ārvalstu bibliotēkām. Bibliotēkas krājuma komplektēšana notiek saskaņā ar Komplektēšanas politiku un Kvalitātes vadības sistēmas procedūru A10-2 Bibliotēkas fondu komplektēšana. Komplektēšana notiek pēc LiepU mācībspēku un pētnieku pieprasījumiem, atbilstoši LiepU studiju un pētniecības virzieniem. Grāmatas tiek iepirktas gan Latvijā, gan ārzemēs. Iegādājoties grāmatas, tiek meklētas un pētītas izdevīgākās iegādes vietas. Nepieciešamais eksemplāru skaits tiek saskaņots ar mācībspēkiem.

Universitātes abonētās tiešsaistes datu bāzes „Letonika”, „EBSCO eBooks”, „EBSCO”, „ScienceDirect”, “Cambridge Journals Online”, „Scopus” un “Web of Science”, kuras ir pieejamas arī ārpus augstskolas telpām, kopumā ir pieejami vairāk kā 1000 žurnāli.

S. Striguna, lūgta novērtēt bibliotēkas resursus, saka: „Es gribētu teikt, ka tuvāk tam augstākam līmenim nekā zemākam. Nepārtraukti tiek abonētas datu bāzes, ir sava iekšējā sistēma, kur pilnīgi visiem darbiniekiem (vienalga mācībspēks vai palīgpersonāls), kā arī studentiem tiek nosūtīta informācija par jaunajām datu bāzēm arī izmēģinājuma versijā. Tas pats par datoriem, tagad pandēmijas laikā īpaši, speciālisti pārskatīja visas datorklases, ir datori lasītavās.” Viņa turpina: „Es domāju, ka neviens students, kurš gribētu strādāt pie datora, nevarētu teikt, ka viņš nav ticis, jo mums tiešām tiek aprīkots viss, tāpat mēs domājam par datoru programmām. Es gribētu teikt, ka mēs tā nesaskatām, ka mums būtu kaut kas, kur mēs varētu jums pateikt, ka – jā, pēc tā mēs ļoti ilgojamies, bet mums tā trūkst. Noteikti – nē.” Pēc docētāju iniciatīvas izveidots kabinets, kas ir aprīkots ar ekrānu un kamerām, lai varētu ieviest modernas studiju metodes.

Studiju virziena vadītāja norāda, ka par infrastruktūru iebildumi no studentiem nav saņemti, jo tajos tiešām ieguldīti ļoti daudz līdzekļu. S. Striguna saka: „Man liekas, līdz maksimumam, mums ir viss pieejams arī cilvēkiem ar redzes un dzirdes traucējumiem.” Studiju programmā studējuši trīs studenti ar redzes vai dzirdes problēmām.

Runājot par sadarbību ar studentiem, S. Striguna vērtē: „Tā ir labā līmenī, jo mums studentu skaits nav tik liels, lai mēs nevarētu šo sadarbību īstenot. Kā tas notiek? Katrā reizē, kad studenti brauc uz sesiju, mēs pie viņiem ieejam izrunāt visas aktualitātes, mums katras programmas pirmajā kursā ir ievads studijās, kur programmas direktors izstāsta visu par universitātes sistēmu. Pilnīgi visu, kas ir saistīts ar studiju programmu – kā orientēties, kā izprast, kas ir galvenie akcenti, kam jautāt, kur vērsties.”

Runājot par darba devējiem, studiju programmas direktore norāda, ka viens no nemainīgiem procesiem ir darba devēju iesaistīšanās valsts gala pārbaudījumu komisijā, kas ir noteikts normatīvajos aktos (divi komisijas locekļi ir no universitātes, bet trīs ir darba devēji). Maģistra programmā tie ir vieni, bet bakalaura programmā – citi darba devēji. S. Striguna min, ka: „sadarbībā ar darba devējiem iespējams redzēt, pirmkārt, studentu sagatavotību, un otra lieta, ko var apspriest, ir jomas, uz kurām orientēt pētījumus. Šajā studiju gadā, gatavojoties akreditācijai, mēs arī skatāmies, kuri sadarbības līgumi mums ir beigušies, un mums jau ir izveidots grafiks, kurā laikā mēs ejam pie kuriem darba devējiem. Noslēdzam sadarbības līgumu un arī attiecīgi lūdzam atvēlēt mums apmēram stundu laiku sarunai par to, kā viņi redz, kā mēs varētu īstenot teorijas un prakses sasaisti”.

S. Striguna norāda, ka „pavasārī bija plānots seminārs ar darba devējiem. Pandēmijas dēļ tas atkritis. Semināra galvenais mērķis bija tieši aktualizēt sadarbības stratēģijas”. „Kā otrs mērķis,” viņa piebilst, „bija studiju procesa izvērtēšana. Katra darba devēja iesaiste studiju plānošanā mums atkrita, un to mēs tagad kompensējam sanāksmēs, kas tiek organizētas, slēdzot sadarbības līgumus.”

Viņa turpina: „Pozitīvi vērtējams tas, ka, kaut arī ir pandēmija, mēs atradām iespēju ar Liepājas pilsētas domes Sociālais dienestu pārrunāt sadarbības iespējas, kā arī problēmas prakšu ietvaros, kas būtu pilnveidojams, kā mēs varam mainīt prakses uzdevumus. Ņēmām vērā ieteikumus. Gatavojot programmu akreditācijai, balstoties gan uz jauno profesijas standartu, gan arī ņemot vērā to, ka lielākā daļa mūsu studentu tomēr iziet praksi Liepājas pilsētas domes Sociālā dienesta institūcijās, tad, protams, mums bija ļoti svarīgs šis vērtējums, šis redzējums, ko mēs iekļausim tālāk gan prakšu saturā, gan arī prakšu realizācijā, un izrunājam, kāda varētu būt atgriezeniskā saite.”

Sadarbība ar darba devējiem notiek arī prakšu ietvaros – studenti aiziet praksēs, un tiek saņemta atgriezeniskā saite no prakšu vietām.

S. Lanka kā veiksmīgas sadarbības piemēru min to, ka paliatīvās aprūpes studiju kursā studenti dodas uz Baltijas rehabilitācijas centru, kurā studentiem ir iespējas apskatīt jaunākās tehnoloģijas un iepazīt praksē, kā notiek bērnu paliatīvā aprūpe. Tāpat ir iespējas gūt priekšstatu, piemēram, krīzes intervences vai vardarbības profilaksē, kur pēc teorētiskās daļas studentiem iespējams iepazīties ar praktisko darbu centrā „Marta”. „Līdz ar to,” norāda S. Lanka, „mēs mēģinām vairāk vai mazāk saskatīt tās iespējas, kur ir daļēji teorijā balstīts, un tad tālāk sadarbojamies ar partneriem. Tā mēs varam saskatīt to profesionālo un praktisko pusi.”

Prakšu vietu, pētījumu veikšanas un mūžizglītības nodrošināšanai ir noslēgti sadarbības līgumi ar nodibinājumu „Centrs Dardedze”, Valsts sociālās aprūpes centru „Kurzeme”, Liepājas Neredzīgo biedrību, Baltijas rehabilitācijas centru “Dižvanagi” u.c. organizācijām.

Runājot par citām mācību iestādēm, S. Striguna norāda, ka, pirmkārt, tā ir sadarbība Sociālā darba speciālistu sadarbības padomē. Ar Latvijas Kristīgo akadēmiju uzsāktas sarunas par sadarbības līgumu, tur plānoti ilgtspējīgi mērķi. Ļoti laba sadarbība, pēc viņas teiktā, ir

izveidojusies ar Svētā Kirila un Mateja universitāti Bulgārijā, Veļikaturnavā, kurā tiek realizēta sociālā darba studiju programma gan bakalaura, gan maģistra līmenī. „Mēs esam bijuši viesos un saskaņojuši programmas pie viņiem, un skatījuši, kāds ir viņu programmu saturs un kāds ir mūsu. Tad mums ir ļoti laba sadarbība izveidojusies ar Lietuvas Utenas koledžu, kurā tiek realizēta bakalaura studiju programma, sociālais darbs. Mūsu studenti tur ir bijuši ERASMUS + ietvaros – gan studijās, gan arī prakses ietvaros. Ar Klaipēdas universitāti mums ir bijusi sadarbība, kur mācībspēki ir ieradušies pie mums un vadījuši lekcijas mūsu studentiem, ar Šauļu valsts koledžu, kurā arī tiek realizēta studiju programma „Sociālais darbinieks”, un arī ar Marijampoles koledžu Lietuvā. Nu, protams, tās ir tās tuvākās augstskolas, kurās mūsu studenti ir bijuši vairāk. Pozitīvi arī vērtējams, ka mums ir arī sadarbība ar Staņislava Stazina Valsts augstākās izglītības skolu Pilā, Polijā, kur mūsu studente ir bijusi programmas ERASMUS + ietvaros studēt. Kā mācībspēki mēs esam bijuši Portugālē Gvardas politehniskajā institūtā un Kvimbras universitātē, kas ir viena no vecākajām universitātēm, kurā tiek realizētas sociālā darba studiju programmas gan bakalaura, gan maģistra, gan arī doktora līmenī, kas mums acīmredzot ir izaicinājums”.

LiepU tiek domāts par nepārtrauktu infrastruktūras, kā arī bibliotēkas resursu pilnveidi, tādejādi nodrošinot kvalitatīvu docētāju un studentu darbu. Ir iespējams strādāt ar jaunām mācību metodēm, izmantojot modernās tehnoloģijas. Studiju virziena SVID analīzē pie vājamajām pusēm gan minēts, ka ir nepietiekošs materiāli tehniskās bāzes nodrošinājums. Studentu un absolventu aptaujas rezultāti rāda, maģistrantūras absolventi kritērijā „Telpas mācību iestādē bija (ir) modernas un labā stāvoklī” sniedz viszemāko vērtējumu no visu maģistra studiju programmu absolventiem, savukārt studējošie – gandrīz visaugstāko novērtējumu. Līdzīgs vērtējums ir arī kritērijā „Mācību iestāde savās telpās nodrošināja (nodrošina) datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams” un kritērijā „Bibliotēkā bija (ir) visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei”. Bakalaura studiju programmas absolventi un studenti gan sniedz augstāku vērtējumu, bet arī tur absolventu vērtējumi šajos kritērijos ir zemāki par studentu vērtējumiem, kas varētu liecināt par to, ka infrastruktūras un bibliotēkas resursi pilnveidoti pēdējo gadu laikā. Runājot par bibliotēkas resursu novērtējumu, tas varētu būt saistīts ar SVID analīzē pie vājamajām pusēm minēto aspektu, ka ierobežotas svešvalodas zināšanas studentiem mazina LiepU bibliotēkā pieejamās zinātniskās literatūras izmantošanu. Savukārt latviešu valodā sociālā darba literatūras klāsts ir neliels. Studiju programma pieejama cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, konkrētāk, ar redzes un dzirdes problēmām.

Runājot par sadarbību, visintensīvākā tā ir ar pašvaldību, kā arī ar prakses vietām un ārvalstu augstākās izglītības iestādēm, kur tiek īstenota sociālā darba studiju programma, mazāk – ar Latvijas izglītības iestādēm, ko nākotnē noteikti vajadzētu attīstīt.

Kritērijs STUDIJU PROCESS

Studiju programmas studiju kursu/moduļu apguve notiek lekcijās, semināros, praktiskajās nodarbībās, Moodle vidē. Studentiem tiek nodrošinātas mācībspēku konsultācijas klātienē un e – vidē. Prakses, to ievadinstruktāžas un prakses noslēguma konferences, kurās tiek prezentēti prakses rezultāti, kā arī studentu pētnieciskais un patstāvīgais darbs bibliotēkā un Moodle vidē veido nozīmīgu studiju daļu. Lekciju, semināru un praktisko darbu īpatsvars lielā mērā ir 1:1, kas atbilst studiju programmas mērķiem. Uzsākot studiju kursa/moduļa apguvi, docētāji studentus iepazīstina ar studiju kursa/moduļa programmas saturu, pārbaudes formām, prasībām un sagaidāmajiem rezultātiem.

S. Lanka min, ka studiju programmas īstenošanā tiek izmantotas lomu spēles, diskusijas, kas katrā studiju kursā ir kā atgriezeniskā saite gan par patstāvīgi darbā veikto, gan arī pēc nodarbībām, tāpat simulācijas spēles un gadījuma vadīšana. Tāpat ir aprīkots kabinets un iepirktas visas tehnoloģijas, lai nodrošinātu iespēju filmēt un analizēt nofilmēto materiālu.

Studiju prakšu organizēšanas kārtību LiepU nosaka noteikumi par praksi Liepājas Universitātē, kur minēts, ka studiju programmas direktors sadarbībā ar fakultātes dekānu saskaņo studiju plānā iekļaujamos prakses laikus, koordinē prakses vietas izvēli, sadarbībā ar prakses kursa autoru un prakses konsultantiem organizē prakses aizstāvēšanu un novērtēšanu, un analizē prakses vietas novērtējumu par studējošo sagatavotību, sagatavo prakses vietu izvērtējumu, ko iestrādā studiju programmas ikgadējā pašnovērtējuma ziņojumā. Prakses kursa autors /konsultanti izstrādā prakses uzdevumus, konsultē studējošos prakses jautājumos, izskata un izvērtē prakses dokumentu kopu, organizē prakses seminārus, ievadinstruktāžas un noslēguma konferences, apkopo prakses izvērtējuma anketu rezultātus un iesniedz apkopojumu ar secinājumiem fakultātes sekretāram/metodiķim 5 darba dienu laikā pēc prakses aizstāvēšanas glabāšanai fakultātē. Prakses vadītājs /mentors konsultē studējošos prakses jautājumos, sniedz studējošā raksturojumu, iesaka prakses vērtējumu.

LiepU mājaslapā ievietota un publiski pieejama studiju prakšu nodrošināšanai un īstenošanai nepieciešamā dokumentācija:

- līgumi ar prakses vietu;
- prakses vietas atsauksme par studentu;
- studenta prakses vietas izvērtējums;
- prakšu grafiki.

Vērtējums summējas no studējošā prakses novērtējuma, kurā ir studējošā raksturojums un prakses vērtējums, ko apstiprina prakses vietas institūcijas vadītājs (vai viņa pilnvarota persona) un prakses vadītājs, dokumentu kopas novērtējuma un prakses uzdevumu izpildes aizstāvēšanas, ko vērtē ar atzīmi 10 ballu skalā. Prakses vērtējums tiek paziņots piecu darba dienu laikā pēc noslēguma konferences.

Runājot par praksēm, LiepU pārstāves intervijā norāda, ka prakšu vadītāju sagatavošana netiek praktizēta, bet, tā kā liela daļa studentu prakses iziet Liepājas pilsētas domes sociālā dienesta

dažādās institūcijās, kur pamatā ir LiepU absolventi, tad viņi vairāk vai mazāk arī saprotot studiju programmas misiju, vīziju un virzību. S. Striguna lepojas ar to, ka tie, kas studē Liepājā, arī paliek Liepājā, Kurzemes reģionā, līdz ar to viņi arī izprot prakses būtību, uzdevumus.

S. Striguna piebilst, ka „prakses vietu nodrošināšanā pieejam divējādi, piemēram, ir prakses, kas saucas „vērošanas prakses”, kur mācībspēks iet ar studentiem vērošanas praksē, kur mēs jau esam vienojušies ar prakses vietām, viņi jau sagaida mūs, un studentam nav jāmeklē prakses vietas, bet, piemēram, maģistra programmā studenti meklē prakses vietas sasaistē ar pētniecības tēmu. Prakseī tāpat kā studiju kursiem ir kursa apraksts, kur ir definēti mērķi un uzdevumi, un pirms katras prakses ir ieklānota prakses ievadinstruktaža. Atbildīgais par katru praksi neatsaka arī konsultāciju”.

1.5.1. PROFESIONĀLĀ BAKALaura STUDIju PROGRAMMA „SOCIĀLAIS DARBINIEKS”

Profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbinieks” mērķis ir nodrošināt uz holistisku un ilgtspējīgu attīstību virzītas profesionālā bakalaura sociālajā darbā studijas, kas atbilst sociālajām vajadzībām un sekmē iedzīvotāju dzīves kvalitāti, sagatavojot profesionāli izglītotus, radošus, motivētus un konkurētspējīgus profesionāļus sociālā darba veikšanai gan Latvijas, gan Eiropas darba tirgū, spējīgus īstenot sociālā darba vērtībām atbilstošus sociālos pakalpojumus.

Šī mērķa sasniegšanai studiju programma ir izvirzījusi sekojošus uzdevumus:

1. Veicināt izpratnes veidošanos par:
 - sociālo problēmu būtību, to rašanās cēloņiem un attīstību,
 - sociālās politikas saturu un tās pilnveidošanas principiem,
 - labklājības sistēmu: pamatprincipiem, darbības mērķiem, sistēmas pamatelementu funkcionēšanu,
 - sociālā darba būtību,
 - sociālā darba modeļiem Latvijā un pasaulē,
 - sociālā darbinieka profesionālo darbību dažādos līmeņos.
2. Attīstīt profesionālās iemaņas, nodrošinot vispusīgas diferencētu prakšu iespējas, veicinot sociālajam darbiniekam nepieciešamo diagnostisko, metodisko, sociālo, analītisko u.c. prasmju veidošanos.
3. Aktivizēt studentu zinātniski pētniecisko darbu, integrējot dažādu zinātņu teorētiskās nostādnes sociālā darba praksē.
4. Sniegt atbalstu studentu personības pašrealizācijai un profesionālās identitātes attīstībai mūžizglītības kontekstā.
5. Veicināt piederības izjūtu vienotai Eiropas izglītības telpai un prasmi konstruktīvi izvērtēt tās vides dažādību.

Studiju programmas ietvarstruktūras līmenis	
EKI līmenis	6
LKI līmenis	6
Profesionālās kvalifikācijas līmenis	5
Kvalifikācijas joma, pakāpe un veids	
Tematiskā joma (ISCED)	Sociālā labklājība (76)
Izglītības programmu grupa (ISCED)	Sociālie pakalpojumi (762)
Kvalifikācija izglītības pakāpē	Augstākā izglītība
Kvalifikācijas veids	Profesionālā augstākās izglītības kvalifikācija

Bakalaura studiju programma akreditēta līdz 31.12.2021.

Iegūstamais grāds: profesionālais bakalaura grāds sociālajā darbā un sociālā darbinieka kvalifikācija

Valoda: latviešu

Apjoms KP/ECTS: 160/240

Budžeta vietu skaits 2020. gadā: 40

Studiju maksa 2020./2021. akadēmiskajā gadā:

- 1730 EUR/gadā pilna laika studijas
- 1300 EUR/gadā nepilna laika studijas

Studiju ilgums:

- 4 gadi pilna laika studijas
- 4,5 gadi nepilna laika studijas

Lekciju norises vieta: Liepāja

Atbilstoši otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standarta prasībām, studiju programmā iekļauti vispārīzglītojošie studiju kursi, sociālās labklājības jomas teorētiskie pamatkursi un informācijas tehnoloģiju kursi, sociālās labklājības jomas profesionālās specializācijas kursi, izvēles kursi, prakse, kā arī valsts pārbaudījums, kura sastāvdaļa ir bakalaura darba izstrāde un aizstāvēšana.

Studiju programmas plānotie rezultāti paredz, ka pēc studiju programmas apguves jaunie speciālisti:

1. Izprotot sociālo problēmu cēloņus un to ietekmi uz sabiedrības locekļu dzīves kvalitāti daudzveidīgajā vidē – spēj diagnosticēt problēmu, izstrādāt priekšlikumus un, savas kompetences ietvaros, realizēt intervences un citus pasākumus šo problēmu risināšanai mikro, mezo un makro līmenī.
2. Spēj organizēt sociālo resursu sistēmu piesaisti indivīdu, sociālo grupu un kopienu sociālo problēmu risināšanā; spēj nodrošināt sociālā darba procesa sasaisti ar Sabiedrības sociālajām vērtībām un profesijas ētiskajām normām.

3. Spēj integrēt dažādu zinātņu teorētiskās nostādnes sociālā darba praksē.
4. Prot pielietot atbilstošas sociālā darba teorijas un metodes darbā ar indivīdu, grupu vai sabiedrību.
5. Pārzina Latvijas Republikas un starptautisko likumdošanu sociālās drošības un cilvēktiesību jautājumos un spēj to pielietot profesionālajā darbībā.
6. Izprot grupu darba pamatprincipus un prot pielietot tos praksē. Spēj izveidot starpprofesionāļu komandu, nodrošināt tās vadību un ilgtspējīgu funkcionēšanu.
7. Spēj patstāvīgi pieņemt lēmumus, plānot un modelēt uz pozitīvu rezultātu orientētu profesionālo darbību un noteikt prioritātes.
8. Spēj kritiski izvērtēt savu profesionālo darbību problēmu risināšanā un nepieciešamības gadījumā operatīvi veikt izmaiņas.
9. Prot pielietot studiju procesā apgūtās sociālā darba vadīšanas, plānošanas un administrēšanas iemaņas, kā arī pielietot informāciju tehnoloģijas sociālās labklājības jomā un sabiedrībā notiekošo procesu izpētei, datu apkopošanai, analīzei un saziņai.
10. Spēj novērtēt sociālās politikas efektivitāti, sociālo pakalpojumu kvalitāti un atbilstību iedzīvotāju vajadzībām.
11. Ir pašmotivēts un ieinteresēts savas profesionālās kompetences pilnveidei tālākizglītībā un karjeras veidošanā.

Studiju programmas saturs ir izstrādāts, vadoties no studiju programmas mērķiem un uzdevumiem, kā arī lai sasniegtu plānotos studiju rezultātus. Studiju programma izstrādāta un tiek īstenota modulārajā sistēmā, un paredz nozares profesionālās specializācijas kursu dalījumu moduļos:

1. Cilvēka dzīves cikli.
2. Profesionālā attīstība.
3. Sociālā darba prakse.
4. Cilvēks un sabiedrība.
5. Pētniecība sociālajā darbā (skat.1.20.tabulu).

1.20.tabula. LiepU profesionālās bakalaura studiju programmas “Sociālais darbs” saturs

Obligātā daļa

Vispārizglītojošie studiju kursi	
Ievads profesionālajās studijās	16
Ievads problēmizglītībā	1
Sociālā psiholoģija	1
Politoloģija	2
Filosofija	2
Reliģiju vēsture	2
Latviešu valodas kultūra	2
Svešvaloda/angļu/vācu	2
Informācijas tehnoloģijas kursi	2

Ierobežotās izvēles kursi

Nozares profesionālās specializācijas kursi	138
1.modulis "Cilvēka dzīves cikls"	
Attīstības psiholoģijas teorijas	2
Personības pamatvērtību veidošanās fenomēns	2
Andragoģijas pamati	2
Gerontoloģija	2
1.moduļa ieskaite darbs	1
2.modulis "Profesionālā attīstība"	
2.1.submodulis - Ievads sociālajā darbā	
Sociālā darba vēsture	1
Sociālā darba teorijas	2
Sociālais darbs pasaulē	2
Sociālā likumdošana	3
2.2. submodulis – Sociālā darba process	
Sociālā darba modeļi, sistēmteorija, metodes	3
Sociālais darbs ar indivīdu	2
Sociālais darbs ar grupu	2
2.1.2.2.submoduļa ieskaite darbs	1
3.modulis "Sociālā darba prakse"	
Pētnieciskā prakse-cilvēka dzīves ciklu problēmas	2
Vērošanas prakse sociālā darba institūcijās I	3
Prakse sociālā darba institūcijās II	5
Prakse sociālajās institūcijās III	8
Prakse sociālajās institūcijās IV	8
4.modulis "Cilvēks un sabiedrība"	
4.1.submodulis - Sociālās sistēmas	
Valsts iekārta un politiskā sistēma	1
Ekonomika	1
Tiesu un cietumu sistēma	1
Cilvēktiesības	1
Bērnu tiesību aizsardzība	1
4.2.submodulis - Sociālā vide	
Socializācijas pamati	2
Socioloģija	1
Konfliktoloģija	1
Saskarsmes treniņš	1
4.3.submodulis - Cilvēka uzvedība	
Multikulturālisma aspekti sociālā darba praksē	1
Audzināšana	2
Kriminoloģija un devianta uzvedība	2
Krīžu intervence sociālā darba praksē	2
4.4.submodulis - Ģimene kā sociāla institūcija	
Dzimumu psiholoģija	1

Ģimenes un sabiedrības sociālā mijietekme	4
Ģimenes tiesību likumdošana	2
Ģimenes socioloģija	2
Ģimenes terapija	2
Vardarbība un incests	1
4.1.,4.2.,4.3.,4.4.submoduļa studiju darbs	2
4.5. submodulis-Veselība un dzīves kvalitāte	
Veselības aizsardzības sistēma, veselības apdrošināšana	1
Sociālās apdrošināšanas sistēma	1
Ģenētika	1
Psihopatoloģija	1
Veselība un slimības	2
Neatliekamā un pirmā palīdzība	1
Seksoloģija	1
Atkarības un to profilakse	2
Sociālā rehabilitācija	2
Sociālā integrācija	2
Logopēdijas pamati	1
Paliatīvā aprūpe	2
4.5.submoduļa darbs	2
5.modulis "Pētniecība sociālajā darbā"	
Pētījumu metodoloģija, metodes	3
Lietišķie pētījumi sociālajā darbā	2
5.moduļa studiju darbs	2
2.3.submodulis- Sociālā darba vadība	
Sociālā darba un personāla vadības pamati	3
Supervīzija sociālajā darbā	2
Sociālo institūciju kvalitātes novērtēšana	1
Darba likumdošana un darba aizsardzība	1
2.3.submoduļa ieskaite darbs	1
4.6.submodulis- Sociālā politika un sociālā labklājība	
Sociālā politika, attīstība	2
Sociālā plānošana un administrēšana	1
Eiropas sociālā un ekonomiskā politika	1
Sociālais darbs ar nevalstiskajām organizācijām	1
Sociālais darbs un brīvprātīgo kustība	1
4.6.submoduļa ieskaite darbs	1
2.4.submodulis - Sociālā darba profesijas identitāte	
Profesionālā ētika	1
Sasniegumu motivācija	1
Kreativitātes psiholoģija	1
Prakse	
Gala/valsts pārbaudījumi	
Bakalaura darbs	10
Kvalifikācijas eksāmens	2

Papildus pieejami sekojoši brīvās izvēles kursi:

- Sociālā uzņēmējdarbība. (1 KP)
- Cilvēku tirdzniecība problēmas un risinājumi. (1 KP)
- Izdegšanas problēma un prevencija. (2 KP)
- Sociālās drošības sistēma. (2KP)

Runājot par tēmu pārklāšanos studiju ietvaros, S. Lanka min: „Runājot par bakalaura studiju programmu, mums ir moduļu sistēma. Katra moduļa noslēgumā ir arī pārbaudījums. Pārklāšanās tur noteikti nav, drīzāk tā ir katra moduļa ietvaros, jo mēs nedaudz sasaistām to, ko studenti ir apguvuši iepriekšējā moduli un kā viņi spēj pielietot iegūtās prasmes, risinot jau nākamo problēmu. Līdz ar to veidojas pēctecība, kurā mēs mēģinām saskatīt, kādas zināšanas jau ir nostiprinājušās, kuras varbūt ir nepieciešamas vēl pilnveidot, bet mums noteikti nepārklājas bakalaura un maģistra studiju programmas.”

S. Striguna piebilst: „ Mēs arī balstāmies uz Eiropas kvalitātes ietvaru struktūru. Par pārklāšanos vai papildināšanu – mēs katra studiju gada sākumā aktualizējam jaunus kursa aprakstus, vēlreiz tos pārskatām, lai maksimāli izslēgtu pārklāšanos, lai nav tā, ka mācībspēks grib iekļaut jautājumus, par kuriem jau ir runāts vai par kuriem ir plānots runāt citā studiju kursā.”

Studiju rezultātu izvērtējums ir orientēts uz profesionālā bakalaura grāda un kvalifikācijas ieguves prasību sasniegšanu. Semināros, diskusijās, pārbaudījumos uzsvars tiek likts uz prasmi diskutēt, risināt problēmas, patstāvīgi pieņemt lēmumus, plānot un modelēt uz pozitīvu rezultātu orientētu problēmu risināšanas procesu un noteikt prioritātes, pamatot un aizstāvēt savu viedokli, kā arī prast pielietot teoriju praktiskajā darbībā. Studiju rezultātus fiksē pēc diviem rādītājiem – kvantitatīvā un kvalitatīvā. Studējošo sasniegumu vērtēšanas kārtību nosaka “Noteikumi par studiju kursa/moduļa pārbaudījumiem”.

Moduļus veidojošie studiju kursi liecina par to, ka programma pārsvarā orientēta uz sociālā darba mezo un makro praksi un tajā atrodami vien daži studiju kursi, kas fokusētos uz tiešo sociālo darbu ar klientu. Ir daudz vispārīzglītojošo studiju kursu, uz normatīvo bāzi orientēti studiju kursi. Trūkst moduļa, kas būtu vērsts uz sociālo darbu kopienā. Visapjomīgākais modulis ir „Veselība un dzīves kvalitāte”, kas vērsts uz veselības problēmu izzināšanu, bet saturā nav aplūkota pamattēma – sociālās problēmas, to definēšana visos sociālā darba prakses līmeņos, kā arī attīstība mūsdienu globālajā sabiedrībā. Modulī „Ģimene kā sociāla institūcija” nav ietverta sociālā darba ar ģimeni specifika, principi, pieejas un metodes, kaut sociālais darbs ar ģimeni ir sociālā darbinieka pamatkompetence. Pozitīvi vērtējams, ka studiju programma organizēta studiju moduļos, kas ļauj studentiem aplūkot tēmu starpdisciplināri, tai pašā laikā tajos noteikti būtu jāiekļauj sociālā darba specifika atbilstoši moduļa saturam, kurš šobrīd studiju saturā pietrūkst. Sociālā darba tematikai būtu jācaurvij visus ierobežotās izvēles moduļus. Tāpat moduļu tēmas nav vērstas uz sadarbības prasmju attīstīšanu gan ar klientu, gan starpprofesionāļu komandā, gan starpinstitucionālo sadarbību.

Kritērijs DARBA DEVĒJU UN ABSOLVENTU APMIERINĀTĪBA ABSOLVENTU APGŪTO KOMPETENČU GRIEZUMĀ

Turpinājumā atspoguļoti LiepU īstenotās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu un darba devēju aptaujas rezultāti, kuras mērķis bija izvērtēt studiju programmas ietvaros apgūtās kompetences. Šo studiju programmu vērtējuši 8 darba devēji, sniedzot vidējo aritmētisko vērtējumu amplitūdā no 3,22 līdz 4,64 punktiem. Studiju programmu vērtējuši visvairāk absolventu (45), sniedzot vērtējumu amplitūdā no 3,47 līdz 4,60 punkti.

LiepU īstenotajā bakalaura studiju programmā „Sociālais darbs” tās absolventi iegūtās kompetences vērtē augstāk nekā darba devēji (skat.1.21.tabulu). Vislabāk, pēc absolventu domām, apgūtas kompetences *sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā*, savukārt darba devēji kā pirmās min *vispārējās kompetences*. Aiz tām nākamajā vietā gan darba devēju, gan absolventu skatījumā ir *kompetences profesionālās ētikas normu ievērošanā* (detalizētu kompetenču grupās iekļauto zināšanu, prasmju un attieksmju uzskaitījumu skat. šī ziņojuma 2.1.2.nodaļā).

Kā lielākajai daļai studiju programmu, tā arī šai kā visvājāk attīstītās kompetenču grupas darba devēji un absolventi min *sociālās politikas izstrādāšanu un īstenošanu*, kā arī kompetenci *sociālajā darbā kopienā*, kas arī ir loģiski, jo tā nav tiešā veidā iekļauta studiju programmā.

1.21.tabula. LiepU profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

Darba devēju vērtējums	Punkti	Absolventu vērtējums	Punkti
Vispārējās kompetences	4,64	Kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā	4,6
Kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā	4,6	Kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā	4,57
Kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā	4,43	Vispārējās kompetences	4,52
Kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm	4,35	Kompetences profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē	4,43
Kompetences profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē	4,27	Kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm	4,18

Kompetences sociālajā darbā kopienā	3,72	Kompetences sociālajā darbā kopienā	3,92
Kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā	3,22	Kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā	3,47

Komentējot savas atbildes, absolventi min, ka ikvienā teorētiskajā kursā bijuši uzdevumi, kas likuši domāt par reāliem klientiem. Vienmēr ticis uzsvērts, cik svarīgi ir strādāt ar katru klientu individuāli un piemēroties viņam. Tikusi ieaudzināta liela atbildības sajūta un empātija, bijis jāiejūtas klientu situācijās caur lomu spēlēm un jāizprot, kā labāk sniegt piemērotu atbalstu. Cits viedoklis ir šāds: „Kompetences bija pietiekamas, iespējams, sākumā bija nedrošība par pieņemtajiem lēmumiem, īpaši darbā ar ģimenēm ar maziem bērniem, taču sadarbībā ar kolēģiem iegūta pārliecība.”

Tāpat absolventi norāda, ka zināšanas un prasmes ir iegūtas, bet dažādu no sociālā darbinieka neatkarīgu iemeslu dēļ ne vienmēr ir iespējams sniegt klientam tieši tādu pakalpojumu, kāds viņam būtu vispiemērotākais. Augstskola, kā minēts LiepU absolventu komentāros, viena pati nevar iedot atbilstošu kompetenci, tās ļoti lielā mērā jāattīsta praktiskajā darbībā un jāsaista ar iespējamiem resursiem, visu laiku jāmācās papildus.

Runājot par supervīzijām, kāds absolvents norāda, ka tās nozīme ir zināma, bet trūkst kvalitatīvu supervizoru, lai tiešām supervīzijas būtu jēgpilnas.

Vēl cits LiepU bakalaura studiju programmas absolvents norāda, ka nepieciešams vairāk prakses, kuru vērtētu stingrāk, kā arī prakses vietas nepieciešamas pretimnākošākas, jo šobrīd tajās sociālo darbinieku noslodzes dēļ studentiem netiek veltīts pietiekami laiks. Absolvente min, ka, ja pirms šīs studiju programmas nebūtu apguvusi sociālo rehabilitāciju koledžā, tad kā sociālā darbiniece pēc studiju programmas beigšanas strādāt nebūtu gatava. Pirms studēt sociālo darbu, viņasprāt, vismaz gadu vajag apgūt sociālo rehabilitāciju vai aprūpi. Tāpat bakalaura studiju programmās absolventi labprāt redzētu lektoros, kas reāli ikdienā veic sociālo darbu.

Daži respondenti norāda, ka studiju programma ir ļoti laba, nav nekā sliktā, ko pateikt, kā arī, ka visiem, absolvējot studiju programmu, jau bija reāls darbs sociālā darba jomā.

Studiju saturs lielā mērā vērsts uz vispārīgo zināšanu attīstīšanu, bez kā, protams, sociālais darbinieks nevar iztikt, bet studentiem pietrūkst pamatzināšanas sociālajā darbā, vāji vērtētas kompetences sociālajā darbā ar kopienu, kuru attīstīšanai neviens studiju modulis nav paredzēts. Tāpat studiju programmas absolventi paši zemu vērtē studiju laikā apgūtās kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm, kas saskan ar secinājumiem iepriekšējā kritērijā, ka vairāk jāakcentē sociālais darbs ar ģimeni, tāpat sociālā darba interence, sociālo problēmu definēšana, resursu piesaiste. Studiju programmas direktorei būtu vēlreiz jāpārskata studiju prakšu organizēšanas kārtība. Varbūt jādomā par lielāku sociālā darba praktiķu iesaisti sociālā darba pamatkursu vadībā, tādejādi nodrošinot būtiskāku teorijas un prakses sasaisti.

Kritērijs STUDENTU UN ABSOLVENTU APMIERINĀTĪBA AR STUDIJU PROCESU

Aptaujā piedalījās 24 studenti un 45 absolventi. Visaugstāk šīs studiju programmas studenti, kā redzams 1.22.tabulā, vērtē datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams, norādot, ka universitātē ir pieejams bezmaksas bezvadu interneta pieslēgums, bibliotēkā un lasītavā jebkurā laikā var izmantot datorus.

1.22.tabula. LiepU profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” novērtējums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

	Absolventu atbildes (n=45)	Studējošo atbildes (n=24)
Mācību iestāde savās telpās nodrošināja (nodrošina) datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams	4,56	4,67
Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā	4,38	4,33
Telpas mācību iestādē bija (ir) modernas un labā stāvoklī	4,18	4,50
Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtēja (novērtē) studentu darbu	4,31	4,25
Man ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu (kurā izvēlējos studēt)	4,44	4,46
Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu (apgūstu) šajā studiju programmā	4,29	4,21
Bibliotēkā bija (ir) visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	4,33	4,46
Nodarbības mācību iestādē bija (ir) veiksmīgi saplānotas	4,18	4,04
Informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti (ir) labi organizēta	4,29	4,29
Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika (tiek) organizēta prakse	4,24	4,33
Programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	4,02	3,67

Studenti augstu vērtē bibliotēkas resursus, kur ir visi nepieciešamie materiāli, personāls ir ļoti atsaucīgs un palīdz atrast nepieciešamo. Literatūras klāsts, kā norāda studenti, ir plašs un aktīvi papildināts ar jaunāko lasāmvielu.

Šos abus kritērijus pozitīvi vērtē arī abas intervētās studiju programmas pārstāves.

Trešais augstākais vērtējums ir mācību telpām. Studenti norāda, ka Universitātē nesen esot veikts remonts, telpas ir omulīgas, arī mēbeles un tehnika prezentāciju sagatavošanai ir augstā kvalitātē.

Vairums studentu ļoti apmierina izvēlēta mācību iestāde (trešais augstākais vērtējums no visiem kritērijiem), norādot, ka šeit ir brīnišķīgi pasniedzēji, kuru ieguldītais darbs un sniegtās zināšanas ir ļoti noderīgas. Vairākkārt minēts, ka ļoti būtisks faktors tieši šīs mācību iestādes izvēlē ir tas, ka tā atrodas tuvu dzīvesvietai. Ir studenti, kuri iegūto kvalitatīvo zināšanu bāzi vērtē atzinīgi, tai pašā laikā citi min, ka studiju kvalitāte kopumā ir neapmierinoša.

LiepU īstenotās studiju programmas studenti, komentējot prakses organizāciju, norāda, ka tā ir ļoti noderīga un sniedz papildus zināšanas un pieredzi, kā arī konkrētāku izpratni par sociālo darbu. Prakses ietvaros varot uzzināt, kāds būs nākotnes darbs, redzēt, kā teorija tiek pielietota praksē. Studenti prakses vietu meklējot paši, bet, ja to nevar atrast, tad pasniedzēji sniedzot palīdzību. Tāpat minēts, ka jāņem vērā Covid-19 radītais iespaids uz prakses iespējām, ko pati mācību iestāde nevar ietekmēt.

Pasniedzēju profesionalitāte tiek vērtēta diametrāli pretēji. Daži, kuri sniedz augstāko vērtējumu, norāda – katrs no pasniedzējiem paralēli teorētiskajām zināšanām sniedz lielu daļu no savas personīgās pieredzes, kas ļoti labi palīdz izprast darba svarīgumu, kā arī, ka studiju programmas pasniedzēji esot ļoti labsirdīgi un izcili zinoši, motivējoši mācīties. Tai pašā laikā zemu vērtējumu kāds students pamato, sakot, ka „iespējams (pēc iegūtajiem grādiem) pasniedzēji ir augsta līmeņa profesionāļi, bet uzskatu, ka ir problēmas ar šīs profesionalitātes vai iegūto zināšanu nodošanu studentiem”.

Runājot par to, kā pasniedzēji novērtē studentu darbu, atkal viedokļi ir ļoti atšķirīgi. Kāds min, ka pasniedzēji darbus vērtē korekti pēc padarītā, nevienam netiek dotas nekādas atlaides. Tai pašā laikā ir pausts arī šāds viedoklis: „Ļoti slikta vērtēšanas sistēma. Tikai atsevišķi pasniedzēji veido vērtēšanas sistēmu vai kritērijus, kam būtu jābūt visos studijuursos. Vairākums pasniedzēju liek vērtējumus „uz sajūtām” – tāda atzīme, un viss. „Kā var labot?” vai arī „Ko es izdarīju nepareizi?” – pasniedzējs nezina.”

Komentējot informācijas apmaiņu studiju procesa laikā, viens students min, ka informācija par studiju procesu tiek atkārtoti paziņota mutiski no pasniedzējiem, darbiniekiem, kā arī visa nepieciešamā informācija tiek iesūtīta e-pastā, studiju programmas apraksts pieejams mājas lapā, tāpēc nav iespējams kaut ko palaist garām. Viss ir konkrēti paziņots un ikvienam pieejams.

Komentējot novērtējumu tām zināšanām un prasmēm, kas apgūtas šajā studiju programmā, ir viedoklis, ka studijas ir kvalitatīvas, studiju programma ļoti motivē un dod labas zināšanas par šo studiju jomu. Iegūtas ne tikai zināšanas, bet arī domāšanas veida pilnveidošana. No otras puses,

izskan viedoklis, ka studijas varētu būt daudz praktiskākas, tās nenodrošina topošajam profesionālim nepieciešamās zināšanas un prasmes.

Otrs zemākais vērtējums LiepU studējošajiem ir par mācību procesa plānojumu. Ir studenti, kas to uzskata par optimālu, tai pašā laikā izskan viedoklis, ka „tas ir ārkārtīgi neveiksmīgs. Lekciju grafiks nesakrīt pa dienām, piemēram, visu semestri pirmdienās, otrdienās un trešdienās ir jābūt skolā. Mūsu studiju programmā pirmdienās ir 2 lekcijas, otrdiena brīva, trešdien – viena lekcija utt. Respektīvi, katru nedēļu, katru dienu lekciju saraksts atšķiras, un ir ļoti grūti studentam plānot savu laiku”.

Viszemāk studenti vērtē savu gatavību uzsākt darba gaitas apgūtajā profesijā, norādot, ka, uzsākot darbu profesijā, ļoti daudz būs nepieciešams mācīties pašam. Ne viens vien norāda, ka iegūtas teorētiskas zināšanas, bet ne praktiskas.

Pārdomu vērts ir zemais vērtējums kritērijā „Programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā”, kur zemāko vērtējumu devuši gan absolventi, gan studenti, kas korelē ar diezgan zemo novērtējumu kritērijā par zināšanu apguvi studiju programmas ietvaros un prakšu organizāciju. Tāpat būtu jāpārrunā ar studentiem studiju procesa plānošanas problēmas.

1.5.2. PROFESIONĀLĀ MAĢISTRA STUDIJU PROGRAMMA „SOCIĀLAIS DARBS “

Profesionālās maģistra studiju programmas Sociālais darbs mērķis ir nodrošināt kvalificētiem sociālā darba speciālistiem profesionālā maģistra grāda iegūšanu, lai nodrošinātu nepārtrauktās mūžizglītības realizācijas iespējas un sekmētu sociālās sfēras darbinieku profesionalitātes celšanu.

Šī mērķa sasniegšanai studiju programma ir izvirzījusi sekojošus uzdevumus:

1. Papildināt zināšanas par:
 - sociālo problēmu rašanās cēloņiem un attīstību, skatot sabiedrības un indivīda mijiedarbību sociālo problēmu kontekstā;
 - sociālās politikas saturu un tās pilnveidošanas principiem.
2. Pilnveidot profesionālās iemaņas, nodrošinot prakses iespējas, veicinot sociālajam darbiniekam nepieciešamo diagnostisko, metodisko, sociālo, analītisko u.c. prasmju veidošanos.
3. Aktivizēt maģistrantu zinātniski pētniecisko darbu, integrējot dažādu zinātņu teorētiskās nostādnes sociālā darba praksē.
4. Sekmēt maģistrantu radošās un sociālās aktivitātes attīstību.

Studiju programmas ietvarstruktūras līmenis	
EKI līmenis	7

LKI līmenis	7
Kvalifikācijas joma, pakāpe un veids	
Tematiskā joma (ISCED)	Sociālā labklājība (76)
Izglītības programmu grupa (ISCED)	Sociālie pakalpojumi (762)
Kvalifikācija izglītības pakāpē	Augstākā izglītība
Kvalifikācijas veids	Profesionālā augstākās izglītības kvalifikācija

Maģistra studiju programma akreditēta līdz 31.12.2021.

Iegūstamais grāds: profesionālā maģistra grāds sociālajā darbā

Valoda: latviešu

Apjoms KP/ECTS: 40/60

Budžeta vietu skaits 2020. gadā: 6

Studiju maksa 2020./2021. akadēmiskajā gadā: 1950 EUR/gadā pilna laika studijas

Studiju ilgums: 1 gads pilna laika studijas

Lekciju norises vieta: Liepāja

Uzņemšanas prasības: 5. līmeņa sociālā darbinieka profesionālā kvalifikācija vai profesionālais bakalaura grāds sociālajā darbā

Profesionālo sociālā darba maģistru studiju rezultātu kvalitāti nosaka zināšanu, kognitīvo prasmju un iemaņu un kompetenču, kas ir pielietojamas darba tirgū, apguve, balstoties uz sociālā darbinieka kvalifikācijas ieguves laikā iegūtajām zināšanām, prasmēm, attieksmēm. Studiju programmas apguves rezultātā studenti:

- Spēj pielietot zināšanas par Latvijas Republikas un starptautisko likumdošanu sociālās drošības un cilvēktiesību jautājumos, novērtējot sociālās politikas efektivitāti un atbilstību sabiedrības sociālā taisnīguma principam un vajadzībām.
- Spēj balstoties uz pētnieciskajā darbībā iegūtajiem rezultātiem piedāvāt stratēģiskus risinājumus sociālās labklājības jomā lokālā un globālā mērogā.
- Spēj plānot un īstenot profesionālo darbību saskaņā ar inovatīvām sociālā darba teorijas un prakses tendencēm.
- Spēj īstenot profesionālajā darbībā pozitīvu savstarpējo mijiedarbību un apliecināt pozitīvu attieksmi saistībā ar dažādību dažādās sociālās kultūrvides.
- Prot izstrādāt sociālā mārketinga stratēģiju, pielietojot modernā menedžmenta teorijas.
- Spēj kritiski izvērtēt savu profesionālo darbību problēmu risināšanā un nepieciešamības gadījumā operatīvi veikt izmaiņas.
- Spēj pielietot komunikāciju teorijas sociālā darba praksē.
- Prot pielietot studiju procesā apgūtās sociālā darba vadīšanas, plānošanas un administrēšanas iemaņas, strādājot dažāda līmeņa sociālās labklājības institūcijās.
- Prot pielietot zināšanas sociālo projektu un programmu izstrādē, vadīšanā un novērtēšanā, piesaistot finansiālos resursus sociālo problēmu risināšanai un sociālo institūciju tīkla attīstīšanai, balstoties uz kopienas iedzīvotāju sociālajām vajadzībām.

Studiju programmas saturs ir izstrādāts, vadoties no studiju programmas mērķiem un uzdevumiem, kā arī, lai sasniegtu plānotos studiju rezultātus. Studiju programma sastāv no obligātās daļas, ierobežotās izvēles daļas, prakses un valsts pārbaudījuma (skat.1.23.tabulu).

1.23.tabula. LiepU profesionālās maģistra studiju programmas “Sociālais darbs” saturs

Maģistra programmas saturs (40 KP)

Obligātā daļa	7
Modernās menedžmenta teorijas	2
Starptautiskās tiesības	1
Organizāciju komunikācija	2
Kritiskās domāšanas attīstība	2
Ierobežotās izvēles daļa	33
Sociālās drošības sistēmas aktualitātes ES valstīs un Latvijā	2
Profesionālās kompetences refleksija	2
Metodoloģija sociālā darba pētniecībā	2
Sociālā darba projektu vadīšana	1
Prakse	
Pētnieciskā prakse	6
Valsts pārbaudījums	
Maģistra darbs sociālajā darbā	20

Raksturojot studiju saturu, jāatzīmē, ka LiepU maģistra programma orientēta uz sociālā darba makropraksi, tādējādi stiprinot topošo sociālo darbinieku vadības potenciālu.

Studiju programmas realizāciju nodrošina 8 docētāji, no kuriem 3 strādā Pedagoģijas un sociālā darba fakultātē, bet 5 ir LiepU Vadības un sociālo zinātņu fakultātes docētāji. Studiju kursu īstenošanā ir iesaistīti 4 zinātņu doktori un 4 maģistri. Maģistra darbu vadību un recenzēšanu īsteno 2 izglītības zinātņu maģistri un 4 profesionālā sociālā darba maģistri. Studiju programmas direktore - Mg. sc. educ., lekt. S. Striguna.

Viens no nozīmīgiem komponentiem profesionālajā maģistra studiju programmā ir pētnieciskā prakse. Tā ir saistīta un saturiski atbilst studiju teorētiskās daļas saturam un tajā ir iekļauta profesionālo iemaņu apgūšana. Regulāri tiek izvērtēta prakses pētnieciskā uzdevuma atbilstība profesijas standarta prasībām un studentu teorētiskā sagatavotība prakses uzdevumu izpildei. Pētnieciskās prakses laikā maģistranti pēc savas brīvas izvēles izpēta kāda sociālā darba aspekta realizāciju izvēlētajā pašvaldībā, izvērtējot valsts likumdošanā noteiktā reālo izpildi konkrētajā vietā.

Studiju programma „Sociālais darbs” ir viena no otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programmām, kas piedāvā iespējas profesionālā bakalaura grādu sociālajā darbā un sociālā darbinieka kvalifikāciju ieguvušiem, balstoties uz iepriekšējā studiju procesā gūtajām zināšanām, kompetencēm un attieksmēm, 1 gada laikā, apgūstot studiju programmas saturu un izstrādājot un aizstāvot maģistra darbu, iegūt profesionālā maģistra grādu.

Studiju procesā tiek izmantotas dažādas studiju metodes: lekcijas, semināri, praktiskie darbi, dažādas interaktīvās metodes. Sadarbībā ar mācībspēkiem studiju kursa apguvē un gūto studiju rezultātu izvērtēšanā tiek izmantotas e-studiju iespējas – studijas Moodle vidē. Studiju kursu apguves novērtējuma apraksts iekļauts konkrēto studiju kursu programmās. Uzsākot ikvienu studiju kursu, maģistrantam tiek izskaidrotas studiju kursa apguves prasības, vērtēšanas kritēriji un sistēma, kas veidota saskaņā ar zināšanu vērtēšanu LiepU.

Noteikumi par studiju kursa/moduļa pārbaudījumiem paredz, ka ne vēlāk kā otrās nodarbības laikā mācībspēka pienākums ir paziņot attiecīgā studiju kursa/moduļa prasības, kas studējošam jāievēro, lai saņemtu pozitīvu novērtējumu. Studējošo sasniegumu vērtēšanas kritēriji tiek atspoguļoti izstrādātajos maģistra darbu vērtēšanas kritērijos.

Maģistrantu sasniegumu vērtēšanā tiek izmantota 10 ballu sistēma. Novērtējums balstās uz LiepU Senātā apstiprinātiem reglamentējošiem dokumentiem. Ieskaites un eksāmenus maģistranti kārtu studiju kursu apguves beigās. Tiek piemērota arī kumulatīvā vērtēšanas sistēma, kas motivē maģistrantus regulāram darbam studiju kursa apguves gaitā. Saskaņā ar studiju programmas prasībām maģistranti izstrādā un aizstāv maģistra darbu. Maģistra darbu tēmu izvēle saistās ar sociālajā darbā nozīmīgiem aspektiem, atklāj sociālā darba aktualitātes, atspoguļo profesijas atbilstību darba tirgus prasībām.

Maģistra studiju programma specializē tajā studējošos sociālās politikas jomā, bet tās saturā trūkst studiju kursu par politikas izstrādes, ieviešanas, novērtēšanas un pilnveides pamatprincipiem. Studiju programma vairāk vērsta uz organizācijas vadību un normatīvo aktu pārzināšanu. Nav skaidrs šādas studiju programmas nepieciešamības pamatojums, cik liela nepieciešamība darba tirgū ir pēc šādas kvalifikācijas sociālajiem darbiniekiem.

Kritērijs DARBA DEVĒJU UN ABSOLVENTU APMIERINĀTĪBA ABSOLVENTU APGŪTO KOMPETENČU GRIEZUMĀ

Turpinājumā atspoguļoti LiepU īstenotās maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu un darba devēju aptaujas rezultāti, kuras mērķis bija izvērtēt studiju programmas ietvaros apgūtās kompetences (detalizētu kompetenču grupās iekļauto zināšanu, prasmju un attieksmju uzskaitījumu skat. šī ziņojuma 2.1.2.nodaļā). Šo studiju programmu vērtējuši 4 darba devēji, sniedzot aritmētisko vidējo vērtējumu amplitūdā no 3,25 līdz 4,25 punktiem (skat.1.24.tabulu), kas ir viszemākais starp maģistra studiju programmām, un 24 absolventi, sniedzot vērtējumu ļoti līdzīgā amplitūdā no 3,26 līdz 4,21 punktiem.

Šīs studiju programmas absolventi gandrīz visas iegūtās kompetences (izņemot profesionālās ētikas normu ievērošanu) vērtē augstāk nekā darba devēji. Kompetenču vērtējums pa to grupām gan absolventiem, gan darba devējiem ir līdzīgs – abi kā viszemāk attīstītas kompetences vērtē tās, kas saistītas ar sociālās politikas izstrādāšanu un īstenošanu, bet nedaudz augstāk vērtē kompetenci sociālajā darbā kopienā. Savukārt kā visapmierinošāk apgūtās prasmes tiek nosauktas: sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšana, kam seko vispārējā

kompetence (absolventu vērtējumā) un profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmes (darba devēju vērtējumā).

LiepU maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventi komentāros norāda, ka maģistra programmā nepiedāvā apgūt mikro līmeni. LiepU maģistra studiju programmas fokuss nav mērķēts individuālā gadījuma risināšanā, darba prasmju attīstībai ar konkrētu mērķgrupu, bet gan sistēmas un vadības fokusā. Tādēļ absolventiem grūti sniegt korektu vērtējumu kompetencēm par sociālo darbu ar indivīdiem un ģimeni, jo šajā mācību programmā tie pēc būtības nav skarti.

Absolventi norāda, ka dažas no minētajām kompetencēm tika apgūtas, iesaistoties papildus citās izglītības programmās, proti – par tām ir zināšanas, bet tās nav apgūtas šajā programmā. Lielu daļu teorijas studenti apgūstot praksē, t.i., ikviens students attīsta savu kompetenci, apgūstot profesiju tieši praksē. Kāds saka, ka kompetence sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm pēc maģistra studijām nav mainījusies. Tiek izteikts arī šāds komentārs: „Darba pieredze palīdzēja pilnveidot studiju procesu – studijas nepilnveidoja manu darba pieredzi. Atzīmētie vērtējumi šajā anketā ir paša ieguldījums, zināšanas – ne studiju laikā sniegtās zināšanas. No maģistra studiju programmas ieguvu tikai diplomu un iespēju diplomdarbā izstrādāt savu sociālās jomas ideju.”

Kāds cits absolvents saka: „Skumji, ka ir iespējams pabeigt augstskolu un tikai pēc diezgan daudz gadiem uzzināt, ar ko atšķiras *case management* un *casework*.”

Komentējot kompetenci sociālajā darbā kopienā, absolventi norāda, ka atsevišķa studiju kursa sociālajā darbā ar kopienu nebija, ja vien to nevar saistīt ar kursu „Sociālā darba projektu vadīšana”. Šīs kompetences apgūtas bakalaura studiju programmas ietvaros un pēc maģistra studijām nav mainījušās.

Izteikts arī šāds viedoklis: „Resursu piesaistīšanu un starpprofesionāļu sadarbību sociālais darbinieks iemācās veidot tikai un vienīgi praksē, nevis lekciju laikā. Ja vērtē pēc iegūtās informācijas no pasniedzējiem, tad var teikt, ka pasniedzēji ļoti labi studentus iedrošina, izspēlējot dažādas lomu spēles, tomēr praksē kompetences attīstās spēcīgāk.”

Komentējot kompetenci sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā, absolventi norāda, ka grūti to novērtēt, jo atsevišķa studiju kursa nav bijis, tai pašā laikā minot, ka bijis studiju kurss „Sociālās drošības sistēmas aktualitātes ES un Latvijā”. Likumdošana interpretēta sociālās politikas plānošanas dokumentos. Kāds cits absolvents savukārt norāda, ka pēc studijām bija ievērojami plašākas zināšanas par aktuālo situāciju sociālā darba nozarē Latvijā un Eiropā, kā arī par sociālās politikas veidošanas principiem, labāk izprotot valdības pieņemtus lēmumus labklājības jomā.

Savukārt par kompetenci profesionālās ētikas normu ievērošanā absolventi norāda, ka šīs programmas ietvaros nekas no tā visa nav apgūts. Kompetences apgūtas bakalaura programmas ietvaros, bet maģistra programmā ētikas normas tikai nedaudz aplūkotas, nerunājot par katru no tām.

Absolventi, komentējot kompetenci sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā, min, ka ir attīstītas prasmes pētīt, analizēt, orientēties normatīvajos aktos un pārņemt pierādījumos balstīto labo praksi. Prakses laikā iegūtas prasmes orientēties likumdošanā un normatīvajos aktos. Kāds no respondentiem norāda: „Iemācījos analizēt normatīvos aktus un pielietot tos darbā, kas bija vērtīgākā daļa studiju laikā. Likumdošana mainās ļoti bieži. Tiklīdz tā mainījās, mums uzreiz bija jānācās jaunie likumi, tie jāanalizē, jāpielieto dažādās situācijās, gadījumu risināšanā. Ļoti vērtīgi! Bez problēmām pielietoju iegūtās zināšanas darbā. Tas tiešām ļoti palīdzēja.” Cits absolvents min: „Ļoti patika kurss kritiskajā domāšanā, kur bija jāapstrādā dažāda informācija un tā jāanalizē. Prasmes orientēties normatīvos aktos apgūtas studiju kursā „Publiskās tiesības un sociālās drošības sistēmas aktualitātes”. ”

Vairāki absolventi uzsver, ka neko neesot ieguvuši profesionālās kompetences refleksijas kursā. Par supervīziju nevienā no piedāvātajiem kursiem neesot runāts. Tāpat pausts viedoklis, ka, tikai strādājot, darbinieks novērtē un izprot, cik ļoti svarīgs ir pašnovērtējums un supervīziju apmeklēšana.

Studiju procesā bijuši daži darbi grupā, kuros varēja attīstīt prasmi strādāt komandā. Tiek minēts: „Atceroties lekcijās gūtās zināšanas un problēmu risināšanas iespējas, tad praksē tas ir savādāk un nav iespējams studiju laikā atrisināt ieilgušas sociālās problēmas.”

1.24.tabula. LiepU profesionālās maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

Darba devēju vērtējums	Punkti	Absolventu vērtējums	Punkti
Kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā	4,25	Kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā	4,21
Kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā	4,13	Vispārējās kompetences	4,2
Kompetences profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē	4,13	Kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā	4,17
Vispārējās kompetences	4,08	Kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm	4
Kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm	3,98	Kompetences profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē	3,98
Kompetences sociālajā darbā kopienā	3,98	Kompetences sociālajā darbā kopienā	3,76

Kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā	3,25	Kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā	3,26
---	------	---	------

Ja maģistra studiju programma piedāvā specializēšanos sociālās politikas jomā, tad nepiedodami zems vērtējums ir kompetences grupai „Kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā”. Tāpat respondentu komentāri liek domāt par studiju programmas saturiskām nepilnībām, kas būtu jānovērš. Sociālais darbs kopienā ir viena no sociālā darba formām, un, ņemot vērā Latvijas pašvaldību atšķirīgo sociālo infrastruktūru, iedzīvotāju demogrāfiskos rādītājus, sociālo pakalpojumu pieejamību, mērķa grupas u.c., zināšanas par sociālā darba kopienā metodēm, tās apguve ir svarīgs sociālā darbinieka profesionālās sagatavotības rādītājs. Šai studiju programmai ir viszemākais vērtējums kompetenču griezumā no darba devēju puses starp visām maģistra studiju programmām, par ko noteikti nāktos padomāt, pirmkārt, izzinot darba devēju viedokli. Ņemot vērā, ka studiju programmā nav iekļauta liela daļa kompetenču, kuras tika iekļautas vērtējumā, tad nav korekti šos vērtējumus attiecināt uz konkrēto studiju programmu. Tai pašā laikā šīs kompetences, iespējams, pilnveidotas netieši.

Kritērijs STUDENTU UN ABSOLVENTU APMIERINĀTĪBA AR STUDIJU PROCESU

Aptaujā piedalījās 6 studenti un 26 absolventi. Šīs studiju programmas studenti, kā redzams 1.25.tabulā, gandrīz visus kritērijus vērtē vienlīdz augsti, zemāko vērtējumu sniedzot kritērijā „Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā”. Absolventu vērtējumi ir daudz zemāki. Visaugstāk viņi vērtē pasniedzēju objektivitāti studentu darbu novērtēšanā, kam seko veiksmīgais mācību procesa plānojums. Savukārt viszemāk tiek vērtētas studiju programmas ietvaros iegūtās zināšanas, kas saistīts ar to, ka arī pasniedzēju profesionalitāte sociālajā darbā vērtēta zemu un absolventi zemu vērtē savu gatavību uzsākt darbu apgūtajā profesijā.

1.25.tabula. LiepU profesionālās maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” novērtējums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

	Absolventu atbildes (n=26)	Studējošo atbildes (n=6)
Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtēja (novērtē) studentu darbu	4,46	4,83
Telpas mācību iestādē bija (ir) modernas un labā stāvoklī	3,92	4,83
Mācību iestāde savās telpās nodrošināja (nodrošina) datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams	4,15	5,00

Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā	3,92	4,50
Man ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu (kurā izvēlējos studēt)	4,08	5,00
Nodarbības mācību iestādē bija (ir) veiksmīgi saplānotas	4,31	4,83
Bibliotēkā bija (ir) visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	3,92	5,00
Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu (apgūstu) šajā studiju programmā	3,77	4,83
Informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti (ir) labi organizēta	4,19	4,83
Programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	3,92	4,83
Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika (tiek) organizēta prakse	4,04	5,00

Komentāros studenti min, ka augstu vērtē bibliotēkas resursus, kur ir visi nepieciešamie materiāli, personāls ir ļoti atsaucīgs un palīdz atrast nepieciešamo. Literatūras klāsts, kā norāda studenti, ir plašs un aktīvi papildināts ar jaunāko zinātnisko literatūru.

Iespējams, ka aptaujāto studentu un absolventu zemais vērtējums studiju programmas ietvaros iegūtajām zināšanām saistāms arī ar studiju programmas pasniedzēju praktisku kompetenču sociālajā darbā nepilnībām, kas rezultējies ar zemu novērtējumu savai gatavībai strādāt studiju laikā apgūtajā profesijā.

1.6. RĪGAS STRADIŅA UNIVERSITĀTE

RSU ir izveidota 2002. gadā uz Latvijas Medicīnas akadēmijas bāzes. RSU ir viena no vadošajām un modernākajām augstākās izglītības iestādēm Baltijā ar vīziju kļūt par mūsdienīgu, prestižu, Eiropā un pasaulē atpazīstamu universitāti, kurā galvenā vērtība ir cilvēks un kura nodrošina pētniecībā balstītu, kvalitatīvu un eksportspējīgu augstāko izglītību. Tās 9 fakultātēs var apgūt sociālās zinātnes un medicīnu, tajā studē vairāk kā 9000 studenti un ir nodarbināti vairāk nekā 1200 darbinieku, no kuriem vairāk nekā 60% ir akadēmiskais personāls.

RSU ilgtermiņa stratēģiskais mērķis ir kļūt par Eiropā un pasaulē atpazīstamu pētniecības universitāti, globālu intelektuālās darbības centru, savukārt vidēja termiņa mērķis ir piedāvāt un realizēt plašu universitātes akadēmisko un profesionālo izglītību, kā arī pētnieciskā darba iespējas šādos pamatvirzienos – medicīnā, veselības un sociālajā aprūpē, pedagoģijā, sociālajās zinātnēs un dabaszinātnēs. Jāatzīmē, ka mērķi ir definēti un pamatoti RSU tādos attīstības plānošanas dokumentos, kā “Attīstības stratēģija 2017.–2021. gadam” un “Zinātniskās institūcijas attīstības stratēģija 2015.–2020. gadam”.

RSU piedāvā 69 studiju programmas 4 izglītības tematiskajās grupās un 9 dažādos studiju virzienos. Sociālā darba jomas studiju programmas tiek īstenotas izglītības tematiskās grupas “Veselības aprūpe un sociālā labklājība” studiju virziena “Sociālā labklājība” ietvaros. Studiju procesa plānošanā, organizēšanā un tiešajā realizācijā primāri ir iesaistītas deviņas RSU fakultātes, no kurām Sabiedrības veselības un sociālās labklājības fakultāte piedāvā 3 sociālā darba jomas studiju programmas:

1. Profesionālā bakalaura studiju programma „Sociālais darbs”.
2. Profesionālā maģistra studiju programma „Sociālais darbs”.
3. Profesionālā maģistra studiju programma „Sociālais darbs ar bērniem un jauniešiem” (kopīga studiju programma).

RSU Sabiedrības veselības un sociālās labklājības fakultātes Labklājības un sociālā darba katedras vadītāja un Profesionālā maģistra studiju programmas “Sociālais darbs” vadītāja ir profesore Lolita Vilka, savukārt profesionālās bakalaura studiju programmas “Sociālais darbs” vadītāja ir docētāja Marika Lotko. Līdz ar to intervētas tika viņas abas.

Kritērijs.LĪDERVADĪBA (Kvalitātes vadība un normatīvais ietvars)

RSU Sabiedrības veselības un sociālās labklājības fakultātes Labklājības un sociālā darba katedras vadītāja, profesore Lolita Vilka uzskata, ka, atspoguļojot sociālā darba studiju programmas kvalitāti, jāņem vērā, ka “augstāko izglītību un izglītību vispār šodien interpretē kā industriju priekš industrijas. Mūsu darba tirgus, mūsu industrija ir sociālo pakalpojumu sfēra. Es lietoju šos terminus, industrija, tāpēc, ka šodien augstskolas sadarbojas ar darba devēju tik ļoti cieši, ka daudz jādodomā par to, cik lielā mērā mēs dodam studentiem plašāko skatījumu uz lietu kārtību un tajā pat laikā mācam viņiem profesionālās zināšanas un prasmes, kas var efektīvi, ar iztēli risināt nozares jautājumus. Un man šķiet, labā studiju programmā ir jāizlīdzsvaro teorētisko

ar eksperimentējošo. Ārkārtīgi jāseko līdzi, kā sabiedrība attīstās, kā vispār izglītība, kā industrija iekļaujas sabiedrības pieprasījumā. Un šodien mēs esam tādā attīstības fāzē, kur izglītība cieši, sevišķi, austrumu Eiropā, savijas ar darba tirgu. Universitātes nav vairs tik autonomas”.

RSU Sabiedrības veselības un sociālās labklājības fakultātes Labklājības un sociālā darba katedras studiju programmas “Sociālais darbs” vadītāja, docētāja Marika Lotko norāda, ka veidojot kvalitatīvu sociālā darba jomas 1. un 2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu, svarīgs būtu “balanss starp savu vīziju, kādam būtu jābūt saturam, un saskaņošanu ar visiem formālajiem kritērijiem”. Tāpat, viņasprāt, nozīmīgs ir personāls, kas iesaistīts studiju programmas realizācijā, kā arī tās mērķis un saturs. Aktualitātes, kas ir svarīgas konkrētajai profesijai globālā un nacionālā līmenī un, protams, ka pieprasījumam, viņasprāt, būtu jābūt no studējošo un darba devēju puses. M.Lotko norāda, ka viņasprāt “ pirmais izejas punkts ir formālās prasības, likumi un tajos paredzētie noteikumi. Situācijā, kad jānovērtē viena studiju programma, vieta lidojumam nebūs. Jābūt kritērijiem, pēc kuriem jāizvērtē, jo personīgais skatījums nevar dominēt pār kritērijiem”.

Analizējot studiju programmu, M.Lotko uzskata, ka pievienotā vērtība ir attīstīt studentos kritisko domāšanu. Viņa piebilst, ka tas gan ir arī personīgs un profesionāls lēmums, kas var mainīties uzsākot darba gaitas un pēc gada vai pēc piecu gadu darba pieredzes. M.Lotko min piemēru: “Cilvēks var teikt, ka nediskriminē nevienu pēc ādas krāsas, uzskatiem un reliģiskās piederības, bet tiklīdz tam kaimiņos parādās sieviete parandžā, sāk diskriminēt. Tas ir tas moments, kad mēs pieslēdzam racionālo domāšanu, ka mēs domājam par profesionālajām vērtībām un spējam identificēt, kur personīgie uzskati iet nevajadzīgā paralēlē ar profesionālajiem. Tā ir domāšana, ko gribētu veicināt studentos, ka tāda apzinātība, spriestspēja, prasme identificēt, analizēt notiekošo. Un vai tās ir vērtības vai normatīvie akti, kurus viņi piemēro darba gaitās, vai jebkas cits”.

2002. gadā RSU bija pirmā augstskola Latvijā, kura sertificēja kvalitātes pārvaldības sistēmu atbilstīgi starptautiskā standarta ISO 9001 prasībām. RSU savā darbībā īsteno mūsdienīgu kvalitātes pilnveidošanas pieeju augstas studiju un pētniecības kvalitātes nodrošināšanai, kas vērsta uz nepārtrauktu pilnveidošanos un universitātes attīstību ceļā uz izcilību. Arī kvalitātes politika balstās uz universitātes stratēģiju un vērtībām, un tā nosaka, ka RSU kvalitātes politiku īsteno, ņemot vērā šādus pamatprincipus:

- Studentcentrēta pieeja - iesaistīt studējošos studiju procesa pilnveidošanā, veicināt akadēmiskā personāla un studējošo līdztiesību un savstarpējo mijiedarbību, rosināt akadēmisko personālu izmantot interaktīvas mācību metodes, vienlaikus veidojot mūsdienīgu studiju un pētniecības vidi un infrastruktūru.
- Partnerība - veicināt veselības aprūpes un sociālo zinātņu starpdisciplināritāti. Veidot vienotu studējošo kopienas, stiprinot RSU tradīcijas un vērtības, un īstenojot sociāli atbildīgu un ilgtspējīgu darbību. Sadarbībā ar ieinteresētajām pusēm attīstīt un ieviest inovācijas, un RSU darbībā integrēt labās prakses piemērus.

- Kvalitāte – uzturēt un attīstīt kvalitātes vadības sistēmu, kuras ietvaros tiek īstenota visaptveroša, uz rezultātiem balstīta kvalitātes pilnveidošanas pieeja. Nodrošināt darbinieku profesionālo attīstību un veicināt katra darbinieka līdzdalību un atbildību par universitātes darbības uzlabošanu⁴⁴.

Lai nodrošinātu studiju kvalitātes uzraudzību, reizi gadā tiek veikts studiju virzienu pašnovērtējums, kas ietver SVID analīzi. 2016. gadā tika apstiprināti studiju programmu kvalitātes indikatori. Studiju programmu vadītāji atbilstoši RSU “Kārtībai, kādā veic studiju programmu kvalitātes indikatoru vērtēšanu” katru gadu apkopo un izvērtē studiju programmu kvalitātes indikatorus. Rezultātus iekļauj studiju programmu raksturojumos. Notiek arī ar studijām saistītu datu analīze, tostarp sekmības analīze, studiju kursu īstenošanas novērtējuma aptauju rezultātu analīze, hospitēšanas rezultātu analīze u.c. pasākumi.

Lai nodrošinātu universitātē notiekošo procesu uzraudzību, reizi gadā tiek veikta procesu kvalitātes kritēriju izpildes analīze. Piemēram, procesa aprakstā Nr. 6. “Studiju rezultātu novērtēšana un iesniegšana” viens no kritērijiem ir: “Studējošo sūdzību skaits par vērtējumu ievadi samazinās par 5 %, salīdzinot ar iepriekšējo akadēmisko gadu”. Rezultāti tiek ziņoti vadības sanāksmē – Rektoriātā, kurā tiek pieņemti lēmumi turpmākai rīcībai. Esošā sistēma nodrošina vispusīgu studiju kvalitātes uzraudzību ar kontroles pasākumiem visa gada garumā.

Kvalitātes pilnveidošanas nolūkā ir izveidota studiju virziena „Sociālās labklājība” kvalitātes padome. Tajā ir pārstāvēti mācībspēki, studējošie, absolventi un darba devēji. Kvalitātes padome darbojas saskaņā ar RSU Studiju kvalitātes padomes nolikumu, un tās kompetencē ir tādi jautājumi, kā sociālā darba studiju programmas satura aktualizēšana, studējošo aptauju par sociālā darba studijām rezultātu analīze, bibliotēkas resursu pilnveidošana sociālā darba studiju programmu nodrošināšanā, darbs pie studiju kursu aprakstu veidošanas un aktualizēšanas RSU, aktualitātes sociālā darba izglītībā, Labklājības un sociālā darba katedras uzdevumi mācību un metodiskajā darbā un zinātniskajā pētniecībā.

Uz jautājumu, kā tiek pilnveidota studiju programma, attīstīta un uzlabota pārvaldības sistēma, lai nodrošinātu noteikto mērķu sasniegšanu, profesore L.Vilka atbild, ka pamatā tas notiek studiju virziena kvalitātes padomē, kuras sastāvā esot daļa katedras docētāju, pārstāvji no ministrijām, no nevalstiskām organizācijām un sociālajiem dienestiem, kā arī padomē ir absolventi un esošie studenti. Padomes sēdēs tiek caurskatīti studiju kursi, studiju programmas proporcijas. L. Vilka piebilst: “Tā mēs varam uzzināt domas un idejas gan no ārpuses, gan no iekšpuses, gan arī no absolventiem”.

Vienas no pēdējām būtiskām studiju programmas izmaiņām, pēc L.Vilkas teiktā, bijusi prakses pārstrukturēšana – “prakse pirmo reizi ir trīs mēnešus, un tās bija ļoti nopietnas izmaiņas, kas prasīja pārstrukturēt visu studiju programmu. Izmaiņas ir saistītas ar to, ka mums studiju

⁴⁴ RSU. Rīgas Stradiņa universitātes kvalitātes politika. Apstiprināta RSU Senāta 2016. gada 16. februāra sēdē, prot. Nr. 1-2/16.02 Iegūts no: https://www.rsu.lv/sites/default/files/imce/Dokumenti/general/RSU_kvalitates_politika.pdf [sk. 04.11.2020.]

programmā ir integrēti daudzi medicīnas studiju kursi. Kad bija iepriekšējā akreditācija, tad bija vēlējums, lai mēs saharmonizējam medicīnas un sociālo jomu studiju kursus”.

Attiecībā uz studiju programmas kvalitātes pilnveidi, studiju programmas vadītāja M.Lotko papildina, ka galvenais izejas punkts esot profesijas standarts. Tiekot vērtēts, vai studiju programma atbilst profesijas standartam. Esot bijusi studiju programmas kartēšana, kad tiekot racionāli un sistemātiski vilktas paralēles starp studiju programmu un profesijas standarta saturu. Viņa piebilst, ka katru gadu notiek studiju kursu pārskatīšana, tematiskā plāna pārskatīšana, izmantoto metožu, pārbaudījumu u.tt. pārskatīšana. Tā arī esot iespēja kaut ko pilnveidot, mainīt atbilstoši aktualitātēm, kas notiek nacionālā un globālā līmenī. Attiecībā uz tādiem tematiskajiem blokiem kā psiholoģija, pedagogija u.c., notiekot pasniedzēju diskusijas par to, kā tēmas savstarpēji sasaistīt, lai nepārklātos tematiski u.tml. Arī kvalitātes padomes sēdēs un katedras sēdēs tiekot diskutēts par ieviešamajām izmaiņām studiju programmā. M.Lotko uzsver, ka tas ir komandas darbs, kas ir saistīts ar aktualitātēm nacionālā līmenī, kā arī normatīvo regulējumu. Tāpat notiekot arī ikgadējā studiju programmas izvērtēšana atbilstoši RSU kārtībai, kā notiek studiju programmas indikatoru vērtēšana. L.Vilka stāsta: “Mums ir studentu aptauja, kas ir divreiz gadā, un studentu aptaujā ir ietverti jautājumi par pasniedzēju darbu, studiju vidi, ir iespēja izteikt ierosinājumus. Runājot par rādītājiem, tas ir- vai absolvents ir nodarbināts jomā, vai viņš spēj atrast darbu. Piecpadsmit gadu laikā, pirmais izlaidums bija 2009.gadā, mums ir nedaudz vairāk par simtu absolventu, un, ja man būtu jāpasaka, cik no viņiem nestrādā jomā, man būtu vieglāk. Es varbūt desmit varētu saskaitīt”.

Uz jautājumu, vai studentiem ir iespēja sniegt savu novērtējumu par studiju kursu un infrastruktūras kvalitāti, L.Vilka atbild, ka “viņi aptaujās, anketās ļoti maz izsaka komentārus, bet viņi sūdzas par informācijas apmaiņu, tas ir viens, piemēram, viņi nevar laikā atrast kaut ko. Bija tādi gadījumi, kad students nesaņem informāciju par kādu izmaiņu, kas ir notikusi. Sūdzas par to, ka jāpārbrauc no vienas struktūrvienības uz citu struktūrvienību, ka tas aizņem laiku. Par pasniedzējiem- man ir viens gadījums, kur studenti apsūdzēja pasniedzēju par necienīgu attieksmi pret studentu, bet pārsvarā nav tādu gadījumu. Tā, ka galīgi nevienas sūdzības nav, tā jau ar nav. Bet mēs esam šeit sasniedzami, principā es esmu katru dienu un studenti nāk pie mums uz katedru un runā. Mums ir maza katedra, mums ir nedaudz vairāk par 100 studentu, ap 120 studentiem kopā. Un mēs viņus pazīstam, un mēs viņus te lutinām un viņi mūs arī. Lielās katedrās, kur ir daudz studenti, tur ir cita situācija, bet mums ir mājas atmosfēra”.

Jāpiebilst, ka RSU ir izstrādāts RSU ētikas kodekss un izveidota Ētikas komisija, kas izskata pārkāpumus un strīdu gadījumus, balstoties uz iesniegumu pamata. RSU ir izstrādāts un apstiprināts dokuments “Atsauču un darbā izmantoto avotu un literatūras saraksta noformēšanas metodiskie norādījumi”⁴⁵, kurā studējošajiem skaidroti citu autoru darbu izmantošanas principi

⁴⁵ RSU. Atsauču un darbā izmantoto avotu un literatūras saraksta noformēšanas metodiskie norādījumi. 2016.gads. Iegūts no:

https://www.rsu.lv/sites/default/files/imce/Dokumenti/Biblioteka/izmantoto_avotu_un_literaturas_saraksta_noformēšanas_metodiskie_norādījumi_2017.pdf [sk.04.11.2020.]

un pareizu atsauču veidošana. Lai veicinātu akadēmiskā godīguma ievērošanu un atvieglotu docētājiem studējošo darbu pārbaudi, RSU ir ieviesusi un noslēgumu darbu satura oriģinalitātes pārbaudīšanai izmanto Latvijas augstskolu Vienoto datorizēto plaģiātisma kontroles sistēmu, kā arī plašākai lietošanai RSU ir iegādājusies satura oriģinalitātes kontroles rīka “Turnitin” licenci. Ērtākai tā lietošanai rīks ir integrēts RSU e-studiju vietnē. Lai veicinātu docētāju zināšanas par šī rīka iespējām un attīstītu tā lietošanas prasmes, RSU Pedagoģiskās izaugsmes centrs regulāri organizē praktiskās mācības docētājiem un atbalsta personālam par šī rīka priekšrocībām un izmantošanu gan studējošo patstāvīgo darbu pārbaudīšanai, labošanai un atgriezeniskās saites sniegšanai studiju kursus, gan kvalifikācijas un diplomdarbu pārbaudīšanai studiju programmas noslēgumā.

RSU strādā balstoties uz visaptverošo kvalitātes vadības sistēmu, kur integrēta dokumentu vadības sistēma, kura ir sertificēta atbilstoši ISO 9001:2009 standartam, regulāri notiek studiju programmas satura kartēšana atbilstoši profesijas standarta saturam. Ir izstrādātas procedūras un normatīvo dokumentu bāze, kas reglamentē studiju programmu veidošanu, licencēšanu un akreditāciju, kā arī īstenošanu. Studiju programmas tiek izvērtētas pēc noteiktiem studiju programmu kvalitātes indikatoriem, dodot iespēju ikgadējai salīdzināmībai. Iepazīstoties ar RSU Pārskatiem par veiktajām darbībām Studiju virziena „Sociālā labklājība” pilnveidē, redzams, ka priekšlikumi, kuri pārsvarā ir ļoti konkrēti un izmērāmi, izvirzīti balstoties gan kartēšanas rezultātos, gan studējošo un absolventu anketēšanas rezultātos, gan iepriekš veikto pilnveides pasākumu izvērtējumā. Ir izstrādāta SVID analīze, kur vērtējums sniegts pēc ietekmes svarīguma studiju programmu /studiju virziena attīstībā. Pārskats būtu pilnīgāks, un dotu lielākas pilnveides iespējas, ja tajā atspoguļotos arī darba devēju un mācībspēka, t.sk. prakšu vadītāju viedoklis. Tāpat SVID analīzē minētas problēmas, kurām nav piedāvāti risinājumi. Visbiežāk tās nav atrisināmas vienas studiju programmas ietvaros, bet gan iesaistoties sociālā darba praktiķiem, citām studiju programmām, tādejādi attīstot sadarbību. Redzams, ka abas studiju programmu vadītājas aktīvi iesaistās kvalitātes novērtēšanas un pilnveides procesos, ir motivētas izveidot pēc iespējas kvalitatīvāku studiju virzienu un studiju programmas.

Kritērijs POLITIKA UN STRATĒGIJA

Studiju virziena “Sociālā labklājība” stratēģiskais mērķis ir nodrošināt augstas kvalitātes izglītību sociālā darba nozarē un sociālās attīstības darbiniekiem. Tas paredz, ka attīstot prasmju un kompetences izcilību sociālā darba izglītībā, praksē, pētniecībā un sociālajā attīstībā, tiks dots ieguldījums sociālā darba politikas īstenošanā un nozares ilgtspējīgai attīstībai valstī. RSU studiju virziens “Sociālā labklājība” īsteno RSU stratēģiju vienā no tās izglītības un pētniecības virzieniem – „Globalizācija, sociālās, ekonomiskās, tiesiskās un medicīniskās problēmas”.

L.Vilka stāsta, ka RSU “sociālā darba studiju programmas misija ir pateikta starptautiskā sociālā darba definīcijā, tās ir rūpes par cilvēku labklājību. Pamatvērtības - sociālais taisnīgums, cilvēku tiesības, kolektīva atbildība, un tas ir tas plašākais līmenis, teiksim, plašākais redzējums uz pašu sociālo darbu kā tādu. Starptautiskā definīcija ir kā vadlīnijas, caur kurām mēs konkrētā

sabiedrībā, valstīs, analizējot sociālās politikas jomu, identificējam problēmas, kuras ir aktuālas tajā brīdī. Vienmēr misija vai studiju programmas mērķis ir dot tādas zināšanas, dot tādu izglītību, lai cilvēks, kas pabeidzot šo studiju programmu, atradīs darbu un viņš arī saredzēs, kā viņam tālāk izglītoties”.

Vērtējot savas vadītās studiju programmas misiju, bakalaura studiju programmas vadītāja atzīst, ka misijas formulējums viņai nešķiet fokusēts. Viņa studiju programmas misijā citātu vietā vēlētos redzēt funkciju un mērķus, piebilstot, ka mērķis, protams, ir izglītēt studentus, sagatavot viņus darba videi pasaules un vietējā kontekstā. Docētāja min, ka Latvijā šobrīd formāli tiek atzīta starptautiskā sociālā darba definīcija, atrunājot principus, vērtības un virsmērķi, uz kuru būtu profesijai jātiecas, tai pat laikā Latvijas likumdošanā sniegtā definīcija interpretē sociālo darbu atšķirīgi. M.Lotko uzskata, ka viņasprāt mērķis ir tiekties uz starptautisko definīciju un tās realizāciju darba vietā. Līdz ar to, viņa vēlētos, ka arī studiju programmai būtu jāieliek šīs starptautiskās definīcijas elementi, principi un vērtības kā pamats, palīdzot studentam tās ieraudzīt un apgūt. Pēc M.Lotko domām: „studiju programmai būtu jā sagatavo students, lai darba vidē viņš var realizēt šos dažādos elementus un, protams, visu, kas normatīvajos aktos no cilvēka konkrētā darba vietā tiek prasīts”.

Attiecībā uz to, kāpēc studenti izvēlas tieši RSU piedāvātas sociālā darba studiju programmas, L.Vilka, pirmkārt uzskata, ka svarīgas ir budžeta vietas bakalaura studiju programmā, kā arī saistība ar medicīnu, jo: „veselības nozare, tā ir un būs, teiksim, tāds izaicinājums visai valstij.” RSU esot ļoti laba infrastruktūra, auditorijas, viss aprīkojums, kas studentiem ir svarīgs. L.Vilka turpina: „Ir tādi studenti, sevišķi nepilna laika studenti, kas saka tā: “Mēs šeit varam redzēt tos cilvēkus, kurus citkārt, mēs varam ieraudzīt tikai televīzijā.” Jūs saprotiet, tā ir tā augstskolas aura, tā tomēr ir tāda vienreizēja lieta, vērtība. Tāpat arī augstskolas reputācija. Pie mums labprāt studenti nāktu studēt, bet mums ir arī pietiekami augsta studiju maksa. Viņi saka, ka mēs nevaram to samaksāt, sevišķi maģistri, kas pabeidz pie mums bakalauru studijas, bet vairumā viņu neatnāk uz mūsu augstskolu, jo mums maģistrantūrā nav budžeta vietu. Mums nav budžeta vietu, bet pie mums nāk.”

Domājot par iemesliem, kādēļ studenti nāk tieši uz RSU studēt sociālo darbu, arī M.Lotko norāda, ka tā ir RSU atpazīstamība sabiedrībā, uzticamība. Studenti esot minējuši, ka viens no iemesliem esot tas, kad darba devēji novērtē RSU diplomu. Darba devējiem patīkot universitātes tēls, patīkot piedāvātās iespējas. RSU arī esot ārkārtīgi atbalstoša universitāte studentiem. Viņa papildina, ka noteikti būtisks iemesls ir arī tas, ka viņiem ir budžeta vietas.

Analizējot studiju virzienu “Sociālā labklājība” mērķi, redzams, ka tajā akcentēta pētniecība, inovācijas, izcilība, ko iesaka arī eksperti, kuri iepriekš veica studiju virzienu akreditāciju. Pozitīvi, ka studiju virziens vērsts uz sociālā darba jomas ilgtspējas veicināšanu. Augstskolas pārstāves uzsvāru liek uz starptautisku sociālā darba skatījumu un attīstību. Tai pat laikā studiju virzienā īstenotajās studiju programmās pietrūkst sasaistes ar sociālā darba praksi, ņemot vērā, ka šī ir profesionāla studiju programma. Arī bakalaura studiju programmas vadītāja norāda, ka studiju programmas misija būtu pārstrukturējama.

Kritērijs CILVĒKRESURSI

Profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” realizēšanā ir iesaistīti 34 docētāji. To skaitā ir RSU pamatdarbā nodarbinātie mācībspēki un 18 piesaistītie mācībspēki no sociālā darba nozares praktiķiem ārpus universitātes. Mācībspēku akadēmiskā kvalifikācija vai profesionālā pieredze atbilst prasībām, lai realizētu studiju virziena „Sociālās labklājība” profesionālās studiju programmas.

Profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” realizēšanā ir iesaistīti 18 docētāji. To skaitā ir gan RSU pamatdarbā nodarbinātie, gan piesaistītie mācībspēki no sociālā darba nozares praktiķiem ārpus universitātes. Mācībspēku akadēmiskā kvalifikācija vai profesionālā pieredze atbilst prasībām, lai realizētu Sociālās labklājības studiju virziena profesionālās studiju programmas.

Attiecībā uz prasībām studiju programmas īstenošanai nepieciešamajam personālam, L.Vilka norāda: “Mēs cenšamies, lai mums būtu tāda, ja ne gluži multiprofesionāla komanda, tad tomēr docētāji, kas spēj sagatavot vairākus studiju kursus. Principā, mums ir labākie pasniedzēji”.

Atbildot uz jautājumu, vai tiek izmantota darbinieku aptauja un cita veida atgriezeniskās saites, lai uzlabotu personāla apmierinātību, L.Vilka min, ka universitāte ik gadu veic aptauju, kā arī ir katedras sēdes, kurās viss tiek pārrunāts. Viņa turpina: „Mēs esam maza kopa, maz cilvēku katedrā. Mēs cits citu redzam ikdienā, mēs padzeram kafiju no rīta, parunājam, ko darām, ko darīsim”.

Runājot par darbinieku zināšanu, prasmju un spēju pilnveidi, profesore min, ka divas katedras docentes ir doktorantes, kas pilnveido zināšanas un prasmes. Pagājušajā gadā uzsākts jauns projekts par multimediju mācību materiālu sagatavošanu, kurā iesaistīti četri katedras pārstāvji. Tiek organizētas konferences, īstenoti pētījumi, t.sk. valsts pētījumu programmas ietvaros.

L.Vilka stāsta, ka starp lektoriem, kas nav katedras darbinieki, lielākā daļa pasniedzēju ir sociālā darba profesionāļi, kuri strādā organizācijās, kas ir sociālo pakalpojumu sniedzēja reģistrā.

Vaicāta par to, cik lielā mērā viņa kā studiju programmas vadītāja ir iesaistīta personālvadībā, M.Lotko informē, ka tas ir komandas darbs, tai skaitā kopā ar katedras vadītāju. Tiekot diskutēts par profesionāļu sastāvu, kas ir jomā nostabilizējies, bez lielas ikgadējas mainības, un jaunu pasniedzēju atrašanu kādam jaunam studiju kursam. Viņa atzīst, ka tiekot apzināti jomā redzami profesionāļi, ar kuriem jau ir izveidojusies sadarbība. Augstskola katram piesaistītajam pasniedzējam nosaka paveicamā darba apjomu studiju kursu ietvaros. Primārais fokuss esot, lai persona orientējas tēmā, lai cilvēks būtu kompetents un spētu sagatavot studiju kursu. Tā kā pieaicinātie pasniedzēji esot nodarbināti citos darbos, tad augstskola ar to rēķinoties un cenšoties darba plānu sastādīt tā, lai abām pusēm tas ir pieņemams.

M.Lotko stāsta, ka RSU notiekot centralizēta darbinieku aptauja, kuras ietvaros tiekot aptaujāti gan štata darbinieki, gan pieaicinātie docētāji. Aptaujas rezultāti viņai neesot pieejami, tomēr viņa apgalvo, ka pārzinot, ko domā studiju programmas docētāji. Viņa apstiprina L.Vilkas teikto,

ka komunikācija ar docētājiem notiekot pastāvīgi un visas problēmas tiekot apspriestas katedras paplašinātajās sēdēs.

Attiecībā uz darbinieku zināšanu, prasmju un spēju pilnveidi, M.Lotko min, ka universitātē ir lielisks Pedagoģiskās izaugsmes centrs - centralizēts mehānisms, kā nodrošināt personāla pilnveidi dažādos virzienos. Tāpat esot Jauno docētāju skola, kas ir RSU jauns, centralizēts projekts. Arī katedrā esot bijuši gan pieaicināto docētāju, gan katedras darbinieku akadēmiskie lasījumi par dažādiem jautājumiem. Viņa turpina par to, ka esot dažādi profesionālās pilnveides kursi, ko var apgūt, un ir bijuši gadījumi, kad RSU kādu no tiem finansē. Tāpat RSU finansējot centralizētu angļu valodas pilnveides pasākumu un dalību konferencēs. Esot docētāji, kas ir braukuši ERASMUS apmaiņā un docējuši citās augstskolās. M.Lotko uzskata, ka RSU ir ļoti atbalstoša gan komandējumu nosūtīšanā štata darbinieku gadījumā, gan profesionālās pilnveides ziņā, piešķirot finansiālu atbalstu un pasākumus organizējot centralizēti. Esot arī lielisks informāciju tehnoloģiju atbalsts.

Lai pārliecinātos par mācībspēku, kas realizē studiju programmas angļu valodā, svešvalodas zināšanām, RSU periodiski tiek organizēta angļu valodas prasmju līmeņa noteikšana un nepieciešamības gadījumā nodrošināta papildus apmācība.

Sociālā darba studiju programmās iesaistīto docētāju zinātniski pētnieciskais darbs atbilst RSU zinātniskās pētniecības stratēģiskajai prioritātei “Globalizācijas sociālās, ekonomiskās, tiesiskās un medicīniskās problēmas”. Atbilstoši studiju programmas specifikai un attīstības interesēm, RSU Sociālā darba katedras zinātniskās pētniecības joma ir sociālā politika, labklājība un sociālais darbs.

Zinātniski pētnieciskais darbs ir vērsts vairākos tematiskos virzienos:

- Sociālā politika, sociālo pakalpojumu attīstīšana un kvalitātes vadība.
- Sociālā darbinieka profesijas attīstības jautājumi: izglītības, pētniecības un prakses mijiedarbība.
- Sociālais darbs ar dažādām sociālā darba mērķa grupām.
- Sociālais darbs ar ģimeni.
- Sociālais darbs ārstniecības vidē.
- Sociālā darba pētniecības metodoloģiskās problēmas.

Mācībspēku zinātniskās pētniecības rezultāti tiek publiskoti vietējās un starptautiskās konferencēs, katedras akadēmiskajos lasījumos un speciālistu tālākizglītības un profesionālās kvalifikācijas pilnveides dažāda veida pasākumos. Starptautiskās sadarbības veicināšanai zinātniskajā pētniecībā RSU Sociālā darba katedra ir iedibinājusi regulāru starptautisko konferenci „Sabiedrība. Veselība. Labklājība”.

RSU tiek domāts par jauna personāla piesaisti, tā zināšanu pilnveidi. Pārskatā par veiktajām darbībām studiju virziena “Sociālā labklājība” pilnveidei identificētas vairākas stiprās un vājās puses attiecībā uz docētājiem, bet nav iezīmētas konkrētas darbības minēto problēmu risināšanā.

Tāpat vajadzētu padomāt par darbinieku apmierinātības izzināšanas iespējām aptauju veidā, kas šobrīd netiek darīts. Pozitīvi vērtējama prakses pieaicināt sociālā darba praktiķus. Pārskatā par veiktajām darbībām Studiju virziena “Sociālā labklājība” pilnveidei norādīts, ka studējošie vērš uzmanību uz to, ka vajadzīgs pastiprināt praktiski pielietojamo zināšanu un prasmju apguvi specializētajos studijuursos sociālajā darbā, kas nozīmē, ka būtu jādomā par šo studiju kursu docētāju piesaisti no sociālā darba prakses jomas. Pārskatā gan minēts viens no iemesliem, kas ierobežo iespējas piesaistīt docētājus no sociālā darba profesionālās vides - RSU ir nekonkurētspējīga, nemotivējoša samaksa pieaicinātajiem docētājiem, bet nav iezīmēts šīs problēmas risinājums. Tai pat laikā pozitīvi vērtējams tas, ka ir apmaksāts prakšu vadītāju darbs pilna laika bakalaura studiju programmā, tādejādi veicinot prakšu kvalitātes pilnveidi. Pozitīvi vērtējams, ka vairākus sociālā darba profesionālās specializācijas studiju kursus bakalaura un maģistra studiju programmā nodrošina docētāju grupa, tādejādi aplūkojot tēmu no dažādām perspektīvām, kā arī no sociālā darba prakses pozīcijā.

Kritērijs RESURSI UN SADARBĪBA

2012. mācību gadā RSU Labklājības un sociālā darba katedra, kas īsteno sociālās labklājības studiju virziena studiju programmas, ieguva jaunas telpas RSU Medicīnas izglītības tehnoloģiju centrā, Anniņmuižas ielā 26A, studējošajiem nodrošinot mūsdienīgu, modernu mācību vidi un infrastruktūru. Studējošajiem ir nodrošinātas modernas auditorijas ar multimediju aprīkojumu un lasītavas ar datoriem un piekļuvi internetam.

Mācības universitātē būtiski veicina Eiropas līmenim atbilstoša bibliotēka un tajā pieejamie informācijas resursi. Studentiem ir pieejamas daudzas tiešsaistes datubāzes, t.sk. Ebrary eBooks, BMJ Journals, SAGE Premier, Wiley Online, EBSCO, ProQuest Journals, Science Direct kolekcija, SCOPUS, Web of Science, Lursoft Latvijas laikrakstu bibliotēka, Letonika, Leta u.c. Lietotājiem tiek piedāvāti dažādi elektronisko resursu veidi: zinātnisko rakstu datubāzes, e-grāmatu datubāzes, uz pierādījumiem balstītās medicīnas datubāzes, publikāciju bibliogrāfiskās un citēšanas informācijas datubāzes, ziņu un uzziņu datubāzes, kā arī bibliotēkas darbinieku apkopotā informācija par pieejamajiem brīvpieejas e-resursiem. Abonētās datubāzes studentiem pieejamas arī no mājām, Studējošā portālā (students.rsu.lv) autorizējoties ar RSU piešķirto lietotājvārdu un paroli. Bibliotēkas informācijas centra resursi ir brīvi pieejami jebkuram RSU studējošajam un docētājam un ir izvietoti atbilstoši starptautiskajai decimālajai klasifikācijai. Bibliotēkas resursi tiek regulāri papildināti gan ar iepirkumiem, gan profilam atbilstošiem dāvinājumiem, un RSU mājas lapas sadaļā “Bibliotēka” katru mēnesi tiek publicēta informācija par bibliotēkas jaunieguvumiem. Lai uzlabotu bibliotēkas krājuma atbilstību studējošo vajadzībām, analizēti studiju kursu literatūras saraksti, tiek veikta informācijas sistēmas izsniegumu datu analīze, notiek sadarbība ar docētājiem, lai informētu par situāciju ar studiju kursa literatūras nodrošinājumu un popularizētu e-resursus, savukārt, lietotājiem ir iespēja elektroniski aizpildīt ieteikuma anketu krājuma papildināšanai.

Studiju materiāltehnisko nodrošinājumu (bibliotēka, zinātnisko resursu datu bāzes, datori, nepieciešamās datorprogrammas) L.Vilka vērtē augstu. Viņa uzskata: “Mums ir ļoti skaista bibliotēka. Par kaunu Latvijai jāsaka, mums nav kvalitatīvi (avoti) latviešu valodā, bet mēs, protams, esam spiesti izmantot to, kas ir, interpretēt un paši rakstīt. Mums ir ļoti bagātīga ārvalstu literatūra angļu valodā. Vienā no atskaitēm es esmu norādījusi skaitu, tas ir tūkstošos, tieši speciāli, kur ir vārds “sociālais darbs”, bet no citām nozarēm ir literatūra arī latviešu valodā, psiholoģijā, teiksim, socioloģijā, tiesībās, kas mums ir vajadzīgs, un medicīnā. Bet labā ziņa ir tā, ka LM gatavo metodikas par dažādām sociālā darba jomām, un tur jau ir diezgan labas iestrādes. Un ir arī tiešsaiste ar bibliotēkas resursiem. Mēs esam vienotā bibliotēkas tīklā. Mēs varam dabūt grāmatas no citām bibliotēkām”.

L.Vilka atzīst, ka darba devēji ir norādījuši, ka studenti nemāk strādāt ar SOPA. Viņa papildina, ka viņasprāt “ar SOPA šodien strādāt studentam, kurš pārvalda ļoti jau avancētas datorprogrammas, nozīmē mācīties kaut ko arhaisku. Es savā laikā ministrijā arī teicu, ka mums vajag augstskolām nodrošināt demo SOPA versiju, tā mēs iemācīsim studentiem. Bet tas, ka students šodien zinās SOPA, tas vēl nenozīmē, ka aizejot strādāt uz sociālo dienestu, viņš zinās to pašu SOPA. Tehnoloģijas attīstās tik ļoti un viņas mainās”.

Attiecībā uz grāmatu pieejamību pandēmijas laikā, L.Vilka atklāj, ka “lai arī fiziski pie grāmatām droši vien, ka nevarēja tikt, bet piekļuve ir. Mums ļoti daudz ko var izlasīt e-grāmatās. Es lūdzu ieskenēt grāmatas, lai varētu nodrošināt nepieciešamo Covid-19 laikā. Es jau domāju, literatūras nodrošinājums ir ļoti labs, cita lieta, vai tas pietiekoši efektīvi tiek izmantots”.

M.Lotko piebilst, ka pēdējos gadus aktīvi strādājot pie tā, lai nodrošinātu studentiem jaunāko literatūru, piebilstot, ka jaunākā literatūra ir vienā, divos eksemplāros, varbūt retos gadījumos trijos, kas neļauj studentiem paņemt grāmatu uz mājām. Tai pat laikā studentiem esot RSU datu bāžu abonements. Grāmatas par sociālo darbu vairāku gadu laikā budžeta ietvaros esot iegādātas. M.Lotko uzskata: „Mēs ar savu grāmatu plauktu varam lepoties. Studenti labāk grib, lai nokopē kaut kādu materiālu un ieliek e-studijās, nekā vesela grupa cīnās par vienas grāmatas pieeju. Arī pasniedzēji novērtē, ir teikuši, ka mums ir laba literatūra. Un es teiktu, ka arī sociālā darbā nav tā, ka katru gadu nāk pirmizdevumi grāmatām. Ir grāmatas, kuras pārpublicē kādas 35 reizes ar papildinājumiem, bet tas pārklājums ir labs, un e-grāmatu pārklājums ir izcils. Mēs dažādos studiju kursus atgādinām par datu bāzēm un uzdodam izlasīt datu bāzē kādus rakstus. Students mājās var lasīt jebko, kas ir atrodams datu bāzē. Recenzēti izdevumi, atpazīstamas datu bāzes ar plašu tematisko pārklājumu”.

Ārējā sadarbība ir viens no svarīgākajiem studiju virziena „Sociālās labklājība” stratēģiskajiem mērķiem un uzdevumiem. 2014. gadā studiju virzienā „Sociālā labklājība” RSU izvirzīja stratēģisku uzdevumu „Ieviests mehānisms regulārai sadarbībai ar pašvaldību vadītājiem dažādu speciālistu izglītības nodrošināšanā”. Šī uzdevuma veikšanā tika īstenotas nozīmīgas aktivitātes, piemēram, tiekoties ar pašvaldību izpilddirektoriem, lielākajām Latvijas pašvaldībām, tika apspriests jautājums par sadarbības veidiem starp RSU un pašvaldībām sociālā darba jomā, tajā skaitā par sociālo darbinieku izglītošanu un pašvaldību atbalstu. Šajā periodā tika sagatavots

Līgums starp RSU, LPS un LM, kuru parakstīja LM ministrs U. Augulis, RSU rektors prof. J. Gardovskis un LPS priekšsēdis A. Jaunsleinis. Trīspusējs līgums ir pamats, uz kā veidojas sadarbība ar galvenajiem darba devējiem sociālā darba jomā.

RSU Labklājības un sociālā darba katedras personā ir Eiropas sociālā darba skolu asociācijas (*European Association of Schools of Social Work*, turpmāk -EASSW) biedre kopš 2011. gada. Asociācija apvieno vairāk nekā 300 dažādas skolas, universitātes un terciārās izglītības iestādes, kas iesaistītas sociālā darba izglītības nodrošināšanā. 2015.gadā Milānā, Itālijā no 29. jūnija līdz 2. jūlijam notika EASSW rīkotā konference “Sociālā darba izglītība Eiropā: iepretim 2025”. Konferencē laikā notika arī EASSW izpildvaras vēlēšanas. RSU Labklājības un sociālā darba katedras lektore Marika Smirnova (tagad – Marika Lotko) tika ievēlēta par Eiropas Sociālā darba skolu asociācijas izpildkomitejas locekli no Latvijas. Šāda veida pārstāvniecība sekmē RSU studiju virziena attīstības iespējas.

Lai rosinātu interesi par sociālā darbinieka profesiju un sociālā darba studiju programmu RSU, ir veiktas dažāda veida publiskās aktivitātes, t.sk. tiek sekmēta studējošo iesaistīšanās brīvprātīgajā darbā dažādās organizācijās (centrs “Ābeļziedis”, „Drošā māja,” „Māras centrs” u.c.), kā arī organizēts Latvijas sociālā darba izglītotāju, sociālo darbinieku un speciālistu forums “Zināšanu pārnese sociālā darba izglītībā: izglītības un prakses mijiedarbība”.

RSU ir pārstāvēta LM Sociālā darba speciālistu sadarbības padomē, kā arī Klīnisko sociālo darbinieku asociācijā.

Raksturojot studiju programmu direktoru sadarbību ar studentiem, M.Lotko norāda, ka katedra vienmēr pozicionē sevi kā atvērtu studentam, draudzīgu un uz risinājumu fokusētu. Studenti vienmēr aicināti griezties pie vadības pēc padoma, informācijas, lai risinātu viņu jautājumus studiju kursa ietvaros. Docētāja papildus dalās arī pārdomās par to, ka studentu vidū, kas piesakās pilna vai nepilna laika sociālā darba studiju programmās, dominē motivācija – palīdzēt. Tāpēc, viņasprāt, studiju programmas mērķis ir atrast instrumentus un metodes, piedāvāt iegūt zināšanas un prasmes, kas studentu vēlmi palīdzēt pārvērs konkrētās darbībās, sniedzot atbalstu racionālu, skaidri identificējamu mērķu un uzdevumu paveikšanā.

Savukārt raksturojot studiju programmu direktoru sadarbību ar sabiedrību, M.Lotko ir pārliecināta, ka mācībspēkiem ir jāseko līdzi aktualitātēm. Piemēram, ir jāzina, kas ir deinstucionalizācija, kāds ir tās saturs, mērķi. Ir jāzina citas aktualitātes, to, kas notiek pasaulē. Viņa min piemēru: „Ja kāds saka, ka ir jārealizē un jāveicina cilvēktiesību aizstāvēšana, tad ir jāspēj arī reproducēt piemēru – kā notiek šī cilvēktiesību aizstāvība un tas nav mistisks vienums. Globālo notikumu pārzināšana dod iespēju paskatīties uz praksi Latvijā, izdarīt secinājumus, domāt par to, kas būtu jāpilnveido, jāmaina. Ja mēs nesaprotam globālos notikumus un to, kā viņi ietekmē mūs Latvijā, tad es domāju, mēs pazaudējam tādu ļoti “garšīgu” profesijas sastāvdaļu.”

Savukārt raksturojot sadarbību ar darba devējiem, L.Vilka informē, ka primāri darba devēji iesaistīti studiju programmā kā lektori, sākot jau no studiju programmas izveides posma, pirms

15 gadiem, piebilstot, ka katedrā ir 11 štata pasniedzēji, bet pārējie, aptuveni 32, ir no citām struktūrvienībām, vai no darba devēju puses. Viņa min, ka darba devēji ir arī katedras kvalitātes padomes sastāvā, kur vienlaikus ir iespēja uzzināt darba devēju intereses. L.Vilka norāda, ka 2018.gadā noslēgts līgums ar Rīgas domi par bakalaura studiju programmas studentu prakses organizēšanu. Pirms tam kopīgi ar Rīgas domes Labklājības departamentu veidota prakses programma, apmācīti prakšu vadītāji. Maģistru studiju programmā ir profesionālā prakse un akadēmiskā prakse, kur arī esot saikne ar darba devējiem. Lolita Vilka lepojas, ka izveidota veiksmīga sadarbība ar darba devējiem, pie kuriem strādā RSU absolventi. Tā esot studiju virziena „Sociālā labklājība” stiprā puse.

Raksturojot studiju programmu direktoru sadarbību ar darba devējiem, M.Lotko arī apliecina, ka sadarbība ar darba devējiem primāri ir prakšu organizēšanas un nodrošināšanas ietvaros. Papildus sadarbība ar darba devējiem notiek arī, aicinot viņus uz valsts pārbaudījumu komisijām, iesaistot kvalitātes padomē un gūstot atgriezenisko saiti. M.Lotko piebilst, ka seko līdzī ar ex-antes pētījumiem, kur atspoguļoti darba devēju viedokļi, vēlmes u.tml.. Tiekot domāts arī par semināriem, lai iegūtu atgriezenisko saiti, piemēram, praktiķi iesaistīti prakses dienasgrāmatas izstrādē u.tml.. Viņa min, ka cenšas nodrošināt studentiem iespēju aiziet uz dažādām institūcijām, kur profesionāļi iepazīstina ar sava darba specifiku.

Savukārt raksturojot sadarbību ar citām augstskolām, studiju programmas vadītāja M.Lotko norāda, ka pati ir Eiropas sociālā darba skolu izpildkomitejā kā locekle, daudz un dažādi partneri tiek iesaistīti konferenču organizēšanā. Viņa min, ka labs un ilggadējs partneris ir Ružomberokas (Ruzomberok) augstskola no Slovākijas, tāpat ir bijusi ilgstoša sadarbība ar Čehiju gan dažādu pētījumu, gan projektu ietvaros. Tāpat tiek aicināti viesdocētāji, kā arī ir bijuši projekti, kur docētāji un studenti brauc ārzemju braucienos, sniedzot prezentācijas, piedalās institūciju vizītēs. Sadarbība ar dažādām augstskolām notiekot arī ERASMUS apmaiņas programmā, ko gan pēdējā laikā studenti neesot izmantojuši, galvenokārt tādēļ, ka studenti pilna laika studiju programmā jau strādā un tiem ir ģimenes, attiecības. Toties ir bijuši ārzemju studenti no Slovēnijas, Čehijas, Spānijas, Horvātijas, Beļģijas, kas atbraukuši ERASMUS ietvaros.

Raksturojot sadarbību ar citām augstskolām, L.Vilka min, ka katedrai ir divu veidu sadarbības - viena ir docētāju iesaiste no citām augstskolām, piemēram, no Slovākijas, Čehijas, un tad ir sadarbība ERASMUS programmas ietvaros, kad notiek studentu apmaiņa, piemēram, ar Portugāli, Slovēniju. Pamatā ERASMUS ietvaros ārvalstu studenti braucot uz RSU, nevis Latvijas studenti uz ārvalstu augstskolu programmām. Tas esot saistīts ar to, ka katedras studentiem esot jau darbs un ģimenes un esot grūti braukt prom uz trīs mēnešiem. Viņa arī paskaidro, ka ārzemju studentiem, kas uz katedru atbrauc ERASMUS ietvaros, tiek nodrošinātas lekcijas angļu valodā, esot izveidota atsevišķa studiju programma 20 KP apjomā, tai skaitā arī prakses daļa, kur viņi braucot uz institūcijām.

Savukārt raksturojot sadarbību ar ministrijām, L.Vilka informē, ka aktīvākā sadarbība notiek ar LM, piemēram, viņa un katedras ievēlētais lektors M.Moors darbojas LM Sociālā darba

speciālistu sadarbības padomē. Viņa aktīvi iesaistoties arī sociālā darba profesijas standarta aktualizācijā, ētikas standartu sagatavošanā un sociālā darba terminoloģijas vārdnīcas izstrādē.

RSU tiek domāts par nepārtrauktu infrastruktūras, kā arī bibliotēkas resursu pilnveidi, tādējādi nodrošinot apstākļus kvalitatīvam docētāju un studentu darbam. Ir iespējams strādāt ar interaktīvām mācību metodēm digitālā vidē. Arī studiju virziena SVID analīzē minēts, ka ir labi nodrošināta intelektuālā un materiāli tehniskā bāze studiju programmu kvalitatīvai realizēšanai un studējošo sasniegumu stimulēšanai un novērtēšanai. Bakalaura studiju programmas studentu aptaujas rezultāti rāda, ka tieši RSU studenti kritērijā „Telpas mācību iestādē bija (ir) modernas un labā stāvoklī” un „Mācību iestāde savās telpās nodrošina datoru un interneta pieejamību”, sniedz augstāko novērtējumu no visu aptaujāto studiju programmu studentiem. Arī maģistra studiju programmas pārstāvji (studenti un absolventi), studiju programmas materiāli tehnisko bāzi vērtē ļoti augstu. Absolventu vērtējumi šajos kritērijos pārsvarā ir zemāki par studentu vērtējumiem, kas varētu liecināt par to, ka infrastruktūras un bibliotēkas resursi pilnveidoti pēdējā gadu laikā. Runājot par bibliotēkas resursu novērtējumu, problēma varētu būt tā, ka latviešu valodā sociālā darba literatūras klāsts ir neliels.

Runājot par sadarbību, visintensīvākā tā ir ar pašvaldībām, kā arī prakses vietām un ārvalstu augstākās izglītības iestādēm, kur tiek īstenotas sociālā darba studiju programmas. Netiek pieminēta sadarbība ar citām Latvijas izglītības iestādēm, kurās pieejama sociālā darba izglītība, t.sk. koledžām, kaut vairākkārt tiek pieminētas problēmas, kuras būtu risināmas starpaugstskolu sadarbības ceļā.

Kritērijs STUDIJU PROCESS

Studiju procesā dažādu mācību metožu pielietošanas mērķis ir maksimāli veicināt izziņas prasmju, abstraktās domāšanas un analītiskās domāšanas mākas, kā arī profesionālajā praksē pielietojamo zināšanu un prasmju apguvi. Svarīga loma studiju programmas apgūvē ir problēmorientētai pieejai un sistēmpieejai, kas atbilst sociālā darba profesijas raksturam. Studijas ietver studējošo patstāvīgā darba daļu un kontaktnodarbības. Kontaktnodarbībās auditorijā tiek pielietotas dažādas mācību formas un metodes: lekcijas un semināri, grupu darbs, diskusijas, lomu spēles, kooperatīvā mācīšanās, mācību pētījums u.c..

Uzskatāmību teorētisko un praktisko zināšanu apgūvē nodrošina moderno tehnisko līdzekļu izmantošana. Praktiskajās nodarbībās ievērojama loma ir praktikumiem, kuri balstās uz sociālajā darbā tipisku un reālai dzīvei pietuvinātu situāciju un notikumu analīzi un problēmu risinājumu modelēšanu, kā arī mācību ekskursijām.

M.Lotko informē, ka starp inovatīvām mācību metodēm primāri esot jāmin simulācijas. Viņa atklāj, ka “tagad liels uzsvars tiek likts uz to simulēto gadījumu, jo arī daudzās Eiropas valstīs notiek sociālo pakalpojumu saņēmēju iekļaušana izglītības procesā, organizēšanā, plānošanā, nodrošināšanā. Mēs to kā iespēju redzam caur simulēto gadījumu, tas nav viegls un ātrs darbs. Pagājušajā pusgadā mēs sākām par to runāt, domāt, plānot, un šajā mācību gadā sāksim izstrādāt”.

Viņa papildus min arī, ka pēdējā inovācija esot H5P aktivitātes, kuru ietvaros tikšot plānoti un veidoti šie interaktīvie uzdevumi studentiem. Viņa atzīst, ka “tas patērē, protams, laiku - ja tā ir video filma 5 minūtes, aktieri, filmēšana, scenārijs, scenāriju variācijas – tas ir ļoti laikietilpīgs darbs”.

Sociālā darba studijās sagaidāmie rezultāti – zināšanas, prasmes, kompetence – ir formulēti studiju programmas līmenī un atsevišķu studiju kursu ietvaros. Uzsākot studijas programmā, kā arī atsevišķu studiju kursu apguvi, studējošie tiek iepazīstināti ar sagaidāmajiem studiju rezultātiem, ar studējošo un mācībspēku atbildību to sasniegšanā. Ar studijām saistītas problēmrisināšanas prasmes (orientēšanās literatūrā, informācijas kritiska vērtēšana, datu bāzu lietošana, teorētisko atziņu ilustrēšana ar praktiskiem piemēriem u.c.) tiek attīstītas patstāvīgo studiju darbu sagatavošanā.

Studējošo zināšanu un prasmju apguve tiek novērtēta pēc 10 ballu skalas. Novērtēšanā tiek pielietota kumulatīvā vērtēšanas sistēma, kas nodrošina studiju priekšmetu apguves sistemātiskumu un objektivitāti zināšanu novērtēšanā. RSU studentu zināšanu, iemaņu un prasmju vērtēšanas sistēmu veido: sociālā darba studiju programmas KP apguves noteikumi; prasības studiju priekšmeta ietvaros; prasības prakses uzdevumu realizācijā; prasības pētnieciskā darba izstrādāšanā un aizstāvēšanā. Augstskolas studentu zināšanu, prasmju un iemaņu novērtēšanas sistēma balstās uz 2014.gada 26.augusta Ministru kabineta noteikumiem Nr.512. “Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu”⁴⁶ un universitātes Senātā apstiprināto RSU Studiju reglamentu. Tajā ir ietverti nosacījumi, kas attiecas uz zināšanu un prasmju vērtēšanas sistēmu, studiju organizāciju semestrī, eksāmenu un teorētisko ieskaīšu organizēšanu un kārtošanu, kursa darbu, pētniecisko projektu, un bakalaura darbu aizstāvēšanu, kā arī par to atkārtotu kārtošanu vai aizstāvēšanu, apelācijas iesniegšanu un izskatīšanu. Vērtēšanā tiek pielietotas dažādas pārbaudes formas. Atkarībā no studiju priekšmeta specifikas tie ir kontroldarbi, referāti, kolokviji, testi, patstāvīgo darbu prezentācijas un praktikumi, grupu darba novērtējumi un individuālā darba novērtējums, ieskaites, eksāmeni, un bakalaura darba aizstāvēšana.

Eksāmenu un ieskaīšu rezultāti tiek analizēti 2 reizes gadā pēc pārbaudījumu sesijas ziemā un pavasarī. Studiju rezultātu analīze ļauj savlaicīgi atklāt nepilnības vai trūkumus mācīšanās un zināšanu apguves procesā. Ar studiju rezultātiem un nepieciešamajām korekcijām studiju darba organizēšanā tiek iepazīstināti studiju programmā iesaistītie mācībspēki, un šie rezultāti tiek izdiskutēti katedras sēdēs.

RSU piešķir īpaši svarīgu lomu studiju praksei. Mācību prakses mērķis ir nodrošināt sociālajam darbiniekam nepieciešamo prasmju apguvi to pielietošanai profesionālā kvalitātē – sociālajā darbā sociālo pakalpojumu sistēmas un veselībdrošības vides specifiskajos apstākļos. Prakse ir

⁴⁶ MK noteikumi Nr.512. 2014.gada 26.augustā (prot. Nr.45 31.§) Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu. Iegūts no: <https://likumi.lv/ta/id/268761-noteikumi-par-otra-limena-profesionalas-augstakas-izglitibas-valsts-standartu> [sk. 16.11.2020.]

relatīvi patstāvīgs modulis un prakses plānojumā un organizēšanā tiek ievērota pakāpenība un saskaņotība ar nepieciešamo prasmju apguvi atbilstoši sociālā darbinieka profesijas standartam.

Prakses nodrošināšanai sociālā darba studiju programmās studējošajiem RSU labklājības un sociālā darba katedra ir izveidojusi plašu sadarbības institūciju tīklu un nodrošina 100% prakses iespējas. Mācību prakses institūciju nodrošinājumu sekmē tas, ka 2015.gadā tika noslēgts trīspusējs līgums starp RSU, Latvijas Pašvaldību savienību un LM. Tas dod iespēju veiksmīgi slēgt prakšu līgumus, kā arī rast plašākas iespējas studentiem atsevišķus studiju kursus apgūt praktiskā sociālā darba vidē, apmeklējot valsts un pašvaldību aģentūras un iestādes, kuras risina jautājumus ar sociālu ievirzi. Ievērojot to, ka sociālie darbinieki strādā ar dažādām klientu grupām, studējošajiem ir iespēja praktizēties dažādās institūcijās: pašvaldību sociālajos dienestos, valsts sociālās aprūpes centros, krīžu centros, veselības aprūpes institūcijās, Latvijas Sarkanajā Krustā, arī citās nevalstiskajās organizācijās.

2018. gadā RSU noslēdza sadarbības līgumu ar Rīgas domes Labklājības departamentu, kas paredz studējošo prakšu iespējas Labklājības departamenta institūcijās. Tās ietver Rīgas Sociālā dienesta teritoriālos centrus, patversmes, dienas centrus, slimnīcas. Tāpat ir noslēgti ilgtermiņa sadarbības līgumi ar nodibinājumu „Centrs „Dardedze””, biedrību „Patvērums „Drošā māja”” un citiem sociālo pakalpojumu sniedzējiem.

Lai gan galvenais partneris studējošo prakšu nodrošināšanā ir Rīgas domes Labklājības departaments, RSU ir izveidota regulāra sadarbība arī ar novadu pašvaldībām ārpus Rīgas (Tukuma novads, Kandavas novads, Jelgavas novads, Bauskas novads u.c.). Prakses institūciju tīkla attīstīšanu sekmē arī tas, ka Rīgas, kā arī novadu pašvaldību sociālajos dienestos un sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijās strādā RSU sociālā darba studiju programmu absolventi, ar kuriem katedrai ir sadarbība.

Skaidrojot, kā notiek prakses vadītāju organizēšana, M.Lotko stāsta, ka ar sadarbības partneriem, piemēram, Labklājības departamentu, tiek noslēgti sadarbības līgumi, kuru ietvaros notiekot prakses vadītāju piesaiste un arī apmaksā. Šis esot bijis pirmais gads, kad prakses vadītāji tikuši arī mērķtiecīgi apmācīti, sagatavoti prakses apmācības pieredzei. Viņa arī papildina, ka sadarbībā ar prakses vadītājiem izstrādāta prakses dienasgrāmata. Lai arī katrs praktikants katram prakses vadītājam esot papildus slodze, tomēr M.Lotko atzīst, ka līdz šim viņiem esot bijusi ļoti pozitīva pieredze. Viņa papildina, ka cenšoties prakses vadītājus iesaistīt akadēmiskajos lasījumos, konferencēs, kā arī šogad mērķtiecīgi prakses vadītāji aicināti iesaistīties prakses aizstāvēšanā, „lai viņi redzētu, kā tas process tiek novests līdz galam un no kā veidojas vērtējums.” Viņa turpina: “ Vēlos, lai prakšu vadītāji justos kā viena liela kopiena, kas piedalās izglītības procesā, kur mēs savstarpēji uzņemamies atbildību par darbinieka sagatavošanu, jo no tā, ko students redz praksē, kā darbinieki institūcijā nopozicionē praksi, arī veidojas profesijas tēls un studentu ieinteresētība”. Atgriezeniskā saite ar prakšu vadītājiem notiekot individuālā saziņā ar augstskolu, savukārt, augstskolā tiek nodrošināta supervīzija.

Atbildot uz jautājumu par to, kā studenti atrod prakses vietas, M.Lotko skaidro, ka studenti tiekot ievadīti praksē, informējot par tās mērķiem, kā arī viņi tiekot aicināti paši meklēt sev prakses

vietas, lai trenētu prasmes uzrunāt institūciju. Tomēr, ja studentam esot kādas grūtības, tad nepieciešamības gadījumā katedrā esot metodiķi, kas atbild par prakšu organizatorisko pusi. Viņi palīdzot atrast prakses, sazinās ar institūciju pārstāvjiem.

Savukārt, lai nodrošinātu tematisko bloku studiju programmas ietvaros nepārklāšanos, L.Vilka argumentē: “Mēs ļoti ievērojam didaktisko prasību sākt ar vispārīgo un iet uz šaurāko. Līdz ar to pirmajā kursā mums ir vairāk vispārīzglītojošie studiju kursi, un tad sākas specializēšanās. Studiju programmu būvē pēc divām lietām, tātad viens ir valsts standarts un otra lieta ir profesijas standarts. Veidojot studiju programmu, mēs paņemam profesijas standarta galvenās atslēgas lietas, un pret tām mēs veidojam studiju programmas saturu. Tātad izkristalizējam uzdevumus un arī plānotos, sasniedzamos rezultātus.” Trīs gadus atpakaļ pirmo reizi īstenota kartēšana, kas notiek elektroniski. Līdz ar to varēja pārbaudīt, kā pārklājās, vai nepārklājās tēmas studiju kursus, un pilnveidot studiju kursus. Kartējums tika veikts gan studiju kursu griezumā, gan tēmu griezumā. Šobrīd gatavojoties akreditācijai tiks veikta atkārtota kartēšana, lai veiktu salāgošanu ar jauno profesijas standartu.

Atbildot uz jautājumu par to, kā tiek nodrošināts, lai studiju kursi viens ar otru būtiski nepārklātos, arī M.Lotko norāda, ka palīdz kartēšana, kas dod iespēju novērtēt, vai nav tematiskais pārklājums. Viņa atklāj, ka otrs nodoms, ko katedra plānojis nākotnē realizēt - mērķtiecīgi aicināt saistītās jomas docētājus uz izvērtējumiem. Studiju programmas vadītāja uzskata, ka ir jāveicina tematu savstarpējā sasaiste, jo “ja, piemēram, es runāju par motivējošu intervēšanu kādas teorijas kontekstā un vēlāk kādā citā studiju kursā pasniedzēji jau praktizē šo motivējošo intervēšanu pašam veikt un vadīt, tad tas nav jāsaprot kā pārklājums, bet gan kā papildinājums”. Viņa papildina, ka gadījumā, ja saprot, ka ir pārklāšanās risks, tad tiek runāts ar pasniedzējiem. Lai nenotiktu pārklāšanās ar maģistra studiju programmu, tiek organizēta abu studiju programmu kopīga studiju satura plānošana.

1.6.1. PROFESIONĀLĀ BAKALAURA STUDIJU PROGRAMMA „SOCIĀLAIS DARBS”

Profesionālās bakalaura studiju programmas “Sociālais darbinieks” mērķis ir sagatavot kvalificētus sociāla darba speciālistus, kuru zināšanas, prasmes, profesionālā kompetence un vērtības atbilst mūsdienu pārmaiņu sabiedrības vajadzībām un raksturam. Šī mērķa sasniegšanai studiju programma paredz virkni **uzdevumu**:

1. Nodrošināt integratīvu sociālo, humanitāro un medicīnisko pamatzināšanu bāzi sociālā darbinieka vispusīgas profesionālās kompetences attīstībai.
2. Veidot studējošo izpratni par sociālā darba vietu, lomu un uzdevumiem valsts labklājības politikā un sociālo problēmu risināšanā.
3. Studējošajiem attīstīt vispārējās prakses līmenim atbilstošas profesionālās prasmes un kompetenci pielietot efektīvas sociālās iejaukšanās stratēģijas dažāda rakstura sociālo problēmu risināšanā.

4. Nodrošināt speciālo zināšanu, prasmju un iemaņu apguvi sociālajā darbā veselības aprūpes un rehabilitācijas un sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmā, balstoties uz daudzpakāpju praktikumumu un mācību prakses sistēmu.
5. Veicināt studējošo interesi un attīstīt zinātniskās pētniecības prasmes.
6. Veicināt studējošajos kritiski vērtējošu un inovatīvi jaunradošo spēju attīstību, rosināt interesi un motivāciju par profesionālās un akadēmiskās karjeras turpināšanu.
7. Veicināt studējošo personības morāli ētisko pilnveidi, balstoties uz humanitātes augstāko principu respektēšanu.

Studiju programmas ietvarstruktūras līmenis	
EKI līmenis	6
LKI līmenis	6
Profesionālās kvalifikācijas līmenis	5
Kvalifikācijas joma, pakāpe un veids	
Tematiskā joma (ISCED)	Sociālā labklājība (76)
Izglītības programmu grupa (ISCED)	Sociālie pakalpojumi (762)
Kvalifikācija izglītības pakāpē	Augstākā izglītība
Kvalifikācijas veids	Profesionālā augstākās izglītības kvalifikācija

Bakalaura studiju programma akreditēta līdz 30.06.2022.

Iegūstamais grāds: profesionālais bakalaura grāds sociālajā darbā un sociālā darbinieka kvalifikācija.

Valoda: latviešu

Apjoms KP/ECTS: 160/240

Budžeta vietu skaits 2020. gadā: 32

Studiju maksa 2020./2021. akadēmiskajā gadā:

- 1550 EUR/gadā pilna laika studijas
- 1350 EUR/gadā nepilna laika studijas

Studiju ilgums:

- 4 gadi pilna laika studijas
- 4,5 gadi nepilna laika studijas

Lekciju norises vieta: Rīga

Atbilstoši otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standarta prasībām, studiju programmā iekļauti vispārīzglītojošie studiju kursi, sociālās labklājības jomas teorētiskie pamatkursi un informācijas tehnoloģiju kursi, sociālās labklājības jomas profesionālās specializācijas kursi, izvēles studiju kursi, prakse, kā arī valsts pārbaudījums, kura sastāvdaļa ir bakalaura darba izstrāde un aizstāvēšana.

Studiju programma veidota uz izpratnes pamata par cilvēku kā bio-psiho-sociālu būtni, un paredz, ka apgūtās zināšanas par cilvēka bio-psiho-sociālo attīstību, sociālās un kultūras vides saistību ar cilvēka fizisko un garīgo veselību, sociālo funkcionēšanu un sociālajām problēmām, par sociālām un cilvēka tiesībām, sociālās palīdzības un atbalsta resursu sistēmām un resursu vadīšanu, intervences pieejām, metodēm un paņēmieniem praktiskā sociālajā darbā nodrošina, ka studiju programmu apguvušie sociālie darbinieki būs sagatavoti praktiskam darbam ar dažādām klientu grupām un spēs:

- identificēt un analizēt sociālās problēmas un sociālās vajadzības, novērtēt klienta sociālo vidi un apstākļu ietekmi, konsultēt, sniegt medicīnisko pirmo palīdzību, adekvāti un operatīvi rīkoties neordinārās un cilvēka dzīvību apdraudošās situācijās;
- noteikt sociālās diagnozes un praktizēt tiešās un netiešās iejaukšanās stratēģijas, strādājot gan ar individuāliem gadījumiem, gan grupām;
- izveidot un vadīt multifunkcionālu speciālistu komandu un vadīt zemāk kvalificētu sociālās palīdzības sniedzēju profesionālās darbības pārraudzību;
- pielietot kopienas darba pieeju sociālo problēmu risināšanā, veikt preventīvo darbu;
- izmantot praksē Latvijas labklājības sistēmas normatīvos aktus, stratēģijas un projektus, plānot un realizēt sociālās atveseļošanas, atbalsta un sociālās reintegrācijas programmas;
- realizēt adekvātu stratēģiju pacienta/ klienta interešu un tiesību aizstāvībā;
- identificēt un koordinēt brīvprātīgo un citu kategoriju palīdzības pakalpojumu sniedzēju līdzdalību pacientu/ klientu atveseļošanā un sociālās iesaistes praksē;
- atbalstīt, uzlabot un veicināt pacientu un viņu ģimenes locekļu psihosociālo funkcionēšanu un pielāgošanos slimībai ārstniecības iestādēs un ārpus tām;
- organizēt sociālo resursu sistēmu piesaisti klientu sociālo problēmu risināšanā;
- novērtēt sociālo pakalpojumu kvalitāti un atbilstību klientu sociālo vajadzību specifikai;
- rūpēties par savas profesionālās kvalifikācijas pilnveidošanu un kvalitatīvas darba vides nodrošināšanu.

Starp studiju programmas pamatkursiem kā svarīgākie jāmin:

- Ievads sociālajā darbā un profesionālā ētika (2KP),
- Sociālā darba filozofija un vēsture (2KP),
- Pētniecības metodoloģija un loģika (2KP),
- Sociālā darba teorijas un metodes (4KP),
- Supervīzija sociālajā darbā (2KP).

Turklāt īpaši jāizceļ fakts, ka studiju kursa “Sociālā darba teorijas un metodes”, kurš uzskatāms par vienu no svarīgākajiem sociālā darba studiju programmas kursiem, apjoms ir 4 KP.

Nosacīti sadalot studiju programmas teorētiskos kursus (skat.1.26.tabulu) pēc līmeņiem, novērojam, ka visvairāk studiju kursu fokusējas uz sociālā darba mikro līmeni, bet vismazāk - uz mezo līmeni.

1.26.tabula. Nosacīts RSU profesionālās bakalaura studiju programmas “Sociālais darbs” studiju kursu dalījums pa prakses līmeņiem

Mikro līmenis	Mezo līmenis	Makro līmenis
Profesionālā komunikācija sociālajā darbā Socio-kultūras kompetence sociālajā darbā Krīzes intervence Funkcionālo spēju ierobežojumu novērtēšana un klasifikācija Sociālais darbs ar gadījumu Pediatrijas pamati un klīniskais sociālais darbs ar bērniem Sociālais darbs ar ģimeni Klīniskais sociālais darbs ar infekciju slimību pacientiem-klientiem ar īpašām medicīniskām problēmām	Sociālā darba organizācija pašvaldībās Sociālais darbs ar grupām Sociālais darbs makrolīmenī un kopienā Gerontoloģiskais sociālais darbs Ielu sociālais darbs	Sociālās drošības sistēma Latvijā Cilvēktiesības Ģimenes politika Sociālā politika Sabiedrības veselība Sociālais darbs makrolīmenī un kopienā Sociālā likumdošana Sociālo pakalpojumu ekonomika un vadība Sociālā darba vadība

Jāuzsver pārdomāta un atbildīga pieeja studiju kursu apjoma plānošanā, nodrošinot lielāku apjomu (3 KP) tādiem kritiski svarīgiem studiju kursiem, kā “Sociālais darbs ar gadījumu”, “Sociālais darbs ar ģimeni”, “Gerontoloģiskais sociālais darbs” un “Sociālo pakalpojumu ekonomika un vadība”.

Pārskatā par veiktajām darbībām studiju virziena “Sociālā labklājība” pilnveidei iekļautajā SVID analizē kā būtiskākais vājais punkts minēts, ka studiju programmu un studiju kursu līmenī ir attīstāma ciešāka starpnozaru saikne. Kā arī pēc kartēšanas rezultātiem secināts, ka bakalaura studiju programmā būtu papildināmi studiju kursi attiecībā uz sociālo darbu kopienā un līderības prasmēm. Tāpat pārskatā minēts, ka studiju kurss “Kultūras un sociālā antropoloģija” ir pārstrādāts un mainīts tā nosaukums uz “Sociokultūras kompetence sociālajā darbā”, kas arī norāda uz studiju kursu pilnveidi.

No vispārizglītojošiem studiju kursiem studiju programmā iekļauti gan psiholoģijas, gan medicīnas studiju kursi, kas, viennozīmīgi nepieciešami kvalitatīva sociāla darba veikšanai. Tāpat notiek socioloģijas apguve, lai nodrošinātu sekmīgu pētniecības darbu.

Mācību prakses mērķi ir sekojoši.

1. Padziļināt bakalaura studiju programmas “Sociālais darbs” studiju kursu laikā apgūtās zināšanas, prasmes un kompetenci, mācoties sociālā darba prakses vietā.
2. Attīstīt praktikantos sociāla darbinieka profesionālo identitāti, veicināt praktiku sagatavošanu patstāvīgam darbam sociālā darba nozarē.

Uzdevumi, savukārt, ir šādi.

1. Veicināt praktikanta izpratni par sociālo un politisko kontekstu sociālo pakalpojumu nodrošinājumā.
2. Veidot izpratni par pašvaldību lomu sociālo pakalpojumu veidošanā (jaunu pakalpojumu attīstīšana un ieviešana), nodrošināšanā un administrēšana (tostarp sociālo pakalpojumu finansēšanas ietvars).
3. Iepazīstināt praktikantu ar Rīgas domes Labklājības departamenta darbu kopējā labklājības institūciju sistēmā un atspoguļot tā nozīmi un ietekmi uz sociālā darba nozares attīstību.
4. Padziļināt praktikantu izpratni par sociālo problēmu komplekso raksturu un to izpausmēm dažādās mērķa grupās un veicināt kompetenci darbā ar dažādām sociālā darba mērķa grupām, plānojot un realizējot intervenci.
5. Iepazīstināt praktikantus ar labās prakses piemēriem darbā ar dažādām mērķa grupām.
6. Iepazīstināt praktikantus ar metodēm un pieejām darbā ar dažādām mērķa grupām.
7. Veicināt praktikantu iniciatīvu uz pārmaiņām orientētā sociālo gadījumu risināšanā.
8. Veicināt mācīšanās partnerību un sadarbību starp praktikantu, speciālistiem sociālā darba praksē un Labklājības un sociālā darba katedru.

Prakses laikā praktikantam ir jāpadziļina profesionālās intervences prasmes:

- aktīvi klausīties;
- uzdot jautājumus;
- novērtēt klienta sociālo situāciju;
- identificēt un definēt sociālo problēmu;
- pielietot sociālā darba metodes un instrumentus;
- izvērtēt resursus un piemērot normatīvo regulējumu;
- demonstrēt nediskriminējošu, bezaizspriedumu un empātisku attieksmi un izpratni;
- praktizēt neverbālo saskarsmi;
- noteikt mērķus sarunām ar klientu un uzturēt sarunu;
- plānot intervenci;
- sadarboties ar citiem speciālistiem komandā;
- kritiski pašnovērtēt savu darbu (stiprās un vājās puses);
- diskutēt ar prakses vadītāju un prakses supervizoru par profesionālajiem jautājumiem;
- apgūt pieejamo datu bažu lietošanas pamatprincipus.

Jautāta par zinātniskās pētniecības procesu, M. Lotko informē, ka katru gadu studentiem ir kursa darbi, kas ceturtajā gadā top par bakalaura darbu. Zinātniski pētnieciskās aktivitātes sākoties pirmajā studiju gadā, kad ir iepazīšanās process, izpētes process, metožu apguves process, līdz tas top par padziļinātu zinātniski pētniecisko darbu. Daži studenti ir iesaistīti valsts pētījumu programmā. RSU bijusi iniciatīva, centralizēti izveidota platforma, kur studenti varēja pieteikties iesaistei dažādos projektos vai pētnieciskās aktivitātēs.

Attiecībā uz studentu sūdzībām, M. Lotko atzīst, ka “ir saņemtas sūdzības par pārbraucieniem, jo dažas lekcijas un nodarbības notiek slimnīcās. Ir bijušas arī piezīmes, ka students neredz izmaiņas lekciju nodarbību grafikā. Ja studiju kursā ir bijuši vairāki pasniedzēji, tad studentam radušās grūtības noorientēties, kurš ir atbildīgais par studiju kursu, pie kura vērsties ar kādiem jautājumiem. Kādreiz ir grūti atrodamas mācību telpas, ja tās ir ārpus RSU. Sūdzas arī telpām, kuras nav renovētas”.

Jautāta par studiju programmā studējošo nodarbinātību, M. Lotko informē, ka studenti strādā gan apkalpojošā sfērā, gan arī nozarē, kas tuva sociālā darba jomai, piemēram, bērnu un jauniešu centros Rīgā, par audzinātāju vai jauniešu lietu speciālistu. Viņa uzskata, ka valsts līmenī būtu jābūt pasākumiem, kas studentam dotu iespēju studēt nestrādājot, tādējādi neietekmējot veicamā darba izpildes kvalitāti, rezultātu, vienlaikus piebilstot, ka “scenārijs atšķiras tiem, kas studē par valsts budžeta līdzekļiem”. Tomēr viņasprāt studenta nodarbinātībai nevajadzētu būt par attaisnojumu lekciju neapmeklēšanai. Studiju programmas vadītāja uzskata, ka: „nodarbinātība kopumā var iedot studentam dzinuli turpināt attīstīties, saredzēt motivāciju apgūt zināšanas, palīdz saprast lietas, par ko tiek stāstīts augstskolā lekcijās. Tomēr var būt arī, ka studentam darba vieta attīstījusi skepsi, nihilistisku pozīciju, bet visā visumā tādi gadījumi nav daudz un sadarbība ar dažādām institūcijām ir ļoti laba, jo tikai tādā savstarpējā simbiozē var doties uz kopējo mērķi, kas augstskolai ir izglītēt un sagatavot kvalificētus speciālistus un darba devējam - lai viņi atnāktu prasmīgi, zinoši un strādāt griboši.”

M. Lotko papildina, ka: „darba devējs, protams, grib pēc iespējas ātrāk darbinieku, kas jau gatavs strādāt un demonstrēt rezultātus, bet augstskolai, neskatoties uz to, ka tā cenšas būt gana fleksibla un parādīt dažādas profesijas puses, un studenti iet uz dažādām institūcijām praksēs, nav iespējams sagatavot sociālo darbinieku jau 100% gatavu konkrētai, specifiskai nozarei”. Viņa min piemērus gadījumos, kad institūcija strādā ar patvēruma meklētājiem un bēgļiem vai ar cilvēkiem, kas cietuši no cilvēktirdzniecības – specifiskas, šaurākas vai plašākas jomas, kur jūtama ļoti liela atšķirība pieprasījumā un mērķa grupas specifiskā. Tāpēc viņa uzskata: darba devējiem ir jābūt morāli gataviem ievadīt jauno profesionāli darbā, jo, viņasprāt, jebkuram darbam, pat ja ir vairāk vai mazāk zināšanas, vai gatavības, vajag laika periodu, lai adaptētos, lai apgūtu iestādes darba specifiku, dokumentāciju utt..

Uz jautājumu, vai tiek sekots līdzi tam, ko absolventi tālāk dara, kur strādā, kā viņu karjera veidojas, M. Lotko min, ka katedrā tiekot veidota un uzturēta absolventu datu bāze. M. Lotko zinot, ka viņu pirmie absolventi strādā nozarē joprojām. Viņa nevar pateikt, kāda ir mainība, bet zinot, ka atsevišķi studenti, kas absolvējuši gan bakalaura, gan maģistra studiju programmu, sākotnēji esot strādājuši nozarē, tad aizgājuši uz pilnīgi citu nozari, un vēlāk ir atgriezušies. Tomēr kopējā tendence esot tāda, ka absolventi galvenokārt aizejot strādāt uz nozari.

Studiju kursu saturs un kompozīcija liecina par to, ka studiju programma pārsvarā orientēta uz sociālā darba mikro līmeni, kas ir sociālā darba pamats. Tāpat ir pietiekami daudz vispārīgo zināšanu un uz normatīvās bāzes apguvi orientētu studiju kursu, kas attīsta vispusīgas zināšanas. Studiju kursu piedāvājums tiek nepārtraukti izvērtēts un pilnveidots. Ņemot vērā, ka LM

2019.gada izpētes dati liecina, ka studiju procesā tiek nepilnīgi attīstītas studentu sadarbības prasmes darbam gan ar klientu, gan starpprofesionāļu komandā, gan starpinstitucionālās sadarbības prasmes, pozitīvi vērtējams, ka šajā studiju programmā iekļauti tādi studiju kursi kā „Publiskā saskarsme un valsts komunikācija” un „Sarunas vadīšanas un profesionālo attiecību veidošanas prasmes”. Tāpat pozitīvi vērtējams, ka pārskatā par studiju virziena “Sociālā labklājība” pilnveidi plānots uzlabot sociālā darba kopienā pasniegšanu un līderības attīstību. Jāpiekrīt studējošajiem, kas pauž kritisku attieksmi pret atsevišķiem medicīnisko pamatzināšanu studiju kursiem un uzskata, ka būtu pārskatāma šo studiju kursu nepieciešamība, vēlama to apvienošana, aktualizēšana saistībā ar sociālo darbu, atvēlot vairāk KP praktiski pielietojamo zināšanu un prasmju apguvei specializētajos studijuursos sociālajā darbā, t.sk. sociālā darba kopienā apguvei, par ko arī norādīts pašnovērtējuma ziņojumā. Liels darbs ieguldīts studiju prakšu reorganizācijā, nodrošinot apmaksu gan praktikantiem, gan prakšu vadītājiem, kā arī organizējot prakšu vadītāju apmācības. Pozitīvi vērtējams, ka plānota viena apjomīga studiju prakse, kuras laikā students var paspēt vairākas reizes praktizēt darbu ar gadījumu, pirms kuras ir profesionālo prasmju treniņš ar mērķi sagatavot studentus praksei. Ir izstrādāta dokumentācija, kas reglamentē prakšu norisi. Studiju procesā izmantots plašs mācību metožu klāsts, gan lekcijas un grupu darbi, gan inovatīva metode – gadījuma vadības simulācija, jeb simulētais klients, kas veicina vienlaikus dažādu zināšanu, prasmju un attieksmju apguvi vai pilnveidi. Studiju programma kopumā vērsta uz integratīvu dažādu zināšanu un prasmju apguvi.

Kritērijs DARBA DEVĒJU UN ABSOLVENTU APMIERINĀTĪBA ABSOLVENTU APGŪTO KOMPETENČU GRIEZUMĀ

Šo studiju programmu vērtējuši 5 darba devēji, sniedzot vērtējumu diezgan šaurā aritmētisko vidējo amplitūdā no 4 līdz 4,89 punktiem, un 16 absolventi, sniedzot vērtējumu jau daudz plašākā amplitūdā (no 2,83 līdz 4,44 punkti).

Vērtējot RSU bakalaura studiju programmu „Sociālais darbs”, kā 1.27.tabulā redzams, darba devēji visās kompetencēs sniedz augstāku vērtējumu nekā paši absolventi (detalizētu kompetenču grupās iekļauto zināšanu, prasmju un attieksmju uzskaitījumu skat. šī ziņojuma 2.1.2.nodaļā). Darba devēji visaugstāk vērtē šīs studiju programmas absolventu vispārējās kompetences, kā arī zināšanas un prasmes sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm. Jāatzīst, ka darba devēji tieši RSU bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventus vērtē kā viskompetentākos sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm. Tai pašā laikā paši absolventi, salīdzinot ar citu studiju programmu absolventiem, šīs kompetences vērtē kā visvājāk apgūtās no visu bakalaura studiju programmu absolventiem, atstājot aiz sevis tikai LU bakalaura studiju programmu „Sociālais darbs” absolventus. Paši absolventi visaugstāk vērtē iegūtās zināšanas un prasmes profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē, kā arī kompetences sociālā darba teorētiskās bāzes attīstīšanā.

Savukārt visvājāk sagatavoti gan pēc darba devēju, gan absolventa viedokļa šīs studiju programmas absolventi ir sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā. Tai pašā laikā redzams,

ka darba devēji tieši RSU bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventus, salīdzinot ar citu studiju programmu absolventiem, vērtē kā šo kompetenci vislabāk apguvušos. Kā nākamo visvājāk apgūto kompetenci darba devēji min sociālā darba teorētiskās bāzes attīstīšanu, bet absolventi – sociālo darbu kopienā.

1.27.tabula. RSU profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

Darba devēju vērtējums	Punkti	Absolventu vērtējums	Punkti
Vispārējās kompetences	4,89	Kompetences profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē	4,44
Kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm	4,88	Kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā	4,31
Kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā	4,82	Kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā	4,28
Kompetences profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē	4,8	Vispārējās kompetences	4,15
Kompetences sociālajā darbā kopienā	4,55	Kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm	3,92
Kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā	4,45	Kompetences sociālajā darbā kopienā	3,63
Kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā	4	Kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā	2,83

Šīs studiju programmas saturs lielā mērā balstīts uz mikroprakses padziļinātu apguvi, kā arī kardināli mainīta studiju prakšu kārtība, līdz ar to arī darba devēji novērtē, ka tieši šīs studiju programmas absolventi ir viskompetentākie sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm. Zemu vērtētas kompetences sociālajā darbā kopienā, bet pārskatā par veiktajām darbībām studiju virziena “Sociālā labklājība” pilnveidei, minēts, ka tiek plānoti pilnveides pasākumi šajā studiju kursā. Darba devēji tieši RSU bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetences salīdzinot ar citu studiju programmu absolventiem, vērtē visaugstāk, savukārt paši absolventi – ļoti zemu.

Kritērijs STUDENTU UN ABSOLVENTU APMIERINĀTĪBA AR STUDIJU PROCESU

Aptaujā piedalījās 8 studenti un 16 absolventi. Visaugstāk šīs studiju programmas absolventi, kā redzams 1.28.tabulā, vērtē augstskolas infrastruktūru – telpas un datornodrošinājumu, ko augstu vērtē arī studējošie, kuri gan ar maksimālo punktu skaitu novērtē studiju programmas ietvaros iegūtās zināšanas un prasmes, kā arī ir ļoti apmierināti ar mācību iestādi, kurā izvēlējušies studēt. Viszemāk vērtētais kritērijs no absolventu puses ir studiju prakšu organizēšana, ko, savukārt, studenti vērtē salīdzinoši augstu, kas varētu būt skaidrojams ar prakšu reorganizāciju. Studējošie viszemāko vērtējumi snieguši kritērijam par sagatavotību uzsākt darba gaitas sociālajā darbā, kas ir loģiski, jo viņi vēl nav apguvuši visas nepieciešamās zināšanas un prasmes. Jāsaka gan, ka arī absolventi šo kritēriju īpaši augstu nav vērtējuši.

Salīdzinoši ar citu augstskolu studiju programmu vērtējumiem RSU bakalaura studiju programma „Sociālais darbs” tās studentu vērtējumā saņēmusi visaugstākos vērtējumu šādos rādītājos:

- telpas mācību iestādē ir modernas un labā stāvoklī;
- mācību iestāde savās telpās nodrošina datoru un interneta pieejamību;
- man ļoti apmierina mācību iestāde, kurā izvēlējos studēt;
- augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apgūstu šajā studiju programmā;
- nodarbības mācību iestādē ir veiksmīgi saplānotas;
- informācijas apmaiņa par studiju procesu ir ļoti labi organizēta;
- mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tiek organizēta prakse.

Pēdējie trīs kritēriji, kurus RSU bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” studenti vērtē visaugstāk starp visām studiju programmām, absolventu vērtējumā saņēmuši viszemāko punktu skaitu. Tas varētu liecināt par to, ka studiju programmas ietvaros ir veikts kvalitātes novērtējums, kam sekojusi pilnveide. Ņemot vērā, ka arī maģistrantūrā ir līdzīga atšķirība starp absolventiem un studējošajiem attiecībā uz nodarbību plānojumu un informācijas apmaiņu, tas varētu būt apliecinājums tam, ka pilnveide tiešām ir veikta, jo, ja veic uzlabojumus, bieži vien to dara kompleksi abās – bakalaura un maģistra - studiju programmās. Salīdzinoši ar citu studiju programmu vērtējumiem, tieši RSU kritērijā “studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā”, saņēmuši viszemāko vērtējumu gan no studējošo, gan absolventu puses.

1.28.tabula. RSU profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” novērtējums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

	Absolventu atbildes (n=16)	Studējošo atbildes (n=8)
Mācību iestāde savās telpās nodrošināja (nodrošina) datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas	4,81	4,88

nepieciešams		
Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā	4,00	4,75
Telpas mācību iestādē bija (ir) modernas un labā stāvoklī	4,75	4,88
Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtēja (novērtē) studentu darbu	3,94	3,50
Man ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu (kurā izvēlējos studēt)	4,13	5,00
Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu (apgūstu) šajā studiju programmā	4,31	5,00
Bibliotēkā bija (ir) visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	3,94	4,63
Nodarbības mācību iestādē bija (ir) veiksmīgi saplānotas	3,69	4,75
Informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti (ir) labi organizēta	3,44	4,75
Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika (tiek) organizēta prakse	3,13	4,75
Studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	3,50	3,38

Pētījuma rezultāti saskan ar RSU “Pārskatā par veiktajām darbībām studiju virziena “Sociālā labklājība” pilnveidei”, studējošo, t.sk. absolventu anketēšanas rezultātiem, kuri atklāj, ka studējošie pozitīvi novērtējuši mācību infrastruktūru, telpas un aprīkojumu, savukārt absolventi atbildēs par augstskolas un studiju programmas izvēli pārsvarā ir atzīmējuši atbildes, ka bijuši ‘pilnībā apmierināti’ vai ‘apmierināti vairāk nekā neapmierināti’. Izteikti zems ir vērtējums par studiju prakšu organizēšanu, kam vajadzētu mainīties līdz ar to reorganizāciju. Pārdomu vērts ir zemais vērtējums kritērijā „Studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā”, kur zemu vērtējumu devuši gan absolventi, gan studenti, kas varētu būt skaidrojams ar zemo prakšu organizēšanas vērtējumu. Arī šajos kritērijos absolventi kopumā ir devuši daudz zemākus vērtējumus kā studenti, kuri RSU bakalaura studiju programmu minētajos kritērijos kopumā vērtējuši visaugstāk.

1.6.2. PROFESIONĀLĀ MAĢISTRA STUDIJU PROGRAMMA „SOCIĀLAIS DARBS”

Profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” mērķis ir īstenot studiju programmas apguvi profesionālā maģistra grāda iegūšanai sociālā darba nozarē,

pilnveidot un padziļināt profesionālo kompetenci sociālā darbinieka profesijā, veicināt profesionālo jaunradi un pētniecību, un sagatavot pedagogiskajam darbam sociālā darba izglītībā. Šī mērķa sasniegšanai studiju programmā izvirzīti sekojoši uzdevumi.

1. Padziļināt izpratni par tendencēm profesionālajā sociālajā darbā pasaulē un Eiropā, veicināt jaunāko sasniegumu apguvi nozarē.
2. Attīstīt un pilnveidot zinātniski pētnieciskās un profesionālās prasmes.
3. Veicināt pedagogisko prasmju apguvi.
4. Pilnveidot profesionālās zināšanas un prasmes, padziļināti studējot izvēles studiju modulus „Mediācija un psihosociālais darbs”, “ Supervīzija sociālajā darbā” un „Organizāciju un sociālo pakalpojumu kvalitātes vadība”.

Tas nozīmē, ka studentiem iespēju robežās ir dota izvēles iespēja specializēties vienā no trim virzieniem:

- Mediācija un psihosociālais darbs.
- Supervīzija sociālajā darbā.
- Organizāciju un sociālo pakalpojumu kvalitātes vadība.

Studiju programmas mērķis paredz arī to, ka no absolventiem tiek sagaidīta ne tikai padziļinātu profesionālo kompetenču pielietošana sociālajā darbā, bet arī pedagogiskā un zinātniski pētnieciskā darbība.

Studiju programmas ietvarstruktūras līmenis	
EKI līmenis	7
LKI līmenis	7
Profesionālās kvalifikācijas līmenis	5
Kvalifikācijas joma, pakāpe un veids	
Tematiskā joma (ISCED)	Sociālā labklājība (76)
Izglītības programmu grupa (ISCED)	Sociālie pakalpojumi (762)
Kvalifikācija izglītības pakāpē	Augstākā izglītība
Kvalifikācijas veids	Profesionālā augstākās izglītības kvalifikācija

Maģistra studiju programma akreditēta līdz 30.06.2022.

Iegūstamais grāds: profesionālā maģistra grāds sociālajā darbā un sociālā darbinieka kvalifikācija
Apjoms KP/ECTS:

- 60/90 - ar iepriekš iegūtu profesionālo augstāko izglītību sociālajā darbā
- 80/120 - bez iepriekš iegūtas profesionālās izglītības sociālajā darbā

Budžeta vietu skaits 2020. gadā: 1

Studiju maksa 2020./2021. akadēmiskajā gadā: 1350 EUR/gadā.

Studiju ilgums:

- 1,5 gadi ar iepriekš iegūtu profesionālo augstāko izglītību sociālajā darbā;
- 2 gadi bez iepriekš iegūtas profesionālās izglītības sociālajā darbā.

Lekciju norises vieta: Liepāja.

Uzņemšanas prasības:

- ar iepriekš iegūtu profesionālo augstāko izglītību sociālajā darbā - profesionālā augstākā izglītība ar kvalifikāciju šādās izglītības tematiskajās jomās: sociālā labklājība, veselības aprūpe, sociālās un cilvēkrīcības zinātnes, pedagogu un izglītības zinātnes, humanitārās zinātnes, tiesību zinātne;
- bez iepriekš iegūtas profesionālās izglītības sociālajā darbā - profesionālā bakalaura grāds vai tam pielīdzināms grāds. Priekšroka ir reflektantiem, kuri strādā sociālā darba jomā.

Atbilstoši otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standarta prasībām, studiju programmā iekļauti studiju kursi, kas nodrošina jaunāko sasniegumu padziļinātu apguvi sociālās labklājības jomas teorijā un praksē, pētnieciskā darba, jaunrades darba, projektēšanas darba un vadībzinību studiju kursi, prakse, valsts pārbaudījums, kura sastāvdaļa ir maģistra darba izstrādāšana un aizstāvēšana, kā arī studiju kurss, kurš nodrošina profesionālās kompetences sasniegšanu uzņēmējdarbībā.

Studējošie, kuri ir apguvuši sociālā darba maģistrantūras studiju programmu, ir sagatavoti veikt sekojošus uzdevumus:

- veikt sociālā darba pētījumus, un attīstīt sociālas programmas un projektus;
- analizēt sociālo problēmu cēloņus un izstrādāt priekšlikumus sociālo problēmu risināšanai mikro, mezo un makro līmenī;
- izvērtēt Latvijas sociālekonomiskās politikas stratēģiju un salīdzināt to ar citām ES valstīm;
- prātis orientēties Eiropas Savienības un Latvijas sociālo tiesību sistēmā un institūciju sistēmā, kā arī atrast un pielietot atbilstošos likumus (konceptijas, regulas, direktīvas) situācijām, kas risināmas sociālajā darbā;
- vadīt sociālās institūcijas;
- realizēt adekvātu stratēģiju pacienta / klienta interešu un tiesību aizstāvībā sociālajā darbā;
- demonstrēt toleranci pret cilvēku tradīcijām, kultūru, uzskatiem un reliģijām starp dažādām etniskajām grupām un kopienām;
- veikt akadēmisko darbību sociālā darba speciālistu izglītībā.

Padziļināti studējot "Mediāciju un psihosociālo darbu" studējošie spēs:

- izvērtēt konfliktsituācijas robežas; saskatīt konflikta pazīmes, pielietot tā risināšanas prasmes;
- vadīt problēmu risināšanas procesu;

- sniegt palīdzību un atbalstu konfliktsituāciju risināšanā, no, drošinot klienta līdzdarbības iespēju ievērojot mediācijas pamatprincipus;
- risināt konfliktus izmantojot mediācijas elementus, kā arī integrēt tos savā profesionālajā darbībā, izmantojot konfliktu risināšanas tehnikas.

Padziļināti studējot „Organizāciju un sociālo pakalpojumu kvalitātes vadību” sociālie darbinieki spēs:

- analizēt sociālo institūciju darbību;
- pielietot kvalitātes novērtēšanas metodoloģiju sociālā institūcijā, sociālo vajadzību, pakalpojumu kvalitātes un to lietderības novērtēšanā;
- modelēt un koordinēt jaunus sociālos pakalpojumus;
- identificēt un novērtēt ergonomiskos riskus sociālo darbinieku darba vidē un to iedarbību uz darba izpildi;
- efektīvi izmantot varas resursus darbinieku motivēšanā, darba uzdevumu koordinēšanā un produktīva sociālpсихолоģiskā klimata veidošanā un uzturēšanā kolektīvā.

Lai nodrošinātu RSU esošās profesionālā maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” (kods 46762) atbilstību MK noteikumiem Nr. 512 “Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu”, IZM ir apstiprinājusi sekojošas izmaiņas minētajā studiju programmā:

- palielināts studiju programmas kopējo KP apjoms no 60 KP (90 ECTS) uz 80 KP (120 ECTS) attiecībā uz tiem studējošajiem, kuri studiju programmā iestājas pēc akadēmiskā bakalaura grāda iegūšanas;
- ieviesta prakse 20 KP apjomā tiem studējošajiem, kuri studiju programmā iestājas pēc akadēmiskā bakalaura grāda iegūšanas profesionālās kvalifikācijas iegūšanai.

Studiju programma ietver obligāto daļu un izvēles modulūsus. Obligātās daļas studiju kursu apjoms ir 46 KP (69 ECTS). Tās mērķis ir veidot un padziļināt izpratni par sociālajām problēmām un tendencēm profesionālajā sociālajā darbā pasaulē, cilvēktiesību un sociāli tiesisko attiecību jomā. Visi studējošie apgūst prasmes pētniecībā, vadības jomā, kā arī pedagoģijas un psiholoģijas disciplīnās (skat. 1.29.tabulu).

Savukārt prakses modulis ietver profesionālo praksi sociālās un veselības aprūpes institūcijās, bet akadēmisko praksi - augstskolā. Katra studiju kursa apjoms ir 2 KP un studējošo slodze atbilst 40 akadēmisko stundu darbam par vienu KP.

1.29.tabula. RSU profesionālās maģistra studiju programmas “Sociālais darbs” saturs

Obligātā daļa

Studiju kursi, kas nodrošina jaunāko sasniegumu apguvi nozares teorijā un praksē (8 KP)	KP
Eiropas cilvēktiesību aizsardzības instrumenti	2

Sociālā darba attīstības mūsdienu problēmas	2
Sociālās tiesības: aktualitātes ES un Latvijas sociālajā likumdošanā	2
Sociālā ārstēšana un rehabilitācija	2
Pētnieciskā, jaunrades, projektēšanas darba un vadzinību studiju kursi (6 KP)	
Zinātniskās pētniecības metodoloģija un sociālo pētījumu metodes	2
Sociālā statistika	2
Cilvēkresursu stratēģija (izvēle)	2
Sociālā ekonomika	
Pedagoģijas un psiholoģijas studiju kursi (4 KP)	
Stresa menedžments (izvēle)	2
Profesionālā izdegšana	
Augstskolas pedagoģija un metodika	2
Prakse (8 KP)	
Profesionālā prakse	6
Akadēmiskā prakse	2
Valsts pārbaudījumi un maģistra darba izstrāde un aizstāvēšana	20
Kopā	46

Ierobežotās izvēles studiju kursi

Padziļinātas studijas “Mediācija un psihosociālais darbs” (izvēle 14 KP)	KP
Cilvēka uzvedības ģenētika	2
Psihosociālā palīdzība un psihoterapijas principi sociālajā darbā	2
Grupu terapijas metodes sociālajā darbā	2
Mediācija: teorija un prakse	2
Garīgās veselības aprūpe un sociālā psihiatrija	2
Konfliktu risināšana	2
Sociālais darbs ar ģimeni.	2
Padziļinātas studijas “Supervīzija sociālajā darbā” (izvēle 14 KP)	KP
Supervīzijas sociālajā darbā teorija	2
Supervīzijas process sociālajā darbā	2
Psihosociālā palīdzība un psihoterapijas principi sociālajā darbā	2
Terapeitiskā attiecības un konsultēšana SD supervīzijā	2
Grupu un individuālā supervīzija: tehnikas un metodes	2
Supervīzijas specifika SD ar dažādām mērķa grupām	2

Garīgās veselības aprūpe un sociālā psihiatrija	2
Padziļinātas studijas „Organizāciju un sociālo pakalpojumu kvalitātes vadība” (izvēle 14 KP)	KP
Sociālās institūcijas: teorija un vadība	2
Vadīšanas psiholoģija	2
Sabiedrisko attiecību veidošana	2
Kvalitātes vadība	2
Darba vides ergonomika	2
Sociālo pakalpojumu administrēšana un kvalitātes novērtēšana	2
Resursu loģistika sociālajā darbā	2

Pēdējo gadu laikā sadarbībā ar RSU Starptautiskā biznesa katedru izstrādāts jauns izvēles studiju modulis „Sociālo inovāciju dizains un ietekmes”, kā arī ieviests studiju kurss “Sociālais darbs lauku kopienā”.

Tāpat ieviesti kompensējošie profesionālo zināšanu un prasmju apguves studiju kursi sociālajā darbā, attiecībā uz tiem studējošajiem, kuri studiju programmā iestājas pēc akadēmiskā bakalaura grāda iegūšanas, - profesionālās kvalifikācijas iegūšanai.

Profesionālā maģistra studiju programmā prakse ir integrēta studiju procesa daļa. Studiju programmas ietvaros prakse ir plānota 8 KP apjomā: 6 KP profesionālā prakse un 2 KP akadēmiskā prakse (un 20 KP kvalifikācijas prakse studējošajiem bez iepriekš iegūtas profesionālās izglītības sociālajā darbā).

Profesionālās prakses mērķis ir atbilstoši izvēlētajai specializācijai attīstīt un padziļināt profesionālās prasmes, balstoties uz jaunākajiem sasniegumiem sociālā darba nozares teorijā un praksē, kā arī jāveic esošās pieredzes izpēte un novērtēšana, un jārod inovatīvi risinājumi problēmu risināšanā prakses laikā. Šī prakse ir saistīta ar maģistrantu pētniecisko darbu.

Akadēmiskās prakses mērķis ir apgūt akadēmiskā darba prasmes darbam ar studējošajiem zemāka līmeņa sociālā darba studiju programmās, un šī prakse ir saistīta ar maģistrantu pedagoģisko darbu.

Kvalifikācijas (mācību) prakses mērķis ir nodrošināt sociālajam darbiniekam nepieciešamo prasmju apguvi to pielietošanai profesionālā kvalitātē – sociālajā darbā sociālo pakalpojumu sistēmas un veselībdrošības vides specifiskajos apstākļos. Šī prakse ir relatīvi patstāvīgs modulis 20 KP / 30 ECTS apjomā, kurš tiek īstenots viena semestra laikā pilna laika studijās, bet nepilna laika studijās prakse tiek plānota 5 semestru ietvaros, plānojumā un organizēšanā ievērojot saskaņotību ar nepieciešamo prasmju apguvi atbilstoši sociālā darbinieka profesijas standartam.

Prakse tiek īstenota saskaņā ar prakses līgumu par prakses vietas nodrošināšanu. Līgums tiek slēgts ar darba devēju, paredzot pušu pienākumus un atbildību. Prakses periodā praktikants izpilda prakses rokasgrāmatu. Prakses rokasgrāmatā tiek atspoguļotas aktivitātes, kuras tiek plānotas atbilstoši prakses mērķim un uzdevumiem. Prakses rokasgrāmata ir ne tikai svarīgs dokuments prakses novērtēšanas procesā, bet arī noderīgs informācijas avots, ko var izmantot sociālā darba studiju kursu apgūvē. Prakses rezultāti tiek apspriesti prakses konferencē un tiek novērtēti ar atzīmi ieskaitīts / neieskaitīts. Novērtējumā tiek ņemti vērā sekojoši komponenti.

1. Studenta un supervizora novērtējums par praktikanta praktisko darbību:

- praktikanta stāju atbilstoši profesionālai ētikai;
- prakses uzdevumu izpildi;
- praktikanta profesionālo prasmju pilnveidošanos prakses laikā.

2. Prakses analīzes novērtējums.

3. Prakses rezultātu prezentācijas novērtējums.

Pozitīvi vērtējams, ka studentiem ir 3 specializācijas iespējas, īpaši uzsverot “Mediāciju un psihosociālo darbu”, kas studiju programmās parādās reti, bet darba tirgū ir ļoti nepieciešams. Redzams, ka nepārtraukti tiek strādāts pie studiju programmas un studiju kursu satura pilnveides. Tiek ieviesti jauni studiju kursi. Ļoti pārdomātai jābūt to studentu uzņemšanai, kuriem nav iepriekš iegūtas profesionālās izglītības sociālajā darbā. No vienas puses tas vērtējams pozitīvi, tādejādi dodot iespēju studēt tiem, kuriem jau ir pieredze sociālā darba veikšanā, no otras puses – jāizvērtē padziļināto studiju kursu izvēle atbilstoši iepriekš iegūtajai kvalifikācijai vai grādam, virzot, piemēram, diplomētus psihologus uz meditāciju un psihosociālo darbu, bet studentus ar iepriekš iegūtu izglītību vadībinātnē uz padziļinātām studijām organizāciju un sociālo pakalpojumu kvalitātes vadībā.

KRITĒRIJS DARBA DEVĒJU UN ABSOLVENTU APMIERINĀTĪBA ABSOLVENTU APGŪTO KOMPETENČU GRIEZUMĀ

Šo studiju programmu vērtējuši 7 darba devēji, sniedzot vērtējumu diezgan šaurā amplitūdā no 3,85 līdz 4,74 punktiem, un 16 absolventi, sniedzot aritmētisko vidējo vērtējumu amplitūdā no 3,54 līdz 4,57 punkti. Jāpiebilst, ka darba devēji tieši RSU maģistra studiju programmu kopumā vērtē visaugstāk no visām maģistra studiju programmām, absolventu sagatavotības sociālā darba veikšanā aspektā.

Vērtējot RSU maģistra studiju programmu „Sociālais darbs”, kā 1.30.tabulā redzams, darba devēji visās kompetencēs snieguši augstāku vērtējumu nekā paši absolventi. Tomēr visaugstākie vērtējumi abās grupās ir vienām un tām pašām kompetencēm - vispārējām kompetencēm, kā arī kompetencēm profesionālās ētikas normu ievērošanā (detalizētu kompetenču grupās iekļauto zināšanu, prasmju un attieksmju uzskaitījumu skat. šī ziņojuma 2.1.2.nodaļā).

Savukārt visvājāk sagatavoti (gan pēc darba devēju, gan absolventa viedokļa) šīs studiju programmas absolventi ir sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā. Nedaudz augstāki vērtējumi sniegti zināšanām un prasmēm sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm, kā arī kompetencei sociālajā darbā kopienā.

Viens no RSU maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventiem norāda, ka sociālais darbs ar indivīdiem un ģimenēm neesot mācīts nemaz, savukārt kāds cits uzskata, ka šīs kompetences lielākoties jāattīsta bakalaura studiju programmās. Vēl kāds norāda, ka mācību procesā sociālais darbs ar indivīdiem un ģimenēm ļoti labi un saprotami ticis aplūkots apkopotā veidā, lai dotu ieskatu tiem studentiem, kuru ikdiena nav saistīta ar sociālo darbu un viņiem nav bakalaura grāds sociālajā darbā.

Runājot par sociālo darbu kopienā, kāds RSU absolvents norāda, ka „„pieskāros” šai tēmai tikai maģistra darba izstrādes laikā”.

1.30.tabula. RSU profesionālās maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

Darba devēju vērtējums	Punkti	Absolventu vērtējums	Punkti
Vispārējās kompetences	4,74	Kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā	4,57
Kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā	4,71	Vispārējās kompetences	4,42
Kompetences profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē	4,67	Kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā	4,29
Kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā	4,55	Kompetences profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē	4,22
Kompetences sociālajā darbā kopienā	4,5	Kompetences sociālajā darbā kopienā	4,09
Kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm	4,49	Kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm	4,08
Kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā	3,85	Kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā	3,54

Gan darba devēji, gan absolventi (atšķirībā no bakalaura studiju programmas absolventiem) tieši RSU maģistra studiju programmu kopumā vērtē visaugstāk no visām maģistra studiju programmām, absolventu sagatavotības sociālā darba veikšanai aspektā.

Kritērijs STUDENTU UN ABSOLVENTU APMIERINĀTĪBA AR STUDIJU PROCESU

Aptaujā piedalījās 4 studenti un 16 absolventi. Šīs studiju programmas studenti un absolventi, kā redzams 1.31.tabulā, ar augstāko novērtējumu vērtējuši telpu stāvokli, kam seko pasniedzēju objektivitāte studentu darbu novērtēšanā no studentu puses un datortehnikas pieejamība no absolventu puses. Savukārt viszemāk tiek vērtēta studiju prakšu organizācija. Studenti gan vēl zemāk vērtē savu gatavību uzsākt darbu apgūtajā profesijā, bet, kā jau iepriekš teikts, šeit jāņem vērā, ka viņi vēl nav beiguši studijas.

1.31.tabula. RSU profesionālās maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” novērtējums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

	Absolventu atbildes (n=16)	Studējošo atbildes (n=4)
Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtēja (novērtē) studentu darbu	4,31	4,75
Telpas mācību iestādē bija (ir) modernas un labā stāvoklī	4,88	5,00
Mācību iestāde savās telpās nodrošināja (nodrošina) datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams	4,63	4,00
Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāli sociālajā darbā	4,44	4,00
Man ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu (kurā izvēlējos studēt)	4,56	4,50
Nodarbības mācību iestādē bija (ir) veiksmīgi saplānotas	4,31	4,50
Bibliotēkā bija (ir) visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	3,81	4,25
Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu (apgūstu) šajā studiju programmā	4,19	4,00
Informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti (ir) labi organizēta	3,75	4,50
Studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	4,19	3,50

Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika (tiek) organizēta prakse	3,75	3,75
--	------	------

Secināms, ka RSU studējošie nedaudz vairāk pauduši apmierinātību gan ar izvēlēto izglītības iestādi, gan studiju procesa organizāciju, uzsverot studijām labvēlīgu infrastruktūru un pasniedzēju profesionalitāti. Salīdzinot ar citām izpētē ietvertajām maģistra studiju programmām, studiju process RSU studiju programmā novērtēts salīdzinoši augstu vairumā no to raksturojošiem parametriem.

2. SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU ĪSTENOŠANĀ UN ABSOLVENTU NODARBINĀTĪBĀ IESAISTĪTO PUŠU VĒRTĒJUMS PAR SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMĀS APGŪTĀS IZGLĪTĪBAS KVALITĀTI (SALĪDZINOŠA ANALĪZE)

Iepriekšējā ziņojuma daļā sniegts augstākās izglītības iestāžu un sociālā darba studiju programmu raksturojums atbilstoši EFQM modeļa kritērijiem. Turpinājumā pētījuma autori iepazīstina ar salīdzinošu analīzi attiecībā uz visu svarīgāko augstākās izglītības procesā un rezultātā iesaistīto pušu vērtējumiem par studiju programmu kvalitāti. Salīdzinājums studiju laikā apgūtajām kompetencēm pieejams 1. un 2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu griezumā, kā arī konkrētu studiju programmu griezumā aplūkota studējošo apmierinātība ar studiju procesu un tā rezultātiem. Pieejams ir arī sociālā darba studiju absolventu nodarbinātības iespēju novērtējums. Tam seko novērtējums darba devēju un augstākās izglītības iestāžu administratīvo funkciju veicēju un docētāju sadarbībai, kā arī studiju programmās nodarbināto docētāju vērtējumi par darba vidi un apstākļiem šajās studiju programmās.

2.1. KOMPETENČU IZVĒRTĒJUMS ABSOLVENTU UN DARBA DEVĒJU SKATĪJUMĀ

Profesionālās augstākās izglītības uzdevums ir īstenot padziļinātu zināšanu, prasmju un kompetenču apguvi konkrētā nozarē, nodrošinot izglītības guvēja spēju izstrādāt vai pilnveidot sistēmas, produktus, tehnoloģijas un sagatavot jaunrades, pētnieciskajam un pedagoģiskajam darbam nozarē.

Latvijā profesionālā augstākā izglītība tiek iedalīta divos līmeņos:

- Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības (koledžas) programmas, kuru noslēgumā iegūst pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības diplomu (ar profesionālo kvalifikāciju).
- Otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas, kuru noslēgumā iegūst profesionālā bakalaura, profesionālā maģistra diplomu vai profesionālās augstākās izglītības diplomu (ar profesionālo kvalifikāciju).

Pētījuma ietvaros dati analizēti pa izglītības līmeņiem.

2.1.1. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS (KOLEDŽAS) STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVENTU KOMPETENČU IZVĒRTĒJUMS KOMPETENČU GRUPU GRIEZUMĀ

Kā pirmās analizētas 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības (koledžas) studiju programmas:

- sociālā aprūpe, kuras saturu Latvijā regulē profesijas standarts, kas apstiprināts ar Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes 2011.gada 14.decembra sēdes protokolu Nr.10;
- sociālā rehabilitācija, kuras saturu Latvijā regulē profesijas standarts, kas apstiprināts ar Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes 2015.gada 26.augusta sēdes protokolu Nr.5;
- sociālā palīdzības organizēšana, kuras saturu Latvijā regulēja profesijas standarts, kas bija apstiprināts ar Izglītības un zinātnes ministrijas 2002. gada 14. novembra rīkojumu Nr. 642., līdz jauna profesijas standarta izstrādei, kas atbilstu mūsdienu darba tirgus prasībām.

Izstrādājot anketas jautājumu bloku par absolventu kompetenču novērtējumu, tika ievēroti vairāki aspekti:

1. Kompetenču grupas veidotas, balstoties profesiju standartā. Ņemot vērā, ka sociālā aprūpētāja profesija Latvijā ir salīdzinoši jauna, līdz ar to vēl aizvien mainīga, profesiju standartā noteiktās kompetences tika salāgotas ar sociālo aprūpētāju faktiski veiktajiem pienākumiem gan institucionālajā, gan mājas aprūpē (tās neizdalot atsevišķi), tādējādi nodrošinot, ka aptaujas anketā iekļautās kompetences ir pietuvinātas reālajai situācijai. Kompetenču grupas veidotas balstoties uz profesiju standartā noteiktajām prasmju grupām, satura ziņā plašākās prasmju grupas sadalot sīkāk.
2. Lai nodrošinātu iespēju salīdzināt darba devēju un absolventu viedokli, anketu jautājumi abām mērķa grupām ietver vienas un tās pašas kompetences. Līdz ar to, ņemot vērā, ka darba devējam, iespējams, jāaizpilda anketa gan par pirmā līmeņa, gan otrā līmeņa augstākās izglītības studiju programmas absolventiem, tad kompetenču grupas, to nosaukumi veidoti stilistiski līdzīgi. Tai pat laikā (skat. 3.pielikumu) anketās darba devējiem skaidri nodalītas visu trīs līmeņa profesiju kompetences.

Kopumā 1.līmeņa augstākās izglītības studiju programmu absolventi studiju laikā iegūtās kompetences vērtē daudz augstāk nekā viņu darba devēji, bieži vien dodot augstāko vērtējumu no aptaujas skalā piedāvātajiem.

Turpinājumā aplūkots visu trīs profesiju absolventu kompetenču izvērtējums pašu absolventu un viņu darba devēju skatījumā.

Sociālais aprūpētājs plāno sociālās aprūpes pakalpojumus personām, kurām vecuma vai veselības stāvokļa dēļ ir grūtības sevi aprūpēt un nodrošināt pamatvajadzības; atbilstoši klienta vēlmēm un vajadzībām nosaka sociālās aprūpes pakalpojumu kompleksa vai atsevišķu

pakalpojumu nepieciešamību; organizē un veic sociālās aprūpes pakalpojumu sniegšanu; novērtē, kā mainās klienta iespējas aprūpēt sevi, un attiecīgi maina sociālās aprūpes pakalpojumu kompleksa apjomu un saturu; novērtē klientu apmierinātību ar sociālās aprūpes pakalpojumiem. Sociālais aprūpētājs strādā sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijās, kas nodrošina sociālās aprūpes pakalpojumus, vai ir pašnodarbinātais⁴⁷.

Sociālās aprūpes studiju programmu absolventu kompetenču novērtējumā iekļautas šādas kompetences:

- spēja novērtēt klienta pamatvajadzības, noskaidrot klienta sociālās vajadzības;
- spēja plānot un organizēt klienta sociālās aprūpes pakalpojumus personas dzīves vietā vai aprūpes institūcijā;
- spēja sadarboties ar klienta ģimenes locekļiem un aprūpes komandu, sadarboties ar valsts un pašvaldību institūcijām;
- spēja apzināt un piesaistīt nepieciešamos resursus, veidot klienta personas lietu (aprūpes plānu);
- spēja novērtēt klientu apmierinātību ar sniegto pakalpojumu;
- spēja darboties saskaņā ar ētikas kodeksu.

Sociālā aprūpētāja profesiju Latvijā var apgūt divās studiju programmās:

1. LU PSK 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma “Sociālā aprūpe”.
2. DMK 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma “Sociālā aprūpe”.

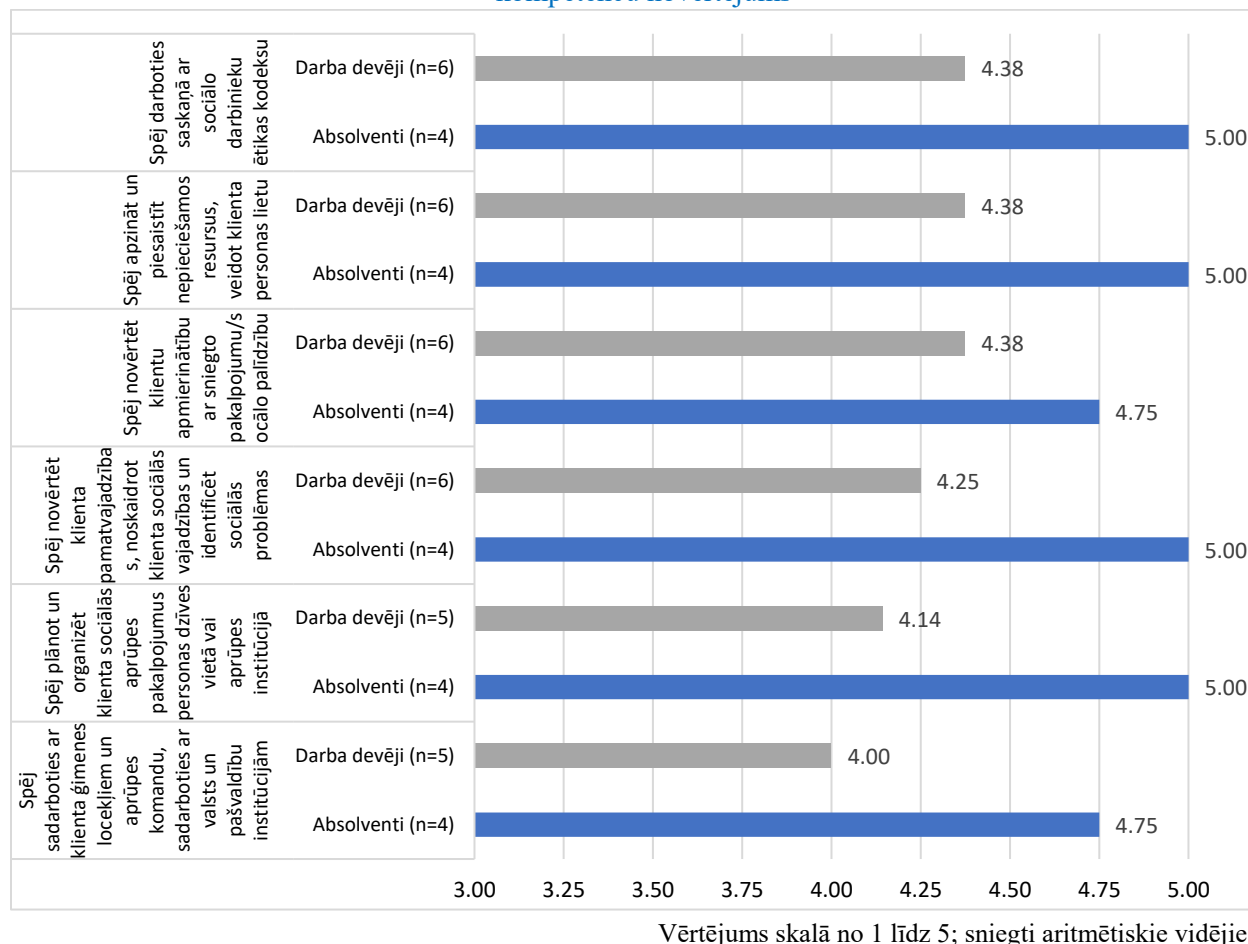
Analizējot šos rezultātus, jāņem vērā nelielais respondentu skaits (tikai 6 darba devēji un 4 absolventi), kas sniedza novērtējumus.

Četras no sešām kompetencēm paši absolventi vērtē kā apgūtas pietiekamā līmenī, sniedzot augstāko vērtējumu (skat.2.1.attēlu). Tikai prasmes novērtēt klienta apmierinātību ar sniegto pakalpojumu, kā arī sadarboties ar klienta ģimenes locekļiem un aprūpes komandu, sadarboties ar valsts un pašvaldību institūcijām, absolventi vērtē kā nedaudz vājāk apgūtas.

Darba devēji ir kritiskāki – viņi visas minētās kompetences, tai skaitā sociālo aprūpētāju pamatprasmī plānot un organizēt klienta sociālās aprūpes pakalpojumus personas dzīvesvietā vai aprūpes institūcijā, kā arī spēju sadarboties un identificēt klienta sociālās problēmas, vērtē kā vājāk apgūtas.

⁴⁷ Sociālā aprūpētāja profesiju standarts.-apstiprināts ar Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes 2011.gada 14.decembra sēdes protokolu Nr.10. Iegūts no: <https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/ps0132.pdf>. [sk.16.11.2020.]

2.1. attēls. 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu sociālajā aprūpē absolventu kompetenču novērtējums

Sociālais rehabilitētājs piedalās klientu sociālās rehabilitācijas plānu izstrādē, kuru iekļaušana sabiedrībā dažādu sociālu, garīgu, fizisku traucējumu dēļ ir apgrūtināta; veicina klientu sociālo prasmju apguvi, pilnveidi un uzturēšanu; īsteno klienta sociālo aktivizāciju; veicina klienta interesi, vēlmi un gribu patstāvīgi un pilnvērtīgi dzīvot; novērtē sniegto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu rezultātus un izstrādā priekšlikumus to pilnveidei; veicina klienta līdzdarbību sociālās rehabilitācijas pakalpojumu izvēlē un saņemšanā, rehabilitācijas plāna sastādīšanā un īstenošanā. Sociālais rehabilitētājs strādā sociālās labklājības, veselības aprūpes sistēmas institūcijās, sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijās, biedrībās vai privātos uzņēmumos, kuri ir reģistrēti sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā un nodrošina veselības aprūpes, rehabilitācijas un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus.⁴⁸

⁴⁸ Sociālā rehabilitētāja profesiju standarts.-apstiprināts ar Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes 2015.gada 26.augusta sēdes protokolu Nr.5. Iegūts no: <https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/ps0134.pdf>.- [sk.16.11.2020.]

Sociālās rehabilitācijas studiju programmu absolventu kompetences novērtējumā iekļautas šādas kompetences:

- spēja kopā ar sociālo darbinieku izstrādāt rehabilitācijas plānu cilvēkiem, kuri dažādu sociālu, garīgu vai fizisku traucējumu dēļ ir izolēti no sabiedrības;
- spēja novērtēt klienta sociālās funkcionēšanas spējas – identificēt sociālās barjeras, sociālo prasmju un aktivitāšu līmeni;
- spēja attīstīt un uzlabot klientu sociālās prasmes;
- spēja apzināt un piesaistīt klienta resursus, tai skaitā, aktivizēt klienta ģimenes locekļus;
- spēja novērtēt klientu apmierinātību ar sniegto pakalpojumu;
- spēja darboties saskaņā ar ētikas kodeksu.

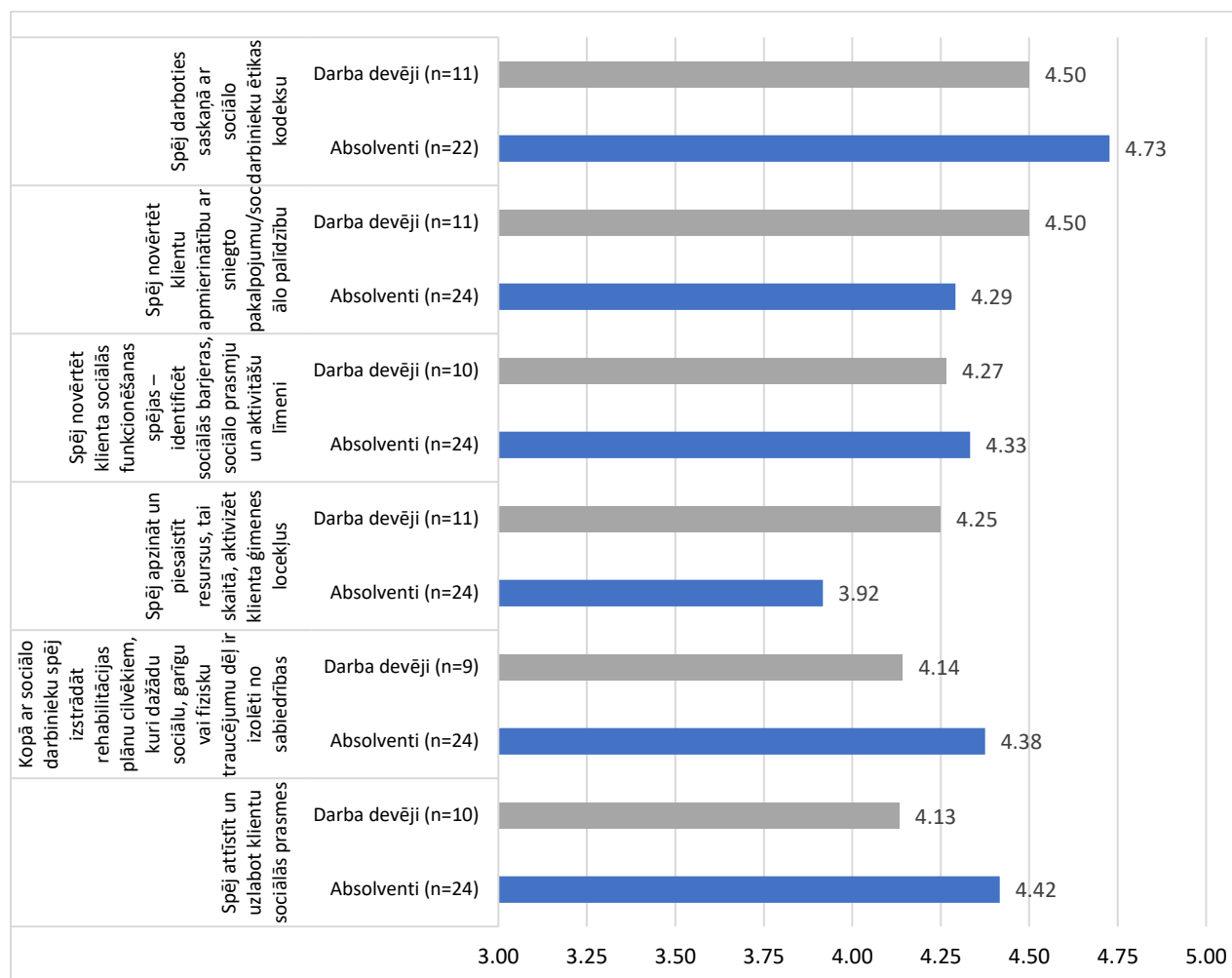
Sociālā rehabilitētāja profesiju Latvijā var apgūt šādās studiju programmās:

1. RTA 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma “Sociālais rehabilitētājs”.
2. LU PSK1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma “Sociālā rehabilitācija”.
3. DMK 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma “Sociālā rehabilitācija”.

Kā redzams 2.2.attēlā, gan darba devēji, gan absolventi visaugstāk vērtē spēju darboties saskaņā ar ētikas kodeksu. Darba devēji uzskata, ka sociālās rehabilitācijas studiju programmu absolventi visvājāk apguvuši spēju attīstīt un uzlabot klienta sociālās prasmes, kā arī izstrādāt sociālās rehabilitācijas plānu. Savukārt paši absolventi visnedrošāk jūtas resursu apzināšanā un piesaistē, kā arī klienta ģimenes locekļu aktivizēšanā.

Šāds darba devēju vērtējums liek domāt par būtiskiem trūkumiem sociālās rehabilitācijas studiju programmu saturā un procesa organizēšanā. Tā kā sociālās rehabilitācijas plānu izstrāde ir pamata prasmes un saistīta ar darbinieka prasmēm novērtēt klienta situāciju vai izmaiņas sociālās funkcionēšanas spējās, tad var izteikt pieņēmumu, ka sociālie rehabilitētāji visdrīzāk nav gatavi sociālā rehabilitētāja profesijas standartu īstenošanai praksē, kā arī nav gatavi sadarboties ar klienta ģimenes locekļiem, tuviniekiem. Iespējams, ka studiju programmās ir vāja teorētisko bloku sasaiste ar praksi, trūkst studiju prakses vietu vai prakses supervizoru. Kā vēl viens iemesls varētu būt tas, ka praksē notiekošais netiek reflektēts grupu diskusijās.

2.2. attēls. 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu sociālajā rehabilitācijā absolventu kompetenču novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Sociālās palīdzības organizators nodrošina īslaicīgu materiālu atbalstu trūkumā nonākušām personām; novērtē personas/ģimenes sociālo un materiālo situāciju; piešķir sociālās palīdzības pabalstus atbilstoši normatīvajiem aktiem; veic klientam piešķirtās palīdzības reģistrāciju un datorizētu uzskaiti; apseko klientu dzīvesvietā; nodrošina klienta līdzdalību optimālā sociālās palīdzības veidu izvēlē un saņemšanā; novērtē klientu apmierinātību ar sniegto sociālo palīdzību; strādā profesionāla sociālā darbinieka pārraudzībā⁴⁹.

Sociālās palīdzības organizatora profesiju Latvijā varēja apgūt tikai vienas studiju programmas, t.i. BSA 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma Sociālās palīdzības organizators, ietvaros. Kopš 2019./2020. studiju gada šādu studiju programmu īsteno Rīgas mēdžmenta koledža, bet, ņemot vērā īso darbības laiku, tā nav ietverta šajā pētījumā.

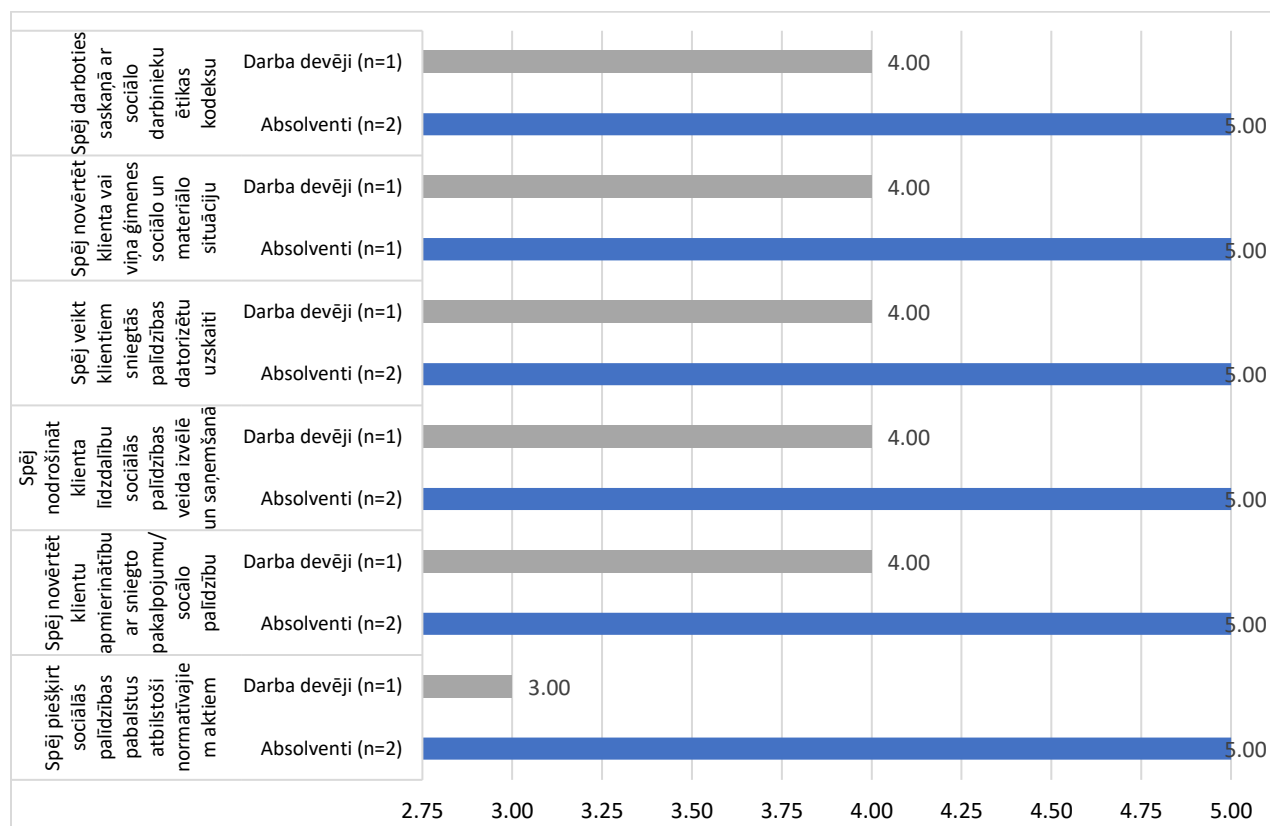
⁴⁹ Sociālās palīdzības organizatora profesiju standarts. Apstiprināts ar Izglītības un zinātnes ministrijas 2002. gada 14. novembra rīkojumu Nr. 642. Iegūts no: <https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/ps0133.pdf> [sk. 16.11.2020.]

Sociālās palīdzības organizatora studiju programmu absolventu kompetences novērtējumā iekļautas šādas kompetences:

- spēj novērtēt klienta vai viņa ģimenes sociālo un materiālo situāciju;
- spēj veikt klientiem sniegtās palīdzības datorizētu uzskaiti;
- spēj nodrošināt klienta līdzdalību sociālās palīdzības veida izvēlē un saņemšanā;
- spēj piešķirt sociālās palīdzības pabalstus atbilstoši normatīvajiem aktiem;
- spēja novērtēt klientu apmierinātību ar sniegto sociālo palīdzību;
- spēja darboties saskaņā ar ētikas kodeksu.

Sociālās palīdzības organizatoru kompetenci vērtējuši tikai 2 absolventi un 1 darba devējs. Absolventi uz visiem jautājumiem snieguši augstāko novērtējumu, bet darba devējs visas kompetences novērtējis vienādi, zemāku vērtējumu sniedzot vienīgi absolventu spējai piešķirt sociālās palīdzības pabalstus atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas gan ir sociālās palīdzības organizatoru pamatzdevums (skat.2.3.attēlu). Ņemot vērā iepriekš minēto, sociālās palīdzības organizatoru kompetenču novērtējuma dziļāka kvantitatīva analīze nav jēgpilna.

2.3. attēls. 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu sociālās palīdzības organizēšanā absolventu kompetenču novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

2.1.2. OTRĀ LĪMEŅĀ PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS SOCIĀLĀ DARBA STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVENTU KOMPETENČU IZVĒRTĒJUMS KOMPETENČU GRUPU GRIEZUMĀ

Pamatojoties uz vairāku gadu laikā veikto pētījumu rezultātiem, Labklājības ministrijas izveidotā darba grupa projekta „Profesionālā sociālā darba attīstība pašvaldībās” ietvaros 2019. gadā uzsāka sociālā darba profesijas standarta pārskatīšanu, kura gala versija saskaņota 2020. gada 14. oktobra Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomē.

Jaunajā sociālā darbinieka profesijas standartā izdalītas sociālajam darbiniekam nepieciešamās prasmes un attieksmes, profesionālās zināšanas un kompetences visos trīs prakses līmeņos – sociālā darba ar indivīdiem un ģimenēm veikšanai, sociālā darba kopienā īstenošanai, kā arī sociālās politikas izstrādāšanai un īstenošanai. Profesijas standartā identificētas gan profesionālās, gan vispārējās zināšanas un kompetences.

Izstrādājot anketas jautājumus tika ievēroti vairāki aspekti:

- Uz pētījuma izstrādes brīdī studiju programmu saturs balstīts profesijas standartā, kas aprakstīts Ministru kabineta 2010.gada 18.maija noteikumu Nr.461 pielikumā, un nav korekti tās vērtēt pēc jaunajiem standartiem, kuri vēl ir projekta stadijā.
- Tajā pašā laikā, jaunā profesijas standarta izstrādē un izvērtēšanā iesaistītas arī augstākās izglītības iestādes, kuras jau ir informētas par plānotajām izmaiņām standartā. Tā kā tās gatavojas studiju virzienu akreditācijai, tad šobrīd jau plāno studiju programmas, to saturu atbilstoši jaunajam standartam.

Līdz ar to radās dilemma: nebija korekti vērtēt studiju programmas atbilstoši projekta stadijā esošam profesijas standartam, tai pašā laikā nav jēgpilni izteikt secinājumus un rekomendācijas, kuras nebūs vairs aktuālas pēc jaunā profesijas standarta pieņemšanas. Rezultātā tika izanalizēti abi profesiju standarti un apkopotas tajos minētās kopīgās kompetences, par pamatu ņemot jaunā standarta struktūru. Tā kā, pētījumu uzsākot, jaunais profesijas standarts vēl nebija izstrādāts, tad analizēts tika tā 2020. gada 21. maija projekts.

Rezultātā tika izveidotas 7 sociālā darbinieka kompetenču grupas:

1. kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm;
2. kompetences sociālajā darbā kopienā;
3. kompetences sociālā politikas izstrādāšanā un īstenošanā;
4. vispārējās kompetences;
5. kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā;
6. kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā;
7. profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmes.

Pirmie anketu jautājumu bloki par kompetencēm atbilst sociālā darba prakses līmeņiem (sociālā darba ar indivīdiem un ģimenēm veikšanai, sociālā darba kopienā īstenošanai, kā arī sociālās politikas izstrādāšanai un īstenošanai), kas jaunajā profesijas standartā apkopotas kā sociālā

darbinieka profesionālās zināšanas un kompetences. Anketās uzdotajos jautājumos šīs kompetences tiek saturiski atvērtas kā zināšanas, spējas, prasmes vai attieksmes, piedāvājot respondentiem konkrēti norādīt, kāds tieši rezultāts ir iegūts studiju programmā. Savukārt zināšanas un prasmes sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā, sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā, kā arī profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmes, kas profesijas standartā apkopotas vienā grupā, kā vispārējās prasmes, pētījumā izdalītas atsevišķi. Šīs trīs kompetenču grupas nav saistītas ar kādu no sociālā darba prakses līmeņiem, bet caurvij tos visus un ļauj respondentiem vieglāk uztvert kompetences kopējo saturu. Tāpat šīs kompetences izdalītas atsevišķi no vispārējām kompetencēm, jo tās minētas profesijas standartā, kas bija spēkā laikā, kad aptaujātie absolventi studējuši sociālo darbu. Katra no kompetenču grupām sastāv no dažādām spējām, zināšanām, attieksmēm un prasmēm, kuras minētas abos sociālā darbinieka profesijas standartos. Veidojot anketas jautājumus, ņemta vērā arī darba devēju spēja atpazīt darbinieka apgūto kompetenču līmeni, ko var novērot konkrētu profesionālo funkciju, uzdevumu, sociālā darbinieka lomu izpildē un sadarbības ar klientu veidošanā un sasniegtajos rezultātos. Vēl viens no ierobežojošiem faktoriem kompetenču saraksta izveidē bija anketas garums, līdz ar to arī tās aizpildes ilgums.

Lai nodrošinātu iespēju salīdzināt darba devēju un absolventu viedokli, anketu jautājumi abām mērķa grupām ietver vienas un tās pašas kompetences. Tāpat analīze veikta pa izglītības līmeņiem, atsevišķi aplūkojot maģistra studiju līmeni, kurā iekļautas šādas studiju programmas:

1. RSU maģistra studiju programma “Sociālais darbs”.
2. LU maģistra studiju programma “Sociālais darbs”.
3. BSA maģistra studiju programma “Sociālais darbs”.
4. LiepU maģistra studiju programma “Sociālais darbinieks”.
5. LKrA maģistra studiju programma “Karitatīvais sociālais darbs”.

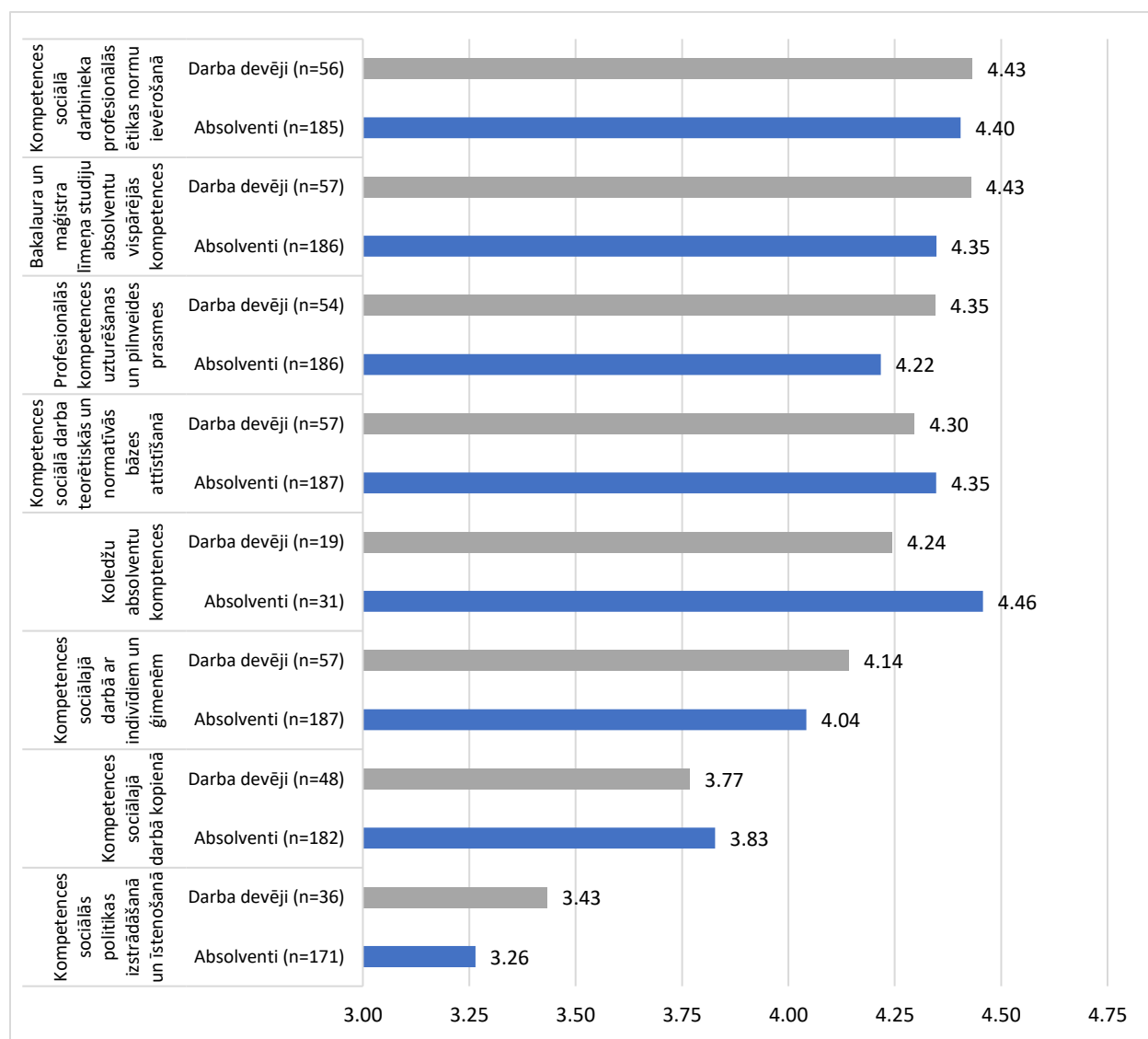
Bakalaura studiju programmas:

1. RSU bakalaura studiju programma “Sociālais darbs”.
2. LU bakalaura studiju programma “Sociālais darbs”.
3. LKrA bakalaura studiju programma “Karitatīvais sociālais darbs”.
4. LiepU bakalaura studiju programma “Sociālais darbinieks”.
5. LKrA 2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma “Sociālais darbs”.
6. BSA bakalaura studiju programma “Sociālais darbs”.
7. RTA bakalaura studiju programma “Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija”.

Analizējot darba devēju un absolventu novērtējumu par studiju laikā iegūtajām sociālā darbinieka kompetencēm (skat. 2.4.attēlu), redzams, ka gandrīz visas kompetenču grupas 2. līmeņa studiju programmu absolventi vērtē nedaudz zemāk nekā darba devēji, kas varētu liecināt par to, ka viņi ir izjutuši zināšanu un/ vai prasmju trūkumu ikdienas darbā, bet raduši risinājumu. Līdz ar to darba devējs nav pamanījis šo kompetenču trūkumu.

Viszemāk novērtētās grupas ir – kompetence sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm, kompetence sociālajā darbā kopienā un kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā. Savukārt visdrošāk jaunie sociālie darbinieki jūtas profesionālās ētikas normu ievērošanā.

2.4. attēls. Apkopots otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

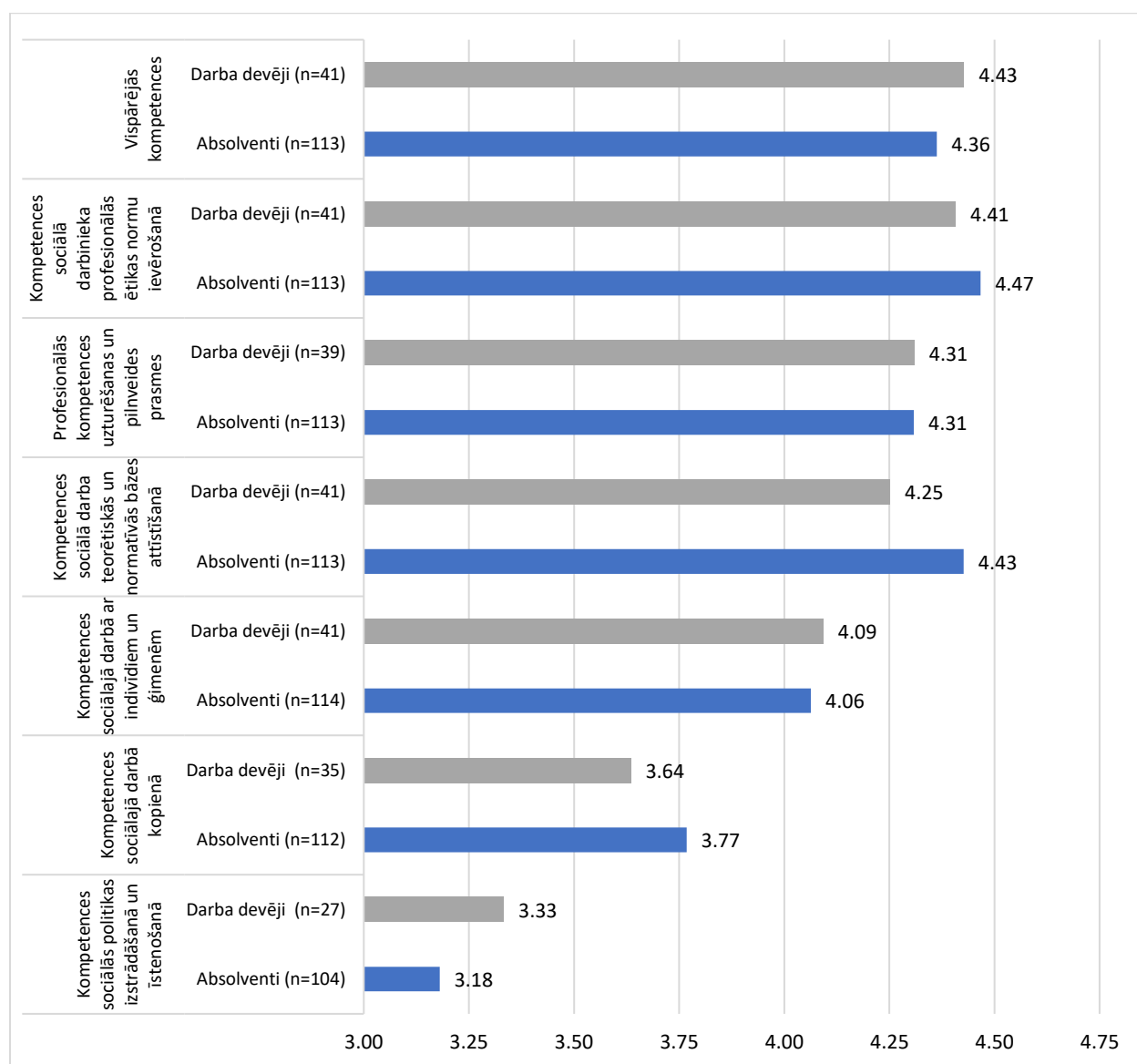
Salīdzinot maģistra studiju programmu un bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču novērtējumu (skat. 2.5. un 2.6.attēlu), redzams, ka gan vieni, gan otri pamata kompetenču grupas novērtē līdzīgi. Interesanti, ka darba devēji maģistru kompetences vērtē augstāk nekā bakalaura studiju programmu absolventu kompetences, savukārt paši maģistri savas iegūtās kompetences lielākoties vērtē zemāk nekā bakalauri, kas visdrīzāk apliecina to, ka, iegūstot aizvien jaunas

zināšanas, mēs saprotam, cik daudz patiesībā nezinām. Šis fakts jāņem vērā arī, vērtējot studiju programmas, jo, iegūstot aizvien jaunas zināšanas, cilvēks kļūst kritiskāks pret to, ko apguvis, un vēl jo vairāk pret to, ko nav apguvis, ko gribētu vēl apgūt.

Tai pašā laikā jāņem vērā, ka maģistra studiju programmās studenti tiek uzņemti arī bez iepriekšējas sociālā darbinieka izglītības, līdz ar to sociālā darba profesiju apgūst tikai vienā vai, labākajā gadījumā, divos studiju gados (kā kurā studiju programmā).

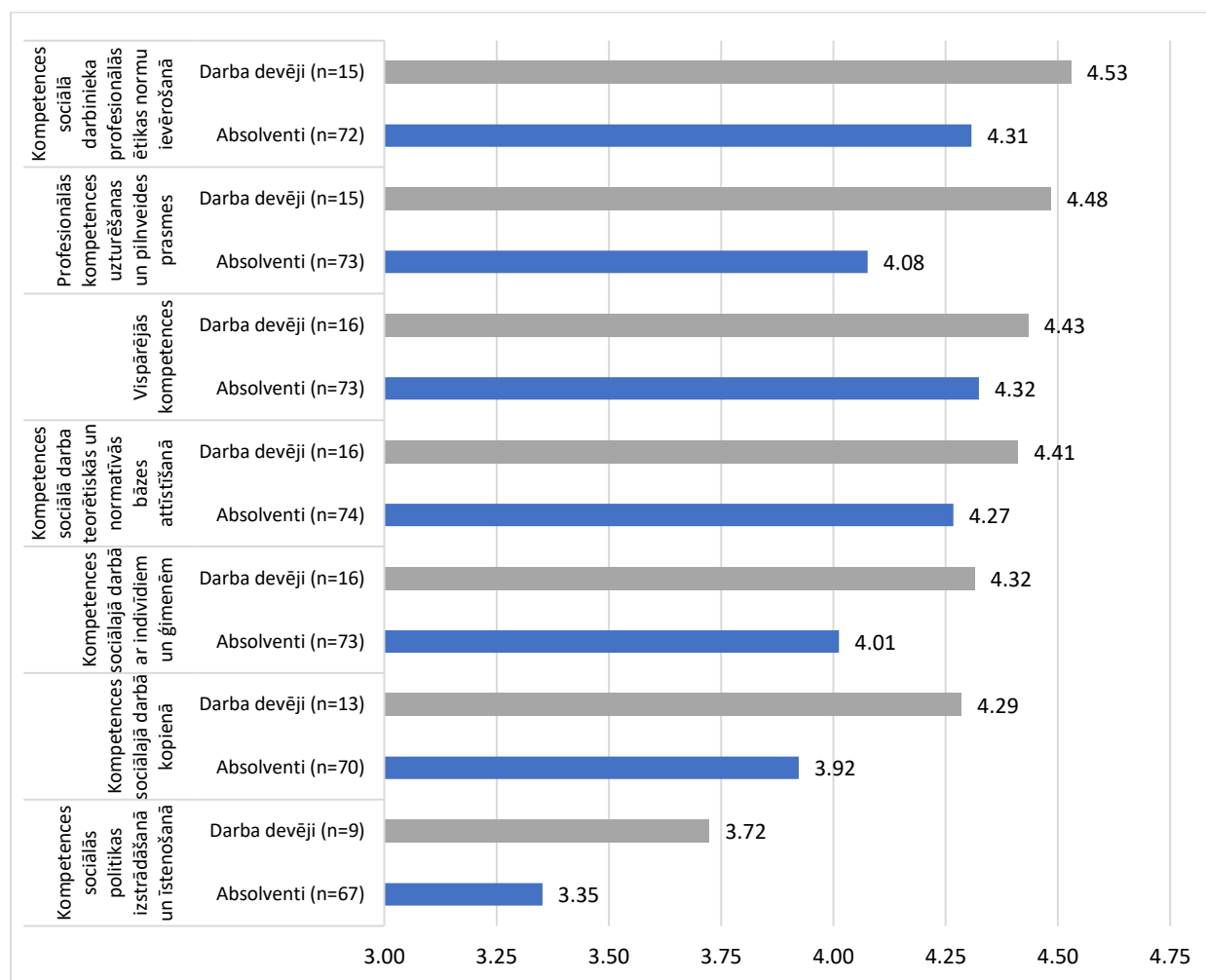
Maģistri jūtas kompetentāki sociālajā darbā kopienā, kā arī sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā, kas arī ir loģiski, jo, analizējot studiju programmu saturu, redzams, ka tieši maģistra studiju programmās tiek likts uzsvars uz šīm kompetencēm.

2.5. attēls. Apkopots bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

2.6. attēls. Apkopots maģistra studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums

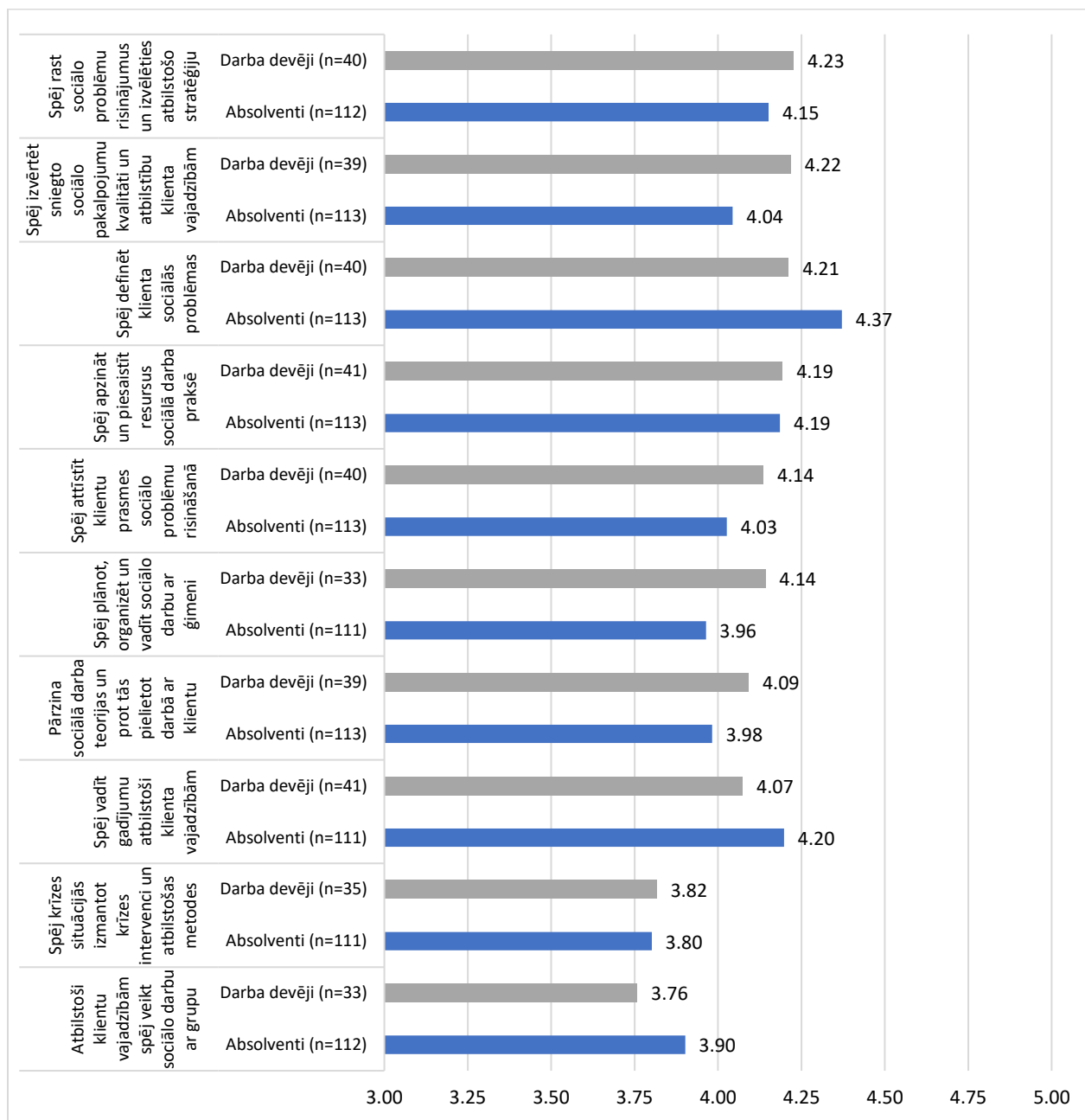
Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Turpinājumā detalizētāk aplūkotas visas kompetenču grupas, analizējot tajās ietilpstošo kompetenci veidojošo komponentu novērtējumu. Kā pirmās analizētas absolventu kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm. Šajā grupā iekļautas šādas 11 kompetences (zināšanas, prasmes un attieksmes):

1. spēja definēt klienta sociālās problēmas;
2. spēja rast sociālo problēmu risinājumus un izvēlēties atbilstošo stratēģiju;
3. spēja vadīt gadījumu atbilstoši klienta vajadzībām;
4. pārzina sociālā darba teorijas un prot tās pielietot darbā ar klientu;
5. spēja attīstīt klientu prasmes sociālo problēmu risināšanā;
6. spēja apzināt un piesaistīt resursus sociālā darba praksē;
7. spēja plānot, organizēt un vadīt sociālo darbu ar ģimeni;
8. spēja veikt sociālo darbu ar grupu atbilstoši klienta vajadzībām;
9. spēja krīzes situācijās izmantot krīzes intervenci un atbilstošas metodes;
10. spēja izvērtēt sniegto sociālo pakalpojumu kvalitāti un atbilstību klienta vajadzībām;

11. spēja veikt sociālo darbu ar gadījumu, izmantojot psihosociālo konsultēšanu (šī kompetence tika vērtēta tikai maģistrantūras studentiem).

2.7. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Kā redzams 2.7.attēlā, bakalaura studiju absolventi visaugstāk vērtē apgūtās kompetences klienta sociālo problēmu definēšanā, kam seko prasme vadīt un piesaistīt resursus. Visvairāk zināšanu un prasmju bakalaura studiju absolventiem (pēc viņu pašu sniegtā vērtējuma) trūkst krīzes

intervencē, sociālajā darbā ar grupu, kā arī sociālajā darbā ar ģimeni. Analizējot studiju programmu aprakstus, redzams, ka šo prasmju attīstīšanai kopumā atvēlēts neliels KP skaits. Šāds vērtējums varētu liecināt arī par tēmu sadrumstalotību, iekļaujot šos jautājumus dažādos studijuursos/moduļos, saturiskās sasaistes trūkumu, kas nerada studentos kopējo izpratni par individu un ģimeni kā sistēmām. Līdz ar to – lai arī tēmai tiek pievērsta lielāka uzmanība, tā netiek teorētiski padziļināti analizēta un iegūto zināšanu līmenis ir virspusējs.

Arī darba devēji viszemāk vērtē bakalaura studiju absolventu prasmes krīzes intervencē un spējā veikt sociālo darbu ar grupu. Šīs kompetences arī sociālie darbinieki savā ikdienas darbā izmanto mazāk nekā pārējās. Darba devēji visaugstāk vērtē absolventu spēju atrast sociālo problēmu risinājumus un izvēlēties atbilstošo stratēģiju, izvērtēt sniegto sociālo pakalpojumu kvalitāti un atbilstību klienta vajadzībām, kā arī definēt klienta sociālās problēmas.

Salīdzinot darba devēju un absolventu viedokli, redzams, ka tas kopumā ir līdzīgs, lai arī paši absolventi savas kompetences pārsvarā vērtē zemāk nekā darba devēji.

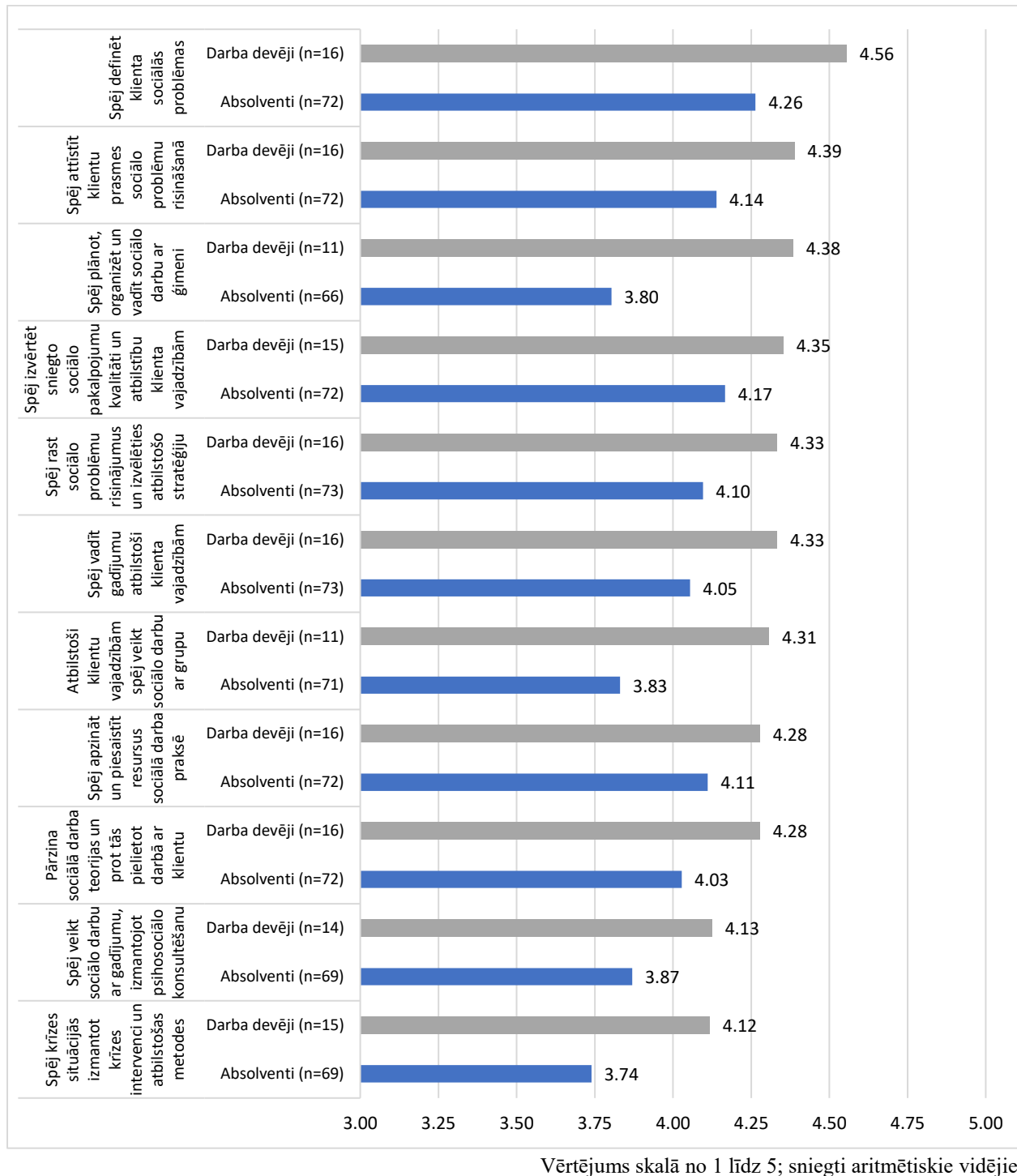
Darba devēji augstāk novērtē maģistra studiju programmu absolventu kompetenci sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm nekā bakalaura studiju programmu absolventu kompetenci. Savukārt paši maģistri savas kompetences pārsvarā vērtē zemāk nekā bakalaura studiju programmu absolventi.

Arī maģistri, tāpat kā bakalaura studiju programmas absolventi norāda, ka visvairāk zināšanu un prasmju viņiem trūkst krīzes intervencē, sociālajā darbā ar grupu, kā arī sociālajā darbā ar ģimeni (skat.2.8.attēlu). Interesanti, ka darba devēji maģistru spēju plānot, organizēt un vadīt sociālo darbu ar ģimeni vērtē ļoti augstu. Šāda pretruna varētu būt skaidrojama ar maģistrantūrā uzņemto studentu atšķirīgo iepriekšējo zināšanu un prasmju bāzi, kad absolvents, iespējams, iepriekš apguvis bakalauru studiju programmu citā nozarē, līdz ar to nav teorētisko pamatzināšanu sociālajā darbā. Pēc maģistrantūras absolvēšanas sociālais darbinieks labāk orientējās tajās kompetencēs, kuras apgūtas maģistra studiju programmas ietvaros (tai skaitā spējas plānot, organizēt, vadīt). Iespējams, maģistriem ar pamatbāzes zināšanām radniecīgās nozarēs (piemēram, pedagogijā, psiholoģijā) ir vieglāk līdzsvarot trūkstošās zināšanas sociālā darba praksē nekā citu nozaru/jomu pārstāvjiem.

Darba devēju un maģistra studiju programmu absolventu vērtējums par vislabāk apgūtajām kompetencēm ir līdzīgs. Pirmajā vietā tiek minētas prasmes definēt klienta sociālās problēmas, kur visspēcīgākie ir arī bakalaura studiju absolventi. Tad seko spēja attīstīt klientu prasmes sociālo problēmu risināšanā, kā arī spēja izvērtēt sniegto sociālo pakalpojumu kvalitāti un atbilstību klienta vajadzībām.

Ja salīdzina darba devēju un maģistra studiju programmu absolventu novērtējumus, tad redzams, ka absolventi ir daudz kritiskāki par apgūtajām kompetencēm.

2.8. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm novērtējums

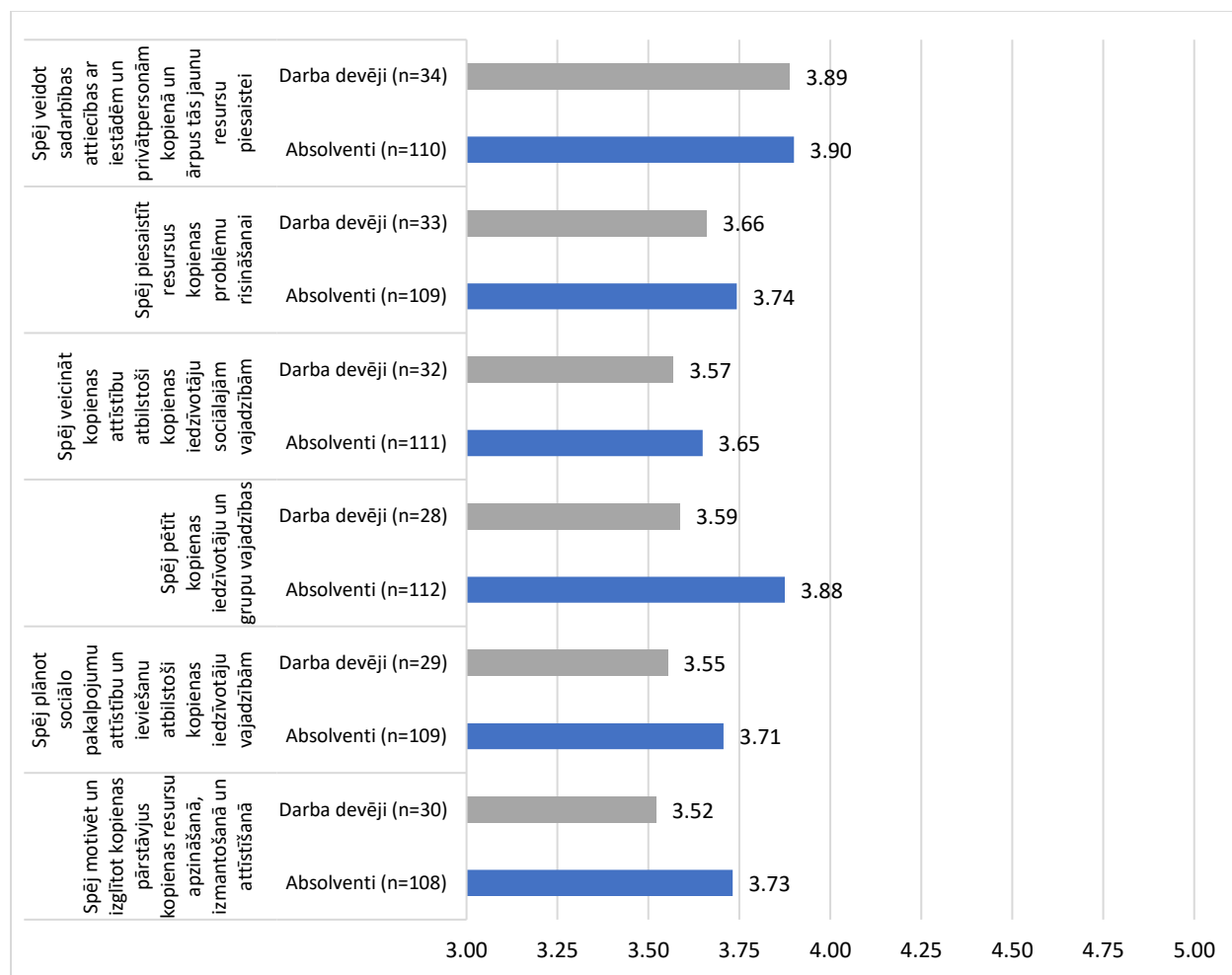

Kā nākamā grupa analizētas kompetences sociālajā darbā kopienā, kurā iekļautas šādas kompetences:

1. spēja pētīt kopienas iedzīvotāju un grupu vajadzības;

2. spēja motivēt un izglītēt kopienas pārstāvjus kopienas resursu apzināšanā, izmantošanā un attīstīšanā;
3. spēja plānot sociālo pakalpojumu attīstību un ieviešanu atbilstoši kopienas iedzīvotāju vajadzībām;
4. spēja piesaistīt resursus kopienas problēmu risināšanai;
5. spēja veidot sadarbības attiecības ar iestādēm un privātpersonām kopienā un ārpus tās jaunu resursu piesaistei;
6. spēja veicināt kopienas attīstību atbilstoši kopienas iedzīvotāju sociālajām vajadzībām.

2.9. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču sociālajā darbā kopienā novērtējums

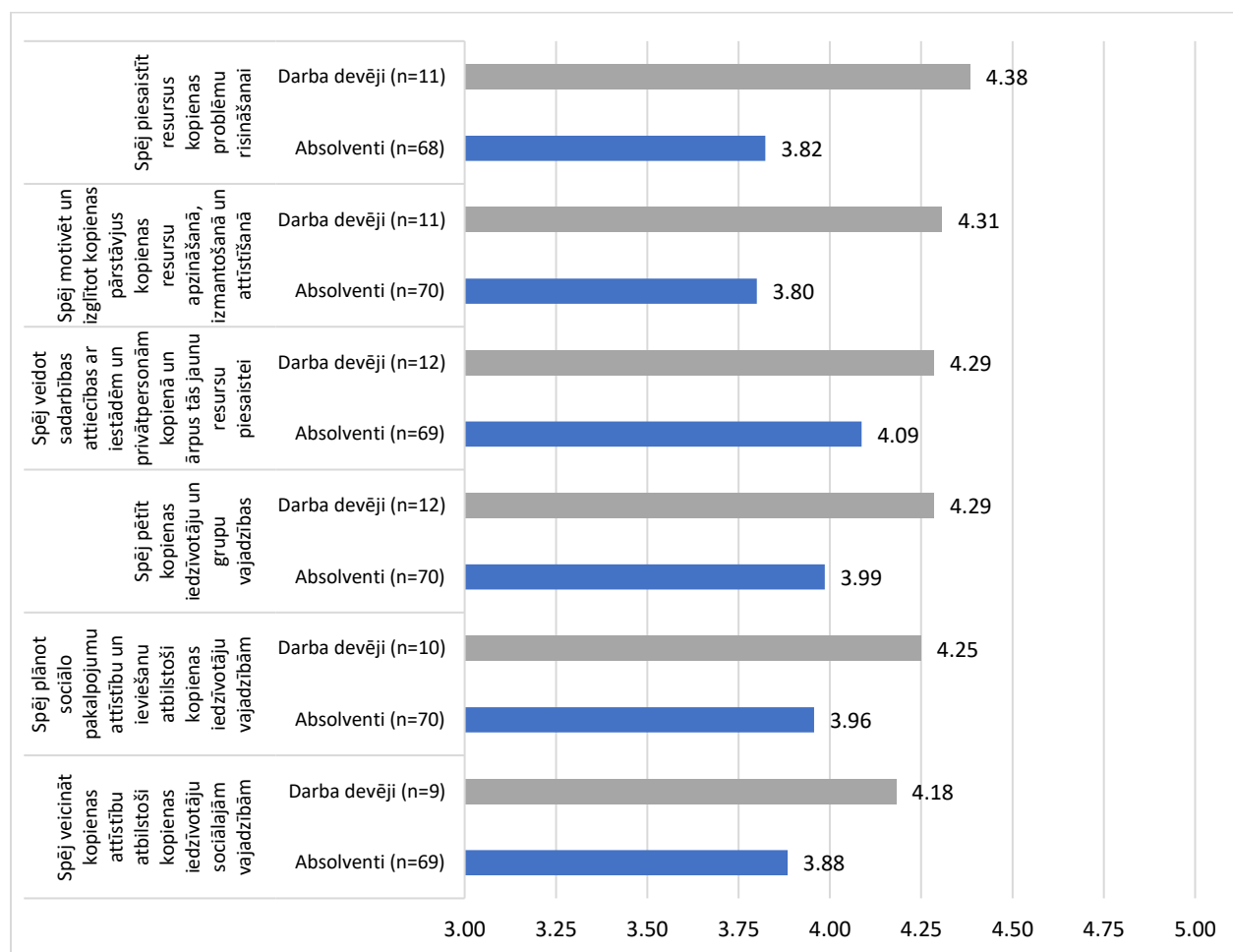
Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Darba devēji, kā redzams 2.9.attēlā, šīs grupas kompetences vērtē zemāk nekā paši bakalaura studiju programmu absolventi. Gan absolventi, gan darba devēji norāda, ka vislabāk attīstītas ir spējas veidot sadarbības attiecības ar iestādēm un privātpersonām kopienā un ārpus tās jaunu resursu piesaistei. Kā nākamo vislabāk apgūto prasmi absolventi min spēju pētīt kopienas iedzīvotāju un grupu vajadzības, kas varētu būt saistīts ar to, ka salīdzinoši nesēni izstrādājuši

bakalaura un kvalifikācijas darbus. Ja absolventi jūtas diezgan kompetenti motivēt un izglītot kopienas pārstāvjus kopienas resursu apzināšanā, izmantošanā un attīstīšanā, tad darba devēji uzskata, ka šī kompetence attīstīta visvājāk. Absolventiem visvājākās šķiet spējas veicināt kopienas attīstību atbilstoši kopienas iedzīvotāju sociālajām vajadzībām, kuras arī darba devēji vērtē diezgan zemu.

Analizējot maģistru kompetenču vērtējumus, atkal redzams, ka darba devēji tās vērtē augstāk nekā paši absolventi (skat.2.10.attēlu). Ja studiju laikā apgūtās kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm maģistri vērtēja zemāk nekā bakalaura studiju programmu absolventi, tad kompetences sociālajā darbā kopienā viņi vērtē augstāk. Tas, kā jau iepriekš minēts, varētu būt skaidrojams ar to, ka lielai daļai maģistra studiju programmu uzsvars likts uz sociālā darba kopienā apguvi. Darba devēji visaugstāk novērtē maģistru spējas piesaistīt resursus kopienas problēmu risināšanai, ko augstu vērtējuši arī bakalaura studiju programmu darba devēji, tai pašā laikā paši maģistra programmu absolventi šīs prasmes vērtē kā vāji apgūtas.

2.10. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču sociālajā darbā kopienā novērtējums

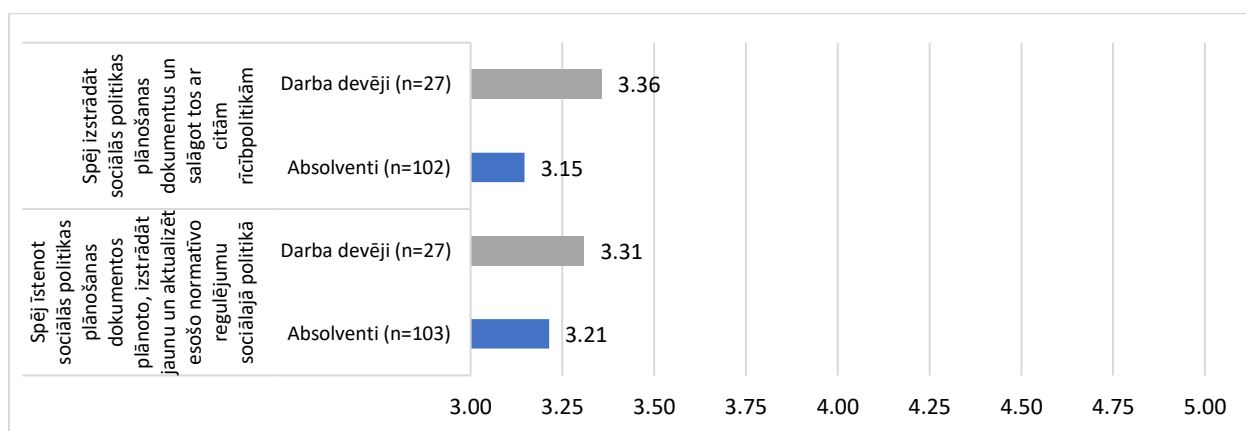

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Nākamā grupa ir kompetence sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā, kura kopumā vērtēta kā visvājāk apgūta. Šajā grupā iekļautas šādas spējas jeb kompetences:

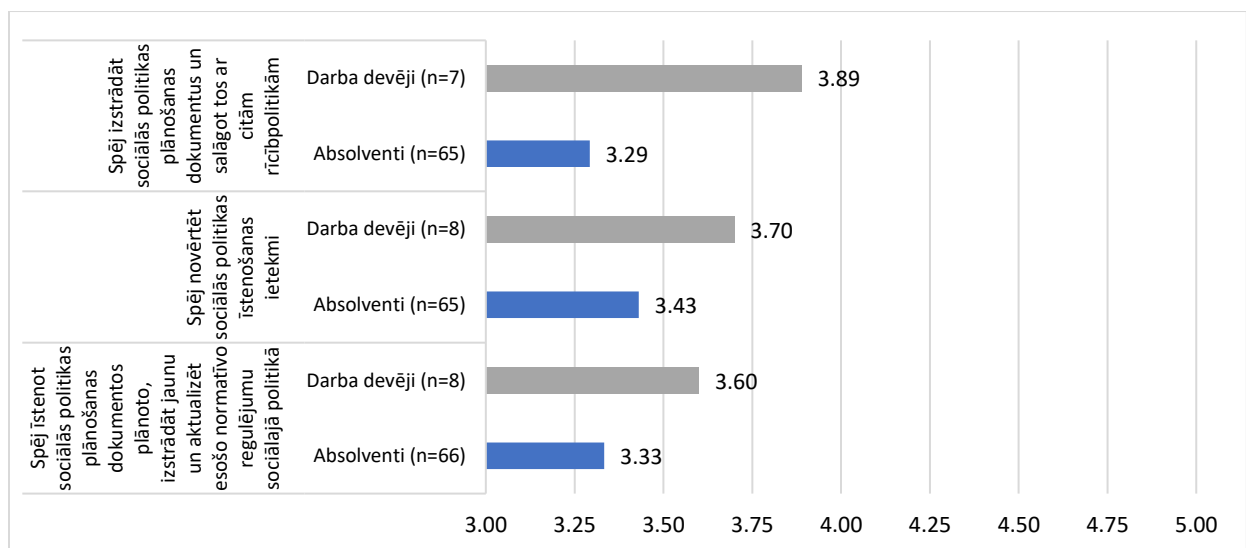
1. spēja izstrādāt sociālās politikas plānošanas dokumentus un salāgot tos ar citām rīcībpolitikām;
2. spēja īstenot sociālās politikas plānošanas dokumentos plānoto, izstrādāt jaunu un aktualizēt esošo normatīvo regulējumu sociālajā politikā;
3. spēja novērtēt sociālās politikas īstenošanas ietekmi (šī kompetence tika vērtēta tikai maģistrantūras absolventiem).

2.11. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

2.12. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā novērtējums

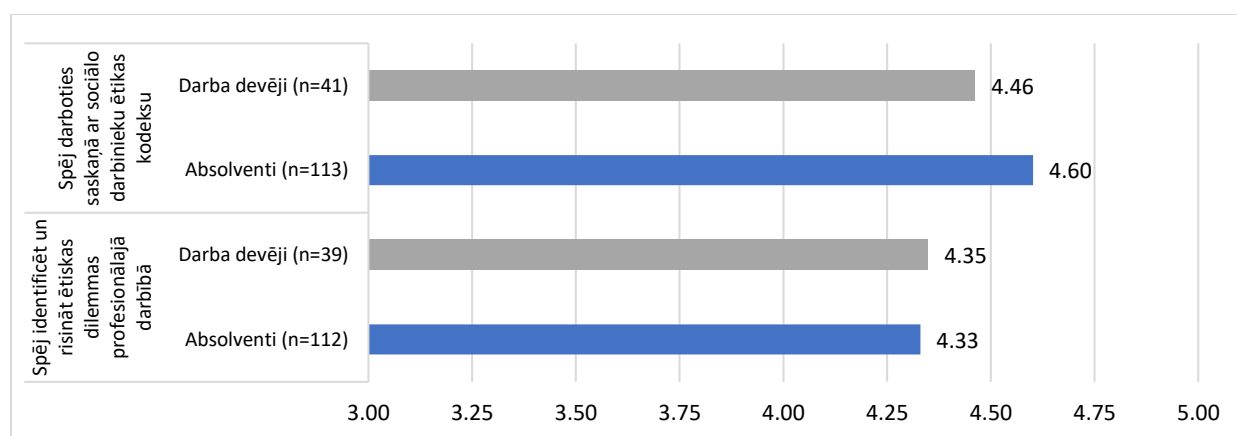
Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Kā redzams 2.11. un 2.12.attēlā, darba devēji šo sociālo darbinieku kompetenci vērtē augstāk nekā paši absolventi, taču te maģistra studiju programmu absolventi savas zināšanas un prasmes vērtē augstāk par bakalaura studiju programmu absolventiem. Ja darba devēji uzskata, ka sociālie darbinieki ir kompetentāki izstrādāt sociālās politikas plānošanas dokumentus un salāgot tos ar citām rīcībpolitikām, tad absolventi augstāk vērtē savu spēju īstenot sociālās politikas plānošanas dokumentos plānoto, izstrādāt jaunu un aktualizēt esošo normatīvo regulējumu sociālajā politikā.

Darba devēji un absolventi kā vislabāk apgūto min kompetenci sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanu. Šajā grupā iekļautas šādas spējas jeb kompetences:

1. spēja darboties saskaņā ar sociālo darbinieku ētikas kodeksu;
2. spēja identificēt un risināt ētikas dilemmas profesionālajā darbībā.

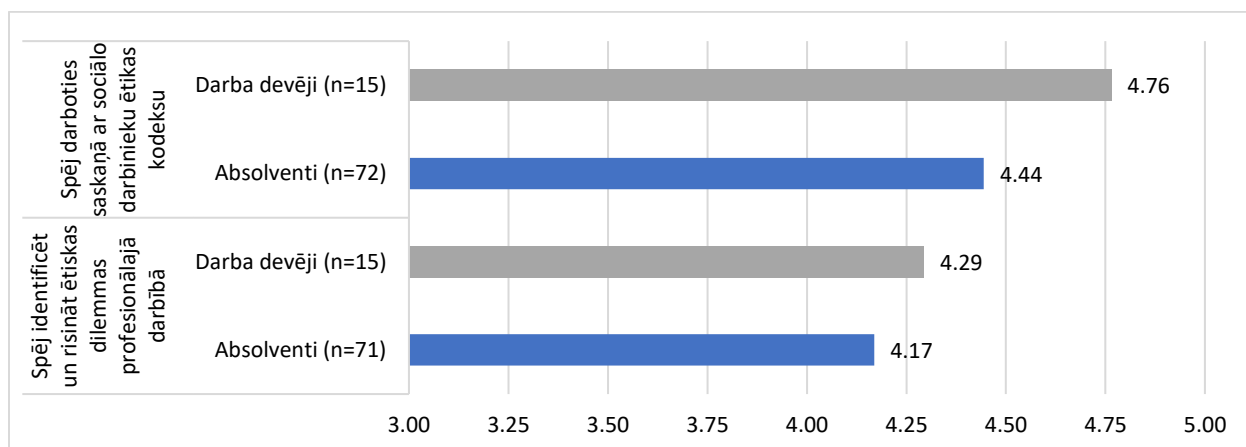
2.13. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Kā redzams 2.13. un 2.14. attēlā, darba devēji pārsvarā šo sociālo darbinieku kompetenci vērtē augstāk nekā paši absolventi, savukārt maģistra studiju programmu absolventi savas spējas vērtē augstāk par bakalaura studiju programmu absolventiem. Visas respondentu grupas ir vienotas, ka attīstītākas ir darbinieku spējas darboties saskaņā ar sociālo darbinieku ētikas kodeksu nekā spēja identificēt un risināt ētikas dilemmas profesionālajā darbībā. Šeit jāmin, ka vairāki sociālā darba studiju programmu direktori intervijās norāda, ka arī studiju procesā studenti tiek mudināti ievērot ētikas normas un, risinot studentu savstarpējās problēmas, tās tiek aplūkotas ētikas kodeksa kontekstā.

2.14. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā novērtējums

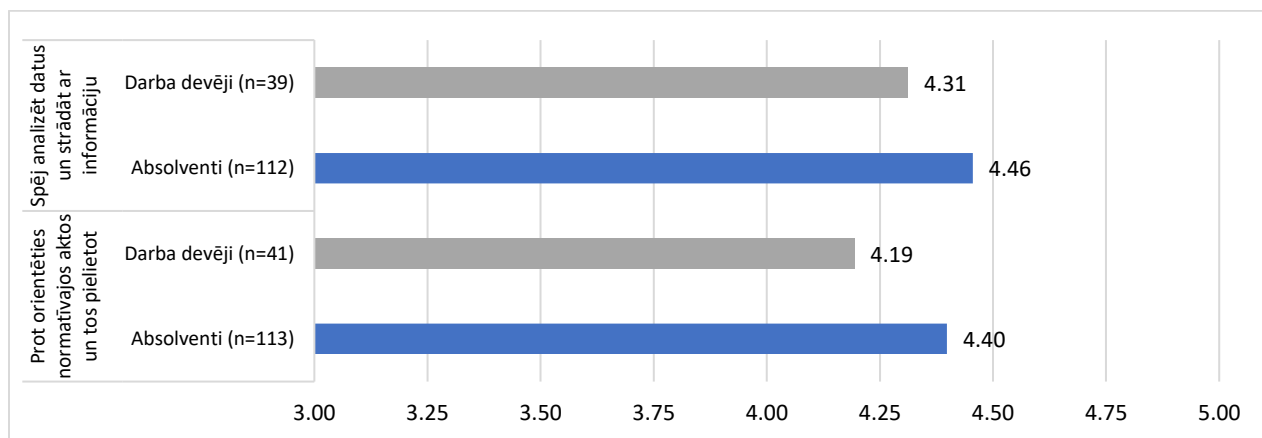

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Kā nākamā tika analizēta sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanas kompetence. Šajā grupā iekļautas šādas kompetences:

1. spēja analizēt datus un strādāt ar informāciju;
2. prasmes orientēties normatīvajos aktos un tos pielietot;
3. spēja pētīt un analizēt sociālā darba praksi un pārņemt pierādījumos balstītu labo praksi (šīs zināšanas vērtētas tikai maģistrantūras absolventiem).

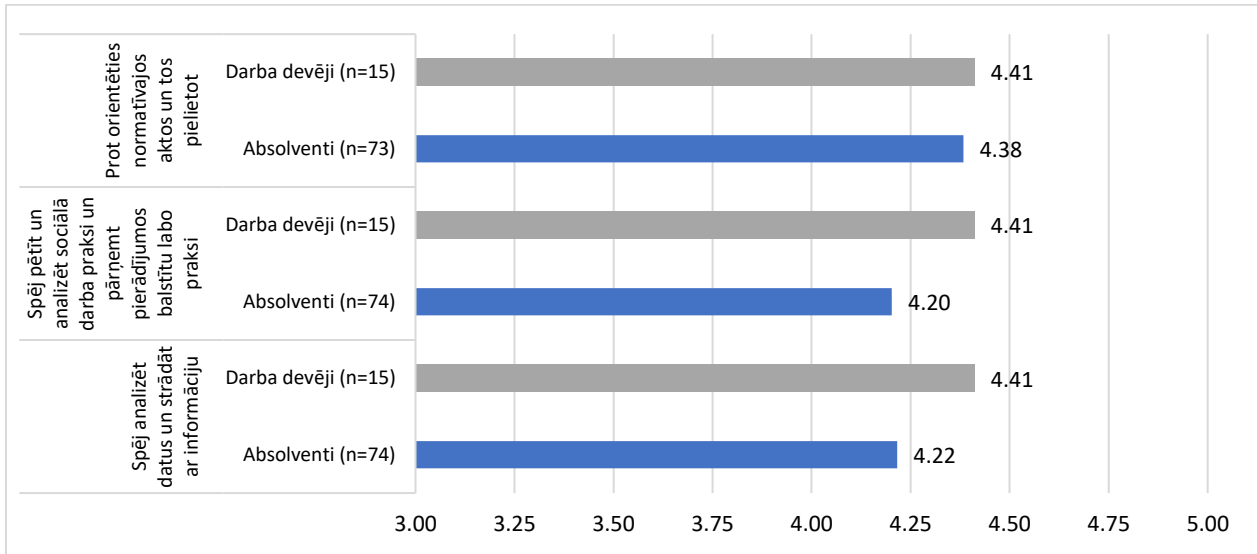
2.15. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Kā redzams 2.15. un 2.16.attēlā, darba devēji maģistru kompetences vērtē augstāk par bakalaura studiju programmu absolventu kompetencēm. Tai pašā laikā paši maģistra studiju programmu absolventi savas kompetences šajā grupā vērtē zemāk nekā bakalaura studiju programmu absolventi, neskatoties uz to, ka šai kompetencei tomēr lielāka uzmanība veltīta tieši maģistra studiju programmās.

2.16. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā novērtējums

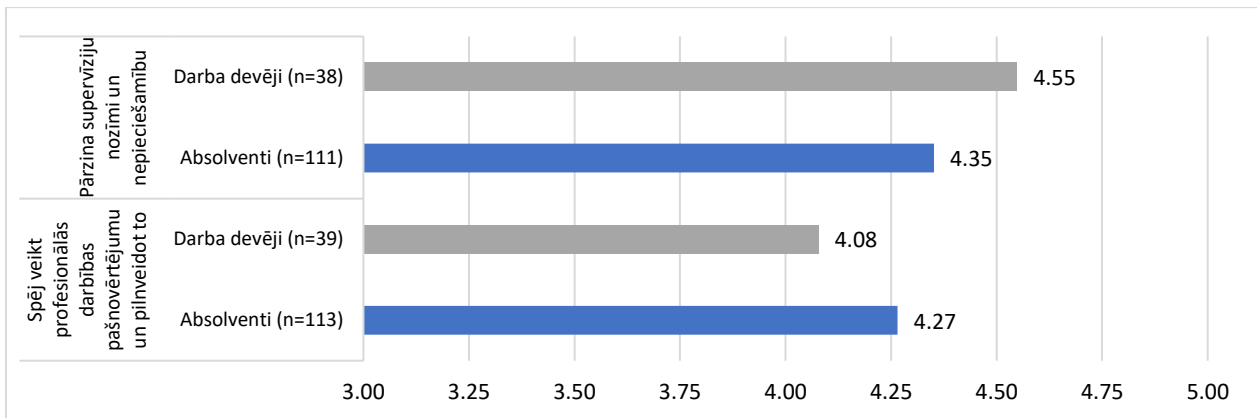

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Kompetenču grupā par profesionālās kompetences uzturēšanu un pilnveidi iekļautas divas kompetences:

1. spēja veikt profesionālās darbības pašnovērtējumu un pilnveidot to;
2. pārzina supervīziju nozīmi un nepieciešamību.

2.17. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmju novērtējums

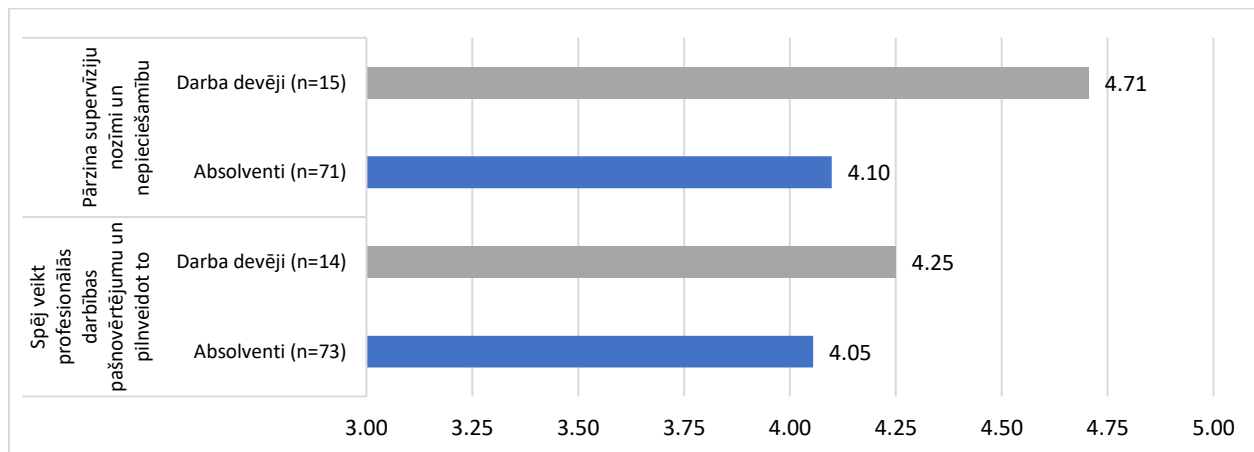

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Kā redzams 2.17. un 2.18. attēlā, līdzīgi kā iepriekš darba devēji maģistru kompetences vērtē augstāk nekā bakalaura studiju programmu absolventu kompetenci. Tai pašā laikā, paši maģistra studiju programmu absolventi savu kompetenci šajā grupā vērtē zemāk nekā bakalaura studiju programmas absolventi. Visas respondentu grupas augstāk vērtē sociālo darbinieku zināšanas par

supervīzijas nozīmi un nepieciešamību nekā viņu spēju veikt profesionālās darbības pašnovērtējumu.

2.18. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmju novērtējums

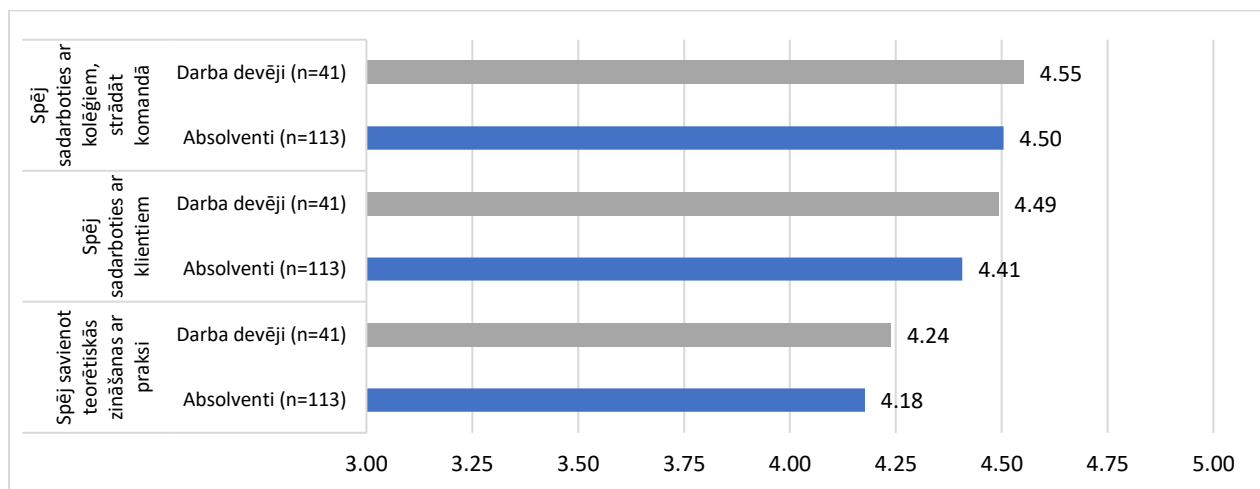
Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Kā pēdējās aplūkotas absolventu vispārējā kompetences:

1. spēja sadarboties ar klientiem;
2. spēja sadarboties ar kolēģiem, strādāt komandā;
3. spēja savienot teorētiskās zināšanas ar praksi.

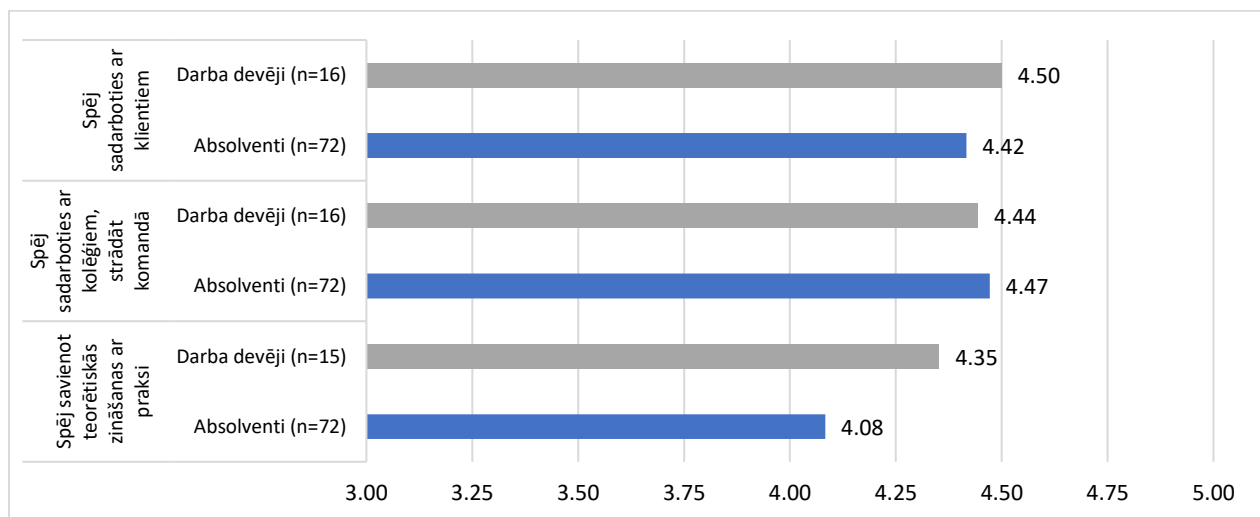
Kā redzams 2.19. un 2.20. attēlā, darba devēji maģistru kompetences vērtē augstāk par bakalaura studiju programmu absolventu kompetenci, izņemot spēju strādāt komandā. Arī šīs kompetences maģistra studiju programmu absolventi vērtē zemāk nekā bakalaura studiju programmas absolventi. Bakalaura studiju programmu absolventi spēcīgāki jūtas sadarbībā ar kolēģiem, savukārt maģistri – sadarbībā ar klientiem. Var secināt, ka bakalaura studiju programmu absolventi studiju laikā, izstrādājot grupu darbus, ir labi apguvuši prasmes strādāt komandā, kā arī sadarboties ar kolēģiem. Gan absolventi, gan darba devēji viszemāk vērtē prasmes savienot teorētiskās zināšanas ar praksi, kas ir viens no būtiskākajiem pārmetumiem profesionālo studiju programmu īstenotājiem kopumā jau gadiem ilgi gan no dažādu ministriju, gan darba devēju, gan ārējo ekspertu puses.

2.19. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu vispārējo kompetenču novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

2.20. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu vispārējo kompetenču novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Apkopojot absolūti visas bakalaura studiju absolventu kompetences, kā 2.21. attēlā redzams, darba devēji tās vērtē ar 3,31-4,55 punktiem skalā no 1 līdz 5. Visaugstāk novērtē šādas 3 kompetences – spēju sadarboties ar kolēģiem un strādāt komandā, kam seko supervīzijas nozīmes un nepieciešamības pārzināšana, bet kā trešā minēta spēja sadarboties ar klientiem.

2.21. attēls. Darba devēju sniegtais bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Visvājāk vērtētā kompetence ir spēja īstenot sociālās politikas plānošanas dokumentos plānoto, izstrādāt jaunu un aktualizēt esošo normatīvo regulējumu sociālajā politikā, bet nedaudz augstāk

novērtēta prasme izstrādāt sociālās politikas plānošanas dokumentus un salāgot tos ar citām rīcībpolitikām. Trešajā vietā no beigām ir spēja motivēt un izglītot kopienas pārstāvjus kopienas resursu apzināšanā, izmantošanā un attīstīšanā. Redzams, ka vairums šo kompetenču saistītas ar sociālā darba makroprakses līmeni.

Savukārt paši bakalaura studiju absolventi absolūti visas nepieciešamās kompetences vērtē plašākā amplitūdā nekā darba devēji, t.i., vidējās vērtības svārstās no 3,15 līdz 4,60 punktiem skalā no 1 līdz 5 (skat. 2.22.attēlu). Visaugstāk vērtētas šādas 3 kompetences – spēja darboties saskaņā ar sociālā darbinieku ētikas kodeksu, kam seko spēja sadarboties ar kolēģiem un strādāt komandā, bet trešajā vietā ir spēja analizēt datus un strādāt ar informāciju.

Izteikti zemu pašu absolventu skatījumā novērtētas prasmes izstrādāt sociālās politikas plānošanas dokumentus un salāgot tos ar citām rīcībpolitikām, kā arī spēja īstenot sociālās politikas plānošanas dokumentos noteikto, izstrādāt jaunu un aktualizēt esošo normatīvo regulējumu sociālajā politikā. Kā trešā no beigām nosaukta ir spēja (tiesa, ar ievērojami augstāku novērtējumu) veicināt kopienas attīstību atbilstoši kopienas iedzīvotāju sociālajām vajadzībām.

Iespējams, ka iepriekš pieminētais izteikti zemais vērtējums, kas attiecināms uz divām no septiņām izveidotajām sociālo darbinieku kompetenču grupām – *sociālais darbs kopienā* un *sociālās politikas izstrādāšana un īstenošana* –, ir izskaidrojams ar jauno sociālā darba speciālistu (absolventu) ikdienā veicamajiem darba pienākumiem. Zemāku vērtējumu saņēmušas spējas, zināšanas, prasmes, kuras ikdienas darbā tiek pielietotas retāk nekā pārējās prasmes, kuras tiek pielietotas biežāk, veicot tiešos darba pienākumus.

Jāņem vērā, ka absolventam ir iespējas īstenot, attīstīt un demonstrēt savas spējas, prasmes un zināšanas atkarībā no institūcijas, kurā strādā, ieņemamā amata, kā arī tiešo darba pienākumu apjoma un dažādības. Līdz ar to gan absolvents, gan darba devējs var sniegt labāku vērtējumu tām darbībām, kuras tiek veiktas biežāk, savukārt grūtāk novērtēt tās prasmes, kuras nepieciešams veikt retāk. Retāk veicamās darbības sociālajiem darbiniekiem ir sociālais darbs kopienā, kā arī sociālā darba makroprakse.

2.22. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču pašvērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Apkopojot absolūti visas maģistra studiju absolventu kompetences, kā 2.23.attēlā redzams, darba devēji tās vidēji vērtē augstāk nekā bakalauru kompetences (ar 3,60-4,76 punktiem skalā no 1 līdz 5). Visaugstāk novērtē šādas 3 kompetences – *spēju darboties saskaņā ar ētikas kodeksu*, kam seko *supervīzijas nozīmes un nepieciešamības pārzināšana*, bet kā trešā minēta *spēja definēt klienta sociālās problēmas*.

Visvājāk vērtētā kompetence, kas saistīta ar sociālo politiku, t.i., spēja īstenot sociālās politikas plānošanas dokumentos plānoto, izstrādāt jaunu un aktualizēt esošo normatīvo regulējumu sociālajā politikā, bet nedaudz augstāk spēja novērtēt sociālās politikas īstenošanas ietekmi un prasme izstrādāt sociālās politikas plānošanas dokumentus un salāgot tos ar citām rīcībpolitikām.

2.23. attēls. Darba devēju sniegtais maģistra studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums

2.24. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču pašvērtējums

Savukārt paši maģistra studiju absolventi absolūti visas nepieciešamās kompetences vērtē zemāk nekā darba devēji, t.i., vidējās vērtības svārstās no 3,29 līdz 4,47 punktiem skalā no 1 līdz 5 (skat. 2.24.attēlu). Visaugstāk vērtētas šādas 3 kompetences – *spēja sadarboties ar kolēģiem*, kam seko *spēja darboties saskaņā ar sociālā darbinieku ētikas kodeksu* un *strādāt komandā*, bet trešajā vietā ir *spēja sadarboties ar klientiem*. Tātad maģistriem attīstītas sadarbības spējas.

Izteikti zemu pašu absolventu skatījumā novērtētas prasmes izstrādāt sociālās politikas plānošanas dokumentus un salāgot tos ar citām rīcībpolitikām, kā arī spēja īstenot sociālās politikas plānošanas dokumentos noteikto, izstrādāt jaunu un aktualizēt esošo normatīvo regulējumu sociālajā politikā. Kā trešā no beigām nosauktā spēja novērtēt sociālās politikas īstenošanas ietekmi. Šīs prasmes saistītas ar sociālā darba makropraksi, kurai vairākās maģistra studiju programmās veltīta īpašs uzsvars. Ja kompetences, kuras saistītas ar sociālās politikas jautājumiem loģiski ir mazāk attīstītas bakalaura studiju programmu absolventiem, tad tas nav pieļaujams maģistriem.

2.2. SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS STUDENTU UN ABSOLVENTU VĒRTĒJUMĀ

Visu studiju programmu absolventi un studenti tika lūgti novērtēt studiju programmu kvalitāti pēc šādiem kritērijiem:

- mani ļoti apmierina mācību iestāde, kurā izvēlējos studēt (kuru pabeidzu);
- augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apgūstu (apguvu) šajā studiju programmā;
- mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tiek (tika) organizēta prakse;
- studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā;
- pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā;
- pasniedzēji studiju programmā vienmēr objektīvi novērtē (novērtēja) studentu darbu;
- informācijas apmaiņa par studiju procesu ir (bija) ļoti labi organizēta;
- nodarbības mācību iestādē ir (bija) veiksmīgi saplānotas;
- bibliotēkā ir (bija) visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei;
- telpas mācību iestādē ir (bija) modernas un labā stāvoklī;
- mācību iestāde savās telpās nodrošina (nodrošināja) datoru un interneta pieejamību.

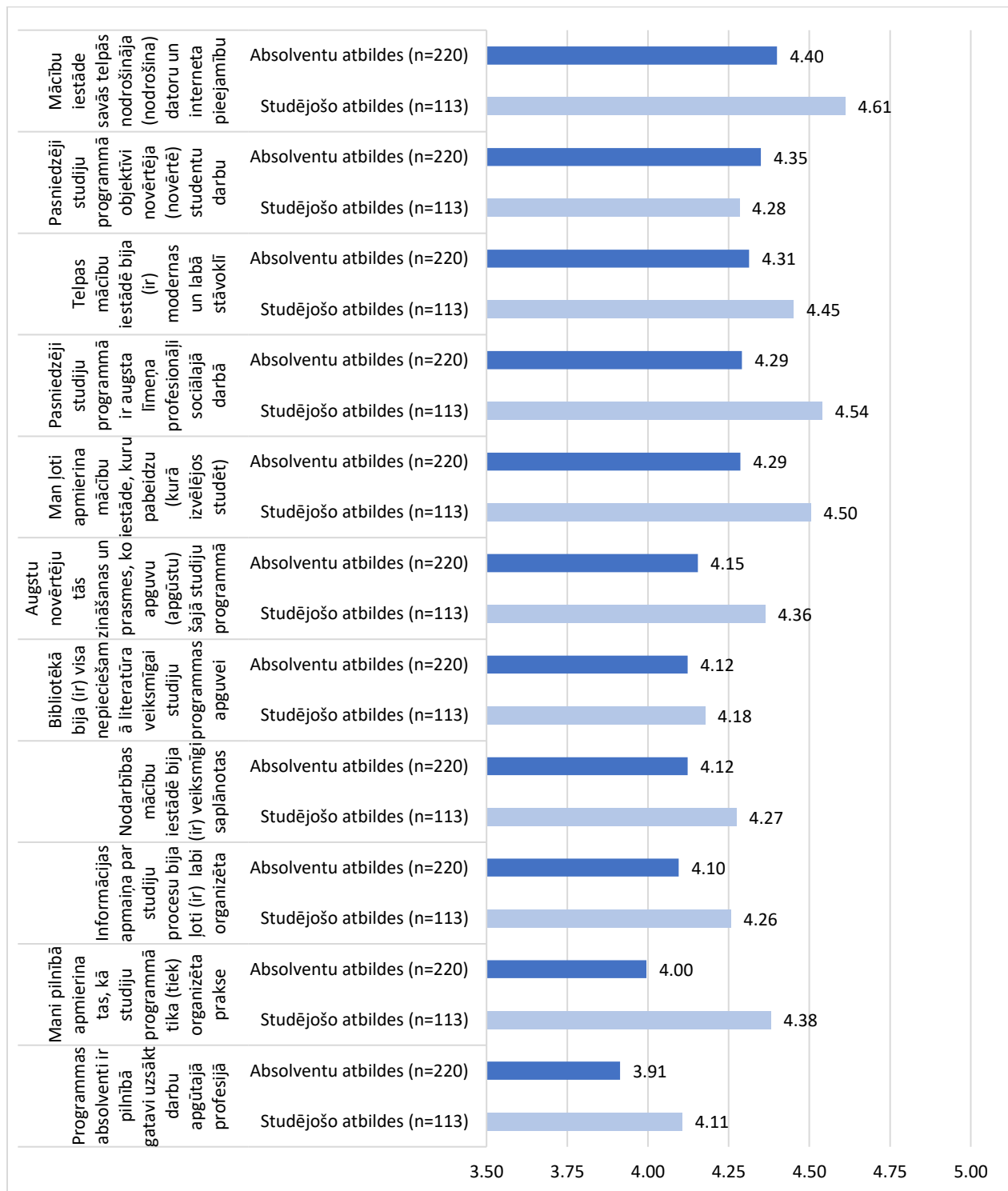
Analizējot studentu un absolventu novērtējumu par studiju procesu skalā no 1 līdz 5, redzams (skat.2.25.attēlā), ka studenti gandrīz visus kritērijus vērtē augstāk nekā absolventi. Viņu vērtējumi aritmētisko vidējo amplitūdā ir no 4,11 līdz 4,61 punktiem, kamēr absolventu vērtējumi aritmētisko vidējo amplitūdā ir no 3,91 līdz 4,40 punktiem. Vienīgi kritēriju “pasniedzēji studiju programmā vienmēr objektīvi novērtē (novērtēja) studentu darbu” absolventi novērtējuši augstāk nekā studenti.

Visaugstāk studenti un absolventi novērtējuši datoru un interneta pieejamību, kam no studentu puses otrajā vietā seko novērtējums kritērijā “pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā”, bet no absolventu puses – kritērijā par pasniedzēju objektivitāti, novērtējot studentu darbu. Ievērojama daļa studentu snieguši maksimālo punktu skaitu, novērtējot apgalvojumu, ka viņus apmierina mācību iestāde, kurā viņi studē.

Viszemāk abas respondentu grupas vērtē programmas absolventu gatavību uzsākt darbu apgūtajā profesijā. Absolventi ir arī kritiski pret praksi organizācijas kvalitāti studiju ietvaros, savukārt studenti izjutuši nepieciešamās literatūras trūkumu bibliotēkā.

Salīdzinot maģistra studiju programmu un bakalaura studiju programmu novērtējumu, redzams, ka maģistra studiju programmas absolventi sniedz mazliet zemāku vērtējumu (aritmētiskie vidējie ir amplitūdā no 3,80 līdz 4,37 punktiem) nekā bakalaura studiju programmas absolventi (aritmētiskie vidējie – amplitūdā no 3,87 līdz 4,46 punktiem). Savukārt studenti – gluži pretēji: bakalaura studiju programmas studenti snieguši zemākus novērtējumus (aritmētiskie vidējie amplitūdā no 3,84 līdz 4,57 punktiem) nekā maģistra studiju programmas absolventi (aritmētiskie vidējie amplitūdā no 4,09 līdz 4,82 punktiem).

2.25. attēls. Visu studiju programmu īstenošanas kvalitātes kritēriju vidējais novērtējums

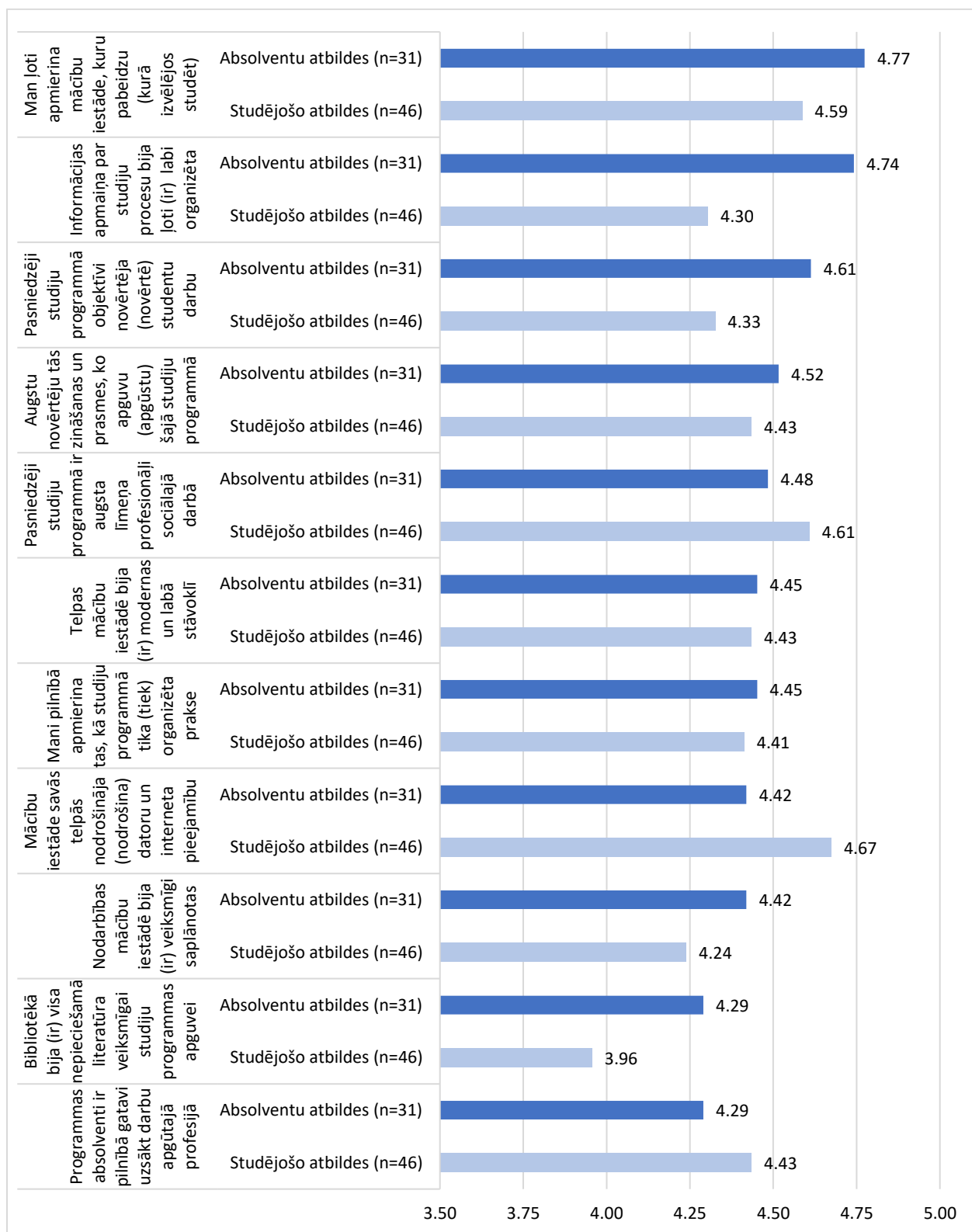
Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

2.2.1. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS (KOLEDŽAS) STUDIJU PROGRAMMU KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS STUDENTU UN ABSOLVENTU VĒRTĒJUMĀ

Atšķirībā no bakalaura un maģistra studiju programmu pārstāvjiem, 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu absolventu vērtējums (skatīt 2.26.attēlu) gandrīz visos kritērijos ir augstāks nekā studentu. Viņu vērtējumu aritmētisko vidējo amplitūda ir no 4,29 līdz 4,77 punktiem, kas ir augstākie aritmētiskie vidējie starp visiem trim studiju līmeņiem. Studentu vērtējumu aritmētisko vidējo amplitūda ir no 3,96 līdz 4,67 punktiem. Absolventi visaugstāko vērtējumu sniedz kritērijam „Mani ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu. Studenti šo kritēriju ierindo trešajā vietā, kā pirmo minot datortehnikas un interneta pieejamību, kam seko pasniedzēju profesionalitāte sociālajā darbā. Savukārt absolventi otro augstāko vērtējumu sniedz informācijas apmaiņas procesam studiju laikā, ko studējošie vērtē zemu.

1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu pārstāvji viszemāk vērtē bibliotēkas resursus, bet relatīvi mazliet augstāk novērtēts mācību procesa plānojums, ko studenti un absolventi uz pārējo kritēriju fona arī neuzskata par veiksmīgu. Ja absolventi nejūtas, ka studiju programmu pabeidzot, ir bijuši gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā, tad studenti šo kritēriju tik negatīvi nevērtē. Viņi par sevi ir pārliecinātāki, bet zemāk vērtē kritērijus, kas ciešāk saistīti ar studiju procesa gaitu un organizāciju, nevis potenciālo rezultātu.

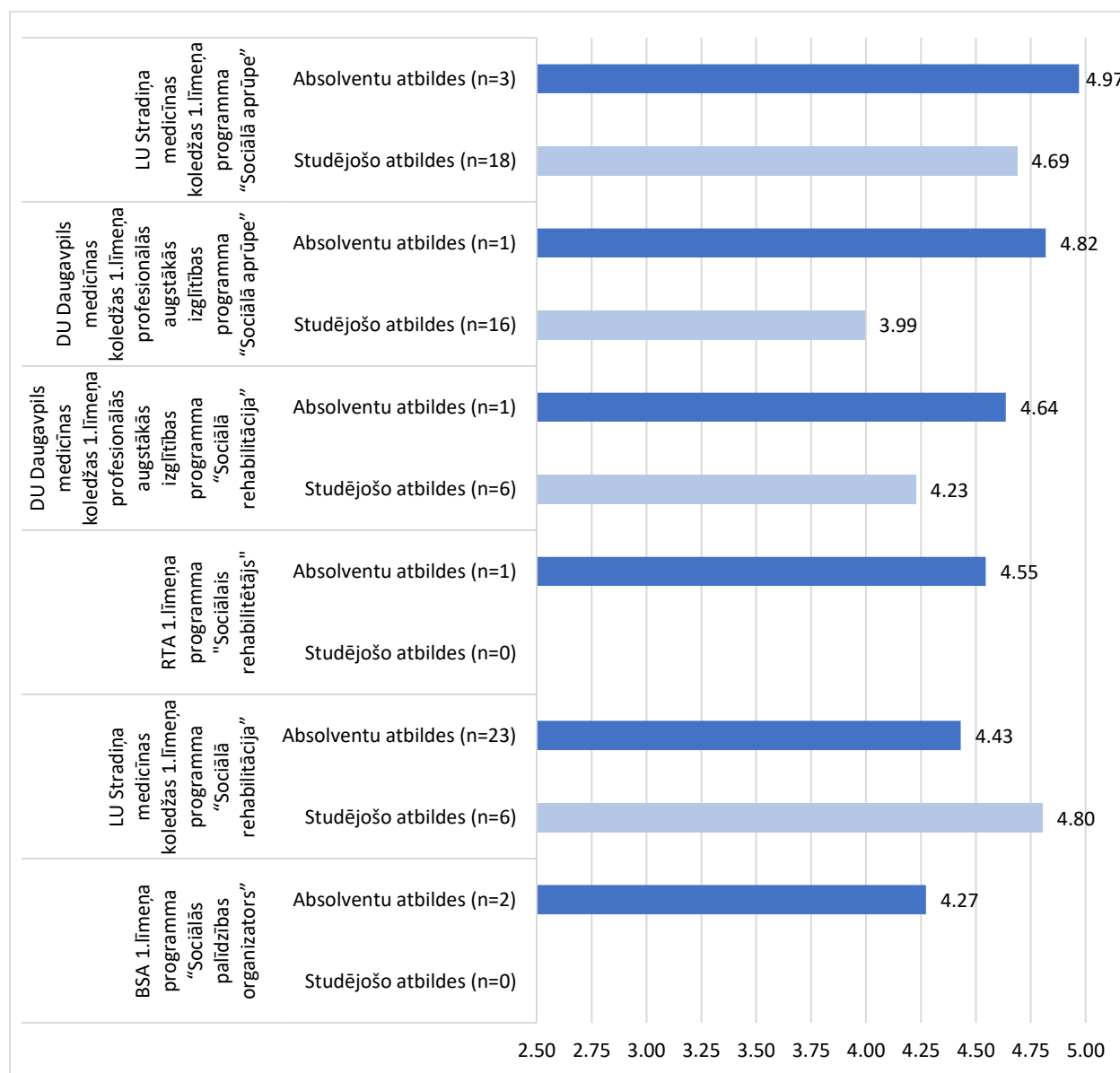
2.26. attēls. 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu kvalitātes kritēriju vidējais novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Vērtējuma atšķirības iespējams izskaidrot ar to, ka studējošajiem bibliotēka un studiju procesa organizācija (Covid -19 kontekstā) ir šodienas problēmas, bet darbs – nezināma nākotne. Savukārt absolventiem tas, kā viņi bija sagatavoti, ir skaidri redzams, bet bibliotēkas un organizācijas problēmas piemirsušās, un arī tad tās bija bez Covid -19 izraisītās krīzes konteksta (vismaz tiem, kas nav absolvējuši šogad). Tāpat jāņem vērā, ka aptaujātie absolventi strādā profesijā, bet no studējošajiem daļa tajā varbūt arī nestrādās.

2.27. attēls. Vidējais apkopotais 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu novērtējums studiju programmu griezumā

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu pārstāvju vidējais novērtējums studiju programmu griezumā redzams 2.27.attēlā. Studentu vērtējumu aritmētiskie vidējie ir

robežās no 3,99 līdz 4,80 punktiem, savukārt absolventu vērtējumu aritmētiskie vidējie – no 4,27 līdz 4,97 punktiem. Jāpiebilst, ka trīs studiju programmu (RTA un abu DMK īstenoto studiju programmu) absolventu vērtējums balstās tikai viena respondenta atbildēs, līdz ar to šīs studiju programmas turpmāk kopējā analīzē nav ietvertas.

No absolventiem kopumā, ietverot visus kritērijus, visaugstāko vērtējumu savai studiju programmai snieguši LU PSK 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālā aprūpe” absolventi, savukārt no studentiem nedaudz augstāk nekā citi savu studiju programmu novērtējuši šīs koledžas studiju programmā „Sociālā rehabilitācija” studējošie.

Noslēgumā apkopoti studentu un absolventu vērtējumi par 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmām (skatīt 2.1. tabulu). Visaugstākie novērtējumi no studentu puses ir abām LU PSK studiju programmām. Studiju programma „Sociālā rehabilitācija” uz kopējā fona ir saņēmusi visaugstākos studējošo vērtējumus pēc šādiem kritērijiem:

- mani ļoti apmierina mācību iestāde, kurā izvēlējos studēt;
- augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apgūstu šajā studiju programmā;
- nodarbības mācību iestādē ir veiksmīgi saplānotas;
- mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tiek organizēta prakse;
- pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā;
- pasniedzēji studiju programmā vienmēr objektīvi novērtē studentu darbu;
- bibliotēkā ir visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei;
- informācijas apmaiņa par studiju procesu ir ļoti labi organizēta.

Savukārt studiju programma „Sociālā aprūpe” augstākos vērtējumu no saviem studentiem saņēmusi materiāli tehniskās bāzes nodrošinājumā, t.i.:

- telpas mācību iestādē ir modernas un labā stāvoklī;
- mācību iestāde savās telpās nodrošina datoru un interneta pieejamību.

Abu LU PSK studiju programmu studenti vienādi augstu vērtē savu sagatavotību uzsākt darbu apgūtajā profesijā.

Tā kā trīs 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas novērtējis tikai 1 absolvents, vienu tikai 2 un vienu 3, sniedzot gandrīz visos kritērijos augstāko novērtējumu, tad absolventu viedokli salīdzināt pa studiju programmām nebūtu korekti.

Vairākkārt studenti minējuši arī to, ka vērtējums var būt arī neobjektīvs, jo studiju norisi negatīvi ietekmē Covid-19 izplatības izsauktie ierobežojumi, kas attiecināms ne tikai uz 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu izvērtējumu, bet arī uz citām studiju programmām, un vērā ņemams, analizējot datus.

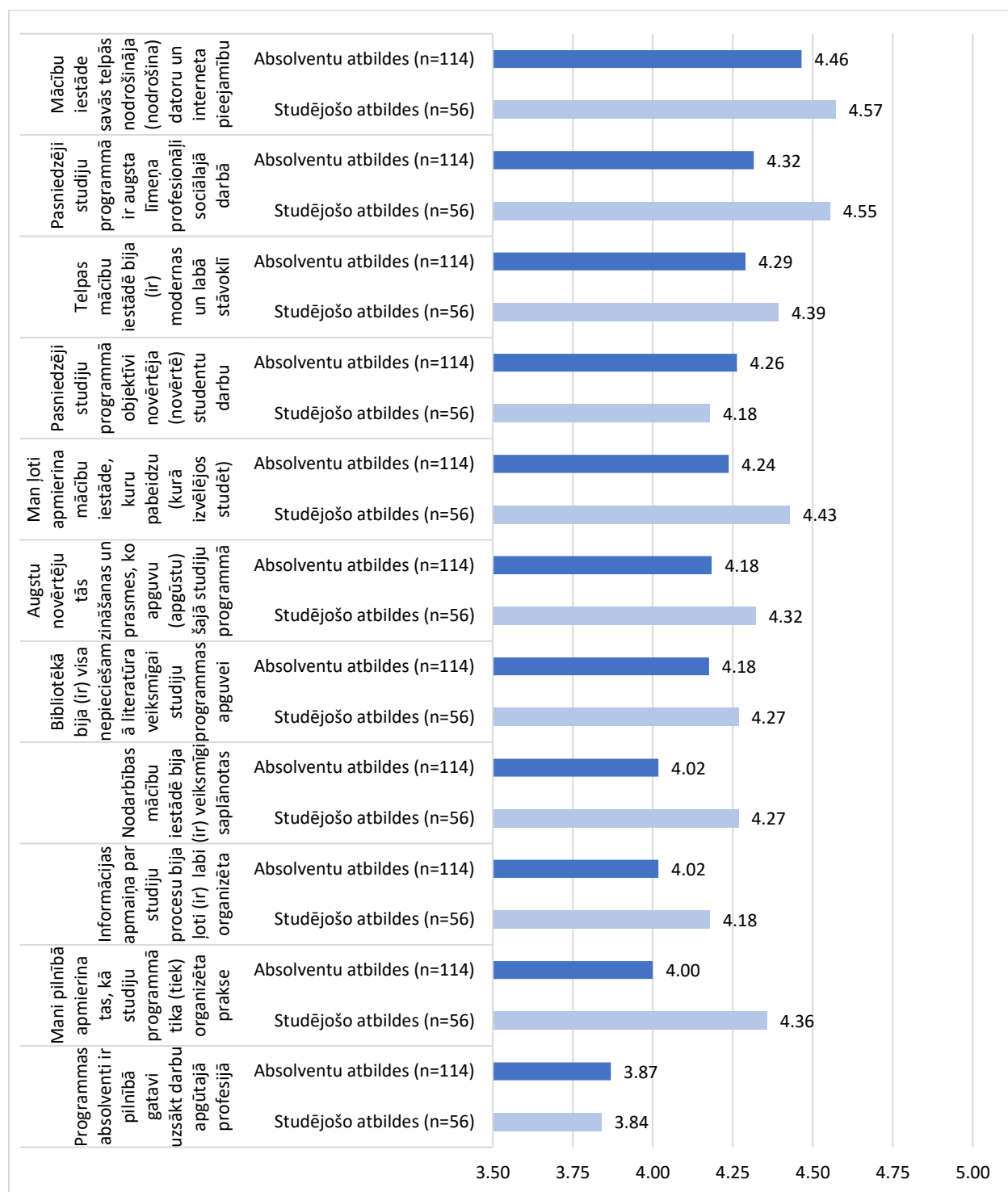
2.1. tabula. 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu kritēriju novērtējums studiju programmu griezumā (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

	LU PSK1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma „Sociālā aprūpe”		DMK 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma „Sociālā aprūpe”		DMK 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma „Sociālā rehabilitācija”		RTA 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma „Sociālais rehabilitētājs”	LU PSK1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma „Sociālā rehabilitācija”		BSA 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma „Sociālās palīdzības organizators”
	Absolventu atbildes (n=3)	Studējošo atbildes (n=18)	Absolventu atbildes (n=1)	Studējošo atbildes (n=16)	Absolventu atbildes (n=1)	Studējošo atbildes (n=6)	Absolventu atbildes (n=1)	Absolventu atbildes (n=23)	Studējošo atbildes (n=6)	Absolventu atbildes (n=2)
Man ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu (kurā izvēlējos studēt)	5,00	4,83	5,00	4,31	5,00	4,17	5,00	4,83	5,00	3,50
Informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti (ir) labi organizēta	5,00	4,56	5,00	3,75	5,00	4,33	4,00	4,70	5,00	5,00
Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtēja (novērtē) studentu darbu	5,00	4,72	4,00	3,88	4,00	3,67	5,00	4,57	5,00	5,00
Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu (apgūstu) šajā studiju programmā	5,00	4,72	5,00	4,06	4,00	4,17	5,00	4,52	4,83	3,50
Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāli sociālajā darbā	5,00	4,94	5,00	4,06	5,00	4,67	5,00	4,43	5,00	3,50
Telpas mācību iestādē bija (ir) modernas un labā stāvoklī	5,00	4,72	5,00	4,13	4,00	4,50	5,00	4,39	4,33	4,00
Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika (tiek) organizēta prakse	5,00	4,56	5,00	4,00	5,00	4,67	5,00	4,26	4,83	5,00
Mācību iestāde savās telpās nodrošināja (nodrošina) datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams	5,00	4,78	5,00	4,63	5,00	4,50	4,00	4,26	4,67	5,00
Nodarbības mācību iestādē bija (ir) veiksmīgi saplānotas	5,00	4,61	5,00	3,69	4,00	4,00	4,00	4,43	4,83	3,50
Bibliotēkā bija (ir) visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	4,67	4,44	4,00	3,25	5,00	3,67	4,00	4,17	4,67	5,00
Studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	5,00	4,67	5,00	4,19	5,00	4,17	4,00	4,17	4,67	4,00

2.2.2. BAKALAURO STUDIJU PROGRAMMU KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS STUDENTU UN ABSOLVENTU VĒRTĒJUMĀ

Bakalaura studiju programmas pārstāvji (skat.2.28.attēlu) visaugstāk vērtē datoru un interneta pieejamību un pasniedzēju profesionalitāti sociālā darba jomā, bet viszemāk – absolventu gatavību uzsākt darbu profesijā. Absolventi zemu vērtējumu sniedz arī studiju prakses organizācijai studiju ietvaros, savukārt studenti pievērš uzmanību studentu darbu objektīvākai novērtēšanai, kas, pēc daļas respondentu domām, varētu būtu uzlabojama, kā arī informācijas apmaiņai studiju laikā. Pozitīvi vērtējams tas, ka vairums respondentu ir apmierināti ar mācību iestādi, kuru viņi izvēlējušies, kā arī studiju laikā iegūtajām zināšanām un prasmēm.

2.28.attēls. Bakalaura studiju programmu kvalitātes kritēriju vidējais novērtējums

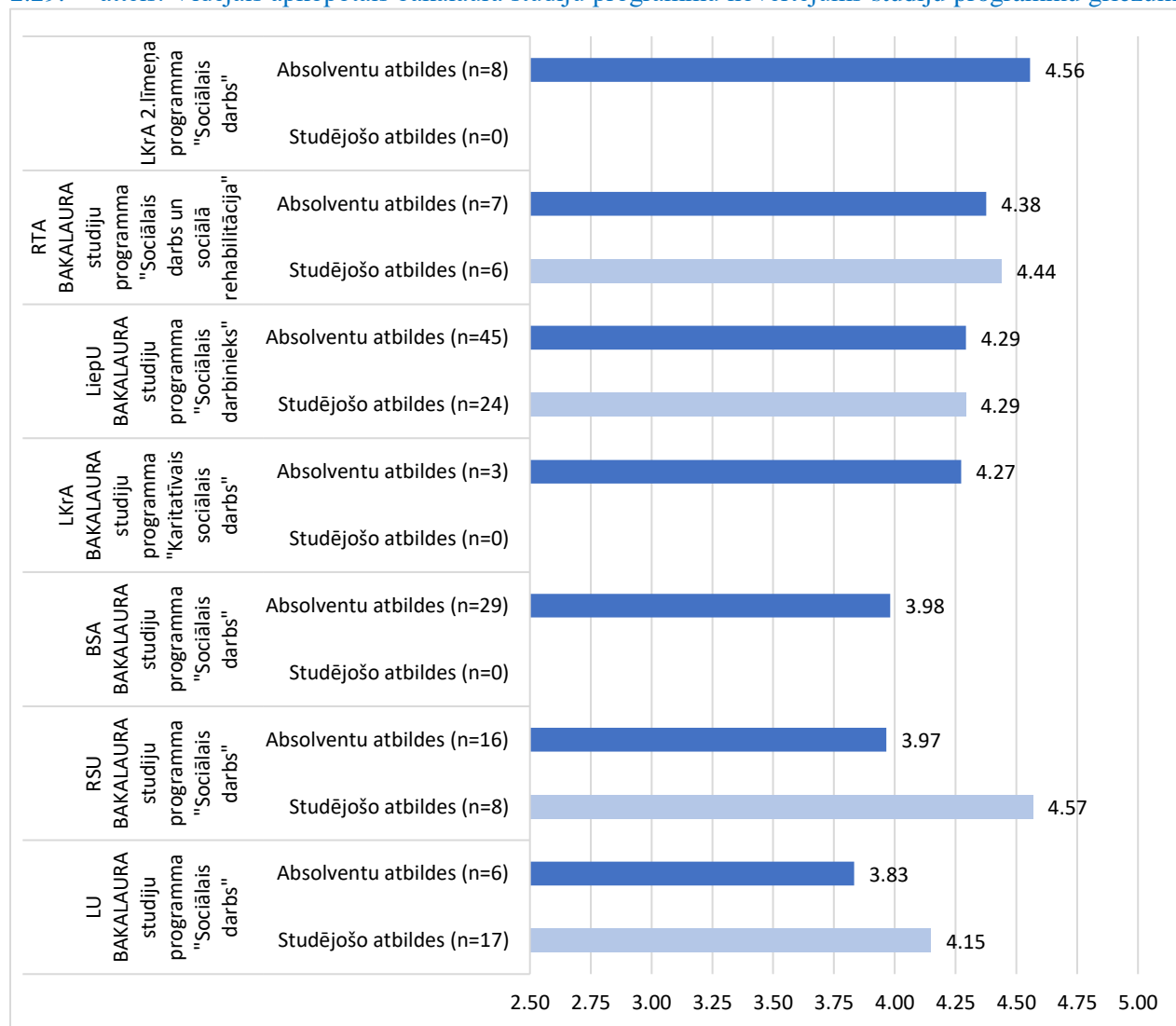

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Turpinājumā aplūkoti bakalaura studiju programmu pārstāvju vidējie programmu novērtējumi studiju programmu griezumā (skatīt.2.29.attēlu). Studentu vērtējumu aritmētiskie vidējie svārstās robežās no 4,15 līdz 4,57 punktiem, savukārt absolventu vērtējumu aritmētiskie vidējie – no 3,83

līdz 4,56 punktiem. No studējošajiem kopumā, ņemot vērā visus kritērijus, visaugstāko vērtējumu snieguši RSU bakalaurs studiju programmā „Sociālais darbs” studējošie, savukārt no absolventiem – LKrA 2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālais darbs” absolventi.

2.29. attēls. Vidējais apkopotais bakalaurs studiju programmu novērtējums studiju programmu griezumā

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Apkopojot bakalaurs studiju programmu absolventu viedokli, redzams (skatīt 2.1. tabulu), ka pēc šādiem kritērijiem visaugstākos novērtējumus no visiem absolventiem savai studiju programmai snieguši LKrA 2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālais darbs” absolventi:

- pasniedzēji studiju programmā vienmēr objektīvi novērtēja studentu darbu;
- informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti labi organizēta;

- nodarbības mācību iestādē bija veiksmīgi saplānotas;
- bibliotēkā bija visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei.

Savukārt pēc šiem kritērijiem savai studiju programmai no visiem visaugstākos novērtējumus snieguši RTA bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” absolventi:

- mani ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu;
- mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika organizēta mācību prakse;
- studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā.

LKrrA bakalaura studiju programmas „Karitatīvais sociālais darbs” absolventi savu studiju programmu uz kopējā fona visaugstāk novērtējuši kritērijos:

- augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu šajā studiju programmā;
- pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā.

Kritērijos, kas saistīti ar materiāli tehnisko nodrošinājumu, visaugstāko novērtējumu savai studiju programmai uz kopējā fona snieguši RSU bakalaura studiju programmas absolventi:

- telpas mācību iestādē bija modernas un labā stāvoklī;
- mācību iestāde savās telpās nodrošināja datoru un interneta pieejamību.

Diezgan atšķirīgs ir **studentu viedoklis**, kur jāņem vērā, ka abu LKrA studiju programmu novērtēšanā nebija iesaistīti studenti. No studentiem bibliotēku resursus visatzinīgāk novērtējuši RTA bakalaura studiju programmā „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” studējošie. Savukārt LU bakalaura studiju programmā „Sociālais darbs” studējošie visaugstāk no visām studiju programmām novērtējuši kritērijos, kas saistīti ar pasniedzēju darbu:

- pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā;
- pasniedzēji studiju programmā vienmēr objektīvi novērtē studentu darbu.

Tieši LU bakalaura studiju programmas studenti uzskata, ka šīs studiju programmas absolventi ir visgatavākie uzsākt darbu apgūtajā profesijā.

Visos pārējos kritērijos pēc studentu vērtējuma vislabākie rādītāji ir RSU bakalaura studiju programmai „Sociālais darbs”, t.i.:

- telpas mācību iestādē ir modernas un labā stāvoklī;
- mācību iestāde savās telpās nodrošina datoru un interneta pieejamību;
- man ļoti apmierina mācību iestāde, kurā izvēlējos studēt;
- augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apgūstu šajā studiju programmā;
- nodarbības mācību iestādē ir veiksmīgi saplānotas;
- informācijas apmaiņa par studiju procesu ir ļoti labi organizēta;
- mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tiek organizēta prakse.

Kā redzams 2.2.tabulā, tad pēdējie trīs kritēriji, kurus RSU bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” studenti vērtē visaugstāk starp visām studiju programmām, absolventu vērtējumā saņēmuši viszemāko punktu skaitu. Tas varētu liecināt par to, ka studiju programmas ietvaros ir veikts kvalitātes novērtējums, kam sekojusi pilnveide. Ņemot vērā, ka arī maģistrantūrā ir līdzīga atšķirība starp absolventiem un studējošajiem attiecībā uz nodarbību plānojumu un informācijas apmaiņu, tas varētu būt apliecinājums tam, ka pilnveide tiešām ir veikta, jo, ja veic uzlabojumus, bieži vien to dara kompleksi gan bakalauriem, gan maģistriem. Saistībā ar studiju prakses organizāciju gan maģistrantūrā, kā izskatās, nekas nav uzlabots.

2.2. tabula. Bakalaura studiju programmu kritēriju novērtējums studiju programmu griezumā (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

	LKrA 2.līm.profesionālās augstākās izglītības programma „Sociālais darbs”	RTA BAKALAURA studiju programma „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija”		LiepU BAKALAURA studiju programma „Sociālais darbinieks”		LKrA BAKALAURA studiju programma „Karitatīvais sociālais darbs”	BSA BAKALAURA studiju programma „Sociālais darbs”	RSU BAKALAURA studiju programma „Sociālais darbs”		LU BAKALAURA studiju programma „Sociālais darbs”	
	Absolventu atbildes (n=8)	Absolventu atbildes (n=7)	Studējošo atbildes (n=6)	Absolventu atbildes (n=45)	Studējošo atbildes (n=24)	Absolventu atbildes (n=3)	Absolventu atbildes (n=29)	Absolventu atbildes (n=16)	Studējošo atbildes (n=8)	Absolventu atbildes (n=6)	Studējošo atbildes (n=17)
Mācību iestāde savās telpās nodrošināja (nodrošina) datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams	4,63	4,43	4,50	4,56	4,67	4,33	4,10	4,81	4,88	4,50	4,29
Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāli sociālajā darbā	4,50	4,57	4,50	4,38	4,33	4,67	4,28	4,00	4,75	4,17	4,76
Telpas mācību iestādē bija (ir) modernas un labā stāvoklī	4,38	4,57	4,83	4,18	4,50	4,33	4,17	4,75	4,88	4,00	3,88
Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtēja (novērtē) studentu darbu	4,63	4,43	4,33	4,31	4,25	4,00	4,34	3,94	3,50	3,83	4,35
Man ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu (kurā izvēlējos studēt)	4,63	4,71	4,17	4,44	4,46	3,67	3,93	4,13	5,00	3,67	4,24
Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu (apgūstu) šajā studiju programmā	4,63	4,43	4,50	4,29	4,21	5,00	3,72	4,31	5,00	4,00	4,12
Bibliotēkā bija (ir) visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	4,50	3,57	4,67	4,33	4,46	4,33	4,28	3,94	4,63	3,33	3,65
Nodarbības mācību iestādē bija (ir) veiksmīgi saplānotas	4,88	4,14	4,67	4,18	4,04	4,33	3,69	3,69	4,75	3,83	4,29
Informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti (ir) labi organizēta	4,88	4,00	4,17	4,29	4,29	4,33	3,72	3,44	4,75	3,67	3,76
Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika (tiek) organizēta prakse	4,38	4,71	4,50	4,24	4,33	4,00	3,97	3,13	4,75	3,33	4,12
Studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	4,13	4,57	4,00	4,02	3,67	4,00	3,59	3,50	3,38	3,83	4,18

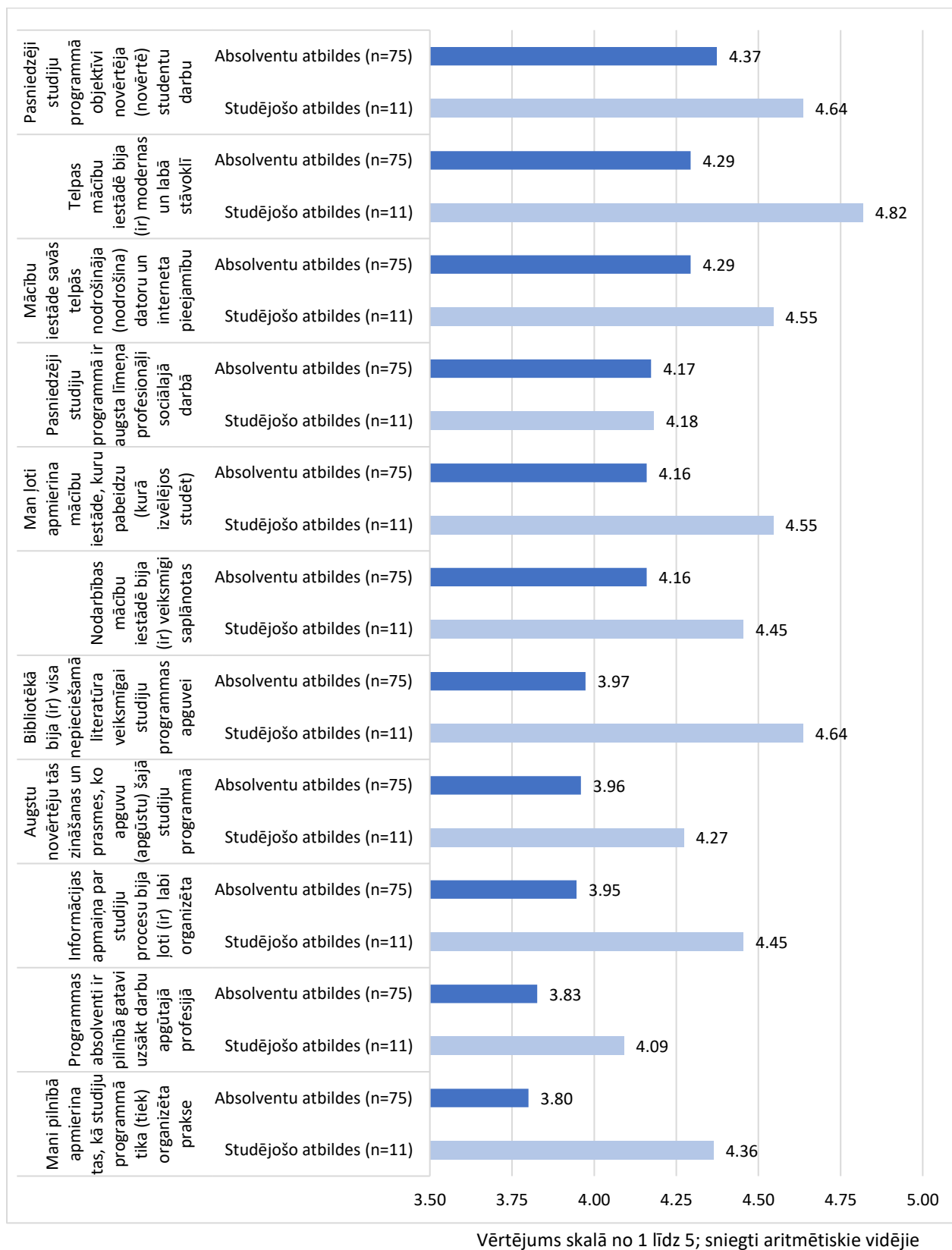
2.2.3. MAĢISTRA STUDIJU PROGRAMMU KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS STUDENTU UN ABSOLVENTU VĒRTĒJUMĀ

Maģistra studiju programmas pārstāvji, kā redzams 2.30.attēlā, visaugstāk vērtē mācību iestādes telpu nodrošinājumu un pasniedzēju objektivitāti studentu darbu novērtēšanā. Studenti augstu vērtē bibliotēkas krājumus, ko absolventi novērtējuši daudz kritiskāk, kas varētu liecināt par literatūras krājumu papildināšanu pēdējo gadu laikā.

Absolventi viskritiskākie ir attiecībā uz prakses organizācijas kvalitāti studiju ietvaros, ko studenti vērtē salīdzinoši augstu. Savukārt gatavību uzsākt profesionālās gaitas zemu vērtē gan studenti, gan absolventi, kas visticamāk, lielā mērā saistīts ar iepriekš minēto prakšu organizācijas kvalitāti.

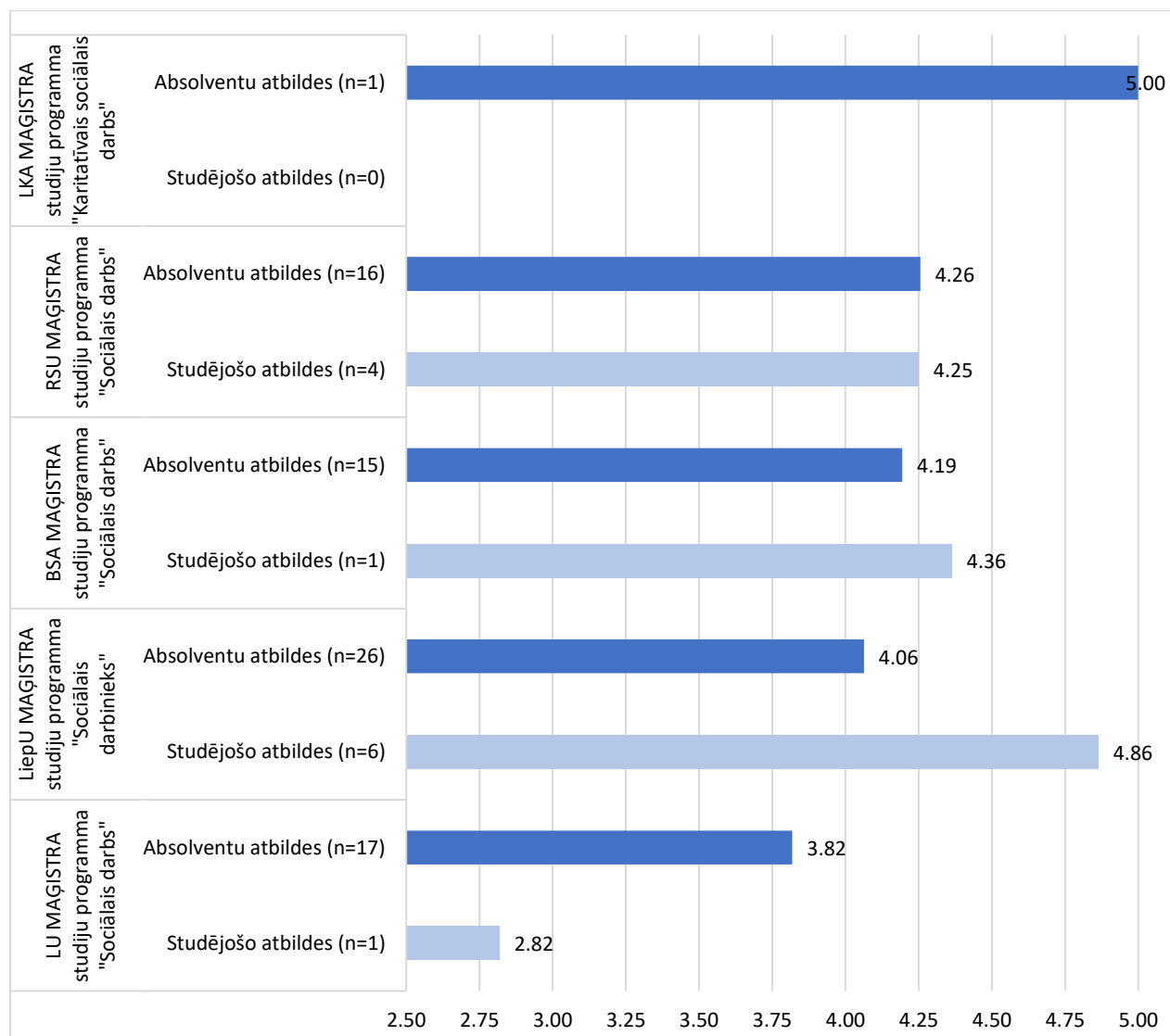
Ja bakalaura studiju programmu pārstāvji augstu vērtēja pasniedzēju profesionalitāti sociālā darba jomā, tad maģistra studiju programmās studējošie šajā kritērijā sniedz salīdzinoši zemu vērtējumu. Tāpat uzmanība pievēršama tam, ka gan studenti, gan absolventi zemu vērtējumu snieguši zināšanām un prasmēm, kuras apgūtas maģistra studiju programmu ietvaros.

2.30. attēls. Maģistra studiju programmu kvalitātes kritēriju vidējais novērtējums

Maģistra studiju programmu pārstāvju vidējie novērtējumi studiju programmu griezumā redzami 2.31.attēlā. Studentu vērtējumu aritmētiskie vidējie svārstās ļoti plašās robežās no 2,82 līdz 4,86 punktiem, savukārt absolventu vērtējumu aritmētiskie vidējie – no 3,82 līdz 4,26 punktiem. Jāpiebilst, ka viens absolvents sniedzis vērtējumu arī par LKra maģistra studiju programmu „Karitatīvais sociālais darbs”, bet, tā kā vidējie balstās tikai viena vērtētāja atbildēs, kas gandrīz visos kritērijos sniedzis augstāko vērtējumu, tad tas kopējā analīzē nav ietverts, tāpat kā studējošo sniegtās atbildes par BSA un LU maģistra studiju programmām, kur vērtējums balstās tikai viena respondenta atbildēs.

2.31. attēls. Vidējais apkopotais maģistra studiju programmu novērtējums studiju programmu griezumā

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

No visiem absolventiem kopumā, vērtējot visus kritērijus, visaugstāko vērtējumu savai studiju programmai snieguši RSU maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventi, savukārt no studentiem – LiepU maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” studenti.

Apkopojot maģistra studiju programmu absolventu viedokli, kā redzams 2.3. tabulā, pēc šiem kritērijiem visaugstāk savu studiju programmu vērtējuši RSU studiju programmā „Sociālais darbs” studējošie:

- telpas mācību iestādē ir modernas un labā stāvoklī;
- mācību iestāde savās telpās nodrošina datoru un interneta pieejamību;
- mani ļoti apmierina mācību iestāde, kurā izvēlējos studēt;
- augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apgūstu šajā studiju programmā;
- nodarbības mācību iestādē ir veiksmīgi saplānotas;
- studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā.

Savukārt pēc sekojošiem kritērijiem visaugstākos vērtējumus savai studiju programmai snieguši BSA maģistra studiju programmā „Sociālais darbs” studējošie:

- mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tiek organizēta prakse;
- pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā;
- pasniedzēji studiju programmā vienmēr objektīvi novērtē studentu darbu;
- bibliotēkā ir visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei.

Visbeidzot – kritērijos, kas saistīti ar studiju procesa organizāciju, visaugstāko vērtējumu savai studiju programmai snieguši LiepU maģistra studiju programmā „Sociālais darbs” studējošie:

- nodarbības mācību iestādē ir veiksmīgi saplānotas;
- informācijas apmaiņa par studiju procesu ir ļoti labi organizēta.

Studentu gadījumā tikai divās maģistrantūras studiju programmās ir vairāk par 1 respondentu, līdz ar to nav korekti veikt salīdzinājumu.

2.3. tabula. Maģistra studiju programmu kritēriju novērtējums studiju programmu griezumā (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

	LKrA MAĢISTRA studiju programma „Karitatīvais sociālais darbs”	RSU MAĢISTRA studiju programma „Sociālais darbs”		BSA MAĢISTRA studiju programma „Sociālais darbs”		LiepU MAĢISTRA studiju programma „Sociālais darbinieks”		LU MAĢISTRA studiju programma „Sociālais darbs”	
	Absolventu atbildes (n=1)	Absolventu atbildes (n=16)	Studējošo atbildes (n=4)	Absolventu atbildes (n=15)	Studējošo atbildes (n=1)	Absolventu atbildes (n=26)	Studējošo atbildes (n=6)	Absolventu atbildes (n=17)	Studējošo atbildes (n=1)
Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtēja (novērtē) studentu darbu	5,00	4,31	4,75	4,60	4,00	4,46	4,83	4,06	3,00
Telpas mācību iestādē bija (ir) modernas un labā stāvoklī	5,00	4,88	5,00	4,27	4,00	3,92	4,83	4,29	4,00
Mācību iestāde savās telpās nodrošināja (nodrošina) datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams	5,00	4,63	4,00	4,33	5,00	4,15	5,00	4,12	4,00
Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāli sociālajā darbā	5,00	4,44	4,00	4,53	5,00	3,92	4,50	3,94	3,00
Man ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu (kurā izvēlējos studēt)	5,00	4,56	4,50	4,07	4,00	4,08	5,00	3,94	2,00
Nodarbības mācību iestādē bija (ir) veiksmīgi saplānotas	5,00	4,31	4,50	4,07	3,00	4,31	4,83	3,82	2,00
Bibliotēkā bija (ir) visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	5,00	3,81	4,25	4,13	5,00	3,92	5,00	4,00	4,00
Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu (apgūstu) šajā studiju programmā	5,00	4,19	4,00	4,07	4,00	3,77	4,83	3,88	2,00
Informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti (ir) labi organizēta	5,00	3,75	4,50	4,13	4,00	4,19	4,83	3,53	2,00
Studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	5,00	4,19	3,50	3,73	5,00	3,92	4,83	3,35	2,00
Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika (tiek) organizēta prakse	5,00	3,75	3,75	4,20	5,00	4,04	5,00	3,06	3,00

2.3. ABSOLVENTU SAGATAVOTĪBA PROFESIJAI DARBA DEVĒJU VĒRTĒJUMĀ

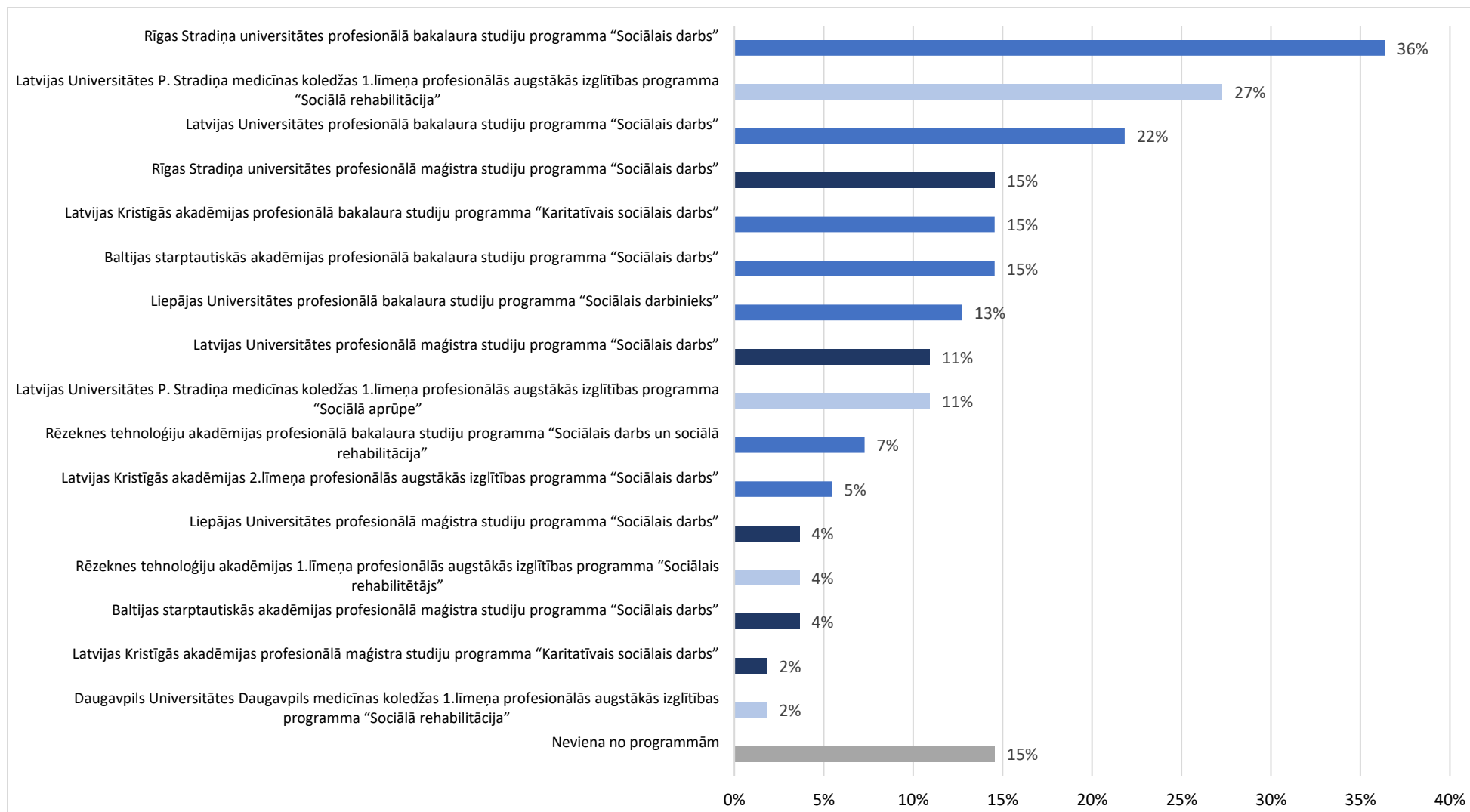
Darba devējiem tika lūgts ne tikai novērtēt dažādas absolventu kompetences, bet arī jautāts, kuru pētījumā aplūkoto sociālā darba studiju programmu absolventi, viņuprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai (bija pieļaujamas ne vairāk kā 3 atbildes).

Visbiežāk minētas (skat. 2.32.attēlu) :

1. RSU bakalaura studiju programma “Sociālais darbs”, kuru minējuši 36% darba devēju;
2. LU PSK 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma “Sociālā rehabilitācija”, kuru minējuši 27%;
3. LU bakalaura studiju programma “Sociālais darbs”, kuru minējuši 22% .

Šeit gan jāņem vērā, ka tas nenozīmē, ka retāk nosauktās studiju programmas ir vājākas kvalitātes. Tās var būt arī mazāk pazīstamas vai ar daudz mazāku absolventu skaitu.

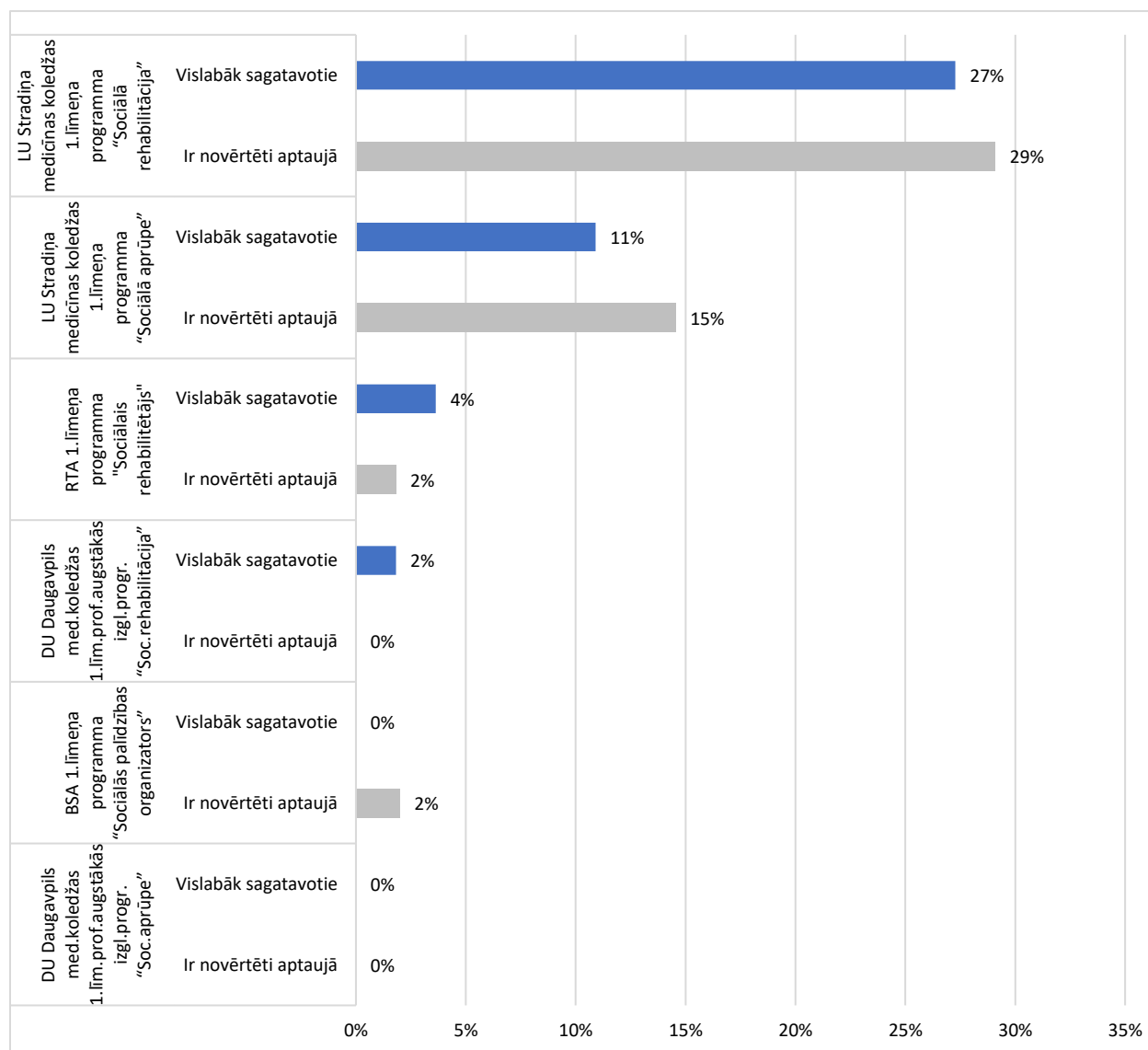
2.32. attēls. Darba devēju novērtējums, kuru studiju programmu absolventi ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai

n=55; ne vairāk kā 3 atbildes vienam respondentam

Līdz ar to 2.33.attēlā sniegts darba devēju novērtējums, par to, kuru **1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu absolventi**, viņuprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai, salīdzinājumā ar to, cik bieži viņi aptaujā vērtējuši attiecīgās studiju programmas absolventus, kas ir viņu darbinieki. Šeit redzama tendence, ka divās studiju programmās darba devēju vērtēto absolventu skaits ir daudz lielāks par viņu sniegto novērtējumu studiju programmai. Tikai RTA īstenotajai 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmai “Sociālā rehabilitācija” šī proporcija ir otrāda. Tomēr, šos datus interpretējot, jāņem vērā nelielais respondentu skaits, kas vērtēja RTA, BSA un DMK 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas absolventu, kas ir viņu darbinieki, kompetences.

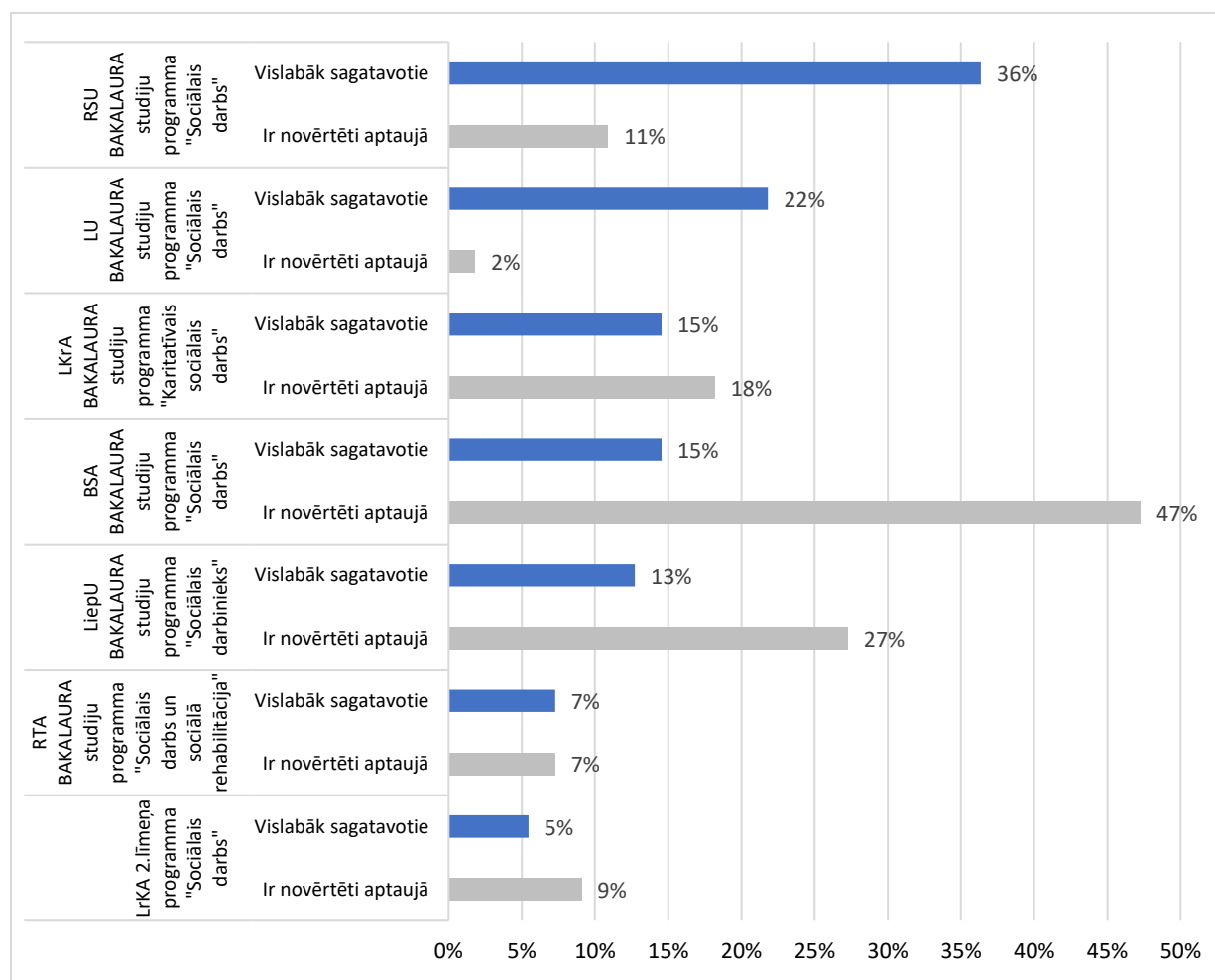
2.33. attēls. Darba devēju novērtējums, kuru 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu absolventi, viņuprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai, salīdzinājumā ar to, cik bieži viņi aptaujā vērtējuši attiecīgās studiju programmas absolventus, kas ir viņu darbinieki

n=55; ne vairāk kā 3 atbildes vienam respondentam par vislabāk sagatavotajiem; nebija ierobežots aptaujā vērtēto darbinieku skaits

2.34.attēlā sniegts darba devēju novērtējums, par to, kuru **bakalaura studiju programmu absolventi**, viņuprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai, salīdzinājumā ar to, cik bieži viņi aptaujā vērtējuši attiecīgās studiju programmas absolventus, kas ir viņu darbinieki. Kā redzams, ir četras studiju programmas, kur darba devēju vērtēto absolventu īpatsvars ir daudz augstāks par viņu kā darba tirgum gatavāko absolventu nosaukšanas biežumu. Tikai divām studiju programmām (RSU un LU bakalaura studiju programmām “Sociālais darbs”) šī proporcija ir pretēja, kas norāda uz šo studiju programmu absolventu augstāku kopējo popularitāti darba tirgū – viņus par kompetentākiem atzīst arī tie darba devēji, kas viņus nenodarbina. Protams, tas var norādīt arī uz situāciju, ka šie darbinieki ir agrāk iestādē vai organizācijā strādājuši, kas savukārt var nozīmēt, ka viņu kompetences ir ļāvušas atrast citu, iespējams, labāk apmaksātu, darbu, vai arī viņu pakļautībā strādā darbinieki, kuri iepriekšējā periodā ir absolvējuši minētās izglītības iestādes.

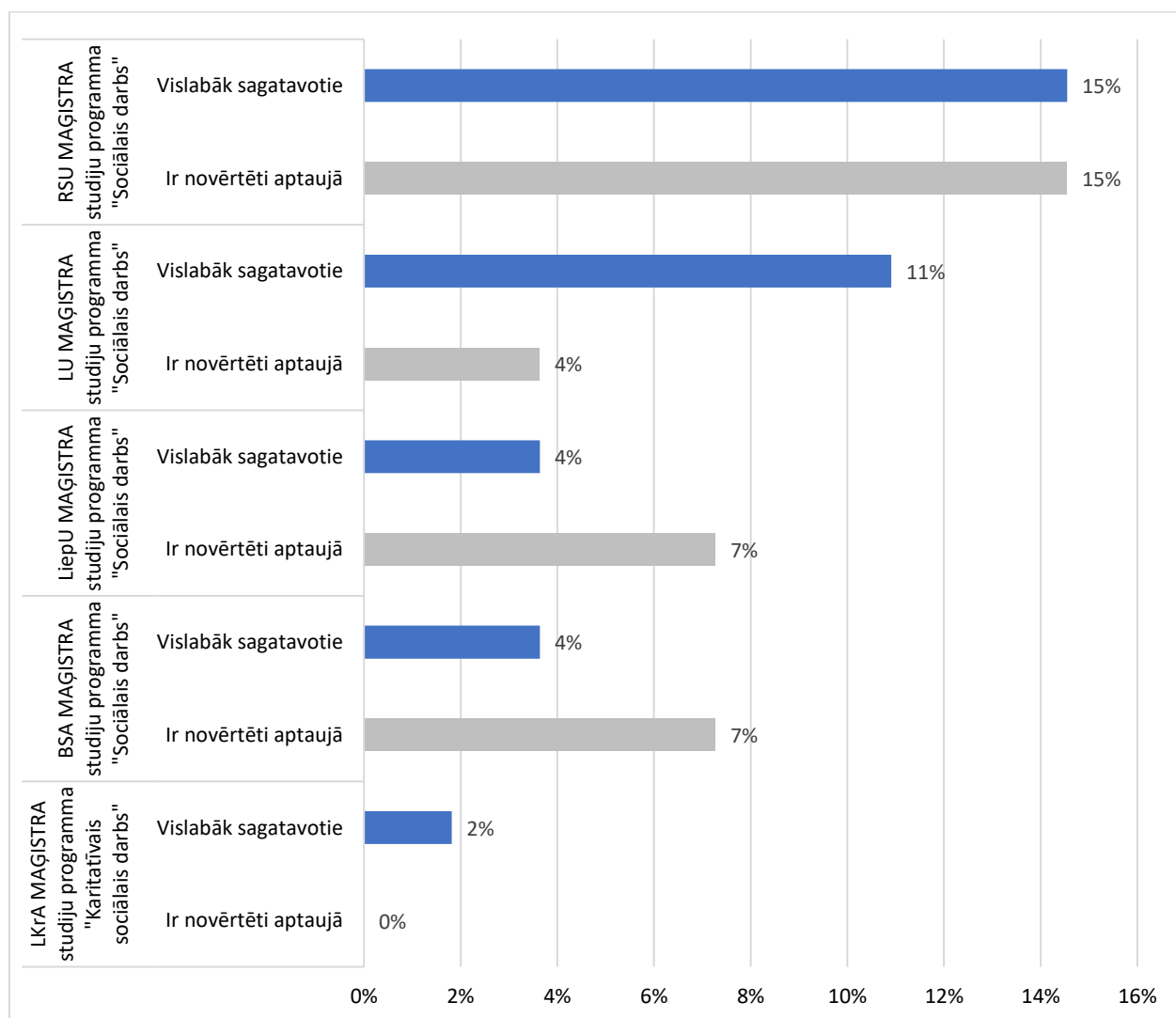
2.34. attēls. Darba devēju novērtējums, kuru bakalaura studiju programmu absolventi, viņuprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai, salīdzinājumā ar to, cik bieži viņi aptaujā vērtējuši attiecīgās studiju programmas absolventus, kas ir viņu darbinieki

n=55; ne vairāk kā 3 atbildes vienam respondentam par vislabāk sagatavotajiem; nebija ierobežots aptaujā vērtēto darbinieku skaits

2.35.attēlā sniegts darba devēju novērtējums, par to, kuru **maģistra studiju programmu absolventi**, viņuprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai, salīdzinājumā ar to, cik bieži viņi aptaujā vērtējuši attiecīgās studiju programmas absolventus, kas ir viņu darbinieki. Šeit ir divu studiju programmas, kur darba devēju vērtēto absolventu īpatsvars ir daudz augstāks par viņu, kā darba tirgum gatavāko, absolventu nosaukšanas biežumu. Divām studiju programmām (RSU un LU maģistra studiju programmām “Sociālais darbs”) šī proporcija ir otrāda, kas jau atkal norāda uz augstāku popularitāti darba tirgū.

2.35. attēls. Darba devēju novērtējums, kuru maģistra studiju programmu absolventi, viņuprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai, salīdzinājumā ar to, cik bieži viņi aptaujā vērtējuši attiecīgās studiju programmas absolventus, kas ir viņu darbinieki

n=55; ne vairāk kā 3 atbildes vienam respondentam par vislabāk sagatavotajiem; nebija ierobežots aptaujā vērtēto darbinieku skaits

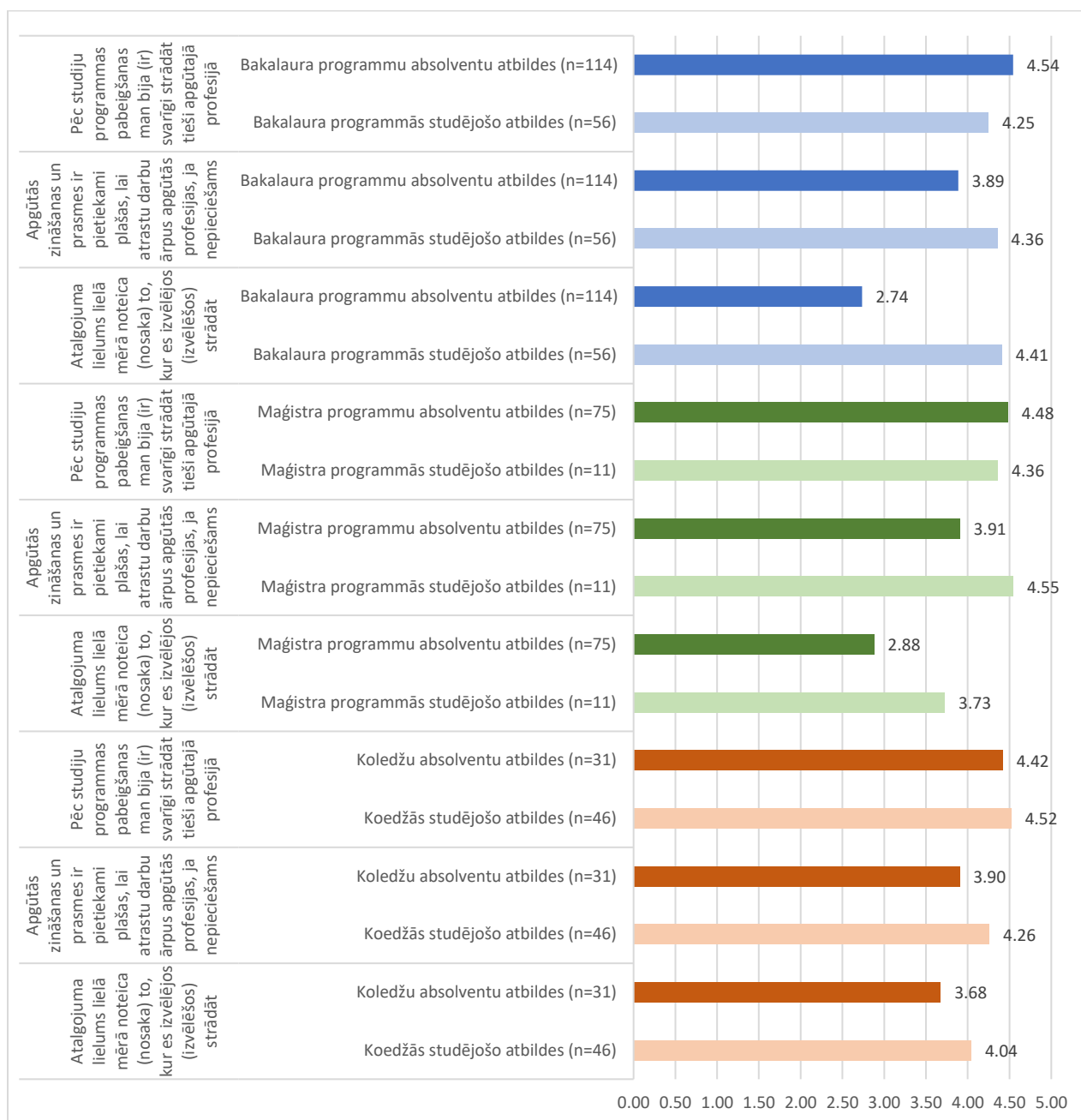
2.4. NODARBINĀTĪBAS IESPĒJU NOVĒRTĒJUMS PĒC SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVĒŠANAS

Noslēgumā apkopotas studentu un absolventu atbildes uz jautājumiem par nodarbinātības iespējām pēc studiju programmas absolvēšanas. Pozitīvi vērtējams, ka lielākā daļa abu respondentu grupas pārstāvju norāda, ka viņiem ir svarīgi strādāt tieši sociālo darbu (sk.2.36.attēlu). Atbildes saņemtas amplitūdā no 4,25 līdz 4,54. Vissvarīgāk profesijā strādāt ir bakalaura un maģistrantūras studiju programmu absolventiem, kas ir loģiski, jo aptaujāti tikai sociālajā darbā strādājošie. Visvājākā motivācija strādāt profesijā ir bakalaura studiju programmās studējošajiem.

Jautājot, vai atalgojuma lielums ir noteicošais faktors, izvēloties par labu darbam sociālā darba jomā, saņemtas atbildes amplitūdā no 2,74, ko min bakalaura studiju programmas studenti, līdz 4,41, ko min bakalaura studiju programmas absolventi. Ņemot vērā, ka aptaujā piedalās absolventi, kuri strādā sociālā darba jomā, tad loģiski, ka viņi norāda, ka atalgojums nav svarīgākais faktors darba vietas izvēlē par labu sociālajam darbam.

Visbeidzot – respondenti tika lūgti novērtēt, vai studiju laikā iegūtās kompetences ir pietiekamas, lai nepieciešamības gadījumā atrastu darbu ārpus apgūtās profesijas. Šajā jautājumā visa līmeņa studiju programmu absolventi ir skeptiskāki par studējošajiem, sniedzot ļoti līdzīgu vērtējumu. Atbildes saņemtas amplitūdā no 3,89, ko sniedz bakalaura studiju absolventi, līdz 4,55, ko sniedz maģistra studiju programmā studējošie.

2.36. attēls. Absolventu, kas strādā profesijā, un studējošo sniegtais nodarbinātības iespēju novērtējums

Salīdzinot studējošo un absolventu nodarbinātības iespēju novērtējumu 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu griezumā, kā redzams 2.4.tabulā, vissvarīgāk strādāt apgūtajā profesijā ir BSA 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālās palīdzības organizators” un LU PSK 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālā aprūpe” absolventiem, kā arī DMK 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas „Sociālā rehabilitācija” studentiem.

Apgūtās zināšanas un prasmes kā pietiekami plašas, lai atrastu darbu arī citā jomā, visaugstāk vērtē LU PSK1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālā aprūpe” absolventi un studenti. Šīs studiju programmas pārstāvjiem arī atalgojuma lielums ir noteicošais profesijas izvēlē.

1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas “Sociālā rehabilitācija” absolvents norāda, ka atalgojums ir neatbilstošs, tāpēc viņš strādā citā amatā, sociālajos projektos, kur gan atalgojums arī nav atbilstošs atbildībai un stresa līmenim, bet ir iespēja organizēt savu darba laiku.

2.4. tabula. 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu absolventu, kas strādā profesijā, un studējošo sniegtais nodarbinātības iespēju novērtējums studiju programmu griezumā

		Pēc studiju programmas pabeigšanas man bija (ir) svarīgi strādāt tieši apgūtajā profesijā		Apgūtās zināšanas un prasmes ir pietiekami plašas, lai atrastu darbu ārpus apgūtas profesijas, ja nepieciešams		Atalgojuma lielums lielā mērā noteica (nosaka) to, kur es izvēlējos (izvēlēšos) strādāt	
		Vidējais	n	Vidējais	n	Vidējais	n
LU PSK1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma „Sociālā aprūpe”	Absolventi	5,00	3	5,00	3	4,00	3
	Studējošie	4,72	18	4,56	18	4,28	18
DMK 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma „Sociālā aprūpe”	Absolventi	5,00	1	4,00	1	5,00	1
	Studējošie	4,19	16	3,94	16	3,94	16
BSA 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma „Sociālās palīdzības organizators”	Absolventi	5,00	2	3,00	2	5,00	2
	Studējošie	N/D	0	N/D	0	N/D	0
RTA 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma “Sociālais rehabilitētājs”r	Absolventi	5,00	1	3,00	1	2,00	1
	Studējošie	N/D	0	N/D	0	N/D	0
LU PSK1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma „Sociālā rehabilitācija”	Absolventi	4,26	23	3,87	23	3,57	23
	Studējošie	4,50	6	4,33	6	4,00	6
DMK 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma „Sociālā rehabilitācija”	Absolventi	4,00	1	4,00	1	3,00	1
	Studējošie	4,83	6	4,17	6	3,67	6

Salīdzinot **studējošo un absolventu nodarbinātības iespēju novērtējumu bakalaura studiju programmu griezumā**, kā redzams 2.5.tabulā, vissvarīgāk strādāt apgūtajā profesijā ir RTA bakalaura studiju programma „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” pārstāvjiem (gan studentiem, gan absolventiem), kam seko LKrA 2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma “Sociālais darbs” absolventi un LiepU bakalaura studiju programma „Sociālais darbinieks” studenti. Savukārt vismazsvarīgāk tas ir RSU un LU bakalaura studiju programmas pārstāvjiem.

Komentējot savas atbildes, studenti min, ka studiju programma izvēlēta tieši tādēļ, ka bijusi vēlme šajā profesijā strādāt. Tāpat minēts, ka tieši studiju prakses laikā iespējams iegūt izpratni par to, vai izvēlēta profesija tiešām ir tā, kurā gribētos strādāt. Vairāki studenti norāda, ka jau studiju laikā sākuši strādāt sociālā darba jomā vai pat strādājuši sociālo darbu jau pirms studiju

uzsākšanas. Šis aspekts jāņem vērā, analizējot studiju programmu ietvaros iegūto zināšanu un prasmju kvalitāti, jo daži studenti šīs kompetences paralēli apgūst arī darba vietā.

Bieži vien pēc studiju praksēm studenti paliek strādāt sociālo darbu. Tai pašā laikā tiek minēts arī tas, ka studenti strādā sociālo darbu, bet nav pārliecības, ka šis būs mūža darbs.

Kāds absolvents min, ka pēc augstskolas absolvēšanas plāno palikt strādāt iepriekšējā profesijā, jo atalgojums sociālajā darbā nav konkurētspējīgs. Cits min: „Darbs patīk, bet attieksme, kas ir pret sociālajiem darbiniekiem, liek domāt par pašcieņu un profesijas maiņu. Atalgojums arī ir noteicošs, tādā riska pakāpē, kādā strādājam mēs, sociālie darbinieki, atalgojums ir nepietiekams... varētu vismaz obligāto veselības apdrošināšanu piešķirt bez maksas, jo darba ikdiena ir visai krāšņa.”

Absolventu skatījumā LKrA bakalaura studiju programmas „Karitatīvais sociālais darbs”, kā arī RTA bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” ietvaros studenti apguvuši pietiekami plašas zināšanas un prasmes, lai atrastu darbu arī citā jomā. Savukārt studenti šai kritērijā augstāko vērtējumu dod RSU un LiepU īstenotajām studiju programmām.

Vairāki bakalaura studiju programmas absolventi min, ka nav meklējuši darbu citā jomā, bet ir pārliecināti, ka ar iegūtajām kompetencēm spētu atrast un kvalitatīvi strādāt arī citās profesijās. Citi, lai arī strādā profesijā, dažādu projektu ietvaros strādājuši arī citās profesijās. Tai pašā laikā ir absolventi, kuri uzskata, ka ar iegūto izglītību varētu strādāt tikai vienkāršās profesijās, kur nav nepieciešama speciāla izglītība.

Gan studenti, gan absolventi norāda, ka sociālajā darbā apgūtās kompetences palīdz atrast darbu profesijās, kas saistītas ar pakalpojumu sniegšanu klientiem.

Strādājot sociālo darbu, kāda absolvente izjutusi digitālo un analītisko prasmju trūkumu, īpaši šobrīd, kad notiek attālināts darbs. Ja lielākajās pilsētās ir struktūrvienības, kas kaut ko pēta, analizē, plāno, tad mazajās pašvaldībās un iestādēs tas jādara pašiem sociālajiem darbiniekiem.

Atalgojuma lielums ir noteicošāks profesijas izvēlē RTA un LiepU īstenoto studiju programmu studentiem, kā arī LKrA abu īstenoto studiju programmu absolventiem, mazāk – pārējo studiju programmu pārstāvjiem. Daudzi min, ka tas nav primārais kritērijs, tas ir sirdsdarbs, kas jādara ar dvēseli. Un, ja šī profesija tiešām ir sirdij tuva, tad atalgojums ir tikai otrajā vietā. Tai pašā laikā tiek norādīts, ka, lai šai sirdsdarbā strādātu un pienācīgi arī nopelnītu, ir sociālie darbinieki, kuri darbu atraduši ārzemēs. Kādam svarīgāka par atalgojumu ir darba kolektīva atmosfēra un kolēģu atvērtība inovācijām nozarē, citam – iespējas strādāt valsts vai pašvaldības iestādē, kas sniedz dažādas garantijas un drošību. Tai pašā laikā ir studenti, kuri strādā labāk apmaksātā jomā ar cerību, ka kādreiz varēs strādāt arī sociālo darbu.

Kāds absolvents norāda, ka nauda nav galvenais, svarīgāk domāt par profesijas prestižu, kas ir zems, līdz ar to arī atalgojums ir neadekvāts.

2.5. tabula. Bakalaura studiju programmu absolventu, kas strādā profesijā, un studējošo sniegtais nodarbinātības iespēju novērtējums studiju programmu griezumā

		Pēc studiju programmas pabeigšanas man bija (ir) svarīgi strādāt tieši apgūtajā profesijā		Apgūtās zināšanas un prasmes ir pietiekami plašas, lai atrastu darbu ārpus apgūtās profesijas, ja nepieciešams		Atalgojuma lielums lielā mērā noteica (nosaka) to, kur es izvēlējos (izvēlēšos) strādāt	
		Vidējais	n	Vidējais	n	Vidējais	n
RTA BAKALAURA studiju programma „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija”	Absolventi	4,86	7	4,29	7	2,57	7
	Studējošie	4,50	6	4,17	6	4,50	6
LKrA 2.līmeņa profesionālā augstākās izglītības programma „Sociālais darbs”	Absolventi	4,75	8	3,88	8	2,88	8
	Studējošie	N/D	0	N/D	0	N/D	0
BSA BAKALAURA studiju programma „Sociālais darbs”	Absolventi	4,72	29	3,48	29	2,66	29
	Studējošie	N/D	0	N/D	0	N/D	0
LKrA BAKALAURA studiju programma „Karitatīvais sociālais darbs”	Absolventi	4,67	3	4,67	3	2,67	3
	Studējošie	N/D	0	N/D	0	N/D	0
LiepU BAKALAURA studiju programma „Sociālais darbinieks”	Absolventi	4,62	45	4,16	45	3,00	45
	Studējošie	4,67	24	4,50	24	4,42	24
RSU BAKALAURA studiju programma „Sociālais darbs”	Absolventi	4,06	16	3,69	16	2,44	16
	Studējošie	2,88	8	4,75	8	4,38	8
LU BAKALAURA studiju programma „Sociālais darbs”	Absolventi	3,67	6	3,50	6	2,00	6
	Studējošie	4,18	17	4,00	17	4,35	17

Salīdzinot studējošo un absolventu nodarbinātības iespēju novērtējumu maģistra studiju programmu griezumā, kā redzams 2.6.tabulā, visaugstāko vērtējumu visos jautājumos snieguši BSA maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventi un LiepU maģistra studiju programmas „Sociālais darbinieks” studenti.

Arī maģistri norāda, ka ir viegli atrast darbu citā jomā, jo studiju programmā iegūts plašs zināšanu apjoms. Ne viens vien sociālā darba maģistrs min, ka darba gaitas sociālajā jomā uzsācis jau pirms studiju uzsākšanas vai studiju laikā. Iegūtais maģistra grāds devis lielāku pārliecību par savu darbu un paaugstinājis konkurētspēju darba tirgū.

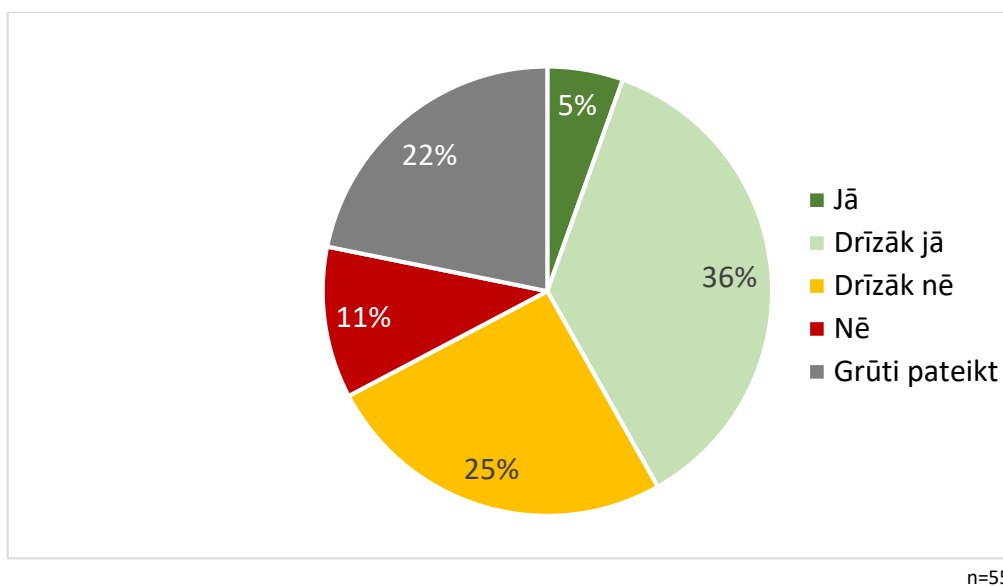
2.6. tabula. Maģistra studiju programmu absolventu, kas strādā profesijā, un studējošo sniegtais nodarbinātības iespēju novērtējums studiju programmu griezumā

		Pēc studiju programmas pabeigšanas man bija (ir) svarīgi strādāt tieši apgūtajā profesijā		Apgūtās zināšanas un prasmes ir pietiekami plašas, lai atrastu darbu ārpus apgūtajā profesijas, ja nepieciešams		Atalgojuma lielums lielā mērā noteica (nosaka) to, kur es izvēlējos (izvēlēšos) strādāt	
		Vidējais	n	Vidējais	n	Vidējais	n
LKrA MAĢISTRA studiju programma „Karitatīvais sociālais darbs”	Absolventi	5,00	1	5,00	1	4,00	1
	Studējošie	N/D	0	N/D	0	N/D	0
BSA MAĢISTRA studiju programma „Sociālais darbs”	Absolventi	4,87	15	4,27	15	3,07	15
	Studējošie	5,00	1	5,00	1	5,00	1
LiepU MAĢISTRA studiju programmu „Sociālais darbinieks”	Absolventi	4,58	26	3,92	26	2,88	26
	Studējošie	5,00	6	5,00	6	4,00	6
RSU MAĢISTRA studiju programma „Sociālais darbs”	Absolventi	4,38	16	4,13	16	3,06	16
	Studējošie	3,75	4	4,50	4	3,50	4
LU MAĢISTRA studiju programma „Sociālais darbs”	Absolventi	4,06	17	3,29	17	2,47	17

2.5. DARBA DEVĒJU SADARBĪBA AR STUDIJU PROGRAMMU ĪSTENOTĀJIEM PROGRAMMU PILNVEIDĒ

Nemot vērā, ka studiju procesa pilnveidei būtu jābūt saistītai ar tās atbilstību profesionālās jomas darba devēju vajadzībām, darba devēji tiek pieaicināti gan studiju programmu izvērtēšanā, gan rekomendāciju izstrādē. Studiju programmu direktori intervijās vairākkārt norāda, ka ne visiem izveidojusies veiksmīga sadarbība ar darba devējiem, jo viņi neesot ieinteresēti. Līdz ar to darba devējiem tika jautāts, vai viņi vēlētos piedalīties augstākās izglītības iestāžu sociālā darba studiju programmu pilnveidošanā, tādējādi nodrošinot to atbilstību darba tirgum. Kā redzams 2.37.attēlā, tad pārliecinošu apstiprinājumu sniedz tikai 5% aptaujāto darba devēju. Tai pašā laikā 36% respondentu sniedz atbildi – drīzāk jā. Protams, būtu svarīgi izzināt iemeslus, kādēļ tikai 5% darba devēju noteikti piekristu sadarbībai. Iespējams, nepieciešams uzrunāt darba devējus, izklāstīt tiem skaidrus sadarbības uzdevumus, kā arī norādīt viņu potenciālo ieguldījumu. Tad, iespējams, būtu daudz vieglāk atrast sadarbības partnerus. Bieži vien mācību iestādes ir tās, kuras kaut ko vēlas no darba devējiem – prakses vietu nodrošināšanu, iesaistīšanos diplomdarbu aizstāvēšanas un eksāmenu komisijās, bet minimāli domā par to, kā var palīdzēt darba devējam, lai sadarbība veidotos abpusēji izdevīga.

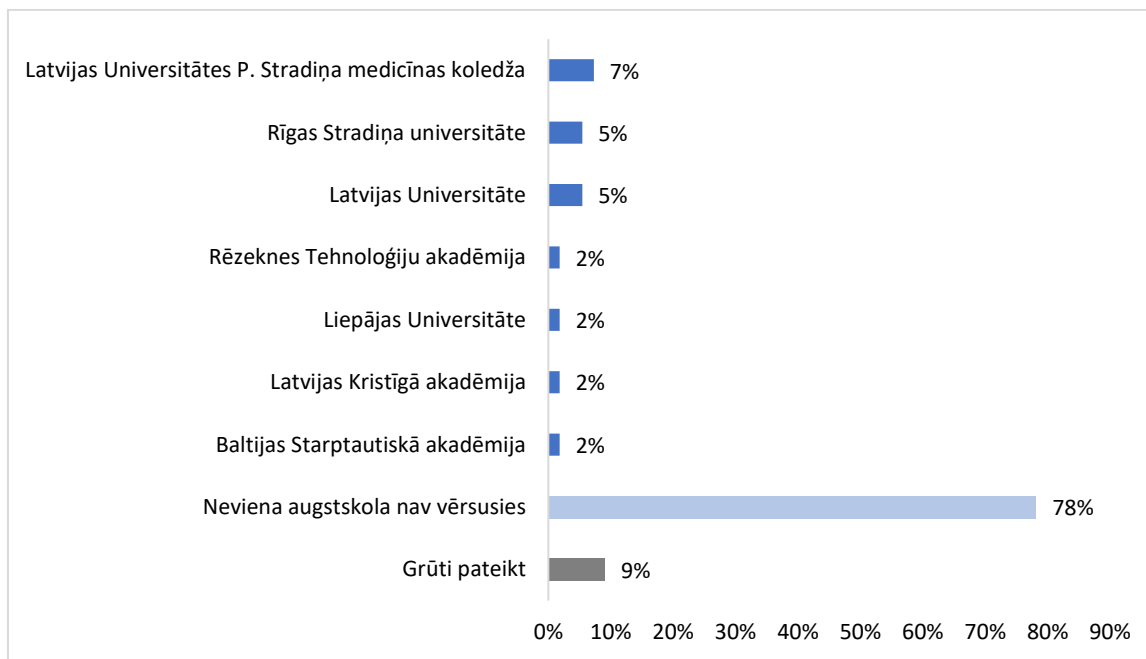
2.37.attēls. Darba devēju atbildes uz jautājumu, vai viņi vēlētos piedalīties augstskolu/koledžu sociālā darba studiju programmu pilnveidošanā, tādējādi nodrošinot to atbilstību darba tirgum

Jautājot, kuras mācību iestādes ir vērsušās pie darba devējiem, lai noskaidrotu viedokli par sociālā darba studiju programmas saturu un tās atbilstību darba tirgum, 78% darba devēju norāda, ka neviena mācību iestāde nav viņus uzrunājusi. Uzskaitot augstskolas un koledžas, kuras ir vērsušās pie darba devējiem, visbiežāk minēta LU P. Stradiņa medicīnas koledža, kam seko RSU un LU. Šeit gan jāņem vērā, ka aptaujāto institūciju vadītāji mainās un tas nenozīmē,

ka viņu iestāde nav bijusi uzrunāta, pirms viņš stājies vadītāja amatā. Tāpat aptaujāti tika struktūrvienību vadītāji, kuri varbūt nav informēti par sadarbību ar augstākās izglītības iestādēm.

2.38.attēls. Darba devēju atbildes uz jautājumu, vai pēdējo 3 gadu laikā pie viņiem ir vērsies kādas augstskolas/koledžas pārstāvis, lai noskaidrotu viedokli par sociālā darba studiju programmas saturu un tās atbilstību darba tirgum (ja jā, tad kuru augstskolu/ koledžu pārstāvji vērsušies)

n=55; viens respondents drīkstēja nosaukt vairākas augstskolas/koledžas

2.6. SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU DOCĒTĀJU APMIERINĀTĪBAS AR DARBU NOVĒRTĒJUMS

Studiju programmu docētāju apmierinātības ar darbu aptauja balstīta uz Pola Spektora testu⁵⁰, to gan modificējot atbilstoši akadēmiskajai videi un studiju programmu direktoru intervijās paustajai aktualitātei - ieviešot jaunas skalas un atsakoties no nerelevantajām. Līdz ar to jautājumi aptver šādus blokus:

- apmierinātība ar karjeras iespējām;
- apmierinātība ar darba vidi un materiāli tehnisko nodrošinājumu;
- savstarpējā sadarbība ar kolēģiem;
- profesionālās pilnveides iespējas;
- apmierinātība ar darba saturu,
- apmierinātība ar darbu ar studentiem;
- apmierinātība ar atalgojumu.

Vērtējot studiju programmu docētāju apmierinātību kopumā par darbu visos pētījumā aplūkotos studiju līmeņos, redzams, ka vidējais vērtējums saņemts robežās no 0,60 līdz 0,87 punktiem. Visaugstāk novērtēta sadarbība ar studiju programmas kolēģiem, kam seko apmierinātība ar darba saturu un darbu ar studentiem, kas ir studiju procesu vistiešāk ietekmējošie kritēriji, kuri tiek vērtēti visaugstāk. Kā skaidrojums varētu būt tas, ka pasniedzēju darbā ir diezgan strikti nodalītas katra docētāja darba robežas, ko ietekmē lekciju, nodarbību saturs, līdz ar to neradot lielas domstarpības kolēģu starpā. Tāpat par lekciju saturu, izmantotajām metodēm lielā mērā atbildīgs pats lektors.

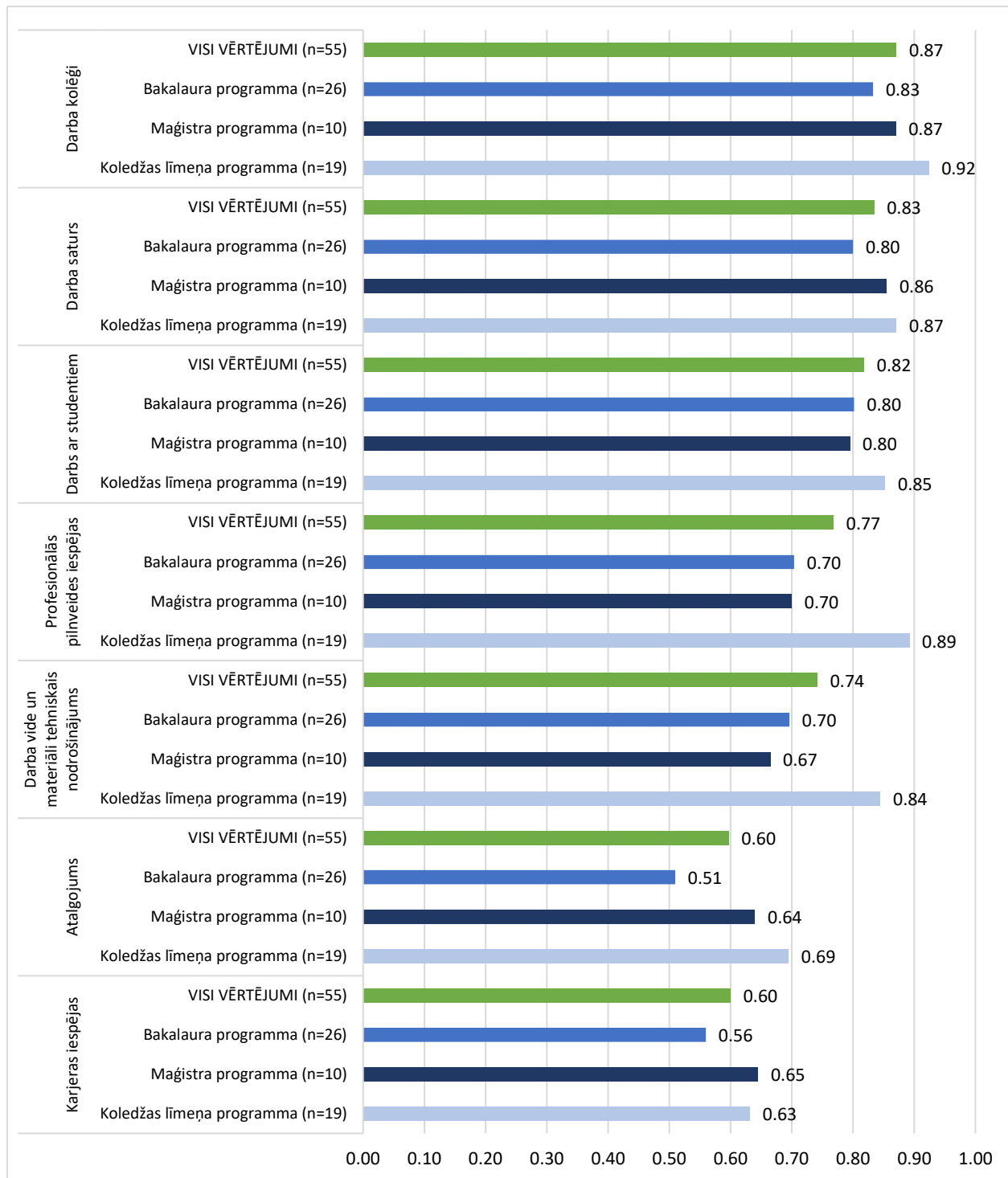
Savukārt ar darba saturu mazāk saistītie kritēriji novērtēti zemāk (skatīt 2.39.attēlu). Visneapmierinātākie pasniedzēji ir ar karjeras iespējām, kas, protams, akadēmiskās iestādēs ir ļoti likumsakarīgi, īpaši jau, runājot par ārštata darbiniekiem, kuri ir profesionāļi sociālajā darbā. Nākamais zemāk novērtētais kritērijs ir atalgojums. Pētniekiem nav pieejami finanšu rādītāji un nav iespējams salīdzināt atalgojumu dažādās mācību iestādēs, bet no intervijām ar studiju programmu direktoriem bija nojaušams, ka tas ir ļoti līdzīgs visās mācību iestādēs, arī privātajās.

Ar nelieliem izņēmumiem visapmierinātākie ir 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu docētāji, tikai karjeras iespējas viņi vērtē zemāk par maģistrantūras studiju programmu pārstāvjiem. Savukārt vislielāko neapmierinātību izrādījuši bakalaura studiju programmu docētāji, tikai kritēriju „apmierinātība ar darba vidi un materiāli tehnisko nodrošinājumu” vērtējot augstāk par maģistra studiju programmu kolēģiem. Visu studiju līmeņu docētāju apmierinātības rādītāji sadalījumā pa kritēriju grupām ir ļoti līdzīgi, vienīgi 1. līmeņa

⁵⁰ Spector, P. E. 1997. Job satisfaction: Application, assessment, causes, and consequences. Thousand Oaks, CA.: Sage.

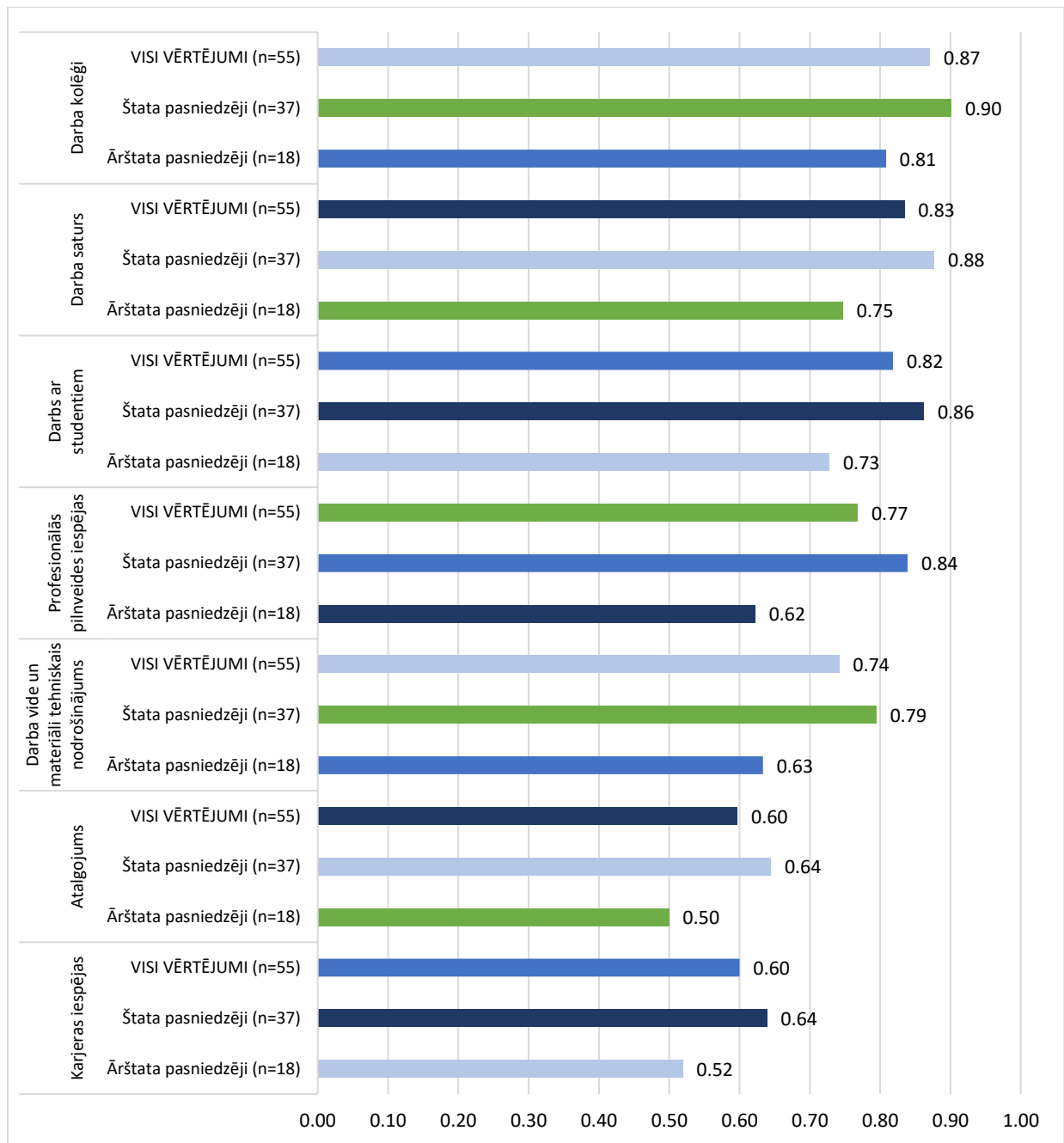
profesionālās augstākās izglītības studiju programmu pārstāvji otro augstāko vērtējumu devuši kritērijam “profesionālās pilnveides iespējas”.

2.39. attēls. Docētāju apmierinātība ar darbu dalījumā pa studiju līmeņiem

Skalas veidotas no 4 apgalvojumiem. Rezultāti transformēti skalā no 0 līdz 1.

2.40. attēls. Docētāju apmierinātība ar darbu dalījumā pa darba līgumu formām

Skalas veidotas no 4 apgalvojumiem. Rezultāti transformēti skalā no 0 līdz 1.

Analizējot pasniedzēju apmierinātību dalījumā pa darba līgumu formām, redzams, ka pieaicinātie pasniedzēji ir mazāk apmierināti ar darbu nekā pastāvīgie darbinieki, un šīs atšķirības bieži vien ir diezgan krasas. Kā redzams 2.40.attēlā, viskrasākās atšķirības ir kritērijā “apmierinātība ar karjeras iespējām”, kas arī saprotams, jo daudzi profesionālās pilnveides pasākumi bieži vien

pieejami tikai pastāvīgā darbā strādājošiem. Tāpat piesaistītajiem lektoriem daudz grūtāk savienot profesionālās pilnveides pasākumus akadēmiskajā jomā ar pamatdarbu.

2.7.tabula. Pasniedzēju apmierinātība ar darbu dalījumā pa studiju programmām

	Darba kolēģi	Darba saturs	Darbs ar studentiem	Profesionālās pilnveides iespējas	Darba vide un materiāli tehniskais nodrošinājums	Atalgojums	Karjeras iespējas
LU PSK 1.līmeņa profesionālā augstākās izglītības studiju programma „Sociālā aprūpe” (n=7)	0,94	0,91	0,86	0,95	0,88	0,79	0,69
LU PSK 1.līmeņa profesionālā augstākās izglītības studiju programma „Sociālā rehabilitācija” (n=7)	0,94	0,89	0,86	0,91	0,86	0,83	0,70
LiepU profesionālā MAĢISTRA studiju programma „Sociālais darbs” (n=6)	0,93	0,92	0,88	0,82	0,73	0,69	0,72
LiepU profesionālā BAKALaura studiju programma „Sociālais darbinieks” (n=12)	0,87	0,89	0,88	0,75	0,75	0,58	0,66
RTA 1.līmeņa profesionālā augstākās izglītības studiju programma „Sociālais rehabilitētājs” (n=5)	0,89	0,80	0,83	0,78	0,77	0,37	0,45
LU profesionālā MAĢISTRA studiju programma „Sociālais darbs” (n=3)	0,85	0,83	0,70	0,53	0,63	0,55	0,57
LU profesionālā BAKALaura studiju programma „Sociālais darbs”(n=5)	0,78	0,74	0,70	0,63	0,60	0,54	0,56
RTA profesionālā BAKALaura studiju programma „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” (n=8)	0,83	0,73	0,76	0,69	0,68	0,40	0,43
RSU profesionālā BAKALaura studiju programma „Sociālais darbs” (n=1)	0,65	0,60	0,75	0,60	0,70	0,35	0,35
BSA profesionālā MAĢISTRA studiju programmā „Sociālais darbs” (n=1)	0,60	0,55	0,55	0,50	0,40	0,60	0,45

Skalas veidotas no 4 apgalvojumiem. Rezultāti transformēti skalā no 0 līdz 1.

Izpētes rezultātu analīzē ņemts vērā aptaujāto respondentu skaits un neproporcionālā studiju programmu dalībnieku (pasniedzēju, absolventu, studējošo) pārstāvniecība tiešsaistes aptaujās, respondentu atšķirīgās gaidas un profesijas izvēles priekšnosacījumi. Var secināt, ka ikvienai studiju programmai ir gan savas stiprās puses, labi profesionāli akcenti, gan pilnveides iespējas kā saturiski, tā no studiju procesa organizācijas viedokļa. Veiktā analīze dod iespēju izteikt pieņēmumu, ka **visos vērtējumos, neatkarīgi no tā, vai tos snieguši studējošie, absolventi, darba devēji vai pasniedzēji, liela nozīme ir četriem būtiskiem faktoriem, kas satur ziņā ir atšķirīgi katras mērķa grupas pārstāvjiem: respondenta pieredze, attiecīgās studiju programmas uztvere, respondenta gaidas attiecībā uz studiju programmas saturu un īstenošanu, kā arī sociālā darba prakses realitāte.**

Secinājumi un priekšlikumi par visām sociālā darba jomas studiju programmām, balstoties iegūto datu analīzē un atbilstoši studiju līmenim, sniegti nākošajās lappusēs, raksturojot EFQM modeļa kritēriju “Studiju programmu saturs”.

SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI

Izmantojot EFQM modeli kā pētījuma metodoloģijas pamatu, arī gala secinājumus par izglītības kvalitāti sociālā darba jomas studiju programmās un no tiem izrietošus priekšlikumus sociālā darba jomas studiju programmu satura pilnveidei, pētnieki izvēlējušies strukturēt atbilstoši EFQM modeļa sastāvadlām. Atbilstoši katram no EFQM modeļa kritērijiem seko secinājumi par situāciju sociālā darba jomas izglītībā un treknrakstā ir izcelti priekšlikumi. Priekšlikumiem ir adresāti, kas ir pašas augstākās izglītības iestādes - augstskolas vai koledžas, kuras īsteno studiju virziena “Sociālā labklājība” studiju programmas, kā arī valsts pārvaldes iestādes – IZM, kā augstākās izglītības politikas veidotāja un ieviesēja, un LM, kā nozares ministrija un sociālā darba politikas veidotāja un ieviesēja.

Kritērijs LĪDERVADĪBA (Kvalitātes vadība un normatīvais ietvars)

Izvērtējuma rezultāti liecina, ka visas studiju programmas atbilst formālajām prasībām, kuras noteiktas normatīvajos aktos un profesiju standartos. Praktiski visu studiju programmu misija, vīzija vai mērķi sasaucas ar studiju virziena “Sociālā labklājība” mērķiem un ir vērsti uz Latvijas un starptautiskajā telpā konkurētspējīgu sociālā darba speciālistu sagatavošanu, ko veic motivēti, radoši, darba tirgū pieprasīti, uz pētniecību, zinātnei, inovācijām orientēti docētāji. Tomēr normatīvās prasības ne vienmēr ļauj pietiekoši elastīgi reaģēt uz sociālās realitātes vajadzību dinamiku, tādēļ augstākās izglītības iestādēm nepieciešams tālredzīgi plānot un regulāri pārskatīt plānus, lai spētu sabalansēt savu vīziju ar to, kādam būtu jābūt studiju programmu saturam atbilstoši profesijas attīstības izmaiņām un darba tirgus prasībām, saskaņojot to ar normatīvo aktu prasībām.

Šī procesa reglamentēšanai un regulēšanai visas augstākās izglītības iestādes ir izstrādājušas savu kvalitātes politiku, kura balstās katras konkrētās augstākās izglītības iestādes attīstības stratēģijā un tajā noteiktajām vērtībām. Kvalitātes vadības sistēmās ir izveidotas procedūras, kas reglamentē studiju programmu veidošanu, licencēšanu un akreditāciju. Pamatojoties uz izmaiņām studiju virziena “Sociālā labklājība” akreditācijā, augstākās izglītības iestādes ir izstrādājušas normatīvo dokumentu bāzi (procedūras, noteikumi), kas palīdz ieviest gan jaunus studiju virzienus, gan jaunas studiju programmas. Atsevišķas procedūras nosaka gan studiju kursu, gan studiju plānu sagatavošanu, apstiprināšanu un izmaiņu vadību. Ir izveidotas procedūras, kuras reglamentē nodarbību ikgadējo studiju plānu izveidi un to izmaiņu vadību, kā arī nodarbību sarakstu sagatavošanu un izmaiņu vadību, kā arī procedūras, kas reglamentē studiju procesu - uzņemšanu, studiju gaitu, prakses, apmaiņas ERASMUS+ studiju iespējas, gala/valsts pārbaudījumus. Ir izveidotas procedūras mācībspēku novērtēšanai, studentu vispārējās apmierinātības aptaujas, absolventu un darba devēju viedokļu noskaidrošanas instrumenti. Pārsvārā kvalitātes vadības dokumentācija ir publiski pieejama un augstākās izglītības iestāžu

mājas lapās viegli atrodama, tomēr atsevišķos gadījumos izvērtējuma gaitā konstatēts, ka kvalitātes rokasgrāmatas un citi dokumenti nav publiski pieejami.

Kvalitātes pilnveidošanas nolūkā vairākās augstākās izglītības iestādēs ir izveidotas speciālās padomes, piemēram, RSU “Sociālās labklājības” studiju virziena kvalitātes padome. Tajās ir pārstāvēti mācībspēki, studējošie, absolventi un darba devēji. Šīs padomes kompetencē ir tādi jautājumi kā sociālā darba studiju programmas satura aktualizēšana, studējošo aptauju par sociālā darba studijām rezultātu analīze, bibliotēkas resursu pilnveidošana sociālā darba studiju programmu nodrošināšanā, darbs pie studiju kursu aprakstu veidošanas un aktualizēšanas, aktualitātes sociālā darba izglītībā, docētāju uzdevumi mācību un metodiskajā darbā un, zinātniskajā pētniecībā. Šāda prakse vērtējama kā ļoti pozitīvs studiju programmu īstenošanas, kontroles un pilnveides mehānisms un liecina par augstākās izglītības iestādes kvalitātes politikas virzību uz misijas īstenošanu, ilgtspējīgu attīstību un stratēģisko mērķu sasniegšanu, nodrošinot kvalitatīvu, standartiem un normatīvo aktu prasībām, kā arī mūsdienu profesionālajām vajadzībām, atbilstošu studiju procesu un zinātnisko darbību.

Lai nodrošinātu studiju kvalitātes uzraudzību, augstākās izglītības iestādes reizi gadā veic studiju virziena “Sociālā labklājība” pašnovērtējumu, kas ietver arī SVID analīzi. Lai arī pašnovērtējuma ziņojumos ir iekļauta ļoti vispusīga informācija, bieži vien tā ir virspusīga faktu konstatācija un tai nav padziļinātas analīzes un konkrēta pilnveides plāna. Nereti pašnovērtējuma ziņojumos un SVID analīzēs neatspoguļojas studentu, absolventu, darba devēju un mācībspēku, arī prakšu vadītāju, viedoklis, lai gan viņu aptaujas ir plānotas katru gadu. Tāpat bažas rada fakts, ka nereti pašnovērtējumos iekļautās SVID analīzes ir ļoti vispārīgas, neveicot studiju satura, tā īstenošanas analīzi, bet gan lielā mērā ir saistītas ar resursu izvērtējumu. Bieži SVID analīzē ir minētas problēmas, kurām nav piedāvāti risinājumi. Visbiežāk tās ir strukturālas problēmas, piemēram, profesijas zemais prestižs un atalgojums, kas atspoguļojas studējošo motivācijas problēmās vai reģionālā nevienlīdzība resursu pieejamībā, nav atrisināmas vienas studiju programmas ietvaros, bet gan iesaistoties sociālā darba nozares praktiķiem un citu studiju programmu pārstāvjiem, tādejādi attīstot starpaugstskolu sadarbību.

1. priekšlikums augstākās izglītības iestādēm. Lai uzlabotu studiju programmu kvalitātes nodrošināšanu, veikt jēgpilnu studiju procesa īstenošanā un ietekmēšanā iesaistīto pušu (studējošo, absolventu, darba devēju, docētāju, prakšu vadītāju) viedokļa noskaidrošanu, pilnvērtīgu analīzi un rīcības plāna izstrādi konstatēto nepilnību novēršanai vai jaunu vajadzību apmierināšanai.

1. priekšlikums IZM. Radīt priekšnoteikumus - izstrādāt vienotas prasības, lai visi studiju programmu īstenošanu reglamentējošie dokumenti būtu publiski pieejami augstākās izglītības iestādes mājas lapā, tādejādi nodrošinot visu interesentu, arī potenciālo studētgrībētāju informētību.

Kritērijs POLITIKA UN STRATĒGIJA

Kopumā visu augstākās izglītības iestāžu studiju virziena “Sociālā labklājība” stratēģijas, kopīgie mērķi un uzdevumi balstās katras augstskolas un koledžas darbības un attīstības stratēģijās un pamatojas uz stratēģiskajiem ES un Latvijas plānošanas dokumentiem. Izvērtējuma gaitā konstatēts, ka augstākās izglītības iestādes par studiju virziena “Sociālā labklājība” attīstības un realizācijas mērķiem, galvenokārt, izvirza daudzveidīgas pētniecības, studiju un inovatīvo darbību izmantošanu, kā arī studijas, kas nodrošina starptautiski atzītu augstāko izglītību. Lai arī studiju virzienu “Sociālā labklājība” akreditācijā iesaistītie eksperti nereti iesaka studiju virziena mērķos akcentēt pētniecību un inovācijas, tomēr šādiem mērķu formulējumiem pietrūkst sasaistes ar sociālā darba praksi, ņemot vērā, ka visas izvērtējumā iekļautās studiju programmas ir profesionālās studiju programmas. Tāpat raksturīgi, ka reģionālās augstākās izglītības iestādes savos stratēģiskajos mērķos iekļauj reģionālā darba tirgus un iedzīvotāju sociālās vajadzības, tomēr izvērtējuma rezultāti liecina, ka augstskolām un koledžām nav skaidra rīcības plāna šo vajadzību izzināšanai. Salīdzinot studiju programmu mērķus pa līmeņiem, jāatzīst, ka visām 1. līmeņa un bakalaura studiju programmām mērķi un uzdevumi formulēti pietiekoši skaidri, konkrēti iezīmējot studiju saturu un studējošo potenciālo darbības saturu pēc studiju programmas apgūšanas. Savukārt, maģistra studiju programmu mērķi nedod skaidru atbildi, kādēļ studentam būtu jāapgūst šī studiju programma, kādi būs viņa ieguvumi un kādas būs darbības perspektīvas darba tirgū pēc maģistra grāda iegūšanas.

2. priekšlikums augstākās izglītības iestādēm. Lai uzlabotu studiju programmu sasaisti ar profesijas saturu un pietuvinātu studiju virziena „Sociālā labklājība” mērķus sociālā darba profesionālajiem mērķiem, papildināt studiju virziena stratēģiskos mērķus, ņemot vērā sociālā darba profesijas vajadzības.

2. priekšlikums LM sadarbībā ar IZM. Ņemot vērā, ka studiju virziena “Sociālā labklājība” maģistra studiju programmu mērķi formulēti pārāk vispārīgi, nedodot šo studiju programmu nepieciešamības pamatojumu, nozares ministrijai sadarbībā ar IZM rast iespēju nodrošināt augstākās izglītības iestādēm metodisko vadību maģistra studiju programmu mērķtiecīguma izvērtēšanā un maģistra studiju programmu satura pilnveidošanā.

Kritērijs CILVĒKRESURSI

Izvērtējuma rezultāti liecina, ka visās studiju programmās ir pietiekoši skaidri definēts studiju programmas īstenošanai nepieciešamais personāls un prasības tam. Jāatzīmē, ka prasības personālam ir kopīgas visai augstākās izglītības iestādei, arī attiecībā uz profesionālo jomu un pieredzi jomā, tādēļ studiju programmu direktoru darbības atbilstošu docētāju piesaistē ir visas augstskolas vai koledžas reglamentētas. Tomēr augstāko izglītības iestāžu kopējā cilvēkresursu politika nenosaka konkrētu pasniedzēju vai vieslektoru skaitu studiju programmā un tas tiek veidots pēc nepieciešamības un iespējām. Atbilstošu docētāju piesaistes grūtības min visas augstākās izglītības iestādes, un tās ir saistītas gan ar formālām prasībām personālam, piemēram,

zinātniskajiem grādiem pasniedzējiem, gan ar pedagoģisko izglītību un pieredzi. Piemēram, vairākās augstākās izglītības iestādēs ir noteiktas prasības, ka vieslektoram jābūt vismaz ar maģistra grādu un kaut nelielām pierādāmām zināšanām pedagoģijā. Ņemot vērā, ka studiju virziena “Sociālā labklājība” profesionālā specifika pieprasa profesijas praktiķu iesaisti studiju programmu īstenošanā, atsevišķas augstākās izglītības iestādes piedāvā praktiķiem bez pedagoģiskajām zināšanām tās apgūt noteiktu KP apjomā pašā augstākās izglītības iestādē. Tāpat bieži tiek praktizēta pieeja, ka studiju kursu vada divi docētāji – praktiķis un teorētiķis. Praktiķu ieguldījuma nozīmi apliecina arī studentu un absolventu aptauju rezultāti, piemēram, maģistra studiju programmās sociālā darba profesionāļi tiek iesaistīti daudz mazāk, kas atspoguļojas arī salīdzinoši daudz zemākā vērtējumā kritērijā, „pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā”.

3. priekšlikums augstākās izglītības iestādēm. Apstākļos, kad pastāv sociālā darba jomā kompetentu docētāju trūkums un vērojamas grūtības piesaistīt jaunus docētājus, augstskolām un koledžām īpaša uzmanība būtu jāpievērš esošo docētāju zināšanu un prasmju pilnveidei, kā arī mērķtiecīgai potenciālo pasniedzēju izglītošanai no studentu vidus. Iespējams, maģistra studiju programmas jāveido ar mērķi sagatavot topošos augstskolu pasniedzējus, atbilstoši veidojot studiju programmas saturu un praksi. Augstākās izglītības iestādēm būtu jānodrošina studiju prakses vadītāju izglītošana un viņu profesionālās kompetences pilnveide.

3. priekšlikums LM. Ņemot vērā, ka „Augstskolu likums” nosaka, ka personu var ievēlēt tikai vienā — profesora, asociētā profesora, docenta, lektora vai asistenta — akadēmiskajā amatā un tikai vienā augstskolā vai koledžā, un, lai novērstu situāciju, kurā studiju virziena “Sociālā labklājība” īstenošanā iesaistītās augstākās izglītības iestādes nespēs nodrošināt studiju programmu kvalitāti atbilstošu docētāju trūkuma dēļ, kopā ar studiju virziena “Sociālā labklājība” īstenošanā iesaistītām augstskolām un koledžām, iespējams, Sociālā darba speciālistu sadarbības padomes darba ietvaros, un nozares nevalstiskajām organizācijām izstrādāt vidēja termiņa plānu sociālā darba jomas studiju programmu īstenošanā nepieciešamo docētāju sagatavošanai.

Kritērijs RESURSI UN SADARBĪBA

Kopumā visu studiju virziena “Sociālā labklājība” īstenošanā iesaistīto augstskolu un koledžu infrastruktūra un materiāli tehniskā bāze vērtējama kā laba un tā tiek nepārtraukti atjaunota un pilnveidota. Auditorijās ir veikti remontu, tās aprīkotas ar atbilstošām mēbelēm un tehnisko aprīkojumu, piemēram, multimediju aparatūru, kas ļauj docētājiem lekcijās izmantot tiešsaistes materiālus, studējošajiem prezentēt savus pētījumus multimediju prezentācijās. Izvērtējuma rezultāti liecina, ka visu augstākās izglītības iestāžu bibliotēku krājumi atbilst studiju programmu saturam un vajadzībām. Regulāri tiek iepirkta jaunākā atbilstošo nozaru literatūra, lielākā daļa komplektēšanai paredzētā finansējuma tiek izmantota nozaru grāmatām angļu valodā. Bibliotēku lietotājiem ir pieejami Starpbibliotēku abonementa pakalpojumi, kā arī bibliotēkas saviem

lietotājiem piedāvā tādas datu bāzes, kā EBSCO, ScienceDirect, Scopus, Web of Science, LNB Digitālā kolekcija u.c.

Raksturojot studiju virziena “Sociālā labklājība” iesaistīto augstākās izglītības iestāžu sadarbības aspektus, jāatzīmē, ka visām augstskolām un koledžām ir divi galvenie sadarbības virzieni – profesionālais sektors (darba devēji, profesionālās biedrības, organizācijas u.tml.) un akadēmiskais sektors. Visaktīvākā sadarbība profesionālajā sektorā notiek ar pašvaldībām, kā arī ar prakses vietām, kas liecina par augstākās izglītības iestāžu vēlmi un centieniem sadarboties ar darba devējiem, savukārt, sadarbību ar citām augstākās izglītības iestādēm, kuras īsteno sociālā darba studiju programmas, raksturo fakts, ka augstākās izglītības iestādes aktīvāk sadarbojas ar ārvalstu kolēģiem, nevis ar Latvijas sociālā darba jomas studiju programmu īstenotājiem. Tāpat gandrīz visas augstskolas un koledžas uzsver vāju sadarbību ar nozares ministriju, vienlaikus izsakot vēlmi, lai šī veida sadarbība būtu attīstīta.

4.1. priekšlikums augstākās izglītības iestādēm. Apstākļos, kad daļa studentu nepārvalda svešvalodas, vairums profesionālās literatūras augstākās izglītības iestāžu bibliotēkās ir angļu valodā un sociālā darba literatūras klāsts latviešu valodā ir neliels, ieteicams iesaistīt studentus un docētājus sociālā darba teorētiskās bāzes veidošanā, organizējot zinātniskas konferences un publicējot zinātnisku rakstu krājumus latviešu valodā.

4.2. priekšlikums augstākās izglītības iestādēm sadarbībā ar LM. Latvijas demogrāfiskās situācijas kontekstā un ierobežotu nozares cilvēkresursu apstākļos nozares studiju virziena “Sociālā labklājība” iesaistītajām augstākās izglītības iestādēm nepieciešams konsolidēties un proaktīvi veidot kopīgu sociālā darba profesijas attīstības stratēģiju, kas saskaņota un papildina LM sociālā darba politikas virzību.

4.1. priekšlikums LM. Lai stimulētu sociālā darba zinātniski teorētiskās bāzes veidošanos un attīstību latviešu valodā, izstrādāt valsts finansētu mērķa programmu nozares profesionālās literatūras tulkošanai un publicēšanai.

4.2. priekšlikums LM. Ņemot vērā, ka LM pakļautībā darbojas Sociālā darba speciālistu sadarbības padome, to aktīvāk izmantot studiju virziena “Sociālā labklājība” īstenošanā iesaistīto augstākās izglītības iestāžu sadarbības potenciāla realizēšanai nozares profesionālās attīstības veicināšanā, piemēram, apspriežot augstskolu kopīgas sociālā darba maģistra studiju programmas izstrādi vai esošo maģistra studiju programmu spēcīgāko elementu konsolidāciju vienā izcilā studiju programmā.

Kritērijs STUDIJU PROCESS

Visas studiju virziena “Sociālā labklājība” iesaistītās augstākās izglītības iestādes studiju procesa nodrošināšanā izmanto daudzveidīgas studiju metodes. Studijas notiek, galvenokārt, lekciju, semināru, praktisko nodarbību formās. Tāpat studiju procesa īstenošanā tiek izmantotas lomu spēles, diskusijas, simulācijas spēles un gadījuma vadīšana. Dažās augstākās izglītības iestādēs ir aprīkots kabinets un tehnoloģijas, lai nodrošinātu iespēju filmēt lomu spēles un analizēt

nofilmēto materiālu. Studentiem tiek nodrošinātas mācībspēku konsultācijas klātienē un e elektroniskajā vidē, studiju process notiek arī Moodle vidē. Prakses, to ievadinstruktažas un prakses noslēguma konferences, kurās tiek prezentēti studiju prakses rezultāti, kā arī studentu pētnieciskais un patstāvīgais darbs bibliotēkā un Moodle vidē veido nozīmīgu studiju daļu. Kopumā lekciju, semināru un praktisko darbu īpatsvars atbilst studiju programmu mērķiem. Uzsākot studiju kursa/moduļa apguvi, docētāji studentus iepazīstina ar studiju kursa/moduļa programmas saturu, pārbaudes formām, prasībām un sagaidāmajiem rezultātiem.

Studiju prakšu organizēšanas kārtību visās studiju virzienā "Sociālā labklājība" iesaistītajās augstskolās un koledžās nosaka augstākās izglītības iestādes izstrādāti noteikumi, kuros reglamentēta kārtība, kā notiek studiju plānā iekļaujamo prakses laiku saskaņošana, prakses vietas izvēles koordinēšana, sadarbība ar prakses vadītājiem, prakses aizstāvēšana un novērtēšana u.c. Vairums augstākās izglītības iestāžu mājas lapās ir ievietota un publiski pieejama studiju prakšu nodrošināšanai un īstenošanai nepieciešamā dokumentācija. Prakšu ietvaros notiek arī sadarbība ar darba devējiem, tādējādi saņemot atgriezenisko saiti no prakšu vietām, tomēr izvērtējuma rezultāti atspoguļo arī problēmas studiju prakšu organizēšanā un studējošo prasmju attīstīšanā. Prakses ir vāji organizētas, tām ne vienmēr ir kvalificēti, motivēti prakšu vadītāji, nav skaidri prakšu mērķi un uzdevumi. Sociālā darba studiju programmu absolventi neprot sadarboties, neprot atrast kontaktus, nepārzina citu profesiju pārstāvju, piemēram, policistu, bāriņtiesas un citu pārstāvju darbības jomu, lai varētu piesaistīt atbilstošākos speciālistus klienta gadījuma risināšanā.

Sociālā darba studiju programmās iesaistīto docētāju zinātniski pētnieciskais darbs kopumā atbilst augstākās izglītības iestāžu zinātniskās pētniecības stratēģiskajām prioritātēm. Akadēmiskais personāls pētījumu rezultātus publicē savas augstākās izglītības iestādes vai zinātnisku institūtu izdodamajos periodiskajos izdevumos. Kā pozitīva prakse atzīmējama RTU zinātnisko grantu programma studentiem gan pētniecisko darbu veikšanai, gan arī pēc tam to prezentēšanai.

5.1. priekšlikums augstākās izglītības iestādēm. Ņemot vērā, ka Latvijā ir daudz personu, kuras strādā sociālā darba jomā bez atbilstošas izglītības, ar iepriekšējo izglītību citā nozarē vai atgriežas sociālā darba jomā pēc ilgstošas prombūtnes, studiju procesa īstenošanā būtu plašāk ieviešamas neklātienes jeb tālmācības studiju programmas. Tāpat vairāk iespēju attīstīt digitālās prasmes studiju procesā būtu lietderīgi sociālā darba formu izmaiņu apstākļos, pieaugot attālinātu risinājumu īpatsvaram.

5.2. priekšlikums augstākās izglītības iestādēm. Profesionālajās studiju programmās ļoti būtiska loma ir studiju praksei un tās organizācijai. Studiju prakse kalpo arī kā kvalitātes novērtēšanas un pilnveides instruments, kas ļauj saskatīt ne tikai kompetences, kuras studenti nav apguvuši, bet arī darba devēju pieprasījumu pēc jaunām zināšanām un prasmēm. Prakses novērtējumā noteicošajam jābūt darba devēju un prakses pārrauga vērtējumam par iesniegto rakstisko ziņojumu un praktisko darbību nevis studējošā prasmes aizstāvēt prakses darbu novērtējumam augstākās izglītības iestādē.

5.3. priekšlikums augstākās izglītības iestādēm. Studiju kursu satura apguvei piemērotas tādas mācību metodes kā semināri, praktikumi, debates, grupu darbi, novērošana, datu vākšana, diskusiju vadīšana, portfolio jeb sasniegumu mapes veidošana. Lai iemācītos sadarboties un risināt sociālās problēmas, strādāt ar sociālo gadījumu, nepieciešams izmantot tādu metodi kā lomu spēle. Tai jābūt vienai no biežāk izmantotajām mācību metodēm prasmju apguvē. Tāpat mācību procesā jāizmanto citas mūsdienīgas mācību metodes un tehnoloģijas, piemēram, filmēšana, pēc tam analizējot iegūto materiālu. Filmēšana var būt izmantojama gan studiju procesa, piemēram, lomu spēļu laikā, gan praksē, lai atspoguļotu intervences procesu ar klientu.

5.4. priekšlikums augstākās izglītības iestādēm. Studentiem nepieciešams nodrošināt supervīzijas jau studiju procesā, augstskolai vai koledžai, kura sevi pozicionē kā sociāli atbildīga, jāpiedāvā supervīziju sniegšana absolventiem.

5.5. priekšlikums augstākās izglītības iestādēm. Studiju procesā nepieciešams izmantot atgriezenisko saiti starp studentu apgūtajām zināšanām un to pielietošanu praksē, izmantojot diskusijas, aptaujas, pašvērtējumu.

5.6. priekšlikums augstākās izglītības iestādēm. Studentu sasniegumu novērtēšanā izmantojamas tādas metodes kā studentu, pasniedzēju, darba devēju aptaujas, atklātas diskusijas, forumi, debates, pašvērtējumi.

5.7. priekšlikums augstākās izglītības iestādēm. Jāparedz prasība studiju programmas satura apguvē, ka specifisku profesionālo studiju kursu un prakses neapmierinoša vērtējuma gadījumā students nevar pāriet uz nākamo moduli, proti, neapmierinoša vērtējuma gadījumā studiju kurss vai modulis ir jāapgūst atkārtoti.

5.8. priekšlikums augstākās izglītības iestādēm. Studiju noslēguma novērtējuma pamatā kā kritēriji izmantojamas gan studiju laikā apgūtās kompetences, gan attieksmes maiņas un uzvedības novērtējums, tostarp novērtējama profesionālās ētikas īstenošana praksē, - pieeja, kas būtu ieviešama kā novitāte Latvijā.

STUDIJU PROGRAMMU SATURS

Kopumā visu studiju virziena “Sociālā labklājība” studiju programmu saturs atbilst profesijas standartam un augstākās izglītības standartam. Vērtējot studiju programmu saturu, jāatzīst, ka 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas saturā ļoti liela nozīme piešķirta tieši sociālā darba nozares studiju kursiem, kas kombinācijā ar vispārīzglītojošiem studiju kursiem nodrošina iespēju pēc studiju programmas apgūšanas bez grūtībām turpināt studijas 2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmās. Savukārt, bakalaura studiju programmās nereti trūkst tādi būtiski studiju kursi kā sociālā darba teorijas, sociālais darbs ar ģimeni, supervīzija sociālajā darbā, sociālās problēmas, kaut vairāki studiju programmas uzdevumi vērsti tieši uz sociālo problēmu identificēšanu un risinājumu meklēšanu dažādos prakses līmeņos. Vērojams, ka atsevišķas studiju programmas pārsvarā orientētas uz sociālā

darba mezo un makro praksi, un tajās atrodami vien daži studiju kursi, kas orientēti uz tiešo sociālo darbu ar klientu. Ir daudz vispārīzglītojošu studiju kursu, uz normatīvās bāzes izzināšanu vērsti studiju kursi. Kā kopīga nepilnība jāatzīmē uz sociālo darbu kopienā vērstu studiju kursu trūkums. Jāmin arī tas, ka studiju programmās nav vai arī ļoti minimāli ir pārstāvēti studiju kursi, kuri vērsti uz sadarbības prasmju attīstīšanu gan ar klientu, gan starpprofesionāļu komandā, gan starpinstitucionālo sadarbību, bet tieši šīs prasmes bieži vien gan darba devēji, gan paši absolventi vērtē kā vāji attīstītas.

Izvērtējuma rezultāti liecina, ka bez citiem studiju kursiem, kvalitatīvā bakalaura studiju programmā obligāti ir iekļaujami studiju kursi, kuri ietver:

- sociālā darba teorijas,
- atbilstošu sociālā darba metožu izvēli sociālā gadījuma vadīšanā,
- cilvēka sociālās funkcionēšanas novērtēšanu,
- klienta sociālo prasmju uzlabošanu un jaunu prasmju attīstīšanu,
- prasmi strādāt komandā, sadarboties ar citiem speciālistiem.

Studiju virziena “Sociālā labklājība” maģistra studiju programmas orientētas uz sociāla darba makropraksi, tādējādi, stiprinot topošo sociālo darbinieku vadības un politikas īstenošanas potenciālu. Tomēr, kā minēts iepriekš, visām maģistra studiju programmām trūkst mērķtiecīguma un līdz ar to arī studiju programmas nepieciešamības darba tirgū pamatojuma. Bažas rada piedāvātās iespējas tikai viena gada laikā apgūt studiju programmas saturu, iziet praksi, izstrādāt un aizstāvēt maģistra darbu, un iegūt profesionālu maģistra grādu. Apzinoties, ka vairums maģistrantūras studentu ir strādājoši profesionāļi, šāda prakse liek apšaubīt iegūtās izglītības kvalitāti.

Secinājumi un priekšlikumi par sociālā darba maģistra studiju programmām, balstoties iegūto datu analizē, ir sekojoši.

- Dati liecina par studiju laikā apgūto kompetenču zemo vērtējumu no absolventu puses, pretēji darba devējiem, kuri tās vērtē augstu. Tas varētu liecināt, ka absolventiem ir pietrūkušas zināšanas un prasmes ikdienas darbā, tās viņi kompensējuši individuāli. Piemēram, zināšanas par sociālo darbu kopienā tiek vērtētas kā ļoti nepietiekamas gandrīz visu studiju programmu skatījumā. Šo tendenci varētu skaidrot ar zināšanām par kopienu un sociālo darbu tajā specifiku: tās ietver ne tikai sociālā darba prakses mezo un makro līmeni, bet visu 3 prakses līmeņu zināšanu integrāciju. Nepārzinot sociālā darba procesu mikro līmenī, nav iespējams kvalitatīvi pielietot sociālā darba metodes kopienā un veidot efektīvu sadarbību starp institūcijām, lai plānotu kopienas aktivitātes.
- Iepriekšējo pieņemumu apstiprina arī absolventu atzinums, ka viņu zināšanas par darbu ar indivīdu un ģimeni nav pietiekamas, tās nav sniegtas vispār vai bijušas ļoti virspusējas. Maģistra studiju programmu struktūra neparedz bakalaura studiju kursu iekļaušanu, jo pēc savas būtības ir vērsta uz specifisku zināšanu un prasmju apguvi kādā no sociālā darba jomām, piemēram, sociālais darbs kopienā – teorijas, metodes, psihosociālā darba

prakse u.c.. Bieži maģistra studiju programmu veido, orientējoties uz sociālo institūciju vidēja vai augsta līmeņa vadītājiem nepieciešamām kompetencēm, un tajā akcentē makropraksi. Latvijas augstākās izglītības sistēmā maģistrantūra ir pēctecīgs bakalaura studiju turpinājums. Iespējams secināt, ka attiecībā uz sociālā darba studijām šis princips – no studiju satura viedokļa – netiek ievērots. Pārsvarā maģistrantūras studiju programmas ir izstrādātas, balstoties uz to, ka studējošiem ir iepriekšējā izglītība sociālajā darbā, bet reāli tiek uzņemti studenti ar dažādu augstāko izglītību – tas attiecas uz visām pētījumā aptvertajām maģistra studiju programmām. Lai problēmu atrisinātu, maģistra studiju programmu direktoriem nepieciešams mainīt maģistra studiju saturu, balstoties jaunā 7. Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņa sociālā darbinieka profesijas standartā, kura izstrāde uzsākta 2020. gadā pēc Latvijas Universitātes iniciatīvas.

- Darba devēju augstais vērtējums maģistra studiju absolventiem (salīdzinājumā ar bakalauru studiju programmu absolventiem) varētu būt saistīts ar iegūtās kvalifikācijas un piešķirtā grāda prestižu, jo visā sabiedrībā pastāv uzskats, ka maģistrantūru absolvējušam speciālistam ir jābūt zinošākam un prasmīgākam, ka tie ir cilvēki ar lielāku darba un dzīves pieredzi. Skaidrs, ka iegūtā izglītība šeit nav vienīgais faktors, bet vērtējumu ietekmējusi konkrētu absolventu darba pieredze un viņu profesionālais prasīgums – augstas gaidas attiecībā uz savu profesionālo sniegumu.
- Savukārt maģistra studiju absolventu kritiskā attieksme – salīdzinoši zems studiju programmu satura un īstenošanas vērtējums – varētu būt saistīts ar viņu nerealizētajām gaidām, kuras bijušas augstākas nekā studiju programmās piedāvātais saturs. Protams, atšķirīgs ir arī pašu maģistrantu sagatavotības līmenis un iepriekšējā izglītība. Neņemot vērā studentu priekšzināšanu par sociālo darbu atšķirības, neapmierinātība ar studiju programmas saturu rodama gan no to studējošo puses, kuriem ir priekšzināšanas sociālajā darbā, gan no tiem, kuriem tādu nav. Šeit konfliktē ilūzijas par profesiju ar prakses izraisīto vilšanos: abi faktori noveduši pie zemāka novērtējuma, nekā tas ir no bakalaura studiju absolventu puses.
- No iegūtajiem datiem var secināt, ka vērtējums varētu būt atkarīgs arī no tā, kur studijas tiek organizētas – augstskolas bāzes vietā vai to filiālēs. Klasiska ir augstskolu prakse: ierobežota studiju programmu īstenošanas finansējuma dēļ filiālēs piesaistīt vietējo darba spēku, tostarp vidusskolu skolotājus un praktiķus bez pedagoģiskajam darbam nepieciešamajām prasmēm (transports no lielpilsētas uz filiālēm sadārdzina studiju programmas izmaksas) – liecina izvērtējuma darba grupas pārstāvju, augstskolu docētāju vai viesdocētāju līdzšinējā pieredze. Pētnieku priekšlikums būtu pārdomāt studiju programmu saturisko kvalitāti filiālēs un to lietderību tieši no studiju procesa organizatoriskā, kā arī materiāli tehniskās bāzes nodrošinājuma un informācijas pieejamības viedokļa, kā arī pārskatīt iesaistīto docētāju kvalifikāciju un pieredzi pieaugušo izglītības jomā.

Analizējot bakalaura studiju programmu absolventu un studējošo vērtējumus, gūti sekojoši secinājumi un priekšlikumi.

- Uzmanību piesaista tas, ka zināšanas par sociālo darbu ar indivīdu un ģimeni, kas ir viena no pamata kompetencēm, ko šajās studiju programmās jāapgūst, tiek vērtētas diezgan zemu. Iemesls tam varētu būt nepietiekama teorētisko studiju kursu sasaiste ar praksi, kā arī nepietiekama teorētisko zināšanu pielietošana studiju praksē darbā ar klientu. Ja zināšanas netiek pārdomāti integrētas studiju praksē, tad arī metodes darbam ar indivīdu un ģimeni sociālajā darbā ar gadījumu netiek attīstītas pietiekamā līmenī vai arī to nav vispār. Pētnieku priekšlikums ir: pirms studiju prakses organizēt sagatavošanās prakses modeļi, kura laikā studējošie ar interaktīvu prasmju apguves metožu palīdzību mācītos veikt sociālo darbu ar indivīdiem un ģimenēm reālajai sociālā darba praksei pietuvinātās situācijās.
- Kopienas jēdziens Latvijas sociālā darba praksē ir ienācis samērā nesen, diskusijas par tā iekļaušanu tiesiskajā regulējumā uzsāktas Sociālā darba speciālistu sadarbības padomē tikai 2008. gadā un nav rezultējušās ar panākumiem. Kaut arī kopienas tikušas pētītas dažādās vidēs un kontekstos, pētījumi kļūst aizvien starpdisciplinārāki. Par ļoti nozīmīgiem tiek uzskatīti antropologa Entonija Koena (*Anthony P. Cohen*), kā arī izglītības teorētiķa Etjēna Vengera (*Etienne Wenger*) darbos paustās atziņas. Sociālais darbs kopienā pētīts, definēts un praktizēts citu valstu sociālā darba zinātnē un praksē (piemēram Manohara Pavara (*Manohar Pawar*) darbā „*Social and Community Development Practice*”⁵¹ vai profesores Donnas Hardinas (*Donna Hardina*) publikācijā „*Interpersonal Social Work skills for Community Practice*”⁵². Latvijā sociālā darba pētījumu par šo tēmu nav daudz, tāpēc pamatā studiju programmu saturā tiek adaptētas ārvalstu atziņas, kuras studiju procesā interpretētas atbilstoši vietējam kontekstam, piemēram, socioloģijas doktoru S.Dobelnieces, D.Kaufmanes, L.Paulas pētījumos par Latvijas kopienu un lauku vidi, kā arī sociālā darba praktiķes D. Vanagas publikācijās. Attiecīgi kompetences „spēja veikt sociālo darbu ar kopienu” zema vērtējums varētu tikt saistīts ar šīs kompetences dažādo saturisko izpratni, arī ar profesionālo prasmju praktiskās pilnveides trūkumu. Studiju procesā kompetences apguve nav tik viegli realizējama, jo sociālais darbs kopienā norit sadarbībā starp sociālo dienestu vadītājiem, nevalstisko organizāciju aktīvistiem, pašvaldību institūcijām, plānojot sociālās attīstības stratēģijas kopienas iedzīvotāju labklājības veicināšanai un īstenojot atbilstošus projektus. Iespējams, ka darba devēju gaidas ir saistītas ar studentu spēju attīstīt dažādas kopienu iniciatīvas un izstrādāt atbilstoši kopienas mērķgrupu vajadzībām jaunas sociālo pakalpojumu programmas. Var secināt, ka studiju programmu docētājiem un direktoriem trūkst produktīvas sadarbības ar nevalstiskajām organizācijām, pašvaldībām, un tur strādājošie sociālie darbinieki netiek iesaistīti studiju programmas īstenošanā kā lektori

⁵¹ Pawar, M. 2016. *Social and Community Development Practice*. - Sage Publication.

⁵² Hardina, D. 2013. *Interpersonal Social Work skills for Community Practice*. - Springer Publishing Company, LLC, NY

vai studiju prakšu vadītāji. To darīt ir nākotnes uzdevums studiju programmu pilnveidē, ja vien vēlme attīstīt sociālo darbu kopienā ir apzināta studiju virziena „Sociālā labklājība” prioritāte konkrētā augstākās izglītības iestādē.

- Kompetences „spēja veikt sociālo darbu ar grupu” zemais vērtējums varētu būt saistīts ar nepietiekamu praktisko grupu darba vadīšanas prasmju attīstīšanu studiju procesā. Sociālais darbs ar grupu ir viena no sociālā darba formām, un tam ir nepieciešamas padziļinātas zināšanas par grupu veidiem, vadīšanas un darbošanās principiem, kā arī teorētiskajām pieejām, kas tiek izmantotas darbā ar dažādām grupām.
- Līdzīgu secinājumu var izteikt par zināšanām par krīzes intervenci un tās izmantošanu, jo šai kompetencei ir zems novērtējums ne tikai no absolventu un studējošo, bet arī no darba devēju puses. Šīs kompetences pamatā ir jābūt arī dziļākām zināšanām un izpratnei par psiholoģiju, psihiatriju, krīzi veicinošiem faktoriem, stresa radītām pārmaiņām, cilvēka uzvedības modeļiem un to saistību ar vides faktoriem u.c.
- Spēju veikt sociālo darbu profesionāli traucē komunikācijas un sadarbības prasmju trūkums. Diemžēl gan bakalaura studiju absolventi, gan studējošie ir zemu novērtējuši spēju sadarboties ar klientu. Tas skaidrojams ar vairākiem faktoriem, līdzīgi tam, kas konstatēts Labklājības ministrijas 2019. gadā veiktajā kvalitatīvajā mikropētījumā par darba devēju apmierinātību ar sociālā darba studiju programmu absolventu profesionālajām un vispārējām prasmēm, kurš pētniekiem bija pieejams. Tajā akcentēts verbālās un neverbālās komunikācijas prasmju trūkums, bailes no klientiem un nespēja sadarboties ar citu pašvaldības institūciju pārstāvjiem, kas pamatota gan ar vidējās izglītības pārlieku orientēšanos uz rakstisku pārbaudījumu organizēšanu, gan kritiskās domāšanas un argumentācijas prasmju neapmierinošu attīstīšanu vidējā un augstākajā izglītībā, gan nepietiekamu komunikācijas prasmju nostiprināšanu studiju praksē augstskolās.⁵³
- Balstoties šajā starpziņojumā iegūto datu analīzē, iespējams izteikt pieņēmumu, ka studiju programmu saturs vairāk vērsts uz konkrētu zināšanu un prasmju apguvi teorētiskā līmenī, bet netiek pietiekami strādāts, lai attīstītu studenta spējas, prasmes un gatavību šīs zināšanas izmantot. Klientu sociālā portretēšana, mērķgrupu teorētiskais raksturojums nav pietiekams, lai izprastu, kā veidot attiecības ar klientu. Tas noteikti ir attiecināms uz studiju programmās iekļauto profesionālo praksi darbā ar gadījumu, kura, ja uzticas respondentu vērtējumiem, netiek īstenota pilnvērtīgi. Arī, iespējams, studiju prakšu īslaicīgums (tās nepārsniedz 3 mēnešus) nenodrošina, kā prakses vietā studentam tiek organizēts konsultatīvais darbs ar klientu un dota iespēja novērot sava darba

53 Piemēram: “NVO pārstāve ir pārliecināta, ka komunikācijai ar klientu mērķa grupām nepieciešamās prasmes būtu jāattīsta augstskolām. Ja to nedara, jaunais sociālais darbinieks negribot, piemēram, klientiem ar garīga rakstura traucējumiem, var nodarīt ļaunu. Dalībnieki vienojās, ka lietderīgi studējošiem studiju laikā organizēt vizītes uz dažādām specializētām institūcijām un tajās apgūt komunikācijas prasmes praksē ar dažādu klientu mērķa grupu pārstāvjiem.”(LM, 2019, nepublicēts priekšizpētes ziņojums).

rezultātus. Svarīgi ir jautājumi par prakses vadītāja pienākumu pārskatīšanu un to izpildes kontroli, supervīzijas nodrošinājumu prakses laikā. Šie ir jautājumi, par kuriem pētījuma autori rosina organizēt padziļinātas diskusijas.

Analizējot iegūtos vērtējumus par 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmām, pārsteigusi respondentu atklātība, raksturojot studiju programmu īstenošanas kvalitāti un tās problēmas. Daudzviet absolventu piezīmes liecina, ka studiju programmā vairāki studiju kursi nemaz nav pasniegti vai tikuši docēti pavirši, virspusēji vai arī lekcijas nav notikušas. Kaut arī kopvērtējums rāda, ka visu studiju programmu absolventi savas zināšanas un prasmes vērtē augstāk nekā viņu darba devēji, varētu izteikt pieņēmumu, ka speciālisti savas studiju rezultātā iegūtās kompetences vērtē samērā nekritiski vai arī to vērtējumu pielāgojuši savā darba aprakstā noteiktajam – ja jau strādāju, tad jāatbilst.

Jāatzīst, ka teorētisko zināšanu sasaiste ar praksi ir vāja un arī sadarbība ar prakses vietām tiek vērtēta samērā zemu. Tas varētu liecināt par zināšanu trūkumu par komandas darba pieejām, principiem, īpaši sadarbībā ar sociālo darbinieku. Arī kopējais sociālās rehabilitācijas studiju programmu absolventu, studentu un darba devēju vērtējums rada priekšstatu, ka speciālisti nav gatavi sociālās rehabilitācijas profesijas standarta īstenošanai praksē: zemu vērtēta arī izpratne par to, kā veidot sociālās rehabilitācijas plānus un sadarboties ar ģimeni, kas ir sociālās rehabilitācijas darba pamatā. Tai pat laikā kā labo praksi 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu īstenošanu vidū jāmin LU PSK, kura saņēmusi visaugstākos studējošo un absolventu vērtējumus vairumā novērtēšanas kritēriju.

Atzinumi par visām studiju programmām. Vērtējot sociālā darba ētikas normu ievērošanas kompetenci, gan bakalaura, gan maģistra studiju programmu absolventu vērtējums nepārsteidz, jo spēja strādāt un darboties saskaņā ar ētika kodeksu balstās uz zināšanām un izpratni par kodeksā rakstīto teorētiskā līmenī, bet daudz grūtāk ir saskatīt ētikas dilemmu jautājumus praksē, vēl grūtāk – tos risināt. Tas ir atkarīgs arī no institucionālā ietvara, kurā darbinieks strādā, un kāda ir darba devēja noteiktā procedūra potenciālu ētikas kodeksa pārkāpumu vai interešu konfliktu situācijās.

Ļoti svarīga un pētījuma autoru uztverē interesanta ir atziņa par atšķirīgo absolventu un studentu studiju programmu vērtējumu. To noteikti var skaidrot ar uzkrātās darba pieredzes atšķirībām. Absolventu salīdzinoši zemākais vērtējums norāda, ka viņi praksē jau pārliecinājušies par to, cik noderīgas ir zināšanas vai prasmes, kas sniegtas studiju programmā, turpretī studenti vēl to nevar zināt un uztver studiju programmas saturu daudz pozitīvāk. Tas arī liecina par jauno speciālistu iespējamo idealizēto skatījumu uz izvēlēto profesiju, kas, diemžēl, uzsākot darba gaitas, bieži vien ātri mainās, saskaroties ar lielo darba slodzi. Pētījuma autoru priekšlikums darba devējiem būtu: vairāk domāt par veidiem un iespējām, kā optimizēt jauno speciālistu sagaidīšanu un iekļaušanu institūcijā, piemēram, ar mentora starpniecību.

Pētījums ļauj izdarīt arī dažus kopējus secinājumus, kas attiecas uz maģistrantūras, bakalaura studiju programmu un darba devēju izteiktajiem komentāriem. Būtiska ir absolventu norāde, raksturojot profesionālās kompetences uzturēšanās un pilnveides spējas, uz neprasmī veikt

profesionālās darbības pašnovērtējumu. Sociālais darbs ir refleksiīva profesija. Pašnovērtējums ir būtisks sociālā darba procesa elements, tā ir cilvēka attieksme pret to, ko un kā viņš dara, un tas ir saistīts ar kritisko domāšanu, spēju domāt par savu uzvedību, jūtām u.c. No šāda vērtējuma izriet secinājums, ka studiju programmu saturā pietrūkst praktisko darbnīcu, diskusiju, praktikumu, kuros tiek attīstīta spēja reflektēt, izmantojot kritisko domāšanu, tiek attīstītas pašanalīzes tehnikas, kā arī nav paredzētas iespējas veikt individuālo darbu ar studentiem. Šādu spēju attīstīšanai vajadzīgi papildu KP, padziļināts studiju kurss sertificēta supervizora vadībā, nevis tikai vispārīgs zināšanu sniegums par supervīzijas nozīmi sociālajā darbā.

Situācija skaidrojama ar četriem faktoriem, kurus analizē konstatējuši pētījuma autori:

1. Trūkst izglītotāju ar pieredzi sociālā darba praksē un atbilstošu akadēmisko, arī pedagoģisko sagatavotību.
2. Sociālais darbs ir integratīva zinātnes un prakses joma, līdz ar to ir nepieciešama dažādu nozaru speciālistu piesaistīšana. Ne visi pasniedzēji savu studiju kursu var sasaistīt ar sociālā darba praksi.
3. Teorijas sociālajā darbā mainās, to ir ļoti daudz, to klasifikācija, līdz ar to arī metodes, attīstās, kā arī pilnveidojas terminoloģija. Studiju procesam jāatspoguļo arī teorētiskie meklējumi un sociālais darbs kā zinātne tā attīstībā.
4. Darba devējs gaida sagatavotu speciālistu, kas visu zina un prot, jo Latvijas sociālā darba praksē speciālistu trūkums ir samērā ievērojams.

Izpētē ietvertu studiju programmu studiju kursi par sociālā darba teorijām un metodēm nav pietiekami apjomīgi, lai tajos iekļautu visu nepieciešamo informāciju, kur nu vēl attīstītu prasmes. 2 KP studiju kursi nav piemēroti šāda apjomīga materiāla apguvei. Ir skaidrs arī tas, ka prasmes izmantot sociālā darba metodes noteikti jāturpina pilnveidot darba vietās – tas ir loģisks un dabisks profesionālās pieredzes uzkrāšanas veids. Jaunie speciālisti nevar būt pilnībā sagatavoti darbam pēc studiju absolvēšanas, daudz kas ir apgūstams praksē, ja vien studijas nenorit darba vidē balstītā mācību procesā, kas Latvijā vēl ir pavisam jauns un augstākajā izglītībā Izglītības un zinātnes ministrija to plāno institucionalizēt tikai sākot no 2021. gada⁵⁴. Jaunajam speciālistam ir vajadzīgs adaptācijas laiks, minimums 6 - 9 mēneši.

Studiju programmu īstenošanas vērtējumi respondentu mērķa grupās atšķiras. Gan augsti, gan zemi vērtējumi ir rodami katrai pētījumā iekļautajai studiju programmai. Ikvienā no tām var atrast pilnveidojamus elementus, attīstībā esošus studiju kursus un atbilstošas pedagoģiskā darba metodes. Nākotni pētnieki saskata studiju programmu spēcīgo elementu integrācijā un sadarbībā starp augstākās izglītības iestādēm, kopā īstenojot mazāku skaitu, bet augstas kvalitātes bakalaura vai maģistra studijas sociālajā darbā.

Pilnveidojot sociālā darba jomas studiju programmas un studiju procesa organizāciju, ieteicams ņemt vērā 2020.gadā atjaunos “Sociālā darba izglītības un apmācības globālos standartus”

⁵⁴ Par tendenci liecina IZM, LU un LM sadarbība attiecībā uz darba vidē balstītu mācību izmēģinājuma projektu sociālā darba speciālistiem 2020.gada rudenī.

(angļu valodā - *Global Standards for Social Work Education and Training*), īpašu uzmanību pievēršot sekojošiem faktoriem:

1. studiju programmai būtu jāpalīdz studentiem attīstīt kritiskās domāšanas prasmes un uz argumentiem balstītas spriestspējas, sekmēt atvērtību jaunai pieredzei un paradigmām, ka arī veicināt iesaisti mūžizglītībā;
2. studiju programmā būtu jāiekļauj tādi studiju kursi, kuru ietvaros tiktu veicināta kritiska izpratne par strukturālu nevienlīdzību sabiedrībā, diskrimināciju, apspiešanu, kā arī to, kā sociālā taisnīguma trūkums ietekmē tautas attīstību visos līmeņos, tostarp politiskajā, vides un ekonomiskajā līmenī;
3. studiju programmā būtu jāatspoguļo sociālā darba ieguldījums ilgspējīga miera un taisnīguma nodrošināšanā kopienās/sabiedrības grupās, kuras sevišķi pakļautas politiskiem, etniskiem konfliktiem un vardarbībai;
4. studiju praksēs studentiem būtu jāattīsta prasmes pielietot miera veicināšanas, nevardarbīga aktīvisma un uz cilvēktiesībām orientētas aizstāvības metodes, kā arī būtu jāveicina, lai studenti veidojas par paškritiski domājošiem praktiķiem, kuri spēj kritiski izvērtēt paši savu pieņēmumu, pozīcijas, jūtu, uzvedības cēloņus un ietekmi uz apkārtējiem.⁵⁵

Izvērtējot izpētes gaitā gūtos secinājumus, LM kā nozares attīstības galvenajam virzītājspēkam papildus izvirzāmi divi galvenie uzdevumi:

1. Nodrošināt no **valsts budžeta finansētu studiju vietu skaita pieaugumu**, galvenokārt, 2. līmeņa augstākās izglītības bakalaura studiju programmu īstenošanai, šajā segmentā sasniedzot līdz 123 studiju vietas pašreizējo 103 vietā 2023. gadā. Tas ir iespējams, izstrādājot konkrētus studiju organizācijas, studiju satura un tā apguves formas kritērijus valsts pasūtījumam sociālā darba izglītībā, ieplānojot atbilstošu finansējuma apmēram vismaz 100 000 euro apjomā (nosacīti vienas studiju vietas izmaksas gadā vērtējot 5000,00 euro) un sludinot attiecīgu iepirkumu studiju īstenošanai vismaz 20 studiju vietu apjomā 2022. gadā.
2. Nodrošināt pastāvīgu **metodisku vadību sociālā darba jomas izglītības un darba tirgus prasību saskaņošanai**, tostarp sociālā darba jomas profesiju standartu īstenošanas uzraudzību sociālā darba jomas nodarbinātībā un augstākajā izglītībā. Tā ietvertu vismaz:
 - 2.1. **Regulāra sociālā darba jomas izglītības monitoringa nozares pašregulācijas ietvaros organizēšanu**. Sociālā darba speciālistu sadarbības padomes darba plānā ietvert Sociālā darba jomas izglītības apakšpadomes vai ekspertu grupas izveidi, kura 2 reizes gadā padomes sēdēs ziņotu par situāciju un aktualitātēm Latvijas sociālā darba izglītībā un pētniecībā. Apsverama arī starpnozaru sadarbības struktūras izveide, apvienojot valsts

⁵⁵ IFSW. Global Standards for Social Work Education and Training. Publicēts 01.08.2020. Iegūts no: <https://www.ifsw.org/global-standards-for-social-work-education-and-training/#4corecurricula> [sk. 20.01.2021.]

pārvaldes iestādes, profesionālas asociācijas un darba devējus, kuri nodarbina sociālā darba jomas studiju programmu absolventus.

2.2. Proaktīva rīcība pierādījumu ieguvei nozares izglītības un darba tirgus prasību saskaņošanai. Studiju programmu kvalitātes vadības instrumentu klāstā būtiska darba piedāvājumu analīze un profesionālās darbības jomu analīze (piemēram, sociālais darbs veselības aprūpes iestādēs, kopienās, gerontoloģiskais sociālais darbs), ko augstākās izglītības iestādēm būtu lietderīgi izmantot. Reizi gadā LM ieteicams pasūtīt vismaz 3 - 4 aktuālajām sociālajām problēmām vai nozares darba tirgus aktuālajām vajadzībām veltītus lietišķus pētījumus ierobežotas pieejamības grantu konkursā, kurā aicināt piedalīties sociālā darba jomas studijas īstenojošās izglītības iestādes sadarbībā ar nozares darba devējiem. Piemērs - sociālā darba izglītības iestādē saturs un prasības izpildītājiem.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN INFORMĀCIJAS AVOTU SARAKSTS

1. Augstākās izglītības padome. 2013. Pārskats par augstākās izglītības studiju programmu izvērtēšanas rezultātiem un priekšlikumiem kvalitātes paaugstināšanai.
2. Augstskolu likums. 02.11.1995. Iegūts no: <https://likumi.lv/ta/id/37967-augstskolu-likums> [sk.16.11.2020.]
3. Daugavpils medicīnas koledža. 2015. Studiju virziena „SOCIĀLĀ LABKLĀJĪBA” 2014./2015.m.g. pašvērtējums. Iegūts no: <https://dmk.lv/4/> [sk.20.11.2020.]
4. Daugavpils Universitātes aģentūras Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža Nolikums. Apstiprināts 2018. Iegūts no: <https://dmk.lv/4/>[sk.20.11.2020.]
5. FIDEA, SIA. 2018.Augstākās izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas koncepcija. Iegūts no:
<http://www.aic.lv/portal/content/files/Augst%C4%81k%C4%81s%20izgl%C4%ABt%C4%ABbas%20kvalit%C4%81tes%20monitoringa%20sist%C4%93mas%20koncepcija.pdf>.
[sk.16.11.2020.]
6. Latvijas Universitātes Kvalitātes politika. Iegūts no:
https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/www.lu.lv/Dokumenti/Dokumenti_LV/2._POLITIKAS/LU_Kvalitates_politika_1_.pdf [sk. 4.11.2020.]
7. Latvijas Universitātes aģentūras Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža. 2020. Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledžas 2019. gada publiskais pārskats. Jūrmala
8. Latvijas Universitātes aģentūras Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža. Kvalitātes politika. Apstiprināta LU PSK padomes 2018.gada 31.maija sēdē, prot. Nr.3
9. Latvijas Universitātes aģentūras Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža. 2020. Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledžas pašnovērtējuma ziņojums”. Apstiprināts LU PSK padomes 2013.gada 27.novembra sēdē, prot. Nr.7
10. Latvijas Universitātes Kvalitātes rīcībpolitika. Iegūts no:
https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/www.lu.lv/Dokumenti/Dokumenti_LV/2._POLITIKAS/Kvalitates_ricibpolitika_LV.pdf [sk. 4.11.2020.]
11. Lāss, I. 2016. Katra sistēma ir viens vesels, un šis veselums ir kas vairāk kā atsevišķu daļu summa. Sociālais darbs Latvijā, 1, 28.-37.lpp.
12. Liepājas Universitātes attīstības stratēģija 2016.–2020. gadam. Iegūts no:
https://www.liepu.lv/uploads/files/LiepU_attistibas%20strategija%202016-2020_ar%2005_06_2017_IZM%20apstiprinajumu.pdf. [sk. 4.11.2020.]

13. MK noteikumi Nr. 141. 2001. gada 20. marts Noteikumi par pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu. Iegūts no: <https://likumi.lv/ta/id/6397>. [sk.10.10.2020]
14. MK noteikumi Nr. 512. 2014. gada 26. augusts Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu. Iegūts no: <https://likumi.lv/ta/id/268761-noteikumi-par-otra-limena-profionalas-augstakas-izglitibas-valsts-standartu>. [sk.10.10.2020.]
15. Nīderlandes Augstākās profesionālās izglītības ekspertu grupa. 1999.Uz EFQM modeli balstīta augstākās izglītības kvalitātes pilnveides metode. Iegūts no: http://www.aic.lv/eqfm/2_pamatm.htm. [sk.16.11.2020.]
16. Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija. Kvalitātes vadības rokasgrāmata. Iegūts no: https://www.rta.lv/uploads/source/content_LV/augstskola/dokumenti/RTA-Kvalitates%20vadibas%20rokasgramata%2020190502-pub.pdf [sk.18.11.2020.]
17. Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas darbības un attīstības stratēģija 2016.–2023. gadam. Iegūts no: https://www.rta.lv/uploads/source/content_LV/augstskola/dokumenti/RTA%20Strategija%202016-2023-bez%20pielikumiem.pdf [sk. 18.11.2020.]
18. RSU. Atsauču un darbā izmantoto avotu un literatūras saraksta noformēšanas metodiskie norādījumi. 2017.gads. Iegūts no: https://www.rsu.lv/sites/default/files/imce/Dokumenti/Biblioteka/izmantoto_avotu_un_literaturas_saraksta_noformesanas_metodiskie_noradijumi_2017.pdf [sk.04.11.2020.]
19. RSU. Rīgas Stradiņa universitātes kvalitātes politika. Apstiprināta RSU Senāta 2016. gada 16. februāra sēdē, prot. Nr. 1-2/16.02 Iegūts no: https://www.rsu.lv/sites/default/files/imce/Dokumenti/general/RSU_kvalitates_politika.pdf
20. Sabiedrības vajadzībām atbilstošs sociālā darba profesijas standarts. 2019. Labklājības ministrija. Iegūts no: <http://www.lm.gov.lv/lv/aktuali/presei/91397-sabiedribas-vajadzibam-atbilstoss-sociala-darba-profesijas-standarts>. - [Sk.15.11.2020.]
21. Sākotnējās ietekmes (Ex-ante) novērtējums par iecerētajām strukturālajām reformām profesionāla sociālā darba politikas jomā. SAFEGE Baltija, 2012.
22. Sociālā aprūpētāja profesiju standarts.-apstiprināts ar Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes 2011.gada 14.decembra sēdes protokolu Nr.10. Iegūts no: <https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/ps0132.pdf> [sk.16.11.2020.]
23. Sociālā rehabilitētāja profesiju standarts.-apstiprināts ar Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes 2015.gada 26.augusta sēdes protokolu Nr.5. Iegūts no: <https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/ps0134.pdf> [sk.16.11.2020.]

24. Sociālās palīdzības organizatora profesiju standarts.-apstiprināts ar Izglītības un zinātnes ministrijas 2002. gada 14. novembra rīkojumu Nr. 642. Iegūts no:
<https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/ps0133.pdf> [sk. 16.11.2020.]
25. Šilņeva, L., Ose L. (red.) 2006. Sociālā darba vēsturiskā attīstība Latvijā 20.gs.- SDSPA „Attīstība”
26. ASH Berlin. Social Work B.A. Iegūts no : <https://www.ashberlin.eu/en/study/studiengaenge/>, [sk.21.08.2020]
27. Banks, S. 1998. Social Work – What Future. British Journal of Social Work, Vol.28, pp 213 – 231.
28. Craik, C. Social Work Education: Challenges and Opportunities// Australian Social Work, 72:2, pp.129-132.
29. Giddens, A., Duneier, M., Appelbaum, R.P., Carr, D. 2018. Introduction To Sociology, 11th edition. New York : W.W. Norton & Company
30. Hardina, D. 2013. Interpersonal Social Work skills for Community Practice.- Springer Publishing Company, LLC, NY
31. Haris, J., White, V. 2018. A dictionary of social work and social care (2 nd ed.). Oxford: Oxford University Press
32. Horner, N. 2019. What is Social Work? (5th ed.). Londond: Sage/Learning Matters, pp 17-32.
33. IFSW. Global Standards for Social Work Education and Training. 01.08.2020. Iegūts no:
<https://www.ifsw.org/global-standards-for-social-work-education-and-training/#4corecurricula> [sk. 04.11.2020.]
34. IFSW. Standards in Social Work Practice meeting Human Rights. 2010. Iegūts no:
http://cdn.ifsw.org/assets/ifsw_92406-7.pdf. [sk. 15.11.2020.]
35. Pawar, M. 2016. Social and Community Development Practice.- Sage Publication.
36. Pearson, Allen T. 2010. The competency concept. A Journal of the American Educational studies Association. 11 (2), pp. 145 – 152.
37. Ryerson University. Social Work (BSW). Iegūts no:
<https://www.ryerson.ca/programs/undergraduate/social-work/> [sk.21.08.2020]
38. Spector, P. E. 1997. Job satisfaction: Application, assessment, causes, and consequences. Thousand Oaks, CA.: Sage.
39. Social work England. Professional Standards. 2020. Iegūts no:
<https://www.socialworkengland.org.uk/standards/professional-standards/> [sk.21.08.2020]\

40. University of Nottingham. Social Work BA. Iegūts no:
<https://www.nottingham.ac.uk/ugstudy/course/Social-Work-BA> [sk.21.08.2020]

PIELIKUMI

<u>1.PIELIKUMS. SOCIĀLĀ DARBA JOMAS I UN II LĪMENA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS STUDIJU PROGRAMMU DIREKTORU INTERVIJU VADLĪNIJAS</u>	302
<u>2.PIELIKUMS. STUDENTU VIEDOKLA IZZINĀŠANAS ANKETA</u>	304
<u>3.PIELIKUMS. ABSOLVENTU VIEDOKLA IZZINĀŠANAS ANKETA</u>	308
<u>4.PIELIKUMS. DARBA DEVĒJU VIEDOKLA IZZINĀŠANAS ANKETA</u>	315
<u>5.PIELIKUMS. DOCĒTĀJU VIEDOKLA IZZINĀŠANAS ANKETA</u>	323

1. PIELIKUMS. SOCIĀLĀ DARBA JOMAS I UN II LĪMEŅĀ PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS STUDIJU PROGRAMMU DIREKTORU INTERVIJU VADLĪNIJAS

1. Līdervadība (kvalitātes vadība un normatīvais ietvars)
 - 1.1. Kāds ir studiju programmu direktoru redzējums par studiju programmas kvalitāti, tās novērtēšanu un pilnveidi?
 - 1.2. Kāda ir studiju programmu direktoru sadarbība ar studentiem, darba devējiem, sabiedrību, citām augstākās izglītības iestādēm, ministrijām?
 - 1.3. Vai ir izstrādāta misija, vīzija, vērtības un ētikas standarti?
 - 1.4. Kā tiek plānota studiju programmas attīstība un pilnveide? Vai tajā tiek iesaistīti studenti, absolventi, darba devēji? Kas ir pēdējais, kas uzlabots, ņemot vērā studentu viedokli, kas – absolventu viedokli, kas – darba devēju viedokli?
 - 1.5. Kādas pieejas, kritēriji tiek izmantoti studiju programmu kvalitātes novērtēšanā?
 - 1.6. Kāda ir sadarbība ar citu studiju programmu direktoriem studiju virziena “Sociālā labklājība” ietvaros (ja studiju virzienā ir vairāki studiju programmu direktori – bakalauriem viens, maģistriem cits utt.)?

2. Politika un stratēģija
 - 2.1. Vai studiju programmu stratēģija ir balstīta uz sapratni par studentu un ārējās vides (darba devēju, profesionālo asociāciju un nozares ministrijas) vajadzībām un vēlmēm?
 - 2.2. Vai stratēģija un to atbalstošās politikas ir izstrādātas, pārskatītas un atjaunotas, cik bieži?

3. Cilvēkresursi
 - 3.1. Vai ir skaidri definēts studiju programmas īstenošanai nepieciešamais personāls un prasības tam?
 - 3.2. Vai docētāji iesaistīti studiju programmu pārskatīšanā un pilnveidošanā, atbalstot radošas un inovatīvas pieejas, kur tās ir piemērojamas?
 - 3.3. Vai un kā paredzēta darbinieku karjeras attīstība, mobilitāte un pēctecības plānošana?
 - 3.4. Vai tiek izmantota darbinieku aptauja un cita veida atgriezeniskās saites, lai uzlabotu personāla darba kvalitāti? Kas pēdējais ir uzlabots?
 - 3.5. Kā tiek pilnveidotas darbinieku zināšanas, prasmes un spējas?
 - 3.6. Vai akadēmiskais personāls pārzin citu studiju kursu (moduļu) saturu, iesaistās to izstrādē un pilnveidē?
 - 3.7. Vai akadēmiskais personāls pārzin sociālā darba jomu?
 - 3.8. Vai akadēmiskais personāls ir strādājis praktiski sociālā darba jomā?

4. Resursi un sadarbība
 - 4.1. Kāda ir sadarbība ar darba devējiem, viņu iesaiste mācību procesa plānošanā, īstenošanā un izvērtēšanā?

- 4.2. Kāda ir sadarbība ar prakses vietām, prakšu vadītāju piesaiste, motivēšana, izglītošana? Kā tiek organizēta prakse, vai prakses vietas piedāvā augstskola, jeb jāmeklē pašam studentam?
 - 4.3. Vai notiek starpaugstskolu sadarbība ar izglītības iestādēm Latvijā un ārzemēs?
 - 4.4. Kāda ir sadarbība ar politikas veidotājiem, ministriju pārstāvjiem studiju programmas pilnveidē?
 - 4.5. Kāda ir materiāli tehniskās bāzes atbilstība īstenotajām studiju programmām, t.sk. pētniecībai un studiju praksei? Cik liels finansējums gadā tam tiek atvēlēts?
 - 4.6. Kāds ir studiju materiālu nodrošinājums?
5. Procesu vadība
- 5.1. Vai studiju programma un studiju kursi (moduļi) saturiski atbilst izglītības mērķiem un studiju virziena “Sociālā labklājība” akreditācijas prasībām?
 - 5.2. Vai studiju programma atbilst profesijas standartam?
 - 5.3. Vai studiju programmas dokumentācijā ir aprakstīts, kā tās īstenošanas process atbilst studentu vajadzībām?
 - 5.4. Vai studiju programmas dokumentācijā ir aprakstīts, kā tās īstenošanas process atbilst darba devēju vajadzībām?
 - 5.5. Kā tiek īstenots zinātniskās pētniecības process?
 - 5.6. Kā tiek īstenota studiju prakse, vai studiju programmas dokumentācijā ir aprakstīts, kā tā atbilst studentu un darba devēju gaidām?

2. PIELIKUMS. STUDENTU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA

Labklājības ministrija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Biedrība “Qualitas” pēc Labklājības ministrijas pasūtījuma Eiropas sociālā fonda projekta “Profesionāla sociālā darba attīstība pašvaldībās” ietvaros veic pētījumu “Par Latvijas augstskolu sociālā darba jomas studiju programmu izvērtējumu”.

Pētījuma mērķis ir nodrošināt pierādījumos balstītu informāciju par izglītības kvalitāti sociālā darba jomas studiju programmās un priekšlikumus sociālā darba jomas studiju programmu satura pilnveidei.

Mēs garantējam Jūsu atbilžu anonimitāti. Ar Jūsu sniegtajām atbildēm varēs iepazīties tikai šaura pētnieku grupa, kura apkopos informāciju. Aptaujas rezultāti tiks atspoguļoti vienīgi apkopotā un vispārinātā veidā. Jebkuru jautājumu vai domstarpību gadījumā Jūs varat griezties pie pētījuma vadītājas Evijas Eglītes, rakstot uz e-pastu sdpetijums@gmail.com.

Uz jautājumiem, lūdzu, atbildiet, atzīmējot Jūsu izvēlēto atbildi. Ja ir komentāri, lūdzu ierakstiet tos paredzētajā ailē.

J1. Jūsu augstskola/koledža (atzīmējiet):				J2. Jūsu studiju programma (atzīmējiet):		
1.	Baltijas starptautiskā akadēmija	○	→	1.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālās palīdzības organizators	○
				2.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	○
				3.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○
2.	Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža	○		4.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	○
				5.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	○
3.	Latvijas Kristīgās akadēmija	○	→	6.	2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais darbs	○
				7.	Profesionālā bakalaura studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	○
				8.	Profesionālā maģistra studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	○
4.	Latvijas Universitāte	○	→	9.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	○
				10.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○
5.	Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža	○	→	11.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	○
				12.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	○
6.	Liepājas Universitāte	○	→	13.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbinieks	○
				14.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○
7.	Rēzeknes tehnoloģiju akadēmija	○	→	15.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais rehabilitētājs	○
				16.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija	○
8.	Rīgas Stradiņa universitāte	○	→	17.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	○
				18.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○

J3. Lūdzam Jūs skalā no 1 līdz 5 novērtēt, kādā mērā piekrītat zemāk minētajiem apgalvojumiem. 1 nozīmē, ka apgalvojumam nemaz nepiekrītat, bet 5 – ka tam pilnībā piekrītat.

Viena atbilde katrā rindā. Ja Jums ir komentāri, lūdzu, pierakstiet tos blakus attiecīgajam apgalvojumam.

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Ja Jums ir komentāri, lūdzu, norādiet tos šeit.
1.	Man ļoti apmierina mācību iestāde, kurā izvēlējos studēt	☐	☐	☐	☐	☐	1a.
2.	Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apgūstu šajā studiju programmā	☐	☐	☐	☐	☐	2a.
3.	Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tiek organizēta prakse	☐	☐	☐	☐	☐	3a.
4.	Studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	☐	☐	☐	☐	☐	4a.
5.	Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā	☐	☐	☐	☐	☐	5a.
6.	Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtē studentu darbu	☐	☐	☐	☐	☐	6a.
7.	Informācijas apmaiņa par studiju procesu ir ļoti labi organizēta	☐	☐	☐	☐	☐	7a.

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Ja Jums ir komentāri, lūdzu, norādiet tos šeit.
8.	Nodarbības mācību iestādē ir veiksmīgi saplānotas	☐	☐	☐	☐	☐	8a.
9.	Bibliotēkā ir visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	☐	☐	☐	☐	☐	9a.
10.	Telpas mācību iestādē ir modernas un labā stāvoklī	☐	☐	☐	☐	☐	10a.
11.	Mācību iestāde savās telpās nodrošina datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams	☐	☐	☐	☐	☐	11a.
12.	Pēc studiju programmas pabeigšanas es noteikti vēlos strādāt apgūtajā profesijā	☐	☐	☐	☐	☐	12a.
13.	Studiju programmā apgūtās zināšanas un prasmes ir pietiekami plašas, lai atrastu darbu ārpus apgūtās profesijas, ja ir tāda nepieciešamība	☐	☐	☐	☐	☐	13a.
14.	Atalgojuma lielums lielā mērā noteiks to, kur es izvēlēšos strādāt	☐	☐	☐	☐	☐	14a.

3. PIELIKUMS. ABSOLVENTU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA

Labklājības ministrija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Biedrība “Qualitas” pēc Labklājības ministrijas pasūtījuma Eiropas sociālā fonda projekta “Profesionāla sociālā darba attīstība pašvaldībās” ietvaros veic pētījumu “Par Latvijas augstskolu sociālā darba jomas studiju programmu izvērtējumu”.

Pētījuma mērķis ir nodrošināt pierādījumos balstītu informāciju par izglītības kvalitāti sociālā darba jomas studiju programmās un priekšlikumus sociālā darba jomas studiju programmu satura pilnveidei.

Mēs garantējam Jūsu atbilžu anonimitāti. Ar Jūsu sniegtajām atbildēm varēs iepazīties tikai šaura pētnieku grupa, kura apkopos informāciju. Aptaujas rezultāti tiks atspoguļoti vienīgi apkopotā un vispārinātā veidā. Jebkuru jautājumu vai domstarpību gadījumā Jūs varat griezties pie pētījuma vadītājas Evijas Eglītes, rakstot uz e-pastu sdpetijums@gmail.com.

Uz jautājumiem, lūdzu, atbildiet, atzīmējot Jūsu izvēlēto atbildi. Ja ir komentāri, lūdzu ierakstiet tos paredzētajā ailē.

J1. Augstskola/koledža, kurā pabeidzāt sociālā darba studijas:				J2. Norādiet, lūdzu, kuru no šīm studiju programmām esat pabeidzis. Ja esat pabeidzis vairākas no tām, tad atzīmējiet, lūdzu, to, kuru pabeidzāt pēdējo:		
1.	Baltijas starptautiskā akadēmija	○	→	1.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālās palīdzības organizators	○
				2.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	○
				3.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○
2.	Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža			4.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	○
				5.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	○
3.	Latvijas Kristīgās akadēmija	○	→	6.	2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais darbs	○
				7.	Profesionālā bakalaura studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	○
				8.	Profesionālā maģistra studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	○
4.	Latvijas Universitāte	○	→	9.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	○
				10.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○
5.	Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža	○	→	11.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	○
				12.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	○
6.	Liepājas Universitāte	○	→	13.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbinieks	○
				14.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○
7.	Rēzeknes tehnoloģiju akadēmija	○	→	15.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais rehabilitētājs	○
				16.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija	○
8.	Rīgas Stradiņa universitāte	○	→	17.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	○
				18.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○

J3. Tālākie jautājumi būs par studiju programmu, kuru iepriekš norādījāt. Lūdzam Jūs skalā no 1 līdz 5 novērtēt, kādā mērā piekrītat zemāk minētajiem apgalvojumiem. 1 nozīmē, ka apgalvojumam nemaz nepiekrītat, bet 5 – ka tam pilnībā piekrītat. Ja Jums ir komentāri, lūdzu, ierakstiet tos zem jautājuma.

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Ja Jums ir komentāri, lūdzu, norādiet tos šeit.
1.	Man ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu	☐	☐	☐	☐	☐	1a.
2.	Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu šajā studiju programmā	☐	☐	☐	☐	☐	2a.
3.	Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika organizēta prakse	☐	☐	☐	☐	☐	3a.
4.	Studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	☐	☐	☐	☐	☐	4a.
5.	Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā	☐	☐	☐	☐	☐	5a.
6.	Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtēja studentu darbu	☐	☐	☐	☐	☐	6a.
7.	Informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti labi organizēta	☐	☐	☐	☐	☐	7a.
8.	Nodarbības mācību iestādē bija veiksmīgi saplānotas	☐	☐	☐	☐	☐	8a.
9.	Bibliotēkā bija visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	☐	☐	☐	☐	☐	9a.
10.	Telpas mācību iestādē bija modernas un labā stāvoklī	☐	☐	☐	☐	☐	10a.
11.	Mācību iestāde savās telpās nodrošināja datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas bija nepieciešams	☐	☐	☐	☐	☐	11a.
12.	Pēc studiju programmas pabeigšanas man bija svarīgi strādāt tieši apgūtajā profesijā	☐	☐	☐	☐	☐	12a.
13.	Studiju programmā apgūtās zināšanas un prasmes ir pietiekami plašas, lai atrastu darbu ārpus apgūtās profesijas, ja ir tāda nepieciešamība	☐	☐	☐	☐	☐	13a.
14.	Atalgojuma lielums lielā mērā noteica to, kur es izvēlējos strādāt	☐	☐	☐	☐	☐	14a.

J4. Lūdzu, novērtējiet, katru no šīm kompetencēm – kādā līmenī tās bija apgūtas brīdī, kad pabeidzāt studiju programmu? 1 ir zemākais vērtējums, bet 5 – augstākais.

Jautājumi 2.līmeņa augstākās izglītības sociālā darba studiju programmu absolventiem

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Nevaru novērtēt, neattiecas	Komentāri, ja nepieciešams:
Kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm:								
1.	Spēj definēt klienta sociālās problēmas	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1a.
2.	Spēj rast sociālo problēmu risinājumus un izvēlēties atbilstošo stratēģiju	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2a.
3.	Spēj vadīt gadījumu atbilstoši klienta vajadzībām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3a.
4.	Pārzina sociālā darba teorijas un prot tās pielietot darbā ar klientu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4a.
5.	Spēj attīstīt klientu prasmes sociālo problēmu risināšanā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5a.
6.	Spēj apzināt un piesaistīt resursus sociālā darba praksē	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6a.
7.	Spēj plānot, organizēt un vadīt sociālo darbu ar ģimeni	☐	☐	☐	☐	☐	☐	7a.
8.	Atbilstoši klientu vajadzībām spēj veikt sociālo darbu ar grupu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	8a.
9.	Spēj krīzes situācijās izmantot krīzes intervenci un atbilstošas metodes	☐	☐	☐	☐	☐	☐	9a.
10.	Spēj izvērtēt sniegto sociālo pakalpojumu kvalitāti un atbilstību klienta vajadzībām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	10a.
11.	Spēj veikt sociālo darbu ar gadījumu, izmantojot psihosociālo konsultēšanu (šīs zināšanas vērtētas tikai maģistrantūras absolventiem)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	11a.
Kompetences sociālajā darbā kopienā:								
12.	Spēj pētīt kopienas iedzīvotāju un grupu vajadzības	☐	☐	☐	☐	☐	☐	12a.
13.	Spēj motivēt un izglītēt kopienas pārstāvjus kopienas resursu apzināšanā, izmantošanā un attīstīšanā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	13a.
14.	Spēj plānot sociālo pakalpojumu attīstību un ieviešanu atbilstoši kopienas iedzīvotāju vajadzībām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	14a.
15.	Spēj piesaistīt resursus kopienas problēmu risināšanai	☐	☐	☐	☐	☐	☐	15a.
16.	Spēj veidot sadarbības attiecības ar iestādēm un privātpersonām kopienā un ārpus tās jaunu resursu piesaiste	☐	☐	☐	☐	☐	☐	16a.
17.	Spēj veicināt kopienas attīstību atbilstoši kopienas iedzīvotāju sociālajām vajadzībām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	17a.

Kompetences sociālā politikas izstrādāšanā un īstenošanā:							
18.	Spēj izstrādāt sociālās politikas plānošanas dokumentus un salāgot tos ar citām rīcībpolitikām	☐	☐	☐	☐	☐	18a.
19.	Spēj īstenot sociālās politikas plānošanas dokumentos plānoto, izstrādāt jaunu un aktualizēt esošo normatīvo regulējumu sociālajā politikā	☐	☐	☐	☐	☐	19a.
20.	Spēj novērtēt sociālās politikas īstenošanas ietekmi (šīs zināšanas vērtētas tikai maģistrantūras absolventiem)	☐	☐	☐	☐	☐	20a.
Kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā:							
21.	Spēj darboties saskaņā ar sociālo darbinieku ētikas kodeksu	☐	☐	☐	☐	☐	21a.
22.	Spēj identificēt un risināt ētikas dilemmas profesionālajā darbībā	☐	☐	☐	☐	☐	22a.
Kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā:							
23.	Spēj analizēt datus un strādāt ar informāciju	☐	☐	☐	☐	☐	23a.
24.	Prot orientēties normatīvajos aktos un tos pielietot	☐	☐	☐	☐	☐	24a.
25.	Spēj pētīt un analizēt sociālā darba praksi un pārņemt pierādījumos balstītu labo praksi (šīs zināšanas vērtētas tikai maģistrantūras absolventiem)	☐	☐	☐	☐	☐	25a.
Profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmes:							
26.	Spēj veikt profesionālās darbības pašnovērtējumu un pilnveidot to	☐	☐	☐	☐	☐	26a.
27.	Pārzin supervīziju nozīmi un nepieciešamību	☐	☐	☐	☐	☐	27a.
Vispārējās kompetences:							
28.	Spēj sadarboties ar klientiem	☐	☐	☐	☐	☐	28a.
29.	Spēj sadarboties ar kolēģiem, strādāt komandā	☐	☐	☐	☐	☐	29a.
30.	Spēj savienot teorētiskās zināšanas ar praksi	☐	☐	☐	☐	☐	30a.

Jautājumi 1.līmeņa augstākās izglītības sociālās aprūpes studiju programmu absolventiem

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Nevaru novērtēt, neattiecas	Komentāri, ja nepieciešams:
1.	Spēj novērtēt klienta pamatvajadzības, noskaidrot klienta sociālās vajadzības	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1a.

2.	Spēj plānot un organizēt klienta sociālās aprūpes pakalpojumus personas dzīves vietā vai aprūpes institūcijā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2a.
3.	Spēj sadarboties ar klienta ģimenes locekļiem un aprūpes komandu, sadarboties ar valsts un pašvaldību institūcijām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3a.
4.	Spēj apzināt un piesaistīt nepieciešamos resursus, veidot klienta personas lietu (aprūpes plānu)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4a.
5.	Spēj novērtēt klientu apmierinātību ar sniegto pakalpojumu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5a.
6.	Spēj darboties saskaņā ar ētikas kodeksu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6a.

Jautājumi 1.līmeņa augstākās izglītības sociālās palīdzības organizatora studiju programmu absolventiem

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Nevaru novērtēt, neattiecas	Komentāri, ja nepieciešams:
1.	Spēj novērtēt klienta vai viņa ģimenes sociālo un materiālo situāciju	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1a.
2.	Spēj veikt klientiem sniegtās palīdzības datorizētu uzskaiti	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2a.
3.	Spēj nodrošināt klienta līdzdalību sociālās palīdzības veida izvēlē un saņemšanā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3a.
4.	Spēj piešķirt sociālās palīdzības pabalstus atbilstoši normatīvajiem aktiem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4a.
5.	Spēj novērtēt klientu apmierinātību ar sniegto sociālo palīdzību	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5a.
6.	Spēj darboties saskaņā ar ētikas kodeksu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6a.

Jautājumi 1.līmeņa sociālās rehabilitācijas studiju programmu absolventiem

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Nevaru novērtēt, neattiecas	Komentāri, ja nepieciešams:
1.	Spēj kopā ar sociālo darbinieku izstrādāt rehabilitācijas plānu cilvēkiem, kuri dažādu sociālu, garīgu vai fizisku traucējumu dēļ ir izolēti no sabiedrības	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1a.
2.	Spēj novērtēt klienta sociālās funkcionēšanas spējas – identificēt sociālās barjeras, sociālo prasmju un aktivitāšu līmeni	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2a.
3.	Spēj attīstīt un uzlabot klientu sociālās prasmes	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3a.

4.	Spēj apzināt un piesaistīt klienta resursus, tai skaitā, aktivizēt klienta ģimenes locekļus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4a.
5.	Spēj novērtēt klientu apmierinātību ar sniegto pakalpojumu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5a.
6.	Spēj darboties saskaņā ar ētikas kodeksu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6a.

4. PIELIKUMS. DARBA DEVĒJU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Biedrība “Qualitas” pēc Labklājības ministrijas pasūtījuma Eiropas sociālā fonda projekta “Profesionāla sociālā darba attīstība pašvaldībās” ietvaros veic pētījumu “Par Latvijas augstskolu sociālā darba jomas studiju programmu izvērtējumu”.

Pētījuma mērķis ir nodrošināt pierādījumos balstītu informāciju par izglītības kvalitāti sociālā darba jomas studiju programmās un priekšlikumus sociālā darba jomas studiju programmu satura pilnveidei.

Mēs garantējam Jūsu atbilžu anonimitāti. Ar Jūsu sniegtajām atbildēm varēs iepazīties tikai šaura pētnieku grupa, kura apkopos informāciju. Aptaujas rezultāti tiks atspoguļoti vienīgi apkopotā un vispārinātā veidā. Jebkuru jautājumu vai domstarpību gadījumā Jūs varat griezties pie pētījuma vadītājas Evijas Eglītes, rakstot uz e-pastu sdpetijums@gmail.com.

Uz jautājumiem, lūdzu, atbildiet, atzīmējot aplīti, kas apzīmē Jūsu izvēlēto atbildi. Ja ir komentāri, lūdzu ierakstiet tos paredzētajā ailē.

J1. Darba devējs

Iesākumā jums būtu nepieciešama informācija, kādu darba devēju Jūs pārstāvat un kāds ir Jūsu amats. Tas ir svarīgi, jo no dažiem darba devējiem novērtējumus sniegs vairāki pārstāvji. Tai pat laikā ir būtiski novērst atbilžu dublkatūs.

Vēlreiz apliecinām, ka informācija par to, kādus novērtējumus kurš darba devējs sniedzis, netiks izpausta ne Labklājības ministrijai, ne augstskolām un koledžām. Pētījuma ziņojumā informācija tiks iekļauta tikai apkopotā veidā.

Institūcija, kuru pārstāvat	
Jūsu ieņemamais amats	

J2. Vai pie Jums strādā darbinieki, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir beiguši kādu no šo augstskolu/koledžu sociālā darba jomas studiju programmām un strādā iegūtajā specialitātē? (ja šādi darbinieki ir vairāki, lūdzu, atzīmējiet visas viņu absolvētās augstskolas/koledžas)

J2. Vai pie Jums ir darbinieki, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir beiguši kādu no šīm studiju programmām un par kuru sagatavotības līmeni esat informēts? (ja šādi darbinieki ir vairāki, lūdzu, atzīmējiet visas viņu absolvētās studiju programmas)

1.	Baltijas starptautiskā akadēmija	○	→	1.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālās palīdzības organizators	○
				2.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	○
				3.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○
2.	Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža	○	→	4.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	○
				5.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	○
3.	Latvijas Kristīgās akadēmija	○	→	6.	2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais darbs	○
				7.	Profesionālā bakalaura studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	○

				8.	Profesionālā maģistra studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	☐
4.	Latvijas Universitāte	☐	→	9.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	☐
				10.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	☐
5.	Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža	☐	→	11.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	☐
				12.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	☐
6.	Liepājas Universitāte	☐	→	13.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbinieks	☐
				14.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	☐
7.	Rēzeknes tehnoloģiju akadēmija	☐	→	15.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais rehabilitētājs	☐
				16.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija	☐
8.	Rīgas Stradiņa universitāte	☐	→	17.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	☐
				18.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	☐

J3. Lūdzu, novērtējiet, katru no šīm kompetencēm – kādā līmenī tās, absolvējot studiju programmu, pēc Jūsu novērojumiem bija apguvuši <studiju programmas nosaukums> absolventi, kas strādā Jūs iestādē. 1 ir zemākais vērtējums, bet 5 – augstākais.

Jautājumi par 2.līmeņa augstākās izglītības sociālā darba studiju programmu absolventu kompetencēm

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Nevaru novērtēt, neattiecas	Komentāri, ja nepieciešams:
Kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm:								
1.	Spēj definēt klienta sociālās problēmas	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1a.
2.	Spēj rast sociālo problēmu risinājumus un izvēlēties atbilstošo stratēģiju	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2a.
3.	Spēj vadīt gadījumu atbilstoši klienta vajadzībām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3a.

4.	Pārzina sociālā darba teorijas un prot tās pielietot darbā ar klientu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4a.
5.	Spēj attīstīt klientu prasmes sociālo problēmu risināšanā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5a.
6.	Spēj apzināt un piesaistīt resursus sociālā darba praksē	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6a.
7.	Spēj plānot, organizēt un vadīt sociālo darbu ar ģimeni	☐	☐	☐	☐	☐	☐	7a.
8.	Atbilstoši klientu vajadzībām spēj veikt sociālo darbu ar grupu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	8a.
9.	Spēj krīzes situācijās izmantot krīzes intervenci un atbilstošas metodes	☐	☐	☐	☐	☐	☐	9a.
10.	Spēj izvērtēt sniegto sociālo pakalpojumu kvalitāti un atbilstību klienta vajadzībām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	10a.
11.	Spēj veikt sociālo darbu ar gadījumu, izmantojot psihosociālo konsultēšanu (šīs zināšanas vērtētas tikai maģistrantūras absolventiem)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	11a.
Kompetences sociālajā darbā kopienā:								
12.	Spēj pētīt kopienas iedzīvotāju un grupu vajadzības	☐	☐	☐	☐	☐	☐	12a.
13.	Spēj motivēt un izglītēt kopienas pārstāvjus kopienas resursu apzināšanā, izmantošanā un attīstīšanā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	13a.
14.	Spēj plānot sociālo pakalpojumu attīstību un ieviešanu atbilstoši kopienas iedzīvotāju vajadzībām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	14a.
15.	Spēj piesaistīt resursus kopienas problēmu risināšanai	☐	☐	☐	☐	☐	☐	15a.
16.	Spēj veidot sadarbības attiecības ar iestādēm un privātpersonām kopienā un ārpus tās jaunu resursu piesaiste	☐	☐	☐	☐	☐	☐	16a.
17.	Spēj veicināt kopienas attīstību atbilstoši kopienas iedzīvotāju sociālajām vajadzībām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	17a.
Kompetences sociālā politikas izstrādāšanā un īstenošanā:								
18.	Spēj izstrādāt sociālās politikas plānošanas dokumentus un salāgot tos ar citām rīcībpolitikām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	18a.
19.	Spēj īstenot sociālās politikas plānošanas dokumentos plānoto, izstrādāt jaunu un aktualizēt esošo normatīvo regulējumu sociālajā politikā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	19a.
20.	Spēj novērtēt sociālās politikas īstenošanas ietekmi (šīs zināšanas vērtētas tikai maģistrantūras absolventiem)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	20a.
Kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā:								

21.	Spēj darboties saskaņā ar sociālo darbinieku ētikas kodeksu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	21a.
22.	Spēj identificēt un risināt ētikas dilemmas profesionālajā darbībā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	22a.
Kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā:								
23.	Spēj analizēt datus un strādāt ar informāciju	☐	☐	☐	☐	☐	☐	23a.
24.	Prot orientēties normatīvajos aktos un tos pielietot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	24a.
25.	Spēj pētīt un analizēt sociālā darba praksi un pārņemt pierādījumos balstītu labo praksi (šīs zināšanas vērtētas tikai maģistrantūras absolventiem)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	25a.
Profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmes:								
26.	Spēj veikt profesionālās darbības pašnovērtējumu un pilnveidot to	☐	☐	☐	☐	☐	☐	26a.
27.	Pārzin supervīziju nozīmi un nepieciešamību	☐	☐	☐	☐	☐	☐	27a.
Vispārējās kompetences:								
28.	Spēj sadarboties ar klientiem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	28a.
29.	Spēj sadarboties ar kolēģiem, strādāt komandā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	29a.
30.	Spēj savienot teorētiskās zināšanas ar praksi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	30a.

Jautājumi par 1.līmeņa augstākās izglītības sociālās aprūpes studiju programmu absolventu kompetencēm

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Nevaru novērtēt, neattiecas	Komentāri, ja nepieciešams:
1.	Spēj novērtēt klienta pamatvajadzības, noskaidrot klienta sociālās vajadzības	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1a.
2.	Spēj plānot un organizēt klienta sociālās aprūpes pakalpojumus personas dzīves vietā vai aprūpes institūcijā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2a.
3.	Spēj sadarboties ar klienta ģimenes locekļiem un aprūpes komandu, sadarboties ar valsts un pašvaldību institūcijām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3a.
4.	Spēj apzināt un piesaistīt nepieciešamos resursus, veidot klienta personas lietu (aprūpes plānu)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4a.
5.	Spēj novērtēt klientu apmierinātību ar sniegto pakalpojumu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5a.
6.	Spēj darboties saskaņā ar ētikas kodeksu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6a.

Jautājumi par 1.līmeņa augstākās izglītības sociālās palīdzības organizatora studiju programmu absolventu kompetencēm

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Nevaru novērtēt, neattiecas	Komentāri, ja nepieciešams:
1.	Spēj novērtēt klienta vai viņa ģimenes sociālo un materiālo situāciju	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1a.
2.	Spēj veikt klientiem sniegtās palīdzības datorizētu uzskaiti	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2a.
3.	Spēj nodrošināt klienta līdzdalību sociālās palīdzības veida izvēlē un saņemšanā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3a.
4.	Spēj piešķirt sociālās palīdzības pabalstus atbilstoši normatīvajiem aktiem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4a.
5.	Spēj novērtēt klientu apmierinātību ar sniegto sociālo palīdzību	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5a.
6.	Spēj darboties saskaņā ar ētikas kodeksu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6a.

Jautājumi par 1.līmeņa augstākās izglītības sociālās rehabilitācijas studiju programmu absolventu kompetencēm

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Nevaru novērtēt, neattiecas	Komentāri, ja nepieciešams:
1.	Spēj kopā ar sociālo darbinieku izstrādāt rehabilitācijas plānu cilvēkiem, kuri dažādu sociālu, garīgu vai fizisku traucējumu dēļ ir izolēti no sabiedrības	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1a.
2.	Spēj novērtēt klienta sociālās funkcionēšanas spējas – identificēt sociālās barjeras, sociālo prasmju un aktivitāšu līmeni	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2a.
3.	Spēj attīstīt un uzlabot klientu sociālās prasmes	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3a.
4.	Spēj apzināt un piesaistīt klienta resursus, tai skaitā, aktivizēt klienta ģimenes locekļus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4a.
5.	Spēj novērtēt klientu apmierinātību ar sniegto pakalpojumu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5a.
6.	Spēj darboties saskaņā ar ētikas kodeksu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6a.

J4. Kuru studiju programmu absolventi, Jūsbrāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai? Izvēlieties, lūdzu, ne vairāk kā 3 atbildes.

1.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālās palīdzības organizators	☐
2.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	☐
3.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	☐
4.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	☐
5.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	☐
6.	2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais darbs	☐
7.	Profesionālā bakalaura studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	☐
8.	Profesionālā maģistra studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	☐
9.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	☐
10.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	☐
11.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	☐
12.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	☐
13.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbinieks	☐
14.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	☐
15.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais rehabilitētājs	☐
16.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija	☐
17.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	☐
18.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	☐

	Jā	Drīzāk jā	Drīzāk nē	nē	Grūti pateikt
J5. Vai Jūs vēlētos piedalīties augstskolu/koledžu sociālā darba studiju programmu pilnveidošanā, tādejādi nodrošinot to atbilstību darba tirgum?	☐	☐	☐	☐	☐

	Jā	nē	Grūti pateikt
J6. Vai pēdējo 3 gadu laikā pie Jums ir vērsies kādas augstskolas/koledžas pārstāvis, lai noskaidrotu Jūsu viedokli par sociālā darba studiju programmas saturu un tās atbilstību darba tirgum?	☐	☐	☐

J7. Kuru augstskolu/koledžu pārstāvji pēdējo 3 gadu laikā ir vērsušies pie Jums, lai noskaidrotu viedokli par sociālā darba studiju programmas saturu un tās atbilstību darba tirgum? Atzīmējiet visus atbilstošos variantus.

1.	Baltijas starptautiskā akadēmija	☐
2.	Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža	☐
3.	Latvijas Kristīgās akadēmija	☐
4.	Latvijas Universitāte	☐
5.	Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža	☐
6.	Liepājas Universitāte	☐
7.	Rēzeknes tehnoloģiju akadēmija	☐
8.	Rīgas Stradiņa universitāte	☐

5. PIELIKUMS. DOCĒTĀJU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA

Labklājības ministrija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Biedrība “Qualitas” pēc Labklājības ministrijas pasūtījuma Eiropas sociālā fonda projekta “Profesionāla sociālā darba attīstība pašvaldībās” ietvaros veic pētījumu “Par Latvijas augstskolu sociālā darba jomas studiju programmu izvērtējumu”.

Pētījuma mērķis ir nodrošināt pierādījumos balstītu informāciju par izglītības kvalitāti sociālā darba jomas studiju programmās un priekšlikumus sociālā darba jomas studiju programmu satura pilnveidei.

Mēs garantējam Jūsu atbilžu anonimitāti. Ar Jūsu sniegtajām atbildēm varēs iepazīties tikai šaura pētnieku grupa, kura apkopos informāciju. Aptaujas rezultāti tiks atspoguļoti vienīgi apkopotā un vispārinātā veidā. Jebkuru jautājumu vai domstarpību gadījumā Jūs varat griezties pie pētījuma vadītājas Evijas Eglītes, rakstot uz e-pastu sdpetijums@gmail.com.

Aptaujā mēs lūgsim Jūs atsevišķi novērtēt katru sociālā darba jomas programmu, kurā Jūs docējat. Vispirms būs jautājums, vai docējat konkrētajā augstskolā/koledžā. Ja jā, lūgsim atzīmēt studiju programmas. Visbeidzot sekos jautājumi par darba apstākļiem katrā studiju programmā. Uz jautājumiem, lūdzu, atbildiet, atzīmējot Jūsu izvēlēto atbildi. Ja ir komentāri, lūdzu ierakstiet tos paredzētajā ailē.

J1. Augstskolas/koledžas, kuru programmās Jūs docējat (atzīmējiet visu atbilstošo):

J2. Studiju programmas, kurās Jūs docējat (atzīmējiet visu atbilstošo):

1.	Baltijas starptautiskā akadēmija	☐	→	1.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālās palīdzības organizators	☐
				2.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	☐
				3.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	☐
2.	Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža	☐		4.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	☐
				5.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	☐
3.	Latvijas Kristīgās akadēmija	☐	→	6.	2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais darbs	☐
				7.	Profesionālā bakalaura studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	☐
				8.	Profesionālā maģistra studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	☐
4.	Latvijas Universitāte	☐	→	9.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	☐
				10.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	☐
5.	Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža	☐	→	11.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	☐
				12.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	☐
6.	Liepājas Universitāte	☐	→	13.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbinieks	☐
				14.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	☐
7.	Rēzeknes tehnoloģiju akadēmija	☐	→	15.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais rehabilitētājs	☐
				16.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija	☐
8.	Rīgas Stradiņa universitāte	☐	→	17.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	☐
				18.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	☐

J2. Vai Jūs esat <studiju programmas nosaukums> štata pasniedzējs?	Jā	☐
	Nē	☐

J.3. Zemāk piedāvāti apgalvojumi, kas raksturo cilvēka attieksmi pret dažādiem sava darba aspektiem. Lūdzu, novērtējiet savu darbu <studiju programmas nosaukums>, atbildot, kādā mērā Jūs tiem piekrītat zemāk sniegtajiem apgalvojumiem.

	Pilnībā piekrītu	Piekrītu	Drīzāk piekrītu	Drīzāk nepiekrītu	Nepiekrītu	Pilnībā nepiekrītu
1. Uzskatu, ka par savu darbu saņemu atbilstošu atalgojumu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Manā darbā man ir ļoti nelielas izredzes ieņemt augstāku amatu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Man patīk darbs ar studentiem, ar kuriem es strādāju	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. Šajā mācību iestādē ir ērta darba vide	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5. Mācību iestādes bibliotēka neiepērk jaunāko literatūru sociālā darba jomā	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6. Man ir jāstrādā vairāk tādēļ, ka maniem kolēģiem trūkst vajadzīgo prasmju	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7. Es jūtos lepns, darot savu darbu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8. Kopš strādāju šajā mācību iestādē, nekad neesmu saņēmis algas pielikumu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9. Profesionālākajiem pasniedzējiem šeit ir izredzes ieņemt augstāku amatu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10. Man ir grūti veikt savu darbu, jo studentu sagatavotības līmenis ir nepietiekams	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11. Darba organizācija mācību iestādē ir būtiski jāuzlabo	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12. Pasniedzējiem šeit ir tikpat labas profesionālās pilnveides iespējas kā citās mācību iestādēs	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13. Man patīk kolēģi, ar kuriem es kopā strādāju	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14. Dažreiz man šķiet, ka manam darbam nav jēgas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15. Kad iedomājos par savu algu, jūtos nenovērtēts šajā mācību iestādē	☐	☐	☐	☐	☐	☐
16. Pasniedzējiem šeit ir vismaz tikpat labas karjeras iespējas kā citās mācību iestādēs	☐	☐	☐	☐	☐	☐
17. Man patīk mani studenti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
18. Citās mācību iestādēs strādāt ir ērtāk un patīkamāk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
19. Mācību iestāde nodrošina iespēju apmeklēt nozīmīgākās zinātniskās konferences sociālā darba jomā	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Pilnībā piekrītu	Piekrītu	Drīzāk piekrītu	Drīzāk nepiekrītu	Nepiekrītu	Pilnībā nepiekrītu
20.Darbā ir pārāk daudz ķildu un cīņiņu ar kolēģiem	☐	☐	☐	☐	☐	☐
21.Man ir interesanti pildīt savus darba pienākumus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
22.Šajā mācību iestādē, profesionāli strādājot, ir iespējams iegūt algas paaugstinājumu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
23.Materiāli tehniskais nodrošinājums šajā mācību iestādē ir nepietiekams	☐	☐	☐	☐	☐	☐
24.Maniem studentiem nav interesanti apgūt priekšmetus, ko pasniedzu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
25.Esmu apmierināts ar manām iespējām ieņemt augstāku amatu šajā mācību iestādē	☐	☐	☐	☐	☐	☐
26.Es jūtos labi vienā kolektīvā ar saviem kolēģiem	☐	☐	☐	☐	☐	☐
27.Man patīk darbs, ko es daru	☐	☐	☐	☐	☐	☐
28.Esmu apmierināts ar savām profesionālās pilnveides iespējām mācību iestādē	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ja Jums ir komentāri, lūdzu, ierakstiet tos šeit						